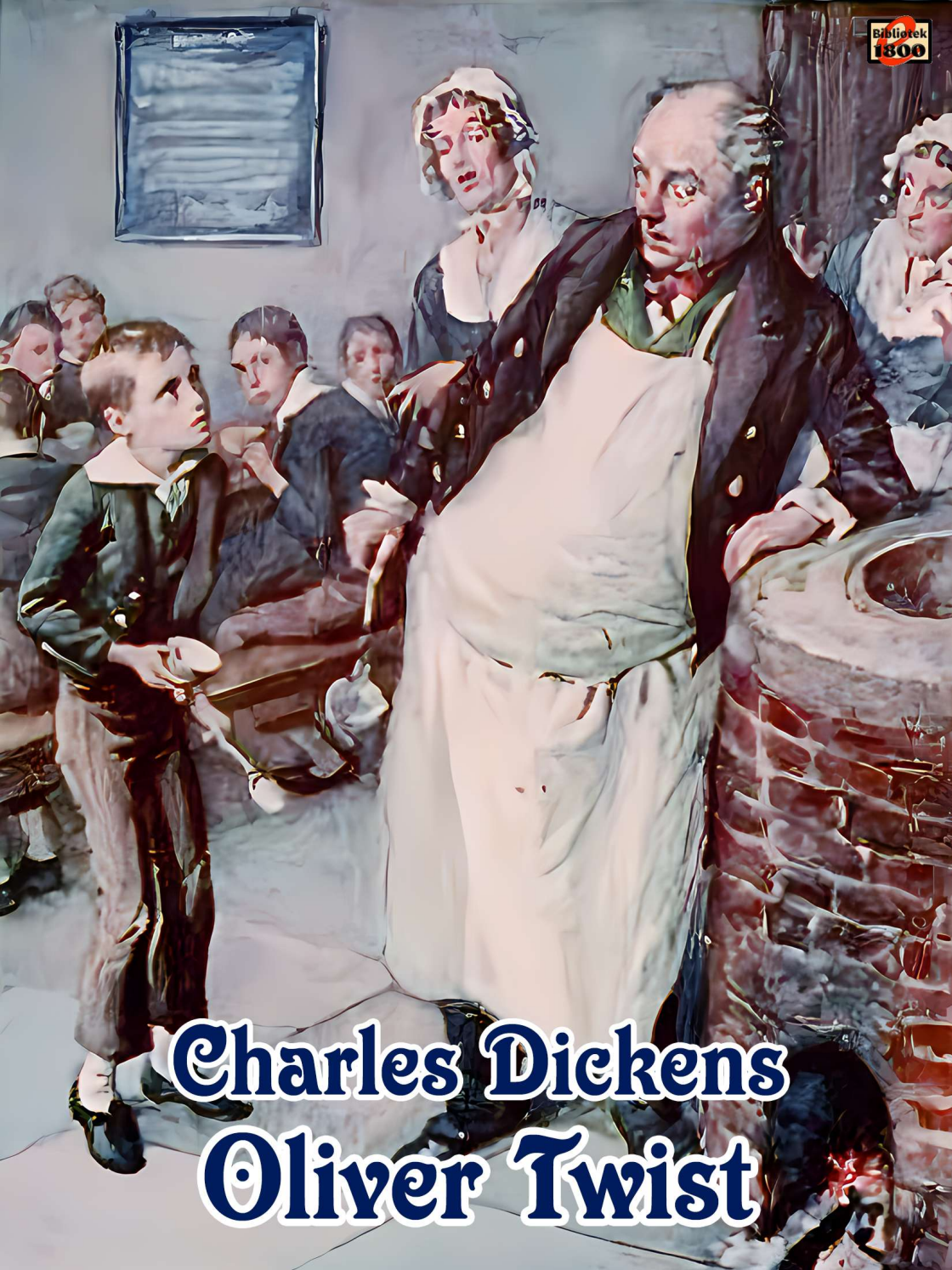

Charles Dickens Oliver Twist

Charles Dickens

Oliver Twist

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Charles Dickens: *Oliver Twist* er baseret på originaler, som er public domain overalt i verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og reviderede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Charles Dickens: *Oliver Twist* is based upon sources in the public domain worldwide.

This revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

1. Handler om det sted, hvor Oliver Twist blev født, og om hans fødsel

Blandt andre offentlige bygninger i en vis by, som det af mange grunde vil være klogt at lade unævnt, og som jeg ikke vil give noget opdigtet navn, er der en, der er fælles for de fleste både små og store byer, nemlig et fattighus, og i dette fattighus fødtes en dag, som jeg ikke vil nævne, da det ikke kan være af nogen tænkelig vigtighed for læseren, i hvert tilfælde ikke på sagens nærværende standpunkt, det menneskebarn, hvis navn findes i overskriften over dette kapitel. Længe efter at han af distriktslægen var blevet ført ind i denne triste og trange verden, var det tvivlsomt, om han ville leve længe nok til overhovedet at få et navn, i hvilket tilfælde det er mere end sandsynligt, at disse memoirer aldrig ville være udkommet, eller, hvis de var det, at de, da de kun ville have indeholdt et par blade, ville have haft den uvurderlige fortjeneste at være den mest sammentrængte og tro levnedsbetænelser i nogen tidsalders eller noget lands litteratur. Skønt jeg ikke er tilbøjelig til at påstå, af det at fødes i et fattighus i og for sig er det heldigste og mest misundelsesværdige, der kan times et menneskeligt væsen, må jeg dog sige, at det i dette særlige tilfælde var det bedste, som muligvis kunne hænde Oliver Twist. Sagen er, at det var såre vanskeligt at få Oliver til at

påtage sig det arbejde at trække vejret – en vanskelig idræt, som vanen dog har gjort nødvendig for en ugenert tilværelse – og i nogen tid lå han og gispede på en lille uldmadræs og svævede temmelig ulige imellem denne og den anden verden, idet overvægten afgjort var til fordel for den sidste. Havde Oliver nu i dette korte tidsrum været omringet af omhyggelige bedstemødre, ængstelige tanter, erfarne barnepiger og højlærde doktorer, ville han uundgåelig og utvivlsomt være blevet dræbt lige straks. Men da der ingen andre var til stede end en gammel, fattig kone, der var blevet noget omtåget af et usædvanlig stort kvantum øl, og en distriktslæge, som udrettede den slags sager efter akkord, udfægtede Oliver og naturen striden imellem sig selv. Enden på det blev, at Oliver efter nogle trækninger åndede, nøs og gav sig til at underrette fattighusets beboere om, at en ny byrde var blevet pålagt sognet, idet han istemte et så lydeligt skrig, som man kunne vente af et drengebarn, der ikke havde rådet over den såre nyttige ting, en stemme, i synderlig længere tid end tre og en kvart minut.

Da Oliver gav dette første bevis på sine lungers fri og tilbørlige virksomhed, rørte det kludetæppe sig, som var skødesløst kastet hen over jernsengen. En ung kvindes blege ansigt hævede sig mat op fra puden, og en svag stemme fremstammede utydeligt:

"Lad mig se barnet og så dø!"

Lægen havde siddet med ansigtet mod kaminen og skiftevis varmet sine hænder og gnedet sig i dem, men da den unge kvinde talte, rejste han sig og sagde, idet han nærmede sig

hovedgærdet af sengen, med større venlighed, end man skulle vente af ham:

"De må endnu ikke tale om at dø!"

"Gud velsigne hendes kære hjerte!" udbrød sygeplejersken og gemte i en fart en grøn flaske, hvis indhold hun, åbenbart med stort velbehag, havde smagt på i en krog. "Når hun først har levet så længe som jeg og fået tretten børn, der alle er døde undtagen de to, jeg har med mig her i fattighuset, vil hun have bedre forstand end at tage sådan på vej! Tænk på, hvad det vil sige at være moder, mit søde lille lam, tænk på det!"

Dette trøstende perspektiv af en moders udsigter havde øjensynlig ikke den tilsigtede virkning. Den syge rystede på hovedet og strakte sine hænder ud efter barnet. Lægen lagde det i hendes arme. Hun trykkede lidenskabeligt sine kolde, blege læber på dets pande, fo'r med hænderne hen over dets ansigt, gøs, sank tilbage – og døde. De gned hendes bryst, hænder og tindinger, men blodet var stivnet for altid. De talte om håb og trøst. Det havde hun allerede for længe siden ikke kendt til.

"Nu er det forbi, mrs. Thingummy," sagde lægen til sidst.

"Ak, den stakkel, ja det er det!" sagde sygeplejersken, idet hun tog proppen til den grønne flaske, der var faldet ned på puden, da hun bukkede sig efter barnet. "Den stakkel!"

"De har ikke nødig at sende bud efter mig, hvis barnet giver sig til at græde," sagde lægen, idet han meget sindigt trak sine handsker på. "Det vil rimeligvis blive uroligt. Giv det så lidt havresuppe." Han satte hatten på og tilføjede, idet han på vejen til døren blev stående ved sengen: "Hun så godt ud. Hvor kom hun fra?"

"Hun kom herind i går aftes efter inspektørens ordre. De fandt hende liggende på gaden, og hun havde gået et langt stykke vej, for hendes sko vare ganske slidt op, men hvor hun kom fra, eller hvor hun skulle hen, ved ingen."

Lægen bøjede sig over liget og løftede den venstre hånd op.

"Det er den gamle historie," sagde han og rystede på hovedet, "hun har ingen vielsesring. Nå, god nat!"

Han gik bort for at spise, og efter endnu en gang at have henvendt sig til den grønne flaske satte sygeplejersken sig på en lav stol foran kaminen og gav sig til at klæde barnet på.

Og hvilket ypperligt eksempel på påklædningens magt var den unge Oliver Twist ikke! I det tæppe, som hidtil havde udgjort hans eneste klædning, kunne han lige så godt have været en adelsmands som en tiggers barn. Det ville have været vanskeligt for den stolteste fremmede at sige, hvilken samfundsklasse han tilhørte. Men nu, da han var svøbt i de gamle kattunsklæder, der var blevet gule i den samme tjeneste, var han med et nummereret og mærket og indtog den ham tilkommende plads: et sognebarn – et forældreløst væsen fra et fattighus – et stakkels, halvt forsultent skumpelskud – der skulle puffes og stødes gennem verden, foragtet af alle og ikke beklaget af nogen.

Oliver skrålede af fuld hals. Havde han kunnet vide, at han var et forældreløst barn, der var overladt til sogneforstanderes og inspektørers nåde og barmhjertighed, havde han måske skrålet endnu højere.

2. Handler om Oliver Twists opvækst, opdragelse og kost

I de næste otte til ti måneder var Oliver et offer for systematisk forræderi og bedrageri – han blev flasket op. Den forældreløse spædes sultne og forladte tilstand blev af fattighusmyndighederne tilbørligt indberettet til sognemyndighederne. Sognemyndighederne forespurgte med værdighed hos fattighusmyndighederne, om der ikke for tiden var nogen i "huset" anbragt kvinde, som var i stand til at yde Oliver Twist den trøst og næring, han måtte have.

Fattighusmyndighederne svarede beskedent nej, hvorpå sognemyndighederne højmodigt og menneskekærligt vedtog, at han skulle sættes i kost eller med andre ord sendes til et filialfattighus en mils vej derfra, hvor tyve til tredive andre ungdommelige forbrydere imod fattigloven hele dagen trillede om på gulvet uden at besværes af for megen føde eller for mange klæder og under moderligt tilsyn af et aldrende fruentimmer, der modtog de strafskyldige imod en godtgørelse af halvottende pence pr. lille hoved om ugen. For halvottende pence føde om ugen er en god, rundelig kost for et barn. Der kan fås en hel del for halvottende pence – mere end nok til at overlæsse dets mave og gøre det uroligt. Det aldrende fruentimmer var en klog og erfaren kone. Hun vidste, hvad der var godt for børn, og da hun samtidig havde en meget tydelig forestilling om, hvad der var godt for hende selv, brugte hun

den største del af den ugentlige betaling til sig selv og satte den opvoksende, kommunale slægt på en endnu smallere ration end den oprindelig bestemte. Hun opdagede derved et endnu dybere dyb i det allerdybeste og viste sig at være en meget stor eksperimentalfysiker.

Enhver kender historien om en anden eksperimentalfysiker, der havde en interessant teori om, at en hest var i stand til at leve uden at æde, og godtgjorde den så fortræffelig, at han bragte sin egen hest ned til et halmstrå om dagen og upåtvivlelig ville have gjort den til et såre væligt og modigt dyr på slet intet foder, hvis den ikke var død netop fireogtyve timer, før den skulle have haft sin første velsmagende portion luft. Til uheld for den eksperimentalfysik, som øvedes af den kone, til hvis omhu Oliver Twist blev overgivet, medførte hendes system i almindelighed et lignende resultat, for i samme øjeblik det var lykkedes et barn at leve af den mindst mulige portion af den svagest mulige føde, skete det ærgerligt nok i ni ud af ti tilfælde, at det enten blev sygt af mangel og kulde eller faldt i ilden af skødesløshed eller kvaltes ved en ulykkelig hændelse, og i alle disse tilfælde blev det ulykkelige lille væsen sædvanligvis kaldt til en anden verden for at samles med de forfædre, det ikke havde kendt i denne.

Når der undertiden blev holdt en mere end almindeligt spændende synsforretning over et fattighusbarn, der var blevet overset, mens en seng blev redt, eller uforsætligt skoldet ihjel, når der havde været vask – skønt det sidste ulykkestilfælde var meget sjældent, da noget, der lignede vask, kun undtagelsesvis fandt sted i opfostringshuset – kunne juryen sætte sig i hovedet at gøre nærgående spørgsmål, eller sognefolkene vise sig så

rebelske, at de underskrev en indsigelse, men disse uforkammetheder blev hurtigt standset ved lægens og kommunalbuddets vidnesbyrd, af hvilke den første altid havde åbnet liget og intet fundet i det – hvad der rigtig nok var højst sandsynligt – og den sidste uforanderligt erklærede, hvad sogneforstanderne ville have ham til, hvilket var meget selvopofrende. Desuden foretog fattigdirektionen af og til pilgrimsfarter til opfostringshuset og sendte altid kommunalbuddet derhen dagen i forvejen for at sige, at den kom. Børnene var rene og pæne at se til, når direktionen kom, og hvad ville folk så forlange mere?

Man kan ikke vente, at dette opfostringssystem kunne frembringe nogen særdeles sjælden eller yppig afgrøde, og Oliver Twists niende fødselsdag præsenterede ham som et blegt, spinkelt barn, noget diminutiv af vækst og afgjort lille af omfang. Men af naturen eller ved arv var der i Olivers bryst blevet nedlagt en kæk, trodsig ånd. Den havde, takket være den sparsomme kost, haft rigelig plads til at udvikle sig, og denne omstændighed var måske skyld i, at han overhovedet oplevede sin niende fødselsdag. Hvorledes dette nu end er, så var det hans niende fødselsdag, og han højtideligholdt den i kulkælderen i et udvalgt selskab af to andre unge mennesker, som, efter med ham at have deltaget i en sund revselse, var blevet indespærret der, fordi de skammeligt påstod at være sultne, indtil mrs. Mann, husets gode forstanderinde, pludselig studsede ved synet af kommunalbuddet mr. Bumble, der anstrengte sig for at åbne havelågen.

"Ih, du gode Gud, er det Dem, mr. Bumble?" sagde hun, idet hun med en ypperligt påtaget henrykkelse stak hovedet ud ad

vinduet. – "Susan, bring Oliver og de to andre unger ovenpå og vask dem straks. – Du fredsens, hvor det glæder mig at se Dem, mr. Bumble!"

Nu var Bumble en tyk og samtidig hidsig mand, og i stedet for at svare på denne åbenhjertige hilsen i en beslægtet ånd ruskede han frygteligt i den lille låge og gav den et spark.

"Nej, tænk bare," sagde mrs. Mann, idet hun løb ud – de tre drenge var nemlig imidlertid blevet fjernet – "tænk bare! At jeg kunne glemme, at lågen var lukket i lås indvendig for de kære børns skyld! Kom ind, kom dog indenfor, mr. Bumble!"

Skønt denne indbydelse ledsagedes med en nejen, der kunne have formildet en sogneforstanders hjerte, blødgjorde den ikke buddet.

"Finder De, at det er en ærbødig eller passende opførsel, mrs. Mann," spurgte Bumble, idet han knugede sit spanskør, "at lade kommenale embedsmænd vente ved deres haveport, når de kommer her i kommenalt ærinde om de kommenale vajsensbørn? Ved De, mrs. Mann, at De så at sige selv er en kommenal befuldmægtiget og lønnet?"

"Jeg forsikrer Dem, mr. Bumble, at jeg bare fortalte et par af disse kære børn, der holder så meget af Dem, at det var Dem, som kom," svarede hun med stor ydmyghed.

Bumble havde store tanker om sine talegaver og sin egen vigtighed. Han havde lagt disse for dagen og hævdet denne. Han blev mildere.

"Godt, godt, det kan måske være, som De siger; det kan måske være. Gå ind, for jeg kommer i forretninger og har noget at sige Dem."

Mrs. Mann førte buddet ind i en lille dagligstue med murstensgulv, satte en stol hen til ham og lagde vims hans trekantede hat og hans spanskrør på bordet foran ham. Bumble tørrede sveden, som hans vandring havde fremkaldt, af sin pande, så velbehagelig på den trekantede hat og smilede. Ja, han smilede; kommunalbude er mennesker, og Bumble smilede.

"Tag mig nu ikke ilde op, hvad jeg vil sige," sagde mrs. Mann med indtagende blidhed. "De har gået en lang vej, ser De, ellers ville jeg ikke tale om det. Vil De ikke nyde en lille dråbe af et eller andet, mr. Bumble?"

"Ikke en dråbe – ikke en dråbe," svarede han og bevægede sin højre hånd på en værdig, men dog venlig måde.

"Å jo, De må endelig," sagde mrs. Mann, der havde lagt mærke til tonen i afslaget og den bevægelse, der ledsagede det. "Bare en ganske lille dråbe med lidt koldt vand og et stykke sukker."

Bumble hostede.

"Nå, bare en lille dråbe," sagde mrs. Mann overtalende.

"Hvad er det?"

"Å, det er noget, som jeg er nødt til at have lidt af her i huset for at kunne give de velsignede børn det i deres dråber, når de ikke er vel, mr. Bumble," svarede mrs. Mann, idet hun åbnede et hjørneskab og tog en flaske og et glas ud af det. "Det er genever."

"Giver De børnene dråber, mrs. Mann?" spurgte Bumble og fulgte den tiltrækkende blandingsproces med øjnene.

"Å, Gud velsigne Dem, ja jeg gør, så dyre de også er," svarede hun. "Jeg kunne ikke tåle at se dem lide, ved De nok, sir."

"Nej," sagde Bumble bifaldende, "nej, det kunne De ikke. De er en menneskekærlig kone, mrs. Mann." – Her satte hun glasset fra sig. – "Jeg skal ved første lejlighed omtale det til direktionen." – Han trak glasset hen til sig. – "De føler som en moder." – Han rørte om i geneveren og vandet. – "Jeg drikker Deres skål med fornøjelse, mrs. Mann" – og han drak glasset halvt ud.

"Og nu til mit ærinde," sagde buddet og tog en læderbrevtaske frem. "Det barn, der blev døbt Oliver Twist, er ni år i dag."

"Gud velsigne ham!" udbrød mrs. Mann og gjorde sit venstre øje rødt med fligen af sit forklæde.

"Og trods en udsat belønning af ti pund, som senere er forhøjet til tyve pund – trods de overordentligste, ja jeg kan gerne sige overnaturligste anstrengelser fra sognets side, har vi dog ikke været i stand til at opdage, hvem der er hans fader, eller hans moders hjemstavn, navn eller stilling."

Mrs. Mann løftede forbavset sine hænder i vejret, men tilføjede efter et øjeblik betænkning:

"Hvorledes kan han da i det hele taget have et navn?"

Buddet rettede sig med megen stolthed og sagde:

"Det var mig, der fandt på det. Vi opkalder vore hittebørn i alfabetisk orden. Det sidste var et S.; ham kaldte jeg Swubble. Denne var et T.; ham kaldte jeg Twist. Den, som kommer efter ham, skal hedde Unwin, og den næste Vilkins. Jeg har navne færdige lige til slutningen af alfabetet og hele vejen om igen, indtil vi kommer til Z."

"Men De er jo ordentlig boglærd, sir!"

"Ja, ja," sagde buddet, øjensynlig smigret af complimenten, "det er jeg måske, det er jeg måske, mrs. Mann." Han drak resten af sin genevertoddy og tilføjede: "Da Oliver nu er for gammel til at blive her længere, har direktionen vedtaget, at han skal tilbage til huset, og jeg er selv kommet for at hente ham. Lad mig derfor straks få ham i tale."

"Jeg skal på øjeblikket hente ham," sagde mrs. Mann og gik ud af stuen. Og Oliver, der imidlertid havde fået så meget af det lag snavs, der dækkede hans hænder og ansigt som en skorpe, bort, som der kunne skrubbes af i en vaskning, blev af sin velvillige beskytterinde ført ind i stuen.

"Buk for den herre, Oliver," sagde mrs. Mann.

Oliver gjorde at buk, som var delt imellem buddet på stolen og den trekantede hat på bordet.

"Vil du gå med mig, Oliver?" sagde Bumble med majestætisk ro.

Oliver ville lige til at sige, at han med største glæde ville gå med hvem, det skulle være, da han ved at se op fik øje på mrs. Mann, der havde stillet sig bag ved buddets stol og knyttede hånden ad ham mod et rasende ansigt. Han opfattede straks dette vink, for den knyttede hånd havde alt for ofte gjort indtryk på hans krop, til at den ikke skulle have gjort indtryk på hans hukommelse.

"Skal *hun* også med?" sagde stakkels Oliver.

"Nej, det kan hun ikke," svarede Bumble, "men hun kan undertiden komme og se til dig."

Dette var vel ikke nogen stor trøst for drengen, men så ung som han var, havde han dog forstand nok til at lade, som om han var meget ulykkelig over at skulle bort. Det var ikke nogen

meget vanskelig sag for drengen at få tårer i øjnene; sult og lige overståede mishandlinger er kraftige medhjælpere, når man vil græde, og Oliver græd meget naturligt. Mrs. Mann gav Oliver tusinde kys og, hvad han trængte langt mere til, et stykke smørrebrød, for at han ikke skulle synes at være sulten, når han kom til fattighuset. Med smørrebrødet i hånden og sin lille brune fattighushue i stof på hovedet blev Oliver derpå af Bumble ført bort fra det usle hjem, hvor aldrig noget venligt ord eller blik havde lyst i hans barndoms mørke. Og dog kom der et udbrud af barnlig smerte, da havelågen lukkede sig efter ham. Hvor kummerlige end de små ulykkesfæller var, som han lod blive tilbage, var de dog de eneste venner, han nogen sinde havde kendt, og en følelse af ensomhed i den store, vide verden sænkede sig for første gang ned i drengens hjerte.

Bumble gik med lange skridt, og lille Oliver, der holdt fast ved hans guldkantede opslag, travede ved siden af ham og spurgte, hver gang de var gået en fjerdingvej, "om de ikke snart var der?" på hvilket spørgsmål Bumble gav meget korte og studse svar; for den øjeblikkelige venlighed, som genever og vand vækker i visse hjerter, var nu fordampet, og han var atter kommunalbud.

Oliver havde ikke været et kvarter inden for fattighusets vægge og næppe tilendebragt ødelæggelsen af en skive brød til, førend Bumble, der havde overgivet ham til en gammel kone, vendte tilbage og sagde, at det var direktionens aften, og at direktionen havde sagt, at han straks skulle møde for den.

Da Oliver ikke havde noget videre klart begreb om, hvad en direktion var for noget, blev han forundret over dette budskab og vidste ikke rigtigt, om han skulle le eller græde. Men han fik

ikke tid til at tænke videre over sagen, for Bumble gav ham et rap i hovedet med sit spanskør for at vække ham og bød ham følge med, hvorpå han førte ham ind i et stort værelse med kalkede vægge, hvor en halv snes tykke herrer sad omkring et bord, ved hvis øverste ende en særdeles tyk herre med et meget rundt og rødt ansigt havde taget, plads i en lænestol, der var lidt højere end de andre.

"Buk for direktionen," sagde Bumble.

Oliver tørrede nogle tårer, der endnu hang i hans øjne, og bukkede.

"Hvad hedder du, dreng?" spurgte herren i den høje lænestol.

Oliver blev så forskrækket ved synet af så mange herrer, at han kom til at ryste, og buddet gav ham igen et rap, der fik ham til at græde. Derfor svarede han i en dæmpet og forlegen tone, hvorpå en herre med hvid vest sagde, at han var et fæ, hvilket var et ypperligt middel til at give ham mod og straks gjorde ham rolig.

"Hør efter, dreng," sagde herren i lænestolen. "Du ved da vel nok, at du er et vajsenshusbarn?"

"Hvad er det, sir?" spurgte stakkels Oliver.

"Den dreng er et fæ, som jeg nok tænkte," sagde manden med den hvide vest i en meget bestemt tone.

"Stille!" sagde den herre, som havde talt først. "Du ved jo, at du hverken har fader eller moder, men bliver forsørget af sognet, ikke sandt?"

"Jo, sir," svarede Oliver og græd bitterligt.

"Hvad græder du for?" spurgte manden med den hvide vest.

Og det var virkelig også højst underligt. Hvad kunne den dreng vel have at græde for?

"Jeg håber, at du hver aften læser din aftenbøn," sagde en anden herre med en grov stemme, "og som en kristen beder for de mennesker, der føder dig og sørger for dig?"

"Ja, sir," stammede drengen.

Den mand, som havde talt sidst, havde, uden at vide det, ret. Det ville have været meget kristeligt, ja vidunderlig kristeligt, hvis Oliver havde bedt for de mennesker, der fødte ham og sørgede for ham. Men det havde han ikke, da ingen havde lært ham det.

"Nå, du er nu kommet hertil for at blive opdraget og lære en nyttig håndtering," sagde den rødmossede herre i lænestolen.

"Og derfor skal du i morgen tidlig klokken seks begynde at pille værk," tilføjede den gnavne herre med den hvide vest.

For disse to goders forening i den ene simple beskæftigelse at pille værk bukkede Oliver dybt på kommunalbuddets anvisning og blev derpå jaget ind i en stor sal, hvor han hulkede sig i søvn på en plump, hård seng. Hvilket skønt eksempel på dette velsignede lands milde love! De tillader fattiglemmerne at lægge sig til at sove!

Stakkels Oliver! Han tænkte mindst på, mens han lå og sov i lykkelig uvidenhed, at direktionen samme dag havde taget en bestemmelse, som skulle få den væsentligste indflydelse på hele hans fremtidige skæbne. Men det havde den. Og bestemmelsen bestod i følgende:

Medlemmerne af denne direktion var meget vise, dybsindige, filosofiske mænd, og da de henvendte deres opmærksomhed på fattighuset, opdagede de straks, hvad almindelige mennesker aldrig ville have opdaget – at de fattige holdt af det! Det var formelig et forlystelsessted for de fattige

klasser, et gæstgiveri, hvor der intet var at betale – offentlig frokost, middagsmad og aftensmad hele året rundt – et murstenselysium med lutter leg og intet arbejde.

"Oho!" sagde direktionen med et meget kløgtigt blik. "Vi er mænd for at bringe den sag i orden. Det skal vi snart få ende på!"

Direktørerne indførte derfor den regel, at alle fattige mennesker skulle have valget imellem (for de ville ikke tvinge nogen, nej på ingen måde) enten at sulte gradvis ihjel i huset eller sulte hurtig ihjel uden for det. Derfor tingede de med vandvæsenet om at levere et uindskrænket forråd af vand og med en melhandler om til visse bestemte tider at levere små kvantiteter havremel, samt uddelte tynd havresuppe tre gange om dagen med et løg to gange om ugen og et halvt franskbrød om søndagen. De traf en hel mængde andre kloge og menneskekærlige bestemmelser med hensyn til damerne, som det ikke er nødvendigt at gentage; påtog sig på grund af de store omkostninger ved en proces i Doctors' Commons velvilligt at skille fattige ægtefolk fra hinanden, og i stedet for som hidtil at tvinge en mand til at føde sin familie, tog de hans familie fra ham og gjorde ham til ungkarl igen! Det er umuligt at sige, hvor mange ansøgninger om hjælp der i den anledning ville være kommet fra alle samfundsklasser, hvis den ikke havde været knyttet til fattighuset, men de var fremsynede mænd og havde forudset denne vanskelighed. Hjælpen var uadskillelig fra fattighuset og havresuppen, og det gjorde folk bange.

I de første seks måneder, efter at Oliver var blevet flyttet, var systemet i fuld virksomhed. I starten var det temmelig kostbart på grund af bedemandens regninger og nødvendigheden af at

lægge alle fattiglemmernes klæder ind, der efter et par ugers havresuppediæt flagrede løst om deres magre, udtærede skikkelser. Men tallet af fattighusets beboere blev lige så tyndt som lemmerne selv, og direktionen var henrykt.

Det værelse, hvori drengene spiste, var en stor sal, der var brolagt med fliser, med en grubekedel i den ene ende, af hvilken mesteren, som havde et forklæde på og fik hjælp af to koner, med en stor slev øste havresuppe op ved måltiderne. Af denne herlige blanding fik hver dreng en skålfuld og ikke mere undtagen ved festlige lejligheder, da han endvidere fik fem lod brød. Skålene trængte aldrig til at vaskes, for drengene polerede dem med deres skeer, så de skinnede, og når de var færdige med denne operation, der aldrig varede ret længe, eftersom skeerne næsten var lige så store som skålene, kunne de sidde og stirre på grubekedlen med så ivrige blikke, som om de ville sluge endog murstenene, hvori den var indmuret, mens de på samme tid beskæftigede sig ivrigt med at slikke deres fingre for at opfange de enkelte stænk af havresuppen, der kunne være spildt på dem. Drengene har i almindelighed en ypperlig appetit. Oliver Twist og hans kammerater led i tre måneder en langsom hungerdøds kvaler, men til sidst blev de så grådige og vilde af sult, at en dreng, der var stor af sin alder og ikke havde været vant til en sådan levemåde – hans fader havde nemlig holdt et lille spisekvarter – gav sine kammerater tydeligt at forstå, at hvis han ikke fik en skål havresuppe til om dagen, var han bange for, at han en nat ville spise den dreng, der sov ved siden af ham og tilfældigvis var en svagelig yngling af spæd alder. Hans blik var vildt og forsultent, og de troede ham. Der blev holdt råd, og de kastede lod om, hvem der efter aftensmaden

skulle gå hen til mesteren og forlange mere, og loddet traf Oliver Twist. Aftenen kom; drengene indtog deres pladser; mesteren stillede sig ved grubekedlen; hans fattighusassistenter stillede sig bag ved ham, havresuppen blev uddelt, og en lang bøn læst over de smalle rationer. Havresuppen forsvandt, og drengene hviskede til hinanden og blinkede ad Oliver, mens hans nærmeste naboer puffede til ham. Skønt endnu kun et barn, var han fortvivlet af sult og opirret af elendighed. Han rejste sig fra bordet, nærmede sig mesteren med skål og ske i hånden og sagde, halvt forskrækket over sin egen forvovenhed:

"Undskyld, sir, jeg ville gerne have noget mere."

Mesteren var en tyk, kraftig mand, men han blev ganske bleg. Med stum forbavselse stirrede han nogle sekunder på den lille oprører og greb derpå fat i grubekedlen for ikke at falde. Assistenterne var lammede af forundring og drengene af skræk.

"Hvad?" sagde mesteren omsider med svag stemme.

"Undskyld, sir," svarede Oliver, "jeg ville gerne have noget mere."

Mesteren gav Oliver et slag i hovedet med skeen, tog fat i ham og råbte højt på kommunalbuddet.

Direktionen sad i højtideligt konklave, da Bumble i største spænding styrtede ind i salen og til den rødmossede herre i den høje lænestol sagde:

"Undskyld, mr. Limbkins, Oliver Twist har forlangt mere."

Alle fo'r rædselsslagne op.

"Forlangt mere!" sagde Limbkins. "Fat Dem, Bumble, og svar mig tydeligt. Er det Deres mening, at han har forlangt mere

efter at have fået sin i spisereglementet vedtagne portion?"

"Ja, sir," svarede Bumble.

"Den dreng bliver hængt," svarede manden med den hvide vest, "jeg er vis på, at den dreng bliver hængt."

Ingen modsagde den profetiske herres mening. En livlig forhandling fandt sted. Oliver blev øjeblikkelig indespærret, og næste morgen blev der slået en plakat op på porten, efter hvilken der udlovedes en godtgørelse af fem pund til den, der ville skille sognet af med Oliver Twist; med andre ord: fem pund og Oliver Twist blev tilbudt den mand eller kvinde, der ønskede en læredreng til hvilken som helst håndtering, næringsvej eller bestilling.

"Jeg har aldrig i mit liv været mere overbevist om noget," sagde manden med den hvide vest, da han næste morgen bankede på porten og læste plakaten, "end jeg er om, at denne dreng bliver hængt."

Da det er min hensigt i det følgende at vise, om herren med den hvide vest havde ret eller ikke, ville jeg måske ødelægge det tiltrækkende ved denne fortælling, forudsat at den i det hele taget har noget tiltrækkende, hvis jeg netop nu ville lade falde noget vink om, hvorvidt Oliver Twists liv fik denne voldsomme afslutning eller ikke.

3. Fortæller, hvorledes Oliver Twist var meget nær ved at få en plads, som ikke ville have været en sinecure

I otte dage efter at Oliver havde gjort sig skyldig i den ugudelige og vanhellige forbrydelse at forlange mere, var han arrestant i et mørkt og ensomt rum, hvor direktionen i sin visdom og nåde havde ladet ham indespærre. Ved første øjekast synes det ikke så urimeligt at tænke, at hvis han havde næret en sømmelig følelse af ærbødighed for den omtalte herres spådom, ville han en gang for alle have godtgjort dette vise individs profetiske egenskab ved at binde den ene ende af sit lommetørklæde fast ved en krog i væggen og knytte sig selv til den anden. For udførelsen af denne idræt var der imidlertid en hindring, den nemlig, at da lommetørklæder afgjort var en luksusartikel, var de ifølge direktionens udtrykkelige, højtideligt udstedte befaling for evige tider blevet fjernede fra lemmernes næser. En endnu større hindring var Olivers ungdom og barnagtighed. Han græd kun bitterligt hele dagen igennem, og når den lange, sørgelige nat nærmede sig, bredte han sine små hænder ud for sine øjne for at holde mørket ude og krøb sammen i en krog, hvor han søgte at sove. Han vågnede dog af og til med et sæt og rystede over hele kroppen og trykkede sig tættere og tættere ind til væggen, som om endog følelsen af dens kolde, hårde

overflade var et værn i det mørke og den ensomhed, som omgav ham.

Systemets fjender må ikke tro, at man under Olivers indespærring nægtede ham den fordel at kunne røre sig, den fornøjelse at have selskab eller religionens trøst. Det var smukt, koldt vejr, og det blev ham tilladt hver morgen at foretage sine afvaskninger under posten i en brolagt gård under tilsyn af Bumble, der ved gentagen brug af sit spanskrør forebyggede, at han forkølede sig, og fremkaldte en kildrende fornemmelse over hele hans krop. Med hensyn til selskab, førtes han hver anden dag ind i salen, hvor drengene spiste, og blev der selskabeligt pryglet til almindelig advarsel og eksempel, og det var så langt fra, at den religiøse trøst blev ham nægtet, at han tvært imod hver aften blev sparket ind i det samme værelse og fik lov til at trøste sin sjæl ved at høre på en almindelig bøn af drengene, som indeholdt en deri ifølge direktionens befaling indført særlig klausul, hvori de bad om at blive gode, dydige, nøjsomme og lydige og at måtte bevares mod synder og laster som Oliver Twists, om hvem bønformularen udtrykkelig fremhævede, at han udelukkende stod under de syndige magters beskyttelse og var en artikel, der var kommet lige fra Satans eget værksted.

Mens Olivers sager var i denne heldige og behagelige tilstand, skete det en morgen, at skorstensfejeren mr. Gamfield vandrede op ad byens algade, dybt grublende over sine midler og udveje til at betale nogle huslejerestancer, som hans vært noget påtrængende indkrævede. Gamfields mest sangvinske finansoverslag kunne ikke tilvejebringe de sidste fem pund af summen, og i en slags aritmetisk fortvivlelse bearbejdede han

skiftevis sin hjerne og sit æsel, indtil hans øjne, idet han kom forbi fattighuset, faldt på plakaten på porten.

"Stop!" sagde Gamfield til æslet.

Æslet var tankefuldt og overvejede sandsynligvis, om det monstro skulle trakteres med et par kålstokke, når det var blevet af med de to sække sod, som var læsset på den lille karre. Uden derfor at lægge videre mærke til kommandoordet fortsatte det sit jævne skridt.

Gamfield brummede en forbandelse over æslet i almindelighed og særligt over dets øjne og gav det, efter at have indhentet det, et slag i hovedet, som uundgåelig ville have flækket enhver anden hjerneskal end et æsels. Derpå tog han fat i tømmen og gav det et skarpt ryk i kæben som en blid påmindelse om, at det ikke var dets egen herre, og da han på den måde havde fået det drejet om, gav han det endnu et slag i hovedet bare for at bedøve det, indtil han kom tilbage, hvorpå han gik hen til porten for at læse plakaten.

Herren med den hvide vest stod ved porten med hænderne på ryggen. Da han havde lagt mærke til den lille strid mellem Gamfield og æslet, smilede han glad, da denne person nærmede sig for at læse plakaten, for han indså straks, at Gamfield netop var en sådan herre, som Oliver Twist trængte til. Gamfield smilede ligeledes, da han havde gennemlæst dokumentet, for fem pund var netop den sum, han havde ønsket sig, og om drengen, som var hæftet til den, vidste Gamfield, der kendte fattighusets spisereglement meget godt, at han ville være et herligt lille eksemplar, der netop ville passe til kaminrørene. Han stavede sig derfor endnu en gang helt igennem plakaten

fra begyndelsen til enden og tiltalte derpå, idet han til tegn på sin ydmyghed tog til sin lodne hue, herren med den hvide vest.

"Det var denne hersens dreng, sir, som sognet ønsker at sætte i lære," sagde Gamfield.

"Ja, min gode mand," svarede den anden med et nedladende smil, "hvad han?"

"Hvis sognet kunne have lyst til at lade ham lære et let og fornøjeligt håndværk i det agtbare skorstensfejerfag, så trænger jeg til en læredreng og er villig til at tage imod ham."

"Gå indenfor," sagde den anden.

Gamfield, der var blevet noget tilbage for at give æslet endnu et slag i hovedet og endnu et ryk i kæben som en advarsel om ikke at løbe bort under hans fraværelse, fulgte efter herren.

"Det er en urenlig håndtering," sagde Limbkins, da Gamfield havde fremsat sit ønske.

"Unge drenge er før blevet kvalt i skorstene," mente en anden.

"Det er, fordi man fugtede halmen, før man tændte ild i den i skorstenen, for at få dem til at komme ned igen," sagde Gamfield, "det giver kun røg, men ikke lue, og røg nytter slet ikke noget til at få en dreng til at komme ned, da han kun falder i søvn af den, hvilket netop er det, han synes om. Drenge er meget stridige og dovne, mine herrer, og intet er så godt som en dygtig hed lue til at få dem til at komme ned i en fart, og det er desuden menneskekærligt, for om de også er blevet stikkende fast i en skorsten, så gør de sig nok umage for at komme ned igen, når fødderne begynde at stege på dem."

Herren med den hvide vest syntes at more sig kostelig over denne forklaring, men hans munterhed blev snart kuert af et blik fra Limbkins. Direktionen gav sig derpå til at tale sammen i

nogle minutter, men i en så dæmpet tone, at ordene "spare udgifter", "tager sig godt ud i regnskabet", "udgive en trykt meddelelse", var de eneste, som kunne høres, og de kunne kun høres, fordi de udtaltes meget ofte og med stærkt eftertryk.

Omsider holdt hviskeriet op, og da direktionens medlemmer alle havde sat sig og påtaget sig deres højtidelige mine, sagde Limbkins:

"Vi har overvejet Deres forslag, men synes ikke om det."

"Aldeles ikke," sagde herren med den hvide vest.

"På ingen måde," tilføjede de andre medlemmer.

Da Gamfield vidste, at han fik skyld for den ubetydelighed allerede at have pryglet tre eller fire drenge ihjel, faldt det ham ind, at direktionen måske af en eller anden uforklarlig grille havde sat sig i hovedet, at denne uvedkommende omstændighed burde indvirke på dens fremgangsmåde. Rigtig nok lignede det slet ikke direktionens sædvanlige forretningsmetode, hvis det var således, men da han dog ikke havde nogen synderlig lyst til atter at vække det rygte, knugede han sin hue sammen i hænderne og gik langsomt bort fra bordet.

"De vil altså ikke lade mig få ham?" sagde Gamfield, idet han blev stående ved døren.

"Nej," svarede Limbkins, "i det mindste finder vi, at De, da det er en urenlig håndtering, burde lade Dem nøje med en mindre godtgørelse end den, vi har tilbudt."

Gamfields åsyn klarede op, da han med hurtige skridt vendte tilbage til bordet og sagde:

"Hvad vil De da give, mine herrer? De må ikke være for strenge mod en fattig mand. Hvad vil De da give?"

"Jeg mener, at tre pund og ti shillings ville være nok," sagde Limbkins.

"Nej," sagde Gamfield, "sig fire pund, mine herrer, så er De ham kvit med det samme, hvad?"

"Tre pund og ti shillings," gentog Limbkins fast.

"Lad os dele forskellen, mine herrer," foreslog Gamfield, "tre pund og femten shillings."

"Ikke en hvid mere," lød mr. Limbkins' bestemte svar.

"De er så frygtelig strenge imod mig," sagde Gamfield vaklende.

"Åh snak!" sagde Limbkins. "Han ville være billig, om De slet ingenting fik. Tag ham, tåbelige menneske! Det er netop en dreng for Dem. Han trænger undertiden til stokken. Den kan han have godt af, og hans kost vil heller ikke blive Dem dyr. Han har ikke været godt vant, siden han blev født, ha, ha, ha!"

Gamfield så polisk på ansigterne omkring bordet, og da han opdagede et smil på dem alle, satte han efterhånden selv et smil op. Akkorden blev sluttet, og Bumble straks efter underrettet om, at Oliver Twist og hans lærekontrakt endnu samme eftermiddag skulle bringes til fredsdommerne, den sidstnævnte for at underskrives og stadfæstes.

Lille Oliver blev til sin store forundring løsladt og fik ordre til at tage en ren skjorte på. Næppe var han færdig med denne usædvanlige gymnastiske øvelse, før Bumble egenhændig bragte ham en skål havresuppe og helligdagsrationen fem lod brød, ved hvilket syn Oliver begyndte at græde på det ynkeligste i den ikke unaturlige tro, at direktionen havde besluttet at slagte ham i et eller andet nyttigt øjemed, da den ellers ikke ville have begyndt at fede ham således.

"Gør ikke dine øjne røde, Oliver, men spis din mad og vær taknemmelig," sagde Bumble i en indtrængende tone. "Du skal i lære, Oliver."

"I lære, sir!" sagde drengen skælvende.

"Ja vist. De kærlige, velsignede herrer, der er lige så mange fædre for dig, Oliver, som selv ingen forældre har, vil sætte dig i lære, for at du kan blive til noget i verden, skønt udgifterne for sognet udgør tre pund og ti shillings! – Tre pund og ti shillings, Oliver! – halvfjerds shillings! – Et hundrede og fyrré sixpence! – Og alt dette for et uartigt vajsenshusbarn, som ingen kan holde af."

Da Bumble tav for at trække vejret efter med forfærdelig røst at have holdt denne tale, randt tårerne ned ad den stakkels drengs kinder, og han hulkede bittert.

"Nå," sagde Bumble lidt mindre højtidelig, da det smigrede hans følelse at se, hvilket indtryk hans veltalenhed havde gjort, "nå, Oliver, tør nu dine øjne med dine ærmer og græd ikke i din havresuppe. Det er meget dumt, Oliver." Og det var det virkelig også, for der var allerede mere end vand nok i den i forvejen.

På vejen til fredsdommerne underrettede Bumble Oliver om alt, hvad han havde at gøre, og at han skulle se rigtig glad ud og svare, når herrerne spurgte ham, om han havde lyst til at komme i lære, at det ville han grumme gerne. Disse formaninger lovede Oliver at adlyde, så meget mere som Bumble gav ham et vink om, at hvis han ikke lystrede, ville det være umuligt at sige, hvad de ville gøre ved ham. Da de var kommet til kontoret, blev han lukket ind i et lille værelse for sig selv, og Bumble formanede ham til at blive der, til han kom for at hente ham.

Drengen blev der med bankende hjerte en halv times tid. Så stak Bumble, der nu ikke havde den trekantede hat på, sit hoved ind ad døren og sagde højt:

"Nå, lille Oliver, kom så ind til herrerne," men mens Bumble sagde disse ord, satte han et barsk og truende ansigt op og tilføjede med dæmpet stemme: "Husk på, hvad jeg har sagt dig, din unge slubbet!"

Oliver stirrede uskyldig Bumble i ansigtet ved denne noget modsigende adfærd, men denne hindrede ham i at gøre nogen bemærkninger, idet han straks førte ham ind i et tilstødende værelse. Det var et rummeligt værelse, og bag en pult sad to herrer med pudder i håret, af hvilke den ene læste avisen, mens den anden ved hjælp af et par skildpaddesbriller undersøgte et lille stykke pergament. Foran pulten stod Limbkins på den ene side og Gamfield med til dels vasket ansigt på den anden.

Den gamle med brillerne slumrede efterhånden ind over pergamentet, og der opstod et kort ophold, efter at Bumble havde stillet Oliver hen foran pulten.

"Det er drengen, Deres Velbårenhed," sagde Bumble.

Den gamle herre, der læste avisen, løftede et øjeblik hovedet i vejret og trak den anden herre i ærmet, hvorpå den sidstnævnte vågnede.

"Å, er det drengen?" spurgte den gamle.

"Ja, det er, sir," svarede Bumble. "Buk for dommerne, min lille ven."

Oliver tog mod til sig og gjorde sit bedste buk. Han havde, mens hans øjne var stift fæstede på dommernes pudder, gjort sig selv det spørgsmål, om alle direktioner blev fødte med det hvide kram i deres hår, og om de derfor kaldtes direktioner.

"Nå," sagde den gamle herre, "han synes altså om at komme i lære?"

"Ja, voldsomt, Deres velbårenhed," svarede Bumble og nappede hemmelig i Oliver for at vise, at han gjorde bedst i ikke at sige ham imod.

"Og han vil være skorstensfejer, hvad?" spurgte den gamle.

"Hvis vi satte ham i en anden lære i morgen, løb han på øjeblikket bort, Deres velbårenhed" svarede Bumble.

"Og den mand, hos hvem han skal i lære – De, sir, De vil behandle ham godt og føde ham osv., hvad?" spurgte den gamle.

"Når jeg siger, at jeg vil gøre det, så mener jeg det," svarede Gamfield tvært.

"De taler noget ligefremt, min ven, men De ser ud til at være en ærlig, åbenhjertig mand," sagde den gamle herre, idet han vendte sine briller hen imod kandidaten til Olivers lærepenge, hvis lumpne ansigt var en ligefrem stemplet kvittering for grusomhed. Men dommeren var halv blind og gik halvt i barndom, og det kunne derfor ikke forlanges af ham, at han skulle kunne se, hvad andre folk så.

"Det håber jeg, at jeg er," sagde Gamfield og skelede stygt.

"Jeg tvivler ikke om det, min ven," svarede den gamle, idet han satte brillerne fastere på næsen og så sig om efter blækhuset.

Dette var vendepunktet i Olivers skæbne. Havde blækhuset stået, hvor den gamle herre troede, at det stod, ville han have dyppet sin pen i det og underskrevet lærekontrakten, og Oliver ville da straks være blevet ført bort, men da det tilfældigvis stod lige for næsen af ham, søgte han over hele pulten efter det uden

at finde det, og da han under sin søgen kom til at se lige ud, mødte hans blik Oliver Twists blege og forfærdede ansigt, der trods alle Bumbles advarende vink og nap iagttog den tilkommende læremesters frastødende åsyn med et blandet udtryk af afsky og frygt, der var alt for tydeligt, til at selv en halv blind dommer kunne tage fejl af det.

Den gamle herre standsede, lagde pennen fra sig og så fra Oliver hen på Limbkins, der forsøgte at tage sig en pris med et muntert og ligegyldigt væsen.

"Nå, min dreng," sagde den gamle og bøjede sig ud over pulten. Oliver fo'r sammen ved denne lyd, hvilket var meget undskyldeligt af ham, for ordene blev sagt i en venlig tone, og uvante lyde forskrækker et menneske. Han skælvede stærkt og brast i gråd.

"Nå, min dreng, du ser så bleg og urolig ud. Hvad er der i vejen med dig?"

"Gå lidt bort fra ham, Bumble," sagde den anden dommer, idet han lagde avisen til side og bøjede sig fremad med et deltagende udtryk. "Fortæl os kun, hvad der er i vejen med dig, min dreng. Vær ikke bange."

Oliver faldt på knæ og bad med foldede hænder om, at de hellere ville sætte ham ind i det mørke værelse igen, hellere sulte ham – prygle ham – slå ham ihjel, hvis de ville, end sende ham bort med den skrækkelige mand.

"Nå," sagde Bumble, idet han med den mest udtryksfulde højtidelighed så op mod himlen, "nå, af alle de snedige og underfundige vajsensbørn, jeg har set, Oliver, er du et af de mest uforskammede."

"Hold mund," sagde den anden herre, da Bumble havde givet sig luft i dette superlativ.

"Jeg beder Deres Velbårenhed undskylde," sagde Bumble, der ikke kunne tro, at han havde hørt rigtigt, "talte Deres Velbårenhed til mig?"

"Ja; hold Deres mund!"

Bumble blev stum af forbavselse. Et kommunalbud fik ordre til at holde mund! En moralsk revolution!

Den gamle herre med skildpaddesbrillerne så på sin embedsbroder, der nikkede betydningsfuldt.

"Vi nægter at stadfæste denne lærekontrakt," sagde den gamle og skød pergamentet til side, idet han talte.

"Jeg håber," stammede Limbkins, "at dommerne ikke på et barns løse udsagn ville danne sig den mening, at autoriteterne har gjort noget upassende."

"Det påhviler ikke dommerne at udtale nogen mening om sagen," sagde den anden gamle herre skarpt. "Bring drengen tilbage til fattighuset og lad ham blive godt behandlet. Han synes at trænge til det."

Samme aften påstod herren med den hvide vest, at Oliver ikke alene ville blive hængt, men parteret oven i købet. Bumble rystede med skummel hemmelighedsfuldhed på hovedet og sagde, at han ville ønske, det måtte gå ham godt, hvortil Gamfield svarede, at han ville ønske, at han måtte komme til ham, hvilket, skønt han ellers i almindelighed var enig med buddet, kunne synes at være et ønske af en aldeles modsat natur.

Næste morgen blev publikum endnu en gang underrettet om, at Oliver Twist var at få i forpagtning, og at fem pund ville

blive udbetalt til den, der ville tage han.

4. Oliver får tilbud om en anden plads og træder for første gang ud i det offentlige liv

Når man i fornemme familier ikke kan skaffe den opvoksende unge mand en fordelagtig plads straks, og han heller ikke kan vente at få en sådan, er det en meget almindelig skik at sende ham til søs. I henhold til dette vise og gavnlige eksempel rådslog direktionen om det hensigtsmæssige i at sætte Oliver Twist om bord i et eller andet lille koffardiskib, der skulle til en rigtig usund havn, hvilket syntes at være det allerbedste, der kunne gøres med ham, da der var al sandsynlighed for, at skipperen, når han en dag var i godt lune efter middagen, enten ville tampe ham ihjel eller flække hovedet på ham med en håndspage, da en sådan tidsfordriv, som temmelig almindeligt kendt, er meget yndet og almindelig blandt den slags mennesker. Jo mere sagen fremstillede sig i dette lys for direktionen, des mere mangfoldige viste fordelene af et sådant skridt sig, og man blev derfor enige om, at den eneste måde, hvorpå der med fordel kunne sørges for Oliver, var straks at sende ham til søs.

Bumble var blevet udsendt for at foretage forskellige foreløbige undersøgelser i den hensigt at opdage en eller anden kaptajn, der havde brug for en venneløs kahytsdreng, men da

han vendte tilbage til fattighuset for at meddele udfaldet af sin sendelse, mødte han lige ved porten en ikke ringere person end sognets bedemand og begravelsesentreprenør, mr. Sowerberry.

Sowerberry var en høj, mager mand med svære lemmer, iført et sæt luvslidte, sorte klæder, samt stoppede bomuldsstrømper af samme farve og tilsvarende sko. Hans træk var ikke af naturen skabt til at have et smilende udtryk, men han var i almindelighed temmelig hengiven til fagmæssig munterhed. Hans trin var elastiske, og hans åsyn røbede indre glæde, da han nærmede sig Bumble og trykkede ham hjerteligt i hånden.

"Jeg har taget mål af de to fruentimmere, der døde i nat, mr. Bumble," sagde bedemanden.

"De vil gøre Deres lykke, mr. Sowerberry," svarede buddet, idet han stak pege- og tommelfingeren i bedemandens fremrakte snustobaksdåse, der var en sindrig lille model af en patent-likkiste. "Jeg siger, De vil gøre Deres lykke, mr. Sowerberry," gentog Bumble og bankede Sowerberry venskabeligt på skulderen med sin spadserestok.

"Tror De?" sagde bedemanden i en tone, der halvt indrømmede, halvt betvivlede sandsynligheden af dette faktum. "De priser, direktionen tilstår, er meget knappe."

"Det er likkisterne med," svarede buddet med akkurat så meget af et smil, som en høj embedsmand tør tillade sig.

Sowerberry følte sig så stærkt kildret af dette, som han naturligvis burde, og lo længe.

"Ja, ja, mr. Bumble," sagde han omsider, "det kan ikke nægtes, at siden det ny bespisningssystem er blevet indført, er likkisterne blevet noget smallere og fladere, end de før plejede at være, men man må tjene noget, mr. Bumble. Godt, tørt

tømmer er en kostbar artikel, og alle jernhankene kommer ad kanalvejen fra Birmingham."

"Ja, ja, enhver håndtering har sine ulemper, og man bør naturligvis indrømme en rimelig fordel."

"Naturligvis, naturligvis," svarede bedemanden, "og tjener jeg ikke noget på den eller den enkelte genstand, nå, så indhenter jeg det igen i længden, ser De – he, he, he!"

"Ja netop," sagde Bumble.

"Skönt jeg må sige," fortsatte bedemanden, "at jeg har en meget stor ulempe at kæmpe med, og det er den, at alle de svære folk går hurtigt bort – jeg mener, at de folk, som har kendt bedre dage og i mange år har betalt fattigskat, er de første, som bukker under, når de kommer ind i huset, og jeg må sige Dem, mr. Bumble, at tre-fire tommer mere, end man har tænkt sig, gør et stort hul i ens fortjeneste, især når man har en familie at sørge for."

Da Sowerberry sagde dette med en forurettet mands tilbørlige harme, og da det forekom Bumble, at det kunne kaste ligesom en skygge på sognets ære, fandt han det rådeligt at forandre emne, og da Oliver Twist lå ham nærmest på sinde, valgte han ham til at tale om.

"Det er sandt," sagde Bumble, "kender De ingen, der har brug for en dreng – en kommenal læredreng, der for tiden er en byrde – ligesom en møllesten om den kommenale hals? Fordelagtige vilkår, mr. Sowerberry," og mens Bumble talte, løftede han sin stok op til plakaten og slog tre gange på ordene "fem pund", der var trykt med kæmpemæssige bogstaver.

"Men det var netop det, jeg ønskede at tale med Dem om," sagde bedemanden og tog fat i Bumbles frakke. "De ved – men

sikke dejlige knapper, mr. Bumble. Dem har jeg ikke set før."

"Ja, jeg finder dem ret smukke," sagde buddet med et stolt blik ned ad de store messingknapper, der smykkede hans frakke. "Mønsteret er det samme som det kommenale segl, den barmhjertige samaritan, der læger den sårede mand. Direktionen forærede mig dem nytårsmorgen. Jeg tog dem første gang på til ligskuet over den fattige håndværksmand, der døde i en gadedør om natten."

"Jeg husker det. Juryens kendelse lød på: 'Død af kulde og mangel på almindelige livsfornødenheder', ikke sandt?"

Bumble nikkede.

"Og den tilføjede endnu nogle ord, tror jeg," sagde bedemanden, "om, at hvis fattiginspektøren havde –"

"Stille – vås!" afbrød buddet ham vredt. "Hvis direktionen brød sig om al den snak, som uvidende edsvorne fører, fik den nok at gøre."

"Meget sandt," sagde bedemanden.

"De kender ikke mere til filosofi eller statsøkonomi end som så," sagde Bumble og knipsede hånlige fingre.

"Nej," forsikrede bedemanden.

"Jeg foragter dem," sagde buddet og blev meget rød i ansigtet.

"Det gør jeg med," sagde bedemanden.

"Og jeg ville kun ønske, at vi havde en jury af den uafhængige slags et par ugers tid inde i huset. Direktionens reglementer ville snart knække deres mod."

"Ja vel, ja," svarede bedemanden. Med disse ord smilede han bifaldende for at dæmpe den forbitrede Bumbles voksende harme.

Bumble løftede på sin trekantede hat, tog et lommetørklæde ud af pulden, tørrede den sved, som hans vrede havde avlet, af sin pande, satte den trekantede hat på igen og sagde, idet han vendte sig om mod bedemanden, med roligere stemme: "Nå, hvad var det, De ville sige om drengen?"

"Åh!" sagde bedemanden, "De ved jo selv, mr. Bumble, at jeg giver – høj fattigskat."

"Hm!" sagde Bumble. "Og så?"

"Og så synes jeg, at jeg også har ret til at få så meget ud af den, som jeg kan, mr. Bumble, og derfor – og derfor – mener jeg, at jeg selv vil have drengen."

Bumble tog bedemanden ved armen og førte ham ind.

Sowerberry var inde hos direktionen i fem minutter, og det blev aftalt, at Oliver endnu samme aften kunne komme til ham "på prøve". Det vil sige, når der er tale om en kommunal læredreng, at når mesteren mærker, at han kan få tilstrækkeligt arbejde ud af ham uden at proppe for meget føde i ham, så kan han beholde ham i en bestemt tid og gøre med ham, hvad han vil.

Da lille Oliver den aften blev ført ind til "herrerne" og underrettet om, at han med det samme skulle være dreng hos en ligkistesnedker, og at han, hvis han beklagede sig over sin stilling eller nogen sinde kom tilbage på sognet, ville blive sendt til søs for enten at drukne eller få hovedet slået i stykker, ligesom det nu kunne falde sig, røbede han så lidt bevægelse, at direktionen enstemmigt erklærede ham for en forhærdet ung slyngel og befalede Bumble straks at føre ham bort.

Skønt det nu var såre naturligt, at direktionen, fremfor alle andre mennesker i verden, måtte føle den dybeste forbavselse

og afsky ved de mindste kendetegn på mangel på følelse hos hvem som helst, var dette dog især tilfældet her. Den simple sandhed var den, at Oliver, i stedet for at have for lidt følelse, snarere havde for megen og var på bedste vej til at blive dum og sløv for livstid på grund af de mishandlinger, han havde lidt. Han hørte efterretningen om sin skæbne uden at mæle et ord, og da han havde fået sit tøj, der ikke var meget tungt at bære, da det kunne rummes i en papirspakke af omtrent et kvarter i firkant og tre tommer i tykkelse, trak han sin hue ned over øjnene og tog atter en gang fat i Bumbles frakkeopslag, hvorpå denne hædersmand trak ham af sted til en ny skueplads for lidelse.

Bumble slæbte i nogen tid Oliver med sig uden at ænse eller lægge mærke til ham, for kommunalbuddet bar hovedet meget højt, som et kommunalbud altid bør gøre, og da det blæste stærkt, blev lille Oliver aldeles tilhyllet af Bumbles skøder, når vinden førte dem fra hinanden og på det fordelagtigste præsenterede hans vest med taskelommerne og hans drapfarvede plysknæbenklæder. Men da de nærmede sig deres bestemmelsessted, fandt Bumble det hensigtsmæssigt at se efter, om drengen var pæn nok til at blive mønstret af sin ny herre, hvilket han altså gjorde med en passende og sømmelig, nedladende mine.

"Oliver!" sagde Bumble.

"Ja, sir," sagde Oliver med dæmpet, skælvende stemme.

"Træk huen bort fra dine øjne og hold hovedet i vejret."

Skønt Oliver straks adlød denne befaling og med bagen af den hånd, han havde fri, for rask hen over sine øjne, lod han dog en tåre blive siddende i dem, da han så op på sin fører. Da

Bumble så barsk på ham, randt den ned ad hans kind. Den fulgtes af endnu en og endnu en. Drengen gjorde en kraftig anstrengelse, men det nyttede ikke, og idet han trak sin anden hånd bort fra Bumble, dækkede han sit ansigt med dem begge og græd, til tårerne trængte frem mellem hans magre, knoklede fingre.

"Nå!" udbrød Bumble, der pludselig blev stående og sendte et nederdrægtigt blik ned på sin lille myndling. "Nå, af alle de utaknemmeligste og uartigste drenge, jeg nogen sinde har set, er du, Oliver, den –"

"Nej, nej, sir," hulkede Oliver og klyngede sig til den hånd, der holdt det velkendte spanskrør, "nej, nej, sir. Jeg vil virkelig være god. Det vil jeg, det vil jeg, sir! Jeg er kun en lille dreng, sir, og det er så – så –"

"Så, hvad for noget?" spurgte Bumble forbavset.

"Så ensomt, sir, så frygtelig ensomt," hulkede barnet. "Alle hader mig. Åh, vær ikke så streng imod mig!"

Drengen trykkede sin hånd mod sit hjerte og så med kvalfulde tårer sin ledsager i ansigtet.

Bumble iagttog med en vis forbavselse Oliver's ynkelige og hjælpeløse mine i nogle sekunder, rømmede sig hæst tre, fire gange, og efter at have mumlet noget om "den ubehagelige hoste" befalede han Oliver at tørre sine øjne og være en god dreng, hvorpå han igen tog ham ved hånden og gik videre med ham.

Bedemanden havde netop sat skodderne for sin butik og var i færd med ved skinnen af et meget passende, sørgeligt lys at føre noget ind i sin regnskabsbog, da Bumble trådte ind.

"Aha," sagde bedemanden og så op fra bogen, idet han standsede midt i et ord, "er det Dem, Bumble?"

"Ja netop, mr. Sowerberry," svarede buddet, "her er jeg med drengen."

Oliver bukkede.

"Nå, det er drengen?" sagde bedemanden og holdt lyset op over sit hoved for at kunne overskue Oliver. "Å, kom et øjeblik herind, lille kone!"

Mrs. Sowerberry trådte ud fra et lille kammer bag ved butikken. Det var et lille magert, sammenpresset fruentimmer med et arrigt ansigt.

"Her er den dreng fra fattighuset, som jeg har talt til dig om, min ven," sagde Sowerberry underdanig. Oliver bukkede atter.

"Gud," sagde bedemandens kone, "hvor han er lille!"

"Ja, han er temmelig lille," svarede Bumble og så på Oliver, som om det var hans skyld, at han ikke var større, "han er lille, det kan ikke nægtes. Men han vokser nok, mrs. Sowerberry."

"Ja, det gør han sikkert," svarede damen spydigt, "af vor mad og drikke. Jeg kan ikke indse, at der er sparet noget ved disse fattighusbørn, for de koster altid mere at føde, end de er værd. Men mandfolkene vil jo altid vide alting bedst. Nå, gå så ned, du lille benrad."

Med disse ord åbnede bedemandens kone en sidedør og skød Oliver ned ad en trappe og ind i en mørk og fugtig celle, der dannede forstuen til kulkælderen, og som kaldtes "køkkenet", hvor der sad en sjusket tjenestepige med nedtrådte sko og et par hullede, blå uldstrømper.

"Hør, Charlotte," sagde mrs. Sowerberry, der var fulgt ned med Oliver, "giv denne dreng noget af de kolde levninger, der

blev sat til side til Trip. Den er ikke kommet hjem siden i morges, og lad den derfor undvære dem. Han er vist ikke for kræsen til at spise dem, er du vel, dreng?"

Oliver, hvis øjne havde tindret alene ved at høre tale om mad, og som skælvede af ivrighed efter at komme til at fortære den, svarede nej, hvorpå en tallerken med levninger af forskellige slags blev sat frem for ham.

Jeg ville ønske, at en eller anden velnæret filosof, hvis mad og drikke forvandler sig til galde i ham, hvis blod er is, og hvis hjerte er jern, kunne have set Oliver Twist fare løs på den lækre kost, som hunden havde forsømt, og været vidne til den rædsomme grådighed, hvormed han i sin glubske sult rev stumperne i mindre stykker. Der er kun en ting, som jeg endnu hellere ville se, og det er se ham selv holde et lignende måltid med den samme nydelse.

"Nå," sagde bedemandens kone, da Oliver havde fortæret sin aftensmad, hvortil hun med stum rædsel og frygtelige anelser om hans fremtidige appetit havde været vidne, "er du så færdig?"

Da der intet spiseligt mere var at få, svarede Oliver ja.

"Så følg med," sagde mrs. Sowerberry, idet hun tog en mat, snavset lampe og gik foran op ad trappen. "Din seng er under disken. Du har vel ikke noget imod at sove mellem ligkisterne? Det gør for resten ikke videre til sagen, enten du har noget imod det eller ikke, for du får ikke lov til at sove andetsteds. Kom, lad mig ikke blive stående her hele natten."

Oliver nølede ikke længere, men fulgte sagtmødt sin ny madmoder.

5. Oliver får ny omgangsfæller og får ved for første gang at gå til en jordefærd et ufordelagtigt begreb om sin husbonds næringsvej

Efter at Oliver var blevet overladt til sig selv i bedemandens butik, satte han lampen på en høvlebænk og så sig frygtsomt om med en følelse af ængstelighed, som mange mennesker, der er meget ældre end han, let ville kunne fatte. En halvt færdig ligkiste på sorte bukke, der stod midt i butikken, så så skummel og ligagtig ud, at han gyste, hver gang hans øjne faldt på denne sørgelige genstand, fra hvilken han næsten ventede at se en eller anden gyselig skikkelse langsomt hæve hovedet og gøre ham vanvittig af angst. Op imod væggen stod i regelmæssig orden en lang række elmetræsbrædder af ens størrelse, der i den svage belysning så ud som højskuldrede genfærd med hænderne i bukselommerne. Ligkisteplader, spåner af elmetræ, søm med blanke hoveder og strimler af sort klæde lå spredt omkring på gulvet, og væggen bag disken var dekoreret med et livligt billede af to bedemandstjenere med meget stive halsbind på post uden for en stor dør og i det fjerne en ligvogn, der blev trukket af fire sorte heste. Butikken var hed, og den trykkende

luft syntes gennemtrængt af dunster og ligkister. Hullet under disken, hvori hans madras var stukket ind, lignede en grav.

Heller ikke var disse de eneste ubehagelige følelser, som nedtrykkede Oliver. Han var alene på et fremmed sted, og vi ved alle, hvor forladt og trøstesløs selv den bedste iblandt os kan føle sig på et ensomt sted. Drengen havde ingen venner at holde af, eller som holdt af ham. Ingen sorg over en nylig stedfunden skilsmisse boede i hans sjæl, ingen længsel efter et elsket og uforglemmeligt ansigt tyngede på hans hjerte, men alligevel var hans hjerte tungt, og da han krøb ind i sin snævre seng, ønskede han, at den var hans ligkiste, og at han måtte blive lagt i rolig og uforstyrret søvn ude på kirkegården, hvor græsset blidt kunne bølge over hans hoved, og den dybe, gamle klokkes klage trøste ham i hans søvn.

Om morgenen blev Oliver vækket af en lydelig sparken på butiksdøren, og før han kunne få klæderne på sig, den blev gentaget omtrent femogtyve gange på en forbitret og heftig måde, og først da han begyndte at løsne kæden, ophørte benene med deres salver.

"Vil du lukke op?" råbte en stemme, som hørte til de ben, der havde sparket på døren.

"Straks, sir," svarede Oliver, løsne kæden og drejede nøglen om.

"Du er vel den ny dreng?" sagde stemmen gennem nøglehullet.

"Ja, sir."

"Hvor gammel er du?" spurgte stemmen.

"Ti år."

"Så vil jeg smøre dig, når jeg kommer ind," sagde stemmen, "det skal du få at se, du lemmedreng!" og med dette høflige løfte begyndte stemmen at fløjte.

Oliver havde alt for ofte været den proces underkastet, til hvilken det omtalte, meget betegnende tostavellesord hentyder, til at nære mindste tvivl om, at stemmens ejermand, hvem han så end var, nok ville indfri sin forpligtelse på den hæderligste måde. Han trak med skælvende hånd slåerne fra og åbnede døren.

Et par sekunder stirrede Oliver op ad gaden og ned ad gaden og tværs over den, overbevist om, at den ukendte, der havde tiltalt ham gennem nøglehullet, var gået nogle skridt bort for at varme sig, for han så ingen andre end en tyk friskoledreng, der sad på en afviser uden for huset og spiste et stykke smørrebrød, som han med en foldekniv skar i kiler af samme størrelse som hans mund og derpå fortærede med megen færdighed.

"Om forladelse," sagde Oliver omsider, da han mærkede, at ingen anden viste sig, "var det Dem, der bankede?"

"Jeg sparkede," svarede friskoledrengen.

"Vil De måske have en ligkiste?" spurgte Oliver naivt.

Herover satte friskoledrengen et uhyre bistert ansigt op og sagde, at Oliver snart selv ville komme til at trænge til en, hvis han tillod sig således at gøre nar ad sine overmænd.

"Du ved sagtens ikke, hvem jeg er, lemmedreng?" fortsatte friskoledrengen, idet han i det samme med opbyggelig værdighed rejste sig fra afviseren.

"Nej," svarede Oliver.

"Jeg er mister Noa Claypole, og du står under mig. Tag skodderne fra, du dovne slubbert!"

Med disse ord gav mr. Claypole Oliver et spark og gik ind i butikken med en værdig mine, der gjorde ham megen ære. Det er under alle omstændigheder vanskeligt for en klodset bygget yngling med et stort hoved, små øjne og et dumt ansigt at se værdig ud, men endnu vanskeligere er det, når der til disse personlige yndigheder kommer en rød næse og gule skindbukser.

Da Oliver havde taget skodderne fra og slået en rude itu, vaklede han bort under byrden af skodderne hen til en lille gård, hvor de blev gemt om dagen. Han blev nådigt understøttet af Noa, der, efter at have trøstet ham med den forsikring, at "han ville komme til at bøde for det," nedlod sig til at hjælpe ham. Straks derpå kom Sowerberry ned, og kort efter viste mrs. Sowerberry sig, og efter at Oliver, som Noa havde spået, havde "bødet for det", fulgte han denne unge herre ned i køkkenet for at spise frokost.

"Kom herhen til ilden, Noa," sagde Charlotte. "Jeg har gemt et rart, lille stykke skinke til dig af herrens frokost. Luk den dør der bag ved mister Noa, Oliver, og tag de levninger, jeg har lagt på krukkelåget. Der har du din te; sæt den hen på den kasse og drik den der, men skynd dig, for du skal snart op og passe butikken. Hører du?"

"Hører du, lemmedreng?" sagde Noa Claypole.

"Gud, Noa," sagde Charlotte, "hvor du dog er en sær fyr! Hvorfor kan du ikke lade drengen skøtte sig selv?"

"Skøtte sig selv?" sagde Noa. "Åh, folk lader ham vel skøtte sig selv mere end nok. Hverken hans fader eller hans moder vil nogen sinde falde ham til ulejlighed, og alle hans slægtninge

har så temmelig ladet ham gå for den, han er. Hvad, Charlotte? Ha, ha, ha!"

"Åh, hvor du er grinagtig!" sagde Charlotte og brast i en hjertelig latter, som Noa deltog i. De så hånligt på den stakkels Oliver Twist, der sad og rystede på kassen i den koldeste krog i køkkenet og spiste de flove levninger, der var blevet gemt særligt til ham.

Noa var friskoledreng, men ikke fattighusbarn. Heller ikke var han hittebarn, for han kunne føre sit stamtræ helt tilbage til sine forældre, der boede tæt ved. Hans moder var vaskekone og hans fader en fortrukken soldat, der var blevet afskediget med et træben og en daglig pension af halvtredje pence og en unævnelig brøk. Læredrengene i nabolaget havde længe været i vane med på offentlig gade at håne Noa med vanærende tilnavne: "Skindbukser", "friskole" og deslige, og Noa havde tålt det uden at svare, men nu, da skæbnen havde ladet ham støde på en navnløs, forældreløs dreng, ad hvem selv den ringeste kunne pege fingre, hævnede han sig på ham med renter. Dette indeholder et fortryllende stof til overvejelse.

Da Oliver havde opholdt sig en tre ugers tid hos bedemanden, sagde denne en dag, efter at butikken var blevet lukket, og mens han og konen nød deres aftensmad i den lille bagstue, efter flere ærbødige øjekast til sin kone:

"Min ven –" han ville have sagt mere, men da mrs. Sowerberry så op med et ildevarslende ansigt, brød han pludselig af.

"Nå," sagde konen skarpt,

"Det er intet, min ven, intet," sagde manden.

"Uh, dit uhyre!" sagde mrs. Sowerberry.

"Det er slet intet, min ven. Jeg troede ikke, at du havde lyst til at høre mig, min ven, jeg ville kun have sagt –"

"Å, sig mig ikke, hvad du ville have sagt," afbrød mrs. Sowerberry ham, "jeg er jo ikke andet end et nul, rådfør dig bare ikke med mig. Jeg har ikke lyst til at trænge mig ind i dine hemmeligheder."

Og da mrs. Sowerberry havde sagt dette, brast hun i en krampagtig latter, der truede med voldsomme følger.

"Men, min ven," sagde Sowerberry, "jeg ville gerne spørge dig til råds."

"Nej, nej, bed mig ikke om råd," svarede mrs. Sowerberry i en rørende tone, "bed en anden om det."

Derpå kom der atter en krampelatter, som gjorde manden meget bange. Dette er en meget almindelig og meget yndet ægteskabelig trafik, som ofte gør god virkning. Den nødte straks Sowerberry til at udbede sig som en særlig nåde at turde sige, hvad mrs. Sowerberry var meget nysgerrig efter at høre, og efter et kort kævleri på mindre end tre kvarter blev tilladelsen nådigst indrømmet.

"Det er kun om den unge Twist, min ven," sagde Sowerberry. "Han ser godt ud, min ven."

"Det bør han også. Han spiser så meget," svarede konen.

"Der er et tungsindigt, udtryk i hans ansigt," fortsatte Sowerberry, "der er meget tiltrækkende. Han ville være en brillant bedemandstjener, min ven."

Mrs. Sowerberry så meget forbavset op.

Sowerberry lagde mærke til dette og blev ved, uden at give den gode dame tid til at gøre nogen yderligere bemærkning:

"Jeg mener ikke en almindelig bedemandstjener til at følge voksne mennesker, men kun til børnefaget, det ville være noget splinternyt at have en bedemandstjener af tilsvarende størrelse. Du kan være vis på, at det ville gøre en ypperlig virkning."

Mrs. Sowerberry, der havde en hel del smag i bedemandsfaget, blev slået af denne ny tanke, men da det ville have været farligt for hendes værdighed at indrømme dette under de nuværende forhold, spurgte hun kun, hvorfor en så simpel tanke ikke tidligere var faldet hendes mand ind. Sowerberry fortolkede ganske rigtigt dette som en billigelse af hans forslag, og det blev snart afgjort, at Oliver straks skulle indvies i fagets mysterier og derfor ledsage sin læremester ved den allerførste lejlighed, hvor der var brug for hans tjeneste.

Denne lejlighed lod ikke vente længe på sig, for en halv time efter frokost næste morgen trådte Bumble ind i butikken, stillede sit spanskkrør op til disken og trak sin store læderbrevtaske frem, af hvilken han tog en lille lap papir ud, som han rakte Sowerberry.

"Aha!" sagde bedemanden, idet han glad undersøgte den. "En bestilling på en ligkiste, hvad?"

"For det første på en ligkiste og dernæst på en kommenal begravelse," svarede Bumble og trak stroppen om læderbrevtasken, der, ligesom han selv, var meget korpulent.

"Bayton," sagde bedemanden og så fra papirslappen hen på Bumble. "Det navn har jeg aldrig hørt før."

Bumble rystede på hovedet, idet han svarede:

"Stridige mennesker, mr. Sowerberry, meget stridige, og stolte med, er jeg bange for, sir!"

"Stolte, hvad?" udbrød Sowerberry i en hånlig tone. "Nej, det er for galt!"

"Å, det er væmmeligt," sagde kommunalbuddet, "et komplet brækmiddel, mr. Sowerberry."

"Ja vel," forsikrede bedemanden.

"Vi hørte først tale om dem i forgårs aftes og ville aldrig have fået noget at vide om dem, hvis ikke en kone, der bor i samme hus, havde henvendt sig til den kommenale komité med bøn om at sende kommenallægen hen at se til en kone, der var meget syg. Han var gået hen at spise til middag, men hans lærling, der er en meget snild fyr, sendte dem straks noget medicin i en blanksværteflaske."

"Det kan man kalde adræt," sagde bedemanden.

"Ja, adræt!" svarede kommunalbuddet, "men hvad blev følgen? Hvor utaknemmeligt opførte disse rebeller sig ikke? Manden sendte bud tilbage, at medicinen ikke passede for hans kones sygdom, og derfor skulle hun ikke tage den – sagde, at hun ikke skulle tage den! God, kraftig, sund medicin, som otte dage i forvejen med stort, held var brugt til to irske daglejere og en kuldrager – som blev sendt dem for ingenting i en blanksværteflaske – den sagde han, at hun ikke skulle tage!"

Mens denne skammelige utaknemmelighed viste sig i sin fulde styrke for Bumbles sjæl, slog han hårdt i disken med sit spanskrør og blev rød af harme.

"Nej," sagde bedemanden, "nu har jeg aldrig kendt mage –"

"Nej, aldrig!" udbrød Bumble, "men nu, da hun er død, skal vi have hende begravet. Her er ordren, og jo før den bliver udført, des bedre."

Med disse ord satte Bumble i en feber af kommunal iver sin trekantede hat bagvendt på hovedet og skred ud af butikken.

"Han var så vred, Oliver, at han endog glemte at spørge til dig," sagde Sowerberry.

"Ja, sir," svarede Oliver, som omhyggeligt havde holdt sig afsides under samtalen og rystede over hele kroppen alene ved mindet om Bumbles stemme. Han havde imidlertid ikke haft nødig at gøre sig den ulejlighed at sky Bumbles blik, for denne embedsmand, på hvem den hvidvestede herres spådom havde gjort et dybt indtryk, tænkte, at nu, da bedemanden havde fået Oliver på prøve, var det bedst at undgå personen, indtil han formelt var blevet indskrevet i lære på syv år, og enhver fare for, at han atter skulle falde sognet til byrde, i virkeligheden og på lovlig måde var blevet fjernet.

"Nå," sagde Sowerberry og tog sin hat, "jo før dette stykke arbejde bliver gjort, des bedre. Pas på butikken, Noa. Tag din hue, Oliver, og følg med."

De vandrede nogen tid gennem de mest befærdede og befolkede dele af byen, hvorpå de gik ned ad en smal gade, der var endnu mere skiden og ussel end nogen af dem, de hidtil var kommet igennem, og blev stående for at se efter det hus, de havde forretninger i. Husene på begge sider var høje og store, men meget gamle og beboet af mennesker, der hørte til den fattigste klasse, hvilket deres forsømte udseende tilstrækkeligt ville have vist, selv om man ikke samtidig havde set nogle få skidne mænd og kvinder, som luskede om med korslagte arme og krogede legemer. En stor mængde af husene var indrettet til butikker, men disse var tæt tillukkede og forfaldne. Kun de øverste lejligheder var beboede. Andre, der var usikre på grund

af deres alder og brøstfældige tilstand, blev kun hindret i at falde ved svære afstivere, men selv disse faldefærdige huler syntes at være blevet valgte til natlige tilflugtssteder af husvilde stakler, for mange af de uhøvlede brædder, som trådte i stedet for døre og vinduer, var revet løse for at skaffe en åbning, hvorigennem et menneskeligt væsen kunne trænge sig ind. Rendestenen var stillestående og fuld af snavs, ja endog de rotter, som hist og her lå og stank i dens råddenskab, var afskyelige af sult.

Der var hverken dørhammer eller klokkestreng på den åbne dør, ved hvilken Oliver og hans læremester var blevet stående, hvorfor bedemanden, idet han famlede sig varsomt frem gennem den mørke gang og bød Oliver holde sig tæt ved ham og ikke være bange, gik helt op ad trappen, indtil han snublede ved en dør, som han bankede på med knoerne.

Den blev åbnet af en ung pige på tretten, fjorten år. Af det, værelset indeholdt, så bedemanden straks, at det var det, han var blevet henvist til. Han trådte ind, og Oliver fulgte ham.

Der var ingen ild i værelset, men en mand krøb mekanisk sammen over den tørre ovn. Også en gammel kone havde flyttet en lav stol hen til det tomme arnested og sad ved siden af ham. I en anden krog sås nogle pjaltede børn, og i en lille fordybning lige over for døren lå der noget, som var tilhyllet med et gammelt tæppe. Oliver gøs, da han kastede et blik på dette sted, og krøb uvilkårlig tættere op til sin mester, for skønt det var dækket til, følte drengen dog, at det var et lig.

Mandens ansigt var magert og meget blegt. Hans hår og skæg var gråsprængt og hans øjne underløbne med blod. Den gamle kones ansigt var rynket. De to eneste tænder, hun havde

tilbage, stak frem over hendes underlæbe, og hendes øjne var klare og gennemtrængende. Oliver var bange for at se såvel på hende som på manden. De lignede så meget de rotter, han havde set udenfor.

"Ingen må komme i nærheden af hende!" sagde manden og sprang heftigt op, da bedemanden nærmede sig. "Tilbage, tilbage med Dem, hvis De har Deres liv kært!"

"Snak, min gode mand," sagde bedemanden, der var temmelig fortrolig med elendigheden i alle dens skikkelser, "snak!"

"Jeg siger Dem," fortsatte manden, idet han knyttede næverne og stampede som rasende i gulvet, "jeg siger Dem, jeg vil ikke have hende lagt i jorden. Hun ville ikke få ro der. Ormene vil kun plage, ikke fortære hende; hun er så udmagret."

Bedemanden svarede ikke på disse afsindige ord, men tog et bændel op af lommen og knælede et øjeblik ved siden af liget.

"Ja," sagde manden, idet han brast i gråd og faldt på knæ ved den døde kones fødder, "knæl, knæl – knæl alle omkring hende og mærk mine ord. Jeg siger, af hun døde af sult. Jeg vidste ikke, hvor syg hun var, før hun fik feber, og da stak hendes ben frem gennem huden. Her var hverken ild eller lys, hun døde i mørke – i mørke. Hun kunne ikke engang se sine børns ansigter, skønt vi hørte hende stamme deres navne. Jeg tiggede for hendes skyld på gaden, og man satte mig i fængsel. Da jeg kom tilbage, var hun ved at dø, og alt mit hjerteblod er udtørret, for man lod hende dø af sult. Jeg sværger ved den Gud, som så det – man lod hende dø af sult!"

Han rev sig i håret og rullede sig med skrig og stive øjne om på gulvet, mens fråden stod ham for munden.

De forskrækkede børn græd bitterligt, men den gamle kone, der hidtil havde holdt sig så rolig, som om hun havde været aldeles døv for alt, hvad der foregik, truede dem til at være stille. Hun løsne de mandens halstørklæde og vaklede hen til bedemanden.

"Det var min datter," sagde den gamle kone, idet hun nikkede med hovedet hen mod liget og talte med et fjollet smil, der var endnu rædsommere end selve døden. "Gud, Gud! – Ja, det er underligt, at jeg, som bragte hende til verden og den gang var en ældre kone, endnu lever og er rask, mens hun ligger der så kold og stiv! Gud, Gud! – At tænke sig det – det er lige så godt som en komedie – lige så godt som en komedie!"

Idet den usle skabning mumlede og fniste i sin afskyelige lystighed, vendte bedemanden sig om for at gå.

"Holdt, holdt!" sagde den gamle kone med en lydelig hvisken. "Skal hun begraves i morgen – eller i overmorgen – eller i aften? Jeg har klædt hende og må følge hende, ved De nok. Send mig en vid kappe, en god, varm kappe, for det er så koldt. Vi skulle også have kage og vin, før vi gik! Men det er det samme. Send os noget brød, bare et brød og en skål vand. Får vi noget brød, kære mand?" sagde hun ivrigt og tog fat i bedemandens frakke, da han atter gik hen mod døren.

"Ja, ja," svarede bedemanden, "naturligvis; alt muligt, alt, hvad det skal være!" Han rev sig løs fra den gamle kone og skyndte sig bort med Oliver efter sig.

Næste dag – familien var imidlertid blevet understøttet med et halvt brød og et stykke ost, som Bumble i egen person havde overbragt – vendte Oliver og hans mester tilbage til den usle bolig, hvor Bumble allerede var kommet hen sammen med fire

mænd fra fattighuset, der skulle gøre tjeneste som ligbærere. En gammel, sort kappe var blevet kastet over den gamle kones og mandens pjalter, og da den umalede kiste var skruet til, tog bærerne den på skulderen og bar den ud på gaden.

"Sæt nu Deres bedste ben frem, gamle dame," hviskede Sowerberry den gamle kone i øret, "det er allerede blevet temmelig sent, og vi må ikke lade præsten vente. Skynd jer, folk, så hurtigt I kan."

På denne opfordring travede bærerne af sted under deres lette byrde, og sørgeparret holdt sig så tæt ved dem som muligt. Bumble og Sowerberry gik med raske skridt foran, og Oliver, hvis ben ikke var så lange som hans mesters, løb ved siden af.

Det havde imidlertid ikke haft så stor hast, som Sowerberry havde troet, for da de kom til det afsides hjørne af kirkegården, hvor nælderne voksede, og hvor de fattige lig blev begravet, var præsten endnu ikke til stede, og degnen, der sad ved kaminen inde i sakristiet, fandt det ingenlunde usandsynligt, at det kunne vare en times tid, før han kom. De satte derfor båren ved graven, og det sørgende par ventede tålmodigt mellem de fugtige lerklumper og i en kold, tæt støvregn, mens gadedrengene, som dette skuespil havde lokket ind på kirkegården, støjende legede skjul mellem ligstenene eller bragte en afveksling ind i deres morskab ved at springe forlæns og baglæns over ligkisten. Sowerberry og Bumble, der begge var personlige venner af graveren, sad inde hos ham ved kaminen og læste avisen.

En times tid derefter ilede Bumble, Sowerberry og graveren omsider hen til graven, og straks efter kom præsten, der trak sin præstekjole på undervejs. Bumble pryglede derpå et par

drengene for at hævde sin værdighed, og efter at den velærværdige herre havde oplæst så meget af begravelsesformularerne, som lod sig sammentrænge i fire minutter, gav han degnen sin præstekjole og løb igen sin vej.

"Nå, Bill," sagde Sowerberry til graverkarlen, "kast så graven til."

Det var ikke noget svært arbejde, for graven var allerede så fuld af ligkister, at den øverste af disse kun var et par fod fra jordens overflade. Graverkarlen skuffede jorden ned, stampede den løst sammen med fødderne, tog sin spade på skulderen og gik, fulgt af drengene, som beklagede sig meget lydeligt over, at de løjer så snart var forbi.

"Kom nu, gode ven," sagde Bumble og prikkede manden på skulderen, "kirkegården skal lukkes."

Manden, som ikke havde rørt sig af stedet, efter at han havde taget plads ved siden af graven, fo'r sammen, hævede hovedet, stirrede på den person, der havde talt til ham, gik nogle skridt fremad og faldt derpå sanseløs om. Den sindssvage gamle kone havde alt for travlt med at græde over tabet af sin kappe, som bedemanden havde taget af hende, til at skænke ham nogen opmærksomhed, og de hældte derfor en spand koldt vand over manden, og da han var kommet til sig selv igen, fulgte de ham ud af kirkegården, lukkede porten og gik hver sin vej.

"Nå, Oliver," sagde Sowerberry på hjemvejen, "hvorledes synes du om det?"

"Mange tak, sir, ganske godt," svarede Oliver meget tøvende. "Ikke synderlig, sir."

"Åh, med tiden vænner du dig nok til det, Oliver. Det er intet, når du først er blevet vant til det, min dreng."

Oliver ville meget gerne have vidst, om det havde varet længe, før Sowerberry var blevet vant til det, men han fandt det dog bedst ikke at spørge om det og gik tilbage til butikken, idet han tænkte på alt, hvad han havde set og hørt.

6. Oliver, der opirres af Noas drillerier, sætter sig til modværg og forbavser ham

Da prøvemånedens var forbi, blev Oliver højtideligt indskrevet i lære. Det var netop den gang en rar, sygelig tid. Ligkister var på mode, og i løbet af nogle få uger havde Oliver fået en hel del øvelse. Det heldige udfald af Sowerberrys sindrige spekulation overgik selv hans dristige forventninger. De ældste indbyggere kunne ikke huske noget tidsrum, da mæslingerne havde været så almindelige eller så farlige for børn, og mange var de sørgetog, som lille Oliver anførte med et sørgeflor om hatten, der nåede ham ned til knæene, til alle mødres ubeskrivelige beundring og rørelse. Da Oliver samtidig ledsagede sin mester på de fleste af de voksne ligbegængelser for at få det adstadige væsen og herredømme over nerverne, der er så vigtige for en fuldendt bedemand, havde han mange lejligheder til at iagttage den skønne hengivelse i skæbnerne og den kraft, hvormed visse stærke naturer bar deres prøvelser og tab.

Når Sowerberry således f.eks. skulle sørge for at begrave en eller anden rig, gammel dame eller herre, der havde været omgivet af en stor mængde nevøer og niecer, som under den foregående sygdom havde været ganske utrøstelige, og hvis sorg ikke havde været til at skjule, selv ved de offentligste lejligheder, kunne de indbyrdes imellem sig selv være ganske glade,

fuldkommen tilfredse og glade, som om der ikke var hændt noget, der kunne gøre dem sorg. Også ægtemænd bar med den heltemodigste ro tabet af deres koner, ligesom hustruer klæder sig i sorg for deres mænd, som om de, langt fra at sørge i sørgedragten, havde besluttet at gøre denne så klædelig og tillokkende som muligt. Man så også, at damer og herrer, der havde været ude af sig selv af smerte under jordefærden, fattede sig, næsten lige så snart de kom hjem, og blev ganske rolige, før teen kom på bordet. Alt dette var meget behageligt og lysteligt at skue, og Oliver mærkede sig det med stor forundring.

At Oliver Twist af disse godtfolks eksempel blev bragt til hengivelse i sin skæbne, tør jeg, skønt jeg er hans levnedsbekræfter, ikke aldeles sikkert påstå, men jeg kan med bestemthed sige, at han mange måneder blidt tålte alle slags mishandlinger af Noa Claypole, der var endnu værre imod ham end før, nu, da hans misundelse var blevet vakt ved at se den ny læredreng forfremmet til at bære den sorte marskalstav og sørgefloret, mens han, den ældre, blev ved at gå mod den lodne hue og skindbukserne. Charlotte var ond mod ham, fordi Noa var det, og mrs. Sowerberry var afgjort hans fjende, fordi Sowerberry var tilbøjelig til at være hans ven, så at Oliver imellem disse tre på den ene side og en oversvømmelse af jordefærd på den anden ikke havde det fuldt så godt, som den sultne gris havde det, da den ved en fejltagelse var blevet lukket inde i en bryggers kornmagasin.

Og nu kommer jeg til et meget vigtigt punkt i Olivers historie, for jeg skal beskrive en tildragelse, der, om end måske tilsyneladende ringe og ubetydelig, dog indirekte fremkaldte en

væsentlig forandring i alle hans fremtidige udsigter og foretagender.

En dag var Oliver og Noa ved sædvanlig spisetid gået ned i køkkenet for at gøre sig til gode med et lille stykke lammekød, halvandet pund af det dårligste halskød, og da Charlotte kort efter blev kaldt bort, opstod der en lille pause, som Noa Claypole, der var sulten og ondskabsfuld, fandt ikke kunne bruges på en værdigere måde end til at plage og drille Oliver Twist.

Opsat på denne uskyldige adspredelse lagde Noa sine fødder op på borddugen, rykkede Oliver i håret, trak ham i ørene og ytrede den mening, at han var en "ræv", ligesom han også tilkendegav, at han ville gå hen og se ham blive hængt, når denne ønskelige hændelse skulle indtræffe. Han udbredte sig desuden over forskellige andre emner til smålige drillerier for en så ondskabsfuld og uartig friskoledreng som ham. Men da intet af disse stiklerier havde den attråede virkning at få Oliver til at græde, gjorde Noa sig umage for at blive endnu morsommere og gjorde under dette forsøg, hvad så mange små vittige hoveder med langt større ry end Noa endnu den dag i dag gør, når de vil være morsomme – han blev temmelig personlig.

"Nå, lemmedreng," sagde Noa, "hvorledes har din moder det?"

"Hun er død! Sig ikke noget ondt om hende."

Blodet steg Oliver op i kinderne, da han sagde dette. Han trak vejret hurtigt, og munden og næseborene arbejdede på en underlig måde, som Noa måtte tro var en umiddelbar forløber for et voldsomt udbrud af gråd. Derfor fornyede han angrebet.

"Hvad døde hun af, lemmedreng?"

"Af hjertesorg, efter hvad nogle af vore gamle plejemødre fortalte mig," sagde Oliver, snarere som om han talte med sig selv end svarede Noa. "Jeg synes, at jeg ved, hvad det vil sige at dø af denne grund."

"Falderi faldera, falderallerallera, lemmedreng," sagde Noa, idet en tåre løb ned ad Olivers kind. "Hvad får dig til at flæbe?"

"Ikke De," svarede Oliver, idet han hastig tørrede tåren væk. "Det må De ikke tro."

"Hvad, ikke jeg?" sagde Noa hånlig.

"Nej, ikke De," svarede Oliver skarpt. "Så, nu er det nok. Tal ikke mere til mig om hende; det må De helst lade være."

"Helst lade være! Nå, det må jeg sige! Helst lade være! Bliv ikke næsvis, lemmedreng. Din moder! Jo, hun var en net en, var hun! Nåda!" O med disse ord nikkede Noa betydningsfuldt og slog så mange krøller på sin lille røde næse, som dens muskler tillod.

"Du ved selv, lemmedreng," fortsatte Noa, opmuntret af Olivers tavshed, og idet han talte i en spottende medlidende tone – det mest tirrende af alt – "du ved selv, lemmedreng, at det ikke mere kan ændres, og du kunne naturligvis heller ikke ændre det den gang, og det gør mig og vist nok os alle meget ondt, og vi beklager dig også. Men du må vide, lemmedreng, at din moder var en rigtig slet person."

"Hvad var det, De sagde?" spurgte Oliver og så hurtig op.

"En rigtig slet person, lemmedreng," svarede Noa koldblodigt, "og det er langt bedre, lemmedreng, at hun døde, som hun døde, for ellers ville hun nu have været i tugthuset eller

deporteret eller hængt, hvad der er det rimeligste af det alt sammen, ikke sandt?"

Ildrød af forbitrelse fo'r Oliver op, væltede stolen og bordet, greb Noa i struben, rystede ham i sit voldsomme raseri, så at tænderne klaprede i munden på ham, og samlede derpå hele sin kraft i et tungt slag og kastede ham til jorden.

En minut i forvejen havde drengen været den stille, blide, modfaldne skabning, som hård medfart havde gjort ham til. Men endelig var hans mod blevet vakt. Den grusomme forhånelse mod hans afdøde moder havde bragt hans blod i kog. Hans bryst bølgede, hans holdning var rank, hans øje klart og levende og hele hans personlighed forandret, da han stod og stirrede på sin feje plageånd, der lå og krøb sammen ved hans fødder, og han bød ham trods med en kraft, han hidtil ikke havde kendt.

"Han myrder mig!" brølede Noa. "Charlotte! Missis! Den ny dreng myrder mig! Hjælp! Hjælp! Oliver er blevet gal! Charlotte!"

Noas råb besvaredes med et lydeligt skrig af Charlotte og et endnu lydeligere af mrs. Sowerberry. Charlotte styrtede ind i køkkenet gennem en sidedør, mens konen blev stående på trappen, indtil hun havde fået vished om, at det var nødvendigt at gå længere ned for at frelse et menneskeliv.

"Åh, du lille afskum!" skreg Charlotte og greb fat i Oliver med al sin kraft, der var omtrent lige så stor som en jævnt velnæret mands, "åh, du lille u-tak-nemme-lige, mor-deri-ske, afsky-elli-ge skurk!" og mellem hver stavelse gav Charlotte Oliver et slag og ledsagede det med et skrig til opbyggelse for selskabet.

Charlottes næve var ingeniende let, men for det tilfælde, at den ikke skulle være tilstrækkelig til at dæmpe Olivers forbitrelse, sprang mrs. Sowerberry ned i køkkenet og hjalp med at holde ham med den ene hånd, mens hun kradsede ham i ansigtet med den anden. Da sagernes stilling var så heldig for Noa, rejste han sig op fra gulvet og puffede ham bagfra.

Denne motion var alt for voldsom til at kunne vare længe. Da de alle tre var blevet trætte og ikke kunne slide og slå længere, slæbte de den sparkende og råbende, men endnu stadig kække Oliver ned i kulkælderen og indespærrede ham der, og da det var gjort, sank mrs. Sowerberry om på en stol og brast i gråd.

"Å Gud, hun dåner!" sagde Charlotte. "Et glas vand, kære Noa. Skynd dig!"

"Åh, Charlotte," sagde mrs. Sowerberry, idet hun talte så godt, hun kunne, med sin mangel på vejr og en overdådighed af koldt vand, som Noa havde hældt ud over hendes hoved og skuldre, "åh, hvilken Guds barmhjertighed, at vi ikke alle er blevet myrdet i vore senge!"

"Ja, det må De nok sige, frue," var svaret. "Jeg vil håbe, at det vil lære herren ikke mere at tage nogen af disse skrækkelige skabninger, som lige fra vuggen er født til at blive mordere og røvere. Den stakkels Noa! Han var så godt som dræbt, da jeg kom til."

"Stakkels fyr!" sagde mrs. Sowerberry og så medlidende på friskoledrengen.

Noa, hvis øverste vesteknap næsten var i lige linje med Olivers isse, gned sine øjne, mens han blev beklaget, og frembragte nogle rørende tårer og klynk.

"Hvad skal vi gøre?" udbrød mrs. Sowerberry. "Jeres herre er ikke hjemme – der er ingen mandfolk her i huset – og han sparker den dør i stykker inden ti minutter."

Olivers kraftige angreb på det ommeldte stykke planke gjorde noget sådant højst sandsynligt.

"Gud, Gud, det ved jeg ikke," sagde Charlotte, "vi kunne jo sende bud efter politiet."

"Eller efter vagten," foreslog Noa.

"Nej, nej," sagde mrs. Sowerberry og mindedes Olivers gamle ven, "spring hen til Bumble, Noa, og bed ham straks komme herhen uden at spille et minut. Bryd dig ikke om din hue – skynd dig. Du kan holde en kniv på det blå øje, mens du løber, så svulmer det ikke."

Noa tøvede ikke for at svare, men løb af sted i fuld galop, og de folk, som var ude at spadserere, blev meget forundrede over at se en friskoledreng løbe gennem gaderne uden hue på hovedet, men med en foldekniv på øjet.

7. Oliver bliver ved at være stridig

Noa Claypole løb i strygende fart gennem gaderne og standsede ikke en eneste gang for at trække vejret, før han nåede fattighusets port. Da han havde hvilet sig der et par minutter for at samle et dygtigt udbrud af hulken og en imponerende masse tårer og rædsel, bankede han stærkt på porten og viste det gamle fattiglem, der åbnede den, et så ynkeligt ansigt, at selv han, der aldrig så andet end ynkelige ansigter omkring sig, fo'r tilbage af forbavselse.

"Mr. Bumble, mr. Bumble!" råbte Noa med godt forstilt sorg og i så lydelige og rørende toner, at de ikke alene trængte hen til Bumble selv, der var i nærheden, men også bragte ham i sådan en uro, at han styrtede ud i gården uden sin trekantede hat, hvilket er en påfaldende og mærkelig omstændighed, da den viser, at selv et kommunalbud under en pludselig og mægtig indskydelse kan rammes af en øjeblikkelig hjem søgelse af mangel på selvbeherskelse og af forglemmelse af sin personlige værdighed.

"Åh, mr. Bumble!" sagde Noa, "Oliver, sir, Oliver er –"

"Hvad, hvad?" udbrød Bumble med et glimt af glæde i sine glasagtige øjne. "Da vel ikke løbet bort? Han er da vel ikke løbet bort, Noa?"

"Nej, sir, nej, ikke løbet bort, men han er blevet ondskabsfuld," svarede Noa. "Han prøvede på at myrde mig, og

derefter på at myrde Charlotte og så missis. Åh, det gør så ondt!" og dermed vred og snoede Noa sin krop i en masse ålelige stillinger for at vise Bumble, at han ved Olivers voldsomme og blodtørstige overfald havde lidt en alvorlig, indvendig legemsskade, som for øjeblikket voldte ham de heftigste kvaler.

Da Noa så, at det budskab, han bragte, aldeles lammede Bumble, gjorde han indtrykket endnu stærkere ved at jamre ti gange højere end før over sine farlige sår, og da han lagde mærke til, at en herre med hvid vest gik over gården, blev han endnu mere tragisk i sine klager, idet han med rette holdt det for hensigtsmæssigt at tiltrække sig herrens opmærksomhed og vække hans harme.

Denne herres opmærksomhed blev meget snart vakt, for han havde ikke gået tre skridt, før han vendte sig forbitret om og spurgte, hvad den unge hvalp hylede for, og hvorfor Bumble ikke trakteredede ham med et eller andet, som kunne gøre disse udbrud til en ufrivillig proces.

"Det er en stakkels dreng fra friskolen, sir," svarede Bumble, "som nær var blevet myrdet – så godt som myrdet, sir – af den unge Twist."

"For pokker!" udbrød herren og blev stående. "Det vidste jeg! Jeg havde lige fra begyndelsen af en mærkelig forudfølelse af, at denne frække unge barbar ville blive hængt!"

"Han har ligeledes forsøgt på at myrde tjenestepigen," sagde Bumble med et ansigt, der var gråt som aske.

"Og sin frue," tilføjede Noa.

"Og sin herre med, synes jeg, du sagde, Noa?" tilføjede Bumble.

"Nej, han er ude, ellers havde han myrdet ham. Han sagde, at han havde lyst –"

"Nå! Sagde han, at han havde lyst – gjorde han det, min dreng?" spurgte herren.

"Ja, sir, og med forlov, missis ville gerne vide, om mr. Bumble ikke havde tid til straks at gå derhen og prygle ham, da herren er ude?"

"Jo, min dreng, jo," sagde herren med et velvilligt smil, idet han klappede Noa på hovedet, der var omtrent tre tommer højere end hans eget. "Du er en god dreng, en rigtig god dreng. Der har du en penny. Spring hen til Sowerberrys med Deres spanskrør, Bumble, og se, hvad der er at gøre. Skån ham ikke, Bumble."

"Nej, det skal jeg ikke, sir," svarede kommunalbuddet og glattede på den voksimprægnerede tråd, som i kommunale tugtelsesøjemed var viklet om den nederste ende af hans stok.

"Sig til Sowerberry, at han heller ikke må skåne ham. Man kommer ingen vej med ham uden børst og skrub."

"Det skal jeg nok, sir," svarede kommunalbuddet. Og da den trekantede hat og spanskrøret nu var blevet bragt i orden til deres ejermands tilfredshed, gik Bumble og Noa i største hast til bedemandens butik.

Her var sagernes stilling aldeles ikke blevet bedre. Sowerberry var endnu ikke kommet hjem, og Oliver fortsatte at sparke på kælder døren med uformindsket kraft. Historien om hans glubskhed var, således som den blev fremstillet af mrs. Sowerberry og Charlotte, af en så påfaldende natur, at Bumble holdt det for klogest at parlamentere, før han åbnede døren. Derfor gav han den, som en indledning, et spark og sagde

derpå, idet han lagde munden til nøglehullet, i en dyb og bydende tone:

"Oliver!"

"Luk mig ud!" svarede Oliver.

"Kender du denne stemme, Oliver?" spurgte Bumble.

"Ja," svarede Oliver.

"Er du ikke bange for den? Skælver du ikke, mens jeg taler?" spurgte Bumble.

"Nej," svarede Oliver kækt.

Et svar, der var så forskelligt fra det, han havde ventet at fremkalde, og som han plejede at få, gjorde Bumble ikke så lidt forlegen. Han trådte tilbage fra nøglehullet, rettede sig i sin fulde højde og så med stum forbavselse på de tre tilstedeværende, den ene efter den anden.

"De ser nok, mr. Bumble, at han må være gal," sagde mrs. Sowerberry. "Ingen dreng med den mindste smule forstand ville vove at tale således til Dem."

"Det er ikke galskab, madame," svarede Bumble efter nogle få øjeblikkes dyb overvejelse, "det er kød!"

"Hvad?" udbrød mrs. Sowerberry.

"Kød, kød," svarede Bumble med eftertryk. "De har givet ham for meget at spise. De har vakt en kunstig sjæl og ånd i ham, der ikke sømmer sig for en person af hans stilling, hvilket direktørerne som menneskekendere ville kunne sige Dem, mrs. Sowerberry. Hvad har fattiglemmer at gøre med sjæl eller ånd? Det er mere end nok, at vi lade dem beholde levende legemer. Havde De sat drengen på havresuppe, ville det aldrig være sket."

"Å Gud!" udbrød mrs. Sowerberry, idet hun fromt vendte øjnene op mod køkkenloftet, "det kommer der af at være

gavmild!"

Mrs. Sowerberrys gavmildhed mod Oliver havde indskrænket sig til at overøse ham med alle de forskellige snavsede levninger, som ingen ellers ville spise, så det var meget fromt og selvopofrende af hende, at hun lod Bumbles tunge anke blive siddende på sig, da hun dog, sandt at sige, var aldeles uskyldig både i tanker, ord og gerninger.

"Nå!" sagde Bumble, da damen atter havde vendt sit blik mod jorden. "Det eneste, der, så vidt jeg ved, nu kan gøres, er at lade ham blive i kælderen et par dage, indtil sulten har kuet ham lidt, og derpå at tage ham ud og holde ham på havresuppe i hele hans læretid. Han er af dårlig familie – pirrelige naturer, mrs. Sowerberry. Både gangkonen og doktoren sagde, at hans moder trodsede møj og smerte, der for længe siden ville have taget livet af ethvert skikkeligt fruentimmer."

På dette punkt af Bumbles foredrag begyndte Oliver, der netop havde hørt nok til at vide, at der igen var blevet gjort en hentydning til hans moder, på ny at sparke med en voldsomhed, som gjorde det umuligt at høre nogen anden lyd. I det samme kom Sowerberry hjem, og da Olivers forbrydelse var blevet ham meddelt med de overdrivelser, som damerne fandt bedst skikkede til at vække hans harme, åbnede han i en fart kælderdøren og trak sin oprørske læredreng ud ved kraven.

Olivers klæder var blevet revet itu under de bank, han havde fået. Hans ansigt var forslået og forkradset, og hans hår hang ned over hans pande. Men den harmfulde rødme var alligevel ikke forsvundet, og da han var blevet trukket ud af sit fængsel, så han forbitret på Noa og var helt modig.

"Nå, du er mig en net fyr, hvad?" sagde Sowerberry, idet han ruskede i Oliver og slog ham på øret.

"Han skældte min moder ud," svarede Oliver.

"Nå, og om nu så var, du lille utaknemmelige slubbet?" sagde mrs. Sowerberry. "Hun fortjente det, han sagde, og mere til."

"Nej, hun gjorde ikke," sagde Oliver.

"Jo, hun gjorde," sagde mrs. Sowerberry.

"Det er løgn!" sagde Oliver.

Mrs. Sowerberry brast i en strøm af tårer.

Tårestrømmen lod Sowerberry intet valg. Hvis han havde vaklet et eneste øjeblik med at tugte Oliver strengt, må det for enhver erfaren læser være klart, at han, ifølge alle gyldige præcedenser i ægteskabelige tvistigheder, ville have været et uhyre, en unaturlig ægtemand, en oprørende skabning, en lumpen karikatur af en mand og forskellige andre behagelige ting, som er alt for talrige til at kunne opregnes inden for dette kapitels grænser. Sandt at sige var han, for så vidt det stod i hans magt – den var just ikke meget omfattende – vel stemt imod drengen, måske fordi det var til hans egen fordel at være det, måske fordi hans kone ikke kunne lide ham.

Tårestrømmen levnede ham imidlertid ingen udvej, hvorfor han straks gav ham et livfuld hug, der endog tilfredsstillede mrs. Sowerberry og gjorde den senere brug af Bumbles kommunale spanskrør temmelig overflødig. For den øvrige del af dagen blev han lukket inde i kulkælderen i selskab med en krukke vand og en skive brød, og om aftenen så mrs. Sowerberry, efter at have gjort forskellige hånlige bemærkninger om hans moder, derind og befalede ham under Noas og Charlottes spotterier og fingerpeg at gå i seng ovenpå.

Først da Oliver var blevet alene i tavsheden og stilheden i bedemandens skumle værksted, gav han efter for de følelser, som den medfart, han havde lidt om dagen, måtte vække hos så ungt et barn. Han havde med et hånligt blik hørt på deres drillerier. Han havde tålt slagene uden at fælde en tåre. Han havde følt sit hjerte svulme af en stolthed, som ville have undertrykt ethvert skrig lige til det sidste, selv om de havde stegt ham levende. Men nu, da der ingen var, som så eller hørte ham, faldt han på knæ på gulvet, og idet han skjulte sit ansigt i sine hænder, fældede han tårer, som vi til ære for vor natur må ønske til Gud, at kun få så unge må udøse for ham.

I lang tid blev Oliver ubevægelig i denne stilling. Lyset var brændt langt ned i piben, da han rejste sig op, og efter forsigtigt at have set sig om og lyttet opmærksomt åbnede han sagte døren og kiggede ud.

Det var en kold, mørk nat. Stjernerne var i drengens øjne længere fra jorden, end han nogen sinde før havde syntes, ingen vind rørte sig, og de mørke skygger, som træerne kastede på jorden, tog sig så grålige og dødningsagtige ud i stilheden. Han lukkede sagte døren igen, og efter at have udnyttet det udgående lys til at knytte de få klædningsstykker, han ejede, sammen i et lommeørklæde, satte han sig på en bæk for at vente på morgenen.

Da den første lysstråle havde kæmpet sig gennem sprækkerne i skodderne, rejste Oliver sig og lukkede igen døren op. Et frygtsomt blik rundt omkring – et øjeblikks tøven – og han havde lukket den efter sig og stod ude på gaden.

Han så til højre og til venstre, uvis om, hvorhen han skulle flygte. Han huskede at have set fragtvognene arbejde sig op ad

bakken, når de kørte ud. Han valgte samme vej, og da han kom til en sti der gik over markerne, og som han vidste atter førte ud til landevejen, fulgte han den og gik rask fremad.

Ad denne samme sti huskede Oliver godt, at han havde travet ved siden af Bumble, den gang denne havde ført ham fra plejeanstalten til fattighuset. Hans vej gik lige forbi førstnævnte. Hans hjerte bankede stærkt, da han tænkte på dette, og han besluttede halvvejs at vende om, men han var allerede kommet et langt stykke fremad og ville spille en hel del tid ved at gøre det, og desuden var det jo så tidligt, at han ikke var synderlig bange for at blive set. Han gik derfor videre.

Han nåede huset. Ingen af dets beboere rørte sig i denne tidlige time. Oliver blev stående og kiggede ind i haven. Et barn lugede et af de små bede. Da han blev stående, vendte det sit blege ansigt op. Det var en af hans tidligere kammerater. Oliver var glad ved at se den lille dreng, før han gik, for skønt han var yngre end han, havde han været hans lille ven og staldbroder. De var blevet pryglet og sultet og indespærret med hinanden mange gange.

"Tys, Dick!" sagde Oliver, da drengen løb hen til lågen og stak sin magre arm ud igennem tremmerne for at hilse på ham. "Er der nogen oppe?"

"Ingen andre end jeg," svarede drengen.

"Du må ikke sige, at du har set mig, Dick," sagde Oliver, "jeg er ved at løbe bort. De slår og mishandler mig, og jeg vil søge min lykke langt borte herfra, jeg ved ikke hvor. Hvor du er bleg!"

"Jeg hørte doktoren sige, at jeg snart skulle dø," svarede drengen med et mat smil, "jeg er så glad ved at se dig, men bliv nu ikke længere!"

"Jo, jo, jeg vil blive for at sige farvel til dig," svarede Oliver. "Jeg ser dig igen, Dick, det ved jeg, jeg gør. Du bliver nok frisk og glad."

"Det håber jeg," svarede drengen, "når jeg er død, men ikke før. Jeg ved, at doktoren må have ret, for jeg drømmer så meget om himlen og englene og venlige ansigter, som jeg aldrig ser, når jeg er vågen. Kys mig," sagde drengen, idet han klatrede op på den lave låge og slyngede sine små arme om Olivers hals. "Farvel, kære Oliver; Gud velsigne dig!"

Velsignelsen kom fra et ungt barns læber, men det var den første, som Oliver nogen sinde havde fået, og under alle sit senere livs kampe, lidelser og forandringer glemte han den aldrig.

8. Oliver går til London og møder undervejs et underligt eksemplar af en ung kavalier

Oliver kom til stenten, hvor stien holdt op, og så atter ud på landevejen. Klokken var nu otte, og skønt han næsten var over en mil fra byen, blev han dog skiftevis ved at løbe og skjule sig bag gærderne til om middagen af frygt for at blive forfulgt og indhentet. Da satte han sig ned ved en milepæl og begyndte for første gang at tænke på, hvor han helst skulle gå hen og søge at skaffe sig livets ophold.

På den milepæl, som han sad ved, stod der med store bogstaver, at der netop var sytten mil fra dette sted til London. Navnet fremkaldte en ny række forestillinger i drengens hoved. London! Denne store, store by! Ingen, ikke engang Bumble ville kunne finde ham der. Han havde samtidig ofte hørt de gamle mænd i fattighuset sige, at ingen rask dreng ville lide mangel i London, og at der var midler til at skaffe sig udkommet i denne uhyre by, som de, der var født på landet, ingen forestilling gjorde sig om. Det var netop stedet for en husvild dreng, som måtte dø på gaden, hvis ingen kom ham til hjælp. Idet alt dette fo'r ham gennem hovedet, sprang han op og gik videre.

Han havde forkortet afstanden mellem sig og London over en mil til, før han tænkte på, hvor meget han ville komme til at udstå, før han kunne håbe at nå sit bestemmelsessted. Da

denne tanke trængte sig ind på ham, sagtnede han sine skridt lidt og overvejede sine midler til at komme dertil. Han havde en brødskorpe, en grov skjorte og to par strømper i sin bylt og i sin lomme en penny – en gave fra Sowerberry efter en ligfærd, som han havde skilt sig mere end almindelig godt ved. "En ren skjorte," tænkte Oliver, "er en meget god ting, og det er to par stoppede strømper og en penny med, men det er dog kun en ringe hjælp til seksten miles gang ved vintertid." Men skønt Olivers tanker, ligesom de fleste andre menneskers, var overordentlig villige og virksomme til at fremhæve hans forlegenhed, var de dog aldeles ude af stand til at påvise nogen måde, hvorpå den kunne overvindes, hvorfor han, efter at have tænkt en hel del til ingen nytte, lagde sin lille bylt på den anden skulder og traskede videre.

Oliver gik fem mil den dag og smagte i al den tid ikke andet end sin tørre brødskorpe og en drik vand en gang imellem, som han tiggede sig til i husene ved landevejen. Da natten faldt på, drejede han ind på en eng, hvor han krøb ind under en høstak, og besluttede at blive liggende til om morgenen. I begyndelsen var han bange, for blæsten susede sørgelig hen over de tomme marker, og han var kold og sulten og følte sig mere ensom end nogen sinde før, men da han var træt, faldt han snart i søvn og glemte sine prøvelser.

Da han rejste sig om morgenen, var han kold og stiv og så sulten, at han var nødt til at give sin penny ud til et lille brød i den første landsby, han kom igennem. Han havde ikke gået mere end tre mil, da det atter blev aften, for hans fødder var ømme og hans ben så matte, at de rystede under ham. Endnu en nat i den kolde, tugtige luft gjorde ham værre, og da han

næste morgen atter gav sig på vej, kunne han næppe krybe af sted.

Han ventede ved foden af en stejl bakke, til diligencen kom, og tiggede da af passagererne uden på den, men der var kun meget få, som ænsede ham, og selv disse bød ham vente, til de kom op på toppen af bakken, og da lade dem se, hvor langt han kunne løbe for en penny. Stakkels Oliver prøvede på at holde skridt med diligencen et lille stykke, men var på grund af sin træthed og sine ømme fødder ikke i stand til det. Da passagererne så dette, stak de deres halvpence i lommen og sagde, at han var en doven, ung hvalp, der ikke fortjente at få noget, og diligencen rullede af sted og efterlod kun en støvsky.

I nogle landsbyer var der opslået store, maledede skilte, som meddelte alle personer, der tiggede, at de ville blive sat i fængsel, hvilket forskrækkede Oliver så meget, at han var glad ved at slippe bort så snart som muligt. I andre blev han stående ved kroen og så sørgmodigt på enhver, der gik forbi, en fremgangsmåde, som i almindelighed endte med, at værtinden bad en af de postilloner, som drev om der, at jage den fremmede dreng bort, da hun var overbevist om, at han var kommet for at stjæle. Tiggede han i en bondegård, kunne man vædde ti mod en på, at folkene truede med at pudse hundene på ham, og stak han næsen ind i en butik, blev der straks talt om kommunalbuddet, hvilket bragte Olivers hjerte op i hans hals – meget ofte det eneste, han i mange timer fik i den.

Kort sagt, hvis en godhjertet bommand og en venlig gammel dame ikke havde været, ville Olivers lidelser være blevet forkortet ved det samme middel, som havde gjort ende på hans moders, med andre ord, han ville ganske sikkert være faldet om

på landevejen. Men bommanden gjorde ham til gode med ost og brød, og den gamle dame, der havde en skibbruden sønnesøn, som vandrede barfodet om i en eller anden fjern verdensdel, fattede medynk med den stakkels forældreløse og gav ham den smule, hun kunne undvære, ja mere til, med så blide og venlige ord og så deltagende og medlidende tårer, at de trængte dybere ind i Olivers sjæl end alle de lidelser, han havde udstået.

Tidligt den syvende morgen hinkede Oliver ind i den lille by Barnet. Vinduesskodderne var lukkede, gaden tom, ikke en sjæl var vågnet. Solen stod op i hele sin glimrende skønhed, men dens lys tjente kun til at vise drengen hans egen ensomhed og forladthed, mens han med blodige fødder og fuld af støv sad på et koldt dørtrin.

Efterhånden blev skodderne åbnede, rullegardinerne trukket op, og folk begyndte at røre sig. Nogle få blev stående for at stirre et øjeblik på Oliver eller vendte sig om for at se efter ham, idet de ilede forbi, men ingen gav ham noget eller gjorde sig den ulejlighed at spørge ham om, hvor han kom fra. Han havde ikke mod til at tigge, og der sad han nu.

Han havde i nogen tid siddet og krøbet sammen på dørtrinet, idet han undrede sig over den store mængde beværtningssteder, stirrede langsomt efter diligencerne, mens de kørte forbi, og tænkte på, hvor underligt det var, at de med lethed på nogle få timer kunne gøre det, som han med et mod og en ihærdighed, der overgik hans alder, havde brugt en hel uge til at udrette, indtil han blev vækket af disse tanker ved at lægge mærke til, at en dreng, som nogle minutter i forvejen var gået ham ligegyldig forbi, var kommet tilbage og iagttog ham

alvorligt fra den modsatte side af gaden. Først ænsede han dette kun lidt, men drengen blev stående så længe, i sin skarpt iagttagende stilling, at Oliver så op og besvarede hans ufravendte blik. Derpå gik drengen over gaden tæt hen til Oliver og sagde:

"Halløj, kammerat, hvad er der i vejen med dig?"

Drengen var omtrent af samme alder som han, men en af de underligste drenge, som Oliver i sit liv havde set. Han var braknæset, lavpandet, havde et ganske almindeligt ansigt og var desuden så snavset en yngling, som man kunne ønske at se, men havde ganske en voksen mands holdning og væsen. Han var lille af sin alder, noget hjulbenet og havde et par små, skarpe og stygge øjne. Hans hat sad så let på hans hoved, at den hvert øjeblik truede med at falde af og også ville have gjort det temmelig ofte, hvis drengen ikke havde haft en vis ihærdighed i nu og da at gøre et pludseligt kast med hovedet, som atter bragte den tilbage til dens forrige plads. Han havde en voksen mands frakke på, som nåede ham helt ned til hælene; opslagene havde han smøget op til midt op på armene for at få hænderne ud af ærmerne, åbenbart i den hensigt at stikke dem i lommerne på sine bukser, for der havde han gemt dem.

"Halløj, kammerat, hvad er der i vejen med dig?" sagde denne underlige person til Oliver.

"Jeg er meget sulten og træt," svarede Oliver, som havde tårer i øjnene, idet han talte. "Jeg har gået en lang vej – gået i syv dage."

"Gået i syv dage! Aha, jeg forstår det. Efter højere ordre, hvad? Men," tilføjede han, da, han lagde mærke til Oliver

forundrede blik, "det lader ikke til, at du forstår mig, min snilde kammerat."

Undselig indrømmede Oliver dette.

"Død og pine, hvor grøn!" udbrød den unge fyr. "Ih, når jeg siger, efter højere ordre, mener jeg efter en dom, og når du går efter en dom, går du ikke lige ud, men stadig opad og aldrig nedad. Har du aldrig været i møllen?"

"Hvilken mølle?" spurgte Oliver.

"Hvilken mølle? – Ih møllen – den mølle, der tager så lidt plads op, at den kan gå inden i en stenkrug og altid går bedst, jo mere folk er i vinden, for så er der aldrig mangel på arbejdere [Note 1](#)). Men kom, du trænger til foder, og du skal få noget. Rigtig nok er jeg dårlig beslået med mønt – kun en shilling og en sixpence – men så langt det strækker til, vil jeg traktere. Op med skankerne; nå, rub dig så!"

Drengen hjalp Oliver op og førte ham hen til en spækhøkerbod, hvor han købte et stykke spegeskinke og et brød. Skinken blev holdt ren og sikret mod støv ved det sindrige middel at lave et hul i brødet ved at pille en del af krummen ud og stikke skinken derind. Med brødet under armen gik den unge fyr hen til et lille værtshus og førte Oliver ind i en skænkestue i bagbygningen. Her blev et krus øl sat frem efter den gådefulde ynglings befaling, og Oliver, der efter sin ny vens opfordring tog for sig af retterne, holdt et langt og styrkende måltid, under hvilket den underlige dreng fra tid til anden iagttog ham med stor opmærksomhed.

"Skal du til London?" spurgte han, da Oliver var færdig.

"Ja."

"Har du logi?"

"Nej."

"Penge?"

"Nej."

Drengen fløjtede og stak sine arme så langt ned i sine lommer, som ærmerne i den store frakke ville tillade.

"Bor du i London?" spurgte Oliver.

"Ja, når jeg er hjemme," svarede drengen. "Du vil formodentlig gerne have et sted, hvor du kan sove i nat, hvad?"

"Ja, det vil jeg rigtig nok. Jeg har ikke sovet under tag, siden jeg gik hjemmefra."

"Det skal du ikke græde dig øjnene ud af hovedet for. Jeg skal selv til London i aften, og jeg kender en hæderlig, gammel mand, som bor der og vil give dig logi for ingenting uden nogen sinde at forlange betaling, altså, når en herre, som han kender, forestiller dig. Og mon han kender mig? Å nej – slet ikke – på ingen måde – aldeles ikke!"

Den unge fyr smilede ligesom for at vise, at de sidste brudstykker af hans tale var skæmtfuldt ironiske og tømte derpå ølkruset.

Dette uventede tilbud om husly var alt for fristende, til at Oliver kunne modstå det, især da det næsten umiddelbart var ledsaget af den forsikring, at den omtalte gamle herre sikkert straks ville skaffe Oliver en god plads. Dette førte til en venskabeligere og fortroligere samtale, af hvilken Oliver opdagede, at hans vens navn var Jack Dawkins, og at han var en særlig yndling og protegé af den gamle herre.

Dawkins' ydre talte just ikke særdeles meget til fordel for de behageligheder, som hans velynders indflydelse skaffede dem, han tog under sin beskyttelse, men da han talte temmelig

letsindigt og overgivent og desuden tilstod, at han blandt sine fortrolige venner var bedre kendt under øgenavnet "den snedige lurendrejer", mente Oliver, at hans velgørers moralske formaninger hidtil havde været spildt på hans sorgløse og ustadige sind. Under denne forudsætning besluttede han snarest muligt at vinde den gamle herre for sig, og hvis han fandt Lurendrejerens uforbederlig, hvilket han havde mere end en mistanke om, da at afslå æren af hans nærmere bekendtskab.

Da Jack Dawkins ikke ønskede, at de kom ind i London før ved nattetid, var klokken næsten elleve, da de nåede bommen ved Islington. De gik fra "Engelen" ind i St. Johns Road og vandrede ned ad den lille gyde ved siden af fattighuset, over den klassiske grund, som den gang bar navnet "Hockley i Hullet", derfra ind i Lille Saffron Hill og videre ind i Store Saffron Hill, hvorigennem Lurendrejerens skyndte sig med hurtige skridt, idet han bød Oliver følge sig lige i hælene.

Selv om Oliver havde nok at gøre med at holde øje med sin fører, kunne han dog ikke bare sig for at kaste nogle få, hurtige blikke til begge sider, mens han gik. Et urenlige eller uslere sted havde han aldrig set. Gaden var smal og dyndet og luften gennemtrængt af modbydelige dunster. Der fandtes en hel del små butikker, men deres hele varelager syntes at være flokke af børn, som selv på denne tid af natten myldrede ind og ud ad dørene eller skreg indenfor. De eneste steder, som syntes at blomstre i den almindelige elendighed, var værtshusene, og i dem sloges irlændere af de laveste klasser – der i almindelighed er de laveste af alle klasser – af alle livsens kræfter. I overdækkede gange og gårde, som hist og her bøjede af fra

hovedgaden, så man små grupper af huse, hvor fulde mænd og kvinder bogstavelig talt rodede i skarn, og fra flere gadedøre dykkede store karle af skummelt udseende forsigtig ud i forskellige, efter al sandsynlighed ingenlunde så særdeles velmente eller uskyldige ærinder.

Oliver tænkte netop på, om han ikke helst skulle løbe sin vej, da han nåede det nederste af Store Saffron Hill, hvor hans fører greb ham ved armen, skød døren op til et hus i nærheden af Field Lane og trak ham ind i gangen, hvorpå han lukkede døren efter sig.

"Hvad godt?" råbte en stemme nedenfra, da Lurendrejeren fløjtede.

"Næb og klør!" var svaret.

Dette syntes at være et feltråb eller signal til, at alt var i orden, for skæret af et svagt lys skinnede på væggen langt borte i gangen, og en mands ansigt kiggede ud fra et sted, hvor et rækværk på den gamle køkkentrappe var blevet brudt ned.

"I er to," sagde manden, idet han stak lyset længere frem og skyggede for øjnene med hånden. "Hvem er den anden?"

"En ny kammerat," svarede Jack og trak Oliver frem.

"Hvor kommer han fra?"

"Fra Grønland. Er Fagin ovenpå?"

"Ja, han sorterer viskestykkerne. Op med jer!"

Lyset blev taget bort, og ansigtet forsvandt.

Oliver, som famlede sig frem med den ene hånd og med den anden holdt fast i sin kammerat, kravlede med megen vanskelighed op ad den mørke og forfaldne trappe, ad hvilken hans fører steg op med en lethed og hurtighed, der viste, at han

var velkendt med den. Han stødte døren op til en baglokale og trak Oliver ind bag efter sig.

Væggene og loftet i værelset var ganske sorte af ælde og snavs. Foran kaminen stod et bord, hvorpå der fandtes et lys i en ølflaske, nogle tinkrus, et brød, noget smør og et fad. På en stegepande, der stod på ilden og var bundet til kamingesimsen med en snor, brasede nogle pølser, og bøjet over dem, med en ristegaffel i hånden, stod en gammel, rynket jøde, hvis kæltringeagtige, frastødende ansigt var skjult af en masse sammenfiltrede, røde hår. Han havde en fedtet flonelsslåbrok på. Hans hals var bar, og han syntes at dele sin opmærksomhed mellem stegepanden og et klædestativ, hvorpå der hang en stor mængde silketørklæder. Nogle plumpe senge, som var lavet af gamle sække, var spredt ved siden af hinanden på gulvet, og omkring bordet sad fire-fem drenge, hvoraf ingen var ældre end Lurendrejeren, men alle røg de af lange kridtpiber og drak brændevin med samme mine som voksne mandfolk. De flokkedes alle om deres kammerat, da han hviskede nogle ord til jøden, og vendte sig derpå om og grinede til Oliver, hvilket også jøden gjorde med gaflen i hånden.

"Det er ham, Fagin," sagde Jack Dawkins, "min ven Oliver Twist."

Jøden grinede, tog Oliver med et dybt buk i hånden og ytrede det håb, at han måtte få den ære at gøre hans nærmere bekendtskab, hvorpå de unge tobaksrygere stimlede sammen omkring ham og trykkede begge hans hænder meget stærkt, især den, hvori han holdt sin lille bylt. En ung fyr var meget ivrig for at hænge hans hue op for ham, og en anden var så forekommende at stikke sine hænder i hans lommer, for at han

ikke skulle have den ulejlighed at tømme dem, når han gik i seng. Disse høfligheder ville sandsynligvis have strakt sig langt videre, hvis jøden ikke med rund hånd havde anbragt sin gaffel på hovederne og skuldrene af de kærlige ynglinge, som så gerne ville vise sig.

"Vi er meget glade ved at se dig, Oliver, meget glade," sagde jøden. "Tag pølserne af ilden, Lurendrejere, og sæt en tønde hen til kaminen til Oliver. Du ser på lommetørklæderne, hvad, min lille ven? Der er en hel del, ikke sandt? Vi har netop talt dem efter for at sende dem til vask. Det er det hele, Oliver! Ha, ha, ha!"

Den sidste del af denne tale modtog alle den lystige gamle herres lærlinge med jublende råb, under hvilke de satte sig til bords. Oliver spiste sin portion, og derpå lavede jøden ham et glas varm genevertoddy og pålagde ham at drikke det straks, da en anden skulle have glasset. Oliver adlød opfordringen og mærkede næsten straks efter, at han blev lagt sagte hen på en af sækkene, hvor han faldt i dyb søvn.

Note 1: Drengen taler om trædemøllen i straffeanstalten, som i det engelske tyvesprog kaldes stenkrukken eller stentrøjen.
Overs.anm.

9. Indeholder yderligere oplysninger om den venlige herre og hans håbefulde lærlinge

Først sent næste morgen vågnede Oliver op af en sund, dyb søvn. Der var ingen andre i værelset end den gamle jøde, som i en kasserolle varmede kaffe til frokost og fløjtede, mens han rørte om i den med en jernske. Af og til standsede han og lyttede, når der hørtes mindste larm udenfor, og når han var blevet enig med sig selv om, hvad det var, begyndte han igen at fløjte og røre rundt.

Skønt Oliver havde rystet søvnen af sig, var han dog ikke rigtig vågen. Der findes en tilstand mellem soven og vågen, hvori man drømmer mere i fem minutter med halvt åbne øjne og er sig de ting, som foregår omkring sig, kun halvt bevidst, end man drømmer i fem minutter med lukkede øjne og alle sine sanser indhyllede i fuldstændig bevidstløshed. Til sådanne tider ved en dødelig netop så meget af, hvad hans ånd foretager sig, at han kan danne sig en dæmrende forestilling om dens mægtige evner, dens flugt fra jorden og foragt for tid og rum, når den er frigjort for sin legemlige fælles tvang.

Oliver var netop i denne tilstand. Med sine halvt åbne øjne så han jøden, hørte hans sagte fløjten og genkendte lyden af skeen, som skurede mod kasserollens sider, og dog var de selv

samme sanser på samme tid stærkt optaget af næsten alle dem, han havde kendt.

Da kaffen var færdig, satte jøden kasserollen på kaminpladen og vendte sig om efter i nogle minutter at have stået i en tvivlrådig stilling, som om han ikke rigtig vidste, hvad han skulle gøre, så på Oliver og kaldte på ham. Han svarede ikke, men lod til at sove.

Efter at være blevet vis i sin sag i så henseende gik jøden sagte hen til døren og lukkede den i lås, hvorpå han, som det forekom Oliver, fra en lem i gulvet fremtog en lille kasse, som han satte omhyggeligt på bordet, hans øjne funkledede, da han løftede låget op og så ned i den. Han trak en gammel stol hen til bordet, satte sig ned og tog et prægtigt guldur frem, der glimrede af diamanter.

"Aha!" sagde jøden, idet han skød skuldrene i vejret og fordrejede alle træk med et afskyeligt grin. "Snilde krabater! Trofaste til det sidste! Fortalte ikke den gamle præst, hvor de boede; sladrede ikke af skole om gamle Fagin. Og hvorfor skulle de også det? Det ville ikke have løsnet knuden eller holdt brættet oppe et minut længere. Nej, nej, nej! Flinke fyre! Flinke fyre!"

Med disse og andre fremmumlede betragtninger af en lignende natur gemte jøden atter uret på dets sikre sted. Et halvt dusin andre, i det mindste, blev taget ud af den samme kasse og undersøgt med samme velbehag, foruden ringe, brystnåle, armbånd og andre smykker af så pragtfuldt stof og udmærket arbejde, at Oliver ikke en gang vidste navnene på dem.

Da jøden igen havde gemt disse smykker, tog han endnu et ud, der var så lille, at det lå i hans flade hånd. Der syntes at stå en meget fin indskrift på det, for jøden lagde det på bordet og stirrede længe og vist på det, idet han skyggede for det med hånden. Omsider gemte han det igen, som om han opgav forsøget, lagde sig tilbage på stolen og mumlede:

"Hvor dødsstraffen dog er en herlig ting! Døde mennesker angrer aldrig. Døde mennesker bringer aldrig dumme historier for dagen. Ja, det er en god ting for forretningen! Fem af dem dinglede i en række, og ingen tilbage, som kan spille angiver eller tabe modet!"

Idet jøden udtalte disse ord, faldt hans klare, sorte øjne, der hidtil havde stirret ud i det tomme rum, på Olivers ansigt. Drengens øjne var i stum nysgerrighed fæstede på hans, og skønt genkendelsen kun varede et sekund – så kort, som det er muligt at tænke sig det var – det dog tilstrækkeligt til at vise den gamle mand, han var blevet iagttaget. Han lukkede kassen i med lydeligt brag, snappede en brødkniv, der lå på bordet, og fo'r op som en rasende. Men han skælvede dog meget stærkt, for selv i sin forfærdelse kunne Oliver se, at kniven dirrede i luften.

"Hvad er det?" sagde jøden. "Hvad lurder du efter? Hvorfor er du vågen? Hvad har du set? Svar mig, dreng! Hurtigt, hurtigt! Det gælder dit liv!"

"Jeg kunne ikke sove længere, sir," svarede Oliver blidt. "Det gør mig meget ondt, hvis jeg har forstyrret Dem."

"Var du ikke vågen for en time siden?" spurgte jøden og skulede vildt til drengen.

"Nej, sir."

"Er du vis på det?" råbte jøden med et endnu vildere blik end før og i en truende stilling.

"Nej, jeg var sandelig ikke, sir," svarede Oliver alvorligt, "det forsikrer jeg Dem."

"Stille, stille, min lille ven!" sagde jøden med sit gamle væsen og legede lidt med kniven, før han lagde den fra, sig, ligesom for at Oliver skulle tro, at han kun havde taget den for spøg.

"Det vidste jeg naturligvis, min lille ven. Jeg ville kun gøre dig bange. Du er en modig dreng. Ha, ha, ha! Du er en modig dreng, Oliver!" Og jøden gned sig fnisende i hænderne, men skottede dog uroligt hen til kassen.

"Så du noget til disse smukke ting, min lille ven?" spurgte jøden, idet han efter et kort ophold lagde hånden på kassen.

"Ja, sir," svarede Oliver.

"Så?" sagde jøden og blev temmelig bleg. "De – de er mine, Oliver, min lille formue. Alt, hvad jeg har at leve af på mine gamle dage. Folk kalder mig gerrig, min lille ven, kun gerrig, ikke andet."

Oliver fandt, at den gamle måtte være meget gerrig, siden han boede på et så urenligt sted og dog havde så mange ure, men i den tanke, at hans godhed for Lurendrejerer og de andre drenge måske kostede ham en hel del penge, kastede han kun et ærbødigt blik på jøden og spurgte, om han måtte stå op.

"Ja gerne, min lille ven. Vent lidt. Der står en spand vand ved døren. Bring den herhen, så skal jeg give dig et fad, som du kan vaske dig i, min lille ven."

Oliver stod op, gik hen over gulvet og bukkede sig et øjeblik for at tage spanden. Da han vendte sig om, var kassen borte.

Næppe havde han vasket sig og bragt alting i orden ved efter jødens ordre at kaste vandet ud ad vinduet, før Lurendrejereren trådte ind, ledsaget af en meget lystig ung ven, som Oliver havde set ryge tobak den foregående aften, og som nu blev ham forestillet som Charley Bates. De satte sig alle fire til morgenmaden, der bestod af kaffe, skinke og noget varmt brød, som Lurendrejereren havde bragt hjem i sin hattepuld.

"Nå," sagde jøden med et snedigt blik på Oliver, og idet han henvendte sig til Lurendrejereren, "jeg håber, at I har været flittige i dag, mine venner?"

"Vældigt," svarede Lurendrejereren.

"Som bier," tilføjede Charles Bates.

"Gode drenge, gode drenge!" sagde jøden. "Hvad har du bjerget, lurendrejer?"

"Et par brevtasker."

"Forede?" spurgte jøden ivrigt.

"Ganske godt," svarede Lurendrejereren, idet han viste ham to brevtasker, den ene rød, den anden grøn.

"Ikke så tunge, som de kunne være," sagde jøden efter omhyggeligt at have undersøgt dem indvendig, "men meget pænt og net gjorde. En flink arbejder, ikke sandt, Oliver?"

"Jo, meget flink, sir," svarede Oliver, over hvilken bemærkning Charley Bates slog en skoggerlatter op til stor forbavselse for Oliver, der ikke så noget at le ad i det, der var foregået.

"Og hvad har du bjerget, min lille ven?" sagde Fagin til Charley Bates.

"Viskestykker," svarede mr. Bates og viste ham fire lommetørklæder.

"Godt," sagde jøden, idet han så dem meget nøje efter, "de er meget gode, meget gode. Men du har ikke mærket dem rigtig godt, Charley. Navnene må pilles ud med en nål. Vi vil lære Oliver at gøre det. Skal vi, Oliver, hvad? – ha, ha, ha!"

"Ja tak," sagde Oliver.

"Du kunne vist have lyst til at kunne tjene lommetørklæder lige så let som Charley, ikke sandt, lille ven?"

"Jo, stor lyst, hvis De vil lære mig det, sir," svarede Oliver.

Unge Bates så noget så forskrækkelig latterligt i dette svar, at han endnu en gang gav sig til at skoggerle. Denne latter mødte kaffen, som han var i færd med at drikke, og bragte den i den gale hals på ham, så det nær var endt med, at han var blevet for tidligt kvalt.

"Han er så morsom grøn," sagde Charley, da han var kommet til sig selv igen, som en undskyldning til selskabet for sin upassende opførsel.

Lurendrejeren sagde intet, men glattede Olivers hår ned over hans øjne og sagde, at han nok fik bedre forstand, hvorpå den gamle, idet han så, at Oliver blev rød i hovedet, gik over til et andet emne og spurgte, om der havde været mange mennesker til stede ved henrettelsen om morgenen. Dette gjorde ham endnu mere forundret, for af de to drenges svar var det klart, at de begge havde været der, og Oliver kunne naturligvis ikke fatte, hvorledes de havde fået tid til at være så flittige.

Da frokosten var taget af bordet, legede den muntre, gamle herre en meget underlig og ualmindelig leg, som udførtes på følgende måde: Efter at den muntre, gamle herre havde puttet en snustobaksdåse i den ene lomme af sine benklæder, en pengepung i den anden og et ur i sin vestelomme med en kæde

om sin hals, samt stukket en uægte diamantbrystnål i sin skjorte, knappede han sin frakke tæt sammen om sig, gemte sit brillefutteral og sit lommetørklæde i lommerne og travede op og ned ad gulvet med en stok i hånden, således som gamle herrer går omkring på gaden hele dagen. Undertiden blev han stående ved kaminen, undertiden ved døren og lod, som om han var helt optaget af at stirre ind ad et butiksvindue. I sådanne øjeblikke så han sig idelig om, som om han var bange for tyve, og slog på den ene lomme efter den anden for at forvisse sig om, at han ikke havde mistet noget, men gjorde det på en så pudsigt og naturlig måde, af Oliver lo, så tårerne trillede ned ad hans kinder. Drengene fulgte hele tiden efter ham og smuttede så behændigt bort, når han vendte sig om, at det var umuligt at følge deres bevægelser. Til sidst trådte dog Lurendrejeren ham på tærne eller stødte som ved et tilfælde mod hans støvle, mens Charley snublede mod ham bagfra, og i dette øjeblik tog de med den mærkeligste hurtighed hans tobaksdåse, pengepung, ur, kæde, brystnål, lommetørklæde, ja endog hans brillefutteral fra ham. Når den gamle herre mærkede en hånd i en af sine lommer, råbte han, hvor den var, og legen begyndte forfra igen.

Da denne leg var blevet leget en hel del gange, kom et par unge damer, af hvilke den ene kaldtes Bet og den anden Nancy, for at besøge de unge herrer. De havde meget tykt hår, som ikke var bundet videre net op, og var temmelig uordentlige med deres sko og strømper. De var måske ikke egentlig smukke, men meget rødmosse og så sunde og kraftige ud, og da de samtidig var meget fri og behagelige i deres væsen, fandt

Oliver, at det var et par meget vakre piger, hvad de sikkert også var.

Disse gæster blev der i lang tid. Der blev sat brændevin frem, fordi en af de unge damer klagede over kulde indvendig, og samtalen tog en meget selskabelig og livlig vending. Omsider mente Charley Bates, at det var på tide at lægge sko under hoven, hvilket Oliver troede var fransk for at gå ud, for straks efter gik Lurendrejerens, Charley og de to unge damer bort sammen, efter at den godmodige gamle jøde venligt havde forsynet dem med penge.

"Nå, min lille ven," sagde Fagin, "er det ikke et behageligt liv? Nu går de ud og morer sig den hele dag."

"Er de allerede færdige med deres arbejde?" spurgte Oliver.

"Ja, det vil sige, med mindre de ganske uventet skulle finde på noget, mens de er ude, for så forsømmer de det ikke, det kan du være vis på. Tag dem til mønster, min lille ven, tag dem til mønster," sagde jøden og slog med ildskuffen på kaminen for at give sine ord mere eftertryk, "gør, som de siger dig, og følg deres råd, især Lurendrejerens, i alting, min lille ven. Han bliver en stor mand og gør også nok dig til det, når du følger hans eksempel. Hænger mit tørklæde ud af lommen, min lille ven?" spurgte jøden og blev pludselig stående.

"Ja, sir," svarede Oliver.

"Se, om du kan tage det, uden at jeg mærker det, således som du så dem gøre, da vi legede i morges."

Oliver løftede bunden af lommen i vejret med den ene hånd, således som han havde set Lurendrejerens bære sig ad, og trak lomme-tørklædet ud med den anden. "Er det borte?" udbrød jøden. "Her er det, sir," sagde Oliver og rakte ham det. "Du er en

flink dreng, min lille ven," sagde den spøgefulde, gamle herre og klappede Oliver bifaldende på hovedet. "Jeg har aldrig set nogen mere behændig fyr. Der har du en shilling. Bliver du således ved, vil du blive nutidens største mand. Men kom nu herhen, så skal jeg vise dig, hvorledes du skal pille navne ud af lommeørklæder."

Oliver kunne ikke forstå, hvad det at bestjæle den gamle herres lommer havde at gøre med hans udsigter til at blive en stor mand, men i den tanke, at jøden, der var så meget ældre end han, bedst måtte vide det, fulgte han ham roligt hen til bordet og var snart fordybet i sit ny studium.

10. Oliver bliver bedre kendt med sine ny kammeraters karakter og køber erfaring til en høj pris. Et kort, men meget vigtigt kapitel i denne fortælling

Oliver blev mange dage i jødens værelse, hvor han pillede navne ud af lommeetørklæder, af hvilke der blev bragt en mængde hjem, og undertiden deltog han i den allerede omtalte leg, som jøden og de to drenge legede regelmæssigt hver morgen. Til sidst begyndte han at længes efter frisk luft og benyttede mange gange lejligheden til at bede den gamle om tilladelse til at gå ud på arbejde med sine to kammerater.

Oliver længtes kun så meget mere efter at komme i virksomhed efter det, han havde set af den gamle herres strengt moralske karakter. Kom Lurendrejerens eller Charles tomhændede hjem, udbredte han sig med stor heftighed over dovenskabers og ørkesløshedens elendighed og indskærpede dem nødvendigheden af et virksomt liv ved at lade dem gå i seng uden aftensmad. Ja, en gang gik han endog så vidt, at han sparkede dem begge to ned ad en trappe; men dette var en ualmindelig kraftig hævden af hans dydige forskrifter. Omsider

fik Oliver en morgen den så længe ønskede tilladelse. Der havde i to eller tre dage ingen lommetørklæder været at arbejde på, og middagsmåltiderne havde været temmelig knappe. Måske var dette grunden til at den gamle gav sit samtykke, men hvad enten det var det eller ikke, så sagde han til Oliver, at han kunne gå, og satte ham under Charley Bates og Lurendrejerens beskyttelse.

De tre drenge gik ud, Lurendrejereren med opsmøgede frakkeærmer og hatten på snur som sædvanlig, Charley spankulerede af sted med hænderne i lommen, og Oliver gik imellem dem, fuld af nysgerrighed efter at få at vide, hvor de ville hen, og hvad han først skulle lære.

De gik så dovent og ligegyldigt, at Oliver snart begyndte at tro, at hans kammerater tænkte på at narre den gamle ved slet ikke at give sig til at arbejde. Lurendrejereren havde en lastværdig tilbøjelighed til at snappe huerne af hovedet på små drenge og kaste dem ned i kældre, og Charley lagde nogle meget lave forestillinger om ejendomsretten for dagen ved at knibe diverse æbler og løg af kurvene på fortovene og putte dem i sine lommer, der var så forbavsende rummelige, at de syntes at underminere alle hans klædningsstykker. Disse ting tog sig så slemt ud, at Oliver allerede ville til at sige, at han ville se at finde hjem igen, så godt han kunne, da hans tanker pludselig tog en anden retning ved en gådefuld forandring i Lurendrejerens adfærd.

Netop som de kom ud fra en smal gyde ikke langt fra den åbne plads i Clerkenwell, blev Lurendrejereren pludselig stående og, idet han lagde fingeren på munden, trak han sine

kammerater med den største omhu og forsigtighed tilbage igen.

"Hvad er der på færde?" spurgte Oliver.

"Stille!" svarede Lurendrejer. "Ser du den gamle gråskæg der ved bogladen?"

"Den gamle herre på den anden side af gaden?" spurgte Oliver. "Ja, jeg ser ham."

"Han kan bruges," sagde Lurendrejer.

"Brillant," sagde Charley.

Oliver så fra den ene til den anden med den største forundring, men fik ikke lov til at komme med flere spørgsmål, for de to drenge sneg sig over gaden og tæt hen til den gamle herre. Oliver gik nogle få skridt bag ved dem, og da han ikke vidste, om han skulle gå frem eller tilbage, blev han stående og så i stum forbavselse til.

Den gamle herre så meget respektabel ud. Han havde pudret hår og guldbryller, var iført en flaskegrøn frakke med sort fløjskrave samt hvide benklæder og havde en lille bambusstok under armen. Han havde taget en bog ud af den åbne boglade, og der stod han og læste så ivrigt, som om han havde siddet i en barnestol i sit studerekammer, og det var også meget muligt, at han bildte sig ind at være der, for det var tydeligt, at han hverken så bogladen, gaden eller drengene eller, kort sagt, andet end bogen, som han var ved at læse helt igennem, idet han, når han var kommet nederst ned på en side, vendte bladet, begyndte med den øverste linje på den næste og blev således ved med den største opmærksomhed og ivrighed.

Hvor stor blev ikke Olivers afsky og skræk, da han, mens han stod nogle få skridt derfra og spilede øjnene så højt op, som han

kunne få dem, så Lurendrejeren stikke sin hånd i den gamle herres lomme og trække et lommetørklæde frem, som han rakte Charley, hvorpå de begge i fuld galop løb omkring hjørnet!

I et øjeblik stod hele hemmeligheden med lommetørklæderne, urene, smykkerne og jøden klart for drengens tanker. Han blev stående en kort tid, mens blodet brusede således gennem hans årer af skræk, at han syntes, han var i en gloende ild. Derpå tog han, forvirret og forskrækket, flugten og løb, uden at vide, hvad han gjorde, så hurtigt, som han kunne flytte benene.

Alt dette skete i et minut, og i samme øjeblik som Oliver begyndte at løbe, stak den gamle gentleman hånden i lommen og vendte sig rask om, da han savnede sit tørklæde. Ved at se drengen ile bort i en sådan fart, holdt han ham ganske naturligt for røveren, og idet han af alle kræfter råbte: "Stop tyven!" satte han efter ham med bogen i hånden.

Men den gamle herre var ikke den eneste, som råbte. Lurendrejeren og Charley havde, for ikke at tiltrække sig almindelig opmærksomhed ved at løbe ned ad den åbne gade, kun stillet sig i den første gadedør om hjørnet. Ikke så snart hørte de råbet og så Oliver løbe, før de ganske rigtigt tænkte sig, hvorledes sagerne stod, trådte rask frem og, idet de ligeledes råbte: "Stop tyven!" som gode borgere deltog i forfølgelsen.

Skønt Oliver var blevet opdraget af tænkere, var han dog ikke teoretisk kendt med den skønne grundsætning, at nødværge er naturens første lov. Havde han været det, ville han måske have været forberedt på dette, men da han nu ikke var forberedt, gjorde det ham kun så meget mere bange, hvorfor han fo'r af

sted som en stormvind med den gamle herre og drengene brølende efter sig.

"Stop tyven! Stop tyven!"

Der er en trolddom i denne lyd. Kræmmeren forlader sin disk og kusken sin vogn. Slagteren kaster sit trug, bageren sin kurv, mælkemanden sin spand, løbedrengen sine pakker, skoledrengen sine marmorkugler, brolæggeren sin hakke og barnet sin fjerbold. Af sted løber de imellem hinanden, hulter til bulter, over stok og sten, puffende, hylende, og skrigende, river fodgængere over ende, når de drejer om hjørnerne, vækker hundene og skræmmer hønsene, og gader, torve og gårde giver genklang af lyden.

"Stop tyven! Stop tyven!" Råbet istemmes af hundrede røster, og hoben vokser ved hvert gadehjørne. Af sted flyver de, plaskende i gadeskarnet og raslende henover stenbroen; op går vinduerne, ud løber folk, frem farer klyngen. En hel forsamling tilskuere forlader "Punch" i det interessanteste øjeblik, forener sig med den forbiilende trængsel, forstærker råbet og giver skriget: "Stop tyven! Stop tyven!" ny kraft.

"Stop tyven! Stop tyven!" Det menneskelige bryst gemmer en dyb lidenskab efter at gøre jagt på et eller andet. Et ulykkeligt, åndeløst barn, gispende af udmattelse, med skræk i sine miner, smerte i øjnene og store sveddråber strømmende ned ad ansigtet, anspænder hver muskel for at få forspring for sine forfølgere, og idet de følger hans spor og hvert øjeblik kommer ham nærmere, hilser de hans aftagende kræfter med endnu lydeligere råb og skråler og skriger af glæde: "Stop tyven!" – Ja, stop ham for Guds skyld, om det også kun var af barmhjertighed!

Omsider standset! Et dygtigt slag det! Han ligger på stenbroen, og hoben flokkes ivrigt omkring ham. Enhver, der kommer til, puffer og støder til de andre for at få et glimt af ham at se.

"Gå til side!"

"Lad ham få lidt luft!"

"Snak, han fortjener det ikke!"

"Hvor er herren?"

"Der kommer han ned ad gaden."

"Gør plads for herren!"

"Er det drengen, sir?"

"Ja."

Oliver lå fuld af støv og dynd, blødte ud af munden og så med vilde blikke på de mange ansigter, der omgav ham, da den gamle herre ivrigt blev trukket og skudt ind i kredsen af de forreste af forfølgerne og svarede på deres ivrige forespørgsler.

"Ja," sagde han med mild stemme, "jeg er bange for, at det er ham."

"Bange!" mumlede hoben. "Det er en sær fisk."

"Den stakkel!" sagde den gamle. "Han har stødt sig."

"Det var mig, som gjorde det, sir," sagde en lang lømmel af en karl og trådte frem, "og jeg stødte mine knoer slemt på hans tænder. Jeg stoppede ham, sir."

Karlen tog til hatten med et grin, som om han ventede noget for sin ulejlighed, men den gamle herre så på ham med mishag og så sig ængsteligt om, som om han havde i sinde selv at løbe bort, hvilket han meget muligt også havde prøvet på, hvis ikke en politibetjent – der i almindelighed er den sidste person, som

indfinder sig ved sådanne lejligheder – i samme øjeblik havde trængt sig gennem hoben og taget Oliver ved kraven.

"Stå op!" sagde manden barsk.

"Det var virkelig ikke mig, sir. Det var to andre drenge," sagde Oliver, idet han lidenskabeligt slog sine hænder sammen og så sig om, "de er her et eller andet sted."

"Nej, vist ikke nej," sagde betjenten. Han mente dette ironisk, men det var for resten sandt, for Lurendrejeren og Charley havde i rette tid listet sig ind i den første gård, de kom til. "Nå, rejs dig."

"Gør ham ingen fortræd," sagde den gamle medlidende.

"Å nej, jeg skal ingen fortræd gøre ham," svarede betjenten og rev til bevis herpå halvdelen af hans trøje af kroppen på ham.

"Kom, jeg kender dig; det nytter ikke. Kan du komme på benene, din satans knægt?"

Oliver, der næppe kunne stå, gjorde et forsøg på at rejse sig og blev straks ført ved kraven gennem gaderne. Den gamle herre fulgte med ved siden af betjenten, og alle de folk, som kunne, gik et lille stykke foran og så fra tid til anden tilbage på Oliver. Drengene råbte hurra, og af sted gik det.

11. Handler om politidommeren og indeholder et lille eksempel på hans måde at håndhæve retfærdigheden på

Forbrydelsen var blevet begået i en af hovedstadens velkendte politidomstoles jurisdiktion og i dens nærmeste nærhed.

Hoben havde derfor kun den fornøjelse at ledsage Oliver gennem to eller tre gader og over Mutton Hill, for der blev han ført ind under en lav porthvælving for over en snavset gård og gennem en bagdør at bringes ind i dette uddelingssted for summarisk letfærdighed. Det var en lille brolagt gård, hvori de drejede ind, og her mødte de en tyk mand med en bunke bakkenbarter i ansigtet og en bunke nøgler i hånden.

"Hvad er der på færde?" spurgte manden ligegyldig.

"En ung langfinger," svarede den mand, der kom med Oliver.

"Er De den bestjålne?" spurgte manden med nøglerne.

"Ja, jeg er," svarede den gamle herre, "men jeg er ikke vis på, at denne dreng virkelig tog tørklædet. Jeg – jeg ville helst lade være at drive sagen videre."

"De må møde for dommeren, sir," sagde manden. "Hans Velbårenhed er til tjeneste om et halvt minut. Nå, unge galgenknebel!"

Dette var en indbydelse til Oliver til at gå ind ad en dør, som manden åbnede, og som førte ind til en celle med flisegulv. Her blev han ransaget og, da intet fandtes på ham, indespærret.

Denne celle lignede i skikkelse og størrelse en kælder, kun var den ikke så lys. Den var utålelig skiden, for det var mandag morgen, og den havde været beboet af seks drukne mennesker, som havde været indespærrede der fra lørdag aften. Men dette er intet. På vore politistationer bliver mandfolk og fruentimmer hver aften på de ubetydeligste *sigtelser* – det er nok umagen værd at lægge mærke til dette ord – indespærrede i fængsler, i sammenligning med hvilke dem i Newgate, som er optaget af de værste, dødsdømte forbrydere, er paladser. Lad enhver, som drager dette i tvivl, selv foretage en sammenligning.

Den gamle herre så næsten lige så ulykkelig ud som Oliver, da nøglen peb i låsen, og greb med et suk den bog, som havde været den uskyldige årsag til al denne forstyrrelse.

"Der er noget i den drengs ansigt," sagde den gamle herre til sig selv, idet han langsomt gik sin vej og tankefuldt bankede sig på hagen med bindet af bogen. "Noget, som rører og interesserer mig. Kan han være uskyldig? Han så ud som – men," udbrød den gamle herre, idet han ganske pludseligt blev stående og stirrede op mod himlen, "store Gud! Hvor har jeg før set noget, som lignede disse træk?"

Efter at have grublet i nogle minutter gik den gamle herre med det samme tankefulde åsyn ind i en forstue, som vendte ud til gården, og der satte han sig i en krog og så i tanken et uhyre amfiteater af ansigter, for hvilke et mørkt tæppe havde været nedrullet i mange år.

"Nej," sagde han og rystede på hovedet, "det må være indbildning."

Han gennemgik dem endnu en gang. Han havde kaldt dem frem, og det var ikke så let atter at omgive dem med det ligklæde, der så længe havde skjult dem. Ansigter af venner og fjender og af mange, der havde været så godt som fremmede for ham, stirrede påtrængende på ham. Han så ansigter af unge og blomstrende piger, som nu var gamle koner; andre havde graven forvandlet, men ånden, der var døden overlegen, viste dem endnu stedse med deres fordums friskhed og skønhed, tilbagekaldte øjnenes glans, smilets sødhed, sjælens strålen igennem dens maske af ler og hviskede om en skønhed hinsides graven, der kun var blevet forandret for at ophøjes og kun ført bort fra jorden for af opstilles som et lys, der skulle brede et blidt og venligt skær over vejen til himlen.

Men den gamle herre kunne ikke mindes et eneste ansigt, hvoraf Olivers indeholdt noget spor. Han drog derfor kun et suk over de minder, han havde vakt, og da han til held for sig selv var en åndsfraværende, gammel mand, begravede han dem igen i den skimlede bogs blade.

Han blev forstyrret ved et slag på skulderen og en opfordring af manden med nøglerne om at følge med ind i retten. Han lukkede hastigt bogen og blev straks ført ind til den berømte, imponerende mr. Fang.

Retslokalet var et værelse til gaden med panelede vægge, mr. Fang sad bag en skranke i den øverste ende, og på den ene side af døren var der en slags fold, hvori stakkels lille Oliver, der skælvede over den gruopvækkende scene, allerede var indespærret.

Fang var en mand af middelstørrelse, med ikke ret mange hår på hovedet, og de, han havde, voksede i nakken og på siderne. Hans ansigt var barsk og meget rødt. Havde han virkelig ikke den vane at nyde mere, end han strengt taget havde godt af, kunne han have anlagt injuriesag mod sit ansigt og fået det dømt til en stor godtgørelse.

Den gamle herre bukkede ærbødigt og sagde, idet han nærmede sig dommerens pult og overrakte sit kort:

"Her er mit navn og min adresse."

Han trådte derpå et par skridt tilbage og ventede mod et andet høfligt buk på at blive forhørt.

Nu traf det sig tilfældigvis således, at Fang netop i dette øjeblik læste en artikel i et morgenblad, der omtalte en af ham for kort siden afsagt dom og for hundrede og halvtredsindstyvende gang henvendte indenrigsministerens særlige og besynderlige opmærksomhed på ham. Han var vred og så op med en arrig skelen.

"Hvem er De?" spurgte han.

Den gamle pegede noget forundret på sit kort.

"Betjent!" sagde Fang og kastede kortet hånligt til side sammen med bladet. "Hvem er den karl?"

"Mit navn, sir," sagde den gamle herre, der talte som en dannet mand, "mit navn er Brownlow. Tør jeg udbede mig navnet på den dommer, som i ly af sin stilling tilføjer en hæderlig mand en uforskyldt og umotiveret fornærmelse?"

Med disse ord så Brownlow sig om i værelset, som om han søgte efter en eller anden, der kunne give ham denne oplysning.

"Betjent," sagde Fang, idet han vendte og drejede avisen, "hvad er denne karl anklaget for?"

"Han er slet ikke anklaget, Deres Velbårenhed," svarede betjenten. "Han møder imod drengen."

Det vidste Hans Velbårenhed meget vel, men det var et drilleri, som han trygt kunne tillade sig.

"Møder han imod drengen?" sagde Fang og målte Brownlow hånligt fra øverst til nederst. "Tag ham i ed!"

"Før jeg tages i ed, må det være mig tilladt at sige et par ord," sagde Brownlow, "nemlig at jeg aldrig, hvis jeg ikke selv havde set det, ville have troet –"

"Ti stille, sir!" sagde Fang bydende.

"Nej, jeg vil ikke."

"Ti stille på øjeblikket, eller jeg lader Dem kaste ud af retssalen! De er en uforskammet, næsvis karl. Hvor tør De vove at trodse en dommer?"

"Hvad!" udbrød den gamle og blev ganske rød.

"Tag denne person i ed," sagde Fang til skriveren, "jeg vil ikke høre et ord mere. Tag ham i ed!"

Brownlow var meget vred, men af hensyn til, at han måske kun ville skade drengen ved at vise det, undertrykte han sine følelser og fandt sig i at blive taget i ed.

"Nå," sagde Fang, "hvad er klagen mod denne dreng? Hvad har De at sige, sir?"

"Jeg stod ved en boglade –" sagde Brownlow.

"Ti stille, sir!" sagde Fang. "Betjent! – Hvor er politibetjenten? Hejda, tag betjenten i ed. Nå, betjent, hvad er alt dette?"

Med sømmelig ydmyghed meddelte politibetjenten, at han havde arresteret og ransaget Oliver, men ikke fundet noget hos

ham, og at det var alt, hvad han vidste.

"Er der vidner?" spurgte Fang.

"Nej, Deres Velbårenhed," sagde politibetjenten.

Fang tav stille i nogle minutter, hvorpå han vendte sig mod klageren og sagde med stigende heftighed:

"Vil De sige, hvad Deres klage mod denne dreng er, eller vil De ikke, karl? De er blevet taget i ed, og bliver De endnu stående længere her og nægter at aflægge vidnesbyrd, så straffer jeg Dem for mangel på ærbødighed for retten, det gør jeg, ved –"

Ved hvilket eller ved hvem, ved ingen, for skriveren og arrestforvareren hostede meget stærkt i det rette øjeblik, og den første lod en tung bog falde på gulvet, hvorved han – naturligvis ganske tilfældigt – forebyggede, at ordet blev hørt.

Efter mange afbrydelser og gentagne fornærmelser lykkedes det omsider Brownlow at fremstille sin sag, idet han fremførte, at han i øjeblikkets overraskelse var løbet efter drengen, fordi han havde set ham løbe, og udtrykte det håb, at dommeren, om han end, hvis drengen ikke virkelig var tyven, dog troede, at han stod i forbindelse med tyve, ville gå så lemfældigt til værks imod ham, som retfærdigheden tillod det.

"Han er kommet til skade," sagde den gamle herre til sidst, "og jeg er bange for," tilføjede han i en kraftig tone og med et blik på skranken, "jeg er virkelig bange for, at han er meget syg."

"Ja vist, det er han vist!" sagde Fang spottende. "Kom ikke med nogen af dine gavtyvestreger her, din unge landstryger, det nytter dig ikke. Hvad hedder du?"

Oliver prøvede på at svare, men hans tunge svigtede ham. Han var ligbleg, og alt syntes at løbe rundt for ham.

"Hvad hedder du, din forhærdede skurk?" tordnede Fang.
"Betjent, hvad hedder han?"

Disse ord henvendtes til en gammel mand med stribet vest, som stod ved skranken. Han bøjede sig over Oliver og gentog spørgsmålet, men da han mærkede, at det virkelig var ham umuligt at forstå det, og vidste, at hans tavshed kun ville gøre dommeren endnu mere rasende og hans dom endnu strengere, vovede han en gisning.

"Han siger, at han hedder Tom White, Deres Velbårenhed," sagde den godhjertede tyvetrækker.

"Nå, så han vil ikke tale rent ud af posen?" sagde Fang. "Meget godt, meget godt, hvor bor han?"

"Hvor han kan, Deres Velbårenhed," svarede betjenten, der igen lod, som om han modtog Oliver's svar.

"Har han forældre?" spurgte Fang.

"Han siger, at de døde, mens han var lille," svarede betjenten, idet han vovede det sædvanlige svar.

På dette punkt af forhøret løftede Oliver hovedet op og mumlede, idet han med bønfoldende øjne så sig om, en mat bøn om lidt vand.

"Sliddersladder!" sagde Fang, "prøv bare ikke på at gøre nar ad mig!"

"Jeg tror virkelig, at han er syg, Deres Velbårenhed," indvendte betjenten.

"Det ved jeg bedre," sagde Fang.

"Pas på ham, betjent," sagde den gamle herre og strakte uvilkårligt hænderne ud, "han falder om."

"Bliv, hvor De er, betjent," råbte Fang hidsigt, "lad ham kun falde, hvis han vil."

Oliver benyttede denne venlige tilladelse og faldt tungt om på gulvet. Folkene i retssalen så på hinanden, men ingen vovede at røre sig.

"Jeg vidste nok, at det kun var forstillelse af ham," sagde Fang, som om dette var et uomstødeligt bevis på dette. "Lad ham ligge; det bliver han snart træt af."

"Hvorledes agter De at tage denne sag, sir?" spurgte skriveren med dæmpet stemme.

"Summarisk," svarede Fang. "Han dømmes til tre måneder – med strengt arbejde, naturligvis. Ryd retssalen!"

Døren blev lukket op, og et par mænd ville allerede til at bære den bevidstløse dreng hen til hans celle, da en ældre mand af net, men fattigt ydre, i et sæt gamle, sorte klæder, ilede ind i retsværelset og nærmede sig dommersædet.

"Holdt, holdt! Bring ham ikke bort – for himlens skyld, vent et øjeblik!" råbte han, åndeløs af hastværk.

Skønt den herskende genius i en retssal som denne udøver en summarisk og villkårlig magt over Hendes Majestæts undersåtters frihed, navn og gode rygte, ja næsten over deres liv, især når de hører til den fattige klasse, og skønt der inden for sådanne vægge hver dag spilles så mange fantastiske puds, at engle kunne græde hede tårer af blod over det, er de dog lukkede for publikum, undtagen gennem dagspressens spalter. Fang blev derfor ikke så lidt forundret over at se en ubuden gæst træde ind på så uærbødig en måde.

"Hvad er dette? Hvem er det? Kast den mand ud; ryd retssalen!" råbte han.

"Jeg vil tale!" råbte manden. "Jeg lader mig ikke kaste ud; jeg så det hele. Jeg ejer bogladen. Jeg forlanger at blive taget i ed.

Jeg lader mig ikke kue. De må høre mig, mr. Fang. De vover ikke at nægte mig det."

Manden havde ret. Hans væsen var kækt og bestemt, og sagen begyndte at blive for alvorlig til at lade sig dysse ned.

"Tag så den karl i ed," brummede Fang meget unådigt. "Hvad har De da at sige, min gode mand?"

"Dette," svarede manden. "Jeg så tre drenge – to andre foruden arrestanten der – slentre omkring på den anden side af gaden, mens denne herre stod og læste. Tyveriet blev udført af en anden dreng. Jeg så, hvorledes det gik til, og at denne dreng blev aldeles forbavset og forstumlet over det."

Da den værdige boghandler nu var kommet lidt til sit vejr igen, begyndte han på en mere sammenhængende måde at meddele de nærmere omstændigheder.

"Hvorfor kom De her ikke før?" spurgte Fang.

"Der var ikke en sjæl, som kunne passe butikken så længe, alle, der kunne have hjulpet mig, deltog i forfølgelsen. Jeg kunne ikke få fat på nogen før for fem minutter siden, og så løb jeg også straks herhen, alt hvad jeg kunne."

"Klageren stod altså og læste?" spurgte Fang.

"Ja," svarede manden, "netop i den bog, han der har hånden."

"Nå, i den bog?" sagde Fang. "Er den betalt?"

"Nej, den er ikke," svarede manden med et smil.

"Gud, det havde jeg rent glemt!" udbrød den åndsfraværende gamle herre naivt.

"En net person til at anklage en stakkels dreng!" sagde Fang med en komisk stræben efter at se menneskelig ud. "Jeg synes, sir, at De har fået denne bog under meget mistænkelige og ærekrænkende omstændigheder, og De kan prise Dem lykkelig

ved, at dens ejer ikke vil sagsøge Dem. Lad dette tjene Dem til en advarsel, min gode mand, ellers når loven Dem nok en gang. Drengen er fri. Ryd retssalen."

"Så gid da ..." råbte den gamle herre, hvis længe undertrykte forbitrelse nu brød løs. "Så gid da ... jeg –"

"Ryd retssalen!" brølede dommeren. "Kan De ikke høre, betjent?"

Befalingen blev adlydt og den harmfulde Brownlow ført ud med bogen i den ene og stokken i den anden hånd i et sandt vanvid af raseri og trods.

Men da han kom ud i gården, var det forbi. Lille Oliver lå med opknappet skjorte på stenbroen; hans tindinger blev badet med vand; hans ansigt var ligblegt, og en kold gysen rystede hele hans krop.

"Stakkels dreng, stakkels dreng!" sagde Brownlow og bukkede sig ned over ham. "Er der ingen, som vil hente en vogn?"

En vogn blev hentet, og efter at Oliver varsomt var blevet lagt på det ene sæde, steg den gamle ind og satte sig på det andet.

"Må jeg følge med?" spurgte boghandleren.

"Med stor fornøjelse, kære ven," sagde Brownlow hurtig. "Jeg havde rent glemt Dem. Å Gud, jeg har jo endnu denne ulykkelige bog. Vær så god. Stakkels fyr! Der er ingen tid at spille."

Boghandleren satte sig op i vognen, og af sted kørte de.

12. Hvori der bliver sørget godt for Oliver. Nogle enkeltheder ved et maleri

Vognen kørte næsten den samme vej, som Oliver havde tilbagelagt, da han første gang kom ind i London i selskab med Lurendrejeren, indtil den holdt uden for et pynteligt hus i en rolig, skyggefuld gade. Her blev Oliver straks lagt i seng, og her blev han passet med en godhed og omhu, som ingen grænser kendte.

Men i mange dage var Oliver ufølsom for sine ny venners godhed. Solen stod op, gik ned og stod atter op og gik atter ned, og endnu mange flere gange stod den op og gik ned, men stadig lå drengen på sit urolige leje og pintes af en tør, fortærende feberhede, den hede, der er lige som den fineste syre, som æder sig helt ind i selv det hårdeste jern og kun brænder for at opløse og tilintetgøre. Ormen fuldbringer ikke sit værk mere sikkert på det døde legeme, end denne langsomt krybende ild gør på det levende.

Mat, udtæret og bleg vågnede han omsider op af, hvad der syntes at have været en lang og forvirret drøm. Idet han med møje rejste sig op i sengen og støttede sit hoved på sin skælvende arm, så han sig nysgerrigt om.

"Hvad er dette for et værelse? Hvor er jeg?" spurgte Oliver.
"Det er ikke det sted, hvor jeg plejer at sove."

Han udtalte disse ord med svag stemme, da han var overordentlig mat og afkræftet, men de blev straks hørt, for omhængt ved sengens hovedgærde blev trukket til side, og en moderlig, meget pynteligt og omhyggeligt påklædt, gammel dame rejste sig op fra en lænestol tæt ved, hvor hun havde siddet og syet.

"Stille, lille ven," sagde den gamle dame venligt. "Du må være ganske stille, ellers bliver du syg igen, og du har været meget dårlig, så dårlig næsten, som du kunne være. Læg dig ned igen, så er du en god dreng."

Med disse ord lagde den gamle dame Olivers hoved sagte ned på puden, og idet hun strøg hans hår tilbage fra hans pande, så hun så venligt og kærligt på ham, at han ikke kunne lade være at lægge sin lille, udtærede hånd i hendes og slynge den om sin hals.

"Nej da," sagde den gamle dame med tårer i øjnene, "hvilket lille taknemmeligt væsen! Den smukke dreng! Hvorledes ville ikke hans moder have været til mode, hvis hun havde siddet ved siden af ham, således som jeg har, og nu kunne se ham."

"Måske ser hun mig," hviskede Oliver og foldede sine hænder, "måske har hun siddet ved siden af mig. Jeg synes næsten, at hun har gjort det."

"Det var feberen, lille ven," sagde den gamle dame mildt.

"Det var det vel," svarede Oliver tankefuldt, "for himlen er så langt borte, og de er alt for lykkelige deroppe til at komme ned til en stakkels drengs seng. Men hvis hun vidste, at jeg var syg, ville hun have haft medynk med mig, selv deroppe, for hun var selv meget syg, inden hun døde. Men hun kan dog ikke vide noget om mig," tilføjede Oliver efter et øjeblik tavshed, "for

hvis hun havde set, at jeg fik bank, ville hun være blevet helt ulykkelig, og hendes ansigt har altid set venligt og lykkeligt ud, når jeg har drømt om hende."

Den gamle dame svarede ikke, men efter først at have tørret sine øjne og derpå sine briller, som om de hørte uadskillelig med til øjnene, bragte hun Oliver en kølende drik, klappede ham på kinden og sagde, at han måtte ligge ganske roligt, for ellers ville han blive syg igen.

Oliver holdt sig derfor ganske stille, dels fordi han så gerne ville adlyde den gamle dame i alt, og dels, sandt at sige, fordi han var aldeles udmattet af, hvad han allerede havde sagt. Han faldt snart i en blid søvn, af hvilken han vakt ved skæret af et lys. Han så en fremmed herre, der med et meget stort og lydeligt tikkende guldur i hånden følte hans puls og sagde, at han havde det en hel del bedre.

"Du er en hel del bedre, ikke sandt, lille ven?" sagde den fremmede herre.

"Jo, mange tak," sagde Oliver.

"Ja, det vidste jeg nok, og du er sulten, ikke sandt?"

"Nej, sir," svarede Oliver.

"Hm! Nej, det tænkte jeg nok. Han er ikke sulten, mrs. Bedwin," sagde den fremmede herre med et klogt ansigt.

Den gamle dame gjorde en ærbødig bøjning med hovedet, der syntes at sige, at hun holdt lægen for en meget dygtig mand. Lægen lod til ganske at være af samme mening.

"Du er søvnig, ikke sandt, min lille ven?" sagde lægen.

"Nej, sir," svarede Oliver.

"Nej," sagde lægen med en meget dybsindig og vigtig mine.

"Du er ikke søvnig. Og heller ikke tørstig, vel?"

"Jo, sir, temmelig tørstig," svarede Oliver.

"Netop hvad jeg ventede, mrs. Bedwin," sagde lægen. "Det er meget naturligt, at han er tørstig, meget naturligt. De kan give ham lidt te og lidt ristet brød uden smør. Hold ham ikke alt for varm, men pas på, at han heller ikke får det for køligt."

Den gamle dame nejede, og efter at lægen havde smagt på den kølige drik og udtalt sit bifald med den, skyndte han sig bort, idet hans støvler knirkede på en meget vigtig og velhavende måde, da han gik ned ad trappen.

Oliver sov kort efter ind, og da han vågnede, var klokken hen ved tolv. Den gamle dame sagde ham straks efter venligt godnat og overgav ham til en tyk, gammel kones varetægt. Hun var nylig kommet og havde bragt en lille bønnebog og en stor natkappe med i sin bylt. Efter at have sat den sidste på hovedet og lagt den første på bordet trak den gamle kone, idet hun fortalte Oliver, at hun var kommet for at våge hos ham, sin stol helt hen til kaminen og fik sig til forskellige tider en lille lur, der med jævnlige mellemrum blev afbrudt ved, at hun faldt forover med et stønnende og halvt kvalt åndedræt, hvilket dog ikke efterlod sig værre følger, end at hun stødte sin næse og derpå igen faldt i søvn.

Og således sneg natten sig langsomt hen. Oliver lå vågen i nogen tid og talte de små lyskredse, som genskinnet af lysskærmen kastede på loftet, eller fulgte med sine matte øjne tapetpapirets indviklede mønster. Mørket og den dybe stilhed i værelset var meget højtidelige, og da de fremkaldte den tanke hos drengen, at døden havde dvælet her mange dage og nætter og måske endnu opfyldte rummet med sin forfærdelige

nærværelse, vendte han sit ansigt om mod ruden og bad inderligt til Gud.

Lidt efter lidt faldt han i den dybe, rolige søvn, som kun udfrielse fra nylig overståede lidelser kan frembringe; den blide, fredelige ro, som det er en pine at vækkes op af. Hvem ville vel, hvis dette var døden, atter lade sig vække til alle livets kampe og anstrengelser, til dets sorger i nutiden, dets ængstelse for fremtiden og, hvad mere er, til dets bedrøvelige minder om fortiden?

I flere timer havde det været højlys dag, da Oliver slog øjnene op, og da han gjorde det, følte han sig glad og vel til mode. Sygdommens vendepunkt var lykkeligt overstået, og han længtes atter efter verden.

Tre dage senere kunne han sidde i en lænestol imellem en mængde puder, og da han endnu stadig var for mat til at gå, havde mrs. Bedwin båret ham ind i det lille kammer, der tilhørte hende, hvor den gode gamle dame, efter at have sat ham ved kaminen, selv tog plads og straks i sin glæde over at se ham være så meget bedre gav sig til at græde.

"Bryd dig kun ikke om mig, min lille ven," sagde hun, "jeg får mig kun en ordentlig grædetur. Så, nu er det forbi, og nu har jeg det godt igen."

"De er så god imod mig," sagde Oliver.

"Det skal du ikke bryde dig om, min lille ven," svarede den gamle dame, "det har ingenting at gøre med din suppe, og det er på høje tid, at du får den, for doktoren siger, at mr. Brownlow måske kommer ind og ser til dig i dag, og så må vi sætte vort bedste ansigt op, for jo bedre vi se ud, des kærere vil det være ham," og med disse ord gav den gamle dame sig til at

varme en skålfuld suppe, som, hvis den var blevet bragt ned til den reglementerede styrke, ville have afgivet et rigeligt middagsmåltid for i det allermindste tre hundrede fattiglemmer.

"Holder du af billeder, min lille ven?" spurgte den gamle dame, da hun så, at Oliver med største opmærksom havde fæstet sine øjne på et portræt, der hang på væggen lige over for hans lænestol.

"Jeg ved ikke rigtigt," svarede Oliver uden at tage sine øjne fra lærredet, "jeg har set så få, at jeg ikke rigtigt ved det. Det er et smukt, mildt ansigt, den dame har?"

"Ja," svarede den gamle dame, "malerne gør altid damerne smukkere, end de er, ellers fik de ingen søgning, mit barn. Den mand, som opfandt maskinen til at aftage portrætter med, kunne have sagt sig selv, at den aldrig ville gøre lykke. Den er alt for ærlig – alt for ærlig," sagde den gamle dame og lo hjerteligt over sin egen skarpsindighed.

"Er – er det et portræt, madame?" spurgte Oliver.

"Ja," svarede den gamle dame og så et øjeblik op fra suppen, "det er et portræt."

"Hvem forestiller det?" spurgte Oliver ivrig.

"Det ved jeg såmænd ikke, min lille ven," svarede den gamle dame godmodigt, "det er vel et portræt af en person, som hverken du eller jeg kender. Det synes at gøre indtryk på dig, min dreng?"

"Det er så smukt – så dejligt," svarede Oliver.

"Du er da vel ikke bange for det?" spurgte den gamle dame, der med stor forundring lagde mærke til det ærbødige blik, hvormed barnet iagttog maleriet.

"Nej, nej," svarede Oliver hurtigt, "men øjnene ser så sørgmodige ud, og jeg synes, de ser på mig. Det får mit hjerte til at banke," tilføjede Oliver med dæmpet stemme, "som om det var levende og gerne ville tale til mig, men ikke kunne."

"Gud fri os!" udbrød den gamle dame og for op, "tal ikke således, barn. Du er svag og nervøs efter din sygdom. Lad mig skyde din stol om til den anden side, så ser du det ikke. Så," sagde den gamle dame, idet hun gjorde, som hun havde sagt, "nu ser du det i det mindste ikke."

Men Oliver så det lige så tydeligt med sin sjæls øjne, som om han ikke havde forandret stilling. Han fandt det dog bedst ikke at plage den venlige dame. Han smilede derfor blidt, da hun så på ham, og mrs. Bedwin, som nu var vis på, at han havde det bedre, kom salt i hans suppe og brød små stykker ristet brød i den med al den travlhed, der hører til et så højtideligt arbejde. Oliver ekspederede suppen med stor hurtighed og havde næppe sunket den sidste skefuld, før det bankede sagte på døren.

"Kom ind!" sagde den gamle dame, og Brownlow kom ind.

Den gamle herre trådte så rask ind, som han kunne, men ikke så snart havde han skudt sine briller op på panden og lagt hænderne på ryggen for ret i ro og mag at tage Oliver i øjesyn, før der kom en mængde underlige vridninger i hans ansigt. Oliver så meget udtæret og medtaget ud efter sin sygdom og gjorde af ærbødighed for sin velgører et frugtesløst forsøg på at stå op, hvilket endte med, at han sank tilbage i stolen, og det er en kendsgerning, når sandheden endelig skal for dagen, at da Brownlows hjerte var stort nok til hvilke som helst seks sædvanlige gamle herrer med et menneskekærligt sind, tvang det ved en eller anden hydraulisk proces, som vi ikke er

naturkyndige nok til at kunne forklare, en masse tårer op i hans øjne.

"Stakkels dreng, stakkels dreng!" sagde Brownlow og rømmede sig. "Jeg er meget hæs i dag, mrs. Bedwin. Jeg er bange for, at jeg har forkølet mig."

"Det vil jeg ikke håbe, sir," svarede mrs. Bedwin. "Alt, hvad De har fået, er blevet godt afdampet."

"Det ved jeg dog ikke, mrs. Bedwin," sagde Brownlow, "det forekommer mig, som om min serviet var noget klam i går morges, men det er lige meget. Hvorledes har du det, min dreng?"

"Meget godt, sir," svarede Oliver, "og jeg er Dem meget taknemmelig for Deres godhed imod mig."

"God dreng," sagde Brownlow alvorligt. "Har De ladet ham få noget at styrke sig på, Bedwin? Te f.eks., hvad?"

"Han har nylig fået en skål dejlig, stærk suppe," svarede mrs. Bedwin, idet hun rettede sig lidt og lagde et stærkt eftertryk på det sidste ord for at tilkendegive, at der ikke var spor af forbindelse eller slægtskab imellem te og en vel tillavet suppe.

"Uh!" sagde Brownlow med en let gysen, "et par glas portvin ville han have haft langt bedre af, ikke sandt, Tom White, hvad?"

"Mit navn er Oliver, sir," svarede den lille patient med et forbavset blik.

"Oliver," gentog Brownlow, "Oliver hvilket? Oliver White, hvad?"

"Nej, sir, Twist, Oliver Twist."

"Sært navn," sagde den gamle herre. "Hvorfor sagde du da til dommeren, at dit navn var White?"

"Det har jeg aldrig sagt, sir," svarede Oliver forbavset.

Dette klang i den grad som en usandhed, at den gamle herre så alvorligt på Oliver. Det var umuligt at nære nogen mistillid til ham; sandheden var præget i ethvert af hans magre og skarpe træk.

"Så må det være en fejltagelse," sagde Brownlow. Men skønt grunden til, at han havde set så vist på Oliver, ikke længere var til stede, kunne han dog ikke lade være at se på ham, fordi han igen måtte tænke på hans lighed med et andet velkendt ansigt.

"De er da vel ikke vred på mig, sir?" sagde Oliver og så bønfoldende op.

"Nej, nej," svarede den gamle. – "Men Gud, hvad er dette? Se, Bedwin, se engang!"

Med disse ord pegede han hastigt på portrættet oven over Olivers hoved og derefter på drengens ansigt. Der var dets levende kopi – øjnene, hovedet, munden og alle trækkene var de samme. Udtrykket lignede i øjeblikket så livagtigt, at den mindste linje syntes kopieret med en næsten overnaturlig nøjagtighed.

Oliver fik ikke årsagen til dette pludselige udråb at vide, for han var ikke stærk nok til at kunne tåle den rystelse, det voldte ham, og var dånet.

13. Vender tilbage til den muntre gamle herre og hans ungdommelige venner. Den intelligente læser gør et nyt bekendtskab, og forskellige underholdende ting meddeles

Da Lurendrejereren og hans trofaste ven, Charley, deltog i det råb, som lød efter Oliver Twist som følge af deres ulovlige flytning af Brownlows løsøre, blev de ledet af et rosværdigt og passende hensyn til sig selv.

Først da de to drenge i største fart var løbet gennem et indviklet net af smalle gader og gårde, blev de lige som efter fælles overenskomst stående i en lav og mørk porthvælvning. Efter at de havde stået her til de atter havde fået vejret, udstødte Charley et fornøjet skrig og kastede sig i et ustandseligt anfald af latter ned på et dørtrin, hvor han rullede sig omkring.

"Hvad er der på færde?" spurgte Lurendrejereren.

"Ha, ha, ha!" brølede Charley.

"Hold mund," sagde Lurendrejereren og så sig omhyggeligt om, "har du måske lyst til at blive nappet, dit tossehoved?"

"Jeg kan ikke gøre for det," sagde Charley, "at se ham kile af sted i sådan en fart, smutte omkring hjørnerne, snuble over afviserne og så fare op igen, som om han havde været af jern, lige som de og jeg med viskestykket i lommen skråler bag efter ham – å, død og plage!" Charleys levende indbildningskraft udmalede optrinnet for ham med alt for levende farver, han rullede sig atter på dørtrinet og lo endnu højere.

"Hvad vil Fagin sige?" spurgte Lurendrejerens, idet han anvendte det øjeblik, da hans ven måtte puste til at fremsætte dette spørgsmål.

"Hvad?" gentog Charley.

"Ja, hvad?" sagde Lurendrejerens.

"Hvad skulle han vel sige?" spurgte Charley og afbrød noget pludseligt sin lystighed, for Lurendrejerens væsen var imponerende. "Hvad skulle han vel sige?"

Dawkins fløjtede et par minutter og tog derpå hatten af, kløede sig i hovedet og nikkede tre gange.

"Hvad mener du?" sagde Charley.

"Falderallala, skinke og spinat, bagefter kommer tyndtøl, og hej kakkellorum," sagde Lurendrejerens med et hånligt smil i sit opvakte ansigt.

Dette var forklarende, men ikke tilfredsstillende. Charley følte det og sagde atter:

"Hvad mener du?"

Lurendrejerens svarede ikke, men tog hatten på igen og løftede sine lange frakkeskøder op under armene, stak tungen mod kinden, bankede sig nogle gange på en fortrolig, men udtryksfuld måde på næsen, snurrede rundt på hælen og traskede ned ad gården. Charley fulgte bagefter med et

tankefuldt åsyn. – Lyden af fodtrin på den knirkende trappe vakte den muntre gamle herres opmærksomhed, mens han sad ved kaminen med en spegepølse og et lille brød i den venstre hånd, en lommekniv i den højre og et tinkrus på en trefod. Et gavtyvesmil bredte sig over hans blege ansigt, da han vendte sig om og med et skarpt blik under de tykke, røde øjenbryn lagde øret til døren og lyttede opmærksomt.

"Men hvad er det?" mumlede jøden og skiftede farve, "kun to? Hvor er den tredje? De skulle da vel aldrig være kommet galt af sted? Tys!"

Fodtrine kom nærmere og nåede endelig trappeafsatsen. Døren gik langsomt op, og Lurendrejeren og Charley trådte ind og lukkede den efter sig.

"Hvor er Oliver?" spurgte jøden, idet han rejste sig op med et truende blik, "hvor er han?"

De unge tyve stirrede på deres lærer, som om de blev urolige over hans heftighed, og så forskrækket på hinanden, men svarede ikke.

"Hvor er drengen blevet af?" sagde jøden og tog Lurendrejeren i kraven og truede ham med nogle afskyelige eder. "Tal, eller jeg kvæler dig!"

Fagin så ud til at mene det så alvorligt, at Charley Bates, der holdt det for klogest at være i sikkerhed og ingenlunde fandt det usandsynligt, at turen til at blive kvalt også ville komme til ham, faldt på knæ og opløftede et lydeligt, vedvarende brøl, som syntes at komme dels fra en gal tyr og dels fra en råber.

"Vil du tale?" tordnede jøden og rystede Lurendrejeren således, at det syntes at være et sandt mirakel, at han kunne blive i den store frakke.

"Ih, tyvetrækkerne har neglet ham, det er det hele," sagde Lurendrejeren tvært, "så, slip mig nu, hører De?" og idet han med et sæt sprang ud af den store frakke, som han lod blive i jødens hånd, snappede han ristegaflen og gjorde et stød med den efter den muntre gamle herres vest, som, hvis det havde truffet, ville have sluppet lidt mere munterhed ud, end man med lethed ville have kunnet få ind igen i de første par måneder.

Jøden trådte tilbage med større behændighed, end man skulle have ventet af en tilsyneladende så affældig mand som han, og greb kruset, som han ville til at kaste i hovedet på sin fjende. Men da Charley i samme øjeblik afledede hans opmærksomhed ved et forfærdeligt hyl, fik han pludselig andre tanker og slyngede det, fuldt som det var, efter Charley.

"Nå, hvad pokker er der nu i vejen?" brummede en dyb stemme. "Hvem kastede dette hersens efter mig? Det var godt, at det var øllet og ikke kruset, som traf mig, ellers havde jeg gjort det af med en eller anden. Jeg kunne have tænkt mig det, for ingen uden en fordømt, rig, buldrende, gammel tyveknægt af en jøde kunne have råd til at kaste nogen anden drik end vand bort, og ikke en gang det, med mindre han havde snydt vandkompagniet for hver eneste pægl. Hvad er her på færde, Fagin? Jeg vil være fordømt, om mit halstørklæde ikke er foret med øl. Kom ind, du lumske utyske, hvorfor bliver du udenfor, som om du skammede dig over din herre? Kom ind!"

Manden, som frembrummede disse ord, var en kraftigt bygget karl på en femogtredivåre, i en sort bomuldsfløjs frakke, et par meget snavsede knæbukser, snørestøvler og grå bomuldsstrømper, der omgav et par meget svære ben med

store, svulmende lægge – et par af den slags ben, som i et sådant kostume altid ser ud som om de ikke var blevet rigtigt færdige, når de ikke er prydet med lænker. Han havde en brun hat på hovedet og et snavset, blå og hvidt silketørklæde om halsen, med hvis frynsede ender han tørrede øllet af sit ansigt, mens han talte. Og da han var blevet færdig med det, sås et bredt, plumpt ansigt med et uraget skæg og to skulende øjne, af hvilke det ene viste forskellige brogede symptomer på for nylig at have taget skade ved et slag.

"Kom, siger jeg!" brummede denne indtagende gavtyv.

En hvid, lodden hund med et på tyve forskellige steder forbidt og forkradset hoved luskede ind i stuen.

"Hvorfor kom du ikke ind straks?" sagde manden. "Begynder du at blive for stolt til at kendes ved mig i selskab med andre, hvad? Læg dig."

Denne befaling blev ledsaget af et spark, der sendte dyret hen i den anden ende af stuen. Det syntes imidlertid at være godt vant til det, for det krøb ganske stille uden at give en lyd fra sig sammen i en krog, og idet det blinkede en snes gange i minuttet med sine stygge øjne, syntes det at beskæftige sig med at opmåle værelset.

"Hvad er det, De tager Dem for? Mishandler De drengene, De griske, gerrige, umættelige gamle hæler?" sagde manden og satte sig roligt ned. "Det undrer mig, at De ikke myrder dem; var jeg i Deres sted, gjorde jeg det. Havde jeg været Deres lærling, havde jeg gjort det for længe siden og – nej, jeg kunne ikke have solgt Dem bagefter, for De duer ikke til andet end til at gemmes i en glasflaske for Deres grimheds skyld, og der pustes nok ingen, som ville være store nok til dét."

"Stille, stille, mr. Sikes," sagde jøden skælvende, "tal ikke så højt."

"Kom ikke med Deres mister til mig," svarede gavtyven, "De har altid ondt i sinde, når De kommer med det. De kender mit navn; herud med det; jeg skal ikke gøre det skam, når tiden kommer."

"Nå, nå, ja – Bill Sikes," sagde jøden underdanigt. "De synes at være i dårligt humør, Bill."

"Ja, måske," svarede Sikes, "men jeg synes, at De heller ikke er rigtig oppe, med mindre De mener lige så lidt ondt med at kaste ølkrus efter folk, som når De sladrer af skole og –"

"Er De gal?" sagde jøden, idet han greb manden i ærmet og pegede på drengene.

Sikes nøjedes med at lade, som han slog en knude under sit venstre øre og kastede hovedet over på den højre skulder, en pantomime, som jøden syntes at forstå. Derpå forlangte han et glas brændevin i udtryk fra tyvesproget, hvormed hele hans tale var stærkt spækket, men som ville være uforståelige, hvis de meddeltes her.

"Men husk på, at De ikke kommer gift i det," sagde Sikes, idet han lagde sin hat på bordet. Dette blev sagt for spøg, men hvis den talende kunne have set den ondsksfulde skelen, hvormed jøden bed sig i sine blege læber, idet han vendte sig om mod skænken, ville han ikke have fundet advarslen aldeles overflødig, eller i alt fald ønsket om at kunne forbedre brændevinsbrænderens varer synderlig langt fra den gamle herres hjerte.

Efter at have slugt to eller tre glas brændevin nedlod Sikes sig til at lægge en smule mærke til de unge fyre. Denne nåde

fremkaldte en samtale, hvori årsagen til Olivers anholdelse og måden, hvorpå den var sket, blev udførligt beskrevet med de modifikationer og forbedringer af sandheden, som Lurendrejeren under disse omstændigheder fandt mest tilrådelige.

"Jeg er bange for," sagde jøden, "at han skal sige noget, som kan bringe os i klemme."

"Det er meget rimeligt," svarede Sikes med et onskabsfuldt grin. "De bliver angivet, Fagin."

"Og jeg er bange for, ser De," tilføjede jøden, der talte, som om han ikke havde lagt mærke til afbrydelsen, og imidlertid så vist på den anden, "og jeg er bange for, at hvis spillet er ude med os, vil det være ude med en hel del flere, og at det vil ende langt værre for Dem end for mig, min ven."

Manden studsede og vendte sig heftigt om mod jøden, men den gamle mands skuldre var skudt helt op til hans øren, og hans øjne stirrede intetsigende på væggen lige overfor.

Der blev et langt ophold. Hver enkelt i dette agtværdige selskab syntes at være fordybet i sine egne tanker, endog hunden, som, idet den onskabsfuldt slikkede sig om munden, lod til at pønse på et angreb på den første dames eller herres ben, som den mødte på gaden, når den kom ud.

"En eller anden må se at komme efter, hvad der er foregået i retten," sagde Sikes i en langt mere dæmpet tone end den, hvori han havde talt, da han kom ind.

Jøden nikkede.

"Hvis han ikke har sladret af skole og er arresteret, er der intet at være bange for, før han er kommet ud igen," sagde

Sikes, "og så må der passes på ham. De må se at få fingre i ham enten på den ene eller den anden måde."

Atter nikkede jøden.

Det var klart, at denne fremgangsmåde var rigtig, men der var desværre en vægtig hindring for at bruge den, nemlig, at Lurendrejeren, Charley Bates, Fagin og William Sikes tilfældigvis alle nærede en afgjort og dybt rodfæstet modbydelighed for under noget som helst påskud eller foregivende at nærme sig en politiret.

Hvor længe de kunne have siddet og set på hinanden i denne uvished, der ikke var rigtig behagelig, er vanskeligt at sige, men det er dog unødvendigt at opstille gisninger om det, for de to unge damer, som Oliver ved en tidligere lejlighed havde set, og som nu pludselig trådte ind, bragte atter samtalen i gang.

"Der har vi et middel!" sagde jøden. "Det går nok, ikke sandt, lille ven?"

"Hvorhen?" spurgte den unge dame.

"Bare op på, kammeret, lille ven," svarede jøden indsmigrende.

Vi skylder den unge dame at sige, at hun ikke rent ud sagde, at hun ikke ville, men kun ytrede et eftertrykkeligt og alvorligt ønske om, at hun måtte blive "fordømt", hvis hun gjorde det, en fin og høflig undgåen af spørgsmålet, der viser, at den unge dame havde den medfødte artighed, som ikke kan tilføje en medskabning den smerte at sige nej lige ud.

Jøden blev lang i ansigtet og vendte sig fra denne unge dame, der var iført en livlig, for ikke at sige pragtfuld dragt, nemlig en rød kjole, grønne støvler og gule krøllepapirer, om mod den anden.

"Nå, lille Nancy," sagde jøden i en venlig tone, "hvad siger du da til det?"

"At det ikke går an, og at det ikke kan nytte at prøve," svarede Nancy.

"Hvad mener du med det?" spurgte Sikes med et vredt blik.

"Hvad jeg siger, Bill," svarede damen roligt.

"Men du er jo netop den, der er allerbedst skikket til det," indvendte Sikes, "der er ingen der, som kender noget til dig."

"Men da jeg heller ingen lyst har til at gøre bekendtskaber der," svarede Nancy i den samme rolige tone, "vil jeg helst lade være."

"Hun går nok, Fagin," sagde Sikes.

"Nej hun gør ikke, Fagin," sagde Nancy.

"Jo hun gør, Fagin," sagde Sikes.

Og Sikes havde ret. Ved hjælp af trusler, løfter og stikpenge lod hun sig til sidst overtale til at påtage sig hvervet. Hun var rigtig nok heller ikke bundet af de samme hensyn som hendes indtagende veninde, for da hun først for ganske nylig var flyttet fra den fjerne, men gentile forstad Ratcliffe til omegnen af Field Lane, nærede hun ikke den samme frygt for at blive genkendt af nogen af sine talrige venner.

Med et rent, hvidt forklæde på og krøllepapirerne stukket op under en stråhat – hvilke to klædningsstykker blev taget af jødens uudtømmelige forråd – gjorde miss Nancy sig rede til at gå.

"Vent et minut," sagde jøden, idet han tog en lille kurv med låg på frem. "Tag den i den ene hånd, lille ven, det ser straks mere net ud."

"Ja, og giv hende en gadedørsnøgle i den anden, Fagin," sagde Sikes, "det virker så ordentligt."

"Ja, ja, det gør det," sagde jøden og hængte en stor gadedørsnøgle på den unge dames højre hånd. "Så, det er godt, meget godt, lille ven," sagde jøden og gned sig i hænderne.

"Åh, min broder! Min stakkels, kære, søde, uskyldige lille broder!" udbød Nancy, idet hun brast i gråd og fortvivlet knugede den lille kurv og gadedørsnøglen. "Hvad er der blevet af ham? Hvor er han blevet bragt hen? Åh, hav medlidenhed og sig mig, hvad der er blevet af den kære dreng, mine herrer. Sig mig det, sig mig det dog!"

Efter at have udtalt disse ord i den ynkeligste og mest sønderknusende tone til sine tilhøreres umådelige henrykkelse, tav miss Nancy, blinkede ad selskabet, nikkede smilende til alle sider og forsvandt.

"Ja, det er en flink pige," sagde jøden, idet han vendte sig om mod sine unge venner og rystede alvorligt på hovedet, som om han ville opfordre dem til at følge det lysende eksempel, de netop havde set.

"Hun er en ære for sit køn," sagde Sikes, idet han skænkede i sit glas og slog i bordet med sin uhyre næve. "Dette skal være hendes skål, og gid de alle var som hun!"

Mens disse og mange andre lovtaler blev holdt over den sjældne Nancy, skyndte denne unge dame sig, det bedste hun kunne, til politikammeret, som hun også kort efter nåede, trods en smule naturlig frygtsomhed for at gå alene og uden mandlig beskyttelse gennem gaderne.

Efter at være gået ind ad bagvejen bankede hun sagte på en af celledørene med nøglen og lyttede. Der hørtes ingen lyd

derinde, og hun hostede derfor og lyttede atter. Endnu intet svar, og hun talte.

"Søde Nolly!" mumlede Nancy med blid stemme, "Nolly!"

Der var ingen andre derinde end en ulykkelig, barbenet forbryder, som var blevet arresteret, fordi han havde spillet på fløjte, og som Fang meget passende havde dømt til en måneds forbedringshusarbejde med den sømmelige og underholdende ytring, at eftersom han havde så meget til overs, kunne dette på en gavnligere måde bruges i trædemøllen end på et musikalsk instrument. Han svarede ikke, da han var beskæftiget med i tankerne at beklage tabet af sin fløjte, der var blevet konfiskeret til fordel for politikassen, og Nancy gik derfor hen til den næste celle og bankede på der.

"Ja," svarede en mat og svag stemme.

"Er der ikke en lille dreng her?" spurgte Nancy hulkende.

"Nej," svarede stemmen, "det forbyde Gud!"

Denne stemme tilhørte en løsgænger på tres år, der skulle i forbedringshuset, fordi han *ikke* havde spillet på fløjte, eller med andre ord, fordi han havde tigget på gaden og ikke arbejdet for sit brød. I den næste celle var der en mand, som skulle i det samme forbedringshus, fordi han uden bevilling havde falbudt blikkenslagerarbejde, hvorved han vel havde arbejdet for sit brød, men overtrådt stempelpapirsloven.

Men da ingen af disse forbrydere lød navnet Oliver eller vidste noget om ham, gik Nancy lige hen til den tykke betjent med den sribede vest og spurgte om sin egen, kære broder under de ynkeligste jammerklager, der blev endnu ynkeligere ved en rask og eftertrykkelig brug af nøglen og den lille kurv.

"Jeg har ham ikke, min gode pige," sagde den gamle mand.

"Hvor er han da?" spurgte Nancy i en fortvivlet tone.

"Åh, der var en herre, som tog ham med sig."

"Hvilken herre? Åh Gud, hvilken herre?"

Herpå underrettede den gamle mand den dybt sørgende søster om, at Oliver var blevet syg i retssalen og løsladt, da et vidne havde oplyst, at tyveriet var begået af en anden dreng, som ikke var blevet arresteret, samt at sagsøgeren havde taget Oliver med sig til sin egen bolig, om hvilken han ikke vidste andet, end at den lå et sted i Pentonville; det navn havde han nemlig hørt nævne blandt de ordrer, kusken havde fået.

I en fortvivlet tilstand vaklede den sorgfulde unge pige hen til porten, hvor hun straks forandrede sin usikre gang til et rask, stadigt løb, og vendte derpå ad de mest indviklede omveje, hun kunne udtænke, tilbage til jødens bopæl.

Ikke så snart havde Bill Sikes hørt hendes fortælling, før han i en hast kaldte på den hvide hund, satte hatten på og gik sin vej uden at give sig tid til den formalitet at byde selskabet godmorgen.

"Vi må have at vide, hvor han er, mine venner. Han må findes," sagde jøden nervøst. "Du skal ikke gøre andet, Charley, end luske omkring, til du kan bringe mig oplysning om ham. Kæreste Nancy, vi må finde ham! Jeg stoler ganske på dig, min lille ven, på dig og på den snedige. – Vent lidt," tilføjede jøden, idet han med rystende hånd åbnede en skuffe, "der er penge, mine venner. Jeg lukker butikken for i aften. I ved, hvor I kan finde mig. Vent ikke et minut, ikke et øjeblik mine venner!"

Med disse ord skubbede han dem ud af stuen og lukkede omhyggeligt døren i lås efter dem, hvorpå han tog den kasse, som han mod sit vidende havde ladet Oliver se, frem af dens

skjul og gav sig hastigt til at gemme urene og smykkerne under sine klæder.

En banken på døren afbrød ham i dette arbejde.

"Hvem er det?" råbte han i en skingrende tone.

"Mig!" svarede Lurendrejerens stemme gennem nøglehullet.

"Hvad er der nu?" råbte jøden utålmodigt.

"Skal han slæbes hen til den anden hule, som Nancy siger?" spurgte Lurendrejerens forsigtigt.

"Ja," svarede jøden, "hvor hun så kan få fat i ham. Find ham, find ham bare. Det er det vigtigste. Siden skal jeg nok sige, hvad der videre er at gøre."

Drengen svarede mumlende, at han forstod ham, og skyndte sig ned ad trappen efter sine kammerater.

"Hidtil har han altså holdt ren mund," sagde jøden, mens han fortsatte sit arbejde. "Og skulle han ville sladre til sine ny venner, kan vi måske dog endnu slå en prop i halsen på ham."

14. Giver yderligere oplysninger om Olivers ophold hos Brownlow, samt den mærkelige spådom, som en mr. Grimwig udtalte om ham, da han gik ud i et ærinde

Oliver vågnede snart af den besvimelse, hvori han var faldet ved Brownlows pludselige udråb, og emnet om portrættet blev omhyggeligt undgået både af den gamle herre og af mrs. Bedwin i den påfølgende samtale, der heller ikke drejede sig om Olivers historie eller udsigter, men kun om ting, der kunne adsprede ham uden at gøre ham nervøs. Han var endnu for svag til at gå ovenpå til frokosten, men da han næste dag kom ind i husholderskens værelse, var det første, han gjorde, at kaste et ivrigt blik på væggen, i håb om at få den skønne dames ansigt at se. Hans forventning skuffedes imidlertid, for billedet var borte.

"Ja," sagde husholdersken, der fulgte retningen af Olivers øjne. "Det er borte, ser du nok."

"Ja, det ser jeg," svarede Oliver med et suk. "Hvorfor er det blevet taget bort?"

"Det blev taget ned, mit barn, fordi Brownlow sagde, at da det syntes at pine dig, ville det måske hindre dig i at blive rask," svarede den gamle dame.

"Ak nej, det pinte mig slet ikke, jeg holdt så meget af at se på det."

"Ja, ja," svarede den gamle dame godmodigt, "bliv nu bare snart rask, min dreng, så skal det nok blive hængt op igen, det lover jeg dig, men lad os nu tale om noget andet."

Dette var al den underretning, som Oliver dengang kunne få om billedet, og da den gamle dame havde været så god imod ham under hans sygdom, gjorde han sig umage for ikke for øjeblikket at tænke mere på denne sag, men hørte opmærksomt på en hel del historier, hun fortalte ham om en kærlig og smuk datter, hun havde, og som var gift med en kærlig og smuk mand, der boede ude på landet, og om en søn, der var på en købmandskontor i Vestindien og ligeledes var sådan en god, ung mand og skrev sådanne venlige breve hjem flere gange om året, at tårerne kom hende i øjnene ved at tale om dem. Da den gamle dame havde udbredt sig vidtløftigt om sine børns fortræffelige egenskaber og om sin egen, kære, gode mand, der nu, den kærlige sjæl havde været død og borte i seksogtyve år, var det på tide at drikke te, og efter teen begyndte hun at lære Oliver at spille cribbage, som han fattede lige så hurtigt, som hun kunne lære ham det, hvorpå de med stor opmærksomhed og alvor blev ved at spille det, indtil det var på tide, at patienten fik noget varm vin og vand med en skive ristet brød og derpå lagde sig i sin gode, varme seng.

Det var lykkelige dage for Oliver, disse rekonvalescensdage! Alt var så roligt, pynteligt og ordentligt, alle så blide og venlige,

at han efter al den støj og tummel, han havde levet i, syntes at være i himlen. Ikke så snart havde han fået kræfter nok til at blive klædt rigtigt på, før Brownlow lod en helt ny klædning, en ny hue og et par ny sko købe til ham. Da det blev Oliver sagt, at han måtte gøre, hvad han ville, med de gamle klæder, forærede han dem til en tjenestepige, der havde været meget god imod ham, og bad hende sælge dem til en jøde og selv beholde pengene for dem. Dette gjorde hun meget gerne, og da Oliver kiggede ud ad vinduet og så jøden stikke dem i sin pose og gå sin vej med dem, blev han glad ved tanken om, at de nu lykkelig og vel var borte, og at der ingen tænkelig fare var for, at han mere skulle komme til at gå med dem. Det var virkelig også nogle sørgelige pjalter, og Oliver havde aldrig før haft en ny klædning.

Mens han en aften, en uges tid efter hændelsen med billedet, sad og talte med mrs. Bedwin, kom der bud fra Brownlow om, at hvis Oliver var rigtig rask, ønskede han at se ham hos sig i sit studereværelse og tale lidt med ham.

"Men Gud bevares! Vask dine hænder og lad mig skille dit hår rigtig pænt, barn!" sagde mrs. Bedwin. "Havde vi dog bare vidst, at han ville sende bud efter dig, så kunne vi have givet dig en ren krave på og gjort sig så skinnende som en nyslået skilling!"

Oliver gjorde, som den gamle dame bød, og skønt hun klagede gudsjammerligt over, at der ikke engang var tid til at kruse den lille strimmel om hans skjortelinning, så han dog, selv om han måtte undvære denne personlige fordel, så smuk og fin ud, at hun, idet hun med stor glæde mønstrede ham fra øverst til nederst, ikke kunne bare sig for at sige, at hun virkelig

ikke troede, at det havde været muligt, selv med den længste frist, at have gjort ham stort kønnere, end han var.

Med denne opmuntring bankede Oliver på døren og stod efter Brownlows opfordring til at træde indenfor i en lille bagstue, der var helt fuld af bøger, og hvis vindue vendte ud til en smuk, lille have. Et bord var trukket hen til vinduet, og ved det sad Brownlow og læste. Da han så Oliver, skød han bogen til side og bad ham komme hen til bordet og sætte sig ned. Oliver adlød og kunne ikke fatte, hvad det var for folk, som læste så mange bøger, der syntes at være skrevet for at gøre verden klogere – hvilket i øvrigt stadig er en gåde for langt mere erfarne mennesker end Oliver hele deres liv igennem.

"Er det ikke mange bøger, min dreng?" sagde Brownlow da han lagde mærke til den nysgerrighed, hvormed Oliver så på reolerne, som nåede fra gulvet op til loftet.

"Jo, sir," svarede Oliver, "jeg har aldrig set så mange."

"Da skal du få dem at læse, hvis du opfører dig godt," sagde den gamle herre venligt, "og du vil synes bedre om det end om at se på det udvendige, det vil sige i vise tilfælde, for der gives bøger, hvoraf bindene og ryggen er den bedste del."

"Det er vel disse svære bøger, sir?" sagde Oliver og pegede på nogle store kvarter med en hel del forgyldning på bindet.

"Ikke altid," sagde den gamle herre og klappede smilende Oliver på hovedet, "der findes andre, der er lige så svære, skønt de er langt mindre. Hvad synes du om at blive en kundskabsrig mand og skrive bøger, hvad?"

"Jeg tror, at jeg hellere ville læse dem, sir."

"Hvad, kunne du ikke have lyst til at skrive bøger?" spurgte den gamle.

Oliver tænkte sig lidt om og sagde til sidst, at han syntes langt bedre om at være boghandler, hvorpå den gamle herre gav sig hjerteligt til at le og forsikrede, at han havde sagt noget godt, hvilket Oliver blev glad over at have sagt, skønt han ingenlunde vidste, hvad det var.

"Nå, nå," sagde den gamle herre og lagde sit ansigt i dets sædvanlige folder, "bliv kun ikke bange. Vi vil ikke gøre dig til forfatter, så længe der er en ærlig håndtering at lære eller et teglværk at ty til."

"Mange tak, sir," sagde Oliver, og over den alvorlige tone i hans svar gav den gamle sig atter til at le og sagde noget om et mærkeligt instinkt, som Oliver ikke lagde videre mærke til, da han ikke forstod det.

"Hør nu," sagde Brownlow i en om muligt endnu venligere, men samtidig langt alvorligere tone, end Oliver hidtil havde hørt ham tale i. "Jeg ønsker, at du ret vil lægge mærke til, hvad jeg nu vil sige dig, min dreng. Jeg vil tale åbent med dig, da jeg er overbevist om at vil kunne forstå mig lige så godt, som mange ældre personer ville kunne."

"Åh, sig dog endelig ikke, at De vil sende mig bort, sir," udbrød Oliver, forskrækket over den gamles alvorlige tone. "Jag mig ikke på døren, så at jeg atter må flakke om på gaden. Lad mig blive her og være Deres tjener. Send mig ikke tilbage til det usle sted, jeg kom fra. Hav medlidenhed mod en stakkels dreng!"

"Mit kære barn," svarede den gamle, rørt over Oliveres varme bøn, "du skal ikke være bange for, at jeg skal forlade dig, med mindre du giver mig årsag til det."

"Det skal jeg aldrig, aldrig gøre, sir," afbrød Oliver ham.

"Det vil jeg ikke håbe; det *tror* jeg ikke, at du nogen sinde vil. Jeg er før blevet skuffet af mennesker, som jeg har søgt at gøre vel imod, men jeg er ikke des mindre meget tilbøjelig til at tro dig og føler større interesse for dig, end jeg egentlig kan forklare mig. De personer, jeg har elsket højest, ligger dybt i deres grave, men skønt mit livs lykke og glæde også ligger jordet der, har jeg ikke gjort mit hjerte til en ligkiste og lukket mine bedste følelser inde. Dyb sorg har kun gjort dem stærkere, og det er rigtigt, synes jeg, for sorgen bør forædle vor natur."

Mens den gamle herre sagde dette med dæmpet stemme snarere til sig selv end til Oliver og derpå tav et øjeblik, sad Oliver ganske stille og vovede næppe at trække vejret.

"Nå, nå," sagde den gamle herre omsider i en mere munter tone, "jeg siger kun dette, fordi du har et ungt hjerte og, når du ved, at jeg har haft mange sorger og smerter, måske vil være så meget mere omhyggelig for ikke at såre mig. Du siger, at du er et forældreløst barn, uden nogen ven i hele den vide verden, og alle de undersøgelser, jeg har kunnet foretage, stadfæster dette udsagn. Fortæl mig din historie, hvorfra du kom, hvem der opdrog dig, og hvorledes du kom i det selskab, hvori jeg fandt dig. Tal sandhed, og finder jeg, at du ingen forbrydelse har begået, skal du ikke være venneløs, så længe jeg lever."

Olivers hulken tog mælet fra ham i nogle minutter og da han skulle til at fortælle, hvorledes han var blevet født i opfostringsanstalten og derfra af Bumble ført til fattighuset, hørtes en utålmodig banken på gadedøren, hvorpå tjenestepigen kom løbende op ad trappen og meldte mr. Grimwig.

"Kommer han herop?" spurgte Brownlow.

"Ja, sir," svarede pigen. "Han spurgte, om vi havde friske boller her i huset, og da jeg svarede ja, sagde han at han var kommet for at drikke te."

Brownlow smilede og sagde, idet han vendte sig om mod Oliver, at mr. Grimwig var en gammel ven af ham, og at han ikke skulle bryde sig om, at han var lidt barsk i sit væsen, for han var i grunden en meget hæderlig mand, hvilket han vidste sikkert.

"Skal jeg gå ned, sir?" spurgte Oliver.

"Nej," svarede Brownlow, "jeg ser helst, at du bliver her."

I samme øjeblik trådte en tør, gammel herre, der var lidt halt på det ene ben og støttede sig på en tyk stok, ind i værelset. Han var iført en blå frakke, stribet vest, nankinsknæbukser og gamacher, samt en hvid hat med bred skygge med grønt underfor. Et meget fint, kruset kalvekrøs stak frem af hans vest, og en meget lang stålurkæde med en nøgle i enden dinglede løst neden for denne. Hans hvide halstørklæde var bundet i en knude af størrelse som en appelsin; men de mange forskellige skikkelser, som han gav sit ansigt, trodsen enhver beskrivelse. Han havde den vane at skrue sit hoved om til den ene side, mens han talte, og på samme tid se ud ad sine øjenkroge, hvilket uimodståelig mindede tilskuerne om en papegøje. I denne stilling satte han sig, idet han holdt en lille appelsinskal i hånden.

"Se her! Ser De dette? Er det ikke højst forunderligt og mærkeligt, at jeg ikke kan komme i nogens hus uden at jeg skal finde et stykke af denne fattiglæge-ven på trappen? Jeg er en gang blevet halt af en appelsinskal, og jeg ved, at en appelsinskal til sidst vil blive min død. Det vil den; en

appelsinskal vil blive min død, eller også vil jeg spise mit eget hoved!"

Med dette smukke tilbud støttede og styrkede Grimwig næsten enhver af sine påstande, hvilket var så meget mere underligt af ham, som han, selv om man ville indrømme muligheden af, at videnskabelige opdagelser nogen sinde kunne opnå den fuldkommenhed, at en mand kunne blive sat i stand til at spise sit eget hoved, hvis han havde lyst, havde et så særdeles stort hoved, at det mest sangvinske menneske næppe kunne nære håb om at blive færdig i et måltid med det, for ikke at tale om et meget tykt lag pudder, der var på det,

"Jeg vil spise mit hoved," gentog Grimwig og stødte i gulvet med sin stok. "Halløj! Hvad er det?" tilføjede han, idet han så på Oliver og gik et par skridt tilbage.

"Det er den lille Oliver Twist, som vi har talt om," sagde Brownlow.

Oliver bukkede.

"Det er da vel aldrig Deres mening, at det er den dreng, der havde feber, vil jeg håbe?" sagde Grimwig og trak sig endnu lidt længere tilbage. "Vent et minut. Tal ikke, stop –" fortsatte han med korte mellemrum, idet han i triumfen over sin opdagelse glemte enhver frygt for feberen, "det er den dreng, der havde appelsinen! Hvis det ikke er den dreng, der havde appelsinen og kastede dette stykke af skallen ude på trappen, vil jeg spise mit hoved og hans med."

"Nej, nej, han har ingen appelsiner haft," sagde Brownlow smilende. "Kom, læg så Deres hat fra Dem og tal til min unge ven."

"Denne sag bringer mig altid i harnisk," sagde den pirrelige, gamle herre, idet han trak sine handsker af. "Der ligger altid flere eller færre appelsinskaller på stenbroen i vor gade, og jeg ved, at det er drengen hos lægen på hjørnet, som lægger dem der. I aftes gled et ungt pigebarn på et stykke og stødte sig på mit havestakit. Så snart hun var kommet på benene igen, så jeg hende vende øjet mod lægens djævelske, røde lygte. 'Gå ikke hen til ham,' råbte jeg ud ad vinduet. 'Det er en morder – en fodangel!' Og det er han. Er han ikke –"

Her stødte den vredladne, gamle herre stærkt i gulvet med sin stok, hvilket hans venner vidste var det samme som det sædvanlige tilbud, når det ikke blev gjort. Derpå satte han sig ned, endnu stadig med stokken i hånden, åbnede et dobbelt øjeglasse, som han bar i et bredt, sort bånd, og gav sig til at stirre på Oliver, som, da han så, at han blev iagttaget, blev rød i hovedet og bukkede igen.

"Er det drengen?" spurgte Grimwig.

"Ja, det er drengen," svarede Brownlow og nikkede godmodig til Oliver.

"Hvorledes har du det, dreng?" spurgte Grimwig.

"Tak, sir, langt bedre," svarede Oliver.

Brownlow, som syntes at være bange for, at hans underlige ven skulle sige noget ubehageligt, bad Oliver gå ned og sige til mrs. Bedwin, at de var færdige til at drikke te. Da han slet ikke syntes om den fremmede gæsts væsen, var han meget glad ved at gøre dette.

"Er det ikke en smuk dreng?" spurgte Brownlow.

"Det ved jeg ikke," svarede Grimwig gnavent.

"Ved De det ikke?"

"Nej, det ved jeg ikke. Jeg kan aldrig se forskel på drenge. Jeg kender kun to slags drenge, meledre drenge og drenge med kødansigter."

"Og til hvilken slags hører da Oliver?"

"Til de meledre. En af mine venner har en dreng med et kødansigt. En smuk dreng kalder de ham, med rundt hoved, røde kinder og stirrende øjne; en afskyelig dreng med en krop og lemmer, der synes at bulne ud af sømmene på hans blå klæder – med en stemme som en los og en grådighed som en ulv. Jeg kender ham, det uhyre!"

"Nå," sagde Brownlow, "disse kendetegn passer jo ikke på lille Oliver Twist, så De har da ikke nødig at ærgre Dem over ham."

"Nej, det gør de ikke," svarede Grimwig, "men han har måske dem, som er værre."

Her hostede Brownlow utålmodigt, hvilket syntes at volde Grimwig den største fornøjelse.

"Han har måske dem, som er værre, siger jeg," gentog Grimwig. "Hvor kommer han fra? Hvem er han? Hvad er han? Han har haft feber – hvad så? Feber er ikke noget ejendommeligt for gode mennesker, vel? Slette mennesker kan undertiden få feber, ikke sandt? Jeg har kendt et menneske, som blev hængt på Jamaica, fordi han havde myrdet sin herre, og han havde seks gange haft feber. Han blev ikke indstillet til at blive benådet af den grund. Sniksnak!"

Sagen var, at Grimwig i sit hjertes inderste lønkroge var meget tilbøjelig til at indrømme, at Olivers væsen og ydre var ualmindelig indtagende, men at han havde en stærk lyst til modsigelse, som denne gang var blevet end yderligere skærpet ved, at han havde fundet appelsinskallen. Da han havde

besluttet, at intet menneske skulle foreskrive ham, om en dreng så godt ud eller ikke, havde han lige fra først af sat sig for at sige sin ven imod. Da Brownlow derfor indrømmede, at han endnu ikke kunne give et tilfredsstillende svar på noget som helst spørgsmål, og at han havde udsat enhver undersøgelse af Olivers tidligere historie, til han fandt drengen stærk nok til at kunne tåle det, lo Grimwig ondsksfuldt og spurgte hånligt, om husholdersken plejede at tælle sølvtøjet om aftenen, for hvis hun ikke en skøn morgen fandt, at der manglede et par spiseskeer, ville han osv.

Skønt Brownlow selv var noget hidsig, fandt han sig med største godmodighed i alt dette, da han kendte sin vens særheder, og da Grimwig nådigst behagede ved tebordet at tilkendegive sit fulde bifald med bollerne, gik alting overmåde godt, og Oliver, som var med i selskabet begyndte at føle sig bedre tilpas, end han før havde gjort i den gamle herres nærværelse.

"Nå, vil De så høre en fuldstændig, sandfærdig og udførlig beretning om Oliver Twists levned og eventyr?" spurgte Grimwig Brownlow ved slutningen af måltidet idet han skottede hen til Oliver.

"I morgen formiddag," svarede Brownlow. "Jeg vil helst, at han da skal være alene med mig. Kom op til mig i morgen formiddag, min dreng."

"Ja, sir," svarede Oliver. Han svarede lidt langsomt, fordi han var forlegen over, at Grimwig så så vist på ham.

"Jeg vil sige Dem noget," hviskede denne herre til Brownlow, "han kommer ikke op til Dem i morgen formiddag. Jeg så, at han nølede med at svare. Han narrer Dem, min kære ven."

"Jeg tør sværge på, at han ikke gør det," svarede Brownlow.

"Hvis han ikke gør det, vil jeg –" og ned i gulvet gik stokken.

"Jeg indestår for denne drengs sanddruhed med mit liv," sagde Brownlow og slog i bordet.

"Og jeg for hans løgnagtighed med mit hoved," svarede Grimwig og slog ligeledes i bordet.

"Det skal vi få at se," sagde Brownlow, idet han lagde bånd på sig.

"Ja det skal vi," svarede Grimwig med et udfordrende smil.

Nu ville skæbnen, at mrs. Bedwin netop i dette øjeblik kom ind med en lille pakke bøger, som Brownlow, der om formiddagen havde købt af den samme boghandler, der allerede tidligere har optrådt i denne historie, og da hun havde lagt bøgerne på bordet, ville hun til at gå igen.

"Lad boghandlerdrengen vente, mrs. Bedwin," sagde Brownlow, "han skal have noget med tilbage."

"Han er gået, sir," svarede mrs. Bedwin.

"Kald på ham," sagde Brownlow, "det er vigtigt. Boghandleren er en fattig mand, og bøgerne er ikke betalt. Desuden skal han have nogle andre bøger tilbage."

Gadedøren blev åbnet. Oliver løb én vej og pigen anden, og mrs. Bedwin stod på trappen, men der var ingen dreng at se, og både Oliver og pigen vendte åndeløse tilbage for at melde, at de intet vidste om ham.

"Åh, det gør mig meget ondt," udbrød Brownlow, "jeg ville så gerne have haft disse bøger sendt tilbage endnu i aften."

"Lad Oliver gå med dem," sagde Grimwig med et spydigt smil, "han afleverer dem sikkert nok."

"Ja, lad mig gå med dem, sir," sagde Oliver, "jeg skal løbe hele vejen."

Den gamle herre ville netop til at svare, at Oliver på ingen måde måtte gå ud, da en ondskabsfuld hosten fra Grimwig bestemte ham til, at han skulle gå, og ved sin hurtige udførelse af ærindet straks bevise, hvor uretfærdig hans mistanke var i det mindste i denne henseende.

"Ja, du skal gå, min dreng," sagde den gamle herre. "Bøgerne ligger på en stol ved mit bord. Gå op og hent dem."

Glad over at kunne gøre nytte, kom Oliver meget ivrig ned igen med bøgerne under armen og ventede med i huen i hånden på at høre, hvad han skulle sige.

"Du skal sige," sagde Brownlow og så vist på Grimwig, "at du bringer disse bøger tilbage og kommer for at betale ham de fire pund og ti shillings, som jeg skylder ham. Der har du en fem punds note, og du bringer mig altså ti shillings tilbage."

"Jeg skal ikke blive ti minutter borte, sir," svarede Oliver ivrigt, og efter at have gemt banknoten i sin trøjelomme og taget bøgerne omhyggeligt under armen bukkede han ærbødigt og forlod værelset. Mrs. Bedwin fulgte ham til gadedøren, hvor hun gav ham mange oplysninger om den nærmeste vej og om boghandlerens og gadens navn, som Oliver sagde, at han forstod meget godt alt sammen, og efter endnu at have tilføjet en hel del formaninger om at være forsigtig og ikke at forkøle sig lod den omhyggelige gamle dame ham omsider gå.

"Gud velsigne hans søde ansigt!" sagde hun, idet hun så efter ham. "Jeg kan ikke tåle at slippe ham af syne et øjeblik."

I det samme så Oliver sig glad om og nikkede, før han drejede om hjørnet. Den gamle dame svarede smilende på hans

hilsen, lukkede døren og gik ind i sit eget værelse.

"Lad mig en gang se. Han er her igen om tyve minutter i det højeste," sagde Brownlow, idet han trak sit ur op af lommen og lagde det på bordet. "Så er det mørkt."

"Så De tror virkelig, at han kommer tilbage?" spurgte Grimwig.

"Tror De det da ikke?" spurgte Brownlow smilende.

Modsigelsens ånd var i dette øjeblik stærk i Grimwigs bryst og blev endnu stærkere ved hans vens tillidsfulde smil.

"Nej," sagde han og slog i bordet, "drengen har ny klæder på kroppen, en pakke værdifulde bøger under armen og en fempunds note i lommen. Han opsøger sine gamle venner tyvene og ler Dem ud. Hvis den dreng nogen sinde kommer tilbage til dette hus, vil jeg spise mit hoved."

Med disse ord trak han sin stol nærmere hen til bordet, og der sad de to venner i tavs forventning med uret imellem sig. Det fortjener at siges som et eksempel på den vigtighed, vi tillægger vore domme, og den stolthed, hvormed vi fremsætter vore mest overilede og uheldige slutninger, at skønt Grimwig på ingen måde var ond og ville være blevet meget ulykkelig over at se sin gamle ven skuffet og bedraget, nærede han dog i dette øjeblik det inderligste håb om, at Oliver Twist ikke ville komme tilbage. Af sådanne modsigelser er den menneskelige natur sammensat!

Det blev så mørkt, at tallene på urskiven næppe kunne skelnes, men de to herrer sad endnu stadig tavse ved siden af hinanden med uret imellem sig.

15. Viser, hvor overordentlig meget den muntre gamle jøde og miss Nancy holdt af Oliver Twist

I den tilrøgede stue i et simpelt værtshus i den skidne del af Lille Saffron Hill – en mørk og skummel hule, hvor en ustadig gasflamme brændte hele dagen om vinteren, og hvor ingen solstråle skinnede om sommeren – sad en mand og grublede ved et lille tinmål og et mindre, brændevinsduftende glas. Han var iført en bomuldsfløjsfrakke, drapfarvede knæbukser, halvstøvler og strømper, og ingen erfaren politibetjent ville have næret mindste tvivl om, at det var William Sikes. Ved hans fødder lå en hvidhåret, rødøjet hund, der var beskæftiget med skiftevis at blinke med begge øjnene ad sin herre og at slikke en frisk, stor flænge på den ene side af sin mund, der syntes at være en følge af en kamp som for nylig havde fundet sted.

"Lig stille, køter, lig stille!" sagde Sikes pludselig. Om hans tanker nu var så dybe, at de blev forstyrrede af hundens blinken, eller hans følelser så stærk påvirkede af hans tanker, at de måtte have al den lettelse, de kunne få ved, at han sparkede et uskyldig dyr, det ved vi ikke. Hvilken årsagen nu var, så var følgen et spark og en forbandelse, som samtidig udslyngedes mod hunden.

Hunde er i almindelighed ikke tilbøjelige til at hævne fornærmelser, der tilføjes dem af deres herrer, men Sikes' hund, der havde temperamentsfejl til fælles med sin herre og måske i øjeblikket led af en stærk følelse af at være blevet forurettet, gjorde ikke mange ophævelser, men fæstede straks sine tænder i en af halvstøvlerne og ruskede dygtigt i den, hvorpå den knurrende krøb ind under en bænk og således undgik tinmålet, hvormed Sikes sigtede efter dens hoved.

"Nå, så det ville du?" sagde Sikes, idet, han med den ene hånd greb ildrageren og med den anden sindigt åbnede en stor foldekniv, som han tog op af sin lomme. "Kom herud, din skinbarlige satan! Kom herud! Hører du?"

Hunden hørte det sikkert nok, eftersom Sikes talte med en hård stemmes hårdeste tone, men da den nærede en ufattelig ulyst til at få halsen skåret over på sig, blev den, hvor den var, og knurrede endnu mere bidsk end før, idet den samtidig tog enden af ildrageren mellem sine tænder og bed i den som et vildt dyr.

Denne modstand gjorde Sikes endnu mere opbragt, så at han lagde sig på knæ og begyndte rasende at angribe dyret. Hunden sprang snappende, knurrende og gøende fra højre til venstre og fra venstre til højre, mens manden stødte og bandede og slog og svor, og kampen havde allerede nået et farligt punkt for den ene eller den anden af dem, da hunden, idet døren pludselig gik op, sprang ud og lod Will Sikes blive tilbage med ildrageren og foldekniven.

Der hører altid to til en strid, siger det gamle mundheld. Da Sikes således blev narret for hunden, begyndte han straks at vælte sig ind på den sidst ankomne.

"Hvorfor fanden kommer De og skiller mig og min hund ad?" sagde Sikes heftigt.

"Jeg vidste ikke af det, kære ven, jeg vidste ikke af det," svarede Fagin ydmygt – for det var jøden, som var trådt ind.

"Vidste De ikke af det, De feje tyveknægt?" brumlede Sikes. "Kunne De ikke høre spektaklet?"

"Ikke det ringeste, Bill, så sandt jeg lever."

"Å nej, De hører ingenting, vel?" snerrede Sikes, "De lister Dem ind og ud, så at ingen kan høre, når De kommer eller går. Gid De havde været hunden, Fagin, for et halvt minut siden."

"Hvorfor det?" spurgte jøden med et tvunget smil.

"Fordi regeringen, der tager sig af sådanne folk som Dem, der ikke har haft så meget mod som en køter, dog lader en mand slå sin hund ihjel på den måde, han helst vil," svarede Sikes og lukkede kniven med et megetsigende blik.

Jøden gned sig i hænderne, og idet han satte sig ved bordet, lod han, som om han smilede over sin vens spøg, skønt han åbenbart var meget ilde tilpas.

"Grin væk," sagde Sikes, idet han satte ildrageren fra sig og så på ham med vild hån. "De skal for resten aldrig komme til at gøre nar ad mig, før jeg har fået nathuen ned over øjnene [Note 2\)](#). Jeg har fået et godt tag i Dem, Fagin, og det vil jeg holde fast ved. Skal jeg gå, følger De med. Tag Dem derfor i agt for mig."

"Ja, ja, kære ven," sagde jøden, "det ved jeg jo nok. Vi – vi – vi – har en fælles fordel, Bill."

"Hm!" sagde Sikes, som om han syntes, at fordelene snarere var på jødens side end på hans. "Nå, hvad har De så at sige mig?"

"Det er alt sammen gået lykkeligt og vel gennem smeltediglen," svarede Fagin, "og her er Deres part. Den er næsten større, end den burde være, min ven, men da jeg ved, at De nok ved lejlighed igen giver mig en håndsrekning, og –"

"Hold mund med den snak," afbrød tyven ham utålmodig. "Hvor er det? Frem mod det!"

"Ja, ja, Bill. Giv tid, giv tid," svarede jøden i en beroligende tone. "Her er det – alt sammen."

Med disse ord tog han et gammelt bomuldsloppetørklæde frem, løste en stor knude op i det og fremtog en lille papirspakke, som Sikes snappede fra ham og åbnede i en fart, hvorpå han gav sig til at tælle de sovereigns, den indeholdt.

"Er de der alle sammen?" spurgte Sikes.

"Ja," svarede jøden.

"Har De ikke åbnet pakken og sunket et par undervejs, hvad?" spurgte Sikes mistroisk. "Sæt ikke et vredt ansigt op. Således har De mangan god gang båret Dem ad. Hiv i ringeren!"

Dette skulle sige det samme som at ringe på klokken. Der viste sig derpå en anden jøde, der var yngre end Fagin, men så næsten lige så grim og frastødende ud som han.

Bill Sikes pegede kun på det tomme tinmål, og jøden, som straks fattede meningen, gik for atter at fylde det efter først at have vekslet et mærkeligt blik med Fagin, der et sekund så op, som om han ventede det, og rystede så sagte på hovedet til svar, at denne bevægelse næsten ville have været umærkelig for en tredje person. Den gik tabt for Sikes, der i samme øjeblik bukkede sig for at binde sin støvlelidse, som hunden havde revet i stykker. Havde han lagt mærke til denne korte

udveksling af tegn, havde han måske fundet, at den ikke varslede noget godt for ham.

"Er her nogen, Barney?" spurgte Fagin, der nu, da Sikes så på ham, talte uden at se op.

"Ikke en sjæl," svarede Barney, hvis ord, hvad enten de kom fra hjertet eller ikke, banede sig vej gennem næsen.

"Ingen?" spurgte Fagin i en forundret tone, der måske kunne lade Barney vide, at han gerne måtte sige sandheden.

"Ingen andre end miss Nancy," svarede Barney.

"Nancy!" udbrød Sikes. "Hvor? Knuse mine øjensten, om jeg ikke beundrer den pige for hendes medfødte talenter."

"Hun har bestilt sig en portion kogt oksekød ude i skænkestuen," svarede Barney.

"Lad hende komme herind," sagde Sikes og skænkede sig en snaps.

Barney så frygtsomt på Fagin, som om han ville spørge ham om tilladelse, men da jøden tav og ikke en gang så op, trak han sig tilbage og kom straks efter igen med Nancy, der var udstyret med hat, forklæde, kurv og gadedørsnøgle.

"Er du på sporet, Nancy?" spurgte Sikes, idet han bød hende glasset.

"Ja, jeg er, Bill," svarede den unge dame og tømte det, "og ked nok af det er jeg også. Den unge hvalp har været syg og ligget til sengs, og –"

"Nå, kære Nancy!" sagde Fagin og så op.

Om nu en ejendommelig bevægelse i jødens røde øjenbryn og øjne gjorde miss Nancy opmærksom på, at hun var på vej til at blive for meddelsom, er ikke nogen videre vigtig sag. Hun afbrød pludselig sig selv og drejede med forskellige yndige smil

til Sikes samtalen hen på andre ting. Omtrent ti minutter efter fik Fagin en stærk hoste, hvorpå Nancy trak sit sjal sammen om sig og sagde, at det var på tide at gå. Sikes, som skulle et stykke ad hendes vej, ville ledsage hende, og de gik bort sammen, fulgt i kort afstand af hunden, der luskede ud af en baggård, så snart dens herre var ude af syne.

Da Sikes var gået, stak jøden hovedet ud ad døren og så efter ham, truede med sin knyttede næve efter ham og mumlede en dyb forbandelse, hvorpå han med et afskyeligt grin atter satte sig ved bordet og fordybede sig i læsningen af nogle underholdende stikbreve.

Imidlertid var Oliver Twist, der kun lidet drømte om, at han var den muntre, gamle herre så nær, på vej til bogladen. Da han kom ind i Clerkenwell, drejede han tilfældigvis om i en sidegade, der vel ikke egentlig lå på hans vej, men da han ikke opdagede sin fejltagelse, før han var kommet halvvejs ned ad den, og vidste, at den måtte gå i den rigtige retning, fandt han det ikke umagen værd at vende om, og gik derfor, så hurtigt han kunne, med bøgerne under armen.

Mens han nu gik således og tænkte på, hvor stor grund han havde til at være glad og fornøjet, og hvor meget han ville give for at kunne kaste et eneste blik på stakkels lille Dick, der måske i dette øjeblik, sulten og mishandlet, græd sine modige tårer, overraskedes han ved, at et ungt fruentimmer råbte meget højt: "Å, kære broder!" og næppe havde han hævet øjnene for at se, hvad der var på færde, før et par arme blev slyngede om hans hals.

"Lad være!" råbte Oliver og stred imod. "Slip mig! Hvem er De? Hvorfor standser De mig?"

Det eneste svar på dette var en mængde jammerklager af det unge fruentimmer, der havde omfavnet ham og havde en lille kurv og en gadedørsnøgle i hånden.

"Å Gud!" sagde hun. "Jeg har fundet ham! Oliver, Oliver! Du slemme dreng, som kunne volde mig al den sorg! Kom hjem, kære dreng, kom hjem! Åh, jeg har fundet ham. Tak, du himmelske fader, jeg har fundet ham!"

Med disse usammenhængende udråb brast det unge fruentimmer endnu en gang i gråd og blev så frygtelig hysterisk, at et par andre fruentimmer, som i samme øjeblik kom til, spurgte en slagterdreng, der ligeledes stod og så til, og hvis hår var indsmurt med marv, om han ikke syntes, det var bedst, at han sprang hen efter doktoren, hvortil slagterdrengen, der lod til at være af en nølende, for ikke at sige doven natur, svarede, at det syntes han ikke.

"Åh nej, nej, det er det samme," sagde det unge fruentimmer, idet hun greb Olivers hånd, "nu er det bedre med mig. Gå straks hjem med mig, du uartige dreng. Kom!"

"Hvad er der på færde?" spurgte et af de andre fruentimmer.

"Åh, for hen ved en måned siden løb han bort fra sine forældre, der er meget skikkelige og stræbsomme folk, og gav sig i lag med tyve og andre slette personer og har næsten knust sin moders hjerte."

"Den skarnsungel!" sagde det ene fruentimmer.

"Gå straks hjem, dit lille afskum," sagde det andet.

"Jeg er ikke noget afskum," sagde Oliver forskrækket. "Jeg kender hende ikke. Jeg har hverken søster eller fader eller moder. Jeg er et forældreløst barn, og jeg bor i Pentonville."

"Nej, hør bare, hvor han står og lyver!" råbte det unge fruentimmer.

"Men det er jo Nancy!" udbød Oliver, der nu for første gang så hendes ansigt og fo'r forbavset tilbage.

"De ser, han kender mig!" skreg Nancy, idet hun henvendte sig til de andre. "Han kan ikke skjule det. Få ham til at gå hjem, gode folk, ellers tager han livet af sine brave forældre og knuser mit hjerte."

"Hvad fanden er dette?" sagde en mand, der kom ud fra et ølhus med en hvid hund. "Den unge Oliver! Gå hjem til din stakkels moder, din hvalp! Gå straks hjem!"

"Jeg hører ikke til dem. Jeg kender dem ikke. Hjælp, hjælp!" råbte Oliver og vred sig under mandens kraftige tag.

"Hjælp?" gentog manden. "Ja, jeg skal hjælpe dig, din lille kæltring! Hvad er det for bøger? Dem har du sikkert stjålet. Hid med dem!"

Med disse ord rev han bøgerne fra Oliver og slog ham voldsomt i hovedet.

"Det var ret!" råbte en tilskuer fra et kvistvindue. "Det er den eneste måde at bringe ham til fornuft på."

"Ja," råbte en tømmermand med et søvnigt ansigt, idet han kastede et bifaldende blik op til kvistvinduet.

"Det har han godt af," sagde de to fruentimmer.

"Og mere skal han få," svarede manden, idet han gav Oliver endnu et slag og greb ham ved kraven. "Følg med, din lille slubbert! Pas på ham, Tyrk, pas på ham, min dreng!"

Hvad skulle det stakkels barn gøre? Han var mat efter sin nylig overståede sygdom, lammet af slagene og det pludselige overfald, forskrækket over hundens arrige knurren og mandens

råhed og overvældet af publikums overbevisning om, at han virkelig var et forhærdet, lille skarn. Mørket var faldet på. Det var et dårligt kvarter af byen. Ingen hjælp var der i nærheden, og modstand var unyttig. I det næste øjeblik blev han slæbt ind i en labyrint af mørke, snævre gårde og drevet igennem dem med en hurtighed, der gjorde de enkelte nødråb, han vovede at udstøde, aldeles uforståelige. Og det var også aldeles ligegyldigt, om de var forståelige eller ikke, for ingen ville have ænset dem, om de havde været aldrig så forståelige.

Gaslygterne var tændte. Mrs. Bedwin ventede urolig i den åbne gadedør. Tjenestepigen var løbet tyve gange op ad gaden for at se, om der intet spor var at opdage af Oliver, og endnu sad de to gamle herrer tålmodigt i den mørke dagligstue med uret imellem sig.

Note 2: **Nathuen:** Den maske, der bliver trukket over hovedet på en forbryder, der skal hænges.

16. Hvad der blev af Oliver Twist, efter at han var blevet krævet tilbage af Nancy

De snævre gader og gårde endte omsider i en åben plads med kvægfolde og andre kendetegn på et torv. Sikes sagtnede sine skridt, da de nåede dette sted, da det var den unge pige umuligt længere at udholde den fart, de hidtil var gået med. Han vendte sig om mod Oliver og befalede ham barsk at tage Nancy ved hånden.

"Hører du?" brummede Sikes, da Oliver nølede og så sig om.

De var i en mørk krog, hvor ingen kom forbi, og Oliver indså kun alt for tydeligt, at det ikke kunne nytte ham noget at gøre modstand. Han rakte sin hånd frem, og Nancy greb den.

"Giv mig den anden," sagde Sikes og greb den hånd, Oliver endnu havde fri. "Hejda, Tyrk!"

Hunden så op og knurrede.

"Se her, min dreng," sagde Sikes, idet han lagde sin anden hånd på Olivers hals og udstødte en vild ed, "hvis han siger bare et eneste, om også nok så venligt ord, så grib ham! Hører du?"

Hunden knurrede atter, slikkede sig om munden og så på Oliver, som om den længtes efter at bide sig fast i struben på ham.

"Den er så villig som et kristent menneske, knuse mine øjenstene, om den ikke er!" sagde Sikes og så på dyret med en

slags barsk og glubsk bifald.

"Siden du nu har fået at vide, hvad du kan vente dig, lille junker, må du gerne skråle, så højt du vil. Hunden vil snart gøre ende på den leg. Skrub dig, hvalp!"

Tyrk logrede med halen til tak for den usædvanlig kærlige tiltale og gik foran, efter endnu en gang at have ladet en advarende knurren høre til bedste for Oliver.

Det var Smithfield, de passerede, skønt det lige så gerne kunne være Grosvenor Square for Olivers vedkommende. Aftenen var mørk og tåget. Lamperne i butikkerne kunne næppe lyse gennem det tykke mørke, som blev tættere for hvert øjeblik og indhyllede gader og huse i en skummelhed, der gjorde pladsen endnu mere fremmed i Olivers øjne og hans uvished så meget des mere sørgelig og neddykkende.

Da de var gået nogle få skridt, begyndte en dyb kirkeklokke at slå fuldt slag. Ved dens første slag blev hans to førere stående og vendte hovedet i den retning, hvorfra lyden kom.

"Det var otte, Bill," sagde Nancy, da klokken var holdt op at slå.

"Hvorfor fortæller du mig det? Det kan jeg jo selv høre!"

"Jeg gad vide, om *de* kunne høre det," sagde Nancy.

"Det kunne de naturligvis. Det var Bartolomæi Dag, da jeg blev nappet, og der var ikke en barnetrompet på markedet her, som jeg ikke kunne høre kvække. Efter at jeg var blevet lukket inde i hullet til natten, gjorde støjen og tummelen udenfor det fordømte gamle fængsel så stille, at jeg fik stor lyst til at støde hovedet i stykker mod jernpladerne på døren."

"De stakler!" sagde Nancy, som endnu stadig vendte hovedet mod den kant, hvor klokken havde slået. "Åh, Bill, sådanne

smukke unge fyre som de!"

"Ja, det er alt, hvad I kvindfolk tænker på," svarede Sikes. "Smukke unge fyre! Nu er de jo så godt som døde, så det har ikke stort at sige."

Med denne trøst syntes Sikes at undertrykke en vågnende tilbøjelighed til skinsyge og bød Oliver gå videre, idet han knugede hans håndled endnu fastere.

"Vent et øjeblik," sagde pigen. "Jeg ville ikke skynde mig således forbi, hvis det var dig, Bill, som skulle ud for at hænges, når klokken næste gang slog otte. Jeg ville gå rundt og rundt om pladsen, til jeg faldt om, om der så lå sne på jorden, og jeg intet sjal havde til at dække mig til med."

"Og hvad skulle så det nytte til?" spurgte den ufølsomme Sikes. "Hvis du ikke kunne skaffe mig en fil og en halv snes favne godt, stærkt tov, kunne du lige så godt gå halvhundrede mile som slet ikke gå, for den nyttes skyld, som jeg kunne have af det. Men kom nu og stå ikke der og hold faddersladder."

Pigen brast i latter, trak sit sjal tættere sammen om sig, og så gik de igen. Men Oliver mærkede, at hendes hånd skælvede, og da han så op på hendes ansigt, idet de gik forbi en gaslygte, så han, af det var blevet ligblegt.

De blev ved at gå således en god halv time gennem snavsede gader, hvor de kun mødte meget få mennesker, og de, som de mødte, syntes efter deres ydre at dømme at indtage omtrent den samme stilling i samfundet som Sikes selv. Endelig drejede de ind i en meget urenlig, smal gade, der næsten var fuld af butikker med gamle klæder, og hvor hunden, der var løbet foran, som om den vidste, at den ikke havde nødig at holde vagt her, blev stående uden for døren til en butik, der var lukket og

tilsyneladende ubenyttet, for huset var meget forfaldent, og et bræt på døren, som meldte, at det var at få til leje, så ud til at have hængt der i mange år.

"Alt i orden!" råbte Sikes efter at have set sig forsigtigt om.

Nancy bukkede sig ned under skodderne, og Oliver hørte lyden af en klokke. De gik over på den anden side af gaden og blev stående under en lygte. En lyd som af et vindue, der blev skudt sagte op, hørtes, og kort efter blev døren åbnet i al stilhed, hvorpå Sikes med meget få ceremonier greb den forskrækkede dreng ved kraven, og alle tre gik nu meget hurtigt ind i huset.

Gangen var ganske mørk, og de blev stående, mens den person, der havde lukket dem ind, hikkede og stængede for døren.

"Er her nogen?" spurgte Sikes.

"Nej," svarede en stemme, som Oliver syntes, at han havde hørt før.

"Er den gamle her?" spurgte tyven.

"Ja," svarede stemmen, "og han har hængt dygtigt med næbbet. Om han vil blive glad ved at se Dem? Å nej!"

Stilen i dette svar var ligesom stemmen, der gav det, velkendt for Olivers øren, men det var umuligt at skelne blot omridsene af den talende i mørket.

"Skaf os et lys," sagde Sikes, "ellers knækker vi halsen eller træder på hunden. Pas på jeres ben, hvis I gøre det, vil jeg bare sige jer."

"Vent lidt, så skal jeg hente et," svarede stemmen. Hans trin døde hen, men hørtes atter, og kort efter viste John Dawkins,

også kaldet den snedige Lurendrejer, sig med et tællelys, der sad i en kløvet pind.

Den unge mand standsede ikke for at skænke Oliver noget andet tegn på genkendelse end et humoristisk grin, men gav, idet han vendte sig om, gæsterne et vink om at følge ham ned ad en trappe. De gik igennem et tomt køkken og blev derpå, idet de åbnede døren til en lav stue, der lugtede som en kælder og syntes at være bygget ud i en lille baggård, modtaget med en skingrende latter.

"Åh død og pølse!" råbte unge Charley Bates, fra hvis lunger latteren var udgået. "Der er han jo! Åh, se dog på ham! Jeg kan ikke holde det ud. Det er alt for morsomt, jeg kan ikke holde det ud. Er der ingen, som vil holde på mig, til jeg får leet ud?"

Med dette uimodståelige udbrud af lystighed lagde Charley sig ned på gulvet og sparkede krampagtig i fem minutter i overstadig munterhed. Derpå sprang han op igen, snappede den kløvede pind fra Lurendrejerens og nærmede sig Oliver, som han kiggede på fra alle kanter, mens jøden tog sin nathue af og gjorde en mængde dybe buk for den forvirrede dreng, hvorimod den snedige, som havde et noget mørkt sind og sjældent hengav sig til munterhed, når han havde noget at varetage, energisk tømte hans lommer.

"Se en gang på hans tøj, Fagin!" sagde Charley, idet han holdt lyset så tæt hen til Olivers ny trøje, at han nær havde stukket ild i den. "Superfint klæde og syet efter nyeste mode! Hille mænd, sikke løjer! Og se hans bøger! Han er jo en komplet fin herre, Fagin!"

"Det glæder mig, at du ser så vel ud, lille ven," sagde jøden og bukkede med påtaget ydmyghed. "Den snedige skal give dig et

sæt andre klæder, for at du ikke skal ødelægge din søndagsstads. Hvorfor skrev du ikke og lod os vide, at du kom? Så kunne vi have haft nogen varm aftensmad til dig."

Herover gav Charley sig igen til at skoggerle og det så højt, at Fagin selv klarede op, ja endog den snedige smilede, men da Lurendrejeren i samme øjeblik fik fat på fempundsnoten, er det tvivlsomt, om det var indfaldet eller opdagelsen, som fremkaldte hans lystighed.

"Halløj, hvad er det?" spurgte Sikes og trådte frem, idet jøden greb noten. "Den tilhører mig, Fagin."

"Nej, nej, min ven," sagde jøden. "Det er min, Bill, min. De kan få bøgerne."

"Hvis den ikke er min," sagde Sikes, idet han med et bestemt udtryk i sit ansigt satte hatten på – "min og Nancys, vil det sige – så tager jeg drengen med mig igen."

Jøden studsede, og Oliver studsede med, skønt af en ganske anden grund, idet han håbede, at uenigheden ville ende med, at han virkelig kom bort igen.

"Nå, kom nu med den," sagde Sikes.

"Det er ikke pænt af Dem, Sikes – vel Nancy?" spurgte jøden.

"Pænt eller ikke," svarede Sikes, "så rykker De ud med den. Tror De, at jeg og Nancy ikke har andet at gøre end at spille vor kostbare tid med at opsnuse og bortføre enhver ung dreng, der bliver nappet for Deres skyld? Her med den, De gerrige, gamle benrad, her med den!"

Med denne blide tiltale trak Sikes banknoten fra jøden, lagde den sammen, idet han så den gamle mand koldblodigt i ansigtet, og bandt den ind i sit halstørklæde.

"Det er for vor del af ulejligheden," sagde Sikes, "skønt det ikke er halvt nok. De kan tage bøgerne, hvis De har lyst til at læse dem, hvis ikke, kan De jo sælge dem."

"De er meget smukke," sagde Charley, der med forskellige ansigtsfordrejelser havde ladet, som om han læste i en af bøgerne, "dejligt skrevet, ikke sandt, Oliver?"

Og ved synet af det sorgfulde blik, hvormed Oliver iagttog sine plageånder, brast Charley, som var udrustet med en levende sans for det pudsige, i en ny skoggerlatter, der var endnu mere stormende end den første.

"De tilhører den gamle herre," sagde Oliver og vred sine hænder, "den gode, venlige gamle herre, der tog mig med hjem i sit hus og lod mig pleje, mens jeg var nær ved at dø af feber. Send ham dem dog tilbage! Behold mig her, så længe jeg lever, men send ham alt tilbage. Han vil tro, at jeg har stjålet dem; den gamle dame, alle de, som var så gode imod mig, vil tro, at jeg har stjålet dem. Åh, hav barmhjertighed med mig og send dem tilbage!"

Med disse ord, som udtaltes med den mest energiske og lidenskabelige sorg, knælede Oliver ved jødens fødder og slog i største fortvivelse hænderne sammen.

"Drengen har ret," sagde Fagin, idet han så sig listigt om og trak sine buskede øjenbryn sammen til en hård knude. "Du har ret, Oliver. De vil tro, at du har stjålet dem. Ha, ha, ha!" fniste jøden og gned sig i hænderne, "det kunne ikke være gået bedre, om vi selv havde rådet for det hele."

"Nej, naturligvis," svarede Sikes, "det vidste jeg straks, da jeg så ham komme gående med bøgerne under armen. Det er alt sammen så meget godt. De er nogle blødhjertede

salmesangere, ellers havde de jo ikke taget sig af ham, og ville ikke lade søge efter ham, for at de ikke skulle blive nødt til at melde ham og således få ham i buret. Han er sikker nok!"

Mens disse ord blev sagt, havde Oliver set fra den ene hen på den anden, som om han var ganske forvirret og næppe forstod, hvad der foregik, men da Sikes tav, sprang han pludselig op og fo'r vildt ud af stuen, idet han råbte på hjælp, så det rungede i det gamle, tomme hus.

"Hold hunden tilbage, Bill!" råbte Nancy og sprang hen til døren, som hun lukkede, da jøden og hans to lærlinge var løbet ud efter Oliver, "hold hunden tilbage, ellers river den drengen i stykker."

"Løn som forskyldt!" råbte Sikes, idet han søgte at slide sig løs fra pigen. "Slip mig, eller jeg knuser dit hoved mod væggen."

"Det er lige meget, Bill," skreg pigen og kæmpede heftigt med manden, "barnet skal ikke sønderrives af hunden. Før må du tage livet af mig."

"Skal han ikke?" sagde Sikes og skar tænder. "Det skal jeg snart få sørget for, hvis du ikke slipper mig."

Indbrudstyven stødte pigen fra sig hen i den anden ende af stuen, netop som jøden og de to drenge kom ind igen og slæbte Oliver imellem sig.

"Hvad er her på færde?" spurgte jøden og så sig om.

"Tøsen er blevet gal, tror jeg," svarede Sikes barsk.

"Nej, hun er ikke," svarede Nancy, bleg og åndeløs af kampen, "nej, hun er ikke, Fagin. Tro ikke det."

"Så skal du være rolig," sagde jøden med et truende blik.

"Nej, det vil jeg heller ikke," svarede Nancy meget højrøstet.

"Hvad siger De til det?"

Fagin kendte den særlige art af menneskeslægten, hvortil Nancy hørte, godt nok til at være temmelig vis på, at det ikke ville være heldigt at forlænge samtalen med hende. For derfor at bortlede selskabets opmærksomhed henvendte han sig til Oliver.

"Så du ville løbe din vej, lille ven?" sagde jøden og tog en svær knortekæp, der lå i en krog ved kaminen. "Hvad?"

Oliver svarede ikke, men iagttog jødens bevægelser og snappede efter vejret.

"Ville have hjælp – kalde på politiet, ikke sandt?" sagde jøden hånligt og greb drengen ved armen. "Det skal vi snart vænne dig af med, unge herre."

Jøden gav Oliver et hårdt slag over skulderen med knortekæppen og hævede den atter, da pigen i det samme styrtede frem, vristede kæppen fra ham og kastede den ind i kaminen med en sådan kraft, at nogle af de gloende kul hvirvlede ud i stuen.

"Det vil jeg ikke stå og se på, Fagin," udbrød pigen. "De har jo fået barnet igen. Hvad vil De så mere? Lad ham – være – lad ham være, eller jeg mærker nogle af jer således, at det bringer mig i galgen før tiden."

Pigen stampede voldsomt i gulvet, idet hun udstødte denne trussel og med sammenpressede læber og knyttede hænder så skiftevis på jøden og den anden tyv, mens hendes ansigt var ganske farveløst af det lidenskabelige raseri, som hun havde arbejdet sig op til.

"Men, Nancy," sagde jøden i en beroligende tone efter en pause, under hvilken han og Sikes havde stirret noget forlegne

på hinanden, "du – du er jo endnu bedre i aften end ellers. Ha, ha, ha! Du spiller ypperlig komedie."

"Gør jeg?" sagde pigen. "Tag Dem i agt, for, at jeg ikke overdriver det. Det kunne let komme til at gå ud over Dem, Fagin, og derfor råder jeg Dem til at blive mig fra livet."

Der er noget ved en ophidset kvinde, især når fortvivlelsens og lastefuldhedens vilde drifter kommer til hendes øvrige heftige lidenskaber, som kun få mænd har lyst til at udæske. Jøden indså, at det ikke ville nytte meget, at han fremdeles blev ved at lade, som om han ikke troede på Nancys raseri, og idet han uvilkaarligt trådte et par skridt tilbage, kastede han et halvt bønfoldende, naivt fejlt blik på Sikes, ligesom for at sige, at den anden var bedst skikket til at fortsætte dialogen.

Sikes, der muligvis følte, at hans personlige stolthed og indflydelse stod på spil, hvis Nancy ikke straks blev bragt til fornuft, udstødte et par snese eder og trusler, som gjorde hans opfindsomhed stor ære. Men da de ikke gjorde nogen synderlig virkning på hende, tog han sin tilflugt til håndgribelige grunde.

"Hvad skal alt dette sige?" sagde Sikes med en meget almindelig forbandelse, der var rettet imod den skønneste del af det menneskelige åsyn, og som, hvis den kun hørtes en gang hist oppe, for hver halvhundredetusinde gang den udtaltes hernede, ville gøre blindhed til en lige så almindelig sygdom som mæslinger. "Hvad skal alt dette sige? For satan, ved du, hvem du er, og hvad du er?"

"Å ja, det ved jeg godt," svarede pigen med en krampagtig latter, idet hun rystede på hovedet med en slet forstilt ligegyldighed.

"Så vær stille," sagde Sikes med en brummen som den, han plejede at bruge, når han talte til sin hund, "eller jeg skal binde munden på dig for lang tid."

Pigen lo atter, men mindre rolig end før, vendte sig med et hastigt blik på Sikes' ansigt bort og bed sig i læben, til blodet kom frem.

"Du er en net en," tilføjede Sikes, idet han så på hende med en hånlig mine, "til at spille den menneskekærlige og fine. En rigtig vakker person for barnet, som du kalder ham, til at vælge sig til ven."

"Gud den almægtige hjælpe mig!" udbrød pigen lidenskabeligt. "Gid jeg var faldet om på gaden eller havde byttet plads med dem, som vi gik så tæt forbi i aften, før jeg havde hjulpet med til at få ham herhen. Fra i aften af er han en tyv, en løgner, en djævel og alt, hvad ondt er. Kan det ikke være nok for den gamle skurk, uden at han samtidig skal slå ham?"

"Nå, nå, Sikes," sagde jøden i en bebrejdende tone og nærmede sig drengene, som med spændt opmærksomhed iagttog, hvad der foregik, "vi må bruge høflige ord – høflige ord, Bill."

"Høflige ord!" udbrød pigen, hvis lidenskabelighed var frygtelig at se på. "Høflige ord, De afskum! Ja, dem fortjener De rigtig nok af mig. Jeg stjal for Dem, da jeg ikke var halvt så gammel som dette barn, og siden har jeg i tolv år drevet det samme håndværk. Ved De ikke det? Tal! Ved De ikke det?"

"Jo, jo," svarede jøden med et forsøg på at formilde hende, "men det er nu en gang din næringsvej."

"Ja, det er det!" svarede pigen, som ikke talte, men udstødte ordene i et vedholdende og heftigt skrig. "Det er min

næringsvej, og de kolde, våde, snavsede gader er mit hjem, og De er den usling, der jog mig ud i den for længe siden, og som vil lade mig blive gående der dag og nat, dag og nat, til jeg dør!"

"Jeg gør en ulykke på dig," afbrød jøden hende, tirret af disse bebrejdelser, "en endnu værre ulykke, hvis du ikke straks holder mund!"

Pigen sagde ikke et ord mere, men idet hun i et anfald af vanvid rev sig i håret og søndersled sine klæder, fo'r hun således ind på jøden, at hun sandsynligvis havde efterladt spor af sin hævn på hans person, hvis Sikes ikke i det rette øjeblik havde grebet hende om håndleddene, hvorpå hun gjorde en kort, frugtesløs modstand og faldt sanseløs om.

"Så, nu er det forbi," sagde Sikes og bar hende hen en krog. "Hun er ualmindelig stærk i armene, når hun således er oppe."

Jøden tørrede sin pande og smilede, som om han følte sig lettet ved, at uroen var overstået, men hverken han, Sikes, hunden eller drengene syntes at se den i noget andet lys end som noget almindeligt, der hørte med til forretningen.

"Det er slemt at have med fruentimmer at gøre," sagde jøden, idet han satte knortekæppen fra sig, "men de er så dygtige, at vi ingen vej kunne komme i vort fag uden dem. – Følg Oliver i seng, Charley."

"Det er vel bedst, at han ikke tager sine bedste klæder på i morgen, Fagin?" spurgte Charley.

"Naturligvis," svarede jøden med et grin, mage til det, hvormed Charley havde stillet spørgsmålet.

Charley, der åbenbart var meget glad over dette hverv, tog den kløvede pind og førte Oliver ind i et tilstødende køkken, hvor der fandtes et par af den slags senge, han tidligere havde

sovet på, og her tog han, under mange uimodståelige udbrud af latter, det selv samme sæt gamle klæder frem, som Oliver havde været så glad over at være kommet af med hos Brownlows, og som, da Fagin havde set dem hos den jøde, der havde købt dem, havde været den første egentlige tråd, som havde ført dem til hans opholdssted.

"Træk de pæne klæder af," sagde Charley, "så skal jeg give Fagin dem for at han kan gemme dem. Sikke løjer!"

Stakkels Oliver adlød kun ugerne, og efter at Charley havde rullet de ny klæder sammen, gik han bort, idet han lod Oliver blive i mørke, og lukkede døren i lås.

Larmen af Charleys latter og miss Betsys stemme, efter at hun i rette tid var kommet til stede for at stænke vand på sin veninde og yde andre kvindelige håndsregninger, så hun kunne komme sig igen, ville have holdt mange mennesker vågne under lykkeligere forhold end dem, hvori Oliver var, men han var træt og syg og faldt snart i en dyb søvn.

17. Olivers skæbne, der bliver ved at være ulykkelig, fører en stor mand til London for at skade hans rygte

I alle gode melodramer er det skik at fremstille de tragiske og de komiske optrin i en lige så regelret afveksling som de røde og hvide lag i en god, sribet spegeskinke. Helten synker ned på sit stråleje, tyngt af lænker og ulykker, og i det næste optrin opvarter hans trofaste, men intetanende våbendrager tilhørerne med en komisk sang. Med bankende hjerte ser vi heltinden i en stolt og samvittighedsløs lensherres favn, hvor hendes liv og hendes ære svæver i lige stor fare, men hun griber sin dolk for at frede om denne på hins bekostning, og netop som vore forventninger har nået spændingens toppunkt, høres en fløjte, og vi flyttes hen i borgens store hal, hvor en gråhåret borgfoged synger et lystigt kor med endnu lystigere vasaller, der har fri adgang til ethvert sted, hvad enten det er en kirkehvelving eller et palads, og som sværmer omkring i en idelig svir.

Sådanne forandringer synes latterlige, men de er ikke så unaturlige, som de ved første øjekast ser ud til at være. Overgangene i det virkelige liv fra et veldækket bord til et dødsleje og fra en sørgedragt til en festklædning er ikke en smule mere påfaldende, kun at vi der er travle skuespillere i

stedet for rolige tilskuere, hvilket gør en betydelig forskel. Skuespillerne i det efterlignede liv på teatret er blinde for voldsomme forandringer og pludselige udbrud af lidenskab eller følelse, der, når de fremstilles for tilskuere alene, fordømmes som stødende og formastelige.

Da pludselige forandringer af skueplads, tid og sted ikke alene ved langvarig skik og brug billiges i bøger, men endog af mange regnes for en forfatters hovedkunst – idet forfatterens dygtighed af sådanne kritikere væsentlig dømmes efter de forlegenheder, hvori han lader sine personer komme ved slutningen af hvert kapitel – vil denne korte indledning til det nærværende måske blive holdt for overflødig. Lad den i så tilfælde blive optaget som en fin tilkendegivelse fra biografens side af, at han er i færd med at vende tilbage til den by, hvor Oliver Twist blev født, og læseren vil finde, at der er gode, vægtige grunde til at foretage rejsen, da han ellers på ingen måde ville være blevet opfordret til at følge med på et sådant tog.

Bumble trådte tidligt om morgenen ud af fattighusets port og gik med majestætisk holdning og bydende skridt op ad hovedgaden. Han strålede i den kommunale budværdigheds fulde pragt. Hans frakke og trekantede hat skinnede i morgensolen, og han holdt på sit spanskrør med sundhedens og styrkens kraftige sejhed. Bumble bar altid hovedet højt, men denne morgen bar han det højere end ellers. Der var en dybsindighed i hans øje og en højhed i hans miner, som måtte have sagt en opmærksom fremmed, at der i kommunalbuddets hoved fandtes tanker, der var for store til at udtales.

Bumble standsede ikke for at tale med kræmmere og andre, der talte ærbødigt til ham, idet han gik forbi. Han svarede kun på deres hilsener med en bevægelse med sin hånd og sagtnede ikke sin værdige gang, før han nåede den gård, hvor mrs. Mann med kommunal omhu plejede de spæde fattiglemmer.

"Det kedelige bud!" sagde mrs. Mann, da hun hørte den velkendte rusken i havelågen. "Kommer han ikke der så tidligt på morgenstunden! – Gud, mr. Bumble, er det virkelig Dem? Nå, det må jeg sige, det er rigtig nok en uventet fornøjelse! Kom indenfor, sir, kom indenfor!"

Den første del af denne tale henvendtes til Susan og henrykkelsesudbruddene til Bumble, mens den gode dame åbnede havelågen og med største opmærksomhed og ærbødighed førte ham ind i huset.

"Mrs. Mann," sagde Bumble – idet han ikke satte eller klaskede sig ned på en stol, således som enhver almindelig abekat ville have gjort, men lod sig glide jævnt og langsomt ned i en lænestol – "mrs. Mann, god morgen."

"God morgen, sir," svarede mrs. Mann med mange smil, "jeg håber, De har det godt, sir?"

"Så la la, mrs. Mann," sagde buddet. "I det kommenale liv vandrers man ikke på roser, mrs. Mann."

"Nej, det gør man rigtig nok ikke," svarede damen. Og de spæde fattiglemmer kunne meget passende have istemt dette svar, hvis de havde hørt det.

"Et kommenalt liv, madame," fortsatte Bumble og slog i bordet med spanskrøret, "er et liv fuldt af plager og bryderier, men alle offentlige personer, om jeg så må sige, må finde sig i at blive forfulgt."

Mrs. Mann, der ikke rigtigt vidste, hvad buddet mente, løftede hænderne i vejret med et sympatisk blik og sukkede.

"Ja, De må nok sukke, mrs. Mann!" sagde buddet.

Da mrs. Mann hørte, at hun havde båret sig rigtigt ad, sukkede hun igen, åbenbart til tilfredsstillelse for den offentlige person, der, idet han undertrykte et velbehageligt smil ved at se barsk på sin trekantede hat, sagde:

"Mrs. Mann, jeg skal til London."

"Gud, mr. Bumble!" sagde hun og fo'r tilbage.

"Til London, madame," blev det ubøjelige bud ved, "med diligencen. Jeg og to fattiglemmer. Der er blevet anlagt sag om en forsørgelsesret, og direktionen har udnævnt mig – mig, mrs. Mann – til at forklare sammenhængen for retten i Clerkenwell, og jeg skulle tage meget fejl," tilføjede Bumble, idet han rettede sig, "om Clerkenwell Retten ikke kommer i fedtefadet, før den er blevet færdig med mig."

"De må ikke være alt for streng imod den, sir!" sagde mrs. Mann indsmigrende.

"Det er Clerkenwell Rettens egen skyld," svarede Bumble, "og hvis Clerkenwell Retten kommer værre fra det, end den havde ventet, har Clerkenwell Retten kun sig selv at takke."

Der lå så megen fasthed i den truende tone, hvori Bumble udtalte disse ord, at mrs. Mann syntes at blive ganske forfærdet. Omsider sagde hun:

"Rejser De med diligencen? Jeg troede, at det altid var skik at sende sådanne fattiglemmer af sted med en fragtmænd."

"Det er kun, når de er syge, mrs. Mann. De syge fattiglemmer sætter vi på åben vogn, når det er regnvejr, for at de ikke skal forkøle sig."

"Ja så," sagde mrs. Mann.

"Konkurrence-diligencen har sluttet akkord med os om disse to og tager dem for halv pris," sagde Bumble. "De er begge meget svagelige, og vi har udregnet, at vi ville få det to pund billigere at flytte dem end at begrave dem, det vil sige, hvis vi kunne få dem kastet over på et andet sogn, hvilket jeg nok tror, lader sig gøre, hvis de ikke dør undervejs for at drille os. Ha, ha, ha!"

Da Bumble havde leet lidt, mødte hans øjne atter den trekantede hat, og han blev alvorlig.

"Vi glemmer vore forretninger," sagde buddet, "her er Deres kommenale løn."

Med disse ord tog Bumble et stykke papir med nogle sølvpenge frem af sin brevtaske og udbad sig en kvittering, som mrs. Mann skrev.

"Der er nogle blækklatter på den, sir," sagde plejemoderen, "men for resten tror jeg nok, at den er i orden. Mange tak, mr. Bumble!"

Bumble nikkede venligt til tak for mrs. Manns nejen og spurgte, hvorledes børnene havde det.

"Gud velsigne dem!" sagde mrs. Mann rørt. "De har det så godt, som de kan have det, de søde lam! Naturligvis med undtagelse af de to, som døde i forrige uge, og lille Dick."

"Er den dreng ikke bedre?" spurgte Bumble. Mrs. Mann rystede på hovedet.

"Det er et uregerligt, ondskabsfuldt, uartigt kommenalt barn," sagde Bumble opbragt. "Hvor er han?"

"Jeg skal hente ham på minuttet, sir," svarede mrs. Mann. "Hejda, Dick!"

Efter nogen kalden blev Dick fundet, og da hans ansigt havde været under posten og var blevet tørret på mrs. Manns skørt, blev han ført ind til kommunalbuddet, den skrækkelige mr. Bumble.

Drengen var bleg og mager, hans kinder var indfaldne, og hans øjne store og klare. Den tarvelige fattighusdragt, hans elendigheds liberi, hang løst om hans svage legeme, og hans unge lemmer var så udtærede som en gammel mands.

Således var det lille væsen, som stod og skælvede for Bumbles blik uden at turde se op fra gulvet, ja, som endog var bange for at høre kommunalbuddets stemme.

"Kan du ikke se på herren, din stridige dreng?" sagde mrs. Mann.

Barnet så blidt op og mødte Bumbles blik.

"Hvad fejler du, kommenale Dick?" spurgte Bumble med passende spøgefuldhed.

"Intet, sir," svarede drengen med mat stemme.

"Det skulle jeg også mene," sagde mrs. Mann, som naturligvis havde leet meget over Bumbles ypperlige indfald. "Du trænger virkelig ikke til noget."

"Jeg ville gerne –" stammede drengen.

"Hvad behager?" afbrød mrs. Mann ham. "Du vil da vel aldrig sige, at du trænger til noget nu, din lille slubbert?"

"Stille, mrs. Mann, stille!" sagde kommunalbuddet og hævede hånden med en myndig mine. "Hvad ville du gerne, dreng?"

"Jeg ville gerne," stammede barnet, "at en, som kunne skrive, skulle sætte nogle ord for mig på et stykke papir og lægge det sammen og forsegle det og gemme det for mig, til jeg er blevet lagt i jorden."

"Hvad mener drengen?" udbød Bumble, på hvem barnets alvorlige væsen og udtærede udseende havde gjort et vist indtryk, så vant han også var til sådanne ting. "Hvad mener du med det?"

"Jeg ville gerne," svarede drengen, "sende den stakkels Oliver Twist min bedste hilsen og lade ham vide, hvor tit jeg har siddet alene og grædt ved at tænke på, at han skulle vandre om i de mørke nætter, uden at der var nogen, som kunne hjælpe ham, og jeg ville gerne fortælle ham," sagde drengen, idet han trykkede sine små hænder sammen og talte med megen varme, "at jeg var glad ved at dø, mens jeg var så ung, for hvis jeg levede, til jeg blev stor, kunne måske min lillesøster, der er oppe i himlen, glemme mig eller blive forskellig fra mig, og det ville være langt bedre, om vi kom sammen deroppe som børn."

Bumble målte med ubeskrivelig forbavselse den lille taler fra øverst til nederst og sagde derpå til mrs. Mann:

"Stadig den samme historie. Det er denne frække Oliver, der har fordærvet dem alle sammen."

"Det ville jeg aldrig have troet, sir!" sagde mrs. Mann, idet hun med et ondskabsfuldt blik på Dick løftede hænderne i vejret. "Jeg har aldrig set mage til forhærdet, lille slyngel!"

"Før ham bort," sagde Bumble bydende. "Det må meldes til direktionen, mrs. Mann."

"Jeg håber, at herrerne vil indse, at det ikke er min skyld, sir?" sagde mrs. Mann med en rørende klynken.

"De skal lære at indse det. De skal lære sagens sande sammenhæng at kende," sagde Bumble majestætisk. "Så, før ham bort! Jeg kan ikke tåle at se ham."

Dick blev øjeblikkelig ført bort og indespærret i kulkælderen, og kort efter gik Bumble.

Klokken seks næste morgen tog Bumble, efter at have ombyttet sin trekantede hat med en rund og indhyllt sin person i en kavaj med slag, plads uden på diligencen, ledsaget af de to forbrydere, hvis forsørgelsesret var genstand for en retssag, og kom i selskab med dem i rette tid til London, uden at have haft andre ubehageligheder undervejs end dem, som hidrørte fra de to fattiglemmers uvorne opførsel, idet de hele tiden blev ved at ryste og klage over kulde på en måde, der, som Bumble forsikrede, fik tænderne til at klapre i munden på ham og gjorde, at han slet ikke følte sig vel tilpas, skønt han havde kavaj på.

Efter at have skilt sig ved disse ildesindede personer for natten satte Bumble sig til bords i det hus, hvor diligencen var blevet holdende, og nød et tarveligt middagsmåltid af beefsteak, østers og porter. Han stillede derpå et glas varm genevertoddy på kamingesimsen, trak sin stol hen til ilden og begyndte, med forskellige moralske betragtninger over folks lyst til at være misfornøjede og klage, i ro og mag at læse avisen.

Den første artikel, Bumbles øjne faldt på, var følgende bekendtgørelse:

En belønning af fem guineas.

"Da en ung dreng ved navn Oliver Twist i torsdags aftes er undvejet eller blevet lokket bort fra sit hjem i Pentonville og ikke siden har været at opspørge, vil ovennævnte belønning blive udbetalt til den, der kan meddele sådanne oplysninger, at de kunne lede til opdagelsen af ham eller udbrede lys over hans

tidligere historie, for hvilken den, der har indrykket denne bekendtgørelse, af flere grunde føler varm interesse."

Og derpå fulgte en fuldstændig beskrivelse af Olivers opklædning, person, udseende og forsvinden med Brownlows navn og adresse.

Bumble spilede øjnene op, læste bekendtgørelsen langsomt og omhyggeligt tre gange igennem og var efter lidt over fem minutters forløb på vejen til Pentonville, ja havde endog i sit hastværk ladet sit glas genevertoddy blive stående på kamingesimsen.

"Er mr. Brownlow hjemme?" spurgte Bumble pigen, som lukkede døren op.

På dette spørgsmål gav pigen det ikke usædvanlige, men noget undvigende svar:

"Det ved jeg ikke – hvor kommer De fra?"

Ikke så snart havde Bumble til forklaring af sit ærinde nævnt Olivers navn, før mrs. Bedwin, der havde i stået og lyttet ved dagligstuedøren, med åndeløs hast ilede ud på gangen.

"Kom ind, kom ind," sagde den gamle dame, "jeg vidste nok, af vi ville høre fra ham. Den stakkel; det vidste jeg nok, at vi ville; det var jeg vis på. Gud velsigne ham, det har jeg sagt hele tiden!"

Med disse ord ilede den gamle dame igen ind i dagligstuen, hvor hun satte sig på en sofa og brast i gråd. Pigen, der ikke var slet så følsom, var imidlertid løbet ovenpå og kom nu tilbage og bad om Bumble straks ville følge med hende.

Han blev ført ind i det lille studereværelse, hvor Brownlow og hans ven Grimwig sad med karafler og glas foran sig. Den

sidstnævnte herre så vist på ham og brast pludselig ud i det udråb:

"Et bud, et kommunalbud, eller jeg vil spise mit hoved!"

"Afbryd os ikke," sagde Brownlow. "Vær så god at sætte Dem."

Bumble satte sig ned, ganske forvirret over Grimwigs sære væsen. Brownlow flyttede lampen således, at han kunne se kommunalbuddets ansigt, og sagde en smule utålmodigt:

"De kommer altså som en følge af, at De har læst bekendtgørelsen, sir?"

"Ja, sir," sagde Bumble.

"Og De er kommunalbud, ikke sandt?" spurgte Grimwig.

"Jo, jeg er kommunalbud, mine herrer," svarede Bumble stolt.

"Naturligvis," sagde Grimwig afsides til sin ven, "det vidste jeg nok. Hans kavaj har et kommunalt snit, og han ser fra øverst til nederst ud som et kommunalbud."

Brownlow rystede sagte på hovedet for at pålægge sin ven tavshed og sagde:

"Ved De, hvor denne stakkels dreng nu er?"

"Ikke mere end nogen anden," svarede Bumble.

"Nå, hvad ved De da om barn? Tal, min ven, hvis De har noget at sige. Hvad ved De om ham?"

"De ved måske tilfældigvis ikke noget om ham?" sagde Grimwig spydig efter at have gransket Bumbles træk.

Bumble fattede meget hurtigt spørgsmålet og rystede med majestætisk højtidelighed på hovedet.

"Ser De?" sagde Grimwig med et triumferende blik på Brownlow.

Brownlow iagttog ængsteligt Bumbles rynkede åsyn og bad ham meddele, hvad han vidste om Oliver med så få ord som

muligt.

Bumble satte sin hat fra sig, knappede sin frakke op, lagde armene over kors, bøjede hovedet på en tilbageskuende måde og begyndte efter nogle øjeblikkes eftertanke på sin historie.

Den ville være kedelig, hvis den meddeltes med kommunalbuddets ord, da han brugte en snes minutter til at fortælle den, men hovedsummen og indholdet af den var, at Oliver var et af simple og lastefulde forældre født hittebarn, der fra sin fødsel af ikke havde lagt bedre egenskaber end troløshed, utaknemmelighed og ondskab for dagen og sluttede sin korte løbebane på sit fødested med et blodtørstigt og fejlt overfald på en uskyldig dreng, samt med ved nattetid at løbe bort fra sin mesters hus. Til bevis på, at han var den person, han gav sig ud for, lagde Bumble de papirer, han havde bragt med til byen, på bordet og ventede atter mod korslagte arme på, hvad Brownlow ville sige.

"Jeg frygter, at det alt sammen kun er alt for sandt," sagde den gamle herre sørgmodigt efter at have gennemset papirerne. "Det er ikke meget for de oplysninger, De har meddelt, men jeg havde med glæde givet det tredobbelte, hvis de havde været fordelagtigere for drengen."

Det er aldeles ikke usandsynligt, at hvis Bumble havde vidst dette på et tidligere tidspunkt, så havde han givet sin lille historie en ganske anden farve. Nu var det imidlertid for sent at gøre det, og han rystede derfor alvorligt på hovedet og gik efter at have stukket de fem guineas i lommen.

Brownlow gik nogle minutter op og ned ad gulvet, øjensynlig så nedslået over buddets fortælling, at endog Grimwig lod være

at drille ham mere. Endelig blev han stående og ringede stærkt på klokken.

"Mrs. Bedwin," sagde Brownlow, da husholdersken kom, "denne dreng, Oliver, er en bedrager."

"Det er umuligt, sir, aldeles umuligt," sagde den gamle dame med varme.

"Jeg siger Dem, at han er det," svarede den gamle herre skarpt. "Hvad mener De med, at det er umuligt? Vi har nylig hørt en fuldstændig meddelelse om ham lige fra hans fødsel, og han har været en topmålt lille skurk hele sit liv igennem."

"Det kan jeg ikke tro," sagde den gamle dame fast.

"I gamle kællinger vil aldrig tro andet end kvaksalvere og løgnagtige historiebøger," brummede Grimwig.

"Jeg vidste det hele tiden. Hvorfor fulgte De ikke straks mit råd? De havde sagtens gjort det, hvis han ikke havde haft feber, ikke sandt? Han var tiltalende, hvad? Tiltalende! Pyt!" og Grimwig rørte rask op i ilden.

"Han var en et sødt, taknemmeligt, venligt barn, sir," svarede mrs. Bedwin med harme. "Jeg ved, hvorledes børn er, og har vidst det i fyrre år, og folk der ikke kan sige det samme, skulle ikke tale med om dem. Det er nu min mening."

Dette var et skarpt udfald mod Grimwig, der var pebersvend, men da det kun aflokkede den gamle herre et smil, virrede den gamle dame med hovedet og glattede sit forklæde som indledning til endnu en tale, som dog Brownlow ikke gav hende lov til at holde.

"Stille!" sagde han og lod som om han var vred, hvilket han dog ingenlunde var. "Lad mig aldrig mere høre drengens navn; jeg ringede for at sige Dem det. Aldrig, aldrig, under intet som

helst påskud; glem ikke det! De kan gå, mrs. Bedwin. Husk, hvad jeg har sagt. Det er mit alvor."

Der var sorgfulde hjerter hos Brownlows den aften. Olivers blev tungt, når han tænkte på sine gode, kærlige venner, men det var godt for ham, at han ikke kunne vide, hvad de havde hørt, ellers ville det være blevet aldeles knust.

18. Hvorledes Oliver tilbragte sin tid i sine hæderlige venners forædlende selskab

Omtrent ved middagstid næste dag benyttede Fagin lejligheden, da Lurendrejerer og unge Charley var gået ud for at varetage deres sædvanlige forretninger, til at holde lang forelæsning for Oliver om utaknemmelighedens himmelråbende synd. Han viste ham tydeligt, at han i en ualmindelig grad havde gjort sig skyldig i denne ved forsætlig at unddrage sig sine sørgende venners selskab og endnu mere ved at prøve på at undvige fra dem, efter at de havde haft så megen ulejlighed og så mange udgifter for atter at opdage ham. Fagin lagde megen vægt på den omstændighed, at han havde taget sig af Oliver og underholdt ham, da han uden hans hjælp måske ville være omkommet af sult, og fortalte en sørgelig og rørende historie om en dreng, som han aflutter menneskekærlighed havde hjulpet under lignende omstændigheder, men som, da han havde vist sig uværdig til hans tillid og yttret lyst til at sætte sig i forbindelse med politiet, desværre en skønne dag var blevet hængt i Old Bailey. Fagin søgte ikke at lægge dølgsmål på sin del i denne katastrofe, men fortalte med tårer i øjnene, at samme i unge persons stridige opførsel havde gjort det nødvendigt, at han blev offer for et vidnesbyrd, der, om det end ikke havde været aldeles sandfærdigt, dog havde været uundgåelig

nødvendigt for Fagins og nogle få udvalgte venners sikkerhed. Fagin sluttede med at udkaste en temmelig mørk skildring af ulemperne ved at blive hængt og ytrede meget venskabelig og forekommende det inderlige håb, at han aldrig måtte blive nødsaget til at underkaste Oliver Twist denne ubehagelige operation.

Lille Olivers blod isnede, mens han lyttede til jødens ord og kun ufuldstændigt fattede de mørke trusler, de indeholdt. At det var muligt endog for retfærdigheden selv at forveksle den uskyldige med den skyldige, når de tilfældigvis blev truffet sammen, vidste han allerede, og at den gamle jøde mere end en gang havde lagt og udført planer, som gik ud på at rydde ubelejlige medskyldige og alt for veltalende individer af vejen, fandt han ingenlunde usandsynligt, når han huskede på mundhuggerierne imellem Fagin og Sikes, der syntes at tyde på en eller anden sammensværgelse af en sådan natur. Idet han så frygtsomt i vejret og mødte jødens forskende blik, følte han, at den snedige skurk både så og fandt glæde i hans blege ansigt og skælvende lemmer.

Jøden smilede fælt og sagde, idet han klappede Oliver på hovedet, at hvis han holdt tand for tunge og lagde sig efter forretningerne, kunne de endnu blive gode venner. Derpå tog han sin hat, svøbte sig ind i en gammel, lappet kavaj og gik, idet han lukkede døren i lås efter sig.

Og dermed var Oliver alene den dag og den største del af mange følgende dage, uden at se noget menneske fra om morgenen tidlig til midnat, og var i de lange timer overladt til sine egne tanker, som stadig vendte tilbage til hans kærlige venner og den dom, de for længe siden måtte have fældet om

ham, og derfor var sørgelige nok. Efter en uges forløb lukkede jøden ikke mere stuedøren i lås, og Oliver kunne nu gå omkring i huset, hvor han ville.

Overalt var der meget snavset, men i værelserne ovenpå fandtes der høje kamingesimser af træ og store døre, samt panelerede vægge og karnisser under loftet, der, skønt de var sorte af forsømmelse og støv, dog var prydet på forskellige måder, hvorfor Oliver også af alle disse kendetegn drog den slutning, at huset for lang tid siden, før den gamle jøde blev født, havde tilhørt folk af en bedre klasse og måske været meget smukt og muntert, hvor skummelt og kedeligt det end nu så ud.

Edderkopper havde spundet deres væv i hjørnerne af væggene og lofterne, og når Oliver undertiden trådte sagte ind i et værelse, sprang musene hen over gulvet og flygtede forskrækket ind i deres huller. Ellers var der intet levende at se eller høre, og ofte, når det blev mørkt, og han var ked af at gå fra det ene værelse til det andet, krøb han sammen ude på gangen i krogen ved gadedøren for at være levende mennesker så nær som muligt og blev der, idet han lyttede og talte timerne, til jøden eller drengene kom tilbage.

Overalt i værelserne var de skrøbelige skodder tæt tillukkede og de jernstænger, som holdt dem sammen, skruet ind i træet, så at det eneste lys, som trængte ind, banede sig vej gennem hullerne øverst oppe i skodderne, hvilket gjorde værelserne endnu mere skumle og opfyldte dem med sælsomme skygger. Der var et kvistvindue til gården, som der ikke var skodder for, og hvorfra Oliver ofte flere timer i træk stirrede ud med tungsindige blikke, men uden at kunne opdage andet end en forvirret masse af tagrygge, sorte skorstenspiber og gavle.

Undertiden så han rigtig nok et pjusket, gråligt hoved kigge ud over en fremspringende mur langt borte, men det blev hurtigt trukket tilbage igen, og da vinduet i Olivers observatorium var spigret til og mørkt af mange års regn og røg, kunne han skelne omridsene af genstandene udenfor uden at gøre noget forsøg på selv at blive set eller hørt, hvortil han havde lige så megen udsigt, som om han havde været inden i kuglen på St. Pauls-kirken.

En eftermiddag, da Lurendrejerer og Charley var bedt ud til aften, satte Lurendrejerer sig i hovedet at være særligt omhyggelig med at udsmykke sin person, hvilket, for ikke at gøre ham uret, på ingen måde var nogen almindelig svaghed hos ham, hvorfor han nedladende befalede Oliver at hjælpe sig med sit toilette.

Oliver var kun alt for glad ved at kunne vise sig nyttig, alt for glad ved at have nogle, om også nok så slette ansigter at se på, alt for længselsfuld efter at forsone sine omgivelser, når det kunne ske på en ærlig måde, til at gøre mindste indvending mod dette forslag. Han var derfor straks villig, og idet han knælede ned på gulvet, mens Lurendrejerer satte sig således på bordet, at han kunne tage hans fod på skødet, begyndte han på en proces, som Dawkins kaldte at "lakere hans traverfutteraler," hvilket, oversat på simpelt engelsk, betød det samme som at pudse hans støvler.

Hvad enten det nu var den følelse af frihed og uafhængighed, som man kan tænke sig, at et fornuftigt dyr må føle, når det sidder på et bord i en magelig stilling, ryger en pibe, dingler ligegyldig frem og tilbage med det ene ben og får sine støvler pudset, uden så meget som at have haft den ulejlighed at

trække dem af i forvejen eller med den sørgelige udsigt at måtte trække dem på igen, eller om det var tobakkens godhed, der formildede Lurendrejerens følelser, eller øllets sødme, der gjorde hans tanker blide, kort sagt, han var for øjeblikket gennemtrængt af en romantik og et sværmeri, der ellers var fremmede for hans natur. En lille stund så han ned på Oliver med et tankefuldt åsyn, hvorpå han, idet han hævede hovedet og drog et blidt suk, sagde halvt ved sig selv og halvt til Bates:

"Hvor det er skade, at han ikke er en langfinger!"

"Ja," sagde Charley, "han ved ikke, hvad der er godt for ham."

Lurendrejerens sukkede atter og begyndte, ligesom Charley Bates, igen at ryge. De dampede begge stiltiende i nogle sekunder.

"Du ved vel ikke engang, hvad en langfinger er?" sagde Lurendrejerens sørgmodigt.

"Jo, det tror jeg dog nok, at jeg ved," svarede Oliver og så hastigt op. "Det er en tyv; du er det selv, ikke sandt?" spurgte Oliver, idet han afbrød sig selv.

"Ja," svarede Lurendrejerens. "Jeg ville skamme mig ved at være andet." Dawkins gav sin hat et glubsk puf efter at have udtalt disse ord og så på Bates, ligesom for at tilkendegive, at han ville være ham taknemmelig, hvis han ville modsige ham. "Det er jeg," sagde Lurendrejerens, "og det er Charley, Fagin, Sikes, Nancy, Bet, det er vi alle lige ned til hunden, og den er den værste i den hele flok."

"Og den, som er mindst tilbøjelig til angiveri," tilføjede Charley.

"Den ville ikke så meget som gå i et vidneaflukke for ikke at bringe sig selv i knibe, nej, ikke om man så bandt den og lod

den blive stående der i otte dage uden at give den noget at æde," sagde Lurendrejeren.

"Nej, det ville den ikke," mente Charley.

"Det er en snild hund. Ser den ikke glubsk på enhver fremmed, der ler eller synger, hvor den er til stede?" blev Lurendrejeren ved. "Knurrer den ikke, når den hører en violin, og hader den ikke andre hunde, der ikke er af dens egen race? – Hvad?"

"Den er akkurat som et kristent menneske," sagde Charley.

Dette skulle kun være en hyldest til dyrets evner, men ordene passede samtidig i en anden retning, hvis Bates kun havde vidst det, for der gives en stor mængde damer og herrer, der gør krav på at blive regnet som kristne mennesker, men som i mange henseender har en stærk og påfaldende lighed med Sikes' hund.

"Men," sagde Lurendrejeren, der med den opmærksomhed for sit fag, som indvirkede på ethvert af hans skridt, vendte tilbage til det punkt, hvorfra de var afvejet, "dette har ikke noget med den unge grønskolling her at gøre."

"Nej slet ikke," sagde Charley. "Hvorfor stiller du dig ikke under Fagin, Oliver?"

"Og gør din lykke i en snup?" tilføjede Lurendrejeren med et grin.

"Så at du bliver i stand til at trække dig tilbage på dine godser og spille fin kavalier, således som jeg agter at gøre den toogfyrretyvende tirsdag efter Trinitatis, når vi fire gange har haft skudår i træk," sagde Charley Bates.

"Jeg har ikke lyst til det," svarede Oliver frygtsomt "gid de ville lade mig gå. Jeg – jeg – ville helst gå."

"Men Fagin vil helst ikke!" sagde Charley.

Oliver vidste dette alt for godt, men i den tanke, at det kunne være farligt for ham, om han ytrede sine følelser mere åbent, sukkede han kun og blev ved med sin støvlepudsning.

"Gå!" udbrød Lurendrejerer. "Hvor er dit mod henne? Har du da slet ingen stolthed? Vil du gå og være afhængig af dine venner, hvad?"

"Fy for pokker!" sagde unge Bates og trak nogle silkelommetørklæder op af sin lomme og kastede dem ind i et skab. "Det er alt for lavt."

"Jeg kunne ikke gøre det," sagde Lurendrejerer med et udtryk af hovmodig væmmelse.

"Men du kan dog forlade dine venner," sagde Oliver halvt smilende, "og lade dem blive straffet for det, du har gjort."

"Det," svarede Lurendrejerer med en bevægelse med sin pibe, "det var alt sammen af hensyn til Fagin, for snushanerne ved, at vi arbejder sammen, og han kunne let være kommet i klemme, hvis vi ikke havde bjærget os. Det var grunden, ikke sandt, Charley?"

Bates nikkede og ville have talt, hvis ikke mindet om Olivers flugt havde trængt sig på ham så pludselig, at den røg, han var ved at indånde, var blevet hildet i en latter, så at den steg op i hans hoved og ned i hans hals og frembragte et anfald af hoste og stampen, der varede i flere minutter.

"Se her," sagde Lurendrejerer og tog en håndfuld shillings og halvpence frem. "Det er et lystigt liv! Er det ikke lige meget, hvor det kommer fra? Der, tag dem. Der er flere, hvor de kom fra. Du vil ikke, hvad? – Å du er dog et kosteligt kødhoved!"

"Han er slem, Oliver, ikke sandt?" spurgte Charley Bates. "Han kommer aldeles vist til at dø af hampesyg, hvad?"

"Jeg ved ikke, hvad det vil sige," svarede Oliver og sig om.

"Det skal jeg vise dig, gamle kammerat," sagde Charley. Med disse ord tog han enden af sit halstørklæde, som han holdt lige op i luften, og lod hovedet falde ned på den ene skulder, mens han udstødte en underlig lyd mellem tænderne. Ved denne livlige pantomimiske forestilling viste han, at det at dø af hampesygdom og hænges var et og det samme.

"Det er det, det vil sige," sagde Charley. "Se, hvor han gløder, Jack. Jeg har aldrig set en så udmærket kammerat som denne dreng. Han bliver min død, det gør han."

Og efter at Charley atter havde leet af hjertens grund, tog han igen fat på sin pibe med tårer i øjnene.

"Du har fået en dårlig opdragelse," sagde Lurendrejereren og så meget tilfreds på sine støvler, efter at Oliver havde blanket dem. "Men Fagin får nok noget ud af dig alligevel, eller også bliver du den første, han ingen nytte har haft af. Du skulle hellere begynde straks, for du kommer dog ind i faget, før du ved et ord at det, og du spilder kun din tid."

Charley understøttede dette råd med forskellige moralske formaninger af sin egen fabrik, og da disse var udtømte, udbredte han og hans ven sig i en glødende skildring af de mangfoldige glæder ved det liv, de førte, blandet med en mængde vink til Oliver om, at det bedste, han kunne gøre, var uden længere tøven at sikre sig Fagins velvilje ved de samme midler, som de havde brugt for at vinde den. "Og husk altid på, Nolly," sagde Lurendrejereren, da de hørte jøden åbne døren, "tager du ikke viskestykker og stegevendere –"

"Hvad kan det nytte at tale således?" afbrød Charley Bates til ham, "han forstår jo ikke, hvad du mener."

"Tager du ikke lomme-tørklæder og ure," sagde Lurendrejeren og lempede sin tale efter Olivers fatteevne, "så tager en anden dem, så at både de, der mister dem, og du selv med ville have skaden og ingen får for en halv penny nytte af dem, undtagen de fyre, der tager dem, og du har akkurat lige så god ret til dem som de."

"Ganske rigtigt, ganske rigtigt," sagde jøden, der var trådt ind, uden at Oliver havde set ham. "Det er så klart som dagen, så klart som dagen. Tro kun Lurendrejeren på hans ord. Ha, ha, ha! Han kan sin håndterings katekismus udenad."

Den gamle mand gned sig fornøjet i hænderne, mens han stadfæstede Lurendrejeren fremstilling, og fnisede af glæde over sin lærlings duelighed.

Samtalen blev ikke ført videre denne gang, for jøden var kommet hjem, ledsaget af miss Betsy og en herre, som Oliver ikke havde set før, men som Lurendrejeren kaldte Tom Chitling, og som nu viste sig efter at have ventet lidt ude på trappen og udvekslet nogle galanterier med damen.

Chitling var ældre end Lurendrejeren, da han måske havde oplevet atten vintre, men der var en grad af ærbødighed i hans væsen mod denne unge herre, som syntes at tilkendegive, at han godt vidste, at han stod under ham med hensyn til snilde og uddannelse. Han havde små, blinkende øjne og et koparret ansigt og gik med en lodden hue, en mørk corduroys trøje, fedtede hvergarnsbukser og et forklæde. Hans garderobe var, sandt at sige, noget mangelfuld, men han undskyldte sig hos selskabet ved at sige, at hans "tid" først var løbet ud for en time siden, og da han på grund af dette havde båret "husets klæder" i de sidste seks uger, havde han ikke været i stand til at skænke

sine private klædningsstykker den fornødne opmærksomhed. Chitling tilføjede med tydelige tegn på forbitrelse, at den ny mode med at gennemryge klæderne derinde var rent forfatningsstridig, da der kun blev brændt huller i dem ved det, uden at man kunne kræve det offentlige til ansvar. Det samme mente han måtte gælde om den bestemmelse, at håret skulle klippes af, hvad der var aldeles ulovligt. Chitling sluttede med at sige, at han ikke havde smagt en dråbe i toogfyrre dødelig lange, strenge arbejdsdage, og at han "ville ønske, at han måtte sprænges, hvis han ikke var så tør i halsen som kridt."

"Hvor tror du, at denne herre kommer fra, Oliver?" sagde jøden med et grin, idet de andre drenge satte en flaske brændevin på bordet.

"Det – det – ved jeg ikke, sir," svarede Oliver.

"Hvem er det?" spurgte Tom Chitling med et hånligt blik på Oliver.

"En ung ven af mig," svarede jøden.

"Det er godt for ham," sagde den unge mand med et meget sigende blik på Fagin. "Lige meget, hvor jeg kommer fra, min dreng; du finder snart vejen derhen, det tør jeg holde en krone på!"

Over dette indfald gav drengene sig til at le, og efter at have gjort nogle flere løjer over samme emne og hvisket nogle ord til Fagin, gik de bort.

Den sidst ankomne talte nu afsides med Fagin, hvorpå de satte deres stole hen til kaminen. Jøden lod Oliver sætte sig ved siden af ham og ledte derpå samtalen hen på de former, som bedst egnede sig til at tiltale hans tilhørere, såsom de store fordele ved faget, Lurendrejerens dygtighed, Charley Bates'

elskværdighed og jødens egen gavmildhed. Omsider syntes disse emner at være fuldstændig udtømte, og Chitling syntes det samme (for efter et par ugers forløb bliver forbedringshuset noget trættende). Miss Betsy tog derfor afsked, for at selskabet kunne gå til ro.

Fra denne dag af var Oliver sjældent alene, men i næsten uafbrudt forbindelse med de to drenge, der hver dag legede den gamle leg med jøden – om til deres egen eller til Oliveres uddannelse, måtte Fagin bedst vide.

Til andre tider fortalte den gamle mand dem historier om tyverier, han havde begået i sine yngre dage, krydrede med så mange snurrigheder og indfald, at Oliver ikke kunne bare sig for at le hjerteligt og røbe, at han morede sig trods alle sine bedre følelser.

Den listige jøde havde, kort sagt, Oliver i sine garn, og efter ved ensomhed og mørke at have forberedt hans sind til at foretrække ethvert som helst andet selskab for omgangen med sine egne sørgmodige tanker på et så kedsommeligt sted, dryppede han nu langsomt den gift i hans sjæl, som han håbede skulle sværte den og forandre dens farve for altid.

19. I hvilket en mærkelig plan afhandles og vedtages

Det var en råkold, fugtig, blæsende aften, da jøden efter at have knappet sin kavaj tæt sammen om sin skrumpne krop og trukket kraven helt op over ørene, så at den ganske skjulte den nederste del af hans ansigt, skred ud af sin hule. Han blev stående på trappen, mens døren blev låst og stænget efter ham, og efter at have lyttet, til drengene havde bragt alting i orden, og deres fodtrin ikke længere kunne høres, luskede han, så i hurtigt han kunne, ned ad gaden.

Det hus, hvor Oliver var blevet ført hen, lå i nærheden af Whitechapel. Jøden standsede et øjeblik på hjørnet af gaden, gik, efter at have set sig mistroisk om, over på det andet fortov og tog vejen til Spitalfields.

Snavset lå tykt på brostenene, og en tæt tåge hang over gaderne. Regnen faldt fin som støv, og alt var koldt og klamt at røre ved. Det syntes netop at være en aften for et væsen som jøden til at være ude i. Idet han sneg sig forsigtigt fremad og listede sig langs med murene og gadedørene, syntes den afskyelige gamle mand at ligne et eller andet væmmeligt kryb, der var avlet i det slim og det mørke, han levede i, og nu kravlede frem om aftenen for at opsøge noget velsmagende affald til et måltid.

Han fortsatte sin gang gennem mange krumme og smalle gader, indtil han kom til Bethnal Green, hvor han, idet han

pludselig drejede af til venstre, snart kom ind i et af de usle og skidne stræder og gyder, hvoraf der findes så mange i dette tæt bebyggede og befolkede kvarter.

Jøden var imidlertid åbenbart alt for godt kendt med denne egn til at lade sig vildlede enten af aftenens mørke eller af den indviklede vej. Han skyndte sig gennem flere gange og gader og drejede omsider ind i en, der kun oplystes af en enkelt lygte langt borte. I denne gade bankede han på en dør, og efter at have vekslet nogle ord i en dæmpet tone med den person, som åbnede døren, gik han op ad trappen.

En hund knurrede, da han rørte ved døren, og en mandfolkestemme spurgte, hvem det var.

"Kun mig, Bill; kun mig, min ven," sagde jøden og stak hovedet ind ad døren.

"Ind med Dem," sagde Sikes. "Læg dig, dit dumme fæ. Kender du ikke Fanden, fordi han har fået kavaj på?"

Hunden var åbenbart blevet noget skuffet af Fagins overtøj, for da jøden havde knappet kavajen op og hængt den over en stoleryg, trak den sig tilbage til den krog, hvorfra den havde rejst sig, og logrede undervejs for at vise, at den var så tilfreds, som dens natur tillod.

"Nå?" sagde Sikes.

"Nå, min ven," svarede jøden. "God dag, Nancy!"

Disse ord udtaltes netop med så, megen forlegenhed, at de indeholdt tvivl om, at de ville blive venligt modtaget, for Fagin og hans unge veninde havde ikke truffet hinanden, siden hun havde beskyttet Oliver. Men enhver tvivl i så henseende, hvis han nærede nogen, fjernedes snart ved den unge dames adfærd. Hun tog sine fødder fra kamingærdet, skød sin stol

tilbage og bad uden videre omsvøb Fagin sætte sin derhen, for det var en kold aften, det var både vist og sandt.

"Ja, det er koldt, kære Nancy," sagde jøden, mens han varmede sine skindmagre hænder over ilden; "det går lige til marv og ben," tilføjede den gamle mand, idet han lagde hånden på sin venstre side.

"Det må være en rigtig syl, når den skal finde vej gennem Deres hjerte," sagde Sikes. "Giv ham noget at drikke, Nancy, men skynd dig. Brænde min krop, et menneske kan jo blive syg af at se hans magre, gamle krop ryste således, som om han var et stygt spøgelse, der nylig var stået op af graven."

Nancy hentede hurtigt en flaske fra et skab, der indeholdt mange, som, efter deres forskellige skikkelser at dømme, var fyldt med flere slags drikkevarer, og Sikes skænkede nu et glas brændevin og bad jøden tømme det.

"Det er mere end nok, mange tak, Bill," svarede jøden og satte glasset fra sig efter kun at have rørt ved det med sine læber.

"Hvad, er De bange for, at vi skal narre Dem?" spurgte Sikes og fæstede sine øjne på jøden. "Fy!"

Med en hånlig, hæs grynten tog Sikes glasset og kastede resten af dets indhold i asken som en indledende ceremoni til at fylde det igen til sig selv, hvilket han straks gjorde.

Mens han tømte glasset, så jøden sig om i værelset, ikke af nysgerrighed, for han havde tit set det før, men af en uro og mistroiskhed, som var blevet ham til vane. Det var et tarveligt udstyret værelse, hvori der, med undtagelse af skabets indhold, ikke fandtes noget, der kunne vække formodning om, at dets beboer var andet end arbejdsmand, lige som der ingen andre mistænkeligere genstande sås end et par svære knipler, der stod

i en krog, en kort stok med en blyklump på hver ende, en såkaldt "livsbevarer", som hang over kamingesimsen.

"Så," sagde Sikes og smækkede med læberne, "nu er jeg færdig."

"Til forretninger?" spurgte jøden.

"Ja, til forretninger. Sig, hvad De har at sige."

"Om huset i Chertsey, Bill?" sagde jøden, idet han skød sin stol længere frem og talte meget sagte.

"Ja, hvad det?"

"Å, han ved nok, hvad jeg mener, ikke sandt, Nancy?"

"Nej, jeg gør ikke," snerrede Sikes, "eller vil ikke vide det, hvilket kommer ud på et og det samme. Tal rent ud af posen og kald tingene ved deres rette navn. Sid ikke der mod Deres blinken og vinken og mørke taler, som om De ikke selv var den første, der fandt på dette indbrud. Knuse Deres øjestene, hvad er det, De mener?"

"Stille, Bill, stille!" sagde jøden, der forgæves havde søgt at standse dette udbrud af harme, "man kunne let høre os, min ven!"

"Lad dem høre!" sagde Sikes. "Det bryder jeg mig ikke om!"

Men da Sikes alligevel brød sig om det, dæmpede han ved nærmere eftertanke sin stemme og blev roligere.

"Nå, nå," sagde jøden indsmigrende, "det var kun en forsigtighed af mig, ikke andet. Nå, min ven, altså det var huset i Chertsey. Hvornår skal det ske, Bill, hvad? Hvornår skal det ske? Sådan noget sølvtøj der er, mine venner!" sagde jøden, idet han gned sig i hænderne og i henrykt forventning trak øjenbrynene i vejret.

"Slet ikke," svarede Sikes koldblodigt.

"Slet ikke!" gentog jøden og lagde sig tilbage i stolen.

"Nej, slet ikke," sagde Sikes, "i det mindste bliver det ikke så let en sag, som vi har troet."

"Så har man heller ikke båret sig rigtigt ad," sagde jøden og blev bleg af harme. "Det kan ikke nytte, I siger noget."

"Men jeg vil sige noget. Jeg siger Dem, at Toby Crackit har lusket omkring stedet i fjorten dage, men han har ikke kunnet bringe en eneste af tjenestefolkene til fornuft."

"Er det Deres mening at sige mig, Bill," sagde jøden, der blev mere og mere spag, jo hidsigere den anden blev, "at ingen af de to tjenestekarle der i huset lader sig vinde?"

"Ja, det er min mening. Den gamle dame har haft dem i sit brød i tyve år, og om De så gav dem fem hundrede pund, bed de ikke på."

"Men er det da også Deres mening, min ven," indvendte jøden, "at fruentimmerne heller ikke lader sig vinde?"

"På ingen måde."

"Ikke af den flotte Toby Crackit?" sagde jøden vantro, "husk dog på, hvorledes fruentimmerne er."

"Nej, ikke en gang af den flotte Toby Crackit," svarede Sikes. "Han siger, at han har gået med forlorne bakkenbarter og gul vest i al den velsignede lange tid, han har drevet omkring dernede, men uden mindste nytte."

"Han burde have prøvet på det med overskæg og et par officersbukser, min ven," sagde jøden efter nogle øjeblikkes eftertanke.

"Det gjorde han også, men det nyttede lige så lidt som det andet."

Jøden så lidt flov ud ved denne efterretning, og efter at have grublet nogle minutter så han op og sagde med et dybt suk, at hvis den hotte Toby Crackit havde aflagt rigtig melding, var han bange for, at de måtte opgive spillet.

"Og dog," sagde den gamle mand, idet han lod sine hænder synke ned på sine knæ, "er det meget sørgeligt, min ven, at miste så meget, når man først har sat sig i hovedet at få det."

"Ja, det er det desværre," sagde Sikes.

Derpå fulgte et langt ophold, under hvilket jøden sad i dybe tanker, mens hans ansigt fik et sandt djævelsk, skurkagtigt udtryk. Sikes skottede af og til hemmeligt til ham, og Nancy, der åbenbart var bange for at opirre indbrudstyven, sad med øjnene fæstet på ilden, som om hun havde været døv for alt, hvad der var foregået.

"Fagin," sagde Sikes, idet han pludselig afbrød tavsheden, "gælder det et halvt hundrede gulfisk ekstra, når det bliver udført ved vore egne kræfter?"

"Ja," svarede jøden og fo'r pludselig op.

"Er det et ord?" spurgte Sikes.

"Ja, min ven, ja," svarede jøden og greb den andens hånd, idet hans øjne funkledede, og hver muskel i hans ansigt dirrede af den spænding, som dette spørgsmål havde fremkaldt.

"Så," sagde Sikes og stødte med en slags foragt jødens hånd til side, "kan det ske, når De selv vil. Toby og jeg klatrede over havemuren i forgårs aftes og undersøgte fyldingerne i døren og vinduesskodderne. Huset bliver låst om aftenen som et fængsel, men der er dog et sted, hvor vi i al stilhed og med sikkerhed kan bryde ind."

"Hvor er det, Bill?" spurgte jøden ivrigt.

"Åh," hviskede Sikes, "når man går over plænen –"

"Ja, ja," sagde jøden og bøjede sit hoved forover, så at øjnene var nær ved at springe ud af det.

"Hm!" udbrød Sikes og tav, idet pigen, næsten uden at bevæge hovedet, pludselig så sig om og et øjeblik pegede på jødens ansigt. "Det kan være det samme, hvor det er. Jeg ved nok, at De ikke kan få det gjort uden mig, men det er dog bedst at være forsigtig, når man har med Dem at gøre."

"Som De vil, min ven, som De vil," svarede jøden og bed sig i læben. "Skal der ingen anden hjælp til end Deres og Tobys?"

"Nej," sagde Sikes, "ingen anden end et centrumsbor og en dreng. Det første har vi begge to selv, den anden må De skaffe os."

"En dreng," udbrød jøden. "Nå, så er det en fylding, hvad?"

"Det er det samme, hvad det er!" svarede Sikes. "Jeg mangler en dreng, og han må ikke være for stor. Åh," sagde Sikes tankefuldt, "havde jeg bare fået skorstensfejerens dreng med! Han kuede ham med vilje i væksten og lejede ham ud for en billig penge. Men faderen blev nappet, og så kom Selskabet for Unge Forbrydere og tog drengen bort fra en håndtering, hvorved han tjente penge, lod ham lære at læse og skrive og sætter ham en gang i tiden til et håndværk. Og således bliver de ved," sagde Sikes, hvis forbitrelse voksede ved mindet om den uret, han havde lidt, "således bliver de ved, og hvis de bare havde penge – hvad det er en ren Guds styrelse, at de ikke har – så ville der om et par års tid ikke være en halv snes drenge tilbage i faget."

"Nej, det ville der ikke," sagde jøden, der imidlertid havde siddet i tanker og kun snappet de sidste sætninger. "Bill!"

"Hvad?" spurgte Sikes.

Jøden nikkede hen imod Nancy, der endnu sad og stirrede på ilden, og tilkendegav ved et tegn, at han ønskede, hun skulle gå. Sikes trak utålmodigt på skuldrene, som om han fandt denne forsigtighed unødvendig, men fjede dog jøden og bad miss Nancy hente et krus øl.

"Du trænger ikke til øl," sagde Nancy, idet hun lagde armene over kors og ganske roligt blev siddende.

"Jo vist gør jeg så," sagde Sikes.

"Sludder," sagde pigen koldblodigt. "Bliv ved, Fagin. Jeg ved, hvad han vil sige, Bill. Han har ikke nødig at bryde sig om mig."

Jøden tøvede endnu, og Sikes så noget forundret fra den ene hen på den anden.

"De skal ikke bryde Dem om den gamle tøs, Fagin," sagde han omsider. "De har kendt hende længe nok til at kunne stole på hende, ellers måtte fanden have sit spil. Hun er ikke den, der sladrer af skole, vel Nancy?"

"Det skulle jeg ikke tro," svarede den unge pige, idet hun skød sin stol hen til bordet og lagde sine albuer på det.

"Nej, nej, lille ven, det ved jeg nok," sagde jøden, "men –" og han tav igen.

"Men hvad?" spurgte Sikes.

"Jeg ved ikke, om hun måske ikke kunne gøre sig rebelsk, ligesom hun gjorde forleden aften."

Ved denne tilståelse brast miss Nancy i en lydelig latter. Hun drak et glas brændevin, rystede med en trodsig mine på hovedet og kom med forskellige udråb, som: "Hold spillet gående! Aldrig forknyt!" og deslige, der syntes straks at gøre

dem begge roligere, for jøden nikkede med en tilfreds mine og satte sig ligesom Sikes.

"Nå, Fagin," sagde Nancy med et smil, "sig kun Bill lige så godt straks alt om Oliver."

"Du er et godt hoved, lille ven; den snildeste tøs, jeg har set!" sagde jøden og klappede hende på halsen. "Det var ganske rigtigt Oliver, jeg ville tale om. Ha, ha, ha!"

"Hvad er der med ham?" spurgte Sikes.

"Han er netop en dreng for Dem, min ven," svarede jøden med en hæs hvisken, idet han lagde sin finger på siden af sin næse og grinede.

"Han!" udbrød Sikes.

"Tag ham, Bill!" sagde Nancy. "Hvis jeg var i dit sted, så tog jeg ham. Han er måske ikke så behændig som en af de andre, men det er heller ikke nødvendigt, når han kun skal lukke en dør op. Du kan trygt stole på ham, Bill."

"Ja, det kan De," sagde Fagin, "han har været i en god skole i de sidste uger, og det er på tide, at han tager fat og arbejder for sit brød."

"Ja, han er netop af den størrelse, som jeg ønsker," sagde Sikes grublende.

"Og gør alt, hvad De vil, kære Bill," tog jøden til orde. "Han kan ikke lade være med det – det vil sige, hvis De forskrækker ham grundigt."

"Forskrækker ham!" gentog Sikes. "Det bliver ingen ringe forskrækkelse, kan De være vis på. Er der noget i vejen med ham, når vi først er begyndt på arbejdet – det må gå, som det vil – så ser De ham ikke levende igen. Fagin. Tænk på det, før De sender ham til mig; mærk vel mine ord," sagde indbrudstyven,

idet han vuggede et stort brækjern, som han havde taget frem under sengen, i sin hånd.

"Det har jeg alt sammen tænkt på," sagde jøden med kraft. "Jeg har iagttaget ham meget nøje, mine venner, meget nøje. Mærker han først, at han er en af vore, er hans sjæl først opfyldt af den forestilling, at han har været tyv, da er han vor, vor for hele livet. Nej, det kunne ikke have truffet sig bedre."

Den gamle mand lagde armene over kors, trak hovedet og skuldrene sammen i en bunke og omfavnede bogstaveligt talt sig selv af glæde.

"Vor!" sagde Sikes, "Deres, mener De nok."

"Ja måske, min ven," svarede jøden med en skingrende skoggerlatter. "Min, om De vil, Bill."

"Men hvorfor," sagde Sikes med en barsk skulen til sin venlige ven. "Hvorfor vil De gøre Dem så megen ulejlighed med en blegnæbbet unge, når De ved, at der hver aften driver de første halvtreds drenge om i Common Garden, som De kan vælge imellem, ligesom De vil?"

"Fordi jeg ingen nytte kan have af dem, min ven," svarede jøden lidt forvirret. "De duer til ingenting, for deres ansigter røber dem, når de kommer i forlegenhed, og jeg mister dem alle. Men når man tager denne dreng på rette måde, mine venner, kan jeg udrette mere med ham, end jeg ville kunne udrette med tyve af de andre. Desuden," sagde jøden, der nu havde genvundet sin fatning, "har han os nu, hvis han bare kunne smøre haser igen, og han må sejle i den samme båd som vi. Det gør intet til sagen, hvorledes han kom der. Det er tilstrækkeligt, jeg har magt over ham, at han har været med i et tyveri. Det er alt, hvad jeg ønsker. Det er langt bedre end at være

nødt til at rydde den stakkels, lille dreng af vejen, hvilket ville være farligt, og desuden et tab."

"Hvornår skal det ske?" spurgte Nancy for at standse et heftigt udbrud af Sikes, der skulle udtrykke den modbydelighed, hvormed han havde hørt på Fagins skrømtede menneskekærlighed.

"Ja, det er sandt," sagde jøden, "hvornår skal det ske, Bill?"

"Jeg aftalte med Toby," svarede Sikes i en tvær tone, "at det skal gå for sig i morgen nat, hvis han ikke hørte noget fra mig."

"Godt," sagde jøden, "det er jo ikke måneskin?"

"Nej."

"Er alting i orden til at få kosterne bort?"

Sikes nikkede.

"Og –"

"Å, ja vist, alting er aftalt," svarede Sikes. "Bryd Dem ikke om de småting. De må helst lade drengen komme her hen i morgen aften; jeg skal få stenene løse en time efter daggry. Så holder De Deres mund og har smeltediglen rede; det er alt, hvad De har at gøre."

Efter en yderligere forhandling, hvori de alle tre tog levende del, blev det aftalt, at Nancy næste aften, når det var blevet mørkt, skulle indfinde sig hos jøden og tage Oliver med, idet Fagin gjorde den listige bemærkning, at hvis han viste ulyst til foretagendet, så ville han være villigere til at følge med pigen, der nylig havde taget sig af ham, end med nogen anden. Det blev ligeledes højtideligt vedtaget, at stakkels Oliver til den påtænkte ekspeditions fremme skulle overgives til William Sikes, og at bemeldte Sikes skulle gøre med ham, hvad han fandt for godt, uden at kunne kræves til ansvar af jøden for

enhver ulempe eller ulykke, der ramte drengen, eller for enhver straf, som det måtte være nødvendigt at tildele ham, alt dog under forudsætning af, for at kontrakten i så henseende skulle være bindende, at de forklaringer, som Sikes ved sin tilbagekomst måtte aflægge, i alle væsentlige punkter blev bekræftede og stadfæstede ved den flotte Toby Crackits vidnesbyrd.

Da disse aftaler var truffet, gav Sikes sig til at drikke brændevin i en frygtelig grad og svang brækjernet på en foruroligende måde, mens han på samme tid hylede nogle meget umusikalske stumper af viser, blandede med vilde eder. Til sidst ville han i et anfald af fagmæssig begejstring absolut hente sin kasse med indbrudsredskaber, men ikke så snart var han kommet ravende ind med den og havde åbnet den for at forklare brugen og beskaffenheden af de forskellige ting, den indeholdt, og deres ejendommelige skønheder, før han tumlede om på gulvet over den og faldt i søvn der, hvor han lå.

"God nat, Nancy," sagde jøden og indhyllede sig ligesom før.

"God nat!"

Deres øjne mødtes, og jøden tog hende skarpt i øjesyn, men pigen blinkede ikke. Hun mente det lige så oprigtigt som Toby Crackit selv.

Jøden bød hende atter godnat og gav, mens hun vendte ryggen til, Sikes et lumsk spark, hvorefter han famlede ned ad trappen.

"Således går det altid," mumlede jøden ved sig selv, mens han gik hjem. "Det værste ved disse fruentimmer er, at en ringe ting kan vække en for længe siden glemt følelse, og det bedste ved

dem er, at den aldrig varer længe. Ha, ha, ha! Manden imod barnet for en pose guld!"

Imens arbejdede Fagin sig gennem skarn og dynd frem til sit skumle hjem, hvor Lurendrejeren sad oppe og ventede utålmodigt på hans tilbagekomst.

"Er Oliver i seng? Jeg må tale med ham," var hans første ord, da de gik ned ad trappen.

"For flere timer siden," svarede Lurendrejeren, idet han åbnede en dør, "der er han."

Drengen lå i en dyb søvn på et plumpt leje på gulvet, så bleg af sorg og den indesluttede luft i hans fængsel, at han så ud som en død, ikke som en død i liglagen og kiste, men i den dragt, den døde bærer, når livet nylig er svundet, når en ung og kærlig sjæl for et øjeblik siden har svunget sig op i Himlen, og verdens grove luft endnu ikke har haft tid til at ånde på det skrøbelige ler, som den boede i.

"Ikke nu," sagde jøden og vendte sig sagte bort, "i morgen, i morgen!"

20. Hvori Oliver bliver overgivet til William Sikes

Da Oliver vågnede om morgenen, blev han ikke så lidt overrasket ved at se, at et par ny sko med stærke, tykke såler var blevet sat ved hans seng og de gamle taget bort. Først glædede han sig over denne opdagelse i håb om, at den måske var forløberen for hans udfrielse, men disse tanker forsvandt, da han satte sig til at spise frokost i enrum med jøden, der i en tone og med et væsen, som røbede hans uro, fortalte ham, at han samme aften skulle hen til Bill Sikes' bolig.

"For – for – at blive der, sir?" spurgte Oliver ængsteligt.

"Nej, nej, lille ven, ikke for at blive der. Vi vil ikke undvære dig. Vær ikke bange, Oliver, du skal nok komme tilbage til os igen. Ha, ha, ha! Vi vil ikke være så grusomme at sende dig bort. Nej, nej!"

Den gamle mand, der bukkede sig ned over ilden for at riste et stykke brød, så sig om, idet han spøjte således med Oliver, og fnisede, ligesom for at vise, at han vidste, at han endnu ville være meget glad ved at kunne slippe bort.

"Du vil sagtens gerne vide," sagde jøden og fæstede sine øjne på Oliver, "hvorfor du skal hen til Bill, lille ven, hvad?"

Oliver rødmede uvilkårligt, da han mærkede, at den gamle tyv havde gættet hans tanker, men svarede kækt, ja, det ville han gerne vide.

"Hvorfor tror du da?" spurgte Fagin, idet han afværgede spørgsmålet.

"Det ved jeg virkelig ikke, sir," svarede Oliver.

"Nå!" sagde jøden og vendte sig med skuffet åsyn bort efter at have studeret drengens træk. "Så vent, til Bill siger dig det."

Jøden syntes at være meget ærgerlig over, at Oliver ikke viste større nysgerrighed, men sandheden er, at skønt han virkelig var meget nysgerrig, blev han dog alt for forvirret over Fagins listige blikke til for øjeblikket at kunne stille yderligere spørgsmål. Han fik heller ikke lejlighed til det, for jøden fortsatte at være meget tvær og tavs til om aftenen, da han gjorde sig rede til at gå ud.

"Du kan tænde lys," sagde jøden og satte et på bordet, "og der har du en bog, du kan læse i, til de kommer og henter dig. God nat."

"God nat, sir," svarede Oliver venligt.

Jøden gik hen til døren, idet han så tilbage efter drengen, men pludselig blev han stående og kaldte på ham.

Oliver så op. Jøden pegede på lyset og opfordrede ham til at tænde det. Han gjorde det, og idet han satte stagen på bordet, mærkede han, at jøden så på ham fra den mørke del af stuen med sænkede og sammentrukne øjenbryn.

"Tag dig i agt, Oliver, tag dig i agt!" sagde den gamle mand og rystede advarende sin højre hånd ad ham, "han er en rå karl og tænker kun på blod, når hans eget er kommet i kog. Hvad der så sker, så ti og gør, hvad han befaler dig. Husk på det!" Idet han lagde eftertryk på de sidste ord, kom der efterhånden et spøgelsesagtigt grin i hans ansigt, og han gik ud af stuen med et nik.

Oliver støttede hovedet på sin hånd, da den gamle var forsvundet, og grublede med bævende hjerte over, hvad han havde hørt. Jo mere han tænkte på jødens formaning, des vanskeligere blev det for ham at gætte dens sande mening. Han kunne ikke tænke sig noget som helst slet formål, der skulle opnås ved, at han kom til Sikes, som ikke lige så godt kunne opnås ved, at han blev hos Fagin, og efter længe at have brudt sin hjerne, kom han til den slutning, at han var blevet valgt til at varte indbrudstyven op, indtil en anden, bedre skikkede dreng kunne findes. Han var alt for vant til at lide og havde lidt for meget, hvor han var, til at tage sig udsigten til en forandring meget nær. Han blev siddende nogle minutter i dybe tanker, pudsede så med et dybt suk lyset og begyndte at læse i den bog, jøden havde givet ham.

Først bladede han kun ligegyldigt i bogen, men da han kom til et sted, som tiltrak sig hans opmærksomhed, blev han snart ivrig efter at lære dens indhold nærmere at kende. Det var en beskrivelse af flere store forbryderes levnedsløb og processer, og bladene var tilsmudsede og slidte af jævnlig brug. Snart læste han om skrækkelige forbrydelser, der fik blodet til at isne; om hemmelige mord, der var blevet begået på den ensomme landevej, og om lig, der var blevet skjult i dybe gruber og brønde, som ikke, hvor dybe de end var, havde kunnet holde på dem, men til sidst efter mange års forløb havde kastet dem op igen og gjort morderne så vanvittige ved synet dem, at de i deres rædsel havde tilstået deres brøde og hylet efter galgen for at få ende på deres lidelser. Og snart læste han om mennesker, som, mens de i nattens stilhed havde ligget i deres senge, af deres egne syndige tanker var blevet fristet og forledet til så

skrækkelige blodsudgydelser, at huden blev iskold, og lemmerne rystede ved tanken om det. De rædsomme beskrivelser var så tro og levende, at de skidne blade syntes at blive røde af blod, og ordene, der stod i dem, klang i hans øren, som om de blev hvisket af de dødes genfærd.

I et anfald af frygt lukkede drengen bogen og skød den fra sig. Derpå faldt han på knæ og bad himlen fri ham for sådanne misgerninger og hellere straks lade ham dø end lade ham komme til at begå så skrækkelige og forfærdelige forbrydelser. Efterhånden blev han roligere og bad med dæmpet, skælvende røst, at han måtte blive udfriet af de farer, der nu omgav ham, og at hvis der kunne ydes en stakkels, forstødt dreng, som aldrig havde kendt venners eller slægtninges kærlighed, nogen hjælp, at denne da måtte blive ham til del nu, da han stod ene og forladt midt iblandt synd og brøde.

Han havde sluttet denne bøn, men sad endnu og skjulte sit ansigt i sine hænder, da en raslende lyd gjorde ham opmærksom.

"Hvad er det?" råbte han, idet han sprang op og fik øje på en skikkelse, der stod ved døren. "Hvem er der?"

"Det er mig – kun mig," svarede en skælvende stemme.

Oliver holdt lyset op over sit hoved og så hen mod døren. Det var Nancy.

"Sæt lyset," sagde pigen og drejede hovedet til siden. "Det skærer mig i øjnene."

Oliver så at hun var bleg, og spurgte venligt, om hun var syg. Pigen kastede sig på en stol med ryggen imod ham og vred sine hænder, men svarede ikke.

"Gud forlade mig," sagde hun lidt efter, "alt dette har jeg aldrig tænkt på."

"Er der hændt dig noget?" spurgte Oliver. "Kan jeg hjælpe dig? Jeg vil gerne, hvis jeg kan, ja, jeg vil sandelig."

Hun rokkede frem og tilbage, tog sig til halsen og gispede og snappede efter vejret, idet hun frembragte en gurglende lyd.

"Nancy," råbte Oliver forskrækket, "hvad er der?"

Pigen slog sig på knæerne og stampede i gulvet, men holdt pludselig inde, idet hun trak sit sjal tættere om sig og gøs af kulde.

Oliver rørte op i ilden. Hun trak sin stol hen til den og blev siddende et øjeblik uden at tale; men så hævede hin hovedet og så sig om.

"Jeg ved ikke, hvad der undertiden går af mig," sagde pigen og lod, som om hun fik travlt med at ordne sine klæder; "det er dette fugtige, snavsede værelse, tror jeg. Nå, kære Nolly, er du rede?"

"Skal jeg følge med dig?" spurgte Oliver.

"Ja, jeg kommer fra Bill," svarede pigen. "Du skal med mig."

"Hvorfor?" spurgte Oliver.

"Hvorfor?" gentog pigen og slog øjnene op, men vendte dem bort igen, i det samme de mødte drengens ansigt. "Åh, ikke for noget ondt."

"Det tror jeg ikke," sagde Oliver, som nøjere havde iagttaget hende.

"Som du vil," sagde pigen og tvang sig til at le. "Ikke for noget godt da."

Oliver kunne se, at han havde en vis magt over pigens bedre følelser, og tænkte et øjeblik på at appellere til hendes

medlidenhed med hans hjælpeløse stilling. Men da faldt det ham pludselig ind, at klokken først var elleve, og at der endnu var mange folk på gaderne, af hvilke dog vist nok nogle ville tro hans ord. Da han kom til at tænke på dette, trådte han frem og sagde hastigt, at han var rede. Pigen havde lagt mærke til hans overvejelse og forstod godt alting. Hun så vist på ham, mens han talte, og kastede ham et blik, der tydeligt nok viste, at hun havde gættet, hvad der var foregået i hans tanker.

"Stille!" sagde pigen, idet hun bukkede sig ned over ham og pegede på døren, mens hun så sig forsigtig om; "du kan ikke gøre noget. Jeg har gjort mig megen umage for din skyld, men til ingen nytte. Du bliver bevogtet på alle kanter, og hvis du i det hele skal slippe bort herfra, er tiden endnu ikke kommet."

Overrasket over hendes indtrængende tone så Oliver forundret op på hendes ansigt. Hun syntes at tale sandhed; hendes ansigt var blegt og bevæget, og hun skælvede af alvor.

"Jeg har en gang befriet dig for at blive mishandlet og vil atter gøre det og gør det nu," fortsatte pigen højt, "for de, som ville have hentet dig, hvis jeg ikke havde gjort det, ville have været langt strengere imod dig, end jeg er. Jeg har lovet, at du skulle være rolig og stille; hvis du ikke er det, vil du skade dig selv og mig med, ja, måske blive min død. Se her! Dette har jeg allerede udstået for din skyld, så sandt Gud ser, at jeg viser dig det."

Hun pegede hastigt på nogle blå pletter på sin hals og sine arme og vedblev hurtigt: "Glem ikke dette og lad mig, i det mindste nu, ikke lide mere for din skyld. Kunne jeg hjælpe dig, ville jeg, men jeg har ikke magt til det. De har ikke i sinde at gøre dig fortræd, og hvad de så end får dig til at gøre, er skylden

ikke din. Stille! Ethvert ord af dig er et slag for mig. Giv mig din hånd – skynd dig, din hånd!"

Hun greb den hånd, som Oliver instinktmæssigt lagde i hendes, pustede lyset ud og trak ham med sig ned ad trappen. Døren blev hastigt åbnet af en person, som han ikke kunne se i mørket, og lige så hastigt lukket igen, da de var kommet ud. En droske ventede på dem, og med den samme hurtighed, hvormed hun havde talt til Oliver, drog pigen ham ind i vognen med sig og trak gardinerne tæt til. Kusken havde fået adressen og satte uden et øjeblikks ophold sin hest i fuldt løb.

Pigen blev ved at holde fast på Olivers hånd og at hviske ham de advarsler og forsikringer, hun allerede havde givet ham, i øret. Alt gik i en sådan fart, at han næppe havde fået tid til at tænke på, hvor han var, eller hvorledes han var kommet der, før vognen holdt uden for det hus, jøden var gået hen til den foregående aften.

Et eneste sekund kastede Oliver et hurtigt blik ned ad den tomme gade, og et råb om hjælp svævede på hans læber. Men pigens stemme lød i hans øre og besvor ham i så smertelige toner at tænke på hende, at han ikke havde hjerte til at råbe, og mens han betænkte, var lejligheden forbi, for han var allerede inde i huset, og døren var lukket.

"Denne vej," sagde pigen og slap for første gang hans hånd. "Bill!"

"Halløj!" svarede Sikes og viste sig oppe på trappen med et lys. "Det kalder jeg at være akkurat; kom op!"

Dette var en meget stor ros og en ualmindelig hjertelig velkomsthilsen af en sådan person som Sikes. Nancy, der syntes at blive glad over det, hilste venligt på ham.

"Tyrk er gået hjem med Tom," sagde Sikes, mens han lyste for dem. "Han ville kun være i vejen."

"Det er sandt," svarede Nancy.

"Du fik altså ungen med?" sagde Sikes og lukkede døren, da de alle var kommet ind i værelset.

"Ja, her er han," svarede Nancy.

"Var han føjelig?" spurgte Sikes.

"Som et lam," svarede Nancy.

"Det glæder mig," sagde Sikes og så barsk på Oliver, "for hans unge krops skyld, som ellers ville være kommet til at lide for det. Kom herhen, dreng, og lad mig holde en forelæsning for dig, som det er lige så godt straks at få fra hånden."

Med denne tiltale til sin ny protege tog Sikes hans hue af og kastede den hen i en krog, hvorpå han greb Oliver ved skulderen, satte sig ved bordet og stillede Oliver foran sig.

"Ved du for det første, hvad dette er?" spurgte Sikes, idet han tog en lommepistol, som lå på bordet.

Oliver svarede ja.

"Nå, se her," fortsatte Sikes. "Dette er krudt, dette en kugle og dette et lille stykke hattefilt til forladning."

Oliver mumlede noget om, at han kendte de forskellige ting, og Sikes gav sig til at lade pistolen med megen omhu og nøjagtighed.

"Nu er den ladt," sagde Sikes, da han var færdig.

"Ja, det ser jeg, sir," svarede Oliver skælvende.

"Nå," sagde indbrudstyven, idet han greb Oliver fast om håndleddet og holdt løbet så tæt til hans tinding, at det rørte ved den, mens drengen ikke kunne bare sig for at skride, "hvis du siger et ord, når du er kommet udenfor med mig, undtagen

når jeg taler til dig, så sidder denne ladning på øjeblikket i dit hoved. Hvis du altså vil tale uden tilladelse, så læs først din bøn."

Efter at have skulet truende til ham for at se, hvad indtryk advarslen gjorde, fortsatte Sikes.

"Så vidt jeg ved, er der ingen, som vil spørge synderlig efter dig, hvis du blev ekspederet ud af verden, så jeg egentlig ikke havde nødig at gøre mig al denne fordømte ulejlighed for at forklare dig sagen, hvis det ikke var for dit eget bedstes skyld. Hører du mig?"

"Meningen af det hele," sagde Nancy med stærkt eftertryk på ordene, og idet hun truede lidt ad Oliver, ligesom for at opfordre ham til at høre opmærksomt efter, "er, at hvis han gør dig bryderier ved et stykke arbejde, du har for, vil du forebygge, at han ikke holder tæt, ved at skyde ham igennem hovedet og selv bagefter udsætte dig for at komme til at dingle for det, ligesom du gør det for så mange andre ting i dit fag hver måned af dit liv."

"Det er rigtigt!" sagde Sikes bifaldende. "Kvindfolk kan altid sige en ting med de færreste ord, undtagen når de bruser op, for så tværer de den ud. Og nu, da han har fået alt at vide, vil vi have nogen aftensmad og derefter en lille lur, før vi går."

På denne opfordring dækkede Nancy bordet og forsvandt nogle minutter, men kom kort efter tilbage med et krus porter og en ret lammehoveder, der gav anledning til forskellige muntre vittigheder af Sikes, da dette fødemiddel og et i hans fag meget brugt, sindrigt redskab, brækjernet, havde et og samme navn i tyvesproget. Den værdige herre var måske på grund af udsigten til at komme i aktiv tjeneste i det ypperligste

humør. Som bevis på dette drak han i sin overlegenhed alt øllet i en slurk. Og efter en løselig regning brugte han ikke mere end fire snese eder under det hele måltid.

Da de havde spist – man kan let forestille sig, at Oliver ikke havde nogen stærk appetit – drak Sikes et par glas toddy og kastede sig på sengen med den befaling til Nancy og under mange trusler, hvis hun ikke gjorde det, at vække ham på slaget fem. Ifølge hans befaling lagde Oliver sig påklædt på en madras på gulvet, og pigen lagde ilden til rette og satte sig ved den for at kunne vække dem til rette tid.

Oliver lå længe vågen i den tanke, at det måske ikke var umuligt, at Nancy ville benytte denne lejlighed til at hviske ham flere gode råd, men pigen blev siddende tankefuld ved ilden uden at røre sig, undtagen når hun nu og da pudsede lyset. Træt af vågen og ængstelse faldt han omsider i søvn. Da han vågnede, stod der tetøj på bordet, og Sikes gemte forskellige ting i lommerne på sin overfrakke, der hang på en stoleryg, mens Nancy havde travlt med at lave frokost. Dagen var endnu ikke brudt frem, for lyset brændte endnu, og det var mørkt udenfor. En stærk regn slog imod ruderne, og himlen var sort og skyfuld.

"Nå," brummede Sikes, da Oliver rejste sig, "halv seks! Skynd dig, hvis du vil have morgenmad. Det er allerede sent nok."

Oliver var ikke længe om at gøre toilette og svarede efter at have nydt lidt frokost, på et tvært spørgsmål af Sikes, at han var færdig.

Næsten uden at se på drengen kastede Nancy et tørklæde til ham, som han kunne binde om halsen, og Sikes gav ham et stort, groft slag til at knappe sammen om skuldrene. Iført

denne dragt strakte han hånden ud mod indbrudstyven, som, idet han blev stående for med en truende bevægelse at vise ham, at han havde pistolen i sidelommen, trykkede den fast i sin, sagde farvel til Nancy og førte ham bort.

Oliver vendte sig et øjeblik om, da de kom hen til døren i håb om at møde et blik af pigen. Men hun havde atter indtaget sin forrige plads foran kaminen og sad aldeles ubevægelig ved den.

21. Ekspeditionen

Det var en trist morgenstund, da de kom ud på gaden; det blæste og regnede stærkt, og skyerne var tunge og stormfulde. Om natten var der faldet meget regn; store pytter havde samlet sig på gaderne, og rendestenene strømmede over af vand. På himlen sås et svagt glimt af den gryende dag, som dog snarere forøgede end ophævede skummelheden, idet det matte skær kun tjente til at svække det, som gadelygterne gav, uden at udbrede et varmere eller klarere lys over de våde tagrygge og øde gader. Ikke en sjæl rørte sig i denne del af byen; alle vinduerne var tæt tillukkede, og de gader, de gik gennem, var tavse og tomme.

Da de var kommet ind på vejen der fører fra Bethnal Green, begyndte dagen først egentlig at bryde frem. Mange af lygterne var allerede slukket; enkelte fragtvogne slæbte sig langsomt ad London til, og nu og da rullede en tilsølet diligence rask forbi, idet kusken gav den søvnige fragtmand et advarende rap med pisken, fordi han ved at holde sig på den forkerte side af vejen udsatte ham for at komme et kvart minut for sent til holdestedet. Værtshuse med brændende gasflammer indenfor stod allerede åbne. Efterhånden blev ligeledes de andre udsalgssteder lukkede op, og de mødte nu nogle enkelte mennesker. Derpå sås hele klynger af arbejdere, som drog til deres dagværk, mænd og kvinder med fiskekurve på hovedet, ælskarrar med haveurter og bøndervogne med både levende og hele slagtede kvæg. Mælkekoner med spande og en uafbrudt

strøm af folk, som traskede af sted med forskellige levnedsmidler til de østlige forstæder. Da de nærmede sig City, tiltog larmen og færdslen mere og mere, og da de kom ind i gaderne nær ved Smithfield, svulmede lyden op til et brøl af støj og travlhed. Det var så lyst, som det rimeligvis ville blive, indtil natten atter faldt på, og den travle morgen var begyndt for halvdelen af Londons befolkning.

Endelig nåede de Smithfield, hvorfra der lød en tummel af øredøvende lyde, som opfyldte Oliver med forbavselse.

Det var torvedag. Pladsen var dækket af et næsten ankeldybt lag af skarn og dynd, og en tyk damp, som stadig steg op fra det rygende kvæg og blandede sig med tågen, der syntes at hvile på skorstenspiberne, svævede tungt i luften. Alle foldene midt på den store plads var fulde af pæle, langs med rendestenene stod flere lange rækker hornkvæg, den ene bag ved den anden. Bønder, slagtere, kvægdrivere, drenge, tyve, lediggængere af de forskelligste slags var blandet i en tæt masse; kvægdriverens fløjten, hundenes gøen, hornkvægets brølen og stampen, fårenes brægen og svinenes grynten og skrigen; bissekræmmernes råb, ederne, skrigene og skænderierne på alle kanter; klokkeklang og det brøl af stemmer, som strømmede ud fra alle værtshuse, sammenstimlingen, puffene, stødene, slagene, skrigene og hylene; den afskyelige, skingrende støj, som genlød på hele torvet, og de uvaskede, uragede, sjuskede og snavsede skikkelser, der idelig løb frem og tilbage og banede sig vej ind imellem eller ud fra menneskemassen, gjorde det til et bedøvende og rystende optrin, som aldeles forvirrede sanserne.

Sikes, der slæbte Oliver efter sig, puffede sig gennem trængslen og skænkede alle de syn og lyde, der havde forbavset drengen så meget, kun ringe opmærksomhed. Han nikkede et par gange til en og ilede, idet han modstod lige så mange indbydelser til en morgendram, stadig fremad, indtil de var kommet ud af tummelen og havde banet sig vej til Holborn.

"Nå, dreng," sagde Sikes tvært, idet han så op på urskiven på St. Andreas-kirken, "straks syv! Du må skridte bedre ud. Træk ikke således på skankerne, din dovne unge!"

Sikes ledsagede disse ord mod et voldsomt ryk i sin lille ledsagers håndled, og Oliver satte sig i en slags trav, en mellemting mellem hurtig gang og løb, og holdt således, så godt han kunne, skridt med indbrudstyven.

I dette tempo fortsatte de deres vandring, indtil de var kommet forbi hjørnet af Hyde Park og ud på vejen til Kensington, hvor Sikes sagtnede sine skridt, indtil en tom fragtvogn, som var et lille stykke bag ved dem, havde indhentet dem, og da han så "Hounslow" skrevet på den, spurgte han kusken med så megen hellighed, som han var i stand til at påtage sig, om de måtte køre med til Isleworth.

"Sæt Dem kun op," sagde manden. "Er det Deres dreng?"

"Ja, det er min dreng," svarede Sikes, idet han så vist på Oliver og uvilkårligt stak hånden i den lomme, han havde gemt pistolen.

"Din fader går vist vel stærkt for dig, ikke sandt, lille ven?" spurgte kusken, da han lagde mærke til, at Oliver var ganske åndeløs.

"Ikke det mindste," tog Sikes til orde, "han er vant til det. Der, tag min hånd, Ned. Op med dig."

Med disse ord hjalp han Oliver op på vognen, hvorpå kusken pegede på en bunke sække og sagde, at han skulle lægge sig på dem og hvile sig.

Efterhånden som de kom forbi de forskellige milepæle, kunne Oliver mindre og mindre fatte, hvor hans ledsager ville føre ham hen. De var allerede kommet forbi Kensington og Brentfort, og dog blev de ved at køre videre, som om de først nylig havde begyndt deres rejse. Endelig kom de til et værtshus, hvorfra en anden vej syntes at dreje af, og der holdt vognen.

Sikes steg meget hurtigt ned, men holdt hele tiden Oliver i hånden, og idet han løftede ham af, kastede han et rasende blik på ham og klappede betydningsfuldt på sidelommen med sin næve.

"Far vel, dreng," sagde fragtmanden.

"Han er tvær," svarede Sikes og ruskede i ham, "han er tvær – en ung hvalp! Bryd Dem ikke om ham."

"Det gør jeg ikke heller," sagde den anden og satte sig i lave. "Det er dog et dejligt vejr."

Og dermed kørte han.

Sikes ventede, til han var kommet dem helt af syne, hvorpå han, idet han sagde til Oliver, at nu kunne han se sig om, hvis han havde lyst, atter trak ham af sted med sig.

De drejede til venstre et kort stykke forbi værtshuset og fortsatte derpå længe deres gang. Undervejs kom de forbi mange store haver og lyststeder på begge sider af vejen uden at standse, undtagen for at få en drik øl, før de kom til en by, hvor Oliver på muren af et hus så skrevet "Hampton" med store bogstaver. Her ventede de nogle timer ude på marken. Så gik de tilbage ind i byen og et stykke langs med floden, til de nåede et

gammelt værtshus med et afbleget skilt, og der bestilte de sig nogen middagsmad ude i køkkenet.

Køkkenet var et gammelt, lavt rum med en stol bjælke midt under loftet og højryggede bænke ved skorstenen, på hvilke flere plumpe, bluseklædte mænd sad og drak og røg. De brød sig slet ikke om Oliver og kun meget lidt om Sikes, og da Sikes ligeledes kun brød sig meget lidt om dem, sad han og hans unge kammerat i en krog for sig selv uden at blive synderlig forstyrret af selskabet.

De fik noget koldt kød til middag og sad her så længe efter at have spist det, mens Sikes gjorde sig til gode med at ryge, at Oliver begyndte at blive temmelig vis på, at de ikke skulle videre. Da han var meget træt af turen og af at være så tidligt oppe, blundede han først, lidt og faldt derpå i en dyb søvn, helt overvældet af mathed og tobaksrøg.

Det var mørkt, da han blev vækket af et stød af Sikes. Efter at være kommet så meget til sig selv, at han kunne sidde op og se sig om, lagde han mærke til, at denne hædersmand havde fordybet sig i en fortrolig samtale med en landmand over et krus ale.

"Så De skal altså til Lower Halliford?" spurgte Sikes.

"Ja jeg skal," svarede manden, der syntes at være en smule ilde eller vel tilpas – ligesom man nu vil tage det – af at have drukket, "og det endda ikke så meget langsomt. Min hest har ikke det at slæbe på, som den havde i morges, og den vil ikke være længe om det. Dens skål! Det er en rigtig god hest!"

"Kunne De ikke lade mig og min dreng køre et stykke vej med Dem?" spurgte Sikes og skød øllet over til sin ny ven.

"Jo, hvis De straks kan tage af sted, så kan jeg nok," svarede manden. "Skal De til Halliford?"

"Jeg skal til Shepperton," svarede Sikes.

"Jeg er Deres mand så langt, som jeg kører," sagde den anden.

"Er alting betalt, Becky?"

"Ja, den anden herre har betalt," svarede pigen.

"Hvad for noget!" sagde manden med drukken værdighed.

"Det kan ikke gå an."

"Hvorfor ikke?" spurgte Sikes. "De gør os jo en tjeneste. Hvad skulle der da vej være i vejen for, at jeg trakteredede med et krus eller så til gengæld?"

Den fremmede grublede med et meget dybsindigt åsyn over dette argument og greb, efter at have gjort det, Sikes' hånd og forsikrede, at han var en rigtig brav karl, hvortil Sikes sagde, at han spøjte, hvilket der også, hvis han havde været ædru, ville have været god grund til at tro.

Efter at have vekslet nogle flere komplimenter sagde de selskabet farvel og gik ud, idet pigen med det samme samlede glassene og krusene og drev hen til døren med begge hænderne fulde for at se de rejsende tage bort.

Hesten, hvis skål var blevet drukket i dens fraværelse, stod allerede forspændt. Oliver og Sikes steg op uden videre ceremonier, og manden satte sig ligeledes op efter at have tøvet et par minutter for at muntre den og opfordre staldkarlen og den hele verden til at vise ham mage til den. Derpå fik staldkarlen befaling til at slippe hestens hoved, og da den havde fået dette til sin rådighed, gjorde den en ubehagelig brug af det, idet den meget hånligt kastede det op i luften og stak det ind ad

dagligstuevinduerne lige overfor, hvorefter den efter en kort tid at have stået på bagbenene fo'r af sted og jog ud af byen.

Aftenen var meget mørk. En fugtig tåge steg op fra floden og moserne på begge sider af den og bredte sig ud over de øde marker. Det var desuden bidende koldt, og alt var skummelt og mørkt. Der blev ikke talt et ord, for kusken var blevet søvnig, og Sikes var ikke oplagt til at holde samtalen i gang. Oliver sad og krøb sammen i et hjørne af vognen, forvirret af uro og frygt, og mens han så sælsomme genstande i de høje træer, hvis grene svajede barsk frem og tilbage ligesom i fantastisk glæde over landskabets sørgelige udseende.

Da de kom forbi kirken i Sunbury, slog klokken syv. Der var et lys i vinduet i færgehuset lige overfor; det strålede tværs over vejen og bredte en endnu mørkere skygge ud over en mørk barlind med grave underneden. Der hørtes en ensformig lyd af rindende vand ikke langt derfra, og bladene på det gamle træ rørte sig sagte i aftenvinden. Det lød som en blid musik over de dødes hvilested.

De kørte gennem Sunbury og kom atter ud på den ensomme vej. En mil til og vognen holdt. Sikes steg ned, og efter at han havde taget Oliver ved hånden, gik de atter videre.

De gik ikke ind i noget hus i Shepperton, som den trætte dreng havde ventet, men blev ved at gå i dynd og mørke ad skumle stier og over kolde, våde fællede, til de så lysene i en by ikke ret langt fra dem. Her opdagede Oliver, at vandet var tæt neden for dem, og at de nærmede sig en bro.

Sikes blev ved at gå lige fremad, til de var tæt ved broen, og derpå drejede de pludselig ned ad en skråning til venstre.

"Vandet!" tænkte Oliver og fik ondt af frygt. "Han har ført mig til dette ensomme sted for at myrde mig!"

Han ville lige til at kaste sig ned på jorden og vove en sidste kamp for sit unge liv, da han så, at de stod foran et enligt, aldeles forfaldent hus. Der var et vindue på hver side af den ødelagte indgang og et stokværk oven over den, men intet lys var synligt. Huset var mørkt, uhyggeligt og, så vidt man kunne se, ubeboet.

Endnu stadig med Olivers hånd i sin, nærmede Sikes sig den lave dør og løftede klinken op. Døren gav efter for trykket, og de gik ind sammen.

22. Indbruddet

"Halløj!" råbte en lydelig, hæs stemme, så snart de havde sat foden i gangen.

"Gør ikke sådan en støj," sagde Sikes, idet han lukkede døren i lås. "Lad os få lys, Toby."

"Aha, min ven!" råbte den samme stemme, "lys, Barney, lys! Vis den herre ind, Barney, men vågn først, hvis det ikke generer dig."

Den talende syntes at kaste en støvleknægt eller en lignende ting efter den person, hans ord gjaldt, for at vække ham af hans slummer, og man hørte lyden af et stykke træ, som faldt med stor kraft, og derpå en lydelig mumlen som af et menneske, der er mellem soven og vågen.

"Hører du?" råbte den samme stemme. "Bill Sikes er ude i gangen, og der er ingen, som kan tage imod ham. Du ligger der og snuer, som om du havde ladet dig nøje med opium til din aftensmad. Har du nu fået øjnene op, eller skal måske jernlysestagen bringe dig på benene?"

Et par fødder i tøfler slæbte sig hurtigt hen over brædegulvet, og i døren til højre viste sig først et svagt lys og dernæst det samme individ, der tidligere er blevet beskrevet som lidende af den svaghed at tale gennem næsen, og som havde gjort tjeneste som opvarter på Saffron Hill.

"Mr. Sikes!" udbrød Barney med virkelig eller påtaget glæde, "kom ind, sir, kom ind."

"Gå du først ind," sagde Sikes og stillede Oliver foran sig, "men rask, ellers træder jeg dig i hælene."

Med en forbandelse over Oliveres langsomhed skød Sikes ham fremad, og de trådte ind i et lavt, mørkt værelse med en rygende kamin, nogle dårlige stole, et bord og en meget gammel sofa, på hvilken en mand lå, så lang han var, med benene meget højere end hovedet og røg af en lang kridtpibe. Hans dragt var en snustobaksfarvet kjole af rask snit med store messingknapper, et brandgult halstørklæde, en smagløst gloende, sjalsmønstret vest og drapfarvede benklæder. Toby Crackit – for ham var det – havde ingen videre stærk hårvækst, hverken i ansigtet eller på hovedet, men de hår, han havde, var af en rødlig farve og snoede i lange proptrækkerkrøller, gennem hvilke han undertiden stak nogle med store, uægte ringe prydede, skidne fingre. Han var lidt over middelhøjde og tilsyneladende svag til bens, men denne omstændighed ledte på ingen måde hans beundring bort fra hans kravestøvler, som han med levende tilfredshed så på i deres ophøjede stilling.

"Bill, min gut," sagde denne skikkelse og drejede hovedet hen mod døren, "det glæder mig at se Dem. Jeg var næsten bange for, at De havde opgivet det, i hvilket tilfælde jeg havde vovet det for egen regning. Halløj!"

Idet han udstødte dette råb i en meget forbavset tone, mens hans øjne hvilede på Oliver, satte han sig op og spurgte, hvem det var.

"Drengen – kun drengen," sagde Sikes og satte en stol hen til kaminen.

"En af Fagins drenge," udbrød Barney med et grin.

"Af Fagins, hvad?" udbrød Toby med et blik på Oliver. "Sikken uvurderlig dreng for de gamle damers lemmer i kirken! Hans fjæs er en sand skat for ham."

"Så – nu er det nok," afbrød Sikes ham utålmodigt og hviskede nogle få ord til ham, hvorpå Crackit lo umådeligt og bærede Oliver med en langsom, forbavset stirren.

"Hør nu," sagde Sikes, idet han satte sig ned, "hvis I nu kunne give os noget at spise og drikke, mens vi venter, ville det sætte noget mere mod i os, i det mindste i mig. Sæt dig der ved kaminen, dreng, og hvil dig, for du skal ud med os igen i nat."

Med tavs og frygtsom forundring så Oliver på Sikes, og efter at have flyttet en stol hen til kaminen satte han sig med sit brændende hoved støttet på sine hænder, idet han næppe vidste, hvor han var, eller hvad der foregik rundt omkring ham.

"Nå da," sagde Toby, da den unge jøde havde sat nogle levninger og en flaske på bordet, "på et lykkeligt udfald af ekspeditionen!"

Han rejste sig til ære for skålen, og efter at han omhyggeligt havde stillet sin udbrændte pibe hen i en krog, gik han hen til bordet, skænkede et glas brændevin og tømte det. Sikes gjorde det samme.

"En slurk til drengen," sagde Toby og skænkede et vinglas halvt fuldt. "Ned med det, du unge uskyldighed!"

"Nej," sagde Oliver og skottede ynkelig op til mandens ansigt, "nej, jeg –"

"Ned med det!" gentog Toby. "Tror du ikke, at jeg ved, hvad du har godt af? Befal ham at drikke det, Bill."

"Det gør han bedst i," sagde Sikes og slog med hånden på lommen. "Brænde min krop, om man ikke har mere bryderi

med ham end med en hel skok lurendrejere. Drik det, du stridige djævleunge, drik det!"

Forskrækket over, de to mænds truende bevægelser sank Oliver glassets indhold og fik straks efter en heftig hoste, som morede Toby Crackit og Barney og endog aflokkede den tvære Sikes et smil.

Da dette var sket, og Sikes havde tilfredsstillet sin appetit, hvorimod Oliver ikke kunne spise andet end en lille brødskorpe, lagde de to mænd sig på stolene for at tage sig en lille lur. Oliver blev siddende på sin skammel ved kaminen, og Barney, der havde hyllet sig ind i et tæppe, strakte sig hen på gulvet tæt ved kaminen.

De sov eller lod, som om de sov, i nogen tid, da ingen rørte sig undtagen Barney, som stod op et par gange for at lægge kul på ilden. Oliver faldt i en tung døs, i hvilken det forekom ham, at han strejfede om i de skumle gader, flakkede om på den mørke kirkegård eller atter kom forbi nogle af de steder, han havde set om dagen, indtil han vågnede ved, at Toby Crackit sprang op og sagde, at klokken var halv to.

Et øjeblik efter var de andre to på benene, og alle fik nu travlt med at træffe de fornødne forberedelser. Sikes og hans kammerat svøbte halsen ind i store, mørke tørklæder og trak deres kavajer på, mens Barney tog forskellige ting ud af et skab og i en fart stak dem i lommerne.

"Brumbasser til mig, Barney," sagde Toby Crackit.

"Her er de," sagde Barney og bragte et par pistoler. "Du har selv ladt dem."

"Godt," svarede Toby og gemte dem. "Knipplerne?"

"Dem har jeg fået," svarede Sikes.

"Flor, nøgler, centrumsbor, blændlygter – ingenting glemt?"

"Alt i orden," sagde hans kammerat. "Hent os de to stykker tømmer, Barney; nu er det på tiden."

Med disse ord tog han en tyk stok fra Barney, som, efter at have leveret Toby en mage til den, gav sig til at knappe Olivers slag.

"Nå!" sagde Sikes og strakte hånden ud.

Oliver, der var aldeles bedøvet af den uvante anstrengelse, luften og den stærke drik, som var blevet ham påtvunget, lagde mekanisk sin hånd i den, Sikes havde strakt ud imod ham. "Tag hans anden hånd, Toby," sagde Sikes. "Se en gang ud, Barney."

Manden gik hen til døren og kom tilbage og meldte, alt var stille. De to tyve gik ud med Oliver imellem sig, og efter at Barney havde lukket døren i lås, rullede han sig sammen ligesom før og faldt snart igen i søvn.

Det var nu bælgmørkt. Tågen var langt tykkere, end den havde været tidligere på dagen, og så fugtig, at skønt det ikke regnede, var Olivers hår og øjenbryn, få minutter efter at han havde forladt huset, ganske stive af den halvt frosne væske, som svævede omkring. De gik over broen og lige hen mod de lys, han tidligere havde set, og som ikke var ret langt borte, og da de gik temmelig rask, kom de snart til Chertsey.

"Lige gennem byen," hviskede Sikes, "der er ingen oppe i nat og kan se os."

Toby samtykkede, og de skyndte sig gennem den lille bys hovedgade, som var ganske øde så sent på natten. Et mat lys skinnede en gang imellem fra et eller andet sovekammervindue, og undertiden blev nattens stilhed afbrudt

af hundenes hæse gøen, men der var ingen mennesker på færde, og de var ude af byen, lige som kirkeklokken slog to.

Med hurtige skridt bøjede de ind på en vej til venstre. Efter at have gået omtrent en kilometer, blev de stående uden for et ensomt liggende hus, der var omgivet af en høj mur, som Toby Crackit, næsten uden at standse for at puste, klatrede op på i en håndevending.

"Så drengen," sagde Toby, "lang ham op til mig!"

Før Oliver fik tid til at se sig om, havde Sikes grebet ham under armene, og nogle sekunder derefter lå Toby og han i græsset på den anden side. Straks efter kom Sikes, og derpå listede de sig forsigtigt hen til huset.

Og nu fattede Oliver, halvt vanvittig af sorg og skræk, for første gang, at indbrud og tyveri, om ikke mord, var foretagendets øjemed. Han slog hænderne sammen og udstødte uvillkårligt et dæmpet udråb af rædsel. Der faldt en tåge for hans øjne, den kolde sved brast frem på hans askegrå ansigt, hans ben svigtede ham, og han sank i knæ.

"Stå op," mumlede Sikes, skælvende af raseri, og trak pistolen op af lommen, "eller du får en kugle gennem hovedet."

"Åh, lad mig for Guds skyld gå!" udbrød Oliver. "Lad mig løbe min vej og dø ude på marken. Jeg skal aldrig komme i nærheden af London, aldrig, aldrig! Hav barmhjertighed med mig og tving mig ikke til at stjæle. For alle de strålende engles skyld oppe i Himlen, hav barmhjertighed med mig!"

Manden, som denne bøn blev henvendt til, svor en rædsom ed og havde allerede spændt pistolen, da Toby i det samme slog den ud af næven på ham, lagde sin hånd på drengens mund og trak ham hen til huset.

"Stille," sagde manden, "det må ikke ske her. Hvis du siger et eneste ord til, gør jeg det af med dig med et dask i hovedet, som ingen alarm gør og er lige så sikkert og mere pænt. Nå, Bill, vrist nu vinduesskodden op. Nu er han modig nok, kan jeg stå inde for. Jeg har set mere øvede fyre på hans alder være lige så bange et par minutter i en kold nat."

Med frygtelige forbandelser over Fagin, fordi han havde sendt Oliver i et sådant ærinde, brugte Sikes brækjernet med kraft, men uden støj, og med lidt hjælp fra Toby drejede skodden sig kort efter på sine hængsler.

Det var et lille gittervindue, omtrent fem og en halv fod fra jorden i bagsiden af huset, og det hørte til et bryggers for enden af gangen. Åbningen var så lille, at beboerne sandsynligvis ikke havde fundet det umagen værd at sikre den bedre, men den var dog vid nok til, at en dreng på Olivers størrelse kunne komme ind ad den. Sikes' kunst var tilstrækkelig til at knække krogene, og snart stod også vinduet vidt åbent.

"Hør nu, du brandstok," hviskede Sikes, idet han tog en blændlygte frem og lod lyset falde lige på Olivers ansigt, "nu skubber jeg dig der igennem. Tag denne lygte, gå sagte op ad trappen lige foran dig og igennem den lille forstue hen til gadedøren, luk den op og lad os komme ind!"

"Der er et skod øverst oppe, som du ikke kan nå," sagde Toby. "Stå op på en af stolene i forstuen. Der står tre, Bill, med en dejlig stor blå enhjørning og en forgyldt høtyv på; det er den gamle dames våben."

"Kan du ikke være stille?" svarede Sikes med et truende blik. "Stuedøren er jo åben?"

"Ja," sagde Toby efter at have kigget ind for at være vis i sin sag. "Det morsomste er, at de altid lader den stå åben, for at hunden, der ligger derinde, kan gå op og ned i gangen, når den har lyst til at passe på. Men Barney lokkede den nok så net bort i aftes, ha, ha, ha!"

Selv om Crackit hviskede så sagte, at det næppe kunne høres, og lo uden at gøre støj, befalede Sikes ham dog i en bydende tone at være stille og skride til værket. Toby adlød ved først at tage sin lygte og sætte den på jorden og derpå stille sig med hovedet mod væggen neden under vinduet og sine hænder på sine knæ, så at hans ryg dannede et trin. Ikke så snart var dette gjort, før Sikes steg op på ham og skubbede Oliver sagte ind med hovedet foran og satte ham uskadet ned på gulvet indenfor.

"Tag denne lygte," sagde Sikes, idet han så ind i bryggerset. "Ser du trappen foran dig?"

Mere død end levende gispede Oliver: "Ja," hvorpå Sikes, idet han pegede med pistolløbet på døren, i al korthed meddelte ham, at han var inden for skudvidde hele vejen, og at døden ville være ham vis, hvis han tøvede et eneste øjeblik.

"Det er gjort i et minut," sagde Sikes med samme dæmpede hvisken. "Så snart jeg slipper dig, gør du, hvad jeg har sagt. Tys!"

"Hvad er det?" hviskede den anden mand.

De lyttede opmærksomt.

"Intet," sagde Sikes og slap Oliver. "Nu!"

I den korte tid, drengen havde haft til at fatte sig, havde han besluttet, at han, hvad enten han skulle dø under forsøget eller ikke, ville prøve på at fare op ad trappen og vække familien. Opfyldt af denne tanke gik han rask, men sagte, fremad.

"Kom tilbage!" råbte Sikes pludselig højt. "Tilbage, tilbage!"

Skræmt af denne pludselige afbrydelse af dødsstilheden og et lydeligt råb, som fulgte ovenpå, lod Oliver sin lygte falde og vidste ikke, om han skulle gå fremad eller flygte.

Råbet blev gentaget – et lys viste sig – et syn af to forskrækkede, halvt påklædte mænd bølgede for hans øjne – et glimt – en lydelig larm – et brag et eller andet sted, men hvor, vidste han ikke – og han vaklede tilbage.

Sikes var forsvundet et øjeblik, men kom snart op igen og havde grebet ham i kraven, før røgen var trukket bort. Han skød sin egen pistol af på mændene, som allerede begyndte at fjerne sig, og trak drengen op til sig.

"Hold bedre fast," sagde Sikes, idet han trak ham igennem vinduet. "Giv mig et tørklæde. De har truffet ham. Hurtigt! Død og fordømmelse, hvor drengen bløder!"

Derpå hørte Oliver klangen af en klokke, blandet med larmen af bøsseskud og råb af menneskestemmer og mærkede, at han med hurtige skridt blev båret hen over en ujævn flade. Og derpå tabte alle disse lyde sig i det fjerne, og en iskold følelse trængte ind i drengens hjerte, og han hverken hørte eller så mere.

23. Indeholder en samtale mellem Bumble og en dame og viser, at endog et kommunalbud kan være følsom i visse henseender

Aftenen var bitterlig kold. Sneen lå på jorden og var overtrukket med en hårdt sammenfrossen, tyk skorpe, så at kun de driver, der var føjet sammen i snævringer og på hjørner, blev sat i røre af den skarpe, hylende blæst, der, som om den med forøget raseri angreb ethvert bytte, den kunne finde, førte dem op i skyer og hvirvlede dem om i luften i tusinde tågede malstrømme. Uhyggelig, mørk og gennemtrængende kold, som aftenen var, egnede den sig for dem, der havde tag over hovedet og føde i huset, til at flokke sig om den blussende ild og takke Gud for, at de var hjemme, og for den husvilde, forsultne stakkel til at lægge sig hen og dø. Mange udtærede, elendige skabninger lukker til sådanne tider deres øjne i Londons gader; men lad deres forbrydelser have været, hvilke de ville, næppe kunne de åbne øjnene igen i en værre verden.

Således så det ud udenfor, da mrs. Corney, oldfruen i det fattighus, som vore læsere allerede har lært at kende som Oliver Twists fødested, satte sig foran en munter ild i sit eget lille værelse og med en ikke ringe grad af velvære så på et lille rundt

bord, hvorpå der stod en bakke af lignende størrelse og fyldt med alt fornødent materiale til det for oldfruer kæreste måltid. Mrs. Corney var nemlig i færd med at trøste sig med en kop te, og idet hun skelede fra bordet hen til kaminen, hvor den mindste af alle mulige kedler snurrede med en ganske spæd røst, steg åbenbart hendes indre tilfredshed, ja endog så meget, at hun smilede.

"Ja," sagde oldfruen, idet hun støttede albuen på bordet og så tankefuld ind i ilden, "ja, vi har vist alle meget at være taknemmelige for – meget, når vi bare kendte det. Ah!"

Hun rystede sørgmodigt på hovedet, som om hun havde medynk med den åndelige blindhed hos de fattiglemmer, der ikke kendte det, hvorpå hun stak en sølvske – hendes private ejendom – ned i de underste fordybninger i en tres grams blikdåse og begyndte at lave te.

Hvor en ringe ting dog kan forstyrre ligevægten i vort skrøbelige sind! Den sorte tepotte, som var meget lille og let, blev fuld og løb over, mens mrs. Corney moraliserede, og vandet skoldede hendes hånd.

"Gid pokker havde den potte!" sagde den værdige oldfrue og satte den meget hurtigt på kaminpladen, "den lille tossede tingest, som kun rummer et par kopper! Hvem kan vel have nytte af den? – Undtagen en stakkels, forladt skabning som jeg, åh Gud!"

Med disse ord sank oldfruen ned på sin stol, og idet hun atter støttede albuen på bordet, tænkte hun på sin ensomme stilling. Den lille tepotte og det enkelte par kopper havde vakt sørgelige minder om mr. Corney – der først var død for femogtyve år siden – i hendes sjæl, og hun var overvældet.

"Jeg får aldrig magen!" sagde hun modfalden, "jeg får aldrig magen!"

Om disse ord gjaldt hendes mand eller tepotten, er uvist. Det kunne muligvis være den sidste, for mrs. Corney så på den, mens hun talte, og tog den så op. Hun havde netop smagt på sin første kop, da hun blev forstyrret af en sagte banken på stuedøren.

"Nå, kom ind!" sagde hun skarpt. "Det er vel en af de gamle koner, der er ved at dø; de dør altid, når jeg skal spise. Stå ikke der og lad kulden trænge ind. Hvad er der nu i vejen?"

"Ingenting," sagde en mandfolkestemme.

"Åh Gud!" udbrød oldfruen i en langt blidere tone, "er det Dem, mr. Bumble?"

"Til tjeneste," sagde Bumble, der var blevet stående udenfor for at tørre sine sko af og ryste sneen af sin frakke og nu stod med den trekantede hat i den ene hånd og en pakke i den anden. "Skal jeg lukke døren?"

Oldfruen tøvede undselig med at svare af frygt for, der skulle være noget upassende i at have en samtale med Bumble for lukkede døre, men Bumble, der var godt forfrossen, lukkede døren uden videre tilladelse.

"Slemmt vejr, mr. Bumble," sagde oldfruen.

"Ja meget slemmt vejr," svarede buddet. "Aldeles ikke noget kommenalt vejr. Denne velsignede eftermiddag har vi ikke uddelt mindre end tyve brød og halvanden ost, og dog er disse fattiglemmer ikke tilfredse."

"Nej, naturligvis; hvornår er de vel det, mr. Bumble?" sagde oldfruen og nippede til sin te.

"Det må De nok sige!" svarede Bumble. "Således fik nu en mand for sin kones og store børnefloks skyld et brød og et helt pund ost, fuld vægt. Tror De, han er taknemmelig? Ikke så meget som for en farthing! Nej, han forlanger nogle kul, om det så ikke var mere end et lommetørklæde fuldt, siger han! Kul – hvad skulle han med kul? – Riste sin ost ved dem og så komme igen efter flere. Således er det altid med disse folk. Giver man dem et forklæde fuldt af kul i dag, kommer de igen i overmorgen efter flere, så frække som alabast."

Oldfruen tilkendegav sin fuldkomne billigelse af denne forståelige lignelse, og buddet fortsatte:

"Jeg har aldrig set mage til, så vidt som det nu går. Endnu i forgårs indfinder en mand – De har været en gift kone, og jeg kan derfor godt omtale det for Dem – en mand med næppe en pjalt på sin bag – " her slog mrs. Corney øjnene ned " - sig ved vor inspektørs dør, mens han har middagsselskab, og siger, at han må have understøttelse. Da han ikke ville gå og var selskabet til stor forargelse, sendte inspektøren ham et par kilo kartofler og en kvart liter havremel. 'Min Gud,' siger den utaknemmelige slyngel, 'hvad kan det nytte mig? De kunne lige så gerne forære mig et par jernbriller!' – 'Meget vel,' siger inspektøren og tager det fra han igen, 'andet får De ikke her. – 'Så lægger jeg mig til at dø på gaden!' svarede løsgængereren. – 'Å nej, De gør ikke,' siger vor inspektør."

"Ha, ha, ha! Det er meget godt! Det ligner mr. Grannet, ikke sandt?" afbrød oldfruen ham. "Nå, og så?"

"Ja," svarede buddet, "han gik og lagde sig virkelig til at dø på gaden. Det kunne man kalde et stridigt fattiglem."

"Det overgår alt, hvad jeg ville have troet," sagde oldfruen med eftertryk. "Men finder De ikke, at understøttelse uden for fattighuset er en meget slem ting, mr. Bumble? De har jo stor erfaring og må vide det, hvad?"

"Mrs. Corney," sagde buddet og smilede, som mennesker smiler, når de føler, at de kender en sag, "understøttelse uden for fattighuset er, når den ydes på den rigtige måde – på den rigtige måde, madame – den bedste kommenale beskyttelse. Det store princip for understøttelse uden for fattighuset er netop at give fattiglemmerne det, de ikke kan bruge, for så blive de trætte af at komme."

"Min Gud," udbrød mrs. Corney, "det tænkte jeg slet ikke på."

"Ja, ser De det. Imellem os sagt, det er det store princip, og det er grunden til, at De, når De læser om de tilfælde, der omtales i de uforskammede blade, altid vil finde, at syge familier er blevet understøttet med ost. Det er nu en almindelig regel over hele landet. – Men," fortsatte buddet, idet han bukkede sig for at lukke sin pakke op, "det er embedshemmeligheder, der ikke tør omtales undtagen, om jeg så må sige, mellem kommunale betjente som vi. Det er to flasker portvin, madame, som direktionen har sendt til sygestuen – ægte, uforfalsket portvin, tappet af i eftermiddag – klar som en klokke og uden bundfald."

Efter at have holdt den ene flaske op for lyset, og rystet den grundigt til bevis på dens fortrinlighed satte Bumble dem begge på en dragkiste, lagde lommeørklædet sammen, de havde været indsvøbt i, gemte det omhyggeligt i sin lomme og tog sin hat ligesom for at gå.

"Det er en meget kold tur, mr. Bumble," sagde oldfruen.

"Det blæser," svarede han og slog frakkekraven op, "som om ørene skulle gå af en."

Oldfruen så fra den lille kedel hen på buddet, mens han nærmede sig døren, og idet buddet hostede som en indledning til at sige hende farvel, spurgte hun undseligt, om han ikke ville drikke en kop te.

Bumble slog øjeblikkelig kraven ned, lagde hat og stok fra sig på en stol og flyttede en anden stol hen til kaminen. Idet han langsomt satte sig ned, så han på damen, som fæstede sine øjne på den lille tepotte. Bumble hostede atter og smilede.

Mrs. Corney rejste sig for at hente et par kopper til i skabet. Da hun satte sig, mødte hendes øjne igen det galante kommunalbuds; hun rødmede og gav sig i færd med at skænke hans te. Atter hostede Bumble; denne gang mere lydeligt end før.

"Er det sødt nok, mr. Bumble?" spurgte oldfruen og tog sukterskålen.

"Meget sødt," svarede Bumble. Idet han sagde disse ord, fæstede han sine øjne på mrs. Corney, og har et kommunalbud nogen sinde set kælent ud, da gjorde Bumble det i dette øjeblik.

Teen blev skænket og sat frem. Efter at Bumble havde bredt et tørklæde over sine knæ, for at brødkrummerne ikke skulle tage glansen af hans benklæder, begyndte han at spise og drikke, idet han af og til afbrød disse adspredelser ved at drage et dybt suk, der dog ingen skadelig indflydelse havde på hans appetit, men tværtimod snarere syntes at lette hans virksomhed i te- og smørrebrødsfaget.

"De har en kat, ser jeg," sagde Bumble med et blik på en kat, der lå midt imellem sin familie og varmede sig ved kaminen,

"og killinger med oven i købet."

"De ved ikke, hvor meget jeg holder af dem," svarede oldfruen. "De er så glade, så morsomme og så lystige, at de er min kæreste omgang."

"Det er nogle nydelige dyr," svarede Bumble bifaldende; "de er så huslige."

"Å ja," sagde oldfruen med begejstring, "de holder så meget af deres hjem, at det er en sand glæde."

"Mrs. Corney," sagde Bumble langsomt og slog takt med sin teske, "jeg vil kun sige så meget, at den kat eller killing, som kunne være hos Dem uden at holde af sit hjem, måtte være et asen."

"Åh, mr. Bumble!" indvendte mrs. Corney.

"Det nytter ikke at lægge dølgsmål på kendsgerninger," sagde Bumble, idet han svang teskeen med en slags forelsket værdighed, som gjorde ham endnu mere imponerende, "jeg kunne med den største fornøjelse drukne den."

"Så er De også en grusom mand," sagde oldfruen livligt, idet hun strakte hånden ud efter kommunalbuddets kop, "og en meget hårdhjertet mand oven i købet."

"Hårdhjertet?" sagde Bumble, "hård?"

Bumble slap sin kop uden flere ord, trykkede mrs. Corneys lillefinger, idet han tog den, og drog med to slag med den flade hånd på sin galonerede vest et mægtigt suk og skød sin stol et ganske lille stykke længere bort fra kaminen.

Det var et rundt bord, og da mrs. Corney og Bumble havde siddet temmelig tæt lige over for hinanden foran kaminen, vil man indse, at Bumble ved at fjerne sig fra denne, men samtidig blive ved bordet, forøgede afstanden imellem sig selv og mrs.

Corney. Dette ville visse forstandige læsere utvivlsomt være tilbøjelige til at beundre og holde for en stor heltegerning af Bumble, da han af tiden, stedet og lejligheden på en måde blev fristet til at udtale visse blide bagateller, der, hvor godt de end kunne tage sig ud i de letsindiges og tankeløses mund, dog er uendelig langt under landets dommeres, parlamentsmedlemmers, statsministres, lordmayorers og andre høje embedsmænds værdighed, og især ikke passer sig for et kommunalbuds statelighed og gravitet, da han bør være den barskeste og ubøjeligste af dem alle.

Men hvilke Bumbles hensigter nu end var og de var uden tvivl de allerbedste – så var det, som allerede to gange sagt, uheldigvis tilfældet, at bordet var rundt, hvorfor Bumble ved lidt efter lidt at flytte sin stol snart begyndte at formindske afstanden imellem sig og oldfruen og ved at følge cirkelns yderste rand til sidst bragte sin stol tæt hen til oldfruens. Ja, de to stole rørte endog ved hinanden, og da dette skete, standsede Bumble.

Hvis oldfruen nu havde flyttet sin stol til højre, ville hun være blevet stegt af ilden, og havde hun flyttet den til venstre, ville hun være faldet i armene på Bumble, hvorfor hun, der var en fornuftig oldfrue og sikkert ved første øjekast indså disse følger, blev, hvor hun var, og rakte Bumble en kop te til.

"Hårdhjertet, mrs. Corney?" sagde Bumble, idet han rørte rundt i sin te og så matronen ind i ansigtet. "Er De hårdhjertet, mrs. Corney?"

"Min Gud," udbrød hun. "Hvilket underligt spørgsmål af en ugift mand! Hvorfor vil De vide det, mr. Bumble?"

Kommunalbuddet drak sin te lige til den sidste dråbe, spiste et stykke ristet brød, viskede krummerne af sine knæ, tørrede sig om munden og kyssede ganske roligt oldfruen.

"Mr. Bumble," hviskede denne fornuftige dame, for hendes forskrækkelse var så stor, at den næsten tog mælet fra hende. "Mr. Bumble, jeg skrider!" Bumble svarede ikke, men lagde langsomt og med værdighed sin arm om oldfruens liv.

Da damen havde forsikret, at hun ville skride, ville hun naturligvis også have skreget ved denne yderligere dristighed, men denne anstrengelse blev overflødig på grund af en hurtig banken på døren, som ikke så snart hørtes, før Bumble meget behændigt førte hen til vinflaskerne og begyndte med største ivrighed at støve dem af, mens oldfruen i en skarp tone spurgte, hvem det var. Som et mærkeligt fysisk eksempel på, hvorledes en pludselig overraskelse kan modarbejde virkningerne af en stærk frygt, fortjener det at siges, at hendes stemme ganske havde genvundet sin officielle barskhed.

"Undskyld, mistress," sagde et gammelt, udtæret, kvindeligt, frygtelig grimt fattiglem, idet hun stak hovedet ind ad døren, "gamle Sally er lige ved at dø."

"Nå, og hvad kommer det så mig ved?" sagde oldfruen forbitret. "Jeg kan vel ikke holde hende i live?"

"Nej, nej, mistress," svarede den gamle kone, "det kan ingen. Der er ingen hjælp for hende mere. Jeg har set så mange mennesker dø, både små børn og store, stærke mænd, og forstår mig godt på, når døden er der. Men hun er urolig, og når hun ikke har krampe – og det er ikke ret tit, for hun drages så hårdt med døden – så siger hun, at hun har noget at åbenbare, som De må høre. Hun kan ikke dø rolig, før De kommer."

Ved dette budskab fremmumlede mrs. Corney en mængde skældsord mod gamle koner, som ikke engang kunne så meget som dø uden at plage deres foresatte, hvorpå hun, efter at have indhyllet sig i et tykt sjal, som hun i en fart havde snappet, med få ord bad Bumble om at blive, til hun kom tilbage, for at der ikke skulle ske noget, og befalede sendebuddet at gå rask og ikke være hele natten om at humpe op ad trappen. Med disse ytringer og en meget sur mine fulgte hun med hende ud af stuen og skældte ud hele vejen.

Efter at Bumble var blevet alene, var hans adfærd temmelig ufattelig. Han åbnede skabet, talte teskeerne, vejede sukkertangen, undersøgte meget nøje en sølvflødekande for at forvisse sig om, at den var af det ægte metal, og satte, efter at have tilfredsstillet sin nysgerrighed i så henseende, sin trekantede hat på tværs på hovedet og dansede med megen værdighed fire gange rundt om bordet. Da han havde øvet denne påfaldende idræt, tog han den trekantede hat af igen, og idet han bredte sig foran kaminen med ryggen imod den, syntes han at beskæftige sig med i tankerne at optage et fuldstændigt inventarium over bohavet.

24. Handler om et meget kummerligt emne, men er kort og vil måske være af vigtighed i denne historie

Det var intet upassende dødens sendebud, som havde forstyrret oldfruens ro. Den gamle kones legeme var nedbøjet af alderdom, hendes lemmer rystede af faldsot, og hendes ansigt, der var fordrejet til et lallende grin, lignede snarere en grotesk frembringelse af en fantastisk pensel end et værk af naturens hånd.

Ak, hvor få der er af naturens ansigter, som kunne glæde os med deres skønhed! Verdens ængstelser, sorger og attrå forandrer dem, ligesom de forandrer hjerterne, og først når lidenskaberne slumrer og har mistet deres herredømme, forsvinder de urolige skyer, så himlens overflade bliver ren og blank. Det er meget almindeligt ved de dødes ansigter, at de selv i denne stivnede, ubevægelige tilstand atter får den slumrende barndoms længst forglemte udtryk og ser ud, som da livet begyndte for dem. Så rolige, så fredelige bliver de atter, at de, som har kendt dem i deres lykkelige barnealder, knæler med ærefrygt ved siden af kisten og alt her på Jorden ser englen.

Den gamle kælling vaklede gennem gangen og op ad trappen, idet hun mumlede nogle utydelige svar på sin ledsagerindes

skældsord, og da hun til sidst nødtes til at standse for at trække vejret, rakte hun hende lyset og blev tilbage for at komme bagefter, når hun kunne, mens den rørige oldfrue gik til det værelse, hvor den syge kone lå.

Det var et kvistkammer, hvor der brændte lys i den længst bortliggende del. En anden gammel kone sad og vågede ved sengen, og apotekerens lærling stod ved kaminen og skar sig en tandstikker af en pennepose.

"Kold aften, mrs. Corney," sagde denne unge person, da oldfruen trådte ind.

"Ja, meget kold," svarede madamen i sin helligste tone og med et kniks.

"Deres leverandør burde levere Dem bedre kul," sagde apotekerens fuldmægtig, idet han med den rustne ildrager slog et stykke itu inde i kaminen: "De duer ikke sådan en kold aften."

"Direktionen har selv valgt dem," svarede oldfruen. "Det mindste, den kunne gøre, var at sørge for, at vi kunne holde varmen, for vor bestilling er streng nok alligevel."

Her blev samtalen afbrudt af en stønnen fra den syge kone.

"Nå," sagde det unge menneske og vendte ansigtet hen mod sengen, som om han indtil nu havde glemt patienten, "her er det forbi, mrs. Corney."

"Er det virkelig?" spurgte oldfruen.

"Det ville undre mig, om hun gjorde det et par timer endnu," svarede apotekerlærlingen, ivrigt beskæftiget med spidsen af tandstikkeren. "Systemet er sin opløsning nær. Sover hun, gamle dame?"

Sygeplejersken bøjede sig ned over sengen for at se ad og nikkede.

"Så går hun måske bort på den måde, hvis De ingen støj gør," sagde det unge menneske, "sæt lyset på gulvet. Der kan hun ikke se det."

Sygeplejersken adlød, men rystede på hovedet for at tilkendegive, at konen ikke ville dø så let, hvorpå hun satte sig ved siden af den anden sygeplejerske, som imidlertid var kommet ind. Med et utålmodigt udtryk svøbte oldfruen sig ind i sit sjal og satte sig ved foden af sengen.

Efter at være blevet færdig med fabrikationen af tandstikkeren stillede apotekerlærlingen sig foran ilden, men da han havde varmet sig ved den en halv snes minutter eller så, syntes han at blive træt af det og listede sig bort på tåspidserne, idet han ønskede mrs. Corney en behagelig aften.

Da de to gamle koner havde siddet noget uden at sige et ord, rejste de sig op fra sengen og krøb sammen ved kaminen, hvor de strakte deres visne hænder ud over ilden for at opfange varmen. Luen kastede et uhyggeligt lys på deres rynkede ansigter og gjorde deres grimhed ligefrem rædsom, mens de i denne stilling begyndte at tale sammen med dæmpede stemmer.

"Sagde hun noget, mens jeg var borte, lille Anny?" spurgte sendebuddet.

"Ikke et ord," svarede den anden. "Hun pillede lidt på sine arme, men jeg holdt hendes hænder, og kort efter faldt hun hen. Hun har ikke mange kræfter, og jeg kunne derfor let holde hende stille. Jeg er ikke så svag af en gammel kone at være, skønt jeg kun er på fattighuskost, nej, nej!"

"Drak hun den varme vin, som doktoren sagde, at hun skulle have?" spurgte den første.

"Jeg prøvede på at få den i hende, men hendes tænder var presset så tæt sammen, og hun holdt så fast på kruset, at det var alt, at jeg kunne få det fra hende igen. Så drak jeg vinen, og den gjorde mig godt."

Efter at have set sig forsigtigt om for at være sikker på, at ingen hørte dem, krøb de to hekse tættere hen til ilden og lo hjerteligt.

"Jeg husker nok den tid," sagde den, der havde talt først, "da hun ville have båret sig lige sådan ad og regnet det for en herlig spas."

"Ja, det ville hun; hun var en lystig en. Mange dejlige lig har hun klædt så nette og pæne som voks. Mine gamle øjne har set dem, og mine gamle hænder rørt ved dem, for jeg har hjulpet hende snese gange."

Den gamle strakte sine skælvende fingre ud, mens hun talte, og rystede dem hoverende foran sit ansigt, hvorpå hun famlede i sin lomme og fremtog en af tiden bleget snustobaksdåse, af hvilken hun hældte nogle få korn ud i sin venindes flade hånd og lidt flere i sin egen. Mens de var således beskæftigede, gik oldfruen, der havde ventet utålmodig på, at den døende kone skulle vågne af sin døs, hen til kaminen til dem og spurgte skarpt, hvor længe hun vel skulle vente.

"Ikke længe, mistress," svarede den anden kone og så hende ind i ansigtet. "Ingen af os kommer til at vente længe på døden. Tålmodighed, tålmodighed! Den kommer tids nok efter os alle."

"Hold din mund, dit gamle vrøvlehed!" sagde oldfruen barsk. "Sig du mig, Marta, om hun før har været således?"

"Mange gange," svarede den første kone.

"Men bliver det aldrig mere," tilføjede den anden, "det vil sige, hun vågner kun en gang til, og pas på, mistress, det varer ikke længe."

"Længe eller kort," sagde oldfruen heftigt, "så finder hun ikke mig her, når det sker, og tag jer i agt, begge to, at I ikke oftere plager mig for ingenting. Det hører ikke til mit arbejde at se alle de gamle koner her i huset dø, og hvad mere er, jeg vil det heller ikke. Husk vel på det, I gamle uforskammede pulverhekse. Holder I mig oftere for nar, skal jeg nok kurere jer, det lover jeg jer."

Hun var allerede på nippet til at fare ud, da et råb fra de to koner, der havde vendt sig om mod sengen, bragte hende til at se sig tilbage. Den syge kone havde rejst sig op i sengen og strakte armene ud mod dem.

"Hvem er det?" udbrød hun med hul stemme.

"Stille, stille!" sagde den ene af konerne og bøjede sig over hende, "læg dig ned, læg dig ned!"

"Jeg lægger mig aldrig mere levende ned!" sagde konen og gjorde modstand. "Jeg vil tale med hende. Kom herhen – nærmere. Lad mig hviske noget til Dem."

Hun greb oldfruen ved armen, hvorved hun tvang hende ned på en stol ved siden af sengen, og ville allerede til at tale, da hun fik øje på de to gamle koner, som bøjede sig forover i en ivrig lyttende stilling.

"Jag dem ud," sagde konen døsig, "skynd Dem!"

De to gamle hekse begyndte nu i munden på hinanden at udbryde i de ynkeligste klager over, at det allerede var kommet så vidt med den kære stakkel, at hun ikke længere kendte sine bedste veninder, hvortil de føjede diverse forsikringer om, at de

aldrig ville forlade hende; men oldfruen skubbede dem ud af stuen, lukkede døren i lås og gik tilbage til sengen. Da de gamle damer var lukket ude, skiftede de tone og råbte gennem nøglehuller, at gamle Sally var drukken, hvilket i grunden heller ikke var så urimeligt, da hun foruden en jævn dosis opium, som apotekeren havde foreskrevet, samtidig led under virkningen af en slutningsslurk genever og vand, som de gamle værdige damer selv i deres hjertes fylde hemmelig havde indgivet hende.

"Hør mig nu," sagde den døende kone højt, som om hun opbød en skjult gnist af kraft. "I dette selv samme værelse – i denne selv samme seng plejede jeg engang en smuk, ung skabning, som blev bragt herind i huset med ømme og sårede fødder og helt tilsølet af skarn og blod. Hun fødte et drengebarn og døde. Lad mig tænke mig om – i hvilket år var det nu?"

"Det er det samme med året," sagde den utålmodige tilhørerinde, "hvad mere om hende?"

"Ja," mumlede den syge kone og sank atter tilbage i sin forrige døsiges tilstand, "hvad mere om hende? – Hvad mere – nu ved jeg det!" udbrød hun og fo'r heftigt op. Hendes ansigt blussede, og øjnene trådte ud af hovedet på hende. "Jeg plyndrede hende, gjorde jeg! Hun var ikke en gang kold – jeg siger Dem, hun var ikke en gang kold, da jeg stjal det."

"Stjal hvad, for Guds skyld?" udbrød oldfruen med en bevægelse, som om hun ville råbe om hjælp.

"Det!" svarede konen og lagde sin hånd på den andens mund, "det eneste, hun ejede. Hun trængte til klæder for at holde sig varm og til mad for ikke at sulte ihjel; men det havde hun gemt

på sit bryst. Det var guld, siger jeg Dem, purt guld, som kunne have frelst hendes liv!"

"Guld!" gentog oldfruen og bøjede sig ivrig ned over konen, idet hun sank tilbage. "Bliv ved, bliv ved – ja – hvad mere? Hvem var moderen? Hvornår skete det?"

"Hun pålagde mig at gemme det godt," svarede konen med et dybt suk, "og troede mig, fordi jeg var det eneste fruentimmer, der var til stede. Jeg stjal det allerede i mit hjerte, da hun viste mig, at det hang om hendes hals; og drengens død er jeg måske også skyld i! De ville have behandlet ham bedre, hvis de havde vidst det!"

"Vidst hvad?" spurgte den anden. "Tal!"

"Da drengen voksede til, kom han til at ligne sin moder," sagde konen, uden i sin forvirring at ænse spørgsmålet, "så jeg aldrig kunne glemme det, når jeg så hans ansigt. Den stakkels, stakkels pige! Hun var så ung, sådant et fromt lam. – Vent lidt – der er mere at sige. Jeg har jo ikke fortalt Dem alt, har jeg vel?"

"Nej, nej," svarede oldfruen og bøjede hovedet for at opfange ordene, der allerede kom svagere og svagere fra den døende kones læber. "Skynd dig, ellers kan det let blive for sent!"

"Moderen," sagde konen og gjorde en endnu heftigere anstrengelse end før, "moderen hviskede, da hun begyndte at drages med døden, til mig, at hvis hendes barn blev levende født og trivedes, kunne der måske komme den dag, da det ikke ville skamme sig så meget ved at høre sin stakkels unge moder blive nævnt, og, å Gud," sagde hun og foldede sine magre hænder, "hvad enten det bliver en dreng eller en pige, så skaf det nogle venner i denne rolige verden og hav medlidenhed med et ensomt, forladt barn, der er overgivet til dens barmhjertighed!"

"Drengens navn?" spurgte oldfruen.

"De kaldte ham Oliver," svarede konen mat. "Det guld, jeg stjal, var –"

"Ja, ja. Hvad?" udbrød den anden. Hun bøjede sig ivrigt ned over konen for at høre hendes svar, men trak sig instinktivt tilbage, da den anden endnu en gang rejste sig langsomt og stift og derpå, idet hun med begge hænder greb fat i tæppet og mumlede nogle uartikulerede lyde, sank livløs ned i sengen.

"Stendød!" sagde en af de gamle koner, som kom løbende ind, da døren var blevet lukket op.

"Og hun sagde dog egentlig ikke noget," tilføjede oldfruen og gik ligegyldig sin vej.

De to gamle kællinger havde tilsyneladende alt for travlt med forberedelserne til deres skrækkelige kald til at svare og blev alene tilbage ved liget.

25. Hvori historien vender tilbage til Fagin med selskab

Mens disse ting foregik i fattighuset, sad Fagin i den gamle hule og grublede ved en langsomt brændende rygende ild. Han havde en puster på skødet og havde åbenbart søgt med denne at få ilden til at blusse, men var derpå faldet i dybe tanker og stirrede nu med armene foldede omkring den, og idet han støttede sin hage på sine tommelfingre, åndsfraværende på den rustne kaminrist.

Ved et bord bag ved ham sad den snedige Lurendrejer, Charley Bates og Chitling, ivrigt beskæftigede med et parti whist, idet den snedige spillede med den blinde mand imod Bates og Chitling. Lurendrejerens altid opvakte ansigt fik en endnu højere tiltrækningskraft ved hans spændte opmærksomhed for spillet og hans nøjagtige granskning af Chitlings kort. Han sendte af og til, når lejlighed gav sig, en mængde alvorlige øjekast til dem og indrettede sit spil efter udfaldet af sine iagttagelser. Da det var koldt, havde Lurendrejeren hatten på, hvilket, sandt at sige, som oftest var hans skik, selv når han opholdt sig inden døre. Han havde desuden en kridtpibe mellem tænderne og tog den kun af munden en kort tid, når han fandt det nødvendigt at søge vederkvægelser i et stort krus, der var fyldt med genever og vand til gavn for selskabet.

Bates var ligeledes opmærksom på spillet, men da han var af en mere levende natur end hans talentfulde ven, tog han oftere sin tilflugt til geneveren og vandet og tillod sig mangfoldige vittigheder og intetsigende ytringer, der ingenlunde passede sig for en videnskabelig rubber, så at den snedige, i tillid til deres inderlige venskab, fandt grund til at bebrejde sin kammerat denne usømmelighed. Unge Bates optog det særdeles godmodigt, idet han kun bad sin ven om at være "fordømt" eller stikke sit hoved i en sæk eller svarede ham med en eller anden lignende fin vittighed, som vakte Chitlings store beundring. Det må her siges, at Chitling og hans makker uforanderligt tabte, og at Bates var så langt fra at ærgre sig over dette, at det tværtimod syntes at volde ham den største morskab, eftersom han stak i en skoggerlatter ved slutningen af hvert spil og forsikrede, at han aldrig i sine livfødte dage havde set så morsom en whist.

"Det var rubberen," sagde Chitling med et langt ansigt, idet han tog en halv krone op af vestelommen. "Jeg har aldrig set din lige, Jack. Du vinder altid. Selv om Charley og jeg har nok så gode kort, kan vi dog ikke gøre noget ud af dem."

Hvad enten det nu var sagen selv eller den tone, hvori denne ytring blev fremsat, så morede Charles Bates sig så kosteligt over det, at hans stormende latter vakte jøden af hans drømmerier og fik ham til at spørge, hvad der var på færde.

"På færde, Fagin?" udbrød Charley. "Jeg ville ønske, De havde lagt mærke til vort spil. Tommy Chitling har ikke vundet et eneste point, og jeg har dog været makker med ham imod den snedige med den blinde."

"Ja så!" sagde jøden med et grin, der viste, at han ikke havde ondt ved at fatte årsagen. "Prøv igen, Tommy."

"Nej mange tak, jeg skal ikke have mere af det," svarede Chitling, "jeg har fået nok. Denne hersens Lurendrejer har sådant et held, at ingen kan stå sig for ham."

"Ha, ha, ha, lille ven," svarede jøden, "den skal stå tidligt op om morgenen, som skal vinde fra Lurendrejerens."

"Om morgenen!" sagde Charley Bates, "man må trække sine støvler på om aftenen og have en kikkert for hvert øje og en lorgnet om halsen, hvis man vil tænke på at komme ham til livs."

Dawkins modtog disse smukke komplimenter med stor ro og tilbød at ville holde en shilling med en hvilken som helst af dem på, at han skulle få det første billedkort, så tit det skulle være. Da imidlertid ingen modtog udfordringen, gav han sig til at slå tiden ihjel med at tegne en grundplan af Newgate på bordet med det stykke kridt, han havde brugt i stedet for jetons, og fløjtede på samme tid meget gennemtrængende.

"Hvor du dog er kedelig Tommy!" sagde Lurendrejerens pludselig til Chitling efter et langt ophold. "Hvad tror De, han tænker på, Fagin?"

"Hvor skulle jeg kunne vide det, lille ven?" svarede jøden og så sig om, mens han pustede med pusteren. "Måske på sit tab eller på det lille smuthul ude på landet, han nylig har forladt, hvad? Ha, ha, ha, er det det, lille ven?"

"Nej slet ikke," sagde Lurendrejerens, ligesom Chitling ville til at svare. "Hvad mener du, Charley?"

"Jeg mener, at han var så sukkersød mod Betsy. Se, hvor rød han bliver! Å, død og pine, det traf! Tommy Chitling er forlibt!"

Fagin, Fagin, hvor det er grinagtigt!"

Aldeles overvældet af forestillingen om, at Chitling var et offer for den ømme lidenskab, lagde Charley sig så voldsomt tilbage i stolen, at han tabte ligevægten og tumlede ned på gulvet, hvor han blev liggende, så lang han var, til hans latter var forbi, hvorpå han igen indtog sin forrige stilling og på ny stak i at le.

"Bryd dig ikke om ham, lille ven," sagde jøden, idet han blinkede ad Dawkins og gav Bates et irettesættende slag med pusteren. "Betsy er en smuk pige. Hold fast ved hende, Tom."

"Hvad jeg har at sige, Fagin," svarede Tom ganske rød i hovedet, "er kun, at det ikke kommer nogen ved."

"Det gør det heller ikke," svarede jøden, "men Charley skal nu altid lade munden løbe. Bryd dig ikke om ham, lille ven; Betsy er en smuk pige. Gør, hvad hun beder dig om, så gør du din lykke."

"Følger jeg da ikke hendes råd?" spurgte Chitling. "Men jeg var kommet i trædemøllen, hvis jeg ikke havde gjort det? Men det blev et godt stykke arbejde for Dem, Fagin, ikke sandt? Og hvad havde vel seks uger at sige? Det måtte jo dog komme således enten den ene eller den anden gang, og hvorfor da ikke lige så godt om vinteren, når man alligevel ikke bryder sig videre om at spadserere, ikke sandt, Fagin?"

"Jo ganske vist, lille ven," svarede jøden.

"Du vil ikke have noget imod det en gang endnu, Tom," sagde Lurendrejereren, idet han blinkede til Charley og jøden, "vil du vel, Tom, når kun Bet vil være god imod dig?"

"Nej slet ikke," svarede Tom heftig, "jeg gad nok vide, hvem der tør nægte det, hvad Fagin?"

"Ingen, lille ven," svarede jøden, "ikke en sjæl, Tom. Jeg kender ingen, der vil gøre det, undtagen du, ikke en eneste, lille ven."

"Jeg kunne være blevet fri, hvis jeg ville have angivet hende, ikke sandt, Fagin?" fortsatte den stakkels, halvtossede nar heftigt. "Et ord af mig ville have været nok, ikke sandt, Fagin?"

"Jo, det havde det, lille ven," svarede jøden.

"Men jeg sladrede ikke af skole, vel Fagin?" spurgte Tom, der således med stor tungfærdighed fremsatte det ene spørgsmål efter det andet.

"Nej, nej, på ingen måde," svarede jøden, "det var du alt for modig til at gøre, meget for modig, lille ven."

"Ja måske," sagde Tom og så sig om, "og var jeg det, så er det jo ikke noget at le ad, vel, Fagin?"

Jøden, som mærkede, at Chitling var meget ophidset, skyndte sig med at forsikre ham, at der ikke var nogen, som lo, og henvendte sig til bevis på selskabets alvor til Bates som den, der havde begyndt drilleriet, men uheldigvis var Charley, idet han ville til at åbne munden for at svare, at han aldrig i sit liv havde været mere alvorlig, ude af stand til at hindre et udbrud af en så brølende latter, at den mishandlede Chitling uden indledende ceremonier fo'r tværs over gulvet og rettede et slag efter forbryderen, der med sin store færdighed i at undgå forfølgelser bukkede sig for at undvige det og valgte øjeblikket så heldigt, at slaget ramte jødens bryst og bragte ham til at vakle over mod væggen, hvor han stod og snappede efter vejret, mens Chitling så til med den dybeste sorg.

"Tys!" råbte Lurendrejeren i dette øjeblik. "Jeg hørte klokken." Han snappede et lys og listede sig sagte ovenpå.

Der blev atter ringet noget utålmodigt på klokken, mens selskabet blev i mørke. Et øjeblik efter kom Lurendrejeren tilbage og hviskede hemmelighedsfuldt til Fagin.

"Hvad," udbrød jøden, "alene?"

Lurendrejeren nikkede, og idet han skyggede for lyset med sin hånd, gav han med en pantomime Charley hemmeligt til kende, at han gjorde bedst i ikke at være så overgiven mere. Efter at have ydet denne venskabstjeneste så han på jøden og ventede på hans befalinger.

Den gamle mand bed sig i sine gule fingre og tænkte sig om nogle sekunder, mens der var et udtryk i hans ansigt, som om han var bange for noget og frygtede for at erfare det værste. Omsider så han op.

"Hvor er han?" spurgte han.

Lurendrejeren pegede op på loftet og gjorde en bevægelse ligesom for at gå.

"Ja," sagde jøden som svar på det stumme spørgsmål, "hent ham herved. Tys! Stille, Charley! Sagte, Tom! Af sted med jer!"

Dette korte vink til Charley og den anden blev straks adlydt i al stilhed. Der hørtes ingen lyd af dem, hvor de var, da Lurendrejeren kom ned ad trappen med lyset i hånden og ledsaget af en mand i en grov bluse, som, efter i en hast at have set sig om, tog et stort tørklæde af, der havde skjult den nederste del af hans åsyn og viste – den ellers så flotte Toby Crackits nu udtærede, uvaskede og uragede ansigtstræk.

"God dag, Fagin!" sagde denne hædersmand og nikkede til jøden. "Gem dette sjal i min hat, Lurendrejer, for at jeg kan finde det, når jeg går; det må man altid passe på! Der kan blive en flink ung låsebrækker af dig med tiden."

"Se her, Fagin," fortsatte han og pegede mod falden på sine kravestøvler, "ikke en dråbe blanksværte, siden De ved nok, ikke et stænk, ved Gud! Men se ikke således på mig, mand. Hver ting til sin tid; jeg kan ikke tale om forretninger, før jeg har spist og drukket. Derfor op med provianten og lad os få en ordentlig bid for første gang i de tre sidste dage."

Jøden gav Lurendrejereren et vink om at sætte, hvad de havde, af fødevarer på bordet og tog derpå plads lige over for indbrudstyven, idet han ventede på, at det måtte falde ham belejligt at tale.

Efter skinnet at dømme havde Toby ikke travlt med at åbne samtalen. Først nøjedes jøden med tålmodigt at iagttage hans ansigt, ligesom for af dets udtryk at få oplysning om det budskab, han bragte, men forgæves. Han så ud til at være træt og mødig, men hans ansigt havde det samme velbehagelige præg af ro, som det altid plejede at have, og gennem snavs og skæg skinnede endnu den flotte Toby Crackits selvtilfredse smisken frem. Derpå iagttog jøden, mens han gik op og ned ad gulvet i en stærk spænding, med smertefuld utålmodighed hver eneste bid, han tog i munden. Det var alt sammen til ingen nytte. Toby blev ved at spise med den største ligegyldighed, til han ikke kunne mere, hvorpå han, efter at have befalet Lurendrejereren at gå ud, lukkede døren, lavede sig et glas og lavede sig til at tale.

"Først og fremmest, Fagin –" sagde Toby.

"Ja, ja," afbrød jøden ham og skød sin stol hen til ham.

Crackit standsede for at tage sig en slurk toddy og forsikre, at geneveren var fortræffelig, lagde derpå fødderne op på den lave

kamingesims, så at hans støvler kom i lige linje med hans øjne, og fortsatte i ro og mag:

"Først og fremmest, Fagin, hvorledes har Bill det?"

"Hvad?" skreg jøden og fo'r op fra sin stol.

"Men De vil da vel aldrig sige –" begyndte Toby blegnende.

"Sige!" råbte jøden og stampede rasende i gulvet. "Hvor er de? – Sikes og drengen – hvor er de? – Hvor har de været? – Hvor holder de sig skjult? – Hvorfor har de ikke været her?"

"Det mislykkedes," sagde Toby med mat stemme.

"Det ved jeg," svarede jøden, idet han rev en avis op af lommen og pegede på den. "Hvad mere?"

"De skød og traf drengen. Vi løb over markerne med ham imellem os – så lige som kragen flyver – over grøfter og gærder. De forfulgte os. Død og fordømmelse! Hele egnen kom på benene og hidsede hundene på os."

"Drengen!" gispede jøden.

"Bill havde ham på ryggen og fo'r af sted som en stormvind. Vi standsede for igen at tage ham imellem os. Hans hoved hang ned, og han var kold. De var lige i hælene på os. Vi måtte være hver for sig og hytte os for galgen! Vi skiltes ad og lod den unge krabat ligge i en grøft. Om han var levende eller død, ved jeg ikke."

Jøden hørte ikke mere, men fo'r med et hyl, og idet han rev sig i håret, ud af værelset og bort fra huset.

26. En gådefuld person viser sig på skuepladsen, og mange ting sker, som nødvendigvis hører med til denne historie

Den gamle mand var allerede kommet hen til gadehjørnet, før han begyndte at forvinde virkningen af Toby Crackits budskab. Han havde aldeles ikke sagtnet sin usædvanlige hurtighed, men ilede fremad på den samme ubændige måde, da en vogns pludselige rumlen og et larmende skrig af fodgængere, som lagde mærke til den fare, hvori han svævede, drev ham ind på fortovet. Idet han undgik alle hovedgader og kun luskede sig frem gennem sidegader og stræder, kom han omsider ud på Snow Hill. Her gik han endnu raskere end før og tøvede ikke, før han var drejet ind i en gård, hvor han, som om han følte, at han nu var i sit rette element, satte sig i sin sædvanlige slæbende gang og syntes at ånde friere.

Tæt ved det sted, hvor Snow Hill og Holborn Hill mødes, er der på højre hånd, når man kommer fra City, et smalt og stygt stræde, som fører til Saffron Hill. I dets snavsede butikker er store bunker af brugte silkelommetørklæder af alle størrelser og mønstre udstillet til salg, for her bor de kræmmere, som køber dem af lommetyvene. Disse lommetørklæder hænger i hundredevis og dingler uden for vinduerne eller på dørstolperne, og butikshylderne er fulde af dem. Hvor

indskrænkede Field Lanes grænser også er, har det dog sin barber, sit kaffehus, sit ølhus og sin restauration. Det er en selvstændig handelskoloni, et oplagssted for småtyverier og besøges tidligt om morgenen og i tusmørket af tavse købmænd, som købslår i mørke bagstuer og går lige så ubemærket, som de kommer. Her udbreder marskandiseren, skoflikkeren og kludekrammeren deres varer som skilte for tyvene, og store hobe af ben og gammelt jern og bunker af uldne og linnede tøjler rustet og rådner i skidne kældre.

Til dette sted var det, at jøden gik. Han var velkendt hos dette strædes uhumske beboere, for de af dem, der stod på udkig for at købe eller sælge, nikkede fortroligt til ham, idet han gik forbi. Han svarede på deres hilsener på samme måde, men indlod sig ikke på nogen nærmere genkendelse, før han kom til den fjerneste del af strædet, hvor han blev stående for at hilse på en handelsmand, der var lille af vækst og havde presset så meget af sin person ned i en barnestol, som stolen kunne rumme, og røg en pibe i sin butiksdør.

"Ih, synet af Dem, mr. Fagin, kunne jo kurere en for øjenbetændelse," sagde den agtbare handelsmand til svar på jødens spørgsmål om, hvorledes han havde det.

"Kvarteret er lidt for beklumret, Lively," sagde Fagin, idet han trak øjenbrynene i vejret.

"Nå, den klage har jeg hørt et par gange før," svarede krammeren, "men det bliver snart afkølet igen, synes De ikke?"

Fagin nikkede og spurgte, idet han pegede i retning ad Saffron Hill, om der var nogen deroppe i aften.

"I *Krøblingerne*?" spurgte manden.

Jøden nikkede.

"Lad mig en gang se," sagde købmanden og tænkte sig om. "Jo så vidt jeg ved, er en halv snes af dem gået derind, men jeg tror ikke, Deres ven er der."

"Sikes er der vel ikke?" spurgte jøden med et misfornøjet ansigt.

"Har ikke ladet sig antræffe, som juristerne siger," svarede den lille mand og rystede på hovedet med et forbavsende listigt blik. "Har De noget til mig i aften?"

"Nej, ikke i aften," sagde jøden og vendte sig bort.

"Går De op i *Krøblingerne*, Fagin?" råbte den lille mand efter ham. "Stop! Jeg har intet imod at nyde en dråbe med Dem der."

Men da jøden, idet han så sig tilbage, slog ud med hånden som for at tilkendegive, at han foretrak at være alene, og da den lille mand desuden havde temmelig vanskeligt ved at rive sig løs fra stolen, fik værtshuset *Krøblingerne* i nogen tid ikke fornøjelsen af Livelys nærværelse. Da han var kommet på benene, var jøden forsvundet, hvorfor Lively efter til ingen nytte at have stået på tåspidserne for at få et glimt af ham, atter pressede sig ned i den lille stol, og efter at have vekslet en hovedrysten, som tydeligt udtrykte tvivl og mistillid, med en dame i butikken overfor, tog han atter fat på sin pibe med et meget værdigt væsen.

De tre Krøblinger, eller rettere sagt *Krøblingerne*, hvilket var det navn, hvorunder etablissementet i daglig tale gik blandt dets velyndere, var det samme værtshus, hvor Sikes og hans hund en gang havde vist sig. Mens Fagin kun gjorde et tegn til en mand i skænkestuen, gik han lige ovenpå, hvor han, efter at have åbnet en dør og sneget sig ind i værelset, så sig omhyggeligt om og

skyggede for øjnene med sin hånd, som om han søgte en bestemt person.

Værelset var oplyst af to gasflammer, hvis skær ikke kunne ses udenfor på grund af de tilstængede vinduesskodder og tæt sammentrukne røde, men falmede gardiner. Loftet var sværtet, for at dets farve ikke skulle tage skade af lampeosen, og værelset var så fuldt af tyk tobaksrøg, at det først var umuligt at få øje på nogen enkelt genstand. Lidt efter så man dog, da noget af røgen var trukket ud gennem den åbne dør, en mængde hoveder, der var lige så forvirrende som den tummel, der modtog øret, og alt som øjet blev mere og mere vant til omgivelserne, opdagede iagttageren et talrigt mandligt og kvindeligt selskab, som havde samlet sig om et langt bord, ved hvis øverste endte sad en præsident med en embedshammer i sin hånd, mens en musikalsk herre med en blålig næse og ansigtet indbundet på grund af tandpine, sad og klimprede på et piano i en afsides krog.

Idet Fagin trådte sagte ind, foranledigede den musikalske herre ved, som en slags præludium, at fare hen over tangenterne et almindeligt råb om stilhed, for at der kunne blive sunget en vise, og da dette råb havde lagt sig, gav en ung dame sig til at underholde selskabet med en romance på fire vers, imellem hvilke herren ved klaveret spillede melodien helt igennem, så stærkt han kunne. Da dette var forbi, udbragte præsidenten en skål, efter hvilken de musikalske herrer på højre og venstre side af ham sang en tostemmig sang med stort bifald.

Det var underholdende at iagttage enkelte ansigter, der var for det første præsidenten, værten i huset, en plump, rå,

sværtbygget mand, som under sangen rullede med øjnene og, mens han syntes at hengive sig til munterhed, havde øjne for alt, hvad der blev gjort, og øren for alt, hvad der blev sagt, og det tilmed meget skarpe øjne og øren. I nærheden af ham var sangerne, der med fagmæssig ligegyldighed modtog selskabets komplimenter og tømte det ene glas toddy efter det andet, som blev budt dem af deres mere larmende beundrere, hvis ansigter bar præg af næsten alle mulige laster i alle mulige grader og uimodståeligt tiltrak sig opmærksomhed netop ved deres frastødende ydre. Underfundighed, glubskhed og drikkældighed på ethvert stadium sås her i deres modbydeligste skikkelser, og kvinder – nogle, hos hvem det sidste skær af deres tidligere friskhed næsten svandt bort, mens man så på dem, og nogle, hos hvem ethvert præg og mærke af deres køn var aldeles udslettet, så at de kun frembød en væmmelig inkarnation af last og forbrydelse – andre, ganske unge pigebørn, og atter andre, unge koner, men ingen ude over livets kraftigste alder – det var den mørkeste og sørgeligste del af dette skrækelige billede.

Fagin så, mens alt dette foregik, fra det ene ansigt hen på det andet, dog åbenbart uden at finde det, han søgte, men da det endelig lykkedes ham at fange præsidentens blik, gav han ham et tegn og forlod værelset, lige så stille som han var kommet.

"Hvad er til tjeneste, mr. Fagin?" spurgte manden, der fulgte ham ud på trappen. "Vil De ikke komme ind til os? De vil blive uhyre fornøjede over det alle sammen."

Jøden rystede utålmodig på hovedet og sagde:

"Er *han* her?"

"Nej," svarede manden.

"Og intet nyt fra Barney?"

"Nej. Han rører sig ikke af pletten, før alt er sikkert. De kan være vis på, at de er på sporet hernede, og at han vil blive nappet, så snart han viser sig. Barney ved, hvad han gør, ellers havde jeg nok hørt fra ham. Jeg tør holde et pund på, at Barney bærer sig fornuftigt ad. Lad ham bare om det."

"Kommer *han* her i aften?" spurgte jøden med det samme eftertryk på stedordet som før.

"Monks, mener De?" spurgte værten tøvende.

"Stille!" sagde jøden. "Ja."

"Ja," svarede manden og trak et guldur op af lommen. "Jeg har allerede ventet ham i nogen tid. Vil De blive ti minutter, så –"

"Nej, nej," sagde jøden hastigt, som om han, hvor meget han end ønskede at se den omtalte person, dog følte sig lettet ved hans fraværelse. "Sig ham, at jeg var her for at tale med ham, og at han må komme til mig i aften. Nej, hellere i morgen. Siden han ikke er her, er det tids nok i morgen."

"Godt," sagde manden, "ikke mere?"

"Ikke et ord," svarede jøden og gik ned ad trappen.

"Hør," sagde den anden, idet han så ud over rækværket og talte med en hæs hvisken, "her er en ypperlig lejlighed til at slå en plade! Jeg har fået Phil Barker herhen, og han er så drukken, at en dreng kunne tage ham."

"Aha! Men Phil Barkers tid er endnu ikke kommet," sagde jøden og så i vejret. "Phil har endnu noget mere at gøre, før vi har råd til at skille os ved ham. Gå tilbage til selskabet og sig Deres gæster, at de skal holde sig lystige – *så længe de kan trække vejret*. Ha, ha, ha!"

Værten lo med og gik igen ind til selskabet. Ikke så snart var jøden blevet alene, før hans ansigt fik det tidligere urolige og tankefulde udtryk. Efter at have betænkt sig lidt, kaldte han på en droske og lod kusken køre sig til Bethnal Green, hvor han steg ud et stykke fra Sikes' bolig og tilbagelagde resten af vejen til fods.

"Nå," mumlede jøden, idet han bankede på døren, "hvis der er ugler i mosen, skal jeg nok få det ud af dig, min tøs, hvor snedig du også er."

Hun var på sit kammer, sagde konen, hvorfor Fagin listede sig op ad trappen og uden videre omstændigheder gik ind. Pigen var alene og lå med hovedet på bordet og håret udbredt over det.

"Hun har drukket," tænkte jøden koldblodigt, "eller også er hun måske kun ulykkelig."

Den gamle mand vendte sig om for at lukke døren, og denne lyd vækkede pigen. Hun iagttog nøje hans listige ansigt, mens hun spurgte, om der var noget nyt, og hørte på hans meddelelser om Toby Crackits beretning. Da han var færdig, sank hun tilbage i sin forrige stilling, men sagde ikke et ord. Hun skubbede utålmodigt lyset til side og skrabede et par gange på gulvet med fødderne, idet hun feberagtigt forandrede stilling, men det var også alt.

Under denne pause så jøden sig uroligt om i kammeret som for at være vis på, at der intet tegn var til, at Sikes hemmeligt var vendt tilbage. Tilsyneladende beroliget hostede han et par gange og gjorde mange forsøg på at åbne en samtale, men pigen ænsede ham ikke mere, end om han havde været en sten.

Omsider gjorde han endnu et forsøg og sagde i sin forsonligste tone:

"Og hvor tror du, at Bill nu er, lille ven – hvad?"

Pigen stønnede næppe forståeligt, at det vidste hun ikke, og syntes at græde efter den halvt kvalte lyd at dømme, som undslap hende.

"Og drengen," sagde jøden, idet han anstrengte sig for at få et glimt af hendes ansigt, "det stakkels lille barn! – Blevet liggende i en grøft, Nancy, tænk bare!"

"Drengen," sagde pigen og så pludselig op, "er bedre faren der, hvor han er, end han ville være iblandt os, og når bare Bill ikke kommer i ulykke over det, vil jeg håbe, han ligger død i grøften, og at hans unge ben må rådne der."

"Hvad!" udbrød jøden forbavset.

"Ja, jeg gør," svarede pigen. "Jeg er glad over, at han er borte, og over at vide, at det værste er overstået. Jeg kunne ikke tåle at have ham om mig. Synet af ham gjorde mig opbragt på mig selv og på jer alle."

"Pyt!" sagde jøden hånligt. "Du er fuld, min tøs."

"Så?" udbrød pigen bittert. "Det er ikke Deres skyld, hvis jeg ikke er det! De så helst, at jeg aldrig var anderledes, undtagen netop nu. De synes ikke om mit humør, vel?"

"Nej," svarede jøden rasende, "nej!"

"Bring mig så i en anden stemning!" sagde pigen og lo.

"I en anden stemning!" udbrød jøden rasende, opirret af pigens stridighed og den ærgrelse, han tidligere havde haft. "Ja, jeg skal bringe dig i en anden stemning! Hør, du satan! Hør på mig, som med seks ord kan kvæle Sikes lige så sikkert, som om jeg havde hans tyrehals her imellem mine fingre. Kommer han

tilbage uden at have drengen med sig – slipper han selv fri uden at levere mig ham tilbage død eller levende, så må du selv myrde ham, hvis du vil, at han skal undgå strikken, og gøre det, lige så snart han sætter sin fod i dette kammer. Ellers, husk vel på det, bliver det for sent!"

"Hvad skal det sige!" udbrød pigen uvilkårligt.

"Hvad det skal sige?" vedblev Fagin, vanvittig af forbitrelse.

"Det skal sige, at når drengen er hundrede pund værd for mig, skal jeg da på grund af et lune for en drukken bandes skyld, hvis liv jeg kunne fløjte bort, miste, hvad tilfældet har sat mig i stand til at få på en sikker måde, og selv være bundet til en djævel, der kun fattes viljen, men har magten til, til –"

Han snappede efter vejret og søgte stammende et ord, men i den korte tid standsede han sin harmes strøm og forandrede hele sit væsen. Et øjeblik i forvejen havde hans hænder været knyttede, hans øjne udvidet sig og hans ansigt antaget en ligblå farve af lidenskabelighed; men nu sank han krumbøjet ned på en stol og skælvede af frygt for selv at have åbenbaret en eller anden hemmelig skurkestreg. Efter en pause vovede han at se op på pigen og lod til at blive noget roligere ved at mærke, at hun sad i den samme ligegyldige stilling som før.

"Lille Nancy," kvækkede jøden med sin sædvanlige røst.

"Hører du mig, lille ven?"

"Plag mig ikke mere, Fagin," svarede pigen og hævede langsomt hovedet. "Hvis Bill ikke har gjort det denne gang, gør han det nok en anden. Han har udført mangt et godt stykke arbejde for Dem og vil udføre endnu mange flere, når han kan, men kan han ikke, så kan han ikke. Sig derfor ikke mere om det."

"Men drengen, lille ven?" sagde jøden, idet han krampagtigt gned sine hænder mod hinanden.

"Drengen må dele skæbne med de andre," afbrød Nancy ham hurtigt, "og jeg siger endnu en gang, at jeg vil håbe, han er død og ude af al fare og af Deres kløer med – at sige, hvis Bill ikke kommer i nogen ulykke. Men når Toby er sluppet, slipper han vel også, for han er mindst dobbelt så god!"

"Og med hensyn til det, jeg sagde, lille ven?" ytrede jøden, der holdt sine blinkende øjne stift fæstede på hende.

"De må sige det alt sammen endnu en gang, hvis det er noget, De vil have mig til at gøre, og i så fald gør De bedst i af vente til i morgen. De gjorde mig vågen et minut, men nu er jeg dum igen."

Fagin stillede hende endnu nogle flere spørgsmål, alle i den hensigt at komme til kundskab om, hvorvidt pigen havde forstået et eller andet af hans uforsigtige vink, men hun svarede så åbent og lod sig så lidt forvirre af hans forskende blikke, at hans oprindelige tanke, at hun var halvfuld, blev fuldstændig stadfæstet. Nancy var virkelig heller ikke fri for en skrøbelighed, som var meget almindelig blandt jødens kvindelige elever, og som de i deres yngre år snarere blev opmuntret til end afholdt fra. Hendes uordentlige udseende og en gennemtrængende duft af genever, som fyldte hele værelset, var et vidnesbyrd om, at jøden havde ret, og da hun, efter at have givet sig luft i den ovenfor omtalte heftige ytring, først sank hen i sløvhed og derpå i en usikker tilstand, under hvilken hun i det ene minut fældede tårer og i det næste udbrød i forskellige udråb som: "Aldrig bange!" eller gjorde beregninger over, hvor stor risikoen vel kunne være, når man bare var glad,

så Fagin, der havde høstet god erfaring i sådanne sager, med stor tilfredshed, at hun virkelig var meget medtaget.

Da Fagin havde lettet sit sind ved denne opdagelse og opnået sit dobbelte øjemed: at underrette pigen om, hvad han havde hørt den aften, og med egne øjne at overbevise sig om, at Sikes ikke var kommet tilbage, vendte han næsen hjemad, mens hans unge veninde sov med hovedet på bordet.

Der var næppe en time til midnat, og da det var mørkt og bidende koldt, følte han sig ikke fristet til at nøle. Den skarpe blæst, som piskede gennem gaderne, syntes at have rensset dem lige så vel for fodgængere som for støv og dynd, for der var kun få mennesker på benene, og disse lod til at skynde sig hjem, det bedste de kunne. Det blæste imidlertid fra den rette kant for jøden, der havde vinden i ryggen og skælvede og gyste ved hvert nyt vindstød, som drev ham fremad. Da han havde nået hjørnet af sin egen gade og allerede famlede i lommen efter gadedørsnøglen, trådte en mørk skikkelse ud af en fremspringende indgang, som lå skyggen, og smuttede tværs over gaden hen til ham.

"Fagin!" hviskede en stemme tæt ved hans øre.

"Ja!" sagde jøden og vendte sig hurtig om. "Er det –"

"Ja," afbrød den fremmede ham mut. "Jeg har ventet her i to timer. Hvor fanden har De været?"

"Ude i Deres ærinde, bedste ven," sagde jøden med et uroligt blik på den fremmede og sagtnede sine skridt, mens han talte.

"Ude i Deres ærinde hele aftenen."

"Ja naturligvis," sagde den fremmede i en spottende tone.

"Nå, og hvad er det så blevet til?"

"Ikke til noget godt," svarede jøden.

"Dog vel heller ikke til noget slemt, vil jeg håbe?" sagde den fremmede, idet han pludselig blev stående og kastede et forbavset blik på sin ledsager.

Jøden rystede på hovedet og ville lige til at svare, da den fremmede afbrød ham ved at pege på det hus, som de imidlertid var kommet hen til, og sige, at han hellere måtte sige det, han havde at meddele, under tag, for han var blevet iskold af at stå på gaden så længe og lade sig gennemblæse.

Fagin så ud, som om han gerne havde været fri for at føre en gæst hjem med sig i denne sene time, og mumlede noget om, at der ikke var ild i kaminen; men hans ledsager gentog sit forlangende så bestemt, at han åbnede døren og bad ham lukke den sagte efter sig, mens han hentede lys.

"Her er jo så mørkt som i graven," sagde manden, mens han famlede sig frem. "Skynd Dem."

"Luk døren," hviskede Fagin fra enden af gangen. Mens han talte, fløj den i med et brag.

"Det var ikke min skyld," sagde den anden mand, mens han følte sig frem. "Blæsten slog den i, eller også gik den i af sig selv; en af delene. Skynd Dem efter lyset, hvis jeg ikke skal slå hovedet itu mod en eller anden ting i dette fordømte hul."

Fagin sneg sig sagte ned ad køkkentrappen og kom kort efter tilbage med et tændt lys og meddelte, at Toby Crackit lå og sov i bagstuen nedenunder og drengene i værelset til gaden. Så gik han foran op ad trappen.

"Vi kan sige det par ord, vi har at sige, herinde, bedste ven," sagde jøden, idet han åbnede en dør på første sal. "Der er huller i skodderne, og vi lader aldrig vore genboer se, at vi har lys, så vi vil sætte stagen ude på trappen. Så!"

Med disse ord bukkede jøden sig for at sætte lyset på en trappeafsats lige over for stuedøren og gik ind i værelset, hvori der kun fandtes en brøstfældig lænestol og en gammel sofa uden betræk, som stod bag ved døren. På dette stykke bohavede kastede den fremmede sig, som om han var meget træt, og efter at jøden havde stillet lænestolen lige over for ham, sad de der ansigt til ansigt. Det var ikke ganske mørkt, for døren stod på klem, og lyset ude på trappen kastede et svagt skin på væggen ligefor.

De talte i nogen tid hviskende med hinanden, men skønt der ikke kunne skelnes andet af samtalen end nogle enkelte, løsrevne ord hist og her, ville en tilhører let kunne have set, at Fagin lod til at forsvare sig over for den fremmede, og at denne lod til at være meget vred. De kunne vel have talt således et kvarters tid med hinanden, da Monks – med hvilket navn jøden flere gange havde tiltalt den fremmede mand – hævede stemmen lidt og sagde:

"Jeg siger Dem endnu en gang, at planen var dårligt lagt. Hvorfor beholdt De ham ikke her mellem de andre og gjorde ham straks til en lumsk, jammerlig lommetyv?"

"Nej, hør bare!" udbrød jøden.

"Vil De måske sige, at De ikke kunne gøre det, hvis De ville?" spurgte Monks barsk. "Har De ikke snese gange gjort det samme med andre drenge? Kunne De måske ikke, hvis De bare havde haft tålmodighed et års tid i det højeste, have fået ham dømt og sendt ud af landet, måske på livstid?"

"Hvem ville det være kommet til gode, bedste ven?" spurgte jøden ydmygt.

"Mig," svarede Monks.

"Men ikke mig," sagde jøden underdanig. "Han kunne være blevet mig til nytte. Når der er to parter om en handel, er det ikke mere end rimeligt, at der tages hensyn til begge fordel, ikke sandt, bedste ven?"

"Og hvad så mere?" spurgte Monks tvært.

"Jeg så, at det ikke var nogen let sag at vænne ham til håndteringen," svarede jøden, "han var ikke som andre drenge under lignende forhold."

"Mej desværre!" mumlede manden. "Ellers havde han for længe siden været en tyv."

"Det stod ikke i min magt at fordærve ham," fortsatte Jøden og iagttog ængsteligt sin staldbroders ansigt. "Han havde ingen øvelse, og jeg havde intet, jeg kunne skræmme ham med, og det må man altid have i begyndelsen, når man ikke skal arbejde forgæves. Hvad skulle jeg gøre? Sende ham ud med Lurendrejeren og Charley? Det fik vi nok af ved det første forsøg, bedste ven. Jeg skælvede for os alle."

"Det var ikke min skyld," bemærkede Monks.

"Nej, nej, bedste ven," blev jøden ved, "og nu har jeg heller ikke noget imod det, for hvis det ikke var sket, var De måske aldrig blevet opmærksom på drengen og havde således ikke gjort den opdagelse, at det var ham, De søgte. Nå, jeg skaffede drengen tilbage ved hjælp af pigen, og så begyndte hun at fatte godhed for ham."

"Gid hun hang i galgen!" sagde Monks utålmodigt.

"Nej, det har vi ikke råd til endnu, bedste ven," svarede jøden smilende, "og desuden er hendes godhed for drengen os slet ikke til hinder; ellers kunne det nok være, at jeg en gang ved lejlighed sørgede for at få hende hængt. Jeg ved meget godt,

hvorledes disse tøse er. Så snart drengen begynder at blive forhærdet, vil hun ikke bryde sig mere om ham, end om han var et stykke træ. De ønsker, at han skal blive en tyv; hvis han lever, kan jeg fra nu af gøre ham til det, og hvis – hvis –" sagde jøden og flyttede sig nærmere hen til den anden – "det er ikke rimeligt, husk vel på det – men hvis det værste skulle være hændt, hvis han er død –"

"Det er ikke min skyld, hvis han er det!" afbrød den anden mand ham, idet han med et forfærdet blik greb jøden i armen med skælvende hænder. "Husk på, Fagin, jeg havde ingen del i det. Alt, undtagen hans død, sagde jeg Dem fra begyndelsen af. Jeg ville ikke udgyde blod; det kommer altid for dagen og piner en desuden bagefter. Hvis de har skudt ham, er jeg ikke skyld i det, hører De? Gid denne fordømte kasse stod i brand! – Hvad var det?"

"Hvad?" råbte jøden og greb krysteren om livet med begge sine arme, idet han sprang op. "Hvor?"

"Der!" svarede manden og stirrede på væggen lige overfor. "Skyggen – jeg så skyggen af et fruentimmer med kåbe og hat på flyve langs med panelet som et vindpust!"

Jøden slap ham, og de styrtede i største forvirring ud af værelset. Lyset, som var halvt ødelagt af trækvinden, stod, hvor det var blevet sat, og de så kun den tomme trappe og deres egne blege ansigter. De lyttede opmærksomt, men den dybeste tavshed herskede overalt i huset.

"Det var en indbildning af Dem," sagde jøden, idet han tog lyset og vendte sig om mod sin kammerat.

"Jeg vil sværge på, at jeg så det!" svarede Monks, som skælvede voldsomt. "Det bøjede sig forover, da jeg så det, og

mens jeg talte, forsvandt det."

Jøden så hånligt på sin staldbroders blege åsyn og gik ned ad trappen med de ord, at han kunne gå med, hvis han ville. De gik ned i gangen og derfra ned i kælderen. Den grønne fugtighed klæbede ved de lave mure, og spor af snegle og tudser glimtede i mørket, men alt var så stille som døden.

"Hvad mener De nu?" sagde jøden, da de atter var kommet op i gangen. "Foruden os selv er der ingen andre levende skabninger i huset end Toby og drengene, og for dem kan vi være rolige. Se engang her!"

Til bevis tog jøden to nøgler op af lommen og forklarede, at han, da han første gang var gået ned, havde lukket dem inde for at hindre enhver forstyrrelse af samtalen.

Dette yderligere vidnesbyrd bragte virkelig Monks til at vakle. Hans forsikringer blev efterhånden mindre og mindre stærke, mens de fortsatte deres søgen uden at gøre nogen opdagelse, og til sidst brast han flere gange i latter og tilstod, at det måtte have været hans ophidsede fantasi. Imidlertid ville han dog ikke indlade sig på at optage samtalen igen, idet han pludselig huskede på, at klokken var over et, og dermed skiltes det elskværdige par.

27. Gør bod for uhøfligheden i et foregående kapitel, der på en meget lidt passende måde forlod en dame

Da det aldeles ikke ville sømme sig for en ringe forfatter at lade en så mægtig person som et kommunalbud vente med ryggen mod kaminen og med frakkeskøderne oppe under armene, og da det endnu mindre ville klæde hans stilling eller hans galanteri at vise den samme ringeagt mod en dame, som dette kommunalbud havde tilkastet ømme og kærlige blikke, og i hvis øren han havde hvisket søde ord, som, da de kom fra en sådan kant, med rette kunne røre et hvilket som helst pige- eller konehjerte, iler den tro historiker, hvis pen optegner disse ord, i håb om, at han kender sin pligt og nærer tilbørlig ærefrygt for dem her på Jorden, som en høj og vigtig myndighed er given, med at vise dem den ærbødighed, som deres stilling har krav på, og vise dem al den sømmelighed, som deres ophøjede rang og deraf følgende store dyder unægtelig fordrer af hans hænder.

Bumble havde på ny talt teskeerne efter, vejset sukkertangen, undersøgt flødekanden og på det nøjagtigste efterset bohavets tilstand lige ned til hestehårsbetrækket på stolene, samt gentaget ethvert af disse eftersyn hele ti gange, før han begyndte at tænke på, at det kunne være på tiden, at mrs.

Corney kom tilbage. Tanker avler tanker, og da ingen lyd endnu tilkendegav, at hun nærmede sig, faldt det ham ind, at det ville være et uskyldigt og dydigt tidsfordriv, om han end yderligere tilfredsstillede sin nysgerrighed ved et overfladisk eftersyn af mrs. Corneys dragkiste.

Efter at have lyttet ved nøglehullet for at være vis på, at ingen nærmede sig, skred Bumble, idet han begyndte fra neden af, til at gøre sig bekendt med indholdet af de lange skuffer, som, da de var fulde af forskellige klædningsstykker af god facon og godt tøj, der lå omhyggeligt gemt mellem to lag gamle, med tørrede lavendler bestrøede aviser, syntes at volde ham en høj grad af tilfredsstillelse. Da han var kommet til hjørneskuffen på højre hånd og der havde set en lille aflåst kasse, som ved at rystes gav en behagelig lyd som af penge, der klingrede, vendte Bumble med adstadige skridt tilbage til kaminen, hvor han indtog sin forrige stilling og sagde alvorligt og fast: "Jeg vil gøre det!" Han sluttede denne mærkelige udtalelse med at ryste skælmsk på hovedet, som om han foreholdt sig selv, at han dog i grunden var en stor skælm, og så derpå ned på sine ben i profil med tilsyneladende stor glæde og opmærksomhed.

Mens han endnu var behageligt optaget af at tænke på dette, kom mrs. Corney farende ind i værelset, kastede sig ganske åndeløs på en stol ved kaminen og skjulte sine øjne med den ene hånd, lagde den anden på hjertet og snappede efter vejret.

"Mrs. Corney," sagde Bumble, idet han bøjede sig ned over oldfruen, "hvad er der i vejen? Er der tilstødt Dem noget? Å, svar mig. Jeg står på – på –" Bumble kunne i sin forskrækkelse ikke straks finde ordet "gløder" og sagde derfor "glasskår".

"O, mr. Bumble," udbrød damen, "jeg er kommet i et så rædsomt humør!"

"Hvad!" råbte Bumble, "hvem har vovet at –? Dog jeg ved det," sagde Bumble med medfødt majestæt, "det er disse afskyelige fattiglemmer!"

"Det er så rædsomt at tænke på det!" sagde damen gysende.

"Så lad være at tænke på det," svarede Bumble.

"Det er mig umuligt," klynkede damen.

"Så nyd noget," sagde Bumble trøstende. "Lidt vin?"

"Ikke for alt i verden!" svarede mrs. Corney. "Jeg kan ikke – åh! Den øverste hylde til højre – åh!"

Med disse ord pegede den gode dame åndsfraværende på hjørneskabet, mens hun syntes at lide af krampe. Bumble fo'r hen til skabet, hvor han på den omtalte hylde tog en grøn pægleflaske, fyldte en tekop med dens indhold og holdt den for damens læber.

"Nu er det bedre med mig," sagde mrs. Corney og sank tilbage efter at have drukket halvdelen. Med from taknemmelighed vendte Bumble sine øjne mod loftet, sankede dem atter ned mod randen af koppen og førte denne op til næsen.

"Pebermynte," forklarede mrs. Corney med mat stemme og smilede venligt til kontorbuddet. "Smag på det. Der er en lille – en lille smule andet i."

Bumble smagte tøvende på medicinen, smækkede med læberne, smagte endnu en gang og satte koppen tom fra sig.

"Det er meget styrkende," sagde mrs. Corney.

"Ja, overmåde styrkende," sagde buddet og satte med det samme en stol hen ved siden af oldfruen og spurgte ømt, hvad

det var, der havde gjort så stærkt indtryk i hende.

"Intet," svarede mrs. Corney. "Jeg er en tosset, pirrelig, svag skabning."

"Ikke svag, madame," indvendte Bumble og trak sin stol lidt nærmere hen til hende. "Er De en svag skabning, mrs. Corney?"

"Vi er alle svage skabninger," svarede hun.

"Ja, det er vi."

I et par minutter blev der ikke sagt mere på nogen af siderne, men efter denne tids forløb havde Bumble stadfæstet sætningen ved at flytte sin venstre arm fra ryggen af mrs. Corneys stol hen til hendes forklædebånd, omkring hvilket den efterhånden snoede sig.

"Vi er alle svage skabninger," sagde Bumble.

Mrs. Corney sukkede.

"Suk ikke, mrs. Corney," sagde Bumble.

"Jeg kan ikke lade være."

"Det er et meget hyggeligt værelse, dette," sagde Bumble og så sig om. "Med et til ville det være en fuldstændig lejlighed, madame."

"Det ville være for meget til én," mumlede damen.

"Men ikke til to," svarede Bumble i en kælen tone, "hvad, mrs. Corney?"

Hun sænkede sit hoved, da buddet sagde disse ord, og buddet sænkede sit for at kunne se hende i ansigtet.

Med megen sømmelighed vendte hun hovedet bort og ville tage sit lommetørklæde, men kom uforvarende til at lægge sin hånd i Bumbles.

"Direktionen tilstår Dem jo brændsel, mrs. Corney?" spurgte buddet og trykkede ømt hendes hånd.

"Og lys," svarede mrs. Corney og gengældte trykket.

"Brændsel, lys og frit hus. Å, mrs. Corney, De er en engel!"

Damen kunne ikke modstå dette udbrud af følelse.

Hun sank i Bumbles arme, og rørt trykkede denne et lidenskabeligt kys på hendes kyske næse.

"Hvilken kommenal fuldkommenhed!" udbrød Bumble henrykt. "De ved jo, tryllerinde, at det er værre med mr. Slout i aften?"

"Ja," svarede mrs. Corney undselig.

"Han kan ikke leve i otte dage, siger doktoren," fortsatte Bumble. "Han er inspektør her ved anstalten, ved hans død bliver der en ledig stilling. Denne stilling må besættes. Å, mrs. Corney, hvilken udsigt åbner ikke dette! Hvilken lejlighed til at forene hjerter og husholdninger!"

Mrs. Corney hulkede.

"Det lille ord?" sagde Bumble og bøjede sig over den undselige skønhed. "Det ene lille, bitte ord, min velsignede Corney?"

"Ja-a-a!" sukkede oldfruen.

"Endnu et," blev kommunalbuddet ved, "behersk Deres velsignede følelser, så at De kan sige et ord endnu. Hvornår skal det være?"

To gange prøvede mrs. Corney på at tale, og to gange mislykkedes det for hende. Omsider tog hun mod til sig, slyngede sine arme om Bumbles hals og sagde, at det kunne ske, når han ville, og at han var uimodståelig.

Da, sagen således var blevet ordnet på en venskabelig og tilfredsstillende måde, blev kontrakten højtideligt stadfæstet med en ny tekopfuld pebermyntemikstur, som var blevet endnu

mere nødvendig på grund af damens stærke sindsbevægelse. Mens koppen blev tømt, underrettede hun Bumble om den gamle kones død.

"Meget vel," sagde denne herre og nippede til sin pebermynte. "Jeg skal se ind til Sowerberry, når jeg går hjem, og bede ham sende bud i morgen. Var det det, som gjorde Dem så forskrækket, min skat?"

"Å, det var ikke noget videre vigtigt, søde ven," svarede damen undvigende.

"Det må have været noget, min skat," påstod Bumble, "vil De ikke sige Deres egen Bumble det?"

"Ikke nu," svarede damen, "en af dagene – når vi er blevet gift, søde ven."

"Når vi er blevet gift!" udbrød Bumble. "Det var da vel ikke en eller anden uforskammethed af de mandlige fattiglemmer, der –"

"Nej, nej, min engel," afbrød damen ham hurtig.

"Kunne jeg tænke, at nogen af dem havde vovet at løfte sine gemene øjne op til dette yndige ansigt –"

"Det ville de ikke have vovet, min engel."

"De måtte også helst lade være!" sagde Bumble og knyttede næven. "Vis mig den mand, kommenal eller ikke kommenal, der tør formaste sig til det, og jeg skal love ham for, at han ikke skal gøre det mere end en gang!"

I og for sig kunne disse ord let have klinget som en just ikke meget stor kompliment til damens yndigheder, men da Bumble ledsagede truslen med en del krigerske bevægelser, blev hun yderst rørt over dette bevis på hans hengivenhed og forsikrede med stor beundring, at han var yndig.

Han slog derpå sin krave op, satte sin trekantede hat på, og efter at have vekslet et langt og kærligt favntag med sin tilkommende mage trodsede han atter den kolde aften, idet han kun tøvede nogle minutter på mandfolkesalen, hvor han skældte lemmerne grundigt ud for at overbevise sig om, at han kunne forestå posten som inspektør ved fattighuset med fornøden strengthed. Forvisset om sine kvalifikationer, forlod Bumble bygningen med let hjerte og lyse forhåbninger om sin forestående forfremmelse, hvormed han beskæftigede sine tanker, indtil han kom til bedemandens butik.

Da nu mr. og mrs. Sowerberry var gået til aftenselskab, og da Noa Claypole aldrig havde lyst til at underkaste sig større legemlige anstrengelser, end der krævedes til den tilbørlige udførelse af de to virksomheder at spise og at drikke, var butikken endnu ikke lukket, skønt det var over den sædvanlige tid. Bumble bankede flere gange på disken med sin stok, men da dette ingen opmærksomhed vakte, og han så et lys skinne gennem en lille rude i dagligstuedøren bag ved butikken, tog han sig den frihed at kigge ind for at se, hvad der foregik, og da han så, hvad der foregik, blev han ikke lidet forundret.

Der var dækket til aftensmåltid, og på bordet stod smør, brød, tallerkener, glas, et porterkrus og en vinflaske. Ved den øverste ende af bordet sad Noa Claypole skødesløst i en lænestol med benene dinglede ud over den ene af dens arme, en åben foldekniv i den ene hånd og en stor skive smørrebrød i den anden. Tæt ved siden af ham stod Charlotte og åbnede nogle østers, som Claypole nedlod sig til at fortære mod stor grådighed. En mere end almindelig rødme i hans næseregion og en slags stirrende blinken i hans venstre øje tilkendegav, at

han var lidt drukken. Disse symptomer blev stadfæstet ved det underlige velbehag, hvormed han nød sine østers, og som kun en levende påskønnelse af deres kølende egenskaber mod indvortes feber kunne have forklaret tilstrækkelig.

"Her er en dejlig fed en, søde Noa," sagde Charlotte, "prøv den, bare den ene!"

"Hvor en østers dog er en dejlig ting!" ytrede Noa efter at have sunket den. "Hvor det er skade, at man ikke har godt af at få for mange af dem, hvad, Charlotte?"

"Det er grusomt," sagde Charlotte.

"Ja, det er det, holder du ikke af østers?"

"Ikke synderlig. Jeg holder mere af at se dig spise dem, søde Noa, end af selv at spise dem."

"Gud," sagde Noa tankefuldt, "hvor det er underligt!"

"Tag en til," sagde Charlotte. "Her er en med sådan et dejligt skæg!"

"Jeg kan ikke mere," sagde Noa. "Det gør mig meget ondt. Kom herhen, Charlotte, og lad mig kysse dig."

"Hvad for noget!" sagde Bumble og fo'r ind i stuen. "Sig det endnu en gang, du!"

Charlotte udstødte et skrig og skjulte sit ansigt med sit forklæde, mens Noa, uden at gøre nogen anden forandring i sin stilling end at lade benene nå ned til gulvet, stirrede på kommunalbuddet med drukken forfærdelse.

"Sig det endnu en gang, din lumpne, uforskammede knægt!" sagde Bumble. "Hvor tør du tage sådanne ord i din mund? Og hvor tør du vove at opmuntre ham, din frække tøjte! Kysse hende!" udbrød Bumble med vældig harme. "Fy!"

"Det var ikke min mening at gøre det," sagde Noa flæbende.
"Hun kysser mig altid, enten jeg vil eller ikke."

"O Noa!" udbrød Charlotte bebrejdende.

"Jo, du gør, det ved du alt for godt!" påstod Noa. "Hun gør det altid, mr. Bumble. Hun kildrer mig under hagen og smisker for mig på alle mulige måder!"

"Stille!" råbte Bumble alvorlig. "Ned i køkkenet med sig, tøs, og luk du butikken, Noa, og vov ikke at lukke din mund op, før din herre kommer hjem. Men når han er kommet, så sig ham, at mr. Bumble havde sagt, at han i morgen efter frokosttid skal sende en ligkiste til en gammel kone. Hører du, knægt? Kysse!" råbte Bumble og rakte hænderne i vejret. "De lavere klassers syndighed og lastefuldhed i dette kommenale distrikt er frygtelige. Hvis parlamentet ikke tager deres vederstyggelige leben under overvejelse, bliver landet ødelagt, og det er for altid forbi med almuens sædelighed!"

Med disse ord skred kommunalbuddet med en stolt, mørk mine bort fra bedemandens bolig.

Og nu, da vi har fulgt ham så langt på hans vej til hans hjem og truffet alle de fornødne forberedelser til den gamle kones begravelse, vil vi anstille nogle undersøgelser om den unge Oliver Twist og se, om han endnu ligger i den grøft, hvor Toby Crackit forlod ham.

28. Om Oliver Twist og hans senere eventyr

"Gid ulve måtte sønderslide jeres struber!" mumlede Sikes og skar tænder. "Havde jeg bare fat på nogle af jer, skulle I komme til at hyle så meget des hæsere."

Idet Sikes brummede og med den mest fortvivlede glubskhed, hans fortvivlede natur var i stand til, udtalte dette fromme ønske, støttede han den sårede dreng på sit bøjede knæ og vendte et øjeblik hovedet om for at se efter sine forfølgere.

Der var kun lidt at skelne gennem tågen og mørket, men lydelige råb af menneskestemmer dirrede gennem luften og de af stormklokkens klang vakte hundenes gøen genlød fra alle kanter.

"Holdt, du feje hund!" råbte indbrudstyven efter Toby Crackit, der brugte sine lange ben, det bedste han kunne, og allerede var et stykke forude, "stop!"

Gentagelsen af dette ord bragte Toby til at stå stille, da han ikke var ganske vis på, om han var uden for skudvidde, og Sikes ingenlunde var i en stemning, der var til at spøge med.

"Hjælp mig med drengen," brølede Sikes og vinkede rasende ad sin kammerat, "kom herhen!"

Toby lod, som om han vendte om, men vovede med dæmpet, stakåndet stemme at tilkendegive, hvor nødtigt han gjorde det, idet han dog langsomt nærmede sig.

"Hurtigere!" råbte Sikes, idet han lagde drengen i en tør grøft og trak en pistol op af lommen. "Hold mig ikke for nar!"

I dette øjeblik blev larmen lydeligere, og Sikes kunne, idet han atter så sig om, skelne, at de personer, som forfulgte ham, allerede var i færd med at klatre over ledet til den mark, han var på, og at et par hunde var nogle skridt foran dem.

"Det er forbi, Bill!" råbte Toby, "slip hvalpen og smør haser."

Med dette afskedsråb gjorde Crackit, der hellere ville udsætte sig for muligheden af at blive skudt af sin ven end for visheden af at blive grebet af sine fjender, helt omkring og fo'r af sted i fuld fart. Sikes bed tænderne sammen, så sig endnu en gang om, kastede det slag, hvori Oliver hurtigt var blevet indhyllet, over dennes livløse skikkelse, løb langs med den forreste side af gærdet, ligesom for at lede forfølgernes opmærksomhed bort fra det sted, hvor drengen lå, standsede et sekund ved et andet gærde, der skar det første i en ret vinkel, og satte, idet han svingede sin pistol i luften, over det med et spring og var borte.

"Halløj, halløj der!" råbte en skælvende post bagved, "Pincher, Neptun, kom her!"

Hundene, der, ligesom deres herrer, ikke syntes om jagten, adlød denne befaling, og tre mænd, som nu var kommet et stykke ind på marken, blev stående for at rådføre sig med hinanden.

"Mit råd eller, rettere sagt, min befaling er," sagde den tykkeste af selskabet, "at vi straks går hjem igen."

"Jeg vil alt, hvad mr. Giles vil," sagde en mindre, men ingenlunde smækker person, der var meget bleg i ansigtet og meget høflig, som bange mennesker i almindelighed er.

"Jeg vil nødig synes uopdragen, mine herrer," sagde den tredje, der havde kaldt hundene tilbage, "mr. Giles må vide det bedst."

"Ganske vist," svarede den mindre person, "og hvad så mr. Giles siger, så tilkommer det ikke os at modsige ham. Nej, nej, jeg kender min stilling – Himlen være lovet, jeg kender min stilling."

Sandt at sige syntes den lille mand virkelig at kende sin stilling og helt vel at vide, at den ingenlunde var attråværdig, for tænderne klaprede i munden på ham, mens han talte.

"De er bange, Brittles," sagde Giles.

"Nej, jeg er ikke."

"Jo, De er."

"De lyver, mr. Giles."

"De lyver selv, Brittles."

Nu skyldtes disse fire ytringer Giles' stikpille og Giles' stikpille skyldtes atter hans harme over, at ansvaret for at gå hjem var væltet over på ham i skikkelse af kompliment. Den tredje mand gjorde på den naturligste måde ende på tvisten.

"Jeg skal sige Dem noget," sagde han, "vi er alle sammen bange."

"Svar for Dem selv," sagde Giles, som var den blegeste i hele selskabet.

"Det gør jeg også. Det er ikke mere end rimeligt og naturligt at være bange under sådanne omstændigheder, og jeg er det."

"Det er jeg med," sagde Brittles, "men derfor skal man da ikke sige en mand det sådan lige op i hans åbne øjne."

Disse klare tilståelser formildede Giles, som straks indrømmede, at han også var bange, hvorpå de alle tre gjorde

omkring og løb tilbage i den fuldeste enighed, indtil Giles (der var den mest stakåndede af selskabet og tillige slæbte på en høtyv) på det venligste forlangte at måtte stå stille og gøre en undskyldning for sin overilede tale.

"Men det er mærkeligt," sagde Giles, da han havde forklaret sig, "hvad et menneske kan gøre, når blodet er kommet i kog. Jeg havde begået et mord, det ved jeg ganske vist, hvis vi havde grebet en af disse to kæltringer."

Da de andre to var gennemtrængte af en lignende mening, og deres blod ligesom hans atter var blevet afkølet, kom talen på grunden til denne pludselige forandring i deres stemning.

"Jeg ved, hvad det var," sagde Giles, "det var ledet."

"Det skulle ikke undre mig, om det var det," udbrød Brittles.

"De kan stole, på," sagde Giles, "at det var ledet, som dæmpede spændingen. Jeg mærkede, at den pludselig lagde sig hos mig, da jeg klatrede over det."

Ved et mærkeligt sammentræf var de andre to i selv samme øjeblik blevet hjemsøgte af den samme ubehagelige følelse, hvorefter det altså var fuldkommen klart, at det var ledet, især da der ikke kunne være nogen tvivl om tidspunktet, denne forandring var indtrådt på, eftersom de alle tre huskede, at de havde fået øje på tyvene i samme minut, som den foregik.

Denne samtale førtes mellem de to mænd, som havde overrumplet indbrudstyvene, og en omvandrende kedelflikker, der havde sovet i et udhus og samtidig med sine to køtere var blevet vækket for at deltage i forfølgelsen. Giles tjente hos den gamle dame i huset i den dobbelte egenskab af kældermester og hushovmester, og Brittles, der varetog alle slags underordnede arbejder, var allerede som barn trådt i hendes tjeneste og blev

derfor endnu regnet for en håbefuldt ung dreng, skønt han allerede var noget over de tredive år.

Idet de tro mænd opmuntrede hinanden, men samtidig holdt sig ganske tæt ved hinanden og så sig ængsteligt om, hver gang et nyt vindstød peb mellem grenene, ilede de tilbage til et træ, bag hvilket de havde skjult deres lygte, for at dens skin ikke skulle underrette tyvene om, i hvilken retning de skulle skyde. De snappede lygten og skyndte sig hjem i et rask trav, og længe efter at deres mørke skikkelser ikke mere kunne skelnes, ville man kunne have set lyset blinke og danse i det fjerne, som om det havde været en uddunstning af den fugtige og dunkle atmosfære, gennem hvilken det hurtigt blev båret.

Luften blev koldere, mens dagen langsomt begyndte at gry, og tågen rullede hen over jorden som en tung røgsky. Græsset var vådt og fodstierne og de lavt liggende steder lutter mudder og vand, og en usund blæsts fugtige ånde sneg sig mat forbi med en hul stønnen. Endnu lå Oliver ubevægelig og sanseløs på det sted, hvor Sikes havde forladt ham.

Morgenen brød frem. Luften blev skarpere og mere gennemtrængende, da dens første blege skær – der snarere lignede nattens død end dagens fødsel – glimtede mat på himlen. Genstandene, som havde taget sig så uklar og frygtelige ud i mørket, blev tydeligere og tydeligere og opløste sig efterhånden i deres kendte skikkelser. Regnen faldt tæt og hurtig og raslede mellem de bladløse buske, men Oliver lagde ikke mærke til, at den piskede ned på ham; for endnu lå han hjælpeløs udstrakt på sit lerede leje.

Omsider afbrød et dæmpet smertensskrig stilheden, og idet drengen udstødte det, vågnede han. Hans venstre arm, der var

blevet løst forbundet med et tørklæde, hang tung og ubevægelig ned ved hans side, og forbindingen var mættet med blod. Han var så mat, at han næppe kunne rejse sig, og da han havde gjort det, så han sig afmægtig om efter hjælp og stønnede af smerte. Skælvende i alle lemmer af kulde og udmattelse gjorde han en anstrengelse for at stå op, men faldt gysende om på jorden.

Efter et kort anfald af den bedøvelse, hvori han havde ligget så længe, kom Oliver, drivende af en snigende hjerteangst, der advarede ham om, at hvis han blev liggende der, ville han ganske sikkert dø, omsider på benene og prøvede på at gå. Det svimlede for ham, og han vaklede fra den ene side til den anden som drukken, men han holdt ikke des mindre ud og gik, med hovedet hængende mat ned på brystet og snublende, videre uden at vide hvorhen.

Og nu strømmede en hærs-kare af forvirrede, uklare forestillinger sammen i hans hjerne. Det syntes ham, at han endnu stadig gik mellem Sikes og Crackit, der var i heftigt skænderi, idet endog de ord, de sagde, lød i hans øren, og da han ligesom tog sin egen opmærksomhed fangen ved at gøre en voldsom anstrengelse for ikke at falde, syntes det, at han talte til dem. Derpå blev han alene med Sikes og traskede af sted, således som de havde gjort den foregående dag, og mens menneskeskygger gik forbi dem, følte han indbrudstyvens greb om sin hånd. Pludselig fo'r han tilbage ved et knald af skydevåben, og lydelige råb og skrig genlød i luften. Lys tindrede for hans øjne, og alt var larm og tummel, mens en usynlig hånd måske førte ham bort. Gennem alle disse vekslende syner gik der en ubestemt, urolig følelse af smerte, som pinte og plagede ham uophørligt.

Således vaklede han af sted, idet han næsten mekanisk krøb gennem markled eller åbninger i gærder, indtil han kom ud på en landevej, og her begyndte regnen i falde så tungt, at den bragte ham til samling.

Han så sig om og opdagede, at der ikke langt fra ham lå et hus, som han måske kunne nå. Når folkene så hans tilstand, ville de måske fatte medlidenhed med ham, og hvis ikke, ville det dog være bedre, tænkte han, at dø i nærheden af menneskelige væsener end på den vilde, fri mark. Han samlede alle sine kræfter til et sidste forsøg og vendte sine vaklende skridt hen mod huset.

Da han nærmede sig det, forekom det ham, som om han havde set det før. Han kunne ikke huske nogen af dets enkeltheder, men bygningens form og udseende syntes han at kende.

Denne havemur! På græsset inden for den var han den foregående aften faldet på knæ og havde tryglet de to mænd om nåde. Det var det samme hus, de havde prøvet på at plyndre.

Oliver følte sig grebet af en sådan frygt, da han genkendte stedet, at han glemte smerten i sit sår og kun tænkte på flugt. Flugt! Han kunne næppe stå på benene, og om han også havde rådet over sit unge og spinkle legemes bedste kræfter, hvor skulle han da flygte hen. Han stødte mod haveporten. Den var ikke lukket i lås og drejede sig på sine hængsler. Han vaklede hen over grønningen, krøb op ad trappen, bankede sagte på døren og sank, idet hele hans styrke svigtede ham, om ved en af pillerne i den lilla buegang.

Tilfældigvis forfriskede Giles, Brittles og kedelflikkeren sig efter nattens anstrengelser med te og mad nede i køkkenet.

Giles sad med udstrakte ben foran skorstenen og støttede sin venstre arm på bordet, mens han med sin højre illustrerede en omstændelig beretning om tyveriet, som hans tilhørere, men især kokkepigen og stuepigen, der var med i selskabet, lyttede til med åndeløs spænding.

"Klokken var omtrent halv tre," sagde Giles, "ja, jeg turde næsten sværge på, at den var nærmere tre, da jeg vågnede, og idet jeg vendte mig om i sengen" (her vendte Giles sig om på sin stol og trak fligen af dugen over sig ligesom et lagen), "syntes jeg, af jeg hørte støj."

På dette sted i fortællingen blev kokkepigen bleg og bad stuepigen lukke døren. Stuepigen bad Brittles gøre det, og Brittles bad igen kedelflikkeren derom, men denne lod, som om han ikke hørte det.

"- hørte støj," fortsatte Giles. "'Det er indbildning,' sagde jeg først til mig selv og ville allerede til at lægge mig igen, da jeg atter hørte støjen ganske tydeligt."

"Hvad var det for en slags støj?" spurgte kokkepigen.

"Det var som en slags bragen," svarede Giles og så sig om.

"Det var snarere, som når man skraber med et søm på et rivejern," mente Brittles.

"Det var, den gang De hørte det, sir," svarede Giles, "men da jeg hørte det, var det som en bragen. Jeg kastede tæppet til side," blev Giles ved, idet han rullede dugen sammen, "satte mig op i sengen og lyttede."

Kokkepigen og stuepigen udbrød i et "Gud!" og rykkede deres stole tættere sammen.

"Nu hørte jeg det ganske tydeligt," begyndte Giles igen. "Det er nogen," sagde jeg til mig selv, "som er ved at brække en dør

eller et vindue op. Hvad er der at gøre ved det? Jeg vil kalde på den stakkels Brittles," sagde jeg, "og redde ham fra at blive myrdet i hans seng, ellers bliver måske halsen skåret over på ham lige op til begge ørene, uden at han en gang ved af det."

Nu henvendtes alles øjne på Brittles, der igen fæstede sine på Giles og gloede på ham med gabende mund og et ansigt, der vidnede om den utvetydigste rædsel.

"Jeg kastede tæppet helt af mig," sagde Giles, idet han skød dugen bort og så meget vist på kokkepigen og stuepigen, "listede mig sagte ud af sengen, trak et par –"

"Der er damer til stede, mr. Giles," mumlede kedelflikkeren.

"- et par sko på," sagde Giles, idet han vendte sig om mod ham og lagde stærkt eftertryk på ordet sko, "tog den ladte pistol, som altid følger med kurven med sølvtøjet, og gik på tåspidserne hen til hans kammer. 'Brittles,' sagde jeg, da jeg havde vækket ham, 'bliv ikke bange!'"

"Det gjorde De," sagde Brittles med dæmpet stemme.

"Vi er om en hals, tror jeg, Brittles, sagde jeg," fortsatte Giles, "men bliv bare ikke bange!"

"Blev han da forskrækket?" spurgte kokkepigen.

"Ikke en smule," svarede Giles. "Han var lige så rolig – næsten lige så rolig som jeg selv."

"Jeg var ganske vist død på stedet, hvis det havde været mig," sagde stuepigen.

"De er også et fruentimmer," sagde Brittles og kroede sig lidt.

"Brittles har ret," sagde Giles og nikkede bifaldende med hovedet, "af et fruentimmer kunne man ikke vente andet. Men vi mandfolk tog en blændlygte, som stod på Brittles bord, og famlede os i bælgmørke ned ad trappen."

Giles var stået op og havde gjort to skridt med tillukkede øjne for at ledsage sin beskrivelse med de fornødne bevægelser, men fo'r pludselig sammen ligesom alle de øvrige og skyndte sig tilbage til sin stol. Kokkepigen og stuepigen skreg.

"Det bankede," sagde Giles, idet han lod, som om han var ganske rolig, "luk døren op, en af jer."

Ingen rørte sig af pletten.

"Det er underligt nok, at der bliver banket på døren så tidligt om morgenen," sagde Giles, idet han iagttog de blege ansigter, der omgav ham, og selv så meget modfalden ud, "men døren må lukkes op. Hører I, en af jer?"

Mens Giles talte, så han på Brittles, men da denne unge mand var af en beskeden natur, regnede han sig formodentlig for ingen og mente derfor, at ordene ikke kunne gælde ham. I hvert tilfælde svarede han ikke. Giles kastede kedelflikkeren et opfordrende blik, men denne var pludselig faldet i søvn. Om fruentimmerne kunne der ikke være tale.

"Vil Brittles hellere lukke døren op i vidners overværelse," sagde Giles efter et kort ophold, "er jeg rede til at være et."

"Det er jeg med," sagde kedelflikkeren og vågnede lige så pludselig, som han var faldet i søvn.

Brittles kapitulerede på disse vilkår, og da selskabet var blevet roligere ved den opdagelse (som blev gjort ved, at skodderne blev åbnet), at det nu var højlys dag, gik de alle sammen op med hundene foran, mens fruentimmerne, som var bange for at blive nede, dannede bagtroppen. Efter Giles' råd talte de alle meget højt for at advare enhver ildesindet person, som kunne være udenfor, om, at de var mandstærke, og i følge

et mesterligt fif, der opstod i den samme sindrige hjerne, kneb de hundene i halen for at få dem til at gå.

Da disse anstalter var truffet, tog Giles kedelflikkeren ved armen (for at hindre ham fra at løbe bort, som han spøgende sagde) og gav kommandoen til at lukke døren op. Brittles adlød, og klyngen gik nu ved at se over hinandens skuldre øje på en ikke frygteligere genstand end den stakkels, lille Oliver Twist, der målløs og udmattet så op og stum påkaldte deres medlidenhed.

"En dreng!" udbrød Giles og skød modigt kedelflikkeren tilbage. "Hvad er der i vejen med – hvad? – Men Brittles – se en gang – kender De ham ikke?"

Brittles, der var gået hen bag ved døren for at åbne den, så ikke så snart Oliver, før han udstødte et lydeligt skrig. Giles greb drengen ved det ene ben og den ene arm – lykkeligvis ikke den, der var knust – og trak ham ind i forstuen, hvor man så lagde ham, så lang han var, på gulvet.

"Her er han!" brølede Giles op ad trappen. "Her er en af tyvene! Her er en tyv, miss – såret, miss! Jeg skød ham, miss, og Brittles holdt lyset."

"I en lygte, miss," råbte Brittles, idet han holdt den ene hånd på siden af munden, for at hans stemme kunne nå så meget des længere.

De to tjenestepiger løb ovenpå for at overbringe det budskab, at Giles havde grebet en tyv, og kedelflikkeren gav sig i færd med at bringe Oliver til live igen, for at han ikke skulle dø, før han blev hængt. Midt under al denne tummel og larm hørtes en blid kvindelig stemme, som øjeblikkelig bragte stilhed til veje.

"Giles!" hviskede stemmen oppe fra trappen.

"Her er jeg, miss," svarede Giles. "Vær ikke bange, miss. Jeg er ikke kommet synderlig til skade. Han gjorde fortvivlet modstand, miss, men jeg fik snart krammet på ham."

"Stille!" sagde den unge dame, "De forskrækker min tante lige så meget, som tyvene gjorde. Er han hårdt såret, den stakkel?"

"Ganske skrækkelig, miss," svarede Giles med ubeskriveligt velbehag.

"Han ser ud, som om han skulle dø, miss," skrålede Brittles på samme måde som før. "Vil De ikke komme ned og se ham, miss, for det tilfælde, at han skulle ...?"

"Stille, stille, så er De rar," afbrød den unge dame ham. "Vent roligt et øjeblik, mens jeg taler med tante."

Med trin så lette og bløde som stemmen trippede hun bort og kom kort efter tilbage med den besked, at den sårede person skulle bæres varsomt op på Giles' værelse, og at Brittles skulle sadle klepperten og straks tage til Chertsey, hvorfra han skulle hente en politibetjent og en læge.

"Men vil De ikke først se ham, miss?" spurgte Giles med lige så megen stolthed, som om Oliver havde været en sjælden fugl, han snildt havde fældet. "Ikke en eneste lille gang, miss?"

"Ikke for alt i verden," svarede den unge dame, idet han vendte sig bort, med et så stolt og beundrende blik, som om hun havde været hans eget barn. Derpå bukkede han sig ned til Oliver og hjalp med en kvindes omsorg og omhu at bære ham ovenpå.

29. En indledende skildring af beboerne af det hus, hvor Oliver var tyet hen, og hvad de tænkte om ham

I et smukt værelse, hvis bohavede dog snarere havde præget af gammeldags bekvemmelighed end af moderne elegance, sad to damer ved et smukt frokostbord og blev opvartet af Giles, der med den mest samvittighedsfulde omhu havde iført sig en sort dragt. Han havde stillet sig omtrent midtvejs mellem skænkebordet og frokostbordet, hvor han, idet han havde rettet sig til sin fulde højde, lagt hovedet tilbage og en ganske lille smule til den ene side, strakt det venstre ben frem og stukket den højre hånd inden for vesten, mens den venstre hang ned ved hans side og støttede sig på en stum tjener, tog sig ud som en mand, der havde en meget behagelig følelse af sine fortjenester og sin vigtighed.

Af de to damer var den ene temmelig fremrykket i år, men den højryggede egetræslænestol, hvori hun sad, var ikke rankere end hun. Påklædt med den største pyntelighed og omhu og med en klædelig blanding af gammeldags og små indrømmelser til den herskende smag, nu snarere hjalp til på en behagelig måde at fremhæve den gamle stil, end de svækkede dragtens virkning, sad hun i en statelig stilling med hænderne foldede på bordet foran sig og sine øjne, hvis klarhed

alderdommen kun ubetydeligt havde svækket, opmærksomt fæstet på sin unge veninde.

Den unge dame stod i jomfruelighedens yndige blomstervår, i den alder, da engle, hvis de nogen sinde i Guds kærlige øjemed ifører sig dødelige skikkelser, uden formastelighed kunne menes at dvæle i sådanne som hendes.

Hun havde endnu ikke fyldt sit syttende år og var støbt i en så fin og fuldendt form, var så blid og venlig, så ren og skøn, at jorden ikke syntes at være hendes element eller dens plumpe skabninger passende omgangsfæller for hende. Den åndrighed, der lyste ud af hendes mørkeblå øjne og prægede sig i hendes ædle hoved, syntes næppe at tilhøre hendes alder eller denne verden, og dog var det skiftende udtryk af venlighed og munterhed, de tusinde lysglimt, der spillede på hendes åsyn uden at efterlade nogen skygge der, og frem for alt smilet – det glade, lykkelige smil – skabt for et fredeligt og lykkeligt hjem.

Hun varetog de små sysler ved bordet, og da hun slog øjnene op, idet den ældre dame iagttog hende, strøg hun spøgefuldt sit simpelt flettede hår tilbage og lagde en sådan strøm af kærlighed og ukunstlet elskværdighed i et strålende blik, at salige ånder ville have smilet ved at se på hende.

Den ældre dame smilede, men hendes hjerte var fuldt, og hun tørrede en tåre væk, idet hun gjorde det.

"Og Brittles har været borte en hel time?" spurgte den gamle dame.

"En time og tolv minutter, frue," svarede Giles, idet han så på et sølvur i et sort bånd.

"Han er altid så langsom af sig," sagde den gamle dame.

"Brittles har altid været en langsom dreng," svarede tjeneren, og husker man på, at Brittles i hen ved tredive år havde været en langsom dreng, syntes der ikke at være rimelighed for, at han nogen sinde ville blive hurtig af sig.

"Han bliver værre i stedet for bedre, tror jeg," sagde den ældre dame.

"Det er højst utilgiveligt af ham, hvis han bliver borte for at lege med andre drenge," sagde den unge dame smilende.

Mens Giles åbenbart overvejede, om det ville være passende, at han selv tillod sig et ærbødigt smil, kørte en gig op for hovedporten, og ud af den sprang en tyk mand, der løb lige hen til døren og, efter på en eller anden gådefuld måde at være trængt ind i huset, kom farende ind i stuen og nær havde revet både Giles og frokostbordet over ende.

"Nej, nu har jeg aldrig hørt mage!" udbrød han, "kære mrs. Maylie – Gud fri os – og det i den stille nat – nej, jeg har virkelig aldrig hørt mage!"

Med disse medfølgende ytringer trykkede han begge damernes hænder og spurgte, idet han tog sig en stol, hvorledes de havde det.

"De kunne jo være død – formelig død af forskrækkelsen," fortsatte han. "Hvorfor sendte De ikke bud? Min tjener skulle have været her på minuttet, og det skulle jeg med, og det ville have været min medhjælper og enhver anden umådelig kært at komme under sådanne omstændigheder. Gud, Gud – så uventet – og i den stille nat oven i købet!"

Lægen syntes i særdeleshed at være blevet urolig over den omstændighed, at tyveriet havde været uventet og var blevet forsøgt ved nattetid, ret som om de herrer indbrudstyre havde

for skik at afgøre deres forretninger om middagen og sende bud et par dage i forvejen med posten.

"Og De, miss Rose," sagde lægen til den unge dame, "jeg –"

"Ja ganske vist," sagde Rose og afbrød ham, "men der er en stakkels skabning oven på, som tante ønsker, De skal se til."

"Ja, det er sandt, det er der jo. Det var Deres værk, Giles, hører jeg."

Giles, der med feberagtig travlhed havde sat tekopperne til rette, blev blussende rød og sagde, at han havde haft den ære.

"Den ære, hvad?" sagde lægen. "Ja, hvad skal man sige? Det er måske lige så ærefuldt at træffe en tyv i et køkken som at træffe sin mand på tolv skridts afstand. Forestil Dem, at han skød i luften, så har De duelleret, Giles."

Giles, som syntes, at denne ringeagtende måde at tage sagen på, var et uretfærdigt forsøg på at formindske hans hæder, svarede ærbødigt, at det ikke tilkom ham at dømme om det, men at han dog fandt, at det ikke var nogen spøg for modparten.

"Det er også sandt," sagde lægen. "Hvor er han? Vis mig op til ham. Når jeg kommer ned igen, skal jeg se herind, mrs. Maylie. Så det er det lille vindue, han kom ind ad, hvad? Nå, det havde jeg aldrig troet."

Mens han talte således hele vejen, fulgte han oven på med Giles, og mens han går oven på, vil vi underrette læseren om, at mr. Losberne, en kirurg der på egnen, som i et distrikt af flere miles omkreds var kendt under navnet af "doktoren", var blevet tyk, mere på grund af sit godmodige sind end på grund af god levemåde, og var en så velvillig og hjertelig og samtidig

excentrisk gammel pebersvend, som nogen levende iagttager ville have kunnet finde i en fem gange så stor omkreds.

Lægen blev meget længere borte, end både han og damerne havde ventet. En stor, flad kasse blev taget ud af giggen, meget ofte blev der ringet på klokken i et sovekammer, og tjenestefolkene løb idelig op og ned ad trappen, hvorfor man med føje måtte tro, at der foregik noget meget vigtigt oven på. Omsider kom han tilbage, men så, i stedet for at svare på en ængstelig forespørgsel om hans patient, meget gådefuld ud og lukkede døren.

"Det er meget mærkeligt, mrs. Maylie," sagde lægen og blev stående med ryggen mod døren, ligesom for at holde den lukket.

"Der er da vel ikke fare på færde, vil jeg håbe?" sagde den gamle dame.

"Det ville nu ikke være så mærkeligt under de forhåndenværende omstændigheder," svarede lægen, "skønt jeg ikke tror, at der er. Har De set denne tyv?"

"Nej," svarede den gamle dame.

"Eller hørt noget om ham?"

"Nej."

"Om forladelse, frue," tog Giles til orde, "jeg ville netop have fortalt Dem noget om ham, da doktor Losberne kom."

Sagen var, at Giles i begyndelsen ikke havde kunnet overtale sig til at tilstå, at han kun havde skudt en dreng. Der var blevet holdt sådanne lovtaler over hans tapperhed, at han ikke, om det så skulle have kostet hans liv, kunne have baret sig for at udsætte forklaringen nogle kostelige minutter, i hvilke han havde nået selve zenith af et kort ry for uforfærdet mod.

"Rose ønskede at se manden," sagde mrs. Maylie, "men jeg ville ikke have det."

"Hm," svarede lægen, "der er ikke noget foruroligende ved hans udseende. Har De noget imod at se ham i min nærværelse?"

"Aldeles ikke, hvis det er nødvendigt."

"Så holder jeg det for nødvendigt," sagde doktoren, "i hvert tilfælde er jeg ganske vis på, at De vil fortryde ikke at have gjort det, hvis De udsætter det. Han er ganske stille og rolig. Med forlov – miss Rose, tillader De? Der er ikke mindste grund til frygt, på ære."

Ved mange flere snaksomme forsikringer om, at de ville blive behageligt overraskede ved synet af forbryderen, drog lægen den unge dames arm gennem en af sine og førte dem, idet han bød mrs. Maylie den hånd, han havde fri, med mange ceremonier og stor værdighed oven på.

"Lad os nu," sagde lægen hviskende, idet han sagte drejede låsen på en sovekammerdør, "høre, hvad De synes om ham. Han er ikke blevet barberet for nylig, men ser alligevel slet ikke glubsk ud. Vent lidt – lad mig først se, om alting er i stand til Deres modtagelse."

Han gik foran dem, så ind i værelset, og efter at have givet dem et vink om at gå indenfor lukkede han døren efter dem og trak sagte omhængt fra sengen. På denne lå, i stedet for den forhærdede, skumle forbryder, som de havde ventet at skulle se, et af smerter og træthed udmattet barn i en dyb slummer. Hans sårede arm, der var blevet forbundet og lå i skinner, hvilede på hans bryst, og hans hoved lå på den anden, som skjultes halvt af hans lange hår, der bølgede ned ad puden.

Den brave mand holdt omhængen i hånden og blev stående et par minutter i dyb tavshed. Mens han således iagttog patienten, smuttede den unge dame sagte forbi ham og strøg, idet hun satte sig på en stol ved sengen, Olivers hår bort fra hans ansigt, og idet hun bukkede sig ned over ham, faldt hendes tårer på hans pande.

Drengen rørte sig og smilede i søvne, som om disse beviser på medfølelse og medlidenhed havde fremkaldt en behagelig drøm om en venlighed og kærlighed, som han aldrig før havde kendt, ligesom klangen af blid musik, vandets rislen på et ensomt sted, duften af en blomst eller endog blot nævnelsen af et kendt ord undertiden pludselig kan fremkalde uklare minder om optrin, der aldrig er foregået i dette liv, men som forsvinder ligesom et vindpust, og som en tanke på en for længe siden forsvundet lykkeligere tilværelse kunne synes at have vakt, for ingen menneskelig åndsevne magter at kalde dem tilbage.

"Hvad mon det skal sige?" udbrød den ældre dame, "dette stakkels barn kan umuligt have været lærling hos tyve og røvere!"

"Lasten," sukkede lægen, idet han trak omhængen for, "opslår sin bolig i mange templer, og hvem kan sige, at et tiltrækkende ydre ikke skjuler den?"

"Men i så ung en alder!" indvendte Rose.

"Min kære unge dame," svarede lægen og rystede sørgmodigt på hovedet, "forbrydelsen er ligesom døden ikke indskrænket til de gamle og affældige alene. De yngste og smukkeste er kun alt for ofte dens udkårne ofre."

"Men kan De – , kan De virkelig tro, at denne lille dreng har været en frivillig staldbroder til samfundets værste udskud?"

sagde Rose ængstelig.

Lægen rystede på hovedet på en måde, som viste, at han frygtede for, at det var meget muligt, hvorpå han med den ytring, at de let kunne forstyrre patienten, førte dem ind i et værelse ved siden af.

"Men selv om han har været lastefuld," fortsatte Rose, "så husk på, hvor ung han er; at han måske aldrig har kendt en moders kærlighed eller et hyggeligt hjem, og at mishandlinger og slag eller mangel på brød kan have drevet ham til at slå sig sammen med mennesker, der har tvunget ham til at begå en brøde. Tante, kære tante, for Himlens skyld, tænk på det, før De lader dem slæbe dette syge barn i et fængsel, som i ethvert tilfælde må blive en grav for enhver udsigt til hans forbedring. Åh, så sandt De elsker mig og ved, at Deres godhed og kærlighed aldrig har ladet mig føle savnet af forældre, men at jeg kunne have følt det og har trængt til hjælp og værn ligesom denne stakkels dreng, så hav medlidenhed med ham, før det er for sent!"

"Mit elskede barn," sagde den ældre dame og trykkede den grædende pige til sit bryst, "tror du, at jeg vil krumme et hår på hans hoved?"

"Nej," svarede Rose ivrigt, "ikke De, tante, ikke De!"

"Nej," sagde den gamle dame med dirrende læber, "mine dage nærmer sig deres afslutning, og gid jeg må finde barmhjertighed, så sandt jeg viser den mod andre. Hvad kan jeg gøre for at frelse ham, sir?"

Losberne stak hænderne i lommen og gik flere gange op og ned ad gulvet, idet han ofte blev stående og balancerede på tåspidserne og trak nogle skrækkelige rynker i sin pande. Efter

forskellige udråb som: "Nu har jeg det," og: "Nej, jeg har ikke," og lige så mange gentagelser af vandringen og panderynkningen blev han omsider stående og talte som følger:

"Jeg tror nok, at jeg skal komme ud af det, når De vil give mig fuldstændig og uindskrænket ret til at skræmme Giles og den lille dreng Brittles. Han er en gammel, tro tjener, ved jeg nok, men De kan jo gøre det godt igen på tusinde måder og desuden give ham et eller andet, fordi han er en så god skytte. Har De noget imod det?"

"Hvis der ikke findes noget andet middel til at frelse barnet," svarede mrs. Maylie.

"Nej, der gør ikke," sagde lægen. "Intet andet, kan De være vis på."

"Så giver tante Dem uindskrænket fuldmagt," sagde Rose, smilende gennem sine tårer, "men vær dog ikke hårdere imod de stakkels fyre, end det er uundgåelig nødvendigt."

"De synes at tro," svarede lægen, "at alle med undtagelse af Dem selv er tilbøjelige til at være hårdhjertede i dag. For den yngre mandlige slægts skyld vil jeg håbe, at De må være i en lige så blød og eftergivende stemning mod den første nette unge fyr, der appellerer til Deres medlidenhed, og jeg vil ønske, at jeg var en ung fyr, for at jeg lige på stedet kunne benytte en så god lejlighed til at gøre det."

"De er lige så stor en dreng som stakkels Brittles selv," sagde Rose rødmende.

"Nå," sagde lægen og lo hjerteligt, "det er ikke så vanskelig en sag. Men for at komme tilbage til drengen; hovedpunktet i vor overenskomst står endnu tilbage. Jeg er temmelig vis på, at han vågner om en times tid, og skønt jeg har fortalt den

tykhovedede betjent nede køkkenet, at det kunne blive farligt for hans liv, om man flyttede ham eller bare talte til ham, tror jeg dog nok, at vi kunne vove at snakke lidt med ham. Men nu kræver jeg, at jeg forhører ham i Deres nærværelse, og at han, hvis vi efter hans udsagn må tro, at jeg efter modent overlæg kan overbevise Dem om, at han virkelig er en slet person, hvilket er mere end muligt, da skal overlades til sin skæbne uden nogen yderligere indblanding, i det mindste fra min side."

"Åh nej, tante!" bønfaldt Rose.

"Åh jo, tante!" sagde lægen. "Er det en aftale?"

"Han kan ikke være forhærdet," sagde Rose, "det er umuligt."

"Meget vel," svarede lægen, "så meget mere grund er der til at gå ind på mit forslag."

Omsider afsluttedes traktaten, og de kontraherende parter satte sig ned og ventede med utålmodighed på, at Oliver skulle vågne.

De to damers tålmodighed skulle sættes længere på prøve, end Losberne havde givet, dem grund til at tro, for den ene time hengik efter den anden, og Oliver lå endnu stadig i en tung søvn. Det blev endog aften, før den godmodige læge underrettede dem om, at han endelig var kommet så meget til sig selv, at man kunne tale med ham. Drengen var endnu meget syg, sagde han, og mat af blodtabet, men han var samtidig så urolig for at komme til at meddele noget, at han fandt det bedre at give ham lejlighed dertil end forlange, at han skulle ligge stille til næste morgen, hvilket han ellers ville have gjort.

Det blev en lang samtale, for Oliver fortalte dem hele sin simple historie og nødtes ofte af smerter og mathed til at afbryde den. Det var højtideligt i det halvmørke værelse at høre

det syge barns svage røst opregne en sørgelig fortegnelse over de ulykker og krænkelser, som hårde mennesker havde påført ham. Åh, når vi dog kun, idet vi undertrykker og knuser vore medmennesker, vil henvende en eneste tanke på de sorte vidnesbyrd om menneskelig vildfarelse, der, ligesom tykke, tunge skyer, stiger, rigtig nok kun langsomt, men derfor ikke mindre sikkert op til himlen for bagefter at udgyde deres hævn over vore hoveder – vil vi kun et eneste øjeblik i tankerne dvæle ved vidnesbyrdet af døde menneskers stemmer, som ingen magt kan kvæle, ingen stolthed lukke ude, hvor vil da den uret og uretfærdighed, de lidelser, ulykker, grusomheder og krænkelser, som hver dag fører med sig, blive af!

Olivers pude blev den aften glattet af kvindehænder, og dyd og elskværdighed vågede hos ham, mens han sov. Han følte sig rolig og lykkelig og kunne have døet uden at knurre.

Ikke så snart var den vigtige samtale forbi, og Oliver atter bragt til ro, før lægen, efter at have tørret sine øjne og brummet over, at de var så svage, gik ned for at tage fat på Giles, og da han ingen fandt i værelserne, faldt det ham ind, at han måske med bedre virkning kunne skride til værket i køkkenet; og ned i køkkenet gik han da.

I dette det huslige parlaments underhus var tjenestepigerne, Giles, Brittles, kedelflikkeren (der af hensyn til hans fortjenester havde modtaget en særlig indbydelse til at gøre sig til gode den øvrige del af dagen) og politibetjenten samlet. Betjenten var udstyret med en stor stok, et stort hoved, store ansigtstræk og store halvstøvler og så ud til at have nydt en tilsvarende portion ale, hvilket han virkelig også havde.

Den foregående nats hændelser blev endnu stadig afhandlet, for idet lægen trådte ind, udbredte Giles sig over sin åndsnærværelse, mens Brittles med et krus ale i hånden stadfæstede alt, endnu før hans foresatte havde sagt det.

"Bliv siddende," sagde lægen og slog ud med hånden.

"Mange tak, sir," sagde Giles, "mistress ønskede, at der skulle trakteres med noget ale, og da jeg slet ikke var oplagt til at blive på mit værelse og havde lyst til selskab, drikker jeg nu min part hernede imellem de andre."

Brittles førte an i en dæmpet mumlen, med hvilken damerne og herrerne tilkendegav deres glæde over Giles' nedladenhed, og Giles så sig nedladende om, ligesom for at sige, at så længe de opførte sig godt, ville han aldrig forlade dem.

"Hvorledes har patienten det i aften, sir?" spurgte Giles.

"Så, så," svarede lægen. "Jeg er bange for, at De har bragt Dem selv i forlegenhed, mr. Giles."

"Jeg vil dog ikke håbe, at det er Deres mening," sagde Giles skælvende, "at han skulle lægge sig til at dø? Kunne jeg tro det, ville jeg aldrig kunne blive glad igen. Jeg kunne ikke tage livet af en dreng, nej, ikke en gang af Brittles her, for alt det sølvtøj, der findes i hele landet."

"Det er ikke det, det kommer an på," sagde lægen hemmelighedsfuldt. "Mr. Giles, er De protestant?"

"Ja, sir, det håber jeg," stammede Giles, som var blevet meget bleg.

"Og hvad er du, dreng?" sagde lægen, idet han pludselig vendte sig om mod Brittles.

"Gud bebares, sir," svarede Brittles med stirrende blikke, "jeg er det samme som mr. Giles."

"Så svar mig, begge to – begge to, siger jeg. – Kan I aflægge ed på, at drengen oven på er den samme dreng, som i nat blev sat ind ad det lille vindue? Ud med sproget! Nå, lad mig ikke vente for længe!"

Lægen, som alle holdt for et af de godmodigste mennesker på jorden, stillede dette spørgsmål i en så frygtelig forbitret tone, at Giles og Brittles, der var temmelig forstyrrede i hovedet af ale og ængstelse, gloede fortumlede på hinanden.

"Hav den godhed at lægge mærke til svaret, betjent," sagde lægen, idet han meget højtideligt truede med sin pegefinger og bankede sig på næsen med den for at opfordre denne hædersmand til at anspænde sin skarpsindighed til detalleryderste. "Det vil måske ikke vare længe, før det kan blive vigtigt."

Politibetjenten satte så klogt et ansigt op, som han kunne, og tog sin embedsstav, der hidtil havde hvilet i skorstenskrogen.

"De vil indse, at det er et simpelt identitetsspørgsmål," sagde lægen.

"Ja, det er det, sir," svarede betjenten og hostede stærkt, for han havde drukket sin ale noget hastigt og fået noget af det i den gale hals.

"Der sker indbrud i et hus," sagde lægen, "og to mennesker ser i en sky af krudtrøg og i deres forskrækkelse i mørket et glimt af en dreng. Næste morgen kommer en dreng ind i det samme hus, og da han tilfældigvis har en forbindelse om den ene arm, lægger disse mennesker voldelig hånd på ham, hvorved de sætter hans liv i største fare, og sværger på, at han er tyven. Nu er det et spørgsmål, om omstændighederne giver

disse mennesker ret til deres fremgangsmåde, og hvis ikke, i hvilken stilling de da bringer sig?"

Betjenten nikkede dybsindigt og sagde, at hvis det ikke var juridisk, gad han nok vide, hvad der da var det.

"Jeg spørger jer atter," tordnede lægen, "kan I gøre ed på, at det er den samme dreng?"

Brittles så tvivlende på Giles. Giles så tvivlende på Brittles. Betjenten holdt hånden til øret for at opfange svaret. De to fruentimmer og kedelflikkeren bøjede sig forover for at lytte, og lægen så sig om med et skarpt øjekast, da der i det samme blev ringet på portklokken, og de hørte en vogn holde.

"Det er tyvetrækkerne!" udbrød Brittles, åbenbart meget lettere om hjertet.

"Hvad for noget?" udbrød lægen, som nu på sin side begyndte at blive bange.

"Politibetjentene fra Bow Street, sir," svarede Brittles og tog et lys, "jeg og mr. Giles sendte bud efter dem i morges."

"Hvad!" råbte lægen.

"Ja," svarede Brittles, "jeg sendte bud efter dem med diligencekusken, og det undrer mig kun, at de ikke er kommet før."

"Nå, det gjorde De? Så gid pokker havde Deres langsomme diligencer. Det er nu min mening," sagde lægen og gik sin vej.

30. Handler om en kritisk stilling

"Hvem er det?" spurgte Brittles, idet han lukkede døren op på klem, men lod kæden blive siddende på og kiggede ud, idet han skyggede for lyset med hånden.

"Luk op," svarede en mand udenfor, "det er betjentene fra Bow Street, som der kom bud efter i dag."

Meget roligere ved denne forklaring lukkede Brittles døren helt op og så nu en svær mand med kavaj på, der gik ind uden videre ord og tørrede sine sko så koldblodigt, som om han boede der.

"Åh, vil De ikke sende en ud for at afløse min kammerat, unge mand?" sagde betjenten, "han sidder i giggen og passer på øget. Er her ikke et vognskur, hvor vi kan sætte den ind en fem-ti minutter?"

Da Brittles havde sagt ja og anvist den omtalte bygning, gik manden tilbage til haveporten og hjalp sin ledsager med at skyde giggen ind, mens Brittles lyste for dem med den dybeste beundring. Da dette var gjort, vendte de tilbage til huset, tog, efter at være blevet ført ind i et værelse, deres kavajer og hatte af og viste sig i deres sande skikkelse. Den mand, der havde banket på døren, var en før person af middelhøjde på omtrent halvhundrede år med glinsende sort, tæt afklippet hår, kort kindskæg, rundt ansigt og skarpe øjne. Den anden var en

rødhåret, knokkelstærk mand med kravestøvler, et temmelig grimt ansigt og en opstående, uheldvarslende næse.

"Vil De sige til den gamle, at Blathers og Duff er her?" sagde den føre mand, idet han glattede sit hår og lagde et par håndjern på bordet. "God aften, sir! Kan jeg tale et par ord i fortrolighed med Dem?"

Denne tiltale gjaldt Losberne, der nu viste sig og, efter at have givet Brittles et vink om at gå, hentede de to damer og lukkede døren.

"Det er ejerinden af huset," sagde Losberne og pegede på mrs. Maylie.

Blathers gjorde et buk og lagde sin hat på gulv, hvorpå han tog en stol og opfordrede Duff til at gøre det samme. Sidstnævnte, der syntes enten ikke at være så ganske vant til godt selskab eller ikke rigtig at være i sit es i det, satte sig, efter at have lidt af forskellige muskeltrækninger i benene, og pressede noget forlegen knappen af sin stok ind i sin mund.

"Hvad nu dette hersens tyveri angår, sir," sagde Blathers, "hvorledes er så omstændighederne?"

Losberne, som det lod til at være om at gøre at vinde tid, meddelte dem disse meget vidtløftigt og med mange omsvøb, mens d'hr. Blathers og Duff satte et meget kløgtigt ansigt op til det og af og til vekslede et nik.

"Jeg kan naturligvis ikke sige noget sikkert, før jeg har set stedet," sagde Blathers, "men for øjeblikket er jeg af den mening – videre vil jeg for tiden ikke gå – at det ikke blev begået af en tørvetriller, hvad, Duff?"

"Sikkert ikke," svarede Duff.

"Og når jeg skal oversætte ordet tørvetriller for damerne, tror jeg, at det er Deres mening, at dette attentat ikke blev forøvet af en bonde?" sagde Losberne med et smil.

"Rigtig, sir," svarede Blathers. "Er det nu det hele om tyveriet?"

"Ja, alt," sagde lægen.

"Nå, mon hvorledes forholder det sig så med denne hersens dreng, som tjenestefolkene taler om?"

"Å, det er intet," svarede lægen. "En af de forskrækkede tjenestefolk fik det indfald at sætte sig i hovedet, at han skulle have noget at gøre med dette forsøg på at bryde ind i huset, men det er noget snak – den pure dumhed."

"Det var en meget kort besked," sagde Duff.

"Han har ret i, hvad han siger," sagde Blathers, idet han nikkede og legede skødesløst med håndjernene, som om det var et par kastagnetter. "Hvem er denne dreng? Hvilken forklaring giver han om sig selv? Han er vel ikke faldet ned fra himlen, sir?"

"Nej, naturligvis," svarede lægen med et ængsteligt blik på de to damer. "Jeg kender hele hans historie – men det kan vi siden tale om. De ønsker vel først at se det sted, hvor tyvene gjorde forsøget?"

"Ja vel," svarede Blathers. "Vi gør bedst i først at undersøge åstedet og bagefter forhøre tjenestefolkene. Det er den sædvanlige fremgangsmåde."

Der blev følgelig hentet lys, og d'hr. Blathers og Duff gik, ledsaget af den tilstedeværende betjent, Brittles og Giles og, kort sagt, alle de øvrige ind i det lille værelse for enden af gangen og så ud ad vinduet. Derefter gik de om ad plænen og så

ind ad vinduet, hvornæst de lod sig bringe et lys til at undersøge skodden ved og derpå en lygte for ved denne at følge fodsporene og endelig en høtyv til at støde i buskene med. Da dette var blevet udført under tilskuernes åndeløse spænding, gik de ind igen, hvorpå Giles og Brittles måtte give en melodramatisk skildring af deres andel i den foregående nats eventyr, som de gentog seks gange, idet de kun modsagde hinanden i en vigtig henseende den første gang og kun lidt sidste. Da man var kommet så vidt, lod Blathers og Duff alle de andre gå ud og holdt en lang rådslagning, i sammenligning med hvilken en konsultation mellem de lærdeste doktorer om et af lægevidenskabens mest indviklede punkter kun ville være børneleg i henseende til hemmelighedsfuldhed og højtidelighed.

Imidlertid gik lægen meget urolig frem og tilbage i værelset ved siden af, og mrs. Maylie og Rose så på ham med ængstelige ansigter.

"Nej," sagde han, idet han pludselig blev stående efter en mængde hurtige vendinger, "jeg ved næsten ikke, hvad jeg skal gøre."

"Da vil dog," sagde Rose, "den stakkels drengs historie, når den bliver disse mænd nøjagtigt fortalt, sikkert være tilstrækkelig til at rense ham i deres øjne."

"Jeg tvivler på det, min kære unge dame," sagde lægen og rystede på hovedet. "Jeg tror ikke, at den vil rense ham hverken i deres eller i højere juridiske embedsmænds øjne. Hvad er han, når alt kommer til alt, vil de sige – en landstryger. Skal hans historie bedømmes efter klogskabshensyn og rimelighedsgrunde, klinger den meget tvivlsom."

"De tror da vel på den?" afbrød Rose ham hurtigt.

"Ja, jeg tror på den, så sælsom den også er. Jeg er måske en gammel tosse, fordi jeg gør det," svarede lægen, "men derfor tror jeg alligevel, at den ikke så ganske egner sig for en øvet politimands øren."

"Hvorfor ikke det?" spurgte Rose.

"Fordi, min smukke inkvisitor," svarede lægen, "fordi den i en sådan mands øjne vil indeholde mange slemme punkter. Han kan kun bevise de dele af den, der tager sig slet ud, men ingen af dem, der tager sig godt ud. Pokker står i de fyre, de vil altid have grunde og atter grunde og ikke tage noget som givet. De har selv af hans egen mund hørt, at han i nogen tid har haft omgang med tyve. Han er blevet stillet for en politiret som anklaget for at have stjålet af en mands lommer og er med magt blevet ført bort fra denne mands hus til et sted, som han ikke kan beskrive eller påvise, og om hvis beliggenhed han ikke har den fjerneste anelse. Hvad enten han vil eller ikke, bringes han til Chertsey af mænd, der synes at have fattet en voldsom godhed for ham, og skubbes ind ad et vindue for at plyndre et hus, og da, netop i samme øjeblik, som han vil vække beboerne og foretage sig det eneste, der kunne rense ham, kommer den klodrian af en kældermester ham i vejen og skyder på ham for ligesom med forsæt at hindre ham i at gøre noget godt af sin egen vilje. Fatter De ikke alt dette?"

"Jo vist," svarede Rose og smilede over lægens heftighed, "men derfor ser jeg dog ikke noget deri, som kan anklage dette stakkels barn."

"Nej," sagde lægen, "nej naturligvis! Gud velsigne Deres køns klare øjne! De ser aldrig, hverken i godt eller ondt, mere end

den ene side af et spørgsmål, og det er uforanderligt den, som først viser sig for dem."

Efter at have givet dette udbytte af sin erfaring luft stak lægen hænderne i lommen og gik op og ned ad gulvet med endnu større hurtighed end før.

"Jo mere jeg tænker på det," sagde lægen, "des klarere bliver det for mig, at det vil medføre uendelige bryderier og vanskeligheder, når disse mennesker får drengens sande historie at vide. Jeg er vis på, at den ikke vil blive troet, og selv om de til sidst ikke kan gøre ham noget, vil dog dens fremstilling og offentliggørelsen af alle de tvivl, den vil vække, være en væsentlig hindring for Deres menneskekærlige plan at frelse ham fra elendighed."

"Hvad er der da at gøre?" udbrød Rose. "Ak Gud, ak Gud! Hvorfor blev der da også sendt bud efter disse folk?"

"Ja, hvorfor?" gentog mrs. Maylie, "jeg ville ikke for alt i verden have haft dem her."

"Alt, hvad jeg ved," sagde Losberne til sidst, idet han med en slags fortvivlet ro satte sig ned, "er, at vi må se at føre det igennem, selv om det må ske med megen uforskammethed. Hensigten er god, det må tjene til vor undskyldning. Drengen har stærke symptomer på feber og er ikke i en tilstand, så der kan tales mere med ham. Det er altid en trøst. Vi må benytte denne omstændighed, så godt vi kan, og hvis det går dårligt, er det ikke vor skyld. – Kom ind."

"Nå, sir," sagde Blathers, idet, han, ledsaget af sin embedsbroder, trådte ind og lukkede døren i lås, før han sagde mere. "Det var ikke noget aftalt spil."

"Hvad pokker er da et aftalt spil for noget?" spurgte lægen utålmodigt.

"Vi kalder det et aftalt tyveri, mine damer," sagde Blathers og henvendte sig til disse, som om han havde medlidenhed med deres uvidenhed, men foragtede lægens, "når tjenestefolkene er med i det."

"Ingen har haft dem mistænkt i dette tilfælde," sagde mrs. Maylie.

"Meget sandsynligt, frue," svarede Blathers; "men derfor kan de godt have været med i det."

"Netop af den grund kunne det være så meget des mere sandsynligt," sagde Duff.

"Vi ser, at det har været en londoner," fortsatte Blathers, "for det er særdeles godt arbejde."

"Ja, overordentlig godt," sagde Duff.

"De var to om det," fortsatte Blathers, "og havde en dreng med. Det er klart af vinduets størrelse. Det er alt, hvad der for øjeblikket er at sige. Nu vil vi med deres tilladelse se på den fyr, De har her oven på."

"De vil måske først nyde noget, mrs. Maylie," sagde lægen, hvis ansigt klarede op, som om en ny tanke var faldet ham ind.

"Ja vist så!" udbrød Rose ivrig. "De skal straks få noget, hvis De ønsker det."

"Ja, mange tak, miss," sagde Blathers og tørrede sig om munden med sit ærme. "Det er et tørt stykke arbejde, sådan en forretning. Hvad De har nærmest ved hånden, miss. De må endelig ikke gøre Dem ulejlighed for vor skyld."

"Hvad skal det være?" spurgte lægen, idet han gik hen til skænkebordet med den unge dame.

"En lille dråbe brændevin, sir, hvis De har det," svarede Blathers. "Det er en kold tur fra London, frue, og jeg finder altid, at brændevin varmer et menneske så dejligt indvendig."

Denne vigtige oplysning henvendtes til mrs. Maylie, som modtog den meget forekommende. Imidlertid smuttede lægen ud af stuen.

"Ja," sagde Blathers, idet han tog sit glas, ikke om stilken, men om foden, med sin venstre hånds tommel- og pegefinger og holdt det foran sit bryst, "jeg har set mangt et godt stykke arbejde af den slags i mine dage, mine damer."

"Som f. eks. indbruddet i baggaden nede i Edmonton, Blathers," sagde Duff, idet han hjalp på sin kaldsfælles hukommelse.

"Ja, det var noget af den art, ikke sandt?" svarede Blathers, "det blev udført af Conkey Chickweed, blev det."

"De beskyldte ham rigtig nok altid for det," sagde Duff, "men det var familiekæledæggen, siger jeg Dem, og Conkey havde ikke mere at gøre med det, end jeg havde."

"Å, gå væk!" sagde Blathers, "det ved jeg bedre. Men husker De den gang, da Conkeys penge blev stjålet fra ham? Sikke mudder det var! Bedre end nogen roman, jeg nogen sinde har læst!"

"Hvad var det?" spurgte Rose, som gerne ville opmuntre ethvert tegn på en god stemning hos de uvelkomne gæster.

"Det var et tyveri, miss, som næppe nogen anden ville være faldet på. Denne hersens Conkey –"

"Conkey betyder den langnæsedede," afbrød Duff ham.

"Som om damen ikke ved det?" spurgte Blathers. "De afbryder mig altid, kammerat. Denne hersens Conkey holdt værtshus på den anden side af Battlebridge og havde en kælder,

hvor mange unge lorder kom hen for at se på hanekampe og grævlingejagter og alt sådant noget, og legene opførtes på en meget pæn måde, for jeg har mange gange set på dem. På den tid hørte han endnu ikke til familien, og en nat mistede han tre hundrede og syvogtyve guineas i en sejldugspose, som blev stjålet fra hans sovekammer midt om natten af en høj mand med et sort plaster på det ene øje. Han havde skjult sig under sengen og da han havde begået tyveriet, sprang han lige luket ud ad vinduet. Der kun var en etage fra jorden. Han var meget rap af sig, men Conkey var også rap af sig, for han vågnede ved larmen og fo'r ud af sengen og skød en muskedonner af efter ham, hvorved naboerne kom på benene. De gjorde straks alarm, og da de skulle til at se sig om, så de, at Conkey havde truffet tyven, for der var spor af blod hele vejen hen til et stakit et stykke derfra. Men der tabte de sporet. Han var imidlertid sluppet væk med kosterne, og som følge deraf kom Chickweed, privilegeret værtshusholder, til at stå i avisen imellem de andre fallitspillere, og alle slags bidrag og subscriptions, og jeg ved ikke alt, blev sat i gang til den stakkels mand. Han var meget modfalden over sit tab og gik op og ned ad gaderne i tre eller fire dage og rev sig så fortvivlet i håret, så at man begyndte at blive bange for, at han skulle gøre en ulykke på sig. En dag kom han løbende op på kammeret og havde en hemmelig samtale med dommeren, som efter en hel del snakken frem og tilbage ringede på klokken og kaldte Jem Spyers – Jem var en rask betjent – ind og befalede ham at gå hen og hjælpe Chickweed med at gribe den mand, der havde stjålet i hans hus. 'Jeg så ham, Spyers,' sagde Chickweed, 'gå forbi mit hus i går morges.' 'Hvorfor tog De ham da ikke ved kraven?' sagde Spyers.

'Jeg blev så overrasket, at De kunne have slået hjerneskalen itu på mig med en tandstikker,' sagde den stakkels mand, 'men vi er sikre nok på at få ham, for mellem ti og elleve om aftenen gik han forbi igen.'

Ikke så snart hørte Spyers dette, før han stak noget linned og en kam i lommen for det tilfælde, at han skulle blive et par dage borte, og dermed gik han og satte sig ved et af vinduerne i værtshuset bag et lille rødt gardin, færdig til at fare ud på første vink. Mens han nu sad der sent om aftenen og røg sin pibe, skrålede Chickweed pludselig:

'Der er han! Stop tyven! Mord!'

Jem Spyers skyndte sig af sted og så Chickweed hale ned ad gaden, alt hvad remmer og tøj kunne holde. Spyers tog benene med sig, Chickweed ligeså. Folk vendte sig om, alle gav sig til at råbe: 'Tyve!' og Chickweed blev ved at brøle, som han var gal. Spyers tabte ham af syne et øjeblik, idet han drejede om et hjørne – tog fart – så en lille klynge mennesker – trængte ind i den.

'Hvor er manden? – Fordømt!' sagde Chickweed, 'han er igen sluppet fra mig!'

Det var et mærkeligt tilfælde, men han var intet steds at se, og de gik derfor tilbage til værtshuset, og næste morgen satte Spyers sig på sin gamle plads og så ud bag gardinet efter en høj mand med et sort plaster på det ene øje, så hans egne øjne begyndte at svie ved det. Til sidst måtte han lukke dem et minut for at lindre dem lidt, men ligesom han gjorde det, hørte han Chickweed skråle:

'Der er han!'

Atter fo'r han af sted, mens Chickweed var den halve gade foran ham, og efter at de havde løbet dobbelt så langt som den foregående dag, var manden igen forsvundet! Dette skete et par gange endnu, så at den ene halvdel af naboerne begyndte at tro, at det var Fanden selv, som havde stjålet fra Chickweed og bagefter gjorde nar af ham, og den anden halvdel, at stakkels Chickweed var gået fra forstanden af sorg."

"Men hvad sagde Jem Spyers?" spurgte lægen, som kort efter historiens begyndelse var kommet ind igen.

"Jem Spyers sagde i lang tid slet ingen ting, men hørte efter alt, hvad der blev sagt, uden at synes at lægge mærke til noget, hvilket viste, at han forstod sine ting. Men en morgen kom han ind i skænkestuen og sagde, idet han tog sin snusdåse frem:

'Chickweed, nu har jeg opdaget, hvem der har gjort dette hersens tyveri.'

'Har De?' sagde Chickweed. 'Å, min kære Spyers, skaf mig bare hævn, så dør jeg glad! Min kære Spyers, hvor er skurken?'

'Stille,' sagde Spyers og bød ham en pris, 'kom nu ikke med den snak! De har selv gjort det.'

Og det havde han også og fortjent sig en køn skilling ved det oven i købet, og ingen ville være kommet efter det, hvis han ikke havde været så forhippet på at vedligeholde skinnet."

"Meget mærkeligt," sagde lægen. "Hvis De synes, kan vi gå oven på."

"Javel, sir," sagde Blathers, og tæt bag efter Losberne gik de to politibetjente op til Olivers sovekammer, idet Giles gik foran med et tændt lys.

Oliver havde sovet, men så dårligere ud og lod til at have endnu mere feber. Med understøttelse af lægen blev han i stand

til at sidde et par minutter op i sengen, men så på de fremmede uden i mindste måde at fatte, hvad der foregik, ja uden at synes at kunne huske, hvor han var, eller hvad der havde tildraget sig.

"Dette," sagde Losberne sagte, men dog med en vis heftighed, "er drengen, som, efter at han tilfældigvis var blevet såret af et selvskud inde på naboens mark, hvor han var gået ind uden tilladelse, kom hertil i morges for at søge hjælp, men øjeblikkelig blev grebet og mishandlet af den sindrige herre der med lyset i hånden, der, hvad jeg ifølge min stilling som læge kan bevidne, satte hans liv i fare."

Blathers og Duff så på Giles, efter at han således var blevet anbefalet til deres opmærksomhed, og den forskrækkede kældermester stirrede fra dem hen på Oliver og fra Oliver hen på Losberne med den latterligste blanding af frygt og befippelse.

"Det vil De dog vel ikke nægte?" sagde lægen, idet han sagte lagde Oliver ned igen.

"Det skete alt sammen i den bedste hensigt, sir," svarede Giles. "Jeg forsikrer Dem, at jeg troede, det var drengen, ellers havde jeg ikke rørt ved ham. Jeg er ikke umenneskelig af mig."

"Troede, det var hvilken dreng?" spurgte den ældre betjent.

"Tyvenes dreng, sir," svarede Giles. "De – de havde sandelig en dreng med."

"Nå, tror De da det endnu?" spurgte Blathers.

"Hvad mener De?" spurgte Giles med et dumt blik på sin inkvisitor.

"At det er den samme dreng, tosehoved?" sagde Blathers utålmodigt.

"Det ved jeg ikke. Det ved jeg sandelig ikke," sagde Giles med et bodfærdigt ansigt, "jeg kan ikke gøre ed på det."

"Hvad tror De da?" spurgte Blathers.

"Jeg ved ikke, hvad jeg skal tro," svarede den stakkels Giles.

"Jeg tror ikke, at det er drengen, ja, jeg er næsten ganske vis på, at det ikke er ham. De ser selv, at det ikke kan være ham."

"Har denne mand drukket, sir?" spurgte Blathers lægen.

"Sikken en torsk De er!" sagde Duff med yderlig foragt til Giles.

Losberne havde imidlertid følt patientens puls, men han rejste sig nu op fra stolen ved sengen og sagde, at hvis betjentene endnu nærede nogen tvivl om sammenhængen, ville de måske have den godhed at træde ind i værelset ved siden af og tage Brittles i forhør.

Ifølge dette forslag gik de ind i et tilstødende værelse, hvor Brittles, efter at være blevet kaldt ind, indviklede sig og sin ærede foresatte i et så vidunderligt net af ny modsigelser og umuligheder, at det ikke bredte noget særligt lys over noget, med undtagelse af hans egen stærke mystifikation, idet han forsikrede, at han ikke ville kunne genkende den virkelige dreng, hvis denne nu blev stillet for hans øjne, samt at han kun havde antaget Oliver for at være ham, fordi Giles havde sagt, at det var ham, og at Giles havde for fem minutter siden nede i køkkenet indrømmet, at han begyndte at blive meget bange for, at han havde været lidt overilet.

Blandt andre sindrige gisninger fremkom også det spørgsmål, om Giles virkelig også havde truffet nogen, og ved undersøgelsen af magen til den pistol, som han havde affyret, viste det sig, at den ikke indeholdt nogen farligere ladning end

krudt og karduspapir, en opdagelse som gjorde et stærkt indtryk på alle undtagen på lægen, som for ti minutter siden selv havde trukket kuglen ud. På ingen gjorde dette imidlertid et dybere indtryk end på Giles selv, der, efter i flere timer at have været hjemsøgt af frygt for at have såret et menneske dødeligt, ivrigt greb denne ny tanke og hævdede den til det yderste. Omsider lod betjentene, uden at bryde sig synderlig om Oliver, betjenten fra Chertsey blive der i huset og opslog deres nattekvarter i byen med løfte om at komme igen næste morgen.

Med den næste morgen kom også det rygte, at to mænd og en dreng, der var blevet anholdt om natten under mistænkelige omstændigheder, sad arresterede i Kingston, og d'hr. Blathers og Duff drog følgelig til Kingston. Men ved nærmere undersøgelse blev de mistænkelige omstændigheder reducerede til den ene kendsgerning, at man havde truffet dem sovende under en høstak, hvilket, skønt det vist nok er en stor forbrydelse, dog kun kan straffes med fængsel, og i den engelske lovgivnings barmhjertige øjne og med dens omfattende kærlighed til alle kongens undersåtter ikke, når alle andre vidnesbyrd mangles, regnes for et tilstrækkeligt bevis for, at den eller de sovende havde gjort indbrud forenet med vold og derved kvalificeret sig til livsstraf, og Blathers og Duff kom derfor tilbage lige så kloge, som de var gået.

Efter nogle flere forhør og en del snakken frem og tilbage blev, kort sagt, en fredsdommer i nabolaget med lethed bragt til at gå ind på mrs. Maylies og Losbernes borgen for, at Oliver skulle komme til stede, hvis det måtte blive forlangt, og Blathers og Duff vendte med et par guineas for deres ulejlighed

tilbage til London med delte meninger om genstanden for deres ekspedition, idet den sidstnævnte efter moden overvejelse af sagens samtlige omstændigheder hældede til den anskuelse, at forsøget på indbrudstyveriet var udgået fra familiekæledæggen, hvorimod den første var lige så tilbøjelig til at tillægge den store Conkey Chickweed hele fortjenesten for det.

Imidlertid kom Oliver sig efterhånden ved mrs. Maylies, Roses og den godhjertede Losbernes forenede omsorg. Bliver brændende bønner fra hjerter, der strømmer over af taknemmelighed, hørt i Himlen – og bliver de det ikke, hvilke bønner bliver det da? – da fandt de velsignelser, som det forældreløse barn bad over dem, vej til deres sjæle og udbredte fred og lykke.

31. Om det lykkelige liv, Oliver begynder at føre hos sine kærlige venner

Olivers lidelser var hverken få eller ringe. Foruden den smerte og svækkelse, der er en følge af, at et lem er blevet knust, havde den kulde og fugtighed, som han havde været udsat for, påført ham en feber, som varede mange uger og tog stærkt på ham. Men omsider begyndte han lidt efter lidt at komme sig og blive i stand til undertiden med nogle få tårekvalte ord at sige, hvor dybt han påskønnede de to velsignede damers godhed, og hvor inderligt han håbede, at han, når han igen blev rask og stærk, kunne gøre noget for at vise sin taknemmelighed, noget, der kunne vise dem, hvor fuldt hans hjerte var af kærlighed og taknemmelighed; noget, om end aldrig så lidt, der kunne vise dem, at deres godhed ikke havde været spildt, men at den stakkels dreng, som deres medlidenhed havde frelst fra elendighed eller død, af hele sin sjæl længtes og higede efter at tjene dem.

"Din stakkel," sagde Rose en dag, da Oliver med møje havde fremført de taknemmelige ord, som han havde på læben, "du skal nok få lejlighed til at tjene os, hvis du vil. Vi tager ud på landet, og min tante vil, at du skal følge med os. Det rolige sted, den rene luft og alle forårets glæder og skønheder vil helbrede

dig på få dage, og vi skal bruge dig på hundrede måder, når du først kan tåle anstrengelse."

"Anstrengelse!" udbrød Oliver. "Å, kære frøken, hvis jeg kunne gøre Dem en fornøjelse med at vande Deres blomster, passe Deres fugle eller løbe frem og tilbage den hele dag for at glæde Dem, hvad ville jeg ikke give for det!"

"Du skal slet ikke give noget," sagde miss Maylie smilende, "for, som jeg før sagde, vi vil bruge dig på hundrede måder, og gør du dig kun halvt så megen umage for at behage os, som du nu lover, vil du virkelig gøre mig meget glad."

"Glad!" udbrød Oliver. "Åh, hvor det er smukt af Dem at tale således."

"Det vil glæde mig mere, end jeg kan sige dig," svarede den unge dame. "Den tanke, at min kære, gode tante havde været midlet til at frelse et menneske fra en sådan elendighed som den, du har beskrevet for os, ville være mig en fryd, men at vide, at genstanden for hendes godhed og medynk var hende oprigtig taknemmelig og hengiven, vil henrykke mig mere, end du vist kan forestille dig. Forstår du mig?" spurgte hun og betragtede Olivers tankefulde åsyn.

"Ja, ja!" svarede Oliver ivrigt, "men jeg tænkte på, at jeg nu er utaknemmelig."

"Mod hvem?" spurgte den unge dame.

"Mod den gode herre og den kære gamle husholderske, som tidligere sørgede så godt for mig," svarede Oliver. "Hvis De vidste, hvor lykkelig jeg er, ville De blive glade."

"Det er jeg vis på," sagde Olivers velgørende, "og mr. Losberne har allerede været så god at love, at når du er blevet rask nok til at kunne tåle rejsen, vil han føre dig til dem."

"Har han?" udbrød Oliver med glædestrålende ansigt. "Jeg ved ikke, hvad jeg vil gøre af glæde, når jeg igen får deres kære ansigter at se!"

Efter kort tids forløb var Oliver blevet så rask, at han kunne tåle anstrengelserne ved denne udflugt, og en morgen tog derfor han og læberne af sted i en lille karet, som tilhørte mrs. Maylie. Da de kom til broen ved Chertsey, blev Oliver ganske bleg og udstødte et højt skrig.

"Hvad går der af drengen?" udbrød lægen med sin sædvanlige travlhed. "Ser du noget – hører du noget – føler du noget – hvad?"

"Det, sir," råbte Oliver og pegede ud ad karetvinduet. "Det hus der!"

"Ja, hvad det? Hold, kusk, hold! Hvad er der i vejen ned det hus, min lille mand – hvad?"

"Tyvene – det er det hus, de bragte mig hen til," hviskede Oliver.

"Det er pokker heller!" råbte lægen. "Holla der! Luk mig ud!"

Men før kusken kunne komme ned fra bukken, var han allerede på en eller anden måde sprunget ud af kareten og løb hen til det øde hus, hvor han begyndte at sparke på døren som en gal mand.

"Halløj!" sagde en lille, styg, pukkelrygget mand, idet han åbnede døren så pludselig, at lægen på grund af den fart, hvori han var kommet ved sit sidste spark, nær var faldet på næsen ind i gangen. "Hvad er der på færde?"

"På færde?" udbrød lægen og tog ham uden et øjeblikks betænkning i kraven. "En hel del. Tyveri er her på færde."

"Og mord med," svarede don pukkelryggede koldblodigt, "hvis De ikke slipper mig! Hører De?"

"Ja vist hører jeg," sagde lægen og ruskede dygtig i den anden. "Hvor er – den fordømte karl, hvad er det nu, den kæltring hedder? – Sikes – det er det. Hvor er Sikes, De tyveknægt?"

Den pukkelryggede stirrede med største forbavselse og harme ud for sig, hvorpå han behændigt snoede sig ud lægens hænder og flygtede ind i huset under en salve af rædsomme eder. Men før han kunne få døren lukket, var lægen uden videre parlamenteren trængt ind i dagligstuen. Han så sig ivrigt om, men ikke et eneste stykke bohave, ikke et spor af noget enten levende eller livløst, ikke en gang de steder, hvor skabene stod, svarede til Olivers beskrivelse!

"Nå," sagde den pukkelryggede, som havde iagttaget ham skarpt, "hvad mener De med at trænge voldeligt ind i mit hus? Vil De plyndre eller myrde mig? Hvad?"

"Har De nogen sinde set en mand komme kørende i karet for at gøre nogen af delene, De naragtige gamle flagermus?" spurgte den hidsige læge.

"Hvad er det da, De vil?" spurgte den pukkelryggede opbragt. "Vil De se til, at De skrubber af, før jeg gør en ulykke på Dem, hvad?"

"Ikke før jeg selv finder for godt," sagde Losberne, idet han så ind i et andet værelse, der, ligesom det første, aldeles ikke svarede til Olivers beskrivelse af det. "Jeg skal nok finde Dem engang, min ven."

"Så?" snerrede den hæslige krøbling, "hvis De vil mig noget, så er jeg her. Jeg har ikke boet her alene og i sorg og nød i

femogtyve år for at lade mig skræmme af Dem. De skal komme til at bøde for det. De skal komme til at bøde for det."

Og med disse ord udstødte den vanskabte lille trold et afskyeligt hyl og dansede som vanvittig af forbitrelse omkring på gulvet.

"Dumt nok, dette hersens," mumlede lægen. "Drengen må have taget fejl. Der, stik dette i lommen og luk Dem inde igen."

Med disse ord kastede han et pengestykke til den pukkelryggede og vendte tilbage til vognen.

Manden fulgte med hen til karetdøren under de vildeste eder og forbandelser. Idet Losberne vendte sig om for at sige noget til kusken, så manden ind i vognen og betragtede et øjeblik Oliver med et så skarpt og gennemtrængende og samtidig så rasende og hævngherrigt blik, at denne i flere måneder hverken i søvne eller vågen kunne glemme det. Han blev ved at udstøde de frygteligste forbandelser, indtil kusken havde sat sig op igen, og da de atter var kommet til at køre, kunne de se ham i nogen afstand stå og stampe i jorden og rive sig i håret med vanvittigt raseri.

"Jeg er et fæ!" sagde lægen efter en lang pause. "Har du vidst det før, Oliver?"

"Nej, sir."

"Så glem det ikke en anden gang."

"Et fæ," sagde lægen atter efter en ny pause på nogle minutter. "Selv om det havde været det rigtige sted, og de rette folk havde været der, hvad kunne jeg så have udrettet alene? Og selv om jeg havde haft hjælp, indser jeg dog ikke, at det ville have ført til andet, end at jeg var blevet blottet og nødt til at forklare, hvorledes jeg havde dysset hele denne sag ned. Men

det havde ikke været mere end løn som forskyldt. Jeg bringer mig altid i en eller anden knibe ved at følge disse indskydelser, og jeg kunne have haft godt af det."

Sagen var, at den fortræffelige læge hele sit liv igennem ikke havde handlet efter andet end efter indskydelser, og det var ingen ringe ros for de indskydelser, som ledede ham, at det var så langt fra, at de indviklede ham i egentlige forlegenheder eller ulykker, at han tvært imod nød sine venners varmeste højagtelse. Rent ud sagt, var han et par minutter lidt forstemt over, at det var mislykkedes ham at tilvejebringe beviser på rigtigheden af Olivers fortælling ved den allerførste lejlighed, der frembød sig. Han kom imidlertid snart i godt humør igen, og da han lagde mærke til, at Olivers svar på hans spørgsmål endnu var lige så klare og sammenhængende og blev afgivet med samme tilsyneladende oprigtighed og sanddruhed som før, satte han sig for fra nu af at fæste fuldkommen lid til dem.

Da Oliver vidste navnet på den gade, hvor mr. Brownlow boede, kunne de køre lige derhen. Idet kareten drejede ind i den, bankede hans hjerte så stærkt, at han næppe kunne trække sit vejr.

"Nå, min dreng, hvilket hus er det?" spurgte Losberne.

"Det, det!" svarede Oliver og pegede ivrig ud ad karets vindue. "Det hvide hus. Åh, lad os skynde os, lad os skynde os! Jeg er til mode, som om jeg skulle dø. Jeg er kommet til at ryste så stærkt."

"Nå, nå," sagde den gode læge og klappede ham på skulderen. "Nu skal du straks få dem at se, og de vil blive meget glade ved at finde dig rask og i sikkerhed."

"Det håber jeg!" udbrød Oliver. "De var så gode imod mig, så overordentlig gode imod mig."

Kareten rullede videre. Nu holdt den. Nej, det var ikke det rigtige hus. Døren ved siden af. De kørte nogle skridt og holdt igen. Oliver så op til vinduerne, og tårer løb ned ad hans kinder.

Ak, det hvide hus var tomt, og i vinduet stod en bekendtgørelse – "Til leje."

"Bank på døren ved siden af!" råbte Losberne og tog Oliver under armen. "Hvad er der blevet af Brownlow, der før boede i nabohuset?"

Tjenestepigen vidste det ikke, men ville gå ind og spørge sig for. Straks efter kom hun tilbage og sagde, at Brownlow havde solgt alt sit bohave og var rejst til Vestindien for seks uger siden. Oliver slog hænderne sammen og sank afmægtig tilbage.

"Er hans husholderske også rejst?" spurgte Losberne efter et øjeblik pause.

"Ja, sir," svarede pigen. "Den gamle herre, husholdersken og en herre, en ven af mr. Brownlow, fulgtes alle sammen ad."

"Så køр hjem igen," sagde Losberne til kusken, "og hold ikke for at fodre hestene, før vi er kommet ud af dette fordømte London!"

"Boghandleren, sir!" sagde Oliver. "Jeg ved vejen derhen. Lad os tage hen til ham."

"Min stakkels dreng, det er skuffelse nok for en dag," sagde lægen, "mere end nok for os begge. Hvis vi tager hen til boghandleren, får vi vel at vide, at han er død eller har stukket ild på sit hus eller er løbet sin vej. Nej, lige hjem igen!"

Og idet de adlød lægens første indskydelse, kørte de hjem.

Denne bitre skuffelse voldte Oliver megen sorg selv midt i hans glæde, for mange gange i sin sygdom havde han frydet sig ved at tænke på alt det, Brownlow og mrs. Bedwin ville sige til ham, og hvor fornøjeligt det ville være at fortælle dem, hvor mange lange dage og nætter han havde tilbragt med at mindes, hvad de havde gjort for ham, og med at græde over sin grusomme adskillelse fra dem. Håbet om en gang at kunne rense sig i deres øjne og forklare, hvorledes han var blevet ført bort med magt, havde desuden givet ham mod og holdt ham oppe under mange af hans senere prøvelser, og derfor var nu tanken om, at de var rejst så langt bort og var blevet i den tro, at han var en tyv og bedrager – en tro, der måske ikke ville blive modsagt, så længe han levede – næsten mere, end han kunne bære.

Denne omstændighed gjorde imidlertid ingen forandring i hans velgørerinders adfærd imod ham. Fjorten dage senere, da det smukke, varme vejr var rigtig begyndt, og hvert træ og hver blomst udbredte sine spæde blade og yppige blomster, traf de forberedelser til at forlade huset i Chertsey i nogle måneder. Efter at have sendt sølvtojjet, der havde vakt jødens griskhed så stærkt, til en bank og ladet Giles og et andet tjenestetyende blive tilbage for at passe huset, rejste de til et landsted længere borte i egnen og tog Oliver med sig.

Det var et yndigt sted, og Oliver, der havde tilbragt sine dage blandt uhumske menneskehobe og under larm og klammerier, syntes at få en ny tilværelse her. Rosen og gedebladet klyngede sig til landstedets vægge. Vedbenden slyngede sig op om træernes stammer, og blomster i haven fyldte luften med den herligste vellugt. Tæt ved lå en lille kirkegård, ikke med høje,

smagløse ligsten, men fuld af beskedne, med frisk grønsvær og mos dækkede tuer, under hvilke landsbyens gamle folk hvilede. Oliver spadserede ofte her og kunne undertiden, når han kom til at tænke på den usle grav, hvori hans moder lå, sætte sig hen og hulke uset, men når han hævede sine øjne op til den mørkeblå himmel, tænkte han ikke mere på hende som den, der lå i jorden, og græd vemodigt, men uden smerte over hende.

Det var en lykkelig tid. Dagene var stille og klare, og nätterne bragte hverken frygt eller sorger, ingen vansmægten i et usselt fængsel eller omgang med usle mennesker, intet andet end glade og lykkelige tanker. Hver morgen gik han hen til en gammel, hvidhåret herre, der boede i nærheden af den lille kirke og lærte ham at skrive og læse og talte så venlig og gjorde sig så megen umage, at Oliver syntes, han aldrig kunne være flittig nok for at vinde hans bifald. Derpå spadserede han ud med mrs. Maylie og Rose og hørte dem tale om bøger eller sad måske i nærheden af dem på et skyggefuldt sted og lyttede, mens den unge dame læste, hvilket han kunne være blevet ved med, til det blev for mørkt til at skelne bogstaverne. Derefter skulle han læse over på sine lektier, hvilket han ivrigt beskæftigede sig med i en lille stue ud til haven, indtil aftenen begyndte at falde på, hvorpå damerne atter gik ud, og han fulgte med dem, idet han hørte med en sådan glæde på alt, hvad de sagde, og blev så glad, når de ønskede en blomst, som han kunne nå, eller havde glemt noget, som han kunne hente, at han aldrig kunne skynde sig nok med det. Når det var blevet ganske mørkt, og de var kommet hjem, satte den unge dame sig ved klaveret og spillede en eller anden melodi eller sang med dæmpet og blid stemme en eller uden gammel sang, som

hendes tante gerne ville høre. De havde ikke lys ved disse lejligheder, og Oliver sad ved et af vinduerne og lyttede til den yndige musik, mens stille glædestårer sneg sig ned ad hans kinder.

Og når søndagen kom, hvor tilbragtes da denne dag ikke på en helt anden måde, end han hidtil havde gjort, og hvor glædeligt samtidig, ligesom alle de andre dage i denne lykkelige tid! Udenfor den lille kirke sang fuglene om morgenen, de grønne blade spillede på dens vinduer, og den sødt duftende luft listede sig ind ad den lave dør og opfyldte den tarvelige bygning med sin vellugt. De fattige mennesker var så rene og pæne og knælede så ærbødigt under bønnen, at de syntes at have samlet sig der for deres fornøjelses skyld og ikke af kedsommelig pligt, og skønt sangen måske kunne være noget uciviliseret, kom den dog fra hjertet og klang mere harmonisk – i det mindste i Olivers øren – end enhver anden, han hidtil havde hørt i nogen kirke. Derpå fulgte spadsereture som sædvanlig, og om aftenen læste Oliver et kapitel eller to af Bibelen, som han havde studeret i den forløbne uge, og han følte sig så stolt og lykkelig, som om han havde været præsten selv.

Om morgenen var Oliver på benene klokken seks og strejfede gennem markerne og ransagede gærderne vidt og bredt efter buketter af vilde blomster, hvormed han vendte belæsset hjem, og som det krævede den største omhu og meget overlæg at ordne på den fordelagtigste måde til en prydelse for morgenbordet. Og så skulle miss Maylies fugle have frisk fuglegræs, hvormed Oliver – der havde studeret denne kunst under degnens dygtige vejledning – smagfuldt pyntede burene.

Når fuglene således havde fået æde, var der i almindelighed et eller andet velgørende, lille ærinde at udrette i landsbyen eller dog i hvert tilfælde så meget at pusle med i haven eller ved urtepotterne, hvormed Oliver – der ligeledes havde studeret denne videnskab under den samme lærer, som var gartner af håndtering – beskæftigede sig i inderlig god vilje, indtil miss Rose viste sig og holdt lovtaler over alt det, han havde gjort, som et af hendes glade, skønne smil allerede havde været den rigeligste løn for.

Således gik tre måneder. Tre måneder, som ville have været en ublandet glæde selv for den mest lykkelige dødelige, men som i Olivers urolige, skyfulde daggry var sand lyksalighed. Da der vistes den reneste, kærlig ædelmodighed på den ene og den oprigtigste, varmeste og inderligste taknemmelighed på den anden side, er det intet under, at Oliver Twist ved slutningen af dette tidsrum var blevet aldeles som hjemme hos den gamle dame og hendes niece, og at hans unge og følsomme hjertes brændende kærlighed lønnedes med, at de holdt af ham og var stolte af ham.

32. Oliver og hans venners lykke lider pludselig et skår

Våren svandt hurtigt, og sommeren kom, og havde landsbyen været smuk i begyndelsen, så stod den nu i sin rigdoms fulde glans og yppighed. De store træer, der havde set så runkne og nøgne ud, var nu sprunget ud i livsfylde og sundhed. De strakte deres grønne grene ud over den tørstige jord og forvandlede åbne og bare pletter til hyggelige kroge, hvor der fandtes kølige og skyggefulde udsigter vidt ud over det solbestrålede landskab. Jorden havde iført sig sin kåbe af det lyseste grønt og udsendte sin rigeste vellugt overalt. Det var i årets kraft og fylde, og alle ting var glade og blomstrende.

Endnu stadig førtes det samme stille liv på det lille landsted, og den samme lyse munterhed herskede blandt dets beboere. Oliver var for længe siden blevet sund og kraftig, men sundhed eller sygdom gjorde ingen forandring i hans varme følelser for hans omgivelser, skønt de gør det hos mange mennesker, og han var endnu stadig den samme blide, hengivne, kærlige skabning, som han havde været, mens smerter og lidelser tærede på hans kræfter, og han stod i gæld til dem, der plejede ham, for enhver ubetydelig opmærksomhed og lindring.

En dejlig aften havde de gjort en længere spadseretur end sædvanlig, for det havde været ualmindelig varmt om dagen, og månen skinnede så klart, og det luftede forfriskende. Rose havde været i den venligste stemning, og under muntre

samtaler havde de spadseret omkring, indtil de langt om længe havde nået den sædvanlige grænse for deres vandringer. Mrs. Maylie var træt, og de gik noget langsommere hjem. Den unge dame lagde sin simple hat fra sig og satte sig derpå som sædvanlig ved klaveret, hvor hun, efter i nogle minutter åndsfraværende at have gjort nogle løb hen ad tangenterne, gik over til en dæmpet og højtidelig melodi, og mens hun spillede den, hørte de hende hulke, som om hun græd.

"Hvad fejler du, kære Rose?" spurgte den ældre dame.

Rose svarede ikke, men spillede lidt hurtigere, ligesom lyden af ordene havde vakt hende op af sørgelige tanker.

"Min søde Rose!" udbrød mrs. Maylie, idet hun hurtig rejste sig og bøjede sig over hende. "Hvad er det? Dit ansigt er jo badet i tårer. Hvad er det, der gør dig så sorgfuld?"

"Intet, tante, intet," svarede den unge dame. "Jeg ved ikke, hvad det er. Jeg kan ikke beskrive det. Jeg er –"

"Da ikke syg, kære barn?" afbrød mrs. Maylie hende.

"Nej, nej, ikke syg!" svarede Rose, men gøs dog, som om en isnende kulde for gennem hende, mens hun talte, "det bliver straks bedre med mig. Men luk vinduet!"

Oliver skyndte sig at gøre dette, og idet den unge pige anstrengte sig for at blive glad igen, prøvede hun på at spille en livligere melodi, men hendes fingre faldt afmægtige ned på tangenterne. Hun skjulte sit ansigt med hænderne, sank ned på en sofa og gav de tårer frit løb, som hun nu ikke længere kunne undertrykke.

"Men, barn," sagde den ældre dame, idet hun slyngede sine arme om hende, "således har jeg jo aldrig før set dig."

"Jeg ville ikke have gjort Dem bange, hvis jeg havde kunnet undgå det," svarede Rose, "men jeg har forgæves gjort mig umage. Jeg er bange for, at jeg dog er syg, tante."

Det var hun også, for da der kom lys, så de, at hendes ansigtsfarve var blevet marmorhvid. Ansigtet havde intet mistet af sin skønhed, men det var dog blevet anderledes og havde antaget et ængsteligt, gustent udtryk, som aldrig før havde ligget i disse blide træk. I det næste minut overgødes det med purpur, og de milde blå øjne blev døsig og forvirrede, men atter forsvandt alt dette ligesom skyggen af en forbifarende sky, og hun blev igen ligbleg.

Oliver, som opmærksomt havde iagttaget den gamle dame, lagde mærke til, at hun blev forskrækket over disse tegn, og det blev han også selv, men da han så, at hun lod, som om hun ikke tog sig dem videre nær, anstrengte han sig for at gøre det samme, hvilket også lykkedes dem for så vidt, at da Rose af sin tante lod sig overtale til at gå i seng, var hun mere livlig og havde det tilsyneladende også bedre og forsikrede dem, at hun var vis på at vågne ganske rask næste morgen.

"Jeg håber," sagde Oliver, da mrs. Maylie kom tilbage, "at det ikke er noget alvorligt? Miss Maylie så ikke rask ud i aften, men —"

Den gamle dame bad ham om at tie og satte sig derpå i en mørk krog i stuen, hvor hun blev siddende i nogen tid uden at tale. Endelig sagde hun med skælvende røst:

"Jeg vil ikke håbe det, Oliver. Jeg har været lykkelig over hende i flere år, måske for lykkelig, og det er muligvis på tide, at en eller anden sorg rammer mig, men jeg håber, at det ikke bliver denne."

"Hvilken sorg?" spurgte Oliver.

"Det tunge slag," sagde den gamle dame, "at miste den dyrebare pige, der så længe har været min trøst og min glæde."

"Det forbyde Gud!" udbrød Oliver.

"Amen, mit barn!" sagde den gamle dame og vred sine hænder.

"Der er da vel ikke fare for noget så skrækkeligt?" sagde Oliver, "for to timer siden var hun jo ganske rask."

"Hun er meget syg nu," svarede mrs. Maylie, "og har det endnu dårligere, det er jeg vis på. Min kære, kære Rose! Åh, hvad skal der blive af mig uden hende?"

Den gamle dame viste så megen sorg, at Oliver, idet han undertrykte sin egen bevægelse, vovede at gøre hende forestillinger og indstændigt bede hende for den kære unge dames skyld at være mere rolig.

"Husk på," sagde Oliver, mens tårerne, trods al hans umage for at holde dem tilbage, trængte sig frem i hans øjne, "hvor ung og hvor god hun er, og til hvilken glæde og trøst hun er for alle dem, som omgiver hende. Jeg er vis – ganske, ganske vis på, at hun for Deres skyld, som selv er så god, og for hendes egen og alle deres skyld, som hun gør så lykkelige, ikke vil dø. Gud vil ikke lade hende dø endnu."

"Stille," sagde mrs. Maylie og lagde sin hånd på Oliveres hoved. "Du tænker som et barn, min stakkels dreng, og skønt det, du siger, måske er naturligt, er det dog urigtigt. Men ikke des mindre lærer du mig, hvad der er min pligt. Jeg havde glemt det et øjeblik, Oliver, men jeg håber, at det vil blive mig tilgivet. Og jeg har også set nok til at vide, at det ikke altid er de yngste og bedste, som bevares for dem, der elsker dem, men dette

burde snarere være os en trøst end en sorg, for Himlen er retfærdig, og sådanne ting lærer os udtrykkelig, at der gives en langt herligere verden end denne, og at overgangen til den er hurtig. Guds vilje ske! Men jeg elsker hende og kun *Han* ved, hvor højt!"

Oliver forbavsedes over at se, at mrs. Maylie ligesom med en kraftanstrengelse afbrød sine klager, da hun havde sagt disse ord, og, idet hun rettede sig, blev fattet og rolig. Han blev endnu mere forundret ved at se, at den ro varede ved, og at mrs. Maylie under al den sorg og vågen, som fulgte, altid var til rede og fattet, ja endog, så vidt man kunne se, munter, mens hun opfyldte alle de pligter, der påhvilede hende. Men han var ung og vidste ikke, hvad en kraftig sjæl er i stand til under svære prøvelser og hvor skulle han også vide det fra, da de, der ejer en sådan sjæl, så sjældent viser det.

Det var en ængstelig nat, og da morgenen kom, stadfæstedes mrs. Maylies forudsigelser kun alt for meget. Rose var i det første stadium af en heftig og farlig feber.

"Vi må handle, Oliver, og ikke hengive os til unyttig sorg," sagde mrs. Maylie og lagde fingeren på læben, idet hun så ham stift ind i ansigtet, "dette brev må så hurtigt som muligt sendes til mr. Losberne. Det må bringes til byen, som kun er en mil herfra, ad fodstien tværs over markerne, og derfra sendes med et ridende bud lige til Chertsey. Folkene i gæstgivergården vil nok påtage sig det og jeg ved, at jeg kan stole på, at du sørger for, det kommer af sted."

Oliver kunne ikke svare, men viste sig meget ivrig for straks at påtage sig dette.

"Her er endnu et brev," sagde mrs. Maylie, idet hun betænkte sig lidt, "men om det skal afsendes straks eller blive liggende, til jeg ser, hvorledes det går med Rose, ved jeg ikke rigtig. Jeg ville ikke afsende det, hvis jeg ikke frygtede det værste."

"Skal det også til Chertsey?" spurgte Oliver, utålmodig efter at udrette sit ærinde, og strakte sin skælvende hånd efter brevet.

"Nej," svarede den gamle dame og gav ham det mekanisk. Oliver kastede øjnene på det og så, at det var adresseret til Harry Maylie på en herregård. Hvor, kunne han ikke blive klog på.

"Skal det med?" spurgte Oliver og så utålmodigt op.

"Jeg tror det ikke," svarede mrs. Maylie og tog det tilbage. "Jeg vil vente til i morgen."

Med disse ord gav hun Oliver sin pung, og han skyndte sig straks bort, så hurtigt som det var ham muligt.

Rask løb han over markerne og ned ad de små gyder, som undertiden adskilte dem, snart næsten skjult af det høje korn på begge sider og snart over en bar mark, hvor høstfolkene havde travlt med deres arbejde, og han standede ikke en eneste gang, undtagen nu og da et par sekunder for at trække vejret, før han, hed og støvet, nåede et lille torv i købstaden.

Her blev han stående og så sig om efter en gæstgivergård. Der var en hvid bankbygning, et rødt bryggeri og et gult rådhus, og i et hjørne lå en stor gård, hvorpå alt træværket var malet grønt, og uden på det hang der et skilt med indskriften "George". Derhen skyndte han sig.

Oliver talte til en postillon, der sad og snuede i porten og, efter at have hørt, hvad han ville, henviste ham til staldmesteren, der igen, efter at have hørt, hvad han havde at

sige, henviste ham til værten, der var en høj mand med et blå halstørklæde, hvid hat, drapfarvede benklæder og støvler med kraver i samme farve og stod og støttede sig til en pumpe ved stalddøren, mens han stangede sine tænder med en sølvtandstikker.

Manden gik meget langsomt ind i skænkestuen for at skrive regningen, som det tog lang tid at skrive, og da den var færdig og betalt, skulle en hest først sadles og en karl klæde sig på, hvilket varede gode ti minutter til, mens Oliver var så utålmodig og spændt, at han var til mode, som om han selv kunne være sprunget op på hesten og have redet i fuld galop til den nærmeste station. Omsider var alt færdigt, og efter at den lille pakke var blevet afgivet med mange formaninger og bønner om dens hurtige aflevering, satte karlen sporerne i siden hesten, galopperede hen over den ujævne stenbro og var et par minutter efter ude af byen.

Det var altid noget at være vis på, at der var gået bud efter hjælp, og at ingen tid var blevet spildt. Oliver ilede noget lettere om hjertet hen over gårdspladsen, men lige som han ville dreje ud ad porten, snublede han tilfældigvis over en høj mand i en kappe, der i samme øjeblik kom ud af gadedøren.

"Ha!" udbrød manden, idet han fæstede sine øjne på Oliver og pludselig for tilbage. "Hvad fanden er det?"

"Om forladelse, sir," sagde Oliver, "jeg havde hastværk for at komme hjem og lagde ikke mærke til, at De kom imod mig."

"Guds død!" mumlede manden ved sig selv og stirrede på ham med sine store, sorte øjne. "Hvem skulle have troet det? Om han så blev knust til aske, ville han dog stå op af en stenligkiste for at møde mig på min vej."

"Det gør mig meget ondt," stammede Oliver, forvirret af den fremmede mands vilde blik. "Jeg har da vel ikke stødt Dem?"

"Gid hans ben må rådne!" mumlede manden med rædsom heftighed mellem sine sammenpressede tænder. "Hvis jeg bare havde haft mod til at sige ordet, kunne jeg i en nat være blevet ham kvit. Fordømmelse over dit hoved og den sorte død over dit hjerte, du øgleunge! Hvad har du her at gøre?"

Manden truede med sin knyttede næve og skar tænder, mens han usammenhængende fremførte disse ord. Han nærmede sig Oliver, som om han havde i sinde at slå ham, men faldt pludselig om i et krampeslag.

Oliver stirrede et øjeblik på den afsindige (thi for en sådan anså han ham) og fo'r derpå ind i huset efter hjælp. Da han havde set ham blive bragt ind i gæstgivergården, vendte han ansigtet hjem efter og løb, så stærkt han kunne, for at indhente den spildte tid, mens han med stor fordring og nogen frygt tænkte på mandens underlige adfærd. Imidlertid huskede han dog ikke længe denne omstændighed, for da han kom hjem, var der nok til at optage hans tanker og bortjage ethvert hensyn til ham selv af dem.

Rose Maylie var hurtigt blevet dårligere, og før midnat talte hun vildt. En læge der fra egnen var stadig om hende og havde, efter at have set den syge, taget mrs. Maylie til side og meddelt, at hendes sygdom var af en foruroligende natur.

"Det ville," havde han tilføjet, "være så godt som et vidunder, hvis hun kom sig."

Hvor ofte fo'r Oliver ikke op af sin seng og listede sig med lydløse fjed ud på trappen for at lytte efter den svage lyd fra sygeværelset! Hvor ofte fik ikke en skælven hans legeme til at

ryste, mens angstens kolde sveddråber perlede på hans pande, når pludselige fodtrin bragte ham til at frygte for, at noget, der var alt for skrækkeligt til at han turde tænke på det, måske netop da havde tildraget sig. Og hvad havde alle de bønner, han nogen sinde havde fremstammet, vel været i sammenligning med dem, som han nu i sin smerte og sønderknuselse opsendte for den blide skabnings liv og frelse, nu da hun var på randen af den dybe grav!

Morgenens kom, og det lille hus var øde og stille. Folk talte hviskende. Ængstelige ansigter viste sig fra tid til anden ved porten, og kvinder og børn gik grædende bort. Så lang dagen var og flere timer, efter at det var blevet mørkt, gik Oliver sagte frem og tilbage i haven, idet han idelig så op til sygeværelset og gøs ved at se det formørkede vindue tage sig ud, som om nogen lå lig inden for det. Sent om aftenen kom Losberne.

"Det er tungt," sagde den gode læge og vendte sig bort, mens han talte, "så ung – så elsket – men der er meget lidt håb."

Atter blev det morgen. Solen skinnede klart – så klart som om den ikke skuede ned på nogen jammer eller sorg – og mens hver blomst og hvert blad stod i sin fulde kraft, mens liv og sundhed, glade syn og lyd omgav det skønne, unge væsen på alle sider, lå hun og tæredes bort. Oliver listede sig hen til den gamle kirkegård, satte sig på en af de grønne tuer og græd i tavshed over hende.

Der var en sådan skønhed i omgivelserne, en sådan klarhed og munterhed i det solbestrålede landskab, en sådan glad musik i fuglenes sang, en sådan frihed i allikens hurtige flugt, mens den boltrede sig oppe i luften, et sådant liv, en sådan lystighed i alt, at da drengen hævdede sine brændende øjne og så

sig om, faldt det ham instinktmæssigt ind, at dette ikke var en tid for døden; at Rose sikkert ikke kunne dø, når ringere skabninger kunne være så glade og muntre, at gravene var for den kolde, sørgelige vinter, ikke for solskin og vellugt. Det forekom ham næsten, at ligklædet kun var for de gamle og runkne og aldrig indhyllede unge og yndige skikkelser i deres uhyggelige folder.

En ringen med kirkeklokken forstyrrede barsk disse ungdommelige tanker. Endnu en gang – atter! Det ringede til jordefærd! En gruppe nedbøjede sørgende kom ind ad porten, og de bar hvide sløjfer, for den afdøde havde været ung. De stod med blottede hoveder ved graven, og blandt det grædende følge var der en moder – forhen en moder! Men solen skinnede klart, og fuglene blev ved at synge.

Oliver gik hjem. Han tænkte på de mange velgerninger, han havde modtaget af den unge dame, og ønskede, at den tid atter måtte komme, da han aldrig skulle ophøre at vise, hvor taknemmelig og hengiven han var hende. Han havde ikke grund til at bebrejde sig nogen forsømmelighed eller ubetænksomhed, da han altid havde været ivrig i hendes tjeneste, og dog viste der sig hundrede små lejligheder for ham, ved hvilke han syntes, at han kunne have været endnu ivrigere og mere påpasselig, og ønskede, at han havde været det.

Da han kom hjem, sad mrs. Maylie i den lille dagligstue. Olivers mod sank, da han så hende, for hun havde endnu aldrig før forladt sin nieces leje, og han skælvede ved tanken om den forandring, der muligvis havde drevet hende bort. Han hørte, at Rose var faldet i en dyb søvn, af hvilken hun ville vågne enten til helbredelse og liv eller for at sige dem farvel og dø.

I flere timer sad de og lyttede og var bange for at tale. Maden blev taget urørt bort, og med blikke, som røbede, at deres tanker var andetsteds, iagttog de solen, mens den sank dybere og dybere og til sidst bredte det glimrende farvespil, som varsler dens bortgang, ud over himmel og jord. Deres hurtige øren opfangede lyden af fodtrin, der nærmede sig, og de fo'r begge uvilkaarligt hen til døren, da Losberne trådte ind.

"Hvorledes er det med Rose?" udbrød den gamle dame, "sig mig det straks! Jeg kan bære det. Alt andet end denne spænding! Åh, sig mig det i Himlens navn!"

"De må fatte Dem," sagde lægen og støttede hende, "vær rolig, kære frue!"

"Lad mig i Guds navn gå!" gispede mrs. Maylie. "Mit kære barn! Hun er død! Hun er død!"

"Nej!" udbrød lægen med varme. "Så sandt han er god og barmhjertig, vil hun endnu leve mange år til glæde for os alle!"

Den gamle dame faldt på knæ og søgte at folde sine hænder, men den kraft, der havde holdt hende oppe så længe, var med sin første takkebøn flygtet op til Himlen, – hun sank tilbage i vennearme, som strakte sig ud for at modtage hende.

33. Indeholder nogle indledende enkeltheder om en ung herre, som nu viser sig på skuepladsen, og et nyt eventyr, som hændes Oliver

Det var næsten for megen lykke til at kunne bæres. Oliver blev lammet af det uventede budskab; han kunne hverken græde, tale eller få ro. Han var næppe i stand til at fatte noget af, hvad der var foregået, før han efter en lang vandring i den stille aftenluft blev lettet af en tårestrøm og pludselig syntes at vækkes til en klar bevidsthed om den glædelige forandring, der var indtrådt og den næsten utålelige byrde af smerte, der var blevet væltet, fra hans bryst.

Aftenen var næsten forbi, da han vendte hjem med blomster, som han havde plukket med stor omhu for at smykke sygeværelset med dem. Mens han gik rask hen ad vejen, hørte han bagved lyden af en vogn, som nærmede sig i en rasende fart, og da han vendte sig om, så han, at det var en postvogn, som kørte meget rask, og da hestene gik i galop, og vejen var smal, stillede han sig op ved et led, til den var kommet forbi.

Idet den kom jagende, så Oliver et glimt af en mand, der havde en hvid nathue på, og hvis ansigt forekom ham kendt, skønt han så så lidt af ham, at han ikke straks kunne genkende

ham. I det næste sekund blev nathuen stukket ud ad vognvinduet, og en stentorstemme brølede til kusken, at han skulle holde, hvilket denne også gjorde, så snart han kunne standse hestene, hvorpå nathuen atter viste sig, og den samme stemme kaldte på Oliver. "Hejda!" råbte stemmen. "Master Oliver, hvorledes går det? Miss Rose – master O-li-ver!"

"Er det Dem, Giles?" råbte Oliver og løb hen til vogndøren.

Giles stak atter nathuen ud, før han svarede, men blev pludselig trukket tilbage af en ung herre, der sad i det andet hjørne af vognen og ivrig spurgte, hvorledes det stod til.

"Med et ord," råbte den unge herre, "bedre eller værre?"

"Bedre – meget bedre!" svarede Oliver.

"Himlen være lovet!" udbrød den unge herre. "Er du vis på det?"

"Ganske vis, sir," svarede Oliver, "forandringen foregik først for nogle få timer siden, og mr. Losberne siger, at al fare er forbi."

Den unge herre sagde ikke et ord mere, men lukkede vogndøren op og sprang ud, hvorpå han hurtigt tog Oliver ved armen og trak ham til side.

"Er det også ganske vist? Er der ingen mulighed i en fejltagelse fra din side, min dreng, hvad?" spurgte den unge herre med skælvende røst. "Skuf mig ikke ved at vække et håb, der ikke vil gå i opfyldelse."

"Det ville jeg ikke for alt i verden, sir," svarede Oliver. "De kan virkelig tro mig. Mr. Losbernes ord var, at hun ville leve endnu i mange år til glæde for os alle. Jeg hørte ham selv sige det."

Tårerne stod Oliver i øjnene, da han mindedes det optrin, der var begyndelsen til så megen glæde, og den unge herre vendte

ansigtet bort og var tavs i nogle minutter. Oliver troede flere gange at høre ham hulke, men frygtede for at forstyrre ham ved at tale til ham – for han kunne let gætte, hvorledes han måtte være til mode – og holdt sig derfor afsides, mens han lod, som om han var beskæftiget med sin buket.

I al denne tid havde Giles siddet på vogntrinnet, støttet sine albuer på knæerne og tørret sine øjne med sit blå, hvidplettede bomuldslommetørklæde. At det ikke var nogen påtaget bevægelse af den ærlige karl, var tilstrækkelig tydeligt af de røde øjne, hvormed han så på den unge herre, da denne vendte sig om og talte til ham.

"Det er bedst, at De kører hjem til min moder med vognen, Giles," sagde han. "Jeg vil hellere gå langsomt bagefter for at vinde lidt tid, før jeg ser hende. De kan sige, at jeg kommer."

"Undskyld, mr. Harry," sagde Giles, idet han for sidste gang tørrede sit rynkede ansigt, "men hvis De ville lade postillonen sige det, ville jeg takke Dem. Det ville ikke være passende, om pigerne så mig i denne tilstand. Jeg ville aldrig have nogen myndighed over dem, hvis de gjorde det."

"Nå ja," svarede Harry Maylie smilende, "gør, som De vil. Lad ham køre i forvejen med kufferterne, siden De ønsker det, så kan De følge med os. Men tag først en bedre hovedbeklædning på i stedet for nathuen, ellers vil de tro, at vi er gale."

Da Giles blev mindet om sit uklædelige kostume, tog han nathuen af hovedet og stak den i lommen og satte i dens sted en ærværdig og adstadig hat. Da dette var gjort, kørte postillonen, og Giles, den unge Maylie og Oliver gik i ro og mag bagefter.

Undervejs så Oliver fra tid til anden med megen opmærksomhed og nysgerrighed på den nys ankomne. Han så

ud til at være femogtyve år gammel og var af middelhøjde. Hans ansigt var åbent og smukt, og hans væsen utvungent og vindende. Trods forskellighederne mellem ungdom og alderdom havde han dog en så stærk lighed med den gamle dame, at Oliver ikke ville have haft synderlig vanskeligt ved at forestille sig deres slægtskab, selv om han ikke allerede havde omtalt hende som sin moder. Mrs. Maylie ventede længselsfuldt på sin søn, da han nåede huset, og mødet fandt sted med megen bevægelse på begge sider.

"Å moder," hviskede den unge mand, "hvorfor skrev du ikke før?"

"Jeg havde skrevet," svarede mrs. Maylie, "men efter nærmere overlæg holdt jeg brevet tilbage, til jeg havde hørt mr. Losbernes mening."

"Men hvorfor," sagde den unge mand, "hvorfor udsætte dig for muligheden af, at det kunne være sket, som så nær var sket? Hvis Rose var – jeg kan ikke udtale dette ord nu – hvis denne sygdom var endt anderledes, hvor kunne du da nogen sinde have tilgivet dig selv, eller jeg være blevet glad igen?"

"Var *det* blevet tilfældet. Harry," sagde mrs. Maylie, "er jeg bange for, at din lykke ville have lidt så hårdt et stød, at det havde været af såre ringe vigtighed, om du var kommet en dag før eller senere."

"Og hvem kan vel undre sig, hvis det er således, moder?" svarede den unge mand, "men hvorfor siger jeg 'hvis'? – Det er – det er – du ved det, moder, du må vide det!"

"Jeg ved, at hun til fulde fortjener den bedste og reneste kærlighed, som en mands hjerte kan tilbyde," sagde mrs. Maylie. "Jeg ved, at hendes opofrende, kærlige natur kræver en

ikke almindelig, en dyb og varig løn. Følte jeg ikke dette, og vidste jeg ikke, at en forandret opførsel hos den, hun elskede, ville knuse hendes hjerte, ville jeg ikke have et så vanskeligt hverv at opfylde eller så mange kampe i mit hjerte, når jeg følger, hvad jeg holder for at være pligtens strenge bud."

"Det er uvenligt, moder," sagde Harry. "Tror du, at jeg endnu stadig er en sådan dreng, at jeg ikke skulle kende mig selv eller misforstå min egen sjæls drifter?"

"Jeg tror, min kære søn," svarede mrs. Maylie og lagde sin hånd på hans skulder, "at ungdommen har mange ædle indskydelser, som ikke er varige, og at der blandt dem gives nogle, som, når de er blevet tilfredsstillet, kun bliver så meget des flygtigere. Og fremfor alt tror jeg," sagde den gamle dame, idet hun fæstede sine øjne på sin søns ansigt, "at når en sværmerisk, varmtfølende, ærgerrig ung mand får en hustru, på hvis navn der hviler en plet, som, skønt den ikke stammer fra nogen brøde fra hendes side, kan blive hende og hans børn lagt til last af følelsesløse og lavt tænkende mennesker og bebrejdes ham i samme forhold, som han gør lykke i verden, og bruges som grund til spotterier over ham, da kan han – lige meget af hvor ædel og god en natur han end er – engang i tiden komme til at angre den forbindelse, han indgik i en ung alder, og hun kommer til at lide den smerte og kval at vide, at han gør det."

"Moder," sagde den unge mand utålmodigt, "den, der kunne opføre sig således, ville ikke være andet end et egenkærligt, umælende dyr og lige så lidt fortjene navnet af mand, som han ville fortjene den kvinde, du beskriver."

"Sådan tænker du nu, Harry," svarede hans moder.

"Og sådan vil jeg altid tænke!" sagde den unge mand, "den åndelige smerte, jeg har lidt i de to sidste dage, fravrister mig en åben tilståelse om en lidenskab, der, som du helt vel ved, ikke er fra i går eller opstået af letsindighed. Jeg elsker Rose, den søde, blide pige, så højt, som en mand nogen sinde har elsket en kvinde. Jeg har ingen tanker, planer, forhåbninger i livet uden hende og modsætter du dig mig i denne store sag, tager du min fred og lykke i din hånd og kaster den hen for vindene. Overvej alt dette, moder, fat bedre tanker om mig og vær ikke døv for de varme følelser, som du synes at lægge så lidt vægt på."

"Harry," sagde mrs. Maylie, "netop fordi jeg lægger så megen vægt på varme og følsomme hjerter, vil jeg skåne dem for at blive såret. Men vi har talt nok og mere end nok om denne sag for øjeblikket."

"Lad det da afhænge af Rose," tog Harry til orde. "Du vil vel ikke gå så vidt i dine overspændte anskuelser, at du vil lægge mig hindringer i vejen?"

"Nej," svarede mrs. Maylie, "men jeg vil, at du skal overveje –"

"Jeg *har* overvejet det!" lød det utålmodige svar, "jeg har overvejet det i flere år – overvejet det næsten lige så længe, som jeg har været i stand til at tænke alvorligt. Mine følelser er uforandrede, således som de altid vil blive ved at være det, og hvorfor skulle jeg da lide den smerte at vente med at udtale dem, når det ikke er til den ringeste nytte? Nej, før jeg forlader dette sted, skal Rose høre mig."

"Ja, det skal hun," sagde mrs. Maylie.

"Der er noget i dit væsen, som næsten kunne tyde på, at hun vil høre mig med kulde, moder," sagde den unge mand ængsteligt.

"Ikke med kulde," svarede den gamle dame, "langtfra."

"Hvorledes da?" spurgte den unge mand heftigt, "har hun en anden tilbøjelighed?"

"Ingenlunde," svarede hans moder, "du har, hvis jeg da ikke tager meget fejl, allerede sat dig alt for fast i hendes hjerte."

"Hvad jeg ville sige," fortsatte den gamle dame, idet hun standsede sin søn, da han var i færd med at tale, "er dette. Før du sætter alt ind på denne mulighed, før du lader dig henrive helt af håbet, så tænk, mit kære barn, nogle øjeblikke på Roses historie og overvej, hvilken indflydelse kundskaben om hendes tvivlsomme fødsel kan have på den beslutning, hun tager, hun, der er os så hengiven med sin ædle sjæls hele fylde og med den fulde selvopofrelse, der altid, i stort som i småt, har været hendes særkende."

"Hvad mener du?"

"Det overlader jeg til dig at finde ud af," svarede mrs. Maylie, "jeg må tilbage til Rose. Gud velsigne dig!"

"Ser jeg dig mere i aften?" spurgte den unge mand ivrigt.

"Siden," svarede den gamle dame, "når jeg forlader Rose."

"Vil du sige, at jeg er her?" spurgte Harry.

"Naturligvis," svarede mrs. Maylie.

"Og sige hende, hvor urolig jeg har været, og hvor meget jeg har lidt, og hvor jeg længes efter at se hende – det vil du ikke nægte mig, moder?"

"Nej," sagde den gamle dame, "jeg skal sige hende det." Og efter kærligt at have trykket sin søns hånd skyndte hun sig ud af stuen.

Losberne og Oliver var blevet i den anden ende af værelset, mens denne ivrige samtale havde fundet sted. Losberne rakte

nu Harry Maylie hånden, og hjertelige hilsener veksledes imellem dem. Derpå meddelte lægen til svar på sin unge vens mange spørgsmål en nøjagtig beskrivelse af patientens tilstand, der var fuldt så trøstende og fuld af gode løfter, som Olivers forklaring havde fået ham til at håbe, og som Giles, der lod, som om han havde travlt med rejsetøjet, lyttede til med grådige øren.

"Har De nylig skudt noget af betydning, Giles?" spurgte lægen, da han var færdig.

"Nej, intet af betydning, sir," svarede Giles og blev rød op over begge ørene.

"Og heller ingen tyve grebet?" vedblev lægen ondsksfuldt.

"Nej, slet ingen," svarede Giles med megen værdighed.

"Nå, det gør mig ondt," sagde lægen, "for De forstår Dem så godt på de dele. Men hvorledes har Brittles det?"

"Drengen har det meget godt," svarede Giles i sin sædvanlige, nedladende tone, "og sender sin ærbødige hilsen, sir."

"Godt," sagde lægen. "Men ved at se Dem her, mr. Giles, husker jeg på, at jeg, dagen før jeg blev kaldt så hurtigt bort, efter Deres gode frues anmodning udrettede et lille ærinde til fordel for Dem. Vil De ikke træde et øjeblik her hen i denne krog?"

Giles gik med megen vigtighed og lidt forundring hen i kroen og blev bæret mod en kort, hviskende konference med lægen, efter hvis slutning han gjorde en mængde buk og trak sig tilbage med usædvanlig majestætiske skridt. Emnet for denne konference kom ikke for dagen i dagligstuen, men køkkenet fik snart den fornødne oplysning om den, for efter at Giles var gået lige derned og havde bestilt sig et krus ale, forkyndte han med

en majestætisk højlied, der gjorde et dybt indtryk, at det havde behaget hans frue af hensyn til hans mod ved indbrudsforsøget at udsætte femogtyve pund i sparekassen ene og alene til brug og fordel for ham. Ved denne efterretning løftede de to tjenestepiger deres øjne og hænder i vejret og mente, at Giles sagtens nu ville blive meget stolt, hvortil Giles, idet han trak sit kalvekrøs frem, svarede: "Nej, nej," han ville takke dem, når de, hvis de mærkede, at han viste sig det mindste storagtig mod sine undermænd, ville sige ham det.

Ovenpå gik resten af aftenen muntert, for lægen var i ypperligt humør, og hvor træt og tankefuld Harry Maylie end havde været, kunne han dog ikke modstå den brave mands gode lune, der viste sig i en stor mængde indfald og historier fra hans praksis, samt i utallige småløjer, som forekom Oliver at være de morsomste, han i sit liv havde hørt, og fik ham til at le i samme forhold, åbenbart til stor fornøjelse for lægen, der lo umådeligt ad sig selv og ved sympatiens magt fik Harry til at le næsten lige så hjertelig. De var således et så muntert selskab, som de efter omstændighederne kunne være, og det var sent, i da de med lette og taknemmelige hjerter trak sig tilbage for at nyde den hvile, de så højligen trængte til efter den tvivl og spænding, de havde svævet i.

Oliver stod op næste morgen ved bedre mod og gik til sine vante sysler med større håb og glæde, end han i mange dage havde følt. Fuglene blev atter hængt ud for at synge på deres vante steder, og de smukkeste vilde blomster, som kunne findes, blev atter plukket for at glæde Rose med deres skønhed og vellugt. Det tungsind, som i den ængstede drengs øjne i flere dage syntes at hvile over enhver ting, hvor skøn den også var,

var forsvundet ligesom ved trylleri. Duggen syntes at tindre blankere på de grønne blade, luften at suse mellem dem med en yndigere musik, og himlen selv at være mere blå og klar.

Oliver undlod heller ikke dengang at lægge mærke til, at han ikke længere gjorde sine morgenudflugter alene. Den allerførste morgen, da Harry Maylie mødte Oliver, som kom belæst hjem, blev han grebet af en sådan lidenskab for blomster og røbede en sådan smag i at ordne dem, at han lod sin unge kammerat langt bag sig. Men stod Oliver end tilbage i denne henseende, så vidste han, hvor de bedste var at finde, og den ene morgen efter den anden gennemstrejfede de egnen med hinanden og kom hjem med de smukkeste, som stod i blomst. Nu blev den unge dames kammervindue lukket op, da hun holdt så meget af, at den lune sommerluft skulle strømme ind og forfriske hende, men uden for gitteret stod en vis lille buket, som hver morgen blev bundet med største omhu. Oliver kunne ikke undgå at lægge mærke til, at de visnede blomster aldrig blev kastet bort, skønt den lille krukke regelmæssigt blev fyldt på ny, og ligeledes måtte han lægge mærke til, at hver gang lægen kom ned i haven, kastede han stadig et blik op til et bestemt hjørne og nikkede udtryksfuldt, idet han fortsatte sin morgenvandring. Under sådanne iagttagelser ilede dagene bort, og Rose genvandt hurtigt og sikkert sin sundhed.

Og tiden faldt heller ikke Oliver lang, selv om den unge dame endnu ikke havde forladt sit værelse, og der ingen aftenvandring blev foretaget, undtagen et lille stykke vej en gang imellem med mrs. Maylie. Han hengav sig med fordoblet flid til den hvidhårede gamle herres undervisning og arbejdede så ivrigt, at hans hurtige fremskridt endog forbavsede ham selv.

Men midt under denne virksomhed blev han meget forskrækket og nedtrykt over en uventet hændelse.

Det lille værelse, hvori han plejede at sidde, når han havde travlt med sine bøger, lå i stueetagen i bagsiden af huset. Det var et ægte landligt værelse med et gittervindue, der var omgivet af jasminer og gedeblad, som slyngede sig om karmen og opfyldte stedet med deres vellugt. Det vendte ud til en have, hvorfra en låge førte ud til en lille løkke, og uden for den var der lutter herlige enge og skove. Der var intet andet hus der i nærheden, og den udsigt, man havde der, var meget vid.

En smuk aften, da tusmørkets første skygger begyndte at brede sig over jorden, sad Oliver ved dette vindue, ivrigt beskæftiget med sine bøger. Han havde allerede studeret temmelig længe, og da dagen havde været usædvanlig lummer, og han havde anstrengt sig temmelig stærkt, er det ingen skam at sige, at han lidt efter lidt faldt i søvn.

Der findes en slags søvn, som undertiden lister sig på os og, mens den holder legemet fanget, ikke befrier sjælen fra en vis følelse af de ting, der omgiver den, og sætter den i stand til at vandre om, som den lyster. For så vidt en overvældende tunghed, en svækkelse af kræfterne og en fuldstændig mangel på evne til at være herre over tanker eller bevægelser kunne kaldes søvn, er søvnen til stede. Og dog har vi bevidsthed om alt, hvad der foregår omkring os, og selv om vi drømmer, lemper ord, som virkelig bliver sagte, og lyde, som virkelig er til i øjeblikket, sig med forbavsende villighed efter vore syner, indtil virkelighed og indbildning bliver så underligt blandede, at det bagefter næsten er en umulighed at skille dem fra hinanden. Men dette er endnu ikke det mærkeligste særsyn, der

kan vise sig under en sådan tilstand. Det er en kendsgerning, at skønt vor følelse og vort syn for tiden er døde, kan dog vore slumrende tanker og de drømmesyner, der svæver forbi os, påvirkes, og det væsentligt påvirkes af en eller anden ydre ting, der måske ikke en gang har været os nær, da vi lukkede vore øjne, og om hvis nærhed vi ikke havde nogen vågen bevidsthed.

Oliver vidste meget godt, at han var i sit lille værelse, at hans bøger lå på bordet foran ham, og at blide luftninger spillede mellem slyngplanterne udenfor – og dog sov han. Pludselig forandrede skuepladsen. Luften blev trykkende og beklumret, og med forfærdelse syntes han, at han igen var i jødens hus. Der sad den afskyelige gamle mand i krogen og pegede på ham, mens han hviskede til en anden mand, der med bortvendt ansigt sad ved siden af ham.

"Stille, min ven," syntes han, at han hørte jøden sige, "det er ganske rigtigt ham. Kom, lad os gå."

"Ham!" syntes den anden mand at svare. "Tror De, at jeg kunne tage fejl af ham? Om så en hel flok djævlé alle sammen fik hans skikkelse, og han stod midt iblandt dem, ville der dog være noget, som ville gøre mig det muligt at finde ham. Hvis man gravede ham halvhundrede fod dybt ned i jorden og førte mig hen over hans grav, ville jeg, selv om der intet mærke var på den, dog kunne mærke, at han lå begravet der!"

Manden syntes at sige dette med et så skrækkeligt had, at Oliver vågnede af rædsel og fo'r op.

Gode Gud, hvad var det, som jog hans blod dirrende tilbage til hans hjerte og berøvede ham mælet og evnen til at røre sig? Der – der – ved vinduet – tæt foran ham – så tæt, at han næsten kunne have rørt ved ham, før han fo'r tilbage – med øjnene

stirrende ind i værelset – der stod jøden! Og ved siden af ham så han et ansigt, der var hvidt af raseri eller frygt eller begge dele. Det var den mand, han havde mødt uden for gæstgivergården.

Det var kun et øjeblik, et glimt, et lyn for hans øjne, og de var borte. Men de havde genkendt ham, og han dem, og deres udseende var indprentet så fast i hans hukommelse, som om det havde været hugget i sten og opstillet foran ham fra hans fødsel. Han stod som lamslået et øjeblik og sprang derpå fra vinduet ud i haven og råbte lydeligt om hjælp.

34. Indeholder det utilfredsstillende udfald af Olivers eventyr og en temmelig vigtig samtale imellem Harry Maylie og Rose

Da husets beboere, hidkaldt af Olivers råb, ilede hen til det sted, hvorfra de lød, var han bleg og rystet. Han pegede hen mod engen bag ved huset og var næppe i stand til at udtale ordene:

"Jøden! Jøden!"

Giles kunne ikke fatte, hvad dette udråb skulle sige, men Harry Maylie, hvis fatteevne var noget hurtigere, og som af sin moder havde hørt Olivers historie, indså det straks.

"Hvilken vej gik han?" spurgte han og greb en tyk stok, som stod i en krog.

"Den," svarede Oliver og pegede i den retning, mændene var gået, "jeg tabte dem straks af syne."

"Så må de være i grøften!" sagde Harry. "Følg med og hold jer så tæt ved mig, som I kan."

Med disse ord sprang han over hækken og fo'r af sted med en sådan hurtighed, at det blev overordentlig vanskeligt for de andre at holde sig ved ham.

Giles fulgte bagefter, så godt han kunne, og det samme gjorde Oliver, og efter et par minutters forløb tumlede

Losberne, der havde været ude at spadsere og netop kom hjem, ligeledes over hækken bag efter dem og samlede sig op med større færdighed, end man skulle have tiltroet ham, hvorpå han med en respektabel fart slog ind i den samme retning, mens han hele tiden råbte for at få at vide, hvad der var på færde.

Af sted løb de uden at standse en eneste gang for at trække vejret, før anføreren, idet han bøjede om et af Oliver opgivet hjørne af marken, begyndte omhyggeligt at undersøge grøften og hækken i nærheden, hvorved de øvrige fik tid til at indhente ham, og Oliver lejlighed til at meddele Losberne de omstændigheder, som havde medført en så heftig forfølgelse.

Men søgningen var aldeles frugtesløs; ikke en gang spor af friske fodtrin var at se. De stod nu på toppen af en lille bakke, hvorfra man kunne se over den flade mark i en omkreds af en fjerdingvej. I dalen til venstre lå landsbyen, men for at nå den måtte mændene, hvis de havde fulgt den retning, Oliver havde påvist, have gjort en omvej på fri mark, som de umuligt kunne have tilbagelagt på så kort en tid. På den anden side var engen omgivet af en tyk skov, men af den samme grund kunne de heller ikke have nået dette smuthul.

"Det må have været en drøm, Oliver," sagde Harry Maylie, idet han tog ham til side.

"Nej, nej, sir," svarede Oliver og gøs alene ved tanken om den gamle skurks ansigt, "dertil så jeg ham alt for tydeligt. Jeg så dem begge lige så tydeligt, som jeg nu ser Dem."

"Hvem var den anden?" spurgte Harry og Losberne på en gang.

"Den samme mand, der kom så pludselig imod mig uden for gæstgivergården," sagde Oliver. "Vi så stift på hinanden, og jeg

tør sværge på, at det var ham."

"Og de gik denne vej?" spurgte Harry. "Er du også ganske vis på det?"

"Lige så vis, som jeg er på, at mændene var uden for vinduet," svarede Oliver og pegede ned mod den hæk, der adskilte haven fra huset ved engen. "Den høje mand sprang over netop der, og jøden, der løb nogle få skridt til højre, krøb igennem åbningen derhenne."

De to herrer iagttog Oliver's ansigt, mens han talte, og syntes, idet de så fra ham hen på hinanden, at være overbeviste om nøjagtigheden af hans udsagn. Men ingensteds sås desuagtet noget spor af flygtende mennesker. Græsset var langt, men det var intetsteds trådt ned, undtagen af deres egne fødder. Siderne og skrænterne af grøfterne var af fugtigt ler, men intetsteds kunne de opdage aftryk af sko eller det ringeste mærke, som kunne tyde på, at nogen fod i de sidste timer havde trådt der.

"Det var dog underligt!" sagde Harry.

"Meget underligt!" gentog lægen, "ikke engang Blathers og Duff ville kunne få noget ud af det."

Men selv om det det åbenbart var unyttigt at søge, holdt de dog ikke op med det, før aftenens komme gjorde det håbløst, og selv da opgav de det ugerne. Giles blev sendt omkring til de forskellige ølhuse i landsbyen, forsynet med den bedste beskrivelse, Oliver kunne give ham af de fremmedes udseende og klædedragt, af hvilke jødens i ethvert tilfælde var tilstrækkelig påfaldende til at man kunne huske ham, hvis nogen havde set ham sidde og drikke eller luske om. Men Giles

kom tilbage uden nogen efterretning, der egnede sig til at løse den gådefulde hemmelighed.

Den næste dag foretoges yderligere undersøgelser, men uden større held. Dagen efter tog Oliver og Harry Maylie til købstaden i håb om at få noget at vide om mændene, men dette forsøg var lige så frugtesløst, og efter nogle dages forløb begyndte sagen at gå i glemme, som de fleste sager gør, idet forundringen dør hen af sig selv, når den ikke får ny næring.

Imidlertid kom Rose sig hurtigt. Hun havde forladt sit værelse, kunne gå ud, og nu, da hun atter kunne være sammen med familien, var hun til glæde for alle.

Men skønt denne glædelige forandring øjensynlig gjorde indtryk på den lille kreds, og skønt muntre stemmer og latter atter genlød i huset, hvilede der dog undertiden en uvant tvang over nogle – endog over Rose selv – som ikke kunne undgå Olivers opmærksomhed. Mrs. Maylie og hendes søn var ofte indelukkede med hinanden i længere tid, og mere end en gang viste Rose sig med spor af tårer. Efter at Losberne havde fastsat en dag til sin afrejse til Chertsey, tiltog disse symptomer, og det blev klart, at der var noget i gære, som forstyrrede såvel den unge dames som en andens sindsro.

Endelig en morgen trådte Harry Maylie, da Rose var alene i spisestuen, ind og udbad sig lidt nølende tilladelse til at tale et øjeblik med hende.

"Et øjeblik vil være tilstrækkeligt, Rose," sagde den unge mand og flyttede sin stol tæt hen til hende, "du ved, hvad jeg har at sige. Mit hjertes kæreste forhåbninger er dig ikke ukendte, om du end ikke har hørt dem udtalt i ord."

Rose var blevet meget bleg i samme øjeblik, som han trådte ind, skønt dette også kunne være en følge af hendes nyligt overståede sygdom. Hun bøjede hovedet og bukkede sig ned over nogle blomster, der stod i nærheden af hende, og hun ventede i tavshed på, at han skulle fortsætte.

"Jeg burde – være rejst bort før," sagde Harry.

"Ja, det burde du," svarede Rose. "Tilgiv, at jeg siger det, men jeg ville ønske, at du havde gjort det."

"Jeg blev ført hertil af den rædsomste, kvalfuldeste frygt," sagde den unge mand, "frygten for at miste det dyrebareste væsen, til hvem alle mine ønsker, alle mine forhåbninger er knyttet. Du har været døden nær – har svævet imellem himmel og jord. Vi ved, at når de unge, de skønne og gode hjem søges af sygdom, vender deres rene ånder sig umærkeligt op mod den evige hviles lyse hjem, og derfor er det, at de bedste og skønneste af vor slægt så ofte visner i deres livs forår."

Tårerne stod den unge pige i øjnene, mens han sagde disse ord, og da en af dem faldt ned på den blomst, hun bøjede sig ind over, og den tindrede klart i dens bæger, syntes det, som om et ufordærvet, ungt hjertes udgydelser gjorde krav på slægtskab med det yndigste i naturen.

"En engel," fortsatte den unge mand lidenskabeligt, "et væsen, så skønt og så brødefrit som en af Guds egne engle, svævede mellem liv og død. Hvem turde håbe, at hun, når den fjerne verden, med hvilken hun var beslægtet, halvt åbnede sig for hendes blik, ville vende tilbage til denne verdens sorger og ulykker? Rose, Rose, at vide, at du var i færd med at forlade livet som en blid skygge, som et lys fra oven udbreder på jorden – ikke at have håb om, at du ville blive bevaret for dem, der dvæler

hernede, og ikke at vide nogen grund, hvorfor du skulle blive det – at føle, at du tilhørte hin lyse klode, hvortil så mange skabninger i deres barndom og ungdom have svunget sig op i deres tidlige flugt – og dog midt under alle disse trøstegrunde at bede om, at du måtte blive givet tilbage til dem, der elskede dig – det var en tilstand, som næsten var for fortvivlet! Jeg led under den nat og dag, og med den kom sådan en brusende strøm af frygt, ængstelse og egenkærlig angst for, at du skulle dø uden at vide, hvor inderligt jeg elskede dig, at den berøvede mig min forstand. Du kom dig, dag for dag, næsten time for time vendte en eller anden sundhedsdråbe tilbage og blandede sig med den svage, halvt udtørrede livskilde, der endnu fandtes i dine årer, så at den atter svulmede op til en kraftig, brusende strøm. Jeg har set, hvorledes du så at sige gik fra døden over til livet, mens mine øjne vædedes af dyb rørelse og inderlig kærlighed. Sig ikke, at du ønsker, at jeg var gået glip af dette, for det har gjort mit hjerte blødt mod menneskeslægten."

"Det mener jeg heller ikke," sagde Rose grædende, "jeg ønsker kun, at du var rejst bort herfra for atter at lægge vind på en ophøjet og ædel stræben – på en stræben, der er dig værdig."

"Der gives ingen stræben, som kan være mig værdigere – værdigere for den mest ophøjede natur, der gives – end at kæmpe for at vinde et hjerte som dit," sagde den unge mand og greb hendes hånd. "Rose, min egen, dyrebare Rose, i flere år har jeg elsket dig, håbet at skulle bane mig vej til hæder og derpå med stolthed vende hjem og sige dig, at jeg kun havde søgt den, for du skulle dele den med mig. I mine vågne drømme har jeg tænkt på, hvorledes jeg i dette lyksalige øjeblik ville minde dig om de mange tavse tegn, jeg som dreng havde givet dig på min

tilbøjelighed, minde dig om, hvorledes du havde rødmet ved at modtage dem, og derpå kræve din hånd ligesom til opfyldelse af en gammel, stiltiende overenskomst, der var blevet beseglet imellem os. Den tid er endnu ikke kommet, men uden endnu at have vundet mig et navn, uden endnu at have set noget af mine ungdommelige drømmebilleder virkeliggjort, giver jeg dig nu det hjerte, der så længe har været dit, og sætter alt ind på de ord, hvormed du modtager tilbuddet."

"Din adfærd har altid været kærlig og ædel," sagde Rose, idet hun søgte at blive herre over sin bevægelse, "for at du ikke skal tro, jeg er ufølsom eller utaknemmelig, så hør nu mit svar."

"Er det, at jeg tør søge at fortjene dig – er det det, kære Rose?"

"Det er," svarede Rose, "at du må søge at glemme mig – ikke som din gamle, inderligt hengivne veninde, for det vil såre mig dybt, men som genstand for din kærlighed. Se dig om i verden. Tænk på, hvor mange hjerter der findes i den, som du vil være lige så stolt af at vinde. Betro mig din kærlighed til en anden, hvis du vil, og jeg skal være den oprigtigste, varmeste, trofasteste veninde, du har."

Der opstod en pause, under hvilken Rose, som havde skjult sit ansigt med den ene hånd, gav sine tårer frit løb.

"Og dine grunde, Rose," sagde han endelig med dæmpet stemme, "dine grunde til denne beslutning – tør jeg spørge om dem?"

"Du har ret til at kende dem," svarede Rose. "Du kan ikke sige noget, som kan ændre min beslutning. Det er en pligt, jeg må opfylde, og som jeg skylder lige så vel andre som mig selv den."

"Dig selv?"

"Ja, Harry, jeg skylder mig selv, at jeg, en fattig, frændeløs pige, med en plet på mit navn, ikke giver verden grund til den mistanke, at jeg af lave hensyn skulle have givet efter for din første lidenskab og været en hindring for alle dine forhåbninger og planer. Jeg skylder dig og dine at afværge, at du i din ædle og varme natur opstiller denne store hindring for din fremgang i verden."

"Samstemmer dine tilbøjeligheder med din pligtfølelse –" begyndte Harry.

"Nej, det gør de ikke," svarede Rose og rødmede.

"Du gengælder altså min kærlighed?" sagde Harry. "Sig det, Rose, sig det og formild denne hårde og bitre skuffelse!"

"Hvis jeg kunne have gjort det uden at gøre uret mod ham, jeg elskede," svarede Rose, "så kunne jeg –"

"Have modtaget denne tilståelse helt anderledes?" sagde Harry meget ivrig. "Skjul i det mindste ikke det for mig, Rose!"

"Det kunne jeg," sagde Rose. "Men," tilføjede hun, idet han tog sin hånd tilbage, "hvorfor skulle vi forlænge denne pinefulde samtale? Pinefuld for mig og dog frugtbar på varig lykke, for det vil være en lykke at vide, at jeg en gang indtog den høje plads i din agtelse, jeg nu indtager, og enhver triumf, du vinder i livet, vil opfylde mig med ny kraft og fasthed. Far vel, Harry, for som vi har mødt hinanden i dag, mødes vi ikke mere, men under andre forhold end dem, hvori denne samtale kunne have bragt os, ville vi, det håber jeg, endnu længe og lykkeligt være forenede, og gid enhver velsignelse, som bønner fra et ærligt og trofast hjerte kunne nedbede derfra, hvor alt er sanddruhed og oprigtighed, må opmuntre og følge dig!"

"Endnu et ord, Rose," sagde Harry. "Nævn dine grunde med dine egne ord. Lad mig høre dem af din egen mund."

"Den udsigt, du har for dig," svarede Rose med fasthed, "er glimrende. Alle de udmærkelser, hvortil store talenter og indflydelsesrige forbindelser kunne hjælpe en mand i det offentlige liv, er dig forbeholdt. Men de forbindelser er stolte, og jeg vil hverken omgås dem, der foragte den moder, som gav mig livet, eller bringe skam eller uheld over sønnen af hende, der så skønt har trådt mig i moders sted. Kort sagt," fortsatte den unge dame og vendte sig bort, idet hendes fasthed svigtede hende, "der hviler en plet på mit navn, som verden lader gå ud over de uskyldiges hoved. Jeg vil ikke føre den over på andet blod end mit eget, og skammen skal alene hvile på mig."

"Et ord endnu, Rose – et ord endnu, elskede Rose!" udbrød Harry og kastede sig på knæ for hende. "Hvis jeg havde været mindre, mindre lykkelig, som verden ville kalde det – hvis et stille, fredeligt liv havde været min lod – hvis jeg havde været fattig, syg, hjælpeløs – ville du da have vendt dig bort fra mig? Eller er det mine udsigter til rigdom og ære, der har vakt dine skrupler på grund af din fødsel?"

"Kræv ikke, at jeg skal svare," sagde Rose. "Det spørgsmål opstår ikke og vil aldrig opstå. Det er urimeligt, uvenligt at stille det."

"Hvis dit svar bliver således, som jeg næsten vover at håbe," svarede Harry, "vil det brede et skær af lykke over min ensomme bane og opklare den mørke sti foran mig. Det er ikke ligegyldigt at udrette så meget med nogle få, korte ord for den, der elsker dig fremfor alle andre. Rose! I min brændende, uforgængelige

kærligheds navn – ved alt, hvad jeg har lidt for dig, og alt, hvad du dømmer mig til at lide – svar mig på dette spørgsmål!"

"Nu vel, hvis din lod havde været en anden," svarede Rose, "ja, selv om du havde stået lidt, skønt ikke så højt over mig; havde jeg kunnet være dig til trøst og hjælp på et eller andet fredeligt, afsides sted i stedet for en plet og en hindring blandt den ærgerrige, glimrende i hob, ville jeg være blevet skånet for denne prøvelse. Jeg har al grund til at være lykkelig, meget lykkelig nu, men da, Harry, tilstår jeg, ville jeg have været endnu lykkeligere."

Minder om gamle forhåbninger, hun for lang tid siden havde næret, trængte sig ind på Rose, idet hun gjorde denne tilståelse, men de førte tårer med sig, som gamle forhåbninger gør, når de vender visnede tilbage, og disse tårer lettede hendes hjerte.

"Jeg kan ikke gøre for denne svaghed, men den styrker mit forsæt," sagde hun og strakte sin hånd ud. "Nu må jeg forlade dig."

"Jeg forlanger et løfte af dig," sagde Harry. "Én gang endnu, kun én gang endnu – om et år f. eks., men måske også langt tidligere – må jeg for sidste gang tale om dette emne."

"Ikke for at opfordre mig til at ændre min rigtige beslutning," svarede Rose med et tungsindigt smil, "det ville være forgæves."

"Nej," sagde Harry, "for at høre dig gentage den, hvis du vil gentage den for sidste gang. Hvad jeg da har af anseelse eller formue, vil jeg lægge for dine fødder, og hvis du så holder fast ved din nuværende bestemmelse, skal jeg hverken ved ord eller gerning søge at røkke den."

"Lad da så være," svarede Rose. "Det er kun en smerte mere, og da er jeg måske bedre i stand til at bære den."

Hun udstrakte atter sin hånd; men den unge mand trykkede hende til sit bryst, åndede et kys på hendes kønne pande og ilede ud af værelset.

35. Der er meget kort og måske ikke vil synes at være synderlig vigtigt på dette sted, men som dog ikke des mindre bør læses som en fortsættelse af det foregående og som en nøgle til et, der vil følge, når dets tid kommer

"Så er det altså afgjort, at De vil være min rejsekammerat i dag, hvad?" sagde lægen, idet Harry Maylie og Oliver satte sig til frokostbordet med ham. "De har jo ikke samme sind to halve timer ad gangen."

"De vil snart tale i en ganske anden tone," sagde Harry og rødmede uden nogen synlig grund.

"Jeg vil håbe, at jeg må få god grund til det," svarede Losberne, "skønt jeg tilstår, at jeg ikke tror det. Endnu i går morges var De i største fart blevet enig med Dem selv om at blive her og som en kærlig søn følge Deres moder ned til kysten. Før middag meddeler De, at De vil gøre mig den ære at ledsage mig, så langt jeg rejser på Deres vej til London, og om aftenen

opfordrer De mig meget hemmelighedsfuldt til at tage bort, før damerne kommer på benene. Følgen deraf er, at lille Oliver sidder naglet til frokostbordet her, i stedet for at han burde være ude og gennemstøve engene efter alle slags botaniske vidundere. Det er for galt, Oliver, ikke sandt?"

"Det ville have gjort mig meget ondt ikke at have været hjemme, når De og mr. Maylie tog bort, sir," svarede Oliver.

"Du er en god dreng," sagde lægen, "du skal besøge mig, når du kommer hjem. Men alvorlig talt, Harry, har en eller anden meddelelse fra stormagterne måske fremkaldt dette pludselige hastværk hos Dem efter at komme bort?"

"Stormagterne," svarede Harry, "under hvilket navn de vel også indbefatter min majestætiske onkel, har slet ingen meddelelser givet mig i den tid, jeg har været her, og det er heller ikke rimeligt, at der på denne tid af året vil indtræffe noget, som kunne gøre min øjeblikkelige nærværelse iblandt dem nødvendig."

"Nå," sagde lægen, "De er en underlig fætter. Men De ville naturligvis skaffe Dem ind i Parlamentet ved valget før jul, og disse pludselige omskiftelser er ingen dårlig forberedelse til det politiske liv. Der er noget i det; en god trænering er altid ønskelig, hvad enten væddeløbet gælder et embede, et bæger eller penge."

Harry Maylie så ud, som om han kunne have fortsat denne dialog med et par ytringer, der ville have bragt lægen i en ikke ringe forlegenhed, men han indskrænkede sig til at sige: "Vi får se," og dvælede ikke ved emnet. Kort efter kørte vognen op for døren, og da Giles kom ind efter rejsetøjet, skyndte den gode læge sig ud for at se, at det blev pakket ordentligt på.

"Oliver," sagde Harry med dæmpet stemme, "lad mig tale et ord med dig."

Oliver gik ind i den vinduesfordybning, hvor Harry havde vinket ham hen, og var meget forundret over den blanding af nedslåethed og heftighed, som hele hans væsen røbede.

"Nu skriver du jo godt?" sagde Harry og lagde sin hånd på hans arm.

"Det håber jeg, sir," svarede Oliver.

"Jeg kommer måske ikke tilbage for det første og ønsker derfor, at du vil skrive til mig – f. eks. hver fjortende dag, hver anden mandag, under adresse til Generalpostkontoret i London; vil du?" sagde Maylie.

"Med glæde, sir. Jeg vil være stolt af det!" udbrød Olivier, henrykt over dette hverv.

"Jeg vil gerne vide – hvorledes min moder og miss Maylie har det," sagde den unge mand, "og du må gerne fylde et helt ark med at fortælle, hvilke spadsereture I gør, og hvad I taler om, og om hun – jeg mener de synes at være glade og helt raske. Forstår du mig?"

"Ja vist gør jeg så," svarede Oliver.

"Jeg så helst, at du ikke talte til dem om det," sagde Harry hurtigt, "for min moder kunne ellers let få lyst til at skrive oftere til mig, og det ville kun plage hende. Lad det være en hemmelighed mellem dig og mig, og glem ikke at fortælle mig alt. Jeg stoler på dig."

Oliver, der i følelsen af sin vigtighed blev helt stolt og hædret, lovede på det bestemteste at bevare hemmeligheden og være udførlig i sine meddelelser, og Maylie tog afsked med ham med mange forsikringer om sin velvilje og godhed for ham.

Lægen sad i vognen. Giles, der efter aftale skulle blive tilbage, holdt den åbne dør i sin hånd, og tjenestepigerne stod i haven og så til. Harry kastede et hurtigt blik op til gittervinduet og sprang ind i vognen.

"Kør til!" råbte han. "Rask, hurtigt, i fuld galop. I dag må det gå som en stormvind!"

"Halløj!" udbrød lægen, idet han i en fart slog det forreste vindue ned og råbte til postillonen: "Jeg kan nære mig med meget mindre end en stormvind, hører De?"

Raslende og klirrende, indtil larmen ikke længere kunne høres, og vognens hurtige fart kun kunne iagttages af øjet, rullede den hen ad landevejen, næsten skjult af en støvsky, idet den snart ganske forsvandt og snart atter kom til syne. Først da støvskyen ikke længere kunne øjnes, spredtes tilskuerne.

Men der var dog en tilskuer, som så længe hen på det sted, hvor vognen sidst var forsvundet, længe efter at den var mange mile borte, for bag det hvide gardin, der havde skjult hende, den gang Harry havde set op til vinduet, sad Rose selv.

"Han syntes at være glad og munter," sagde hun omsider. "Jeg frygtede et øjeblik for, at han ville være det modsatte, men jeg tog fejl. Jeg er glad, meget glad."

Tårer kan være tegn på både glæde og sorg, men de, som randt ned ad Roses kinder, mens hun sad tankefuld ved vinduet og stadig stirrede ud i den samme retning, syntes snarere at røbe sorg end glæde.

36. Hvori læseren vil se en i ægteskabelige forhold ikke ualmindelig modsætning

Bumble sad i dagligstuen i arbejds huset med øjnene tungsindigt fæstede på den uhyggelige kamin, hvorfra der, da det var sommer, ikke udgik noget klarere skær end genskinnet af nogle få, sygelige solstråler, som blev kastet tilbage fra dens kolde, blanke overflade. Under loftet dinglede et flueskab, på hvilket han undertiden i mørke tanker så op, og når de letsindige insekter flokkedes om det brogede fletteværk, drog Bumble af og til et dybt suk, mens en endnu mørkere skygge bredte sig over hans åsyn. Bumble grublede, og måske mindede insekterne ham om et smerteligt afsnit af hans tidligere liv.

Heller ikke var Bumbles triste stemning det eneste, der egnede sig til at fremkalde et blidt tungsind i en tilskuers barm. Der fattedes ikke andre genstande – og det stod i nøjeste forbindelse med hans egen person – som vidnede om, at der var foregået en stor forandring med hans stilling. Den galonerede kjole og den trekantede hat, hvor var de? Han gik endnu stadig med knæbenklæder og mørke bomuldsstrømper på sine nederste legemsdele, men det var ikke *de* benklæder. Frakken var bredskødet og lignede i så henseende den fordums frakke, men ak, hvor forskellige! Den vældige, trekantede hat

var blevet afløst af en beskeden rund. Bumble var ikke længere kommunalbud.

Der findes visse forfremmelser i livet, som uden hensyn til de mere materielle goder, de medfører, får en ejendommelig værdi og anseelse ved de frakker og veste, der hører til dem. En feltmarskal har sin uniform, en biskop sin fløjlsesmække i det præstelige skrud, en højesteretsadvokat sin silkekappe, et kommunalbud sin trekantede hat. Berøv biskoppen hans fløjlsesmække, eller kommunalbuddet hans trekantede hat og gyldne galoner, hvad er de så? Mennesker – kun mennesker. Værdigheden, ja undertiden også helligheden stikker mere i frakken og vesten, end visse folk bilder sig ind.

Bumble havde giftet sig med mrs. Corney og var opsynsmand i fattighuset. Et andet kommunalbud var kommet til roret, og til ham var den trekantede hat, den guldgalonerede frakke og spanskrøret, alle tre, gået i arv.

"Og i morgen er det to måneder siden, det skete," sagde Bumble med et suk. "Det synes at være et århundrede."

Bumble kunne måske have ment, at han havde sammentrængt en hel tilværelse af lyksalighed i det korte tidsrum af otte uger, men sukket – der lå en uhyre mængde betydning i dette suk.

"Jeg solgte mig," sagde Bumble, idet han fortsatte den samme tankegang, "for seks teskeer, en sukkertang og en flødekande, nogle brugte møbler og tyve pund sterling. Jeg var meget rimelig i mine fordringer – det var en spotpris, en spotpris!"

"En spotpris!" råbte en skingrende stemme ham i øret. "Du ville have været dyr til enhver pris, og jeg har betalt dig dyrt nok. Det skal Vorherre vide!"

Bumble vendte sig om og mødte sin elskværdige ægtemages åsyn, som, skønt hun kun ufuldkomment havde forstået de få ord, hun havde hørt af hans klage, dog på lykke og fromme havde henkastet den omtalte ytring.

"Mrs. Bumble!" sagde Bumble med sentimental alvor.

"Nå?" råbte damen.

"Hav den godhed at se på mig," sagde Bumble og fæstede sine øjne på hende.

"Hvis hun udholder det øjekast," sagde Bumble ved sig selv, "så udholder hun alt. Det er et øjekast, som aldrig slog fejl hos fattiglemmerne, og hvis det slår fejl hos hende, er det forbi med al min magt."

Om en overordentlig ringe udvidelse af øjet er tilstrækkelig til at knuse fattiglemmer, som, da de er sat på smal kost, ikke er så særdeles kraftige, eller om den forhenværende mrs. Corney var særlig hærdet mod ørneblikke, det kan der være forskellige meninger om. Men en kendsgerning er det, at oldfruen ikke i mindste måde blev overvældet af Bumbles blik, men tværtimod mødte det med stor foragt, ja endog opslog en latter, der klang, som om den var ægte.

Da Bumble hørte denne uventede lyd, så han først vantro og derpå forbavset ud. Han sank derefter tilbage i sin forrige tilstand og rørte sig ikke, før hans opmærksomhed atter blev vakt af hans halvdels stemme.

"Vil du blive siddende der og snue hele dagen?" spurgte mrs. Bumble.

"Jeg agter at blive siddende her, så længe jeg finder for godt," svarede Bumble, "og skønt jeg *ikke* snuede, vil jeg dog snue,

gabe, nyse, le eller græde, ligesom jeg får lyst, for det er mit privilegium."

"Dit privilegium!" snerrede mrs. Bumble med ubeskrivelig foragt.

"Ja, det sagde jeg," svarede Bumble. "Det er mandens privilegium at befale."

"Og hvad i Guds navn er da konens?" spurgte den afdøde Corneys enke.

"At adlyde," tordnede Bumble. "Din ulykkelige, afdøde mand skulle have lært dig det, så havde han måske levet endnu. Gid han havde, stakkels mand!"

Ikke så snart hørte mrs. Bumble, der straks indså, at nu var det afgørende øjeblik kommet, og at det slag, som nu sloges for herredømmet enten på den ene eller den anden side, måtte være det endelige og sidste, denne hentydning til den hedengangne, før hun sank ned i en lænestol og faldt i en krampagtig gråd, idet hun råbte, at Bumble var et hårdhjertet kreatur.

Men tårer var ikke den slags ting, som kunne bare sig vej til Bumbles sjæl. Hans hjerte var vandtæt. Lige som kastorhatte, der kan tåle at vaskes og bliver smukkere af regn, blev hans nerver aldrig stærkere og kraftigere end ved tårestrømme, som, da de var tegn på svaghed og for så vidt stiltiende indrømmelser af hans egen magt, smigrede ham og gjorde ham stolt. Han iagttog sin hustru mod veltilfredse blikke, og bad hende i en opmuntrende tone at græde ud, da denne legemsøvelse af det medicinske fakultet holdtes for yderst gavnlig for sundheden.

"Den åbner lungerne, renser ansigtet, giver øjnene motion og letter sindet," sagde Bumble. "Græd derfor væk."

Da Bumble havde affyret denne vittighed, tog han sin hat ned fra en knage og satte den temmelig flot på snur, som en mand nok kan gøre, når han føler, at han på en passende måde har hævdet sin overlegenhed, stak hænderne i lommerne og skred hen til døren med den største utvungenhed og ligegyldighed.

Nu havde den forhenværende mrs. Corney gjort sit forsøg med tårerne, fordi et sådant var mindre møjsommeligt end et korporligt angreb, men hun var fuldstændig rede til også at gøre et forsøg med denne fremgangsmåde, hvilket Bumble snart skulle få at mærke.

Det første bevis, han fik på denne kendsgerning, var en hul lyd, hvorpå hans hat øjeblikkelig fløj hen i den anden ende af stuen, og da dette indledende skridt havde blottet hans hoved, klemte den kyndige dame ham fast om halsen med den ene hånd, mens hun med den anden overdængede hovedet med en skylregn af slag, der blev uddelt med en beundringsværdig kraft og behændighed.

Da dette var gjort, bragte hun en lille afveksling ind i det ved at kradse ham i ansigtet og rive ham i håret, og da hun nu havde tildelt ham en sådan tugtelse, som hun fandt stod i et passende forhold til forbrydelsen, skubbede hun ham hen over en stol, som heldigvis stod rede for et sådant øjemed, og opfordrede ham til at tale igen om sit privilegium, hvis han turde.

"Stå op," sagde hun med bydende stemme, "og skynd dig bort, med mindre du ønsker, at jeg skal gøre det af med dig."

Bumble rejste sig med et meget bodfærdigt åsyn og fuld af forundring over, hvad hans kone vel kunne mene med disse ord, hvorpå han tog sin hat op og vendte sig om mod døren.

"Går du?" spurgte mrs. Bumble.

"Ja, lille ven, ja," svarede han og gjorde en hurtigere bevægelse hen mod døren. "Det var ikke min hensigt – nu går jeg, min ven – du er så voldsom, at jeg virkelig –"

I dette øjeblik trådte mrs. Bumble hurtigt frem for at bringe tæppet i lave igen, da det var kommet i uorden under kampen, og Bumble fo'r ud af stuen uden at tænke videre på sin ufuldendte sætning, og den forhenværende mrs. Corney var uindskrænket herre af valpladsen.

Bumble var blevet fuldstændig overrumplet og fuldstændig slået. Han havde en afgjort tilbøjelighed til at prale, fandt ingen ringe glæde i smålig grusomhed og var følgelig – det er næsten overflødigt at sige det – en kryster. Dette skal på ingen måde være en nedsættelse af hans karakter, for mange officielle personligheder, der er genstand for højagtelse og beundring, er ofre for lignende svagheder. Denne bemærkning skal tværtimod snarere tale til hans fordel og bringe læseren til at indse hans dygtighed til at forestå et embede.

Men hans fornedrelses mål var endnu ikke fuldt. Efter at have gjort en runde i huset og for første gang fundet, at fattiglovene dog i grunden var alt for strenge mod folk, og at ægtemænd, som løb bort fra deres koner og derved bebyrdede kommunen med disses forsørgelse egentlig aldeles ikke burde underkastes straf, men tværtimod lønnes som fortjenstfulde individer, der havde udstået meget, kom han til et værelse, hvor nogle af de kvindelige fattiglemmer i almindelighed var

beskæftigede med at vaske husets linned, og hvorfra der hørtes forskellige stemmer i ivrig samtale.

"Hm!" sagde Bumble og samlede hele sin medfødte værdighed. "Disse kvindfolk i det mindste skulle blive ved at respektere privilegiet. Halløj, halløj der! Hvad skal den støj sige, I tøjter?"

Med disse ord åbnede han døren og gik ind med et meget heftigt og forbitret væsen, som pludselig blev afløst af en yderst ydmyg og krysteragtig mine, da han uventet fik øje på sin hustrus skikkelse.

"Kæreste ven," sagde han, "jeg vidste ikke af, at du var her."

"Vidste du ikke af, at jeg var her!" gentog mrs. Bumble, "hvad vil du da her?"

"Jeg syntes, at de snakkede vel meget til at kunne gøre deres arbejde ordentligt, kære ven," svarede Bumble med et mismodigt blik på et par gamle koner, der stod ved vaskebaljen, fulde af skadefryd over opsynsmandens ydmyghed.

"Så du syntes, at de snakkede for meget?" sagde mrs. Bumble. "Hvad kommer det dig ved?"

"Kære kone –" begyndte Bumble underdanig.

"Hvad kommer det dig ved?" spurgte mrs. Bumble atter.

"Det er meget sandt, du er oldfrue her, kære kone," indrømmede Bumble, "men jeg troede, at du måske ikke i øjeblikket var til stede."

"Jeg vil sige dig noget, Bumble," svarede hans mage, "vi trænger slet ikke til din nærværelse her, og du holder alt for meget af at stikke din næse i ting, der ikke kommer dig ved, så at du får alle mennesker i hele huset til at le, så snart du vender

dem ryggen, og gør dig selv til nar hver time på dagen. Af sted! Skynd dig!"

Bumble, der med martrende følelser lagde mærke til de to gamle fattiglemmers fryd, mens de stod og fnisede, ude af sig selv af henrykkelse, nølede et øjeblik. Mrs. Bumble, hvis tålmodighed ikke kunne finde sig i nogen opsættelse, snappede en strippe med sæbelud og befalede ham, idet hun pegede på døren, øjeblikkelig at stikke af, hvis han ikke ville have strippens indhold hældt over sin statelige person.

Hvad skulle Bumble gøre? Han så sig modfalden om og luskede væk, og da han kom hen til døren, blev fattiglemmernes fnisen til en skingrende glædeslatter. Det manglede bare. Han var fornedret i deres øjne; han havde mistet rang og værdighed endog over for fattiglemmerne; han var fra kommunalbudtjenestens hele pomp og højde sunket ned til den hånligste tøffeltrældoms dybeste dyb.

"Alt sammen i to måneder!" sagde Bumble, opfyldt af sørgelige tanker. "For to måneder – kun for to måneder siden var jeg ikke alene min egen herre, men også enhver andens, for så vidt de hørte til det kommenale fattighus, og nu!"

Det var for meget! Bumble gav drengen, der åbnede porten for ham (for til den var han kommet i sine drømmerier) en ørefigen og gik ud på gaden.

Han gik op ad den ene og ned ad den anden gade, indtil bevægelsen havde dæmpet hans sorgs første heftighed, og da gjorde omvæltningen i hans følelser ham tørstig. Han gik forbi en hel del værtshuse, men blev til sidst stående uden for et i en sidegade, hvis gæstestue han med et hurtigt blik over jalousierne så var tom, på en enkelt gæst nær. På samme tid

begyndte det at regne stærkt, og dette gjorde udslaget. Bumble trådte ind og bestilte sig noget at drikke.

Manden, som sad derinde, var høj og mørkladen og havde en stor kappe på. Han så ud til at være en fremmed og efter en tydelig træthed i hans holdning og støvet på hans klæder at dømme, måtte han have rejst en temmelig lang vej. Han skottede til Bumble, men nedlod sig næppe en gang til at svare på hans hilsen med et nik.

Bumble havde tilstrækkelig værdighed for to, selv om den fremmede havde vist sig mere fortrolig, og drak derfor stiltiende sin genevertoddy og læste avisen med megen højtidelighed og vigtighed.

Imidlertid traf det sig – som det meget ofte træffer, når mennesker kommer i hinandens selskab under sådanne omstændigheder – at Bumble nu og da følte en mægtig lyst, som han ikke kunne modstå, til i al hemmelighed at kaste et blik på den fremmede, men at han, hver gang han gjorde det, trak øjnene til sig igen, noget forvirret over at mærke, at den fremmede i samme øjeblik i al hemmelighed kastede et blik på ham. Bumbles forlegenhed forøgedes ved det mærkelige udtryk i den fremmedes øje, som var skarpt og klart, men formørket af en mistroisk skulen, som han aldrig havde set mage til, og som var meget uhyggelig.

Da de flere gange således havde mødt hinandens blikke, brød den fremmede med en barsk, dyb stemme tavsheden.

"Var det mig, De så efter," sagde han, "da De kiggede ind ad vinduet?"

"Ikke det jeg ved, medmindre De er mr. –"

Her tav Bumble, for han var nysgerrig efter at vide den fremmedes navn og troede i sin utålmodighed, at han måske ville udfylde hullet.

"Nu ser jeg, at De ikke gjorde det," sagde den fremmede med et spydigt udtryk om læberne, "ellers ville De have vidst mit navn. De ved det ikke, og jeg vil råde Dem til ikke at spørge om det."

"Jeg mente ikke noget ondt med det, unge mand," svarede Bumble majestætisk.

"Og De har heller intet ondt gjort," sagde den fremmede.

På denne korte dialog fulgte et nyt ophold, som atter blev afbrudt af den fremmede.

"Jeg har set Dem før, synes jeg," sagde han. "De var anderledes klædt den gang, og jeg gik kun forbi Dem på gaden, men jeg synes dog, at jeg skulle kende Dem igen. De var bud her en gang, ikke sandt?"

"Jeg var kommenalt bud," sagde Bumble forundret.

"Netop," svarede den anden og nikkede. "Det var i den egenskab, jeg så Dem. Hvad er De nu?"

"Opsynsmand ved fattighuset," svarede Bumble langsomt og eftertrykkeligt for at standse enhver utilbørlig fortrolighed, som den fremmede måske ellers kunne have tilladt sig.

"Opsynsmand ved fattighuset, unge mand!"

"De har formodentlig det samme øje for Deres egen fordel, som De altid har haft?" fortsatte den fremmede og så Bumble stift i øjnene, idet denne, forbavset over spørgsmålet, hævdede dem. "Vær ikke bange for at snakke fra leveren, mand. Jeg kender Dem temmelig godt, som De ser."

"Jeg tror, at en gift mand," svarede Bumble, idet han skyggede for øjnene med sin hånd og med øjensynlig befippelse mønstrede den fremmede fra øverst til nederst, "ikke har mere imod at fortjene sig en ærlig skillings penge end en ugift. Kommenale embedsmænd er ikke så godt lønnede, at de har råd til at afslå en lille ekstrafortjeneste, når de kan gøre sig den på en passende og skikkelig måde."

Den fremmede smilede og nikkede på ny, som om han ville sige, at han mærkede, han ikke havde taget fejl af sin mand, og ringede derefter på klokken.

"Fyld dette glas igen," sagde han og rakte værten Bumbles tomme bæger. "Lad det blive stærkt og varmt, således vil De vel have det?"

"Ikke alt for stærkt," svarede Bumble med en fin hoste.

"De forstår nok meningen, vært!" sagde den fremmede tørt.

Værten smilede, forsvandt og kom kort efter tilbage med et dampende krus, hvoraf den første slurk bragte vand i Bumbles øjne.

"Hør nu, hvad jeg vil sige Dem," sagde den fremmede efter at have lukket døren og vinduet. "Jeg er kommet hertil i dag for at opsøge Dem, og ved en af de tilfældigheder, som Fanden undertiden lader sine venner falde over, kom De ind i det selv samme værelse, hvor jeg sad og kun tænkte på Dem. Jeg ønsker nogle oplysninger af Dem og forlanger ikke, at De skal give mig Dem for intet, så ubetydelige de også er. Tag dette til at begynde med."

Med disse ord skød han et par guldstykker sagtelig tværs over bordet til den anden, som om han ville forebygge, at pengenes klingren blev hørt udenfor, og da Bumble omhyggeligt havde

undersøgt mønterne for at se, om de var ægte, og med stor tilfredsstillelse stukket dem i sin vestelomme, fortsatte han:

"Tænk Dem om – lad mig engang se – for tolv år siden, sidste vinter."

"Det er en lang tid," sagde Bumble. "Meget vel, jeg har gjort det."

"Skuepladsen er fattighuset."

"Godt."

"Tiden nat."

"Ja."

"Og stedet det usle hul, hvor det så var, hvor elendige udskud frembringer det liv og den sundhed, der så ofte nægtes dem selv – føder klynkende børn, som sognet må opdrage, og skjuler deres skam i graven. Gid de må rådne der!"

"De mener vel fødselsstuen?" sagde Bumble, der ikke ganske kunne følge den fremmedes nervøse skildring.

"Ja," sagde den fremmede. "Der blev en dreng født."

"En hel del drenge," sagde Bumble og rystede modfalden på hovedet.

"Gid pokker havde de djævlaunger!" udbrød den fremmede utålmodigt. "Den dreng, jeg mener, var en bleg, frygtsom ung hvalp, der blev sat i lære hos en ligkistesnedker (gid han havde lavet hans kiste og skruet den til over hans krop!) og siden løb sin vej til London, som man troede."

"Hvad, mener De den unge Oliver – den unge Twist?" sagde Bumble. "Ham husker jeg naturligvis godt. Der fandtes ikke en stridigere lille slyngel –"

"Det er ikke ham, jeg vil vide noget om. Jeg har hørt nok om ham," sagde den fremmede. "Det er om en kone, – den heks, der

passede hans moder. Hvor er hun?"

"Hvor hun er?" sagde Bumble, som genevertoddyen havde gjort lystig. "Det ville være vanskeligt at sige. Der er ingen fødselsstiftelse der, hvor hun er kommet hen, og derfor er hun rimeligvis ude af virksomhed."

"Hvad mener De?" spurgte den fremmede barsk.

"At hun døde i fjor vinter."

Manden så vist på ham, da han havde meddelt denne oplysning, og skønt han først efter nogen tids forløb tog sine øjne til sig igen, blev hans blik efterhånden udtryksløst og åndsfraværende, og han syntes at falde i tanker. I nogen tid lod det til at han vaklede imellem, om han skulle føle sig lettet eller skuffet ved denne efterretning, men omsider trak han vejret mere frit, tog sine øjne til sig igen, sagde, at det ikke havde stort at sige, og rejste sig, ligesom for at gå.

Bumble var snedig nok og indså straks, at der var lejlighed til på en fordelagtig måde at afhænde en hemmelighed, som hans bedre halvdel sad inde med. Han huskede meget godt den aften, da gamle Sally var død, som den dags oplevelser havde givet ham god grund til at mindes, eftersom han da havde friet til mrs. Corney, og skønt denne dame ingen sinde havde betroet ham den tilståelse, hvortil hun havde været det eneste vidne, havde han dog hørt nok til at vide, at den drejede sig om noget, der havde tildraget sig, mens den gamle kone som opvartningskone i fattighuset havde passet Oliver Twists moder. Han underrettede derfor med en hemmelighedsfuld mine den fremmede om, at en kone havde været indelukket med den gamle pulverheks, kort før hun døde, og at hun, som han havde grund til at tro, kunne kaste noget lys på sagen.

"Hvorledes kan jeg finde hende?" spurgte den fremmede, idet han tilsidesatte sin forsigtighed og tydeligt viste, at hele hans frygt, hvad den så gik ud på, atter var blevet vakt ved denne efterretning.

"Alene gennem mig," svarede Bumble.

"Hvornår?" udbrød den fremmede.

"I morgen," svarede Bumble.

"Klokken ni i morgen aften," sagde den fremmede, idet han tog en lap papir frem og med bogstaver, der røbede hans uro, skrev sin adresse ved floden på den, "før hende til mig klokken ni i morgen aften. Jeg har ikke nødig at pålægge Dem at være tavs, da det er til Deres eget bedste."

Med disse ord gik han foran hen til døren efter at have standset for at betale drikkevarerne, og med den korte ytring, at deres veje var forskellige, gik han uden andre ceremonier end den eftertrykkeligt at gentage den tid, de skulle mødes den følgende aften.

Ved at se på adressen opdagede Bumble, at den ikke indeholdt noget navn, og da den fremmede endnu ikke var kommet ret langt bort, løb han efter ham for at spørge ham om det.

"Hvem er det?" råbte manden og vendte sig hurtig om, idet Bumble rørte ved hans arm. "Følger De mig i hælene?"

"Kun for at stille et spørgsmål," sagde den anden og pegede på papiret. "Hvilket navn skal jeg spørge efter?"

"Monks!" svarede manden og gik hurtigt videre.

37. Indeholder en beskrivelse af, hvad der foregik imellem mr. og mrs. Bumble og Monks

Det var en lummer, trykkende, mørk sommeraften. De tunge skyer, der havde truet hele dagen, gav allerede nogle store regndråber fra sig og syntes at varsle om et voldsomt tordenvejr, da mr. og mrs. Bumble tog vejen til en lille spredt koloni af faldefærdige huse, der var opført på den usunde mosegrund tæt ved floden.

De var begge indhyllede i gamle, luvslidte overklæder, der måske tjente dem i det dobbelte øjemed at beskytte deres personer mod regnen og skjule dem for spejdende blikke. Manden bar en lygte, i hvilken imidlertid endnu intet lys skinnede, og traskede nogle få skridt foran, som om han, da det var meget snavset, ville skaffe sin kone den fordel at kunne træde i hans dybe fodspor. De vandrede af sted i tavshed. Nu og da sagtnede Bumble sine skridt og drejede hovedet for at overbevise sig om, at hans ægtemage fulgte med, og når han lagde mærke til, at hun var i hælene på ham, gik han atter raskere og nærmede sig med betydelig forøget hurtighed målet for deres vandring.

Dette var langt fra at have noget tvivlsomt rygte, for det havde længe været kendt som et tilflugtssted for kæltringe, der under forskellige påskud af at skaffe sig opholdet ved arbejde

væsentligt levede af tyveri og andre forbrydelser. Stedet var en samling af usle rønner, der var bygget enten afløse mursten eller af gammelt, ormstukkent skibstømmer og uden mindste spor af orden eller symmetri for størstedelen lå nogle fod fra flodbredden. Nogle få lække både, der lå i mudderet og var gjort fast ved den lave mur, som omgav stedet, og hist og her en åre eller en tovende syntes ved første øjekast at tyde på, at beboerne af disse elendige huse drev en eller anden næringsvej på floden, men et blik på disse genstandes dårlige og ubrugelige tilstand ville uden stor vanskelighed have bragt enhver, der kom forbi, på den tro at de snarere var der for et syns skyld end i den hensigt virkelig at blive brugt.

Midt iblandt denne klynge af rønner og langs med floden, ud over hvilken de øverste stokværker hang, lå en stor bygning, der tidligere havde været brugt til fabrik og i sin tid havde skaffet beboerne af de omkringliggende huse arbejde. Men den var for længe siden forfalden. Rotter, orme og fugtighed havde ødelagt de pæle, hvorpå bygningen hvilede, og en stor del af den var allerede sunket ned i vandet, mens resten, vaklende og hældende ud over den skumle strøm, syntes at vente på en god lejlighed til at følge efter sin gamle kammerat og dele skæbne med den.

Uden for denne forfaldne bygning standsede det værdige par, da det første fjerne tordenskrald drønedes i luften, og regnen begyndte at øse ned.

"Det skulle være et sted her i nærheden," sagde Bumble og rådførte sig med den lap papir, han holdt i hånden.

"Halløj der!" råbte en stemme ovenfra.

Bumble så op efter lyden og opdagede en mand, der oppe på anden sal så ud ad en dør.

"Vent et minut," råbte stemmen, "så skal jeg straks være hos Dem."

Dermed forsvandt hovedet, og døren blev lukket.

"Er det manden?" spurgte Bumbles kærlige hustru.

Bumble nikkede.

"Så husk på, hvad jeg har sagt dig," sagde oldfruen, "og sig så lidt som muligt, for at du ikke straks skal røbe os."

Bumble, der havde undersøgt bygningen med meget ængstelige blikke, ville åbenbart ytre tvivl om det hensigtsmæssige i for øjeblikket at gå videre ind på foretagendet, men hindredes i det ved at se Monks, som åbnede en lille dør tæt ved dem og med et vink opfordrede dem til at gå ind.

"Kom så!" råbte han utålmodigt og stampede i gulvet.

"Ophold mig ikke her!"

Konen, som i begyndelsen havde tøvet noget, gik rask ind, og Bumble, som enten skammede sig eller var bange for at blive tilbage, fulgte bagefter, øjensynlig meget ilde til pas og med så godt som intet spor af den værdighed, der ellers udgjorde hans væsentlige særkende.

"Hvorfor fanden blev De stående derude i regnen?" spurgte Monks, idet han vendte sig om imod Bumble efter at have lukket døren i lås.

"Vi – vi kølede os bare lidt af," stammede Bumble og så sig frygtsomt om.

"Kølede Dem af!" gentog Monks. "Al den regn, der nogen sinde er faldet eller nogen sinde vil falde, kan ikke slukke den

Helvedes lid, som et menneske kan nære inden i sig. De vil ikke have så let ved at køle Dem af. Bild Dem ikke det ind!"

Med disse venlige ord vendte Monks sig pludselig om mod oldfruen og fæstede sit glødende blik på hende, indtil også hun, der ellers ikke så let lod sig skræmme, nødtes til at tage øjnene til sig og vende dem ned mod gulvet.

"Er det konen?" spurgte Monks.

"Hm, ja det er," svarede Bumble, idet han huskede på sin hustrus advarsel.

"De tror vel, at fruentimmer aldrig kunne holde på en hemmelighed?" sagde oldfruen og gengældte Monks forskende blik.

"Jo, en ved jeg, som de altid vil holde på, indtil den er opdaget," sagde Monks hånligt.

"Hvad er da det for en?" spurgte oldfruen i samme tone.

"Tabet af deres gode navn og rygte," svarede Monks, "og ifølge den samme regel er jeg, når et fruentimmer ved noget om en hemmelighed, som kunne bringe hende i galgen eller skaffe hende deporteret, slet ikke bange for, at hun skal røbe den til nogen. Forstår De mig?"

"Nej," svarede oldfruen og rødmede lidt.

"Nej naturligvis!" sagde Monks spydigt. "Hvor skulle De det?"

Idet han halvt smilede og halvt skulede til sine to forbundsfæller og endnu en gang med et vink tilkendegav dem, at de skulle følge med, ilede han gennem værelset, der var stort, men lavt, og ville allerede gå op ad en trappe eller stige, der førte op til et pakhusloft, da i det samme en klar lynstråle glimtede ned gennem åbningen, fulgt af et tordenbrag, der fik den faldefærdige bygning til at ryste.

"Hør!" råbte han og fo'r tilbage. "Hør, hvor den ruller og drøner, som om den gav genlyd i tusinde huler, hvor djævlene skjuler sig for den. Det er en lyd, som jeg afskyr!"

Han tav i nogle øjeblikke, og da han derpå pludselig tog hænderne fra ansigtet, var dette, til Bumbles ubeskrivelige forfærdelse, helt fordrejet og næsten ligblegt.

"Jeg får nu og da disse anfald," sagde Monks, da han lagde mærke til Bumbles angst, "og undertiden frembringer tordenen dem. Men det skal De ikke bryde Dem om. Nu er det forbi for denne gang."

Med disse ord gik han i forvejen op ad stigen, lukkede i en hast vinduesskodden i det værelse, den førte op til, og firede en lygte ned, som hang i et tov i en trisse under en af de svære loftsbjælker og udbredte et svagt lys over et gammelt bord og tre stole, der stod under den.

"Nå," sagde Monks, da de alle tre havde sat sig, "jo før vi kommer til sagen, des bedre. Ved den kone, hvad det er?"

Dette spørgsmål var rettet til Bumble, men hans kone svarede straks, at hun var inde i sagen.

"Forholder det sig rigtigt, som han siger, at De var inde hos den gamle kælling, den aften hun døde, og at hun fortalte Dem noget –"

"Om moderen til den dreng, De nævnte?" svarede oldfruen. "Ja!"

"Det første spørgsmål er, hvad var den meddelelse?" sagde Monks.

"Det bliver det andet," sagde konen med største ro. "Det første er, hvad er denne meddelelse værd?"

"Hvem pokker kan sige det uden at vide, hvad den er?" spurgte Monks.

"Ingen bedre end De, er jeg vis på," svarede mrs. Bumble, der ikke manglede kækhed, hvad hendes halvdel trøstigt kunne vidne om.

"Hm!" sagde Monks betydningsfuldt og med en ivrig, spørgende mine, "der er måske noget at få, som er penge værd, hvad?"

"Ja måske," lød det rolige svar.

"Noget, som blev taget fra hende," sagde Monks ivrigt, "noget, hun bar – noget, som –"

"De gør bedst i at byde," afbrød mrs. Bumble ham. "Jeg har allerede hørt nok til at være vis på, at De er den mand, jeg kan tale med."

Bumble, der endnu ikke af sin bedre halvdel var blevet mere indviet i hemmeligheden, end han oprindelig havde været, hørte på denne samtale med langstrakt hals og opspilede øjne, som han afvekslende fæstede på sin kone og Monks med en uforstilt forbavselse, der om muligt blev endnu større, da Monks alvorligt spurgte, hvilken sum hun forlangte for meddelelsen.

"Hvad er den værd for Dem?" spurgte konen lige så rolig som før.

"Måske intet, måske tyve pund," sagde Monks. "Sig frem og lad mig vide, hvilken af delene det er."

"Læg fem pund til den sum, De har nævnt. Giv mig femogtyve pund," sagde konen, "så skal jeg sige Dem alt, hvad jeg ved, men ikke før."

"Femogtyve pund!" udbrød Monks og fo'r tilbage.

"Jeg talte så tydeligt, jeg kunne," svarede mrs. Bumble, "og det er heller ikke nogen stor sum."

"Ingen stor sum for en ussel hemmelighed, der måske ingenting er, når den bliver sagt," udbrød Monks utålmodigt, "og som har ligget død og begravet i tolv år eller mere!"

"Sådanne ting holder sig godt og får, ligesom god vin, ofte den dobbelte værdi i årenes løb," svarede oldfruen med den ligegyldighed, hun havde påtaget sig. "Med hensyn til at ligge død og begravet, da gives der dem, der vil ligge døde og begravede endnu i tolv tusinde eller tolv millioner år, men dog til sidst vil fortælle mærkelige historier!"

"Hvis jeg nu betalte pengene for intet?" spurgte Monks tøvende.

"De kan jo let tage dem fra mig igen," svarede oldfruen, "jeg er kun et fruentimmer, alene og uden forsvar."

"Nej, min ven, hverken det ene eller det andet," sagde Bumble med skælvende røst, "jeg er jo her, min ven og desuden," tilføjede han, hvis tænder klaprede, mens han talte, "er mr. Monks alt for meget gentleman til at ville gribe til voldsomheder mod kommenale personer. Han ved, at jeg ikke er nogen ung mand og, som man siger, er gået lidt i frø, men han har hørt – jeg tvivler ikke om, at han har hørt det, min ven – at jeg er en meget modig mand med ualmindelige kræfter, når jeg bliver tirret. Tirres jeg en smule, så slår jeg fra mig."

Mens Bumble talte, gjorde han et sørgeligt forsøg på med glubsk bestemthed at gribe sin lygte og viste ved det forskrækkede udtryk i alle sine træk, at han trængte til at blive lidt tirret, og det ikke så lidt endda, før han foretog sig noget

krigersk skridt, med mindre det var mod fattiglemmer eller andre dertil skikkede personer.

"Du er et tossehoved," sagde mrs. Bumble, "og gjorde bedst i at holde din mund."

"Han måtte hellere have ladet sin tunge skære af, før han kom, hvis han ikke kan tale sagte," sagde Monks barsk. "Så han er altså Deres mand?"

"Han er min *mand*!" fniste oldfruen.

"Jeg tænkte det nok, da De kom ind," svarede Monks, idet han lagde mærke til det forbitrede blik, som damen kastede til sin ægtefælle. "Så meget des bedre. Jeg tager mindre i betænkning at have med to mennesker at gøre, når jeg ser, at de kun har en vilje. Jeg mener det alvorligt – se her."

Han stak hånden i en lomme, hvoraf han fremtog en sejldugspose, talte femogtyve guldstykker op på bordet og skød dem over til konen.

"Tag dem," sagde han, "og når det fordømte tordenskrald, som jeg mærker er ved at bryde løs over huset, er forbi, så lad os høre Deres historie."

Da drønet, som syntes at være langt nærmere og at splintres og brydes næsten lige over deres hoveder, havde tabt sig, løftede Monks sit hoved op fra bordet og bøjede sig forover for at høre, hvad konen havde af sige. Alle tres ansigter rørte næsten ved hinanden, idet de to mænd i deres ivrighed bøjede sig frem for at høre efter. Hængelygtens sygelige stråler, som faldt lodret ned på dem, forøgede blegheden og spændingen i deres ansigter, der i det tykke mørke tog sig i højeste grad spøgelsesagtige ud.

"Da den kone, som vi kaldte gamle Sally, døde," begyndte oldfruen, "var hun og jeg alene."

"Var der ingen til stede," spurgte Monks med den samme hule hvisken, "ingen elendig patient eller krøbling i nogen anden seng – ingen, som kunne høre og forstå, hvad der blev sagt?"

"Ikke en sjæl. Vi var alene. Jeg stod alene hos hende, da døden kom."

"Godt," sagde Monks og så opmærksomt på hende, "bliv ved."

"Hun talte om en ung pige," fortsatte oldfruen, "der nogle år i forvejen havde bragt et barn til verden, ikke alene i det samme værelse, men i den samme seng, hvor hun selv nu lå og droges med døden."

"Hvad?" sagde Monks med dirrende læber og kastede et blik tilbage over sin skulder. "Guds død! Hvor det dog kan gå underligt til her i verden!"

"Det var det barn, som De nævnte til ham i aften," sagde oldfruen med et skødesløst blik hen imod sin mand, "denne gangkone havde stjålet fra moderen."

"Mens hun levede?" spurgte Monks.

"Efter at hun var død," sagde oldfruen, næsten gysende. "Fra liget, endnu før det var blevet rigtig koldt, stjal hun, hvad den døde moder med sit sidste åndedræt havde bedt hende gemme for barnets skyld."

"Solgte hun det?" udbrød Monks ivrigt, "solgte hun det? – Hvor? – Hvornår? – Til hvem? – Hvor længe er det siden?"

"Da hun med stor møje havde sagt mig, at hun havde stjålet det, sank hun tilbage og døde."

"Uden at sige mere?" spurgte Monks med en røst, der, netop fordi den var dæmpet, syntes at være så meget des mere

rasende. "Det er løgn! Jeg lader mig ikke holde for nar. Hun sagde mere – jeg slider sjælen ud af livet på jer begge, hvis jeg ikke får det at vide."

"Hun mælede ikke et eneste ord mere," svarede oldfruen, tilsyneladende ganske rolig (hvilket Bumble var meget langt fra at være) ved den fremmede mands heftighed, "men tog fat i min kjole med den ene hånd, som til dels var lukket, og da jeg så, at hun var død, og derfor med magt tog hånden bort, fandt jeg en lap snavset papir i den."

"Som indeholdt –" afbrød Monks hende.

"Ingenting," svarede oldfruen, "det var en låneseddel."

"På hvad?" spurgte Monks.

"Det skal jeg nok sige Dem til sin tid," svarede oldfruen. "Jeg må tro, at hun har gemt smykket i håb om at kunne få mere gavn af det og derpå pantsat det, og sparet eller skrabet pengene sammen til at betale renterne med det ene år efter det andet for at forebygge, at pantet skulle forfalde, så at det kunne blive indløst igen, når der måtte blive spørgsmål om det. Det blev der imidlertid ikke, og som jeg sagde Dem, hun døde med den forkrøllede og snavsede lap papir i hånden. Tiden var omme to dage efter, og da også jeg tænkte, at der måske en gang kunne blive spørgsmål om det, indløste jeg pantet."

"Hvor er det?" spurgte Monks hurtigt.

"Her," svarede oldfruen, og ligesom glad ved at blive fri for den, kastede hun en lille skindpung, næppe stor nok til at rumme et dameur, hen på bordet. Monks snappede den og rev den op med skælvende hånd. Den indeholdt en lille guldmedaljon, hvori der var to lokker og en glat vielsesring af guld.

"Der står *Agnes* indgraveret i den," sagde oldfruen, "og der er en tom plads til efternavnet, og derpå følger en dato, ikke fuldt et år før barnet blev født. Det opdagede jeg."

"Og det er det hele?" sagde Monks efter ivrigt og omhyggeligt at have undersøgt den lille pakkes indhold.

"Ja, alt," svarede oldfruen.

Bumble trak vejret dybt, som om han var glad over, at historien var ude, uden at der var blevet talt om at give de femogtyve pund tilbage igen, og tog nu mod til sig til at tørre den sved af, der ustandset havde trillet ned over hans næse under hele den foregående samtale.

"Jeg kender intet andet til historien, end hvad jeg kan gætte mig til," sagde oldfruen efter et kort ophold til Monks, "og jeg ønsker heller ikke at kende videre til den, for det er det sikreste. Men kan jeg stille Dem to spørgsmål?"

"De må gerne spørge," sagde Monks noget forundret, "men om jeg vil svare, det er et andet spørgsmål."

"Hvilket giver tre," sagde Bumble, idet han forsøgte at være vittig.

"Er det det, De ventede af mig?" spurgte oldfruen.

"Ja, det er," svarede Monks. "Det andet spørgsmål?"

"Hvad agter De at gøre med det? Kan det bruges imod mig?"

"Aldrig," svarede Monks, "og heller ikke imod mig. Se her, men gå ikke et skridt nærmere, eller Deres liv er ikke et halmstrå værd."

Med disse ord drejede han pludselig bordet til side og løftede ved at trække i en jernring i gulvet en stor lem op tæt ved Bumbles fødder og fik ham til i største fart at vige flere skridt tilbage.

"Se derned," sagde Monks og sænkede lygten ned i svælget. "Vær kun ikke bange. Jeg kunne i al magelighed have ladet Dem synke derned, mens De sad oven på lemmen, hvis det havde passet i mit kram."

Efter denne opmuntring nærmede oldfruen sig kanten, og selv Bumble vovede, drevet af nysgerrighed, at gøre det samme. Det oprørte vand, der var opsvulmet af den svære regn, styrtede rask af sted nedenunder, og enhver anden lyd tabte sig i dets plasken og hvirvlen om de grønne og slimede pæle. Der havde en gang været en vandmølle dernede, og strømmen, der skummede og sprøjtede over de enkelte rådne bjælker og brudstykker af mølleværket, som endnu var tilbage, syntes at fare af sted med fornyet heftighed, efter at være blevet fri for de hindringer, som forgæves havde søgt at standse dens vilde løb.

"Hvis man kastede et lig derned, hvor ville det så være i morgen?" sagde Monks, idet han svang lygten frem og tilbage i den sorte brønd.

"Tolv mile ned ad floden og slidt i stumper og stykker oven i købet," svarede Bumble og fo'r tilbage ved den blotte tanke.

Monks tog den lille pakke frem fra sit bryst, hvor han i en fart havde gemt den, og efter at have bundet den fast til et blylod, der havde hørt til et trisseværk og lå på gulvet, lod han den falde ned i floden. Den faldt så lige som en pil, kløvede vandet med en næppe hørlig plasken og var forsvundet.

De så hinanden ind i ansigtet alle tre og syntes at trække vejret friere.

"Så!" sagde Munks og lukkede lemmen, der faldt tungt ned i sit forrige leje igen. "Om også havet giver sine døde fra sig – som bøger siger, at det gør – holder det dog fast på sit guld og

sølv og deriblandt også på det flitterstads. Vi har intet mere at tale om og kan hæve vort behagelige møde."

"Med største fornøjelse," sagde Bumble meget hurtigt.

"De holder sagtens tand for tunge?" sagde Monks med et truende blik. "For Deres kone er jeg ikke bange."

"De kan stole på mig, unge mand," sagde Bumble, idet han med stor høflighed og mange buk lidt efter lidt nærmede sig stigen. "For alles skyld, for min egen skyld, indser De nok, mr. Monks!"

"Det glæder mig at høre. Tænd Deres lygte og skynd Dem herfra, så hurtigt De kan."

Det var heldigt, at samtalen her standsede, da Bumble, der under bukken og skrabben havde nærmet sig stigen indtil på seks tommers afstand, ellers uden tvivl ville være styrtet på hovedet ned i stuen nedenfor. Han tændte sin lygte ved Monks' og gik uden noget forsøg på at forlænge sammenkomsten, ledsaget af sin kone. Monks sluttede troppen efter at være blevet stående på trinnene for at overbevise sig om, at der ikke hørtes nogen anden lyd end regnens plasken og vandets brusen.

De gik langsomt og varsomt gennem det nederste værelse, for Monks fo'r sammen ved enhver skygge, og Bumble, der holdt sin lygte omtrent en fod fra gulvet, gik ikke alene med mærkelig omhyggelighed, men også med vidunderlig lette fjed for en herre med hans figur, idet han så sig ængstelig om efter skjulte falddøre. Porten, som de var kommet ind ad, blev lukket sagte op af Monks, og efter kun at have vekslet et nik med deres gådefulde bekendt gik ægteparret ud i fugtigheden og mørket udenfor.

Ikke så snart var de gået, før Monks, der syntes at have en uovervindelig modbydelighed for at være alene, kaldte på en dreng, der havde været skjult et sted neden under, og idet han befalede ham at gå foran med lygten, vendte han tilbage til det værelse, han nylig havde forladt.

38. Fremstiller nogle agtbare personer, som læseren allerede kender, og viser, hvorledes Monks og jøden stak deres værdige hovedet sammen

Et par timer tidligere aftenen efter, at de tre nævnte hæderlige personer havde afgjort deres lille forretning, således som det er blevet fortalt, brummede William Sikes, der vågnede op af en lur, søvnigt et spørgsmål om, hvad klokken vel kunne være.

Det værelse, hvori han udslyngede dette spørgsmål var ikke noget af dem, han havde boet i før sit tog til Chertsey, skønt det lå i det samme kvarter af byen og heller ikke langt fra hans forrige logi. Det så ikke ud til at være en så behagelig bolig som dette, for det var et dårligt og slet møbleret lille værelse, som kun fik lys gennem et lille vindue i det skrå loft og vendte ud til en snæver og skidden gade. Der manglede heller ikke andre kendetegn på, at det i den sidste tid var gået tilbage her i verden med den gode mand, for det yderst tarvelige bohavet og den fuldstændige mangel på hygge røbede i forbindelse med manglen på forskellige små effekter, såsom overflødige klædningsstykker og linned, en meget fattig tilstand, mens Sikes' eget magre og udtærede udseende til fulde ville have

stadfæstet disse kendetegn, hvis de havde trængt til stadfæstelse.

Indbrudstyven lå på en seng, indhyllet i sin vide kavaj, der trådte i stedet for slåbrok, og hans træk forskønnedes ingenlunde af deres sygelige ligfarve eller af en snavset nathue og et otte dage gammelt, stift og sort skæg. Hunden sad ved siden af sengen, idet den snart iagttog sin herre med et alvorligt blik, snart spidsede øren og udstødte en dæmpet knurren, når en støj ude på gaden eller i den lavere del af huset tiltrak sig dens opmærksomhed. Ved vinduet sad, ivrigt beskæftiget med at lappe en gammel vest, der udgjorde en del af tyvens sædvanlige påklædning, et fruentimmer, så blegt og medtaget af nattevågen og mangel, at det ville have været særdeles vanskeligt i hende at genkende den samme Nancy, der allerede tidligere er optrådt i denne fortælling, det skulle da være på den stemme, hun svarede på Sikes' spørgsmål med.

"Ikke meget over syv," svarede pigen. "Hvorledes har du det i aften, Bill?"

"Jeg er så svag som vand," svarede Sikes med en forbandelse over sine øjne og lemmer. "Kom herhen og giv mig din hånd og lad mig i det mindste komme op af denne elendige seng."

Sygdommen havde ikke haft nogen god virkning på Sikes' stemning, for idet pigen hjalp ham op og førte ham hen til en stol, mumlede han forskellige forbandelser over hendes kejtethed og slog hende.

"Nå, hvad flæber du for?" sagde Sikes. "Stå ikke og hyl der; kan du ikke gøre noget bedre, må du hellere gå din vej. Hører du?"

"Ja," svarede pigen, idet hun vendte ansigtet bort og fremtvang et smil. "Hvad har du nu sat dig i hovedet?"

"Nå, du er altså kommet på bedre tanker?" brummede Sikes, idet han lagde mærke til den tåre, der perlede i hendes øje. "Det gjorde du også bedst i for din egen skyld."

"Du vil da vel ikke være hård imod mig i aften, Bill?" sagde pigen og lagde sin hånd på hans skulder.

"Nå," råbte Sikes, "hvorfor ikke?"

"Hvor mange nætter," sagde pigen med kvindelig ømhed, der gav endog hendes stemme en slags blidhed, "hvor mange nætter har jeg ikke tålmodigt plejet og passet dig som om du var et lille barn, og i aften er det første gang, at jeg igen ser dig, som du plejer at være. Du ville ikke have behandlet mig således, som du nylig gjorde, hvis du havde tænkt på det, vel? Sig, å sig, at du ikke ville have gjort det."

"Nå, ja da," svarede Sikes, "nej, jeg ville ikke. Men hvad fanden, nu begynder tøsen jo at flæbe igen!"

"Det er intet," sagde pigen og kastede sig på en stol. "Lad bare, som om du ikke ser det, så går det straks over."

"Hvad går over?" spurgte Sikes i en barsk tone, "hvad er det nu igen for narrestreger? Rejs dig og tag dig noget for og lad være at plage mig med dit fruentimmervrøvl."

Til enhver anden tid ville denne forestilling og den tone, hvori den blev sagt, have gjort den tilsigtede virkning, men pigen, som virkelig var svag og udmattet, lod hovedet synke ned over stoleryggen og besvimed, før Sikes kunne frembringe nogle af de passende eder, han var vant til ved lignende lejligheder at spække sine trusler med. Da han ikke rigtig vidste, hvorledes han skulle bære sig ad i dette usædvanlige tilfælde, for miss

Nancys krampe var i reglen af den heftige slags, som den lidende uden synderlig hjælp plejer at overvinde ved at sparke og slå om sig, gjorde Sikes et forsøg med en smule gudsbespottelse og da han lagde mærke til, at dette var aldeles frugtesløst, råbte han om hjælp.

"Hvad er der på færde?" spurgte jøden, idet han kiggede ind.

"Kan De ikke give tøsen en håndsrækning," svarede Sikes utålmodigt, "i stedet for at holde faddersladder og grine ad mig?"

Med et udråb af forbavselse ilede Fagin pigen til hjælp, mens John Dawkins, der var fulgt ind i stuen med sin ærværdige ven, i en hast lagde en bylt, han var belæsset med, fra sig på gulvet og, idet han snappede en flaske fra unge Charles Bates, der kom ind lige i hælene på ham, i et snuptag trak proppen op med sine tænder, hvorpå han hældte en del af indholdet i halsen på patienten, efter at han dog først selv havde smagt på det for at hindre en fejltagelse.

"Giv hende lidt frisk luft med pusteren, Charley," sagde Dawkins, "og bank De hende i hænderne, Fagin, mens Bill løser skørtebåndene op."

Disse forenede oplevelsesmidler, der udførtes med stor kraft, især den del, som var betroet til unge Bates, der syntes at holde sin part af behandlingsmåden for mageløs morsom, var ikke længe om at frembringe den attråede virkning. Pigen kom efterhånden til sig selv igen og vaklede hen til en stol ved siden af sengen, hvor hun skjulte sit ansigt i puden, mens Sikes noget forbavset spurgte de andre om grunden til deres uventede komme.

"Men hvilken ond vind har blæst Dem herhen?" spurgte han jøden.

"Slet ingen ond vind, gode ven," svarede Fagin, "for en ond vind bringer aldrig noget godt med sig, og jeg har bragt meget godt med, som det vil glæde Dem at se. – Lurendrejer, løs din bylt op, min ven, og lad Bill få de småting, som vi gav alle vore penge ud til i morges."

Ifølge Fagins opfordring løste den snedige sin temmelig store bylt, der var svøbt ind i en gammel borddug, og rakte de sager, den indeholdt, en for en til Charley, der satte dem på bordet med forskellige lovtaler over deres sjældenhed og fortrinlighed.

"Sikken en kaninpostej, Bill!" udbrød denne unge herre og fremviste en vældig postej, "sikke skabninger, så møre, Bill, at benene smelter i munden på en, så at man ikke har nødig at pille dem. Et halvt pund grøn te til halvottende shillings, så stærk, at når De skænker varmt vand på den, er den nær ved at sprænge låget i potten. Halvandet pund puddersukker af den allerbedste slags, der er til at få. To brød, et pund nykærnet smør, et stykke dobbelt Gloucester ost og endelig noget af det kraftigste, De nogen sinde har smagt."

Med denne sidste lovtale tog Bates en stor, omhyggeligt tilproppet vinflaske op af en af sine vide lommer, mens Dawkins i samme øjeblik skænkede et vinglas fuldt med brændevin af den flaske, han havde med sig, hvilket patienten uden mindste tøven slog i halsen på sig.

"Ah!" sagde jøden og gned sig i hænderne med stor tilfredsstillelse, "nu går det, Bill, nu går det."

"Går!" udbrød Sikes, "jeg kunne tyve gange være gået fanden i vold, før De havde gjort noget for at hjælpe mig. Hvad vil det sige, at De lader et menneske være i en sådan tilstand i mere end tre uger, De falske gamle kæltræng?"

"Nej, hør en gang, drenge!" sagde jøden med et skuldertræk, "og vi, som bringer ham alle disse dejlige sager!"

"Sagerne er gode nok," sagde Sikes lidt roligere, idet han kastede et blik på bordet, "men hvad har De at sige til Deres undskyldning, fordi De har ladet mig således i stikken, syg, uden penge, uden mad, uden noget som helst, og uden at De i al denne lange tid brød Dem mere om mig, end om jeg havde været hunden der? – Jag den ned, Charley."

"Aldrig har jeg set mage til klog hund," udbrød unge Bates, idet han gjorde det. "Den lugter stegen, ligesom en gammel dame, der går på torvet. Den ville gøre sin lykke på skuepladsen, ville den hund, og samtidig genoplive dramaet."

"Hold kæft!" råbte Sikes, idet hunden med en arrig knurren krøb ind under sengen. "Hvad har De at sige til Deres undskyldning, De visne gamle hæler, hvad?"

"Jeg var borte fra London i otte dage og mere, min ven, på en opdagelse," svarede jøden.

"Men så de andre fjorten dage?" spurgte Sikes. "Så de andre fjorten dage, hvori De lod mig ligge her ligesom en syg rotte i sit hul?"

"Jeg kunne ikke gøre for det, Bill," svarede jøden, "jeg kan ikke indlade mig på en vidtløftig forklaring i andres nærværelse, men jeg kunne på min ære ikke gøre for det."

"På Deres hvad for noget?" brummede Sikes med yderligt mishag. "Skær mig et stykke af postejen, en af jer, I drenge, for

at det kan tage smagen af dette af min mund, ellers kvæles jeg."

"Bliv nu ikke så hidsig, min ven," bad jøden ydmygt. "Jeg har aldrig glemt Dem, Bill, aldrig."

"Nej, det vil jeg gerne tro," svarede Sikes med et bittert grin. "De har spekuleret og lagt planer i al den tid, jeg har ligget her og rystet og glødet, og Bill skulle gøre dit, og Bill skulle gøre dat, og Bill skulle gøre det alt sammen for en spotpris, så snart han var blevet rask og fattig nok for Dem. Havde pigen ikke været her, kunne jeg for den sags skyld gerne have været død nu."

"Ja, ser De, Bill," indvendte jøden, "havde pigen ikke været! Hvem andre end jeg var vel årsag til, at De havde sådan en flink pige om Dem?"

"Deri siger han sandt nok, det skal Gud vide," sagde Nancy, idet hun trådte hurtigt frem. "Det må man lade ham, det må man."

Synet af Nancy gav samtalen en anden vending, for på et vink af den listige gamle jøde begyndte drengene at traktere hende med brændevin, som hun imidlertid kun nød meget sparsomt, mens Fagin, der påtog sig en usædvanlig lystighed, efterhånden bragte Sikes i en bedre stemning ved at lade, som om han anså hans trusler for en lille behagelig skæmt, og desuden lo hjerteligt over et par plumpe vittigheder, han nedlod sig til efter gentagne henvendelser til brændevinsflasken.

"Det er nu alt sammen meget godt," sagde Sikes, "men jeg må have mønt af Dem i aften."

"Jeg har ikke en skilling hos mig," sagde jøden.

"Så har De mere end nok hjemme," indvendte Sikes, "og jeg må have noget."

"Mere end nok!" udbrød jøden og rakte hænderne i vejret. "Jeg har ikke så meget, at det kunne –"

"Jeg ved ikke, hvor meget De har, og De ved det sagtens næppe selv en gang, for det ville tage temmelig lang tid at tælle det, men noget må jeg have i aften, den ting er soleklar."

"Godt, godt da," sagde jøden med et suk, "så skal jeg straks sende den snedige hjem efter det fornødne."

"Det skal De smukt lade være med," svarede Sikes, "den snedige er mig noget vel snedig og ville glemme at komme igen eller forville sig på vejen eller blive forfulgt af politiet og således blive hindret eller finde på enhver anden undskyldning, når De giver ham det at forstå. Nej, Nancy skal gå hen til hulen efter mønten, for at jeg kan være vis i min sag, og imens vil jeg lægge mig på sengen og tage mig en lur så længe."

Efter megen snakken frem og tilbage fik jøden beløbet af det forlangte forskud tinget fra fem pund ned til tre pund, fire shillings og seks pence under mange højtidelige forsikringer om, at han så kun havde halvanden shilling tilbage til at holde hus for, og efter at Sikes i en tvær tone havde ytret, at når han ikke kunne få mere, måtte han lade sig nøje med dette, belavede Nancy sig til at gå hjem med jøden, mens Lurendrejerer og Bates satte spisevarerne ind i skabet. Jøden tog derpå afsked med sin venlige ven og gik hjem, ledsaget af Nancy og drengene, og imidlertid kastede Sikes sig på sengen og overgav sig til søvnen, indtil den unge dame kom tilbage.

Da de kom til jødens bolig, fandt de Toby Crackit og Chitling ivrig beskæftiget med deres femtende parti cribbage, som det næppe er nødvendigt at sige, at Chitling tabte og med dette sin femtende og sidste sixpence til stor morskab for hans unge

venner. Crackit, der åbenbart var noget undselig over at være blevet truffet i at adsprede sig i selskab med en, der stod så langt under ham i stilling og åndelige evner, spurgte gabende efter Sikes og tog sin hat for at gå.

"Har her været nogen, Toby?" spurgte jøden.

"Ikke et levende øje," svarede Crackit og trak op i sin skjortelinning, "her har været så stille som i en kirke. De burde give mig noget godt, Fagin, fordi jeg har passet på huset så længe. Jeg vil være fordømt, om jeg ikke er så fløv som en edsvoren, og jeg havde også sovet som en sten, hvis jeg ikke havde været godmodig nok til at underholde denne unge fyr. Kedet mig voldsomt har jeg!"

Med disse og andre lignende udråb strøg Toby Crackit sin gevinst til sig og stak den med en hovmodig mine i sin vestelomme, som om sådanne små sølvskillinger aldeles ikke var værdige til at ænses af en mand i hans stilling og svajede ud af stuen med så megen elegance og fornemhed, at Chitling, der kastede mangfoldige beundrende blikke på hans ben og støvler, til de var ude af sigte, forsikrede selskabet, at han regnede hans bekendtskab for at være rimeligt købt for femten sixpence pr. sammenkomst, og at han ikke brød sig mere om sit tab end som så.

"Sikken sær fyr du er, Tom!" sagde Bates, der morede sig meget over hans udtalelse.

"Ikke en smule," svarede Chitling, "er jeg vel, Fagin?"

"En meget snild fyr er du, lille ven," sagde jøden, idet han klappede ham på skulderen og blinkede ad sine andre elever.

"Og Crackit er en fin herre, ikke sandt. Fagin?" spurgte Tom.

"Jo, det er han bestemt, lille ven," svarede jøden.

"Og det er en ære at kende ham, ikke sandt, Fagin?" fortsatte Tom.

"En stor ære, lille ven," svarede jøden. "De er kun misundelige, fordi han ikke vil nedlade sig til at omgås dem!"

"Ja," udbrød Tom, "det er rigtigt. Han har tømt mine lommer, men jeg kan gå ud og tjene mere, når jeg vil, ikke sandt, Fagin?"

"Det kan du," svarede jøden, "og jo før du går, des bedre. Skynd dig derfor at erstatte dit tab og spild ikke tiden. Det er også på tide, at I tager jer noget for, du, Lurendrejer, og du, Charley. Den er næsten ti, og endnu er der ingenting udrettet."

Drengene tog med et nik til Nancy deres hatte og forlod værelset, idet Lurendrejer og hans livlige ven tillod sig mange vittigheder på Chitlings bekostning, skønt det kun er retfærdighed at sige, at der ikke var noget særdeles iøjnefaldende eller ejendommeligt i hans væsen, eftersom der gives et stort antal livsglade ynglinge i hovedstaden, der betaler en langt højere pris end Chitling for at blive set i godt selskab, og mangfoldige fine herrer – af hvilke bemeldte gode selskab består – der støtter deres anseelse omtrent på samme grundlag som den flotte Toby Crackit.

"Nå," sagde jøden, da de var borte, "nu vil jeg gå og hente pengene til dig, Nancy. Det er kun nøglen til et lille skab, hvori jeg gemmer de småting, som drengene skaffer, lille ven. Jeg lukker aldrig mine penge inde, for jeg har ingen at lukke inde – ha, ha, ha! Det er en dårlig håndtering, Nancy, den betaler sig ikke, men jeg holder meget af at se unge mennesker om mig, og jeg bærer alle omkostningerne. Stille!" sagde han og skjulte nøglen på sit bryst, "hvem er det? Tys!"

Pigen, der sad med armene over kors ved bordet, syntes aldeles ikke at ænse, om der kom nogen, eller at bryde sig om, at personen, hvem det så var, enten kom eller gik, før en mands mumlende stemme nåede hendes øre. I samme øjeblik, hun opfangede lyden, rev hun med lynets fart sin hat og sit sjal af sig og kastede dem ind under bordet. Da jøden straks efter vendte sig om mod hende, klagede hun over varmen i en mat tone, som stod i en påfaldende modsætning til den hurtige og voldsomme bevægelse, der imidlertid ikke var blevet set af jøden, som den gang havde vendt ryggen til hende.

"Nå!" hviskede jøden, ligesom noget ærgerlig over denne afbrydelse, "det er kun den mand, jeg før ventede. Han er ved at gå ned ad trappen. Ikke et ord om pengene, mens han er her, Nancy! Han bliver ikke længe – ikke ti minutter, lille ven."

Han lagde sin runkne pegefinger på munden og gik, da en mands fodtrin hørtes ude på trappen, med et lys hen til døren, som han nåede i samme øjeblik som den fremmede, der trådte hastigt ind og stod foran pigen, før han havde fået øje på hende.

Det var Monks.

"Kun et af mine unge mennesker," sagde jøden, da han så, at Monks trak sig tilbage ved at opdage en fremmed person. "Du har ikke nødig at gå, Nancy."

Pigen rykkede nærmere ind til bordet og tog øjnene til sig, efter ganske ligegyldig at have set på Monks, men da han vendte sig om mod jøden, sendte hun ham umærkeligt endnu et blik, så skarpt og forskende og betydningsfuldt, at hvis nogen havde kunnet se forandringen, ville han næppe have troet, at de to blikke var udgåede fra en og samme person.

"Noget nyt?" spurgte jøden.

"Vigtigt nyt."

"Og – og – godt nyt?" spurgte jøden tøvende, som om han frygtede for at irritere den anden ved at være for sangvinsk.

"Ikke så dårligt," svarede Monks med et smil. "Denne gang har jeg været rask nok. Lad mig tale et ord med Dem."

Pigen rykkede nærmere ind til bordet og tilbød ikke at gå, skønt hun kunne se, at Monks pegede på hende, Jøden, der måske var bange for, at hun skulle tale højt om pengene, hvis han prøvede på at blive hende kvit, pegede opad og førte Monks ud af stuen.

"Ikke til det helvedes hul, hvor vi sidst var," kunne hun høre manden sige, mens de gik ovenpå. Jøden lo og svarede noget, som hun ikke kunne høre, men syntes, efter de knirkende brædder at dømme, at føre sin ledsager op på anden sal. Før deres fodtrin var holdt op med at genlyde i huset, havde pigen skudt skoene af sig, kastet sin kjole løst op over sit hoved og svøbt armene ind i den og stod nu ved døren og lyttede i åndeløs spænding. I samme øjeblik, larmen ophørte, sneg hun sig ud af stuen, gik utrolig sagte op ad trappen og forsvandt i mørket ovenpå.

Værelset var tomt et kvarters tid eller mere. Pigen sneg sig tilbage med de samme lydløse trin, og straks efter hørte hun de to mænd komme ned. Monks gik straks ud på gaden, og jøden kravlede ovenpå igen efter pengene. Da han kom tilbage, var pigen ved at tage hat og sjal på, ligesom for at gå.

"Men, Nancy," udbrød jøden og fo'r tilbage, idet han satte lyset fra sig, "hvor du er bleg!"

"Bleg!" gentog pigen og skyggede for øjnene, ligesom for at se rigtig på ham.

"Ganske afskyeligt," sagde jøden. "Hvad i alverden har du taget dig for?"

"Ingenting, det jeg ved af, undtagen at jeg har siddet her i denne beklumrede stue, jeg ved ikke hvor længe, men lad mig nu gå hjem, så er De sød."

Med et suk for hvert pengestykke aftalte Fagin summen i hendes hånd, hvorpå de skiltes ad uden at veksle flere ord end et "god nat."

Da pigen var kommet ud på gaden, satte hun sig på et dørtrin og syntes nogle øjeblikke at være aldeles forvirret og ude af stand til at gå videre.

Pludselig rejste hun sig op, og idet hun ilede hen i en retning, der var aldeles modsat den, i hvilken Sikes ventede på hende, skyndte hun sin gang, indtil den efterhånden gik over til et voldsomt løb. Efter aldeles at have udmattet sig standsede hun for at trække vejret, og som om hun pludselig huskede sig om og tænkte på sin mangel på evne til at gøre noget, som hun gerne ville gøre, vred hun sine hænder og brast i gråd.

Måske lattede hendes tårer hende, eller også indså hun, hvor fuldstændig håbløs hendes stilling var, for hun vendte om og skyndte sig med næsten lige så stor hurtighed i den modsatte retning, dels for at indhente den spildte tid og dels for at holde skridt med sine tankers voldsomme strøm, så at hun snart nåede det hus, hvor hun havde forladt indbrudstyven.

Selv om hun røbede nogen uro, da hun fremstillede sig for Sikes, så lagde han ikke mærke til det, for efter kun at have spurgt, om hun havde pengene med, og fået et bekræftende svar, udstødte han en tilfreds brummen, hvorpå han atter lagde

hovedet på puden og fortsatte den søvn, hendes komme havde afbrudt.

Det var heldigt for pigen, at pengene næste dag gav Sikes så meget at tage sig for med at spise og drikke og i det hele taget virkede velgørende til at formilde hans hårde sind, at han hverken havde tid eller lyst til at være synderlig nøjeregnende med hendes opførsel eller væsen. At hun var åndsfraværende og urolig som et menneske, der er i færd med at gøre et eller andet dristigt og voveligt skridt, som det har kostet en ikke almindelig kamp at beslutte sig til, ville have været klart for hans skarpsindige ven jøden, som sandsynligvis straks ville have anet uråd, men Sikes, der fattedes den finere kløgt og aldrig var plaget af andre anelser end dem, der viste sig som tvær barskhed mod alle og enhver, og desuden var i en usædvanlig venlig stemning, så intet påfaldende i hendes adfærd og brød sig i det hele så lidt om hende, at selv om hendes uro havde været endnu tydeligere, ville den rimeligvis dog ikke have vakt hans mistanke.

Hen imod aften tiltog pigens nervøsitet, og mens hun sad og ventede på, at indbrudstyven skulle drikke sig i søvn, var der en ualmindelig bleghed på hendes kinder og en ild i hendes øjne, som Sikes lagde mærke til.

Sikes, der endnu var mat efter sin feber, lå i sengen, idet han spædte sin genever med varmt vand for at gøre den mindre hidsende, hvorpå han puffedes glasset over til Nancy, for at hun skulle skænke i det for tredje eller fjerde gang, da han blev opmærksom på disse symptomer.

"Men, brænde min krop!" sagde manden og rejste op på sine hænder, idet han stirrede pigen ind i ansigtet, "du ser jo ud som

et lig, der er kommet til live igen. Hvad fejler du?"

"Hvad jeg fejler?" svarede pigen, "intet. Hvorfor ser du så vist på mig?"

"Hvad er det nu for narrestreger?" spurgte Sikes, idet han greb hende i armen og ruskede barsk i hende. "Hvad er det? Hvad mener du? Hvad tænker du på?"

"På mange ting, Bill," svarede pigen gysende og trykkede med det samme sine hænder mod sine øjne. "Men, Gud, hvad kan det skade?"

Den tvungne munterhed, hvormed disse sidste ord udtaltes, syntes at gøre et dybere indtryk på Sikes end det vilde og stive blik, der var gået forud for dem.

"Jeg skal sige dig, hvad det er," sagde Sikes, "hvis du ikke har feber, og den ikke nu er ved at komme over dig, så er der noget mere end almindeligt på færde, og det noget farligt oven i købet. Du tænker da vel aldrig på – nej, for satan, det kunne du ikke gøre!"

"Hvad for noget?" spurgte pigen.

"Der findes ikke," sagde Sikes, idet han fæstede sine øjne på hende og mumlede disse ord, "der findes ikke en trofastere tøs på hele den vide jord, ellers havde jeg skåret halsen over på hende for tre måneder siden. Feberen er ved at komme over hende. Det er det!"

Trøstende sig ved denne tanke, tømte Sikes glasset til bunden og forlangte derpå med mange brummende eder sin medicin. Pigen sprang hurtigt op og skænkede den rask, men med ryggen til ham, og holdt skeen til hans mund, mens han tog den.

"Nå," sagde tyven, "kom nu og sid ved siden af mig og sæt dit eget ansigt op, eller jeg skal forandre det således, at du ikke skal kende det igen, når du ser i spejlet."

Pigen adlød, og Sikes sank, idet han tog hendes hånd i sin, tilbage på puden og fæstede sine øjne på hendes. De lukkedes og åbnede sig atter, lukkedes endnu en gang og åbnede sig igen. Indbrudstyven skiftede uroligt stilling, og efter at han flere gange havde døset i to-tre minutter og lige så ofte var faret op med et forfærdet blik og havde stirret vildt ud for sig, blev han, netop som han igen ville til at rejse sig, overvældet af en dyb og tung søvn. Hans hånd blev slap, hans arm sank ned ved hans side, og der lå han ligesom fuldstændig sanseløs.

"Endelig har opiummet virket," sagde pigen og rejste sig op fra sengen. "Men jeg kommer måske alligevel for sent."

Hun tog i en hast hat og sjal på, idet hun nu og da så sig frygtsomt om, som om hun, trods sovedrikken, ventede hvert øjeblik at skulle føle trykket af Sikes' tunge hånd på sin skulder, bøjede sig derpå sagte ned over sengen og kyssede tyvens læber, åbnede og lukkede lydløst stuedøren og skyndte sig ud af huset.

En vægter råbte halv ti nede i et mørkt stræde, som hun skulle igennem for at komme ud i hovedgaden.

"Er den meget over halv?" spurgte pigen.

"Om et kvarter slår den hel," sagde manden og holdt sin lygte op til hendes ansigt.

"Og jeg kan ikke nå derhen på mindre end en time eller derover," mumlede Nancy, idet hun fo'r forbi ham og smuttede ned ad gaden.

Mange butikker var allerede ved at blive lukket i de baggader og gyder, hun gik igennem for at komme til Londons Westend.

Klokken slog ti og forøgede derved hendes utålmodighed. Hun fløj hen ad det smalle fortov, idet hun puffede fodgængerne til side, og fo'r som en pil ind under hestenes hoveder for at skrå over de stærkt befærdede gader, hvor store klynger af mennesker stod og ventede på lejlighed til at gøre det samme.

"Det fruentimmer må være tosset," sagde folk vendte sig om for at se efter hende, idet hun ilede forbi dem.

Da hun kom til den bedre del af byen, var gaderne forholdsvis tommere, og her syntes hendes hastværk at vække endnu større nysgerrighed hos de enkelte fodgængere hun stødte på. Nogle skyndte sig efter hende, ligesom for at se, hvor hun ilede hen med en så usædvanlig hurtighed; andre blev stående og så sig forundrede om, men de tabte sig en for en, og da hun nærmede sig sit mål, var hun alene.

Det var et stort hotel i en rolig, men smuk gade nærheden af Hyde Park. Idet det strålende lys fra lygten som brændte uden for døren, ledede hende hen til stedet, slog klokken elleve. Hun var nogle øjeblikke i tvivl, om hun skulle gå videre, men lyden bestemte hende, og hun gik ind i forstuen. Portnerens plads var tom. Hun så sig om med et rådvildt udtryk og nærmede sig trappen.

"Nå, mit barn," sagde et pyntelig klædt fruentimmer, der så ud ad en dør bag ved hende, "hvem søger De her?"

"En dame, som opholder sig her i huset," svarede pigen.

"En dame!" lød svaret, der blev ledsaget af et hånligt blik.

"Hvilken dame, om jeg må spørge?"

"Miss Maylie!" sagde Nancy.

Det unge fruentimmer, som imidlertid havde iagttaget hendes udseende, svarede kun med et dydig foragtligt blik og

kaldte på et mandfolk, for hvem Nancy gentog sit ønske.

"Hvilket navn skal jeg nævne?" spurgte opvarteren.

"De behøver ikke at nævne noget," svarede Nancy.

"Og heller ikke Deres ærinde?" spurgte han.

"Nej, heller ikke det," svarede pigen. "Jeg må tale med frøkenen selv."

"Det skal vi ikke have noget af," sagde manden og puffede hende hen til døren. "Se til, at De skrubber af."

"Jeg lader mig før slæbe bort," sagde pigen heftig, "og det kunne let blive et stykke arbejde, som der skulle flere til end to som De. Er der ingen her," fortsatte hun, idet hun så sig om, "som vil udrette et simpelt ærinde for en stakkel som mig?"

Denne opfordring gjorde indtryk på en godmodigt udseende kok, der samtidig med nogle af de andre tjenestefolk stod og så til og nu trådte frem for at tage ordet.

"Kan De ikke sagtens besørge det for hende, Joe?" sagde denne person.

"Hvad kan det nytte?" svarede den anden. "Tror De da, at den unge dame modtager sådan en som hende?"

Denne hentydning til Nancys tvivlsomme udseende fremkaldte en masse dydig harme hos fire stuepiger, der med megen varme ytrede, at dette kreatur var en skam for sit køn, og ivrigt påstod, at hun uden nåde og barmhjertighed burde kastes på døren.

"Gør, hvad De vil med mig," sagde pigen, idet hun atter henvendte sig til mandfolkene, "men gør først, hvad jeg beder Dem om. Og jeg beder Dem for Gud den Almægtiges skyld at udrette dette ærinde."

Den godhjertede kok føjede sin forbøn til disse ord, og enden på det blev, at en opvarter påtog sig hvervet.

"Men hvad er det da?" spurgte manden med den ene fod på trappen.

"At en ung pige indstændigt beder om at tale med miss Maylie under fire øjne," sagde Nancy, "og at hvis frøkenen kun vil høre det første ord, jeg har at sige, vil hun vide, om hun skal høre mig helt eller lade mig kaste på døren som en bedragerske."

"Det var store ord, må jeg sige," sagde manden.

"Udret ærinde," sagde pigen med fasthed, "og bring mig svaret."

Manden løb ovenpå, og Nancy blev stående, bleg og næsten åndeløs, og hørte med dirrende læber på de meget tydelige ytringer af foragt, de kyske stuepiger var meget ødsle med og blev det endnu mere, da tjeneren kom tilbage og meddelte, at den unge pige kunne gå ovenpå.

"Det nytter ikke at opføre sig anstændigt i denne verden," sagde den første stuepige.

"Det lader til, at messing er bedre end guld, der har stået sin prøve i ilden," sagde den anden.

Den tredje nøjedes med at ytre ønsket om at få at vide, "hvad damer var gjort af?" og den fjerde overtog den første stemme i en kvartet af: "Skammeligt!" hvormed Diana'erne sluttede.

Uden at ænse noget af alt dette fulgte Nancy, skælvende på alle lemmer, med opvarteren op i et lille forværelse, der oplystes af en lampe under loftet, og hvor han lod hende blive stående og gik.

39. En forunderlig sammenkomst, der er en følge af det foregående kapitel

Pigen havde spildt sit liv i gaderne og Londons kipper og huler, men endnu var der noget af kvindens oprindelige natur tilbage hos hende, og da hun hørte lette fjed nærme sig en dør lige over for den, ad hvilken hun var kommet ind, og tænkte på den himmelvide modsætning, dette lille i værelse i det næste øjeblik ville indeholde, følte hun sig overvældet af følelsen af sin egen dybe fornedrelse og gøs tilbage, som om hun næppe kunne udholde nærværelsen af den, hun havde søgt denne sammenkomst med.

Men med disse bedre følelser kæmpede stoltheden, den last, som de laveste og mest nedværdigede skabninger har til fælles med de højeste og mest selvtillidsfulde. Hun, dette udskud fra de laveste smuthuller, hvor hun holdt til med tyve og skurke, med fængslernes og galejernes værste bærme, der så at sige boede i skyggen af galgen, selv dette nedværdigede væsen følte sig for stolt til at røbe et eneste svagt glimt af den kvindelige følelse, hun mente var en svaghed, men som alene knyttede hende til den menneskehed, hvoraft hendes fordærvede liv havde udslettet ethvert ydre spor, endnu mens hun var et ganske ungt barn.

Hun hævede sine øjne så meget, at hun kunne se, at den skikkelse, som viste sig, var en rank og dejlig pige, hvorpå hun igen lod dem synke og med påtaget ligegyldighed slog med nakken, idet hun sagde:

"Det er vanskeligt at få Dem i tale, frøken. Var jeg blevet vred over det og var gået min vej, som så mange andre ville have gjort, ville De have fortrudt det, og det ikke uden grund."

"Det gør mig meget ondt, hvis nogen har været uhøflig imod Dem," svarede Rose. "Men tænk ikke mere på det og sig mig, hvorfor De ønsker at se mig. Jeg er den, De spurgte efter."

Den venlige tone i dette svar, den blide stemme, det kærlige væsen, den fuldkomne mangel på hovmod eller mishag overrumplede aldeles pigen, og hun brast i gråd.

"O frøken, frøken!" sagde hun og slog lidenskabeligt hænderne sammen, "hvis der var flere som De, ville der være færre som jeg – det ville der – det ville der."

"Sæt Dem," sagde Rose alvorligt. "Hvis De er fattig eller nødlidende, vil det være mig en glæde at hjælpe Dem, hvis jeg kan; det vil det virkelig. Sæt Dem."

"Lad mig blive stående," sagde pigen endnu stadig grædende, "og tal ikke så venligt til mig, før De har lært mig bedre at kende. Det bliver sent. Er – er – den dør lukket?"

"Ja", svarede Rose og veg nogle skridt tilbage, ligesom for lettere at kunne få hjælp, hvis hun måtte trænge til den.

"Hvorfor det?"

"Fordi," sagde pigen, "jeg er i færd med at lægge mit og andres liv i Deres hånd. Jeg er den samme pige, som slæbte den lille Oliver tilbage til jøden, den gamle Fagin, den aften, han gik bort fra huset i Pentonville."

"De!" sagde Rose Maylie.

"Ja jeg, frøken," svarede pigen. "Jeg er det skændige væsen, De har hørt tale om, som opholder sig blandt tyve, og som aldrig fra det øjeblik, jeg kan mindes, at mine øjne og sanser åbnede sig i Londons gader, har kendt et bedre liv eller kærligere ord end dem, De har givet mig, så sandt hjælpe mig Gud! Gys De kun tilbage for mig. Jeg er yngre, end jeg ser ud til, men jeg er vant til det. Selv de fattigste fruentimmer går til side for mig, når jeg baner mig vej hen ad de mest befærdede fortove."

"Hvor det er skrækkeligt!" sagde Rose og trådte uvilkårligt tilbage.

"Tak Himlen på Deres knæ, kære frøken," udbrød pigen, "fordi De har haft venner, der har sørget for Dem i Deres barndom, og fordi De aldrig har været omgivet af kulde og sult og svir og drukkenskab og – og det, der er endnu værre end alt andet – således som jeg har været lige fra vuggen af. Jeg kan nok bruge dette ord, for gaden og rendestenen var min vugge, ligesom de vil blive mit dødsleje."

"Jeg beklager Dem!" sagde Rose med halvkvalt stemme, "mit hjerte er bristefærdigt!"

"Gud velsigne Dem for Deres godhed!" svarede pigen "hvis De vidste, hvorledes jeg undertiden er til mode, så ville De beklage mig. Men jeg har listet mig bort fra dem, som ganske sikkert ville myrde mig, hvis de fik at vide, at jeg havde været her for at fortælle Dem, hvad jeg har hørt. Kender De en mand ved navn Monks?"

"Nej," sagde Rose.

"Da kender han Dem," svarede pigen, "og han vidste, at De var her, for det var ved at høre ham nævne stedet, at jeg

opdagede Dem."

"Jeg har aldrig hørt det navn," sagde Rose.

"Så går han også under et falsk navn iblandt os, hvad jeg mere end en gang har troet," sagde pigen. "For nogen tid siden, kort efter at Oliver var blevet optaget i Deres hus efter indbruddet, hørte jeg – da jeg havde mistanke til denne mand – en samtale mellem ham og Fagin. Af det jeg hørte, opdagede jeg, at Monks – den mand, jeg spurgte Dem om –"

"Ja," sagde Rose, "jeg forstår Dem."

"- at Monks," fortsatte pigen, "tilfældigvis havde lagt mærke til ham i selskab med to af vore drenge den dag, vi først blev af med ham, og straks havde set, at han netop var det barn, han lurede efter, skønt jeg ikke kunne blive klog på, hvorfor. Der blev truffet den aftale med Fagin, at hvis Oliver blev skaffet tilbage, skulle han få en sum penge og endnu mere for at gøre ham til tyv, hvilket denne Monks ønskede i en eller anden hensigt for sin egen fordels skyld."

"I hvilket øjemed?" spurgte Rose.

"Han fik øje på min skygge på væggen, mens jeg lyttede i håb om at opdage det," sagde pigen, "og ikke ret mange ville således som jeg have kunnet slippe bort uden at blive opdagede, men det lykkedes mig, og jeg så ham først igen i går aftes."

"Og hvad skete der da?"

"Det skal jeg sige Dem. I går aftes kom han igen. De gik atter ovenpå, og jeg gav mig igen til at lytte ved døren efter at have tilhyllet mig således, at min skygge ikke kunne røbe mig. De første ord, jeg hørte Monks sige, var: 'De eneste beviser for, hvem drengen er, ligger altså på bunden af floden, og den gamle heks, som fik dem af moderen, ligger og rådner i sin

ligkiste.' De lo og talte om hans held med at have fået det udrettet, og Monks, der blev ved at tale om drengen og blev meget heftig, sagde, at skønt han nu var vis nok på den unge satans penge, havde han dog hellere set, at det var gået på den anden måde, for hvilken ypperlig spas ville det ikke have været at ødelægge faderens stolthed ved at føre drengen gennem hvert eneste fængsel i London og derpå stille ham frem for retten for en eller anden skrækkelig forbrydelse, hvad Fagin let kunne have bragt i stand, efter at han desuden havde tjent godt ved ham."

"Hvad er alt dette?" sagde Rose.

"Sandhed, frøken, skønt det kommer fra mine læber," svarede pigen. "Derpå sagde han med eder, der var kendte nok for mine øren, men ville være fremmede for Deres, at hvis han kunne tilfredsstille sit had ved at bringe drengen af dage uden at sætte sin egen hals i fare, ville han gøre det, men da han ikke var i stand til dette, ville han holde øje med ham for at kunne møde ham på ethvert vendepunkt i hans liv, og hvis han udnyttede hans fødsel og historie, kunne han måske endnu skade ham. 'Kort sagt, Fagin,' sagde han, 'hvor meget jøde De også er, har De dog aldrig lagt sådanne snarer som Dem, jeg vil lægge for min unge broder Oliver.'"

"Hans broder!" udbrød Rose og slog hænderne sammen.

"Det var hans ord," sagde Nancy og så sig uroligt om, hvilket hun næsten stadig havde gjort, siden hun havde begyndte at tale, for Sikes' billede forfulgte hende uafsladeligt.

"Og endnu mere. Da han talte om Dem og den anden dame og sagde, at det syntes at være et påfund af Himlen eller Djævelen rettet imod ham, at Oliver skulle falde i Deres hænder,

så lo han og sagde, at det dog også på en måde var en trøst, for hvor mange tusinde og hundrede tusinde pund ville De ikke give, hvis De havde dem, for at få at vide, hvem Deres tobenede skødehund var."

"De tror da vel aldrig," sagde Rose meget bleg, "at det var hans alvor?"

"Jo, hans ramme alvor," svarede pigen og rystede på hovedet, "han er en meget alvorlig mand, når han blusser op. Jeg kender mange, som gør værre ting, men jeg vil hellere høre ti gange på dem alle sammen end en gang på Monks. – Men det bliver sent, jeg må se at komme hjem, uden at man fatter mistanke om, at jeg har været ude i et ærinde som dette. Jeg må straks gå."

"Men hvad skal jeg gøre?" sagde Rose. "Hvorledes skal jeg uden Dem kunne bruge denne meddelelse? De vil gå? Hvorfor vil De vende tilbage til et selskab, som De udmaler med så skrækkelige farver? Hvis De vil gentage denne oplysning for en herre, som jeg på øjeblikket kan kalde ind fra værelset ved siden af, skal De i mindre end en halv time blive bragt til et fuldstændig sikkert sted."

"Jeg ønsker at vende tilbage," sagde pigen. "Jeg må vende tilbage, fordi – hvorledes skal jeg fortælle en uskyldig dame som Dem sådanne ting? – fordi der blandt de mennesker, jeg fortalte Dem om, er en, det mest fortvivlede af dem alle sammen, som jeg ikke kan forlade. Nej, ikke en gang, om jeg kunne blive frelst fra det liv, jeg nu fører."

"At De en gang før har taget Dem af den kære dreng," sagde Rose, "at De kommer herhen med så stor fare for Dem selv for at fortælle mig, hvad De har hørt; deres væsen, som overbeviser mig om sandheden af, hvad De siger; Deres anger og undseelse,

alt bringer mig til at tro, at De endnu kan frelses. Ak," sagde den unge pige med inderlighed og foldede sine hænder, mens tårerne strømmede ned ad hendes kinder, "luk ikke Deres øren for, hvad en af Deres eget køn beder Dem om; den første – den første tror jeg, som nogen sinde har talt til Dem med medlidenhedens og deltagelsens stemme. Hør mine ord og lad mig frelse Dem!"

"Kære frøken," udbrød pigen og sank ned på knæ, "søde, velsignede frøken, De er den første, som nogen sinde har glædet mig med ord som disse, og havde jeg hørt dem for en del år tilbage, ville de måske have kaldt mig bort fra et syndens og sorgens liv, men nu er det for sent – for sent!"

"Det er aldrig for sent at angre og gøre bod."

"Jo det er," udbrød pigen og vred hænderne i sin sjælekval, "jeg kan ikke forlade ham nu – jeg kan ikke volde hans død!"

"Hvorledes skulle De det?"

"Intet ville kunne frelse ham," svarede pigen. "Hvis jeg fortalte andre, hvad jeg har fortalt Dem, og var skyld i, at de blev grebet, måtte han dø. Han er den dristigste og har været så grusom."

"Er det muligt, at De for en sådan mands skyld kan give slip på ethvert håb i fremtiden og på visheden om straks at blive reddet? Det er vanvid."

"Jeg ved ikke, hvad det er," svarede pigen, "jeg ved kun, at således er det, og det ikke alene med mig, men med mange hundrede andre, der er lige så slette og syndige som jeg. Jeg må vende tilbage. Om det er Guds vrede over den uret, jeg har begået, det ved jeg ikke, men jeg drages tilbage til ham trods

alle lidelser og mishandlinger, og det ville være således, selv om jeg vidste, at jeg til sidst skulle dø for hans hånd."

"Hvad skal jeg gøre?" sagde Rose. "Jeg tør ikke lade Dem gå således."

"Jo De tør, og jeg ved også, at De gør det," svarede pigen og stod op. "De vil ikke hindre mig i at gå, fordi jeg har stølet på Deres godhed og ikke, således som jeg kunne, har aftvunget Dem noget løfte."

"Hvortil nytter da den meddelelse, De har gjort mig?" sagde Rose. "Denne hemmelighed må undersøges, og hvorledes kan den nu gavne Oliver, hvem det er Dem så magtpåliggende at hjælpe?"

"Der er dog vist en eller anden brav mand, der kan høre den som en hemmelighed og råde Dem til, hvad De skal gøre?" svarede pigen.

"Men hvor kan jeg finde Dem, hvis det er nødvendigt?" spurgte Rose. "Jeg ønsker ikke at vide, hvor disse skrækkelige mennesker opholde sig, men hvor kan man træffe Dem på en bestemt tid fra nu af?"

"Vil De love mig, at min hemmelighed bliver bevaret, og at De vil komme alene eller kun med den ene person til, som kender den, og at jeg ikke skal blive iagttaget eller forfulgt?" spurgte pigen.

"Det lover jeg Dem højtideligt," svarede Rose.

"Hver søndag aften," sagde pigen, "vil jeg, hvis jeg lever, gå på London Bridge fra klokken elleve, til klokken slår tolv."

"Vent endnu et øjeblik," sagde Rose, idet pigen skyndte sig hen til døren. "Tænk endnu en gang over Deres stilling og den lejlighed, De har til at slippe ud af den. De har et krav på mig,

ikke alene, fordi De frivilligt har bragt mig denne efterretning, men også fordi De er en næsten redningsløst fortabt kvinde. Vil De virkelig vende tilbage til den tyvebende og den mand, når et ord kan frelse Dem? Hvilken trolddom er det, som drager Dem tilbage og lader Dem holde fast ved synd og elendighed? Å, er der da ingen streng i Deres hjerte, som jeg kan røre ved – er der intet tilbage, hvormed jeg kan bryde denne skrækkelige trolddom?"

"Når damer, der er så unge og gode og smukke som De," svarede pigen rolig, "giver deres hjerter bort, kan kærligheden føre dem, hvorhen det skal være, endog dem, der har et hjem, venner, andre beundrere, alt, hvad der kan gøre dem lykkelige. Når sådanne som jeg, der ikke har andet sikkert tag end ligkistelåget, ingen anden ven i sygdom eller død end hospitalsvågekonen, hænger vore fordærvede hjerter ved en mand og lader ham udfylde den plads, som hjem, forældre og venner en gang udfyldte, eller som har været tom hele vort usle liv igennem, hvem kan da håbe at helbrede os? Beklag os, fordi vi kun har en af kvindens følelser tilbage, og fordi denne ved en streng dom er blevet forvandlet fra en trøst og en stolthed til et nyt middel til mishandlinger og lidelser."

"Men De vil dog vel," sagde Rose efter et ophold, "modtage nogle penge af mig, som kunne sætte Dem i stand til at leve uden skændsel – i det mindste til vi atter mødes?"

"Ikke en penny," svarede pigen og vinkede afvisende med hånden.

"Luk ikke Deres hjerte for alle mine forsøg på at hjælpe Dem," sagde Rose, idet hun mildt trådte et par skridt frem, "jeg ville så gerne være Dem til nytte."

"Den største tjeneste, De kunne vise mig," svarede pigen og vred hænderne, "ville være, om De straks kunne skille mig ved livet, for jeg har været mere nedtrykt i aften, end jeg før har været, ved at tænke på, hvad jeg er. Det ville allerede være noget ikke at dø i det samme helvede, hvori jeg har levet. Gud velsigne Dem, søde frøken, og han give Dem lige så megen lykke, som jeg har bragt skændsel over mit hoved."

Med disse ord og en lydelig hulken vendte den ulykkelige pige sig bort, og overvældet af denne mærkelige sammenkomst, der snarere lignede en flygtig drøm end en virkelig tildragelse, sank Rose Maylie ned på en stol og søgte at samle sine forvirrede tanker.

40. Indeholder ny opdagelser og viser, at overraskelser, ligesom ulykker, sjældent komme alene

Roses stilling var heller ikke lidet vanskelig, for mens hun nærrede det ivrigste og mest brændende ønske om at opklare den hemmelighedsfuldhed, hvori Olivers historie var indhyllet, kunne hun på den anden side ikke krænke den tillid, som det ulykkelige fruentimmer havde sat til hende som en ung og brødefri pige. Hendes ord og væsen havde rørt Rose Maylies hjerte, og ved siden af sin kærlighed til Oliver følte hun et varmt ønske om at vinde dette udskud af samfundet tilbage til anger og håb.

De agtede kun at blive tre dage i London, før de rejste til en fjern egn nede ved kysten, og det var nu midnat efter den første dag. For hvilken plan skulle hun bestemme sig, som kunne udføres i otteogfyre timer, eller hvorledes kunne hun få rejsen udsat uden at vække mistanke? Losberne var hos dem og ville blive der to dage endnu, men Rose kendte denne fortræffelige mands heftighed lidt for godt og forudså alt for tydelig den harme, hvormed han i det første udbrud af sin forbitrelse ville se på redskabet til Olivers tilfangetagelse, til at hun turde betro ham hemmeligheden, når hendes forestillinger til gavn for pigen ikke blev understøttet af en erfaren person. Alt dette var

ligeledes grund til at iagttage den største varsomhed og sindighed med at røbe hemmeligheden til mrs. Maylie, hvis første tilskyndelse ufejlbarligt ville være at holde en rådslagning med den brave læge om sagen. At henvende sig til en lovkyndig rådgiver, selv om hun havde vidst, hvorledes hun skulle bære sig ad med det, kunne af de samme grunde næppe ske. Pludselig faldt det hende ind at søge hjælp hos Harry, men dette vakte mindet om deres sidste møde, og det forekom hende uværdigt at kalde ham tilbage nu, da – tårerne trængte sig frem i hendes øjne, mens hun forfulgte denne tankerække! – da han måske allerede havde lært at glemme hende og være lykkeligere borte fra hende.

Urolig ved disse forskellige tanker, idet hun snart valgte denne og snart hin fremgangsmåde og atter forkastede dem alle, tilbragte Rose en søvnløs og ængstelig nat. Efter at hun næste dag atter havde overvejet sagen, fattede hun i sin fortvivlelse den beslutning at rådføre sig med Harry Maylie.

"Hvis det er pinligt for ham," tænkte hun, "at komme tilbage hertil, hvor pinligt vil det da ikke være for mig? Men måske kommer han ikke. Han skriver måske, eller selv om han også kommer, vil han måske omhyggelig søge at undgå mig – således som han gjorde, da han rejste, skønt jeg dog ikke havde troet det om ham, men det var bedst for os begge – allerbedst!" Og her lagde Rose pennen og vendte sig bort, ligesom for at ikke en gang det papir, der skulle være hendes sendebud, skulle se hende græde.

Hun havde taget den samme pen og atter lagt den halvhundrede gange og havde overvejet den allerførste linje af sit brev, uden endnu at have fået det allerførste ord skrevet, da

Oliver, der havde været ude at spadserere med Giles som livvagt, trådte ind i en så åndeløs hast og voldsom bevægelse, at det syntes at røbe en ny årsag til uro.

"Hvorfor er du så forpustet?" spurgte Rose, idet hun gik ham i møde.

"Jeg ved næppe, hvorfor; jeg er til mode, som om jeg skulle kvæles," svarede Oliver. "Å Gud! At tænke sig, at jeg dog til sidst skulle få ham at se, og De få at vide, at alt, hvad jeg havde sagt Dem, var sandt!"

"Jeg har aldrig troet, at du har sagt os andet end sandheden, kære Oliver," sagde Rose beroligende. "Men hvad er det? Hvem taler du om?"

"Jeg har set den herre," svarede Oliver, næppe i stand til at tale, "den herre, der var så god imod mig – mr. Brownlow, som vi så ofte har talt om."

"Hvor?" spurgte Rose.

"Han steg ud af en karet," svarede Oliver med glædestårer, "og gik ind i et hus. Jeg talte ikke til ham – jeg kunne ikke tale til ham. Han så mig ikke, og jeg rystede således, at jeg ikke kunne gå hen til ham. Men Giles spurgte folkene, om han boede der, og de svarede ja. Se her," sagde Oliver og lukkede et stykke papir op, "her er det. Her står, hvor han bor – nu vil jeg straks gå derhen. Å Gud, å Gud, hvad skal jeg gøre, når jeg får ham at se og igen hører ham tale!"

Ikke så lidt forstyrret af disse og en mængde andre usammenhængende glædesudbrud læste Rose adressen, som var Craven Street i Strand.

"Hurtigt!" sagde hun. "Sig dem, at de skal hente en droske, og hold dig færdig til at følge med mig. Jeg vil straks køre derhen

med dig uden at spille et minut og kun sige min tante, at vi tager ud en times tid. Vær færdig, så snart du kan."

Fem minutter efter var de på vejen til Craven Street. Da de kom derhen, lod Rose Oliver blive i vognen under påskud af at forberede den gamle herre på at modtage ham og sendte tjeneren op med sit kort for at bede mr. Brownlow om en samtale i en meget påtrængende sag. Tjeneren kom snart tilbage for at bede hende træde ovenpå, og da hun kom op, traf hun en ældre herre med velvilligt udseende og i en flaskegrøn frakke. Ikke langt fra ham sad en gammel herre i nankinsbenklæder og gamacher, men han så ikke så særdeles velvillig ud og holdt hænderne om knappen på en tyk stok og sin hage støttet på dem.

"Å Gud," sagde den gamle herre i den flaskegrønne krakke, idet han med megen artighed rejste sig op, "jeg beder Dem om forladelse, unge dame – jeg troede, at det var en eller anden påtrængende person, som – jeg beder Dem undskylde. Vær så god at tage plads."

"Formodentlig mr. Brownlow?" sagde Rose og vendte øjnene fra den anden om mod den, der havde talt.

"Det er mit navn," svarede den gamle herre. "Og det er min ven, mr. Grimwig. Er De ikke så god at lade os alene et par minutter, Grimwig?"

"Jeg tror ikke," faldt miss Maylie ham i talen, "at det er nødvendigt, at denne herre har den ulejlighed at gå. Hvis jeg er rigtigt underrettet, kender han den sag, jeg ønsker at tale med Dem om."

Brownlow bøjede hovedet og Grimwig, der havde rejst sig og gjort et stift buk, gjorde endnu et stift buk og satte sig ned igen.

"Jeg tvivler ikke om," sagde Rose med en meget naturlig forlegenhed, "at jeg vil overraske Dem, men De har en gang vist en meget kær, ung ven af mig så megen godhed og velvilje, at jeg er overbevist om, det vil glæde Dem atter at høre fra ham."

"Så?" sagde Brownlow. "Tør jeg spørge om hans navn?"

"Oliver Twist."

Ikke så snart var disse ord undsluppet hendes læber, før Grimwig, der havde ladet, som om han havde fordybet sig i en tyk bog, der lå på bordet, slog den i med et skrald og, idet han lagde sig tilbage i sin stol, bandlyste ethvert andet udtryk end udtrykket af den mest udelte overraskelse at sine træk og hengav sig til en langvarig og intetsigende stirren. Som om han undså sig ved at have røbet så megen bevægelse, kastede han sig ligesom med en krampagtig anstrengelse atter i sin forrige stilling, og idet han så lige ud for sig, udsendte han en lang, dyb fløjten, der til sidst ikke syntes at være rettet mod tomme luft, men at tabe sig i hans maves inderste gemmer.

Brownlow blev ikke mindre overrasket, men hans forbavselse ytrede sig på en mindre excentrisk måde. Han flyttede sin stol nærmere hen til miss Maylies og sagde:

"Vis mig den tjeneste, bedste, unge dame, aldeles ikke at tale om godhed og velvilje, som ingen anden ellers ved noget om; men står det i Deres magt at tilvejebringe noget bevis, som kan forandre den ufordelagtige mening, jeg en gang så mig nødt til at fatte om den stakkels dreng, så giv mig det i Himlens navn."

"En slem dreng – jeg vil spise mit hoved, hvis han ikke er en slem dreng," brummede Grimwig.

"Han er et barn af en ædel natur og med et varmt hjerte," sagde Rose rødmende, "og Forsynet, der har fundet for godt at

prøve ham så forfærdeligt, har i hans bryst nedlagt følelser, der ville gøre mangen en ære, der tæller seks gange så mange dage som han."

"Jeg er kun enogtres," sagde Grimwig, "og da Fanden skulle stå i det, om denne Oliver ikke er tolv år gammel, så ser jeg ikke det slående i denne ytring."

"Bryd Dem ikke om min ven, miss Maylie," sagde Brownlow, "han mener ikke, hvad han siger."

"Jo han gør," brummede Grimwig.

"Nej han gør ikke," sagde Brownlow og blev åbenbart hidsig, mens han talte.

"Han vil spise sit hoved, om han ikke gør det," brummede Grimwig.

"Han ville fortjene at få det kappet af, om han gjorde det," sagde Brownlow.

"Og han kunne have lyst til at se, om nogen ville melde sig til at gøre det," svarede Grimwig og stødte i gulvet med sin stok.

Efter at være kommet så vidt tog de to gamle herrer sig hver en pris og trykkede derpå hinanden i hånden, som de altid plejede.

"Men for at komme tilbage til det emne, miss Maylie," sagde Brownlow, "som De i Deres menneskekærlighed nærer så megen interesse for, beder jeg Dem underrette mig om, hvad De ved om det stakkels barn, idet jeg dog først må tillade mig at ytre, at jeg har brugt ethvert middel, der stod i min magt for at opdage ham, og at min første antagelse, at han havde bedraget mig og af sine forrige staldbrødre var blevet overtalt til at bestjæle mig under min fraværelse her fra landet, er blevet betydelig rokket."

Rose, der havde haft tid til at samle sine tanker, fortalte straks med nogle få, naturlige ord alt, hvad der var det hændt Oliver, siden han havde forladt Brownlows hus, idet hun dog gemte Nancys meddelelse til denne herres øren alene, og sluttede med den forsikring, at hans eneste sorg i mellemtiden havde været, at han ikke havde kunnet finde sin forrige ven og velgører.

"Gud være takket!" sagde den gamle herre. "Dette er en stor glæde for mig, en stor glæde! Men De har ikke sagt mig, hvor han nu er, miss Maylie. De må undskylde, at jeg gør Dem bebrejdelser – men hvorfor har De ikke taget ham med?"

"Han venter i en vogn udenfor," svarede Rose.

"Her udenfor!" udbrød den gamle, og dermed ilede han uden at sige et ord ud af værelset, ned ad trappen, op ad vogntrinnet og ind i vognen.

Da døren blev lukket efter ham, så Grimwig op, og idet han forvandlede et af de bageste ben på sin stol til en top, tegnede han ved hjælp af sin stok og bordet tre forskellige cirkler, mens han blev siddende hele tiden. Efter at have fuldendt denne bevægelse stod han op og hinkede, så hurtigt han kunne, i det mindste ti gange op og ned ad gulvet, hvorpå han pludselig blev stående foran Rose og kyssede hende uden ringeste indledning.

"Stille!" sagde han, da den unge dame rejste sig, noget forskrækket over denne usædvanlige opførsel, "bliv ikke bange. Jeg er gammel nok til at kunne være Deres bedstefader. De er en sød pige – jeg kan godt lide Dem."

Og mens han atter dykkede ned på sit tidligere sæde, vendte også Brownlow tilbage, ledsaget af Oliver, som Grimwig modtog meget nådigt. Og selv om dette øjeblikks glæde havde

været Roses eneste løn for al hendes sorg og ængstelse for Olivers skyld, ville hun dog have været rigeligt lønnet.

"Men det er sandt, der er endnu en, som vi ikke må glemme," sagde Brownlow og ringede på klokken. "Bed mrs. Bedwin komme herop."

Den gamle husholderske indfandt sig så hurtigt som muligt og blev med et kniks stående ved døren, idet hun ventede på nærmere ordre.

"Men De bliver jo for hver dag mere og mere nærsynet, Bedwin," sagde Brownlow lidt drillende.

"Ja, det gør jeg rigtig nok," svarede den gamle dame. "Når man først er blevet så gammel som jeg, bliver øjnene ikke bedre med alderen."

"Det kunne jeg selv have sagt Dem," svaled Brownlow. "Men sæt nu Deres briller på og se, om De ikke kan opdage, hvorfor De er blevet kaldt herop."

Den gamle dame begyndte at famle i sin lomme efter sine briller, men Olivers tålmodighed var ikke stærk nok til at stå sig i denne ny prøve. Han gav efter for sin første tilskyndelse og fløj i hendes arme.

"Å Gud!" udbrød den gamle dame og omfavnede ham, "det er jo min egen uskyldige dreng!"

"Min kære gamle plejemoder!" råbte Oliver.

"Jeg vidste nok, at han ville komme tilbage," sagde hun, mens hun holdt ham i sine arme. "Hvor han ser godt ud, og nu er han igen fint klædt! Hvor har du været i al denne lange, lange tid? Ak, det samme søde ansigt, men ikke så blegt. Det samme blide øje, men ikke så tungsindigt! Jeg har ikke glemt dem eller det

stille smil, men hver dag set dem ved siden af mine egne kære børns, der døde fra mig, da jeg var ung og munter."

Mens hun således blev ved og snart holdt Oliver ud fra sig for at se, hvor meget han var vokset, snart trykkede ham ind til sig igen og kællende lod sine fingre glide igennem hans hår, lo og græd den gode sjæl på skift.

Brownlow lod hende og Oliver uforstyrret udveksle deres tanker og førte Rose ind i et andet værelse, hvor han hørte en fuldstændig meddelelse om hendes sammenkomst med Nancy, der i en ikke ringe grad overraskede ham. Rose udviklede ligeledes de grunde, der var til, at hun ikke straks havde henvendt sig til sin ven Losberne, og deri fandt den gamle herre, at hun havde handlet rigtigt, og han påtog sig selv at holde en højtidelig rådslagning med den værdige læge. For snarest muligt at skaffe ham lejlighed til at udføre denne plan, aftalte de, at han skulle indfinde sig i hotellet klokken otte samme aften, og imidlertid skulle mrs. Maylie varsomt underrettes om alt, hvad der havde tildraget sig. Da de var blevet enige om det, vendte Rose og Oliver hjem.

Rose havde ingenlunde overvurderet omfanget af den gode læges forbitrelse, for ikke så snart var Nancys forklaring blevet ham meddelt, før han udtømte sig i en strøm af trusler og forbandelser, truede med at ville gøre hende til det første offer for d'hrr. Blathers' & Duffs kløgt og satte endog sin hat på for straks at gå ud og skaffe sig disse to hædersmænds hjælp. Og han havde sikkert også i den første hede udført denne beslutning uden øjeblik at tænke over følgerne, hvis han ikke var blevet holdt tilbage dels af en tilsvarende heftighed hos Brownlow, der selv var opfarende af naturen, og dels af de

grunde og forestillinger, som syntes bedst skikkede til at få ham fra hans overilede forsæt.

"Men hvad pokker er der da at gøre?" sagde den hidsige læge, da de igen var kommet ind til de to damer.

"Skulle vi vedtage en takadresse til alle disse både mandlige og kvindelige løsgængere og bede dem modtage hundrede pund eller lignende hver som et ringe bevis på vor agtelse og som en ubetydelig påskønnelse af deres godhed mod Oliver?"

"Vel ikke det," svarede Brownlow leende, "men vi må gå meget varsomt til værks."

"Varsomt!" udbrød lægen, "jeg ville før sende dem alle som en til –"

"Lige meget hvorhen," faldt Brownlow ham i talen. "Men tænk på, om vi ved at sende dem noget som helst sted hen ville kunne opnå vort øjemed?"

"Hvilket øjemed?" spurgte lægen.

"Åh, bare at opdage, hvem Olivers forældre har været, og skaffe ham den arv, som han er blevet snydt for, hvis historien er sand."

"Ja," sagde Losberne og viftede sig med sit lommeværkløse, "det havde jeg glemt."

"Ser De," fortsatte Brownlow, "selv om vi lod denne stakkels pige aldeles uden for sagen, og det lykkedes os af bringe disse skurke for domstolen uden at sætte hendes sikkerhed i fare, hvad ville vi så opnå ved det?"

"Efter al sandsynlighed få i det mindste nogle af dem hængt," mente lægen, "og de andre deporterede."

"Meget vel," svarede Brownlow smilende, "men dertil vil de, når tidens fylde kommer, nok selv bringe det, og hvis vi træder

overilet til, forekommer det mig, at vi vil begå en don-quixotisk handling, der er stik imod vort eget eller i det mindste imod Olivers tarv, hvad der da i grunden er et og det samme."

"Hvorledes det?" spurgte lægen.

"Jo. Det er klart, at vi vil have yderst vanskelig ved at komme til bunds i denne hemmelighed, med mindre vi kan få Monks til at gå til bekendelse. Dette kan kun lade sig gøre ved list og ved at gribe ham, mens han ikke er omgivet af de mennesker. For sæt også, at han blev grebet, så har vi dog ingen beviser imod ham, ja, han står endog ikke – så vidt vi ved, eller således som omstændighederne ser ud – i forbindelse med banden med hensyn til dens tyverier. Selv om han ikke blev frikendt, er det dog usandsynligt, at han ville blive straffet højere end med fængsel som løsgænger og landstryger, og derpå ville hans mund naturligvis være så hårdnakket lukket, at han lige så gerne kunne være døv, stum, blind og halvtosset."

"Så spørger jeg Dem endnu en gang," sagde lægen heftigt, "om De finder det fornuftigt, at løftet til pigen skal være bindende. Et løfte, som vel blev givet i den bedste og kærligste hensigt, men som dog –"

"Indlad Dem ikke på nogen undersøgelse af det, bedste unge dame," sagde Brownlow og standsede Rose, der ville til at tale. "Løftet skal blive holdt. Jeg tror ikke, at det vil lægge os alvorlige hindringer i vejen, men før vi kan beslutte os til nogen fast fremgangsmåde, er det nødvendigt at tale med pigen og få at vide, om hun enten vil påvise denne Monks på det vilkår, at hun alene skal have med os og ikke med retfærdigheden at gøre, eller hvis hun ikke vil eller ikke kan det, at hun vil give os en sådan beskrivelse af hans smuthuller og hans person, at vi kan

finde hans spor. Vi kan ikke træffe hende før søndag, og i dag er det tirsdag. Jeg vil derfor foreslå, at vi holder os ganske rolige så længe og ikke en gang taler til Oliver om denne sag."

Skønt Losberne fortrak sit ansigt en hel del ved at høre et forslag, som ville medføre en opsættelse i fem hele dage, måtte han dog indrømme, at han ikke vidste noget bedre, og da både Rose og mrs. Maylie ganske holdt med Brownlow, blev dennes forslag enstemmigt vedtaget.

"Jeg kunne have lyst til," sagde han, "at tage min ven Grimwig med på råd. Han er sær, men samtidig snild og kan måske blive os til stor nytte. Jeg må tilføje, at han af fag er jurist og opgav advokatvirksomheden af ærgrelse over, at han i ti år kun fik én sag at føre. Om dette er en anbefaling eller ikke, må De selv afgøre."

"Jeg har intet imod, at De tilkalder Deres ven," sagde lægen, "når jeg også må tilkalde min."

"Det må sættes under afstemning," svarede Brownlow, "hvem er det?"

"Denne dames søn og denne unge dames – meget gode ven," svarede lægen, idet han pegede på mrs. Maylie og sluttede med et udtryksfuldt blik på hendes niece.

Rose rødmede stærkt, men gjorde ingen indvending mod dette forslag – måske følte hun, at hun var i afgjort mindretal – og Harry Maylie og Grimwig blev følgelig optaget i udvalget.

"Vi bliver naturligvis i byen," sagde mrs. Maylie, "så længe der er mindste udsigt til at fortsatte denne undersøgelse således, at den kan føre til et heldigt udfald. Jeg vil hverken spare ulejlighed eller udgifter for det formåls skyld, der er os alle så magtpåliggende, og jeg vil gerne blive her, om det så var et helt

år, så længe De kan tilsikre mig, at der endnu er noget håb tilbage."

"Godt," svarede Brownlow, "og da jeg i alle de tilstedeværendes åsyn læser lyst til at spørge om, hvorledes det gik til, at jeg ikke var til stede for at kunne stadfæste Olivers fortælling, men havde forladt landet så pludseligt, tillader jeg mig at stille det vilkår, at der ikke stilles mig noget spørgsmål, før jeg finder det hensigtsmæssigt uopfordret at fortælle min historie. Jeg beder Dem tro, at jeg forlanger dette med god grund, for jeg kunne ellers let vække forhåbninger, som måske aldrig ville blive opfyldt og kun forøgede de vanskeligheder og skuffelser, som allerede er mere end talrige nok. Kom! Aftensmaden står på bordet, og lille Oliver, som er alene i værelset ved siden af, er vist allerede begyndt at tro, af vi er blevet kede af hans selskab og har indgået en sort sammensværgelse om atter at støde ham ud i verden."

Med disse ord bød den gamle herre mrs. Maylie armen og førte hende ind i spisesalen. Losberne kom bagefter med Rose under armen, og således var rådsforsamlingen for denne gang opløst.

41. En gammel bekendt af Oliver, der røver umiskendelige tegn på geni, bliver til en offentlig personlighed i hovedstaden

Den samme aften, da Nancy, efter at have dysset Sikes i søvn, ilede af sted til Rose Maylie, nærmede to personer, som det er passende, at denne historie skænker nogen opmærksomhed, sig London ad den store, nordlige landevej. Det var et mandfolk og et fruentimmer eller, som de måske bedre kunne kaldes, et mandligt og et kvindeligt individ, for den første var en af disse langbenede, kalveknædede, ranglede, knoklede skikkelser, om hvem det er vanskeligt at sige, hvor gamle de er, idet de som drenge ser ud som voksne mennesker, der er blevet kuede i væksten, og som voksne ligner opløbne drenge. Fruentimmeret var ungt, men stærkt og kraftigt bygget, hvilket hun også måtte være for at kunne bære den tunge pakke, der var bundet på hendes ryg. Hendes rejsefælle havde ikke nogen synderlig svær oppakning, men kun en lille og åbenbart temmelig let bylt, der var bundet sammen i et almindeligt lommetørklæde og hang og dinglede på en stok, som han bar på skulderen. Denne omstændighed sammen med hans ualmindelig lange ben satte ham i stand til i al magelighed at holde sig en halv snes skridt

foran sin ledsagerinde, til hvem han undertiden vendte sig om med et utålmodigt kast med hovedet, som om han bebrejdede hende hendes langsomhed og opfordrede hende til at skynde sig.

Således arbejdede de sig frem ad den støvede landevej uden at ænse nogen af de genstande, de så, undtagen når de trådte til side for at gøre plads for postvognene, der rullede ud fra byen, indtil de gik igennem Highgate, hvor den forreste af dem blev stående og råbte utålmodigt til sin ledsagerinde:

"Nå, kan du ikke komme? Hvor du dog er et dovendyr, Charlotte!"

"Det er en tung byrde, skal jeg sige dig," sagde fruentimmeret, idet hun næsten åndeløs af træthed kom nærmere.

"Tung? Hvad snakker du om? Hvad er du skabt til?" svarede mandfolket og lagde med det samme sin egen lille bylt over på den anden skulder. "Så, står du nu stille igen? Hvis det ikke er nok til at få et menneske til at gå ud af sit gode skind, så ved jeg ikke, hvad det er."

"Er der endnu langt tilbage?" spurgte fruentimmeret, idet hun satte sig på en bænk og så op, mens sveden strømmede ned ad hendes ansigt.

"Langt tilbage? Sikke noget snak!" sagde den langbenede vandringsmand og pegede ud for sig. "Se derhenne – det er lysene i London."

"De er mindst en halv mil borte," sagde fruentimmeret modfaldent.

"Bryd du dig bare ikke om, enten de er en halv eller ti mile borte," sagde Noa Claypole, for ham var det, "men stå op og

skynd dig, ellers giver jeg dig et spark, det er min mening."

Da Noas næse blev rødere af arrighed, og han gik tværs over vejen, mens han talte, som om han var fuldstændig rede til at iværksætte sin trussel, rejste fruentimmeret sig op og traskede af sted igen.

"Hvor vil du tage ind i nat, Noa?" spurgte hun, da de havde gået nogle få hundrede skridt.

"Hvor kan jeg vide det?" svarede Noa, hvis sindsstemning var blevet overmåde pirrelig af gangen.

"Her i nærheden, vil jeg håbe," sagde Charlotte.

"Nej, ikke her i nærheden," svarede Claypole, "ikke her i nærheden, tro ikke det."

"Hvorfor ikke?"

"Når jeg siger dig, at jeg ikke vil gøre en ting, så er det nok, uden noget hvorfor eller derfor," svarede han med værdighed.

"Nå, nå, du skal ikke være så gnaven."

"Det ville være nydeligt, ikke sandt, om vi tog ind i det første, det bedste værtshus uden for byen, for at Sowerberry, hvis han forfølger os, kunne stikke sin gamle næse derind og lade os køre tilbage med håndjern på," sagde Claypole spottende. "Nej, jeg vil søge de mindste gader, jeg kan finde, og ikke standse, før vi er kommet til det mest afsides hus, der er at se. Du kan takke din skaber for, at jeg har et hoved, for hvis vi ikke først med vilje var gået den gale vej og vendte om igen tværs over markerne, så havde du siddet nok så net i buret for over otte dage siden, mylady, og det havde ikke været mere end løn som forskyldt, fordi du er sådan en tosse."

"Jeg ved nok, at jeg ikke er så klog som du," svarede Charlotte, "men skyd ikke hele skylden på mig og sig, at jeg ville være

blevet indeslættet. Var jeg blevet det, var du også!"

"Det var dig, som tog pengene af skuffen, ikke sandt?" sagde Claypole.

"Men det var til dig, jeg tog dem, søde Noa," svarede Charlotte.

"Beholdt jeg dem måske?" spurgte Claypole.

"Nej, du stolede på mig og var så venlig at lade mig bære dem, og du er også en sød en," sagde hun, idet hun kildrede ham under hagen og stak sin arm gennem hans.

Det var virkelig også tilfældet; men da det ikke var Claypoles vane at fæste en blind og tåbelig tillid til nogen, må det af retfærdighed mod denne kavalier siges, at han havde vist Charlotte denne tillid, for at pengene, hvis de blev forfulgt, kunne blive fundet hos hende, hvorved han ville få lejlighed til at påstå, at han var uskyldig i tyveriet, og i høj grad fremme muligheden af selv at slippe fri. For øjeblikket indlod han sig naturligvis ikke på nogen forklaring, og de gik nok så kærligt videre.

Claypole blev ved at gå uden at standse, indtil de kom til "Engelen" i Islington, hvor han på grund af de mangfoldige fodgængere og køretøjer viseligt tænkte sig, at London begyndte for alvor. Efter at have stået stille nogle øjeblikke for at undersøge, hvilke gader der så ud til at være de mest befærdede og følgelig var de, som mest burde skys, gik han over i St. Johns Road og var snart inde imellem de indviklede og skidne stræder, der ligger imellem Grays Inn Lane og Smithfield og gør denne del af byen til et af de sletteste og usleste kvarterer i London.

Gennem disse stræder vandrede Noa, idet han slæbte Charlotte efter sig og snart trådte ud i rendestenen for med et blik at prøve hele det ydre præg af et eller andet lille værtshus, snart traskede af sted igen, når der var noget ved dets udseende, som forekom ham at tyde på, at det var for besøgt for ham. Omsider blev han stående uden for et, der så endnu ringere og mere snavset ud end noget, han hidtil havde set, og efter at være gået over på det andet fortov og have mønstret det derfra, tilkendegav han nådigt, at han agtede at tilbringe natten der.

"Lad mig så få bylten," sagde Noa, idet han løste den og kastede den på sine skuldre, "og sig ikke et ord, undtagen når der bliver talt til dig. Hvad er husets navn – de – t – re – tre hvad for noget?"

"Krøblinger," sagde Charlotte.

"De tre Krøblinger," gentog Noa, "det er jo et meget godt skilt. Nå, hold dig nu lige i hælene på mig og skynd dig."

Med disse formaninger skød han den knirkende dør op med sin skulder og gik ind i huset, ledsaget af sin rejsefælle.

Der var ingen andre i skænkestuen end en ung jøde, som lå med begge albuerne på disken og læste i en snavset avis. Han stirrede meget vist på Noa, og Noa stirrede meget vist på ham.

Hvis Noa havde været iført sin friskoledragt, kunne jøden have haft grund til at spille øjnene så vidt op, men da, han havde aflagt frakken og skiltet og gik med en kort bluse uden på sine skindbukser, syntes der ikke at være nogen særlig grund til, at hans ydre kunne vække en sådan opmærksomhed i et værtshus.

"Er det 'De tre Krøblinger'?" spurgte Noa.

"Det er husets navn," svarede jøden.

"En herre, som vi mødte undervejs, roste det," sagde Noa og puffede til Charlotte, måske for at henlede hendes opmærksomhed på dette sindrige påfund for at skaffe sig agtelse og måske også for at advare hende om ikke at røbe nogen forundring. "Vi ønsker at blive her i nat."

"Jeg ved ikke, om De kan det," sagde Barney, der var den opvartende ånd, "men jeg skal spørge ad."

"Vis os ind i gæstestuen og lad os imens få en bid koldt kød og en dråbe øl," sagde Noa.

Barney førte dem ind i en lille bagstue og satte de forlangte levnedsmidler for dem, hvorpå han underrettede dem om, at de kunne få nattelogi der, og forlod det elskværdige par, som nu begyndte at tage for sig af retterne.

Nu lå denne bagstue lige bag ved skænkestuen og nogle få trin lavere, så at enhver, der var kendt med huset, ved at trække et gardin til side, som skjulte en enkelt rude i væggen i det sidstnævnte værelse, ikke alene kunne se ned på de gæster, der var i bagstuen, uden synderlig fare for selv at blive set, da ruden sad i en mørk krog af væggen, men kunne samtidig ved at lægge øret til skillerummet temmelig tydeligt høre, hvad de talte om. Værten i huset havde ikke haft sine øjne fem minutter borte fra dette kighul, og Barney var netop vendt tilbage, da Fagin på en af sine sædvanlige aftenvandring trådte ind i skænkestuen for at spørge efter nogle af sine unge lærlinge.

"Stille!" sagde Barney, "der er fremmede i værelset ved siden af."

"Fremmede!" gentog den gamle mand hviskende.

"Ja, og det er et par sære folk," tilføjede Barney, "fra landet, men noget for Dem, hvis jeg ikke tager meget fejl."

Fagin lod til at modtage denne underretning med megen spænding, hvorpå han steg op på en stol og holdt øjet til ruden, fra hvilken udkigspost han kunne se Claypole nyde koldt oksekød af fadet og porter af kruset og uddele homøopatiske doser af begge dele til Charlotte, der sad tålmodigt ved siden af ham og spiste og drak, hvad han undte hende.

"Aha!" hviskede jøden og vendte sig om til Barney, "jeg kan godt lide den fyr. Han kan blive os til nytte. Han forstår allerede at dressere tøsene. Vær så stille som en mus, lille ven, og lad mig høre, hvad de taler om."

Jøden satte atter øjet til ruden og lyttede, idet han lagde øret til skillerummet, opmærksomt og med et så snedigt og ivrigt udtryk i sit ansigt, at det gerne kunne have tilhørt en gammel nisse.

"Og nu agter jeg at spille en fin kavalier," sagde Claypole, idet han strakte benene og fortsatte en samtale, hvis begyndelse Fagin var kommet for sent til at høre. "Ingen fordømte gamle ligkister mere, Charlotte, men et rigtigt herreliv for mig. Har du lyst, skal du blive dame."

"Det kunne jeg nok have lyst til, søde ven," svarede Charlotte, "men pengeskuffer lader sig ikke tømme hver dag."

"Pokker i vold med pengeskuffer!" sagde Claypole, "der gives andre ting foruden pengeskuffer, som kan tømmes."

"Hvad mener du?" spurgte hans ledsagerinde.

"Lommer, syposer, huse, postvogne, banker," sagde Claypole, hvis mod øllet havde bragt til at stige.

"Men du kan ikke gøre alt det alene, søde ven."

"Jeg skal sørge for at komme i kast med dem, som kan det. De vil nok forstå at bruge os, enten på den ene eller den anden

måde. Du alene er jo lige så meget værd som halvhundrede andre fruentimmer. Jeg har aldrig set mage til snedig og underfundig tøs, som du kan være, når jeg giver dig lov til det."

"Gud, hvor det er dejligt at høre dig tale således!" udbrød Charlotte og trykkede et kys på hans grimme fjæs.

"Så, nu er det nok. Vær ikke alt for kærlig, fordi jeg har været studs imod dig," sagde Noa og rev sig løs med stor værdighed. "Jeg kunne have lyst til at være kaptajn for en eller anden bande gavtyve og kommandere dem og iagttage dem alle vegne, uden at de vidste af det. Det ville jeg synes om, når der var noget ordentligt at tjene ved det, og kan vi bare komme i kast med nogle af den slags, vil det endda være godt køb, om det så skal koste den tyvepundsnote, som du tog – især da vi ikke rigtig ved, hvorledes vi skal blive af med den."

Efter denne tale så Claypole i ølkruset med et nu dybsindigt udtryk, rystede dets indhold og nikkede nedladende til Charlotte, hvorpå han tog sig en slurk, som syntes i høj grad at kvæge ham. Han ville allerede til at tage sig endnu en, da han blev afbrudt, idet døren pludselig gik op, og en fremmed viste sig.

Den fremmede var Fagin, der så venlig ud og gjorde et meget dybt buk, idet han nærmede sig, og da han havde sat sig ved det nærmeste bord, forlangte han noget at drikke hos den grinende Barney.

"En behagelig aften, højstærede, men kold for den årstid," sagde Fagin og gned sig i hænderne. "De er fra landet, ser jeg."

"Hvordan kan De se det?" spurgte Noa.

"Vi har ikke sådan noget støv her i London," svarede jøden og pegede fra Noas sko hen på hans ledsagerindes og fra disse hen

på de to bylter.

"De er en klog mand," sagde Noa. "Hørte du det, Charlotte?"

"Ja, man kan såmænd nok have nødig at være klog i denne by," svarede jøden i en fortrolig hvisken, "det er både vist og sandt."

Jøden ledsagede denne ytring med at banke sig på siden af næsen med sin højre pegefinger, en bevægelse, som Noa prøvede på at efterligne, skønt ikke med fuldstændigt held, eftersom hans egen næse ikke var stor nok til det. Fagin syntes imidlertid at tyde dette, som om det tilkendegav fuld enighed med ham, og bød meget venskabeligt drikkevarerne om, da Barney kom ind med dem.

"Godt stof det!" sagde Claypole og smækkede med læberne.

"Men dyrt," sagde Fagin. "Den, som vil drikke det til hverdagsbrug, må ofte tømme en pengeskuffe, en lomme, en sypose, et hus, en postvogn eller en bank."

Ikke så snart hørte Claypole dette uddrag af hans egne ytringer, før han sank tilbage i stolen og så fra jøden hen på Charlotte med et ansigt, der blev helt askegråt af rædsel.

"Bryd Dem ikke om mig, min ven," sagde Fagin og rykkede sin stol nærmere. "Ha, ha, ha! Det var heldigt, at det kun var mig, som hørte Dem. Det var meget heldigt!"

"Det var ikke mig, som tog pengene," stammede Noa, der nu ikke længere strakte benene ud som en fin kavaler, men, så godt han kunne, samlede dem inde under sin stol, "det var hende, og du har dem endnu, Charlotte. Du ved selv, at du har dem."

"Det gør ikke noget, hvem der tog dem, eller hvem der har dem, gode ven," svarede Fagin, som ikke des mindre iagttog

pigen og de to bylter med et falkeblik. "Jeg giver mig selv af med den slags og kan godt lide Dem for det."

"Hvad giver De Dem af med?" spurgte Noa, idet han kom lidt til sig selv igen.

"Med den slags forretninger, og det gør folkene her i huset med. De har truffet sømmet på hovedet og er så sikker her, som De vel kan være. Der er ikke et sikrere sted i hele byen end 'Krøblingerne', det vil sige, når jeg tillader det, og da jeg nu synes godt om Dem og det unge fruentimmer, har jeg givet mine ordrer, og De kan være rolig."

Noas sjæl var måske rolig efter den forsikring, men hans legeme var det visselig ikke, for han vred og krympede sig i forskellige uformelige stillinger, mens han iagttog sin ny ven med en blanding af frygt og mistanke.

"Jeg vil sige Dem noget mere," fortsatte jøden efter at have beroliget pigen ved hjælp af venskabelige nik og en opmuntrende mumlen. "Jeg har en ven, som jeg tror, kan opfylde Deres kæreste ønske og bringe Dem på den rette vej, så at De kan vælge det fag, De mener vil passe bedst for Dem i starten, mens De lærer alle de andre at kende."

"De taler, som om det var Deres alvor," svarede Noa.

"Hvad nytte kunne jeg have af at spørge?" sagde jøden og trak på skulderen. "Men hør, lad mig tale et par ord med Dem udenfor."

"Det er ikke nødvendigt, at vi gør os den ulejlighed at flytte os," sagde Noa og strakte efterhånden benene ud fra sig igen. "Hun kan bringe tøjet ovenpå så længe. Tag bylterne, Charlotte."

Charlotte adlød denne befaling, som blev givet med stor majestæt, uden ringeste indsigelse og skyndte sig, det bedste

hun kunne, bort med pakkerne, mens Noa holdt døren åben og lyste hende ud. "Hun lystrer så tåleligt, ikke sandt?" spurgte han, idet han atter satte sig, i samme tone som en jæger, der har tæmmet et vildt dyr.

"Brillant!" svarede Fagin og klappede ham på skulderen. "De er et geni, min ven."

"Ja, var jeg ikke det, ville jeg sagtens ikke være her," svarede Noa. "Men hun kommer igen, hvis De spilder tiden."

"Nå, hvad mener De?" sagde jøden. "Hvis De synes om min ven, kan De så gøre noget bedre end at forene Dem med ham?"

"Nej, når han bare har en god forretning. Det er det, det gælder om," svarede Noa og blinkede med et af sine små øjne.

"Formanden," sagde jøden, "beskæftiger en mængde mennesker og har det allerbedste selskab i hele faget."

"Ægte londonere?" spurgte Claypole.

"Ikke en af dem er fra landet, og jeg tror ikke, at han en gang på min anbefaling vil have Dem, hvis han ikke netop for øjeblikket havde mangel på medhjælpere," svarede jøden.

"Bliver jeg nødt til at punge ud?" sagde Noa og slog på sine bukselommer.

"Det lader sig umuligt gøre på anden måde," svarede Fagin fast.

"Men tyve pund – det er dog mange penge."

"Ikke, når det er en seddel, man ikke kan blive af med," indvendte Fagin. "Nummeret og dato er vel opskrevet, og betalingen stoppet i banken. Den er ikke meget værd for ham, da den må sendes ud af landet og sælges med tab."

"Hvornår kan jeg få ham i tale?" spurgte Noa tøvende.

"I morgen formiddag."

"Hvor?"

"Her."

"Hm," sagde Noa. "Hvor stor er lønnen?"

"Et liv som en fin herremand – fri kost og logi med tobak og brændevin – og halvdelen af, hvad De selv og det unge fruentimmer tjener."

Om Noa Claypole, hvis griskhed var temmelig stor, ville have taget imod endog disse strålende vilkår, hvis han havde været et fuldstændig frit væsen, er meget tvivlsomt, men da han huskede på, at det i tilfælde af afslag fra hans side stod i hans nys vens magt uden videre at udlevere dem til retfærdigheden, gav han efter og sagde, at han nok troede, han ville.

"Men ser De," sagde Noa, "da *hun* er flink, ville *jeg* helst påtage mig noget, der var rigtig let."

"En smule fornøjelsesarbejde?" sagde Fagin.

"Ja, netop," svarede Noa. "Hvad tror De, at der bedst vil passe sig for mig? Noget, der ikke tager alt for stærkt på kræfterne og heller ikke er alt for farligt. Det er netop tingen, ser De."

"Jeg hørte Dem tale om at udspionere de andre, gode ven," sagde jøden, "og min ven trænger til en person, som kan skille sig godt ved dette."

"Ja, jeg talte rigtig nok om det og vil heller ikke have noget imod nu og da at lade mig bruge til det," svarede Claypole langsomt, "men det kaster ikke noget af sig, vel?"

"Nej, det er sandt," sagde jøden eftertænksomt, eller idet han lod, som om han tænkte efter, "det gør det rigtig nok ikke."

"Hvad mener De da?" spurgte Noa og så spændt ham. "Noget, der skal snedighed til, men som er temmelig sikkert og ikke

forbundet med synderlig større fare, end om man blev hjemme."

"Hvad mener De om de gamle damer?" spurgte jøden, "der kan tjenes en del ved at snappe deres poser og pakker fra dem og smutte om hjørnet."

"Men skråler de ikke, og kradser de ikke undertiden?" spurgte Noa og rystede på hovedet. "Jeg tror ikke, at det vil være noget for mig. Er der ikke noget andet?"

"Stop," sagde jøden og lagde sin hånd på Noas knæ. "Hvalpearbejdet."

"Hvad er det?" spurgte Claypole.

"Hvalpene, gode ven, er de små børn, som går ærinder for deres mødre med sixpencer og shillinger, og arbejdet er at tage deres penge fra dem – de går altid med dem i hånden – og så kaste dem omkuld i rendestenen og ganske roligt gå sin vej, som om det ikke var andet end et barn, der var faldet og havde stødt sig. Ha, ha, ha!"

"Ha, ha, ha!" udbrød Claypole og sparkede i sin henrykkelse ud med benene. "Ja, det er netop noget for mig!"

"Det tror jeg med," svarede Fagin, "og De kan få nogle gode distrikter i Camden Town og Battle Bridge og der omkring, hvor de altid løber ærinder, og der kan de rive så mange hvalpe over ende om dagen, som De vil. Ha, ha, ha!"

Med disse ord puffede Fagin Claypole i siden, og begge istemte en lydelig og langvarig latter.

"Nå, nu er det altså i orden!" sagde Noa, da han var kommet til sig selv igen, og Charlotte var vendt tilbage. "Hvad tid i morgen skal det være?"

"Er klokken ti Dem tilpas?" spurgte jøden og tilføjede, da Claypole havde nikket: "Hvilket navn skal jeg nævne for min gode ven?"

"Mr. Bolter," svarede Noa, der havde forberedt sig på et sådant spørgsmål. "Mr. Morris Bolter. Dette er mrs. Bolter."

"Mrs. Bolters ydmyge tjener," sagde Fagin og bukkede med komisk høflighed. "Jeg håber snart at skulle gøre hendes nærmere bekendtskab."

"Hører du ikke, hvad herren siger, Charlotte?" tordnede Noa.

"Jo, kære Noa," svarede mrs. Bolter og strakte hånden ud.

"Noa er mit kælenavn," sagde Morris Bolter, forhen Claypole, til jøden. "De forstår mig nok?"

"Ja vist, ja vist, jeg forstår Dem nok," svarede Fagin, idet han for en gangs skyld talte sandhed. "God nat, god nat!"

Med mange farvel og gode ønsker gik Fagin sin vej, og Noa oplyste nu Charlotte om overenskomsten med al den stolthed og overlegenhed, der sømmede sig for, ikke alene et medlem af det stærke køn, men samtidig en kavalier, som forstod at vurdere den værdighed at få ansættelse i hvalpefaget i London og omegn.

42. Hvorledes den snedige Lurendrejer kom i forlegenhed

"Så det var altså Dem selv, der var Deres ven?" spurgte Claypole, også kaldet Bolter, da han som følge af den trufne aftale næste dag indfandt sig i jødens hus, "jeg tænkte det nok i går aftes!"

"Enhver er sin egen ven, min kære, unge mand," svarede jøden med sit mest indsmigrende grin. "Ingen har så god en ven som en selv."

"Jo, somme tider," svarede Bolter med en erfaren mands mine. "Visse folk har ingen værre fjender end dem selv, ved De nok."

"Tro ikke det," sagde jøden. "Når et menneske er sin egen fjende, er det kun, fordi han holder alt for meget af sig selv, og ikke fordi han bryder sig mere om andre end om sit eget jeg. Pyt! Der gives ikke den slags ting i verden."

"I det mindste burde det ikke være tilfældet, om det også er det," svarede Bolter.

"Det er klart som dagen," sagde jøden. "Nogle taskenspillere siger, at nummer tre er det magiske tal, og andre, at nummer syv er det. Men ingen af delene er det, min ven. Det er nummer ét."

"Ha, ha, ha! – Nummer ét leve!"

"I et lille samfund som vort, min ven," sagde jøden, der fandt det nødvendigt at udvikle denne sætning, "har vi et almindeligt nummer ét. Det vil sige, De kan ikke regne Dem selv for

nummer ét, uden også at regne mig og alle de andre unge mennesker for det."

"Det var som pokker!"

"Ser De," fortsatte jøden, som om han ikke mærkede denne afbrydelse, "vi er blandet således sammen og så nøje forenede i vort fælles vel, at det må være således. Det er f.eks. Deres hensigt at sørge for nummer ét, det vil sige Dem selv."

"Ja, bestemt, det har De ret i."

"Godt, men De kan ikke sørge for Dem selv som nummer ét, uden samtidig at sørge for mig som nummer ét."

"Som nummer to, mener De," sagde Bolter meget egenkærligt.

"Nej, jeg gør ikke," indvendte jøden. "Jeg er af samme vigtighed for Dem, som De selv er."

"Hør," faldt Bolter ham i talen. "De er en meget pæn mand, og jeg kan meget godt lide Dem, men endnu er dog venskabet heller ikke så hedt imellem os."

"Tænk Dem lidt om," sagde jøden, idet han trak på skulderen og strakte hænderne ud. "De har gjort noget, som er meget smukt, og som jeg holder af Dem for, men samtidig noget, som let kunne lægge det halsbind om Deres hals, der er så let at binde, men så vanskeligt at løse. Rent ud sagt – strikken."

Bolter førte hånden op til sit halstørklæde, som om han fandt det trykkende stramt, og mumlede en indrømmelse, der var betinget i tone, om end ikke i indhold.

"Galgen," blev Fagin ved, "galgen, min ven, er en styg vejviser, som peger hen på en meget kort og skarp vending, der har standset manganen brav karls løbebane på den brede landevej. At

holde Dem på den banede vej langt borte fra galgen er formålet nummer ét for Dem."

"Det er det naturligtvis. Men hvorfor taler De om sådanne ting?"

"Kun for tydeligt at vise Dem min mening," sagde jøden, idet han trak øjenbrynene i vejret. "For at kunne dette stoler De på mig, og for at holde min lille forretning gående stoler jeg på Dem. Det første er Deres nummer ét, og det andet er mit nummer ét. Jo større pris De sætter på Deres nummer ét, des omhyggeligere må De være for mit nummer ét, og således kommer vi til sidst til, hvad jeg først sagde Dem, at hensynet til nummer ét holder os alle sammen og må gøre det, hvis vi ikke alle til hobe skal gå til grunde i selskab med hinanden."

"Ja, det er sandt," svarede Bolter tankefuldt. "De er en snedig gammel knark."

Fagin så med glæde, at denne godkendelse af han evner ikke var en tom lovtale, men at hans kløgtige snilde virkelig havde gjort indtryk på hans rekrut, hvilket var af største vigtighed lige fra begyndelsen af. For nu at styrke et så gavnligt og ønskeligt indtryk slog han hovedet på sømmet ved temmelig udførligt at lære ham størrelsen og omfanget af sin virksomhed at kende, idet han sammenblandede digt og sandhed således, som han fandt det hensigtsmæssigt, og brugte begge med så megen kunst, at Bolters ærbødighed synligt voksede og samtidig fik en tilsætning af en nyttig frygt, som det var højst ønskeligt at vække hos ham.

"Det er denne gensidige tillid, vi nærer til hinanden, som trøster mig under de tungeste tab," sagde jøden. "Jeg mistede min bedste medhjælper i går morges."

"De mener da vel ikke, at han døde?"

"Nej, nej, så galt var det ikke. Slet så galt var det ikke."

"Hvad, blev han da –"

"Kaldt bort? Ja, han blev kaldt bort."

"I et meget nødvendigt ærinde?"

"Nej, ikke så meget nødvendigt endda. Han blev beskyldt for at have prøvet på at tømme en lomme, og man fandt en sølvsnustobaksdåse hos ham – hans egen, min ven, hans egen, for han snusede selv og holdt meget af det. Man har udsat hans sag til i dag, da man troede at kende dåsens ejer. Ak, han var halvhundrede dåser værd, og jeg ville gerne give deres fulde værdi for at få ham tilbage. De skulle have kendt Lurendrejeren, min ven, ham skulle De have kendt!"

"Nå, jeg lærer ham vel at kende, ikke sandt?"

"Jeg tvivler på det," svarede jøden med et suk. "Får de ingen beviser imod ham, bliver det kun en summarisk dom, og så kan vi ham tilbage igen om en seks ugers tid, men i modsat fald kommer han til at gøre en lang rejse. De skulle vide, hvilken snild gut han er. Han kommer til at rejse. De lader ikke den snedige slippe med mindre end en rejse."

"Hvad mener De med denne rejse?" spurgte Bolter. "Hvad kan det nytte, at De taler således til mig? Hvorfor snakker De ikke således, at jeg kan forstå Dem?"

Mens Fagin ville til at oversætte disse gådefulde udtryk i det almindelige tungemål, hvorved Bolter ville være kommet til kundskab om, at de var en omskrivning af "deportation på livstid", blev samtalen afbrudt ved, at Bates trådte ind med hænderne i bukselommerne og ansigtet i halvt komiske, halvt tungsindige folder.

"Det er forbi, Fagin," sagde Charley, efter at han og hans ny kammerat var blevet forestillede for hinanden.

"Hvad mener du?" spurgte jøden med skælvende læber.

"De har fundet den mand, der ejer dåsen. To eller tre andre vil møde for at bevidne, hvem han er, og den snedige bliver indskrevet til en udenlandsrejse. Jeg må have et sæt sørgeklæder, Fagin, og flor om hatten, når jeg gør ham min afskedsvisit. At tænke sig Jack Dawkins – lune Jack – Lurendrejeren – den snedige Lurendrejere gøre en udenlandsrejse for en lumpen dåses skyld til to og en halv pence! Jeg ville aldrig have troet, at han havde gjort det for mindre end et guldur med kæde og signeter i det ringeste. Og hvorfor stjal han ikke fra en eller anden rig, gammel herre alt, hvad han ejede, så at han kunne rejse ud som en rigtig fin herre, og ikke som en simpel lommetyv uden hæder og værdighed!"

Med dette udbrud af medfølelse for sin ulykkelige ven satte Bates sig på den nærmeste stol med en ærgerlig og modfalden mine.

"Hvad er det for en snak, at han hverken har hæder eller værdighed?" udbrød Fagin med et forbitret blik på sin lærling. "Har han ikke altid været den dygtigste af jer alle? Er der måske nogen, der kan sammenlignes med ham, hvad?"

"Nej!" svarede unge Bates med en stemme, der var hæs af sorg.

"Nå, hvad vrøvler du så for?" svarede jøden vredt. "Hvad flæber du for?"

"Fordi det ikke står i forhøret," sagde Charley, der i sin bitre sorg bød sin ærværdige ven trods, "fordi det ikke kan komme ind i forhøret. Fordi ingen vil få at vide halvdelen af, hvad han

var. Hvorledes vil han komme til at stå i New Gate forbryderfortegnelsen? Måske kommer han der slet ikke. Åh, sikken et stød det dog er!"

"Ha. Ha, ha!" udbrød jøden, idet han rakte sin højre hånd frem og vendte sig om mod Bolter med en fnisen, der rystede ham, som om han havde fået apopleksi. "Se, hvor stolte De er af Deres fag, min ven! Er det ikke skønt?"

Bolter nikkede, og efter at jøden i nogle sekunder med synlig tilfredsstillelse havde iagttaget Charley Bates' sorg, gik han hen til denne unge fyr og klappede ham på skulderen.

"Frisk mod, Charley, det kommer nok for dagen. Det kommer ganske sikkert for dagen. De vil alle få at vide, hvilken snild fyr han var. Han vil selv vise det og ikke gøre sine gamle kammerater og sine lærere skam. Og husk på, hvor ung han er! Hvilken udmærkelse, Charley, at blive deporteret i hans alder!"

"Ja, det er en ære – det er det!" sagde Charley lidt trøstet.

"Han skal få alt, hvad han ønsker," fortsatte jøden. "Han skal blive holdt i stenkrugken som en fin herre, Charley, med øl hver eneste dag og penge i lommen til at spille plat og krone med, hvis han ikke tør bruge dem til andet."

"Nej, skal han?" råbte Charley.

"Ja, det skal han, og vi vil tage en prokurator – en med rigtig dygtigt mundlæder – som skal forsvare ham, og han skal selv holde en tale, hvis han har lyst, og vi skal bese det alt sammen i aviserne – 'den snedige Lurendrejer – stormende latter – her skoggerlo retten' – hvad, Charley, hvad?"

"Ha, ha, ha!" lo Bates. "Hvilke løjer, Fagin! Og hvor den snedige vil drille Dem, hvad?"

"Vil?" udbrød jøden. "Han skal – han gør det!"

"Ja vist, det gør han!" gentog Charley og gned sig i hænderne.

"Jeg synes, at jeg ser ham nu," sagde jøden og fæstede sine øjne på sin lærling.

"Det gør jeg med," råbte Charley, "ha, ha, ha! Det gør jeg. Jeg ser det hele for mine øjne, på min ære, gør jeg ikke, Fagin! Sikke løjer, sikke ypperlige løjer! Alle de store parykker gør sig umage for at se højtidelige ud, men Jack Dawkins taler så fortroligt og gemytligt til dem, som om han var dommerens egen søn, der holder en tale efter middagsbordet – ha, ha, ha!"

Jøden havde virkelig rettet sig så snildt efter sin unge vens excentriske natur, at Bates, der i begyndelsen havde været tilbøjelig til at holde den fængslede Lurendrejer for et offer, nu opfattede ham som hovedskuespilleren i et ualmindelig humoristisk optrin og ligefrem blev ganske utålmodig efter, at den tid skulle komme, da hans gamle kammerat skulle få en så god lejlighed til at lægge sine talenter for dagen.

"Vi må på en eller anden snild måde se at få at vide, hvorledes han kommer fra det i dag," sagde Fagin. "Lad mig tænke mig om."

"Skal jeg gå derhen?" spurgte Charley.

"Ikke for alt i verden," svarede jøden. "Er du gal, min ven, bindegal, siden du netop vil gå derhen, hvor –? Nej, Charley, nej. Det er nok at miste en ad gangen."

"Da vil De dog vel ikke selv gå derhen?" sagde Charley med en polisk skelen.

"Det lader sig ikke ret vel gøre," svarede Fagin og rystede på hovedet.

"Hvorfor sender De så ikke denne ny fyr derhen?" spurgte Bates og lagde sin hånd på Noas arm, "der er jo ingen, som

kender ham."

"Ja, hvis han ikke har noget imod det," sagde jøden.

"Noget imod det! Hvad skulle han vel have imod det?"

"Egentlig intet," sagde Fagin og henvendte sig til Bolter.

"Her har jeg dog også et ord at tale med," sagde Noa, idet han nærmede sig døren og med en slags tænksom uro rystede på hovedet. "Nej tak, det skal jeg ikke have noget af. Det hører ikke til mit fag."

"Hvilket fag har han fået, Fagin?" spurgte Bates og iagttog Noas leddeløse skikkelse med stort mishag. "Er det måske hans fag at stikke af, når der er ugler i mosen, og at spise al provianten, når der ingen fare er på færde?"

"Det kan jo være Dem det samme," svarede Bolter, "og vær ikke næsvis mod Deres overmand, min dreng, ellers kunne det let gå Dem galt."

Unge Bates lo så umådeligt over denne stolte trussel, at det varede noget, før Fagin kunne lægge sig imellem og forestille Bolter, at han ikke udsatte sig for mindste fare ved at gå hen på politikammeret, for da der endnu ikke var indløbet nogen beretning om den historie, han havde indladt sig på, eller nogen beskrivelse af hans person, var det højst sandsynligt, at han ikke en gang var mistænkt for at have tyet til hovedstaden for at søge skjul, og når han var tilbørligt forklædt, kunne han lige så trygt besøge politikammeret som noget andet sted i London, da det ville være det sidste af alle, hvorhen man ville tro, at han gik af sin egen fri vilje.

Dels på grund af disse forestillinger, men i en langt højere grad på grund af sin frygt for jøden, samtykkede Bolter omsider, skønt såre ugerne, i at påtage sig hvervet. Efter Fagins

anvisning ombyttede han sine egne klæder med en fragtmands bluse, manchestersknæbenklæder og lædergamacher, hvilke genstande jøden havde på rede hånd, ligesom han også blev forsynet med en filthat og en lang pisk. I denne dragt skulle han drive op på kammeret, således som en landsbykarl rimeligvis ville gøre for at tilfredsstille sin nysgerrighed, og da han var tilstrækkelig kejtet, klodset og knoklet, nærede Fagin ingen frygt for, at han ikke ville spille denne rolle til fuldkommenhed.

Efter disse forberedelser blev han underrettet om de fornødne tegn og mærker, hvorpå han kunne kende den snedige Lurendrejer, og så førte Bates ham gennem mørke og krumme gader, indtil et ganske kort stykke fra Bow Street. Da Charley nøjagtigt havde beskrevet ham, hvor politikammeret lå, og meddelt ham en mængde oplysninger om, hvorledes han skulle gå op ad gaden og, når han var kommet ind i gården, søge døren oven for trappen på højre hånd og tage hatten af, idet han trådte ind i salen, bad han ham skynde sig af sted og lovede at vente på ham der, hvor de skiltes ad.

Noa Claypole fulgte punktligt de modtagne anvisninger, som, da Bates var nøje kendt med stedforholdene, var så tydelige, at han var i stand til at komme ind i retten uden at spørge sig for eller være blevet standset undervejs, han blev skubbet ind imellem en masse mennesker, for det meste kvinder, der var pakket sammen i en skidden, beklumret sal, i hvis øverste del der var en med skranke afsondret forhøjning med et aflukke til fangerne til venstre op mod væggen, et andet til vidnerne i midten og en pult til dommeren til højre, hvilket sidstnævnte højtidelige sted var omgivet med et skillerum, som skjulte dommerbænken for de uindviedes blikke og overlod det

til den simple hob at forestille sig retfærdighedens hele majestæt.

I fangeaflukket var der kun et par fruentimmer, som nikkede til deres beundrende veninder, mens retsskriveren oplæste nogle vidneforklaringer for et par politibetjente, og en simpelt klædt person, der bøjede sig over bordet. En slutter stod og støttede sig op til aflukket og gned sig tankeløst på næsen med en stor nøgle, undtagen når han undertrykte en utilbørlig snakkelyst blandt dagdriverne ved at påbyde tavshed, eller så barsk op for at befale et fruentimmer "at bære den unge ud," når rettens værdighed blev forstyrret af nogle svage, halvt kvalte skrig af et magert pattebarn. I salen lugtede der muggent og usundt, væggene var tilsølede, og loftet sort. På kamingesimsen stod en gammel tilrøget buste og oven over aflukket et tilstøvet ur, den eneste ting der på stedet, som syntes at være, som den skulle, for last eller fattigdom eller et fortroligt kendskab til begge dele havde efterladt en plet på alt levende, der næppe var mindre ubehagelig end det tykke lag fedt, hvormed enhver livløs genstand var overtrukket.

Noa så sig ivrig om efter Lurendrejerer, men skønt der var flere fruentimmer til stede, som meget godt kunne gå for at være denne udmærkede personligheds mødre eller søstre, og mere end en mand med føje kunne antages at have en stærk lighed med hans fader, var der dog ingen at se, som svarede til den beskrivelse, der var givet ham af Dawkins. Han ventede i spændt forventning, indtil fruentimmerne, hvis sag blev udsat, spankulerede bort, og kom derpå hurtigt ud af sin uvished ved fremstillingen af endnu en arrestant, som han straks indså ikke kunne være nogen anden end Lurendrejerer.

Dot var virkelig også Dawkins, der vandrede ind i retssalen med de store frakkeærmer opsmøgede som sædvanlig, den venstre hånd i lommen og sin hat i den højre. Han gik foran slutteren med en aldeles ubeskrivelig, rullende gang, og idet han tog plads i aflukket, forlangte han med lydelig stemme at blive underrettet om, hvorfor han var blevet bragt i denne skammelige situation.

"Vil du holde mund!" sagde slutteren.

"Jeg er englænder, skulle jeg tro," svarede Lurendrejer.

"Hvor er mine privilegier?"

"Du får tidsnok dine privilegier," sagde slutteren, "og det med peber og salt til oven i købet."

"Jeg gad nok se, hvad indenrigsministeren vil sige til disse tyvetrækkere, hvis man nægter mig dem," svarede Dawkins.

"Nå, hvad skal alt dette sige? Jeg vil være dommerne meget taknemmelig, om de snart ville afgøre denne lille sag og ikke opholde mig, mens de læser avisen; for jeg skal møde en herre til en bestemt tid i City, og da jeg er en mand af ord og meget punktlig i forretningssager, går han sin vej, hvis jeg ikke kommer til det aftalte klokkeslæt, og så vil der måske ikke blive anlagt erstatningssøgsmål mod dem, der har holdt mig tilbage, hvad behager? Nej, Gud bevares!"

Derpå opfordrede Lurendrejer, idet han lod, som om han var meget nøjeregnende med hensyn til de forhandlinger, som senere skulle finde sted, slutteren til at sige ham navnene på de to gamle kegler, der sad på dommerbænken, hvilket kildrede tilskuerne i den grad, at de lo næsten lige så hjerteligt, som unge Bates ville have gjort, hvis han havde hørt spørgsmålet.

"Stille der!" råbte slutteren.

"Hvad er den meste sag?" spurgte en af dommerne.

"Et lommetyveri, Deres Velbårenhed."

"Har denne dreng været her før?"

"Han burde have været her mange gange," svarede slutteren, "og har så godt som været alle andre steder. Jeg kender ham, Deres Velbårenhed."

"Nå, så De kender mig, hvad behager?" udbrød den snedige, idet han optegnede denne påstand. "Meget vel, det er i ethvert tilfælde en forklejning af mit gode navn og rygte."

Herover opstod der atter en latter, og endnu en gang råbte slutteren: "Stille!"

"Nå, hvor er vidnerne?" spurgte skriveren.

"Ja det er rigtigt," tilføjede Lurendrejeren, "Hvor er de? Jeg kunne have lyst til at se dem."

Dette ønske blev øjeblikkelig opfyldt, for en politibetjent trådte frem og forklarede, at han havde set fangen under et opløb gøre et forsøg med en ukendt herres lomme og tage et lommetyverklæde op af den, men da det havde været meget gammelt, havde han atter lagt det i lommen efter at have tørret sig med det. Af denne grund havde han anholdt Lurendrejeren, så snart han havde kunnet komme hen til ham, og da samme Lurendrejer var blevet ransaget, havde han haft en sølv-snustobaksdåse hos sig med ejerens navn graveret på låget. Denne var blevet fundet ved hjælp af vejviseren og bragt til stede, og han gjorde nu ed på, at dåsen var hans, og at han havde savnet den den foregående aften, i samme øjeblik han var kommet ud af den omtalte trængsel. Han havde ligeledes lagt mærke til en ung person, der havde haft meget travlt med at bane sig vej i trængslen, og denne unge person var fangen.

"Har du noget at spørge dette vidne om, dreng?" sagde dommeren.

"Det ville være under min værdighed at nedlade mig til en samtale med ham," svarede Lurendrejerens.

"Har du i det hele noget at sige?"

"Hører du ikke, at Hans Velbårenhed spørger, om du i det hele har noget at sige?" spurgte slutteren, idet han, da Lurendrejerens tav stille, puffede til ham med albuen.

"Om forladelse," sagde Lurendrejerens og så op med en åndsfraværende mine. "Talte De til mig, min gode mand?"

"Jeg har aldrig set mage til forhærdet ung landstryger, Deres Velbårenhed," sagde betjenten med et grin. "Agter du at sige noget, unge gavtyv?"

"Nej," svarede Lurendrejerens, "ikke her, for dette er ingen butik for retfærdighed, og desuden spiser min prokurator i dag frokost med viceformanden i Underhuset. Men jeg skal nok sige noget på et andet sted, og det vil også både han og en talrig og anset kreds af venner, der skal få disse tyvetrækkere til at ønske, at de aldrig var blevet født, eller at de havde ladet deres egne tjenere hænges dem op på deres egne hatteknager, før de gik ud i morges for at forhøre mig. Jeg skal –"

"Det er nok! Han er tilstrækkelig overbevist," afbrød skriverens ham. "Før ham bort."

"Følg med," sagde slutteren.

"Ja, jeg skal følge med," svarede Lurendrejerens og børstede sin hat med håndfladen. "Åh!" (til dommerbænken) "det nytter ikke, at I ser så forskrækkede ud. Jeg vil ingen nåde vise jer, ikke så meget som for en halv penny. I skal komme til at bøde for det, godtfolk. Jeg ville ikke være i jeres sted for meget godt! Jeg

ville ikke lade mig sætte i frihed, om I så faldt på knæ og tiggede mig om det. Kom, før mig til fængslet. Jeg er færdig."

Med disse ord lod Lurendrejerer sig trække bort ved kraven, idet han, indtil de var kommet ud i gården, truede med at bringe sagen for parlamentet, hvorpå han med stor munterhed og selvtilfredshed grinede betjenten lige op i ansigtet.

Da Noa havde set ham blive indespærret i en lille celle for sig selv, skyndte han sig, det bedste han kunne, tilbage til det sted, hvor han havde forladt Bates, og efter at han havde ventet her nogen tid, kom også denne unge fyr, der klogeligt havde undladt at vise sig, før han omhyggeligt havde set sig om fra en sikker krog og overbevist sig om, at ingen næsvis person havde fulgt hans ny ven i hælene.

De ilede nu begge tilbage for at bringe Fagin den oplivende efterretning, at Lurendrejerer havde gjort sin opdragelse al mulig ære og indlagt sig et berømmeligt navn.

43. Nancy skal indfri sit løfte til Rose Maylie. Hun svigter. Noa Claypole bruges af Fagin til en hemmelig udsendelse

Hvor indviet Nancy end var i alle snedighedens og forstillelsens kunster, kunne hun dog ikke ganske skjule den virkning, som hendes adfærd gjorde på hendes sind. Hun huskede på, at både den listige jøde og den rå Sikes i den fuldeste overbevisning om, at hun var pålidelig og hævet over deres mistanke, havde betroet hende planer, der var blevet holdt skjulte for alle andre. Så skændige disse planer, så desperate deres ophavsmænd end havde været, og hvor bitre hendes følelser end var mod jøden, der skridt for skridt havde ført hende ned i en afgrund af forbrydelser og elendighed, hvorfra der ingen frelse fandtes, var der dog øjeblikke, da hun følte en slags nag over, at hendes meddelelser kunne bringe ham i den jernhånd, han så længe havde undgået, og at han til sidst – skønt han dog havde fortjent en sådan skæbne – kunne falde ved hendes medvirkning.

Men dette var kun uklare forestillinger. Hun var ikke i stand til ganske at løsrive sig fra sine gamle kammerater og omgivelser, men var dog i stand til at holde fast ved et vist, fast formål og var bestemt på ikke at lade sig bortlede derfra af noget som helst hensyn. Hendes frygt for Sikes ville have været

en kraftigere tilskyndelse til at vige tilbage, mens det endnu havde været tid, men hun havde sat det vilkår, at hendes hemmelighed skulle blive strengt bevaret. Hun havde ikke efterladt nogen tråd, der kunne lede til hans opdagelse. Hun havde for hans skyld afslået et tilflugtssted mod al den brøde og last, der omgav hende, og hvad kunne hun gøre mere? Hendes beslutning stod fast.

Skønt alle hendes åndelige kampe endte med denne overbevisning, trængte de sig hende dog atter og atter på og efterlod også spor. I løbet af nogle ganske få dage blev hun bleg og mager. Undertiden ænsede hun hverken, hvad der foregik for hendes øjne, eller deltog i samtaler, hvor hun tidligere ville have været den mest højrøstede. Til andre tider lo hun uden at være munter og gjorde støj uden grund og hensigt. Og så kunne hun igen – ofte kun et øjeblik derefter – sidde tavs og modfalden og grublende, med hovedet støttet på sine hænder, mens den anstrengelse, hvormed hun fattede sig, viste endnu tydeligere end disse tegn, at hun var ilde til mode, og at hendes tanker var optaget af ting, som var helt forskellige og langt borte fra hendes omgivers samtale.

Det var søndag aften, og den nærmeste kirkeklokke slog fuldt slag. Sikes og jøden talte sammen, men holdt op for at lytte. Pigen så op fra den lave skammel, hvorpå hun var krøbet sammen, og lyttede ligeledes. Ellevel!

"En time før midnat," sagde Sikes, idet han trak rullegardinet op for at se ud, og satte sig derpå ned igen. "Og mørkt og tåget samtidig. En god nat til at gøre en forretning i."

"Ak!" sukkede jøden. "Hvor det er skade, at der ingen er for hånden."

"Det har De det i," svarede Sikes barsk. "Det er skade, for jeg er oplagt til det."

Jøden sukkede og rystede modfalden på hovedet.

"Vi må se at indhente det forsømte, når tingene først er kommet i den rigtige gænge, det er alt, hvad jeg kan sige," sagde Sikes.

"Det er den rette måde af tale på, min ven," svarede jøden og vovede at klappe ham på skulderen. "Det gør mig godt at høre Dem."

"Gør det Dem godt?" råbte Sikes. "Nå, ja såmænd."

"Ha, ha, ha!" lo jøden, som om han følte sig lettet endog ved denne indrømmelse. "I aften ligner De Dem selv, Bill, ganske Dem selv!"

"Jeg er ikke til mode, som om det er mig selv, når De lægger denne visne, gamle klo på min skulder. Tag den bort," sagde Sikes og rystede jødens hånd af sig.

"Gør den Dem nervøs? Minder den Dem måske om at blive nappet, Bill?" spurgte jøden, fast besluttet på ikke at føle sig fornærmet.

"Den minder mig om at blive nappet af Djævelen," svarede Sikes, "ikke af politiet. Der har aldrig været en mand til med et ansigt som Deres, undtagen det skulle være Deres fader, og han svider nu sagtens sit stride, røde skæg, med mindre De er kommet lige af Djævelen selv, uden at der har været nogen fader imellem jer, hvilket slet ikke skulle undre mig."

Fagin gav intet svar på denne lovtale, men trak Sikes i ærmet og pegede på Nancy, der under den foregående samtale havde taget sin hat på og nu var i færd med at gå.

"Halløj!" råbte Sikes, "hvor vil du hen på denne tid af natten, Nancy?"

"Ikke langt."

"Hvad er det for et svar?" sagde Sikes. "Hvor vil du hen?"

"Ikke langt, sagde jeg jo."

"Og jeg sagde hvorhen," sagde Sikes, "kan du ikke høre?"

"Jeg ved ikke selv hvorhen," svarede pigen.

"Du ved det godt," sagde Sikes mere af stridighed, end fordi han virkelig havde noget imod, at pigen gik, hvorhen hun ville.

"Intet sted hen. Sæt dig."

"Jeg er ikke rask, det har jeg jo sagt," svarede pigen. "Jeg trænger til lidt frisk luft."

"Stik hovedet ud af vinduet og træk frisk luft der!"

"Der er ikke frisk luft nok. Jeg må ud på gaden."

"Det får du ikke lov til," svarede Sikes, og med denne forsikring rejste han sig, lukkede døren og rev hatten af hovedet på hende og kastede den op på et gammelt skab. "Så," sagde tyven, "bliv nu rolig, hvor du er."

"En hat kan ikke holde mig tilbage," sagde pigen og blev ganske bleg. "Hvad mener du, Bill? Ved du, hvad du gør?"

"Om jeg ved hvad –!" udbrød Sikes og vendte sig om mod Fagin, "hun må være gået fra forstanden, ellers ville hun ikke vove at tale således til mig."

"Du kan drive mig til en fortvivlet gerning," mumlede pigen og lagde begge hænderne på brystet for ligesom med magt at holde et eller andet voldsomt udbrud tilbage. "Lad mig gå, hører du – på minuttet – straks –"

"Nej!" brølede Sikes.

"Sig, at han skal lade mig gå, Fagin! Det må han helst gøre. Det vil være bedst for ham. Hører du?" råbte Nancy og stampede i gulvet.

"Om jeg hører?" gentog Sikes og vendte sig om på stolen for at se på hende. "Ja, og hvis jeg hører dig et halvt minut til, skal hunden tage et tag i din strube, så at noget af denne skrålen skal fare ud med det samme. Hvad går der ad dig, din tøjte, hvad er der?"

"Lad mig gå," sagde pigen i den indstændigste tone hun satte sig på gulvet foran døren og fortsatte: "Lad mig gå, Bill. Du ved ikke, hvad du gør – nej du ved sandelig ikke. Kun en time – lad mig – å, lad mig!"

"Jeg vil lade mig radbrække led for led," råbte Sikes og greb hende barsk i armen, "om jeg ikke tror, at tøsen er ravruskende gal. Rejs dig!"

"Ikke før du lader mig gå – ikke før du lader mig gå – nej – nej!" skreg pigen. Sikes så til et minut for at gribe det rette øjeblik, hvorpå han pludselig tog hende om handleddene og trods al hendes modstand slæbte hende ind i et lille kammer ved siden af, hvor han satte sig på en bænk, kastede hende ned på en stol og med magt tvang hende til at blive siddende. Hun stred imod og bad skiftevis, indtil klokken var slået tolv, og da holdt, hun, træt og udmattet, op med at gøre videre modstand. En med mange eder ledsaget advarsel om ikke at gøre flere forsøg på at gå ud den nat, overlod Sikes det til hende at komme til sig selv igen, så godt hun kunne, og vendte tilbage til jøden.

"Puh!" sagde indbrudstyven og tørrede sveden af pande. "Hvor det dog er en urimelig tøs!"

"Det må De nok sige, Bill," svarede jøden tankefuldt.

"Hvorfor tror De, at hun havde sat sig i hovedet at gå ud i aften?" spurgte Sikes. "De kender hende bedre end jeg. Hvad er hendes mening?"

"Stridighed – fruentimmerstridighed, tænker jeg, min ven," svarede jøden, idet han trak på skuldrene.

"Ja, det er det vel," brummede Sikes. "Jeg troede, at jeg havde tæmmet hende, men hun er lige så slem som altid."

"Værre," sagde jøden tankefuldt. "Jeg har aldrig set hende således for en så ringe årsags skyld."

"Jeg heller ikke," sagde Sikes. "Hun har vist lidt af den feber i blodet endnu, og det vil ikke komme frem, hvad?"

"Det kan være rimeligt nok," svarede jøden.

"Jeg årelader hende en smule uden at gøre doktoren ulejlighed, hvis hun oftere tager således på vej."

Med et udtryksfuldt nik tilkendegav jøden sit bifald.

"Hun hang over mig dag og nat, mens jeg lå med næsen i vejret, og De med Deres sorte ulvesjæl lod mig i stikken," sagde Sikes. "Vi var meget fattige i al den tid, og det har sagtens pint og plaget hende, og hun er blevet urolig af at have været så længe indespærret, hvad?"

"Sådan er det, gode ven," svarede jøden hviskende. "Stille!"

Idet han udtalte disse ord, kom pigen ind igen og satte sig på sin forrige plads. Hendes øjne var røde og opsvulmede. Hun rokkede frem og tilbage, slog med nakken og brast kort tid efter i latter.

"Så, nu ligger hun på den anden bov!" udbrød Sikes og kastede et forbavset blik på sin staldbroder.

Jøden nikkede til ham for at vise, at han ikke for øjeblikket skulle bryde sig videre om hende, og efter nogle få minutter

havde pigen sit sædvanlige væsen igen. Fagin hviskede til Sikes, at han ikke skulle være bange for, at hun skulle få et nyt anfald, tog sin hat og bød ham godnat. Da han var kommet hen til døren, blev han stående og spurgte, idet han vendte sig om, om ingen ville lyse ham ned ad den mørke trappe.

"Lys ham ned," sagde Sikes, der var ved at stoppe sin pibe. "Det var skade, om han skulle knække halsen selv og narre de nysgerrige. Der, tag lyset!"

Nancy fulgte den gamle mand ned med lyset. Da de var kommet ned i gangen, lagde han fingeren på læben, gik ganske tæt hen til pigen og hviskede:

"Hvad er det, lille Nancy?"

"Hvad mener De?" svarede pigen i samme tone.

"Grunden til alt dette," sagde Fagin, "når *han*" – han pegede med sin runkle finger op ad trappen – "er så hård imod dig, Nancy – han er et dyr, et rent dyr – hvorfor vil du ikke –"

"Nå!" sagde pigen, da Fagin tav, idet hans mund næsten rørte ved hendes øre, og hans øjne så ind i hendes.

"Ikke nu," sagde jøden, "vi kan siden en gang tale om det. Du har en ven i mig, Nancy, en trofast ven. Jeg har midler ved hånden i al hemmelighed. Hvis du har lyst til at hævne dig på dem, der behandler dig som en hund – nej, værre end hans hund, for den er han dog undertiden god imod – så kom til mig. Han er ustadigheden selv, men mig kender du fra gammel tid af, Nancy."

"Jeg kender Dem nok," svarede pigen, uden at røbe mindste bevægelse. "God nat."

Hun gøs tilbage, da Fagin ville lægge sin hånd på hendes, men sagde med rolig stemme godnat igen og lukkede døren

efter at have gengældt hans afskedsblik med et betydningsfuldt nik.

Fagin vandrede hjemad, fordybet i de tanker, som arbejdede i hans hjerne. Han havde fået den idé – ikke på grund af det, der nylig havde tildraget sig, skønt det havde styrket ham i hans formodning, men langsomt og lidt efter lidt – at Nancy var ked af indbrudstyvens råhed og havde fattet godhed for en anden. Hendes forandrede væsen, hendes gentagne udflugter, hendes ligegyldighed for bandens tarv, som hun forud havde været så ivrig for, og hendes fortvivlede utålmodighed efter at komme ud den aften på en bestemt tid, alt dette understøttede hans formodning og gjorde den næsten til vished for ham.

Genstanden for denne ny tilbøjelighed var ikke blandt hans egne drabanter, men ville være en akkvisition med en sådan medhjælper som Nancy, og man måtte straks sikre sig ham.

Der var desuden et andet, endnu sortere formål at opnå. Sikes vidste for meget, og hans plumpe stiklerier havde ikke ærgret jøden mindre, fordi de var hemmelige. Pigen måtte vide, at når hun slog hånden af ham, ville hun aldrig være sikker for hans raseri, som i form af lemlæstelser eller måske døden ville gå ud over den, hun nu holdt af.

"Hvad er vel rimeligere," tænkte Fagin, "end at hun ved hjælp af en smule overtalelse vil samtykke i at forgive ham?"

Fruentimmere har før gjort sådant noget eller noget endnu værre for at opnå det samme. Så ville denne farlige skurk – jeg hader den mand – være ekspederet, jeg ville have en anden i hans sted, og jeg ville få en uindskrænket indflydelse over pigen."

Disse tanker havde allerede beskæftiget Fagin i den korte tid, han havde siddet alene i indbrudstyvens værelse, og opfyldt af dem havde han benyttet lejligheden til at føle sig for hos pigen ved de vink, han havde henkastet, da de skiltes ad. Hun havde ikke vist forundring eller nogen påtaget mangel på evne til at forstå hans mening. Pigen havde fattet den tydeligt nok. Det viste hendes blik ved afskeden.

Men hun ville måske gyse tilbage for at være med til at berøve Sikes livet, og dette var et af hovedformålene, som skulle opnås.

"Hvorledes," tænkte jøden, mens han listede hjem, "kan jeg forøge min indflydelse over hende? Hvorledes kan jeg skaffe mig større magt?"

Sådanne hjerner er frugtbare på udveje. Når han, uden at lokke en tilståelse ud af hende, lod holde øje med hende, opdagede hendes nuværende elsker og truede med at åbenbare den hele historie for Sikes, med mindre hun gik ind på hans planer, kunne han da ikke sikre sig hendes samtykke?

"Jo, jeg kan," sagde Fagin næsten højt. "Hun tør ikke undslå sig, hvis hun har sit liv kært. Jeg har det alt sammen. Midlerne er på rede hånd og skal blive brugt. Jeg skal nok fange dig."

Med et skummelt blik og en truende bevægelse med hånden vendte han sig om mod det sted, hvor den skurk, der var kækkere end han, opholdt sig, og fortsatte derpå sin gang, under hvilken han skjulte sine knoklede hænder i folderne af sine pjaltede klædningsstykke og krystede dem, som om de gemte en forhadet fjende, der knustes mellem hans fingre.

Næste morgen stod han tidlig op og ventede utålmodig på sin ny staldbroder, der efter et ophold, som syntes uendeligt,

endelig indfandt sig og begyndte et grådigt indhug på frokosten.

"Bolter," sagde jøden, idet han tog en stol og satte sig lige over for ham.

"Ja, hvad er der? Spørg mig ikke om noget, før jeg er færdig med at spise. Det er en stor fejl, at man aldrig får tid til at spise sin mad i ro her."

"Kan De ikke tale, mens De spiser?" sagde Fagin, der i sit hjertes inderste forbandede sin kære vens slugvornhed.

"Jo vist kan jeg tale. Det går endog bedre, jeg når taler," sagde Noa, idet han skar sig en uhyre skive brød. "Hvor er Charlotte?"

"Ude," sagde Fagin. "Jeg sendte hende ud i morges med det andet unge fruentimmer, fordi jeg ville være alene med Dem."

"Ja så. Da ville jeg ønske, at De først havde ladet hende smøre smør på noget ristet brød. Nå, snak kun væk! De forstyrrer mig ikke."

Det syntes virkelig heller ikke rimeligt, at noget ville forstyrre ham, da han åbenbart havde sat sig til bords med den faste beslutning at udrette store ting.

"De gjorde Deres sager godt i går, lille ven," sagde jøden, "ypperligt! Seks shillings og ni en halv pence den allerførste dag! Hvalpearbejdet er en sand skat for Dem."

"Glem ikke de tre pæglemaal og mælkekrukken," sagde Bolter.

"Nej, nej, lille ven. Pæglemaalene røbede allerede et stort geni, men mælkekrukken var et sandt mesterstykke."

"Ja, det var ganske godt af en begynder, synes jeg," sagde Bolter med velbehag. "Pæglemaalene hang på et rækværk ved en kælder, og mælkekrukken stod ganske forladt uden for et

værtshus, så jeg tænkte, at den let kunne ruste af regnen eller forkøle sig, ha, ha, ha!"

Jøden lod, som om han lo hjerteligt, og da Bolter var færdig med at le, tog han sig en række store mundfulde, som gjorde ende på hans første stykke smørrebrød, hvorpå han smurte sig et til.

"Hør, Bolter," sagde Fagin og bøjede sig hen over bordet, "De må gøre et stykke arbejde for mig, lille ven, som kræver den største omhu og forsigtighed."

"Ved De hvad," svarede Bolter, "De må ikke sætte mig i fare eller oftere sende mig op på politikammeret, det holder jeg ikke af; det siger jeg Dem rent ud."

"Der er ikke mindste fare ved det, ikke den allermindste," sagde jøden, "det er kun at udspionere et fruentimmer."

"Et gammelt fruentimmer?" spurgte Bolter.

"Nej, et ungt."

"Det tør jeg nok påtage mig. I skolen var jeg en rigtig sporhund. Hvorfor skal jeg udspionere hende? Ikke for –"

"Ikke for at gøre noget," afbrød jøden ham, "men for at sige mig, hvor hun går hen, hvem hun taler med, og, om muligt, hvad hun siger; for at lægge mærke til gaden, hvis det er en gade, eller til huset, hvis det er et hus, og bringe mig al den oplysning, De kan."

"Hvad giver De mig?" spurgte Noa, idet han satte sin kop fra sig og så sin principal ivrig i ansigtet.

"Hvis De skiller Dem godt ved det, et pund, lille ven – et helt pund," sagde jøden, der ønskede at vække hans begærighed så meget som muligt. "Så meget har jeg endnu aldrig givet for et

stykke arbejde, når der ikke var en særlig fordel at vinde derved."

"Hvem er hun?"

"Det er en af vore egne."

"Det var som fanden!" råbte Noa med rynker på næsen. "Har De mistanke til hende?"

"Hun har fået sig nogle ny venner, lille ven, og jeg må vide, hvem det er," svarede jøden.

"Jeg forstår Dem," sagde Noa, "bare for at kunne få den fornøjelse at gøre deres bekendtskab, hvis det er pæne folk, hvad? Ha, ha, ha! Jeg er Deres mand."

"Det vidste jeg nok," udbrød Fagin, henrykt over det heldige udfald af sit forslag.

"Naturligvis, naturligvis," svarede Noa. "Hvor er hun? Hvor skal jeg vente på hende? Hvornår skal jeg gå?"

"Alt dette, lille ven, skal jeg nok sige Dem, når tiden kommer. Hold Dem bare færdig og overlad resten til mig."

Den aften og den meste og atter den næste sad spejderen, med støvler på og forklædt som fragtkusk, rede til på første vink af Fagin at gå ud. Seks aftener – seks lange, kedsommelige aftener – gik, og stadig kom Fagin hjem med skuffet åsyn og sagde ganske kort, at det endnu ikke var tid. Den syvende aften kom han tidligere hjem og med en livlighed, som han ikke kunne skjule. Det var søndag.

"I aften går hun ud," sagde Fagin, "og det i det rigtige ærinde, er jeg vis på, for hun har været alene hele dagen, og den mand, hun er bange for, kommer ikke hjem før hen imod daggry. Følg med, hurtigt!"

Noa fo'r op uden at sige et ord, for jøden var i en så ophidset tilstand, at den smittede ham. De sneg sig hemmeligt ud af huset og ilede gennem en labyrint af gader, indtil de til sidst kom til et værtshus, som Noa genkendte som det, hvor han havde sovet den første nat, efter at han var kommet til London.

Klokken var over elleve, og døren var lukket, men på en fløjten af jøden drejede den sig sagte på sine hængsler. De trådte ind uden at gøre støj, og døren lukkedes efter dem.

Med tegn i stedet for ord viste Fagin og den unge jøde, der havde lukket dem ind, Noa ruden og lod ham forstå, at han skulle klatre op og iagttage den person, der befandt sig i et tilstødende værelse.

"Er det hende?" spurgte han næppe hørlig.

Jøden nikkede.

"Jeg kan ikke se hendes ansigt," hviskede Noa, "hun vender det nedad, og lyset står bag ved hende."

"Bliv, hvor De er," hviskede Fagin og gjorde et tegn til Barney, som gik. Kort efter trådte det unge menneske ind i værelset ved siden af og flyttede lyset under påskud af at pudse det, idet han talte til pigen for at få hende til at vende ansigtet op.

"Nu ser jeg hende," udbrød spejderen.

"Tydeligt?" spurgte jøden.

"Jeg kunne genkende hende blandt tusinde."

Han steg hastigt ned, idet døren blev åbnet, og pigen gik ud. Fagin trak ham ind bag et lille skillerum, foran hvilket der hang et gardin, og de holdt deres vejr, mens hun gik forbi dem, nogle få fod fra deres smuthul og forsvandt gennem den dør, ad hvilken de var kommet ind.

"Hys!" hviskede det unge menneske, sum stod ved døren.

"Nu!"

Noa vekslede et blik med Fagin og fø'r ud.

"Til venstre," hviskede det unge menneske, "og hold Dem på den anden side af gaden."

Dette gjorde han, og ved skinnet af lygterne så han pigen i nogen afstand fra sig. Han nærmede sig hende så meget, som han holdt for rådeligt, og blev på den modsatte side af gaden for bedre at kunne iagttage hendes bevægelser. Hun så sig et par gange ængsteligt om og blev en gang stående for at lade to mænd, der fulgte tæt efter hende, gå forbi. Hun syntes at fatte mere mod, alt som hun kom videre, og at gå med fastere og stadigere skridt. Spejderen holdt sig stadig i samme afstand fra hende og fulgte hende med øjnene.

44. Aftalen holdes

Klokken slog tre kvarter til tolv, da to skikkelser trådte ud på London Bridge. Den ene, som nærmede sig med hurtige skridt, var et fruentimmer, der så sig ivrigt om, som om hun søgte en eller anden person, hun havde ventet at træffe. Den anden var et mandfolk, der luskede afsted i den mørkeste skygge, han kunne finde, og i nogen afstand lempede sine skridt efter hendes, idet han stod stille, når hun blev stående og, når hun atter satte i bevægelse, sneg sig bag efter hende, men dog aldrig, hvor opsat han også var på at følge hende, tillod sig at komme hende nærmere. Således gik de over broen fra Middlesex til Surrey, hvor fruentimmeret, åbenbart skuffet i sin ængstelige undersøgelse af fodgængerne, vendte om. Bevægelsen var pludselig, men han, der iagttog hende, lod sig ikke overrumple af den, for idet han smuttede ind i en af fordybningerne på brodæmningen og bøjede sig ud over rækværket for bedre at skjule sin skikkelse, lod han hende gå forbi på det modsatte fortov, og da hun igen var kommet omtrent lige så langt forud for ham, som hun tidligere havde været, listede han sig sagte ned og fulgte efter hende. Omtrent midt på broen blev hun stående. Manden gjorde det samme.

Det var en meget mørk aften. Vejret havde været ubehageligt om dagen, og på denne tid og dette sted var der kun få mennesker. De, der var der, ilede hurtigt forbi, højst sandsynligt uden at se, men ganske sikkert uden at lægge mærke til fruentimmeret eller den mand, der holdt øje med

hende. Deres ydre egnede sig ikke til at vække nogen særlig opmærksomhed hos de af Londons nødlidende befolkning, som den aften tilfældigvis tog vejen over broen for at opsøge en eller anden kold porthvælving eller hytte uden dør, hvor de kunne lægge sig til hvile. De stod der stiltiende uden at tale til eller at blive tiltalt af nogen af dem, der gik forbi.

Over floden hvilede der en tåge, som formørkede det røde skær af lysene om bord i de små fartøjer og gjorde de skumle bygninger på flodbredderne endnu mørkere og utydeligere. De gamle, tilrøgede pakhuse på begge sider hævede sig tungt op fra den tætte masse af gavle og tage og skuede barsk ned i vandet, der var for sort til at afspejle endog deres klodsede omrids. Tårnet på den gamle St. Saviours-kirke og spiret på St. Magnuskirken, disse den gamle broes kæmpevogtere fra fjerne tider, var synlige i mørket, men skoven af skibsmasterne neden for broen og de tætte klynger af kirkespir oven for den var næsten ganske usynlige.

Pigen var gået uroligt frem og tilbage nogle gange – skarpt iagttaget af den skjulte spejder – da St. Pauls-kirkens svære klokke atter ringede en dag til graven. Midnatten havde udbredt sig over den tæt befolkede by. Paladset, kælderen, fængslet, galehuset, livets og dødens, sundhedens og sygdommens boliger, ligets stive åsyn og barnets rolige søvn – over det hele hvilede midnatten.

Ikke to minutter efter klokkenes slag steg en ung dame, ledsaget af en gråhåret herre, ud af en droske et kort stykke fra broen og gik, efter at have ladet vognen køre bort, lige hen til den. Næppe havde de sat foden på dens stenbro, før pigen fo'r op og ilede dem i møde.

De gik videre, idet de så sig om, som om de kun nærrede meget lidt håb om at se deres forventning opfyldt, da pigen pludselig kom hen til dem. De blev stående med et udråb af forundring, men undertrykte det straks, for i samme øjeblik kom en bondeklædt person tæt hen til dem, ja rørte endog ved dem.

"Ikke her," sagde Nancy hurtigt. "Jeg er bange for at tale med Dem her. Følg med – ned ad trappen derhenne."

Idet hun udtalte disse ord og pegede i den retning, hun ønskede, at de skulle tage, så den bondeklædte person sig om og gik videre, idet han plumpt spurgte, hvorfor de spærrede hele fortovet.

Den trappe, pigen havde peget på, var en landingstrappe ved floden. Til dette sted skyndte den bondeklædte person sig ubemærket hen og begyndte, efter et øjeblik at have undersøgt stedet, at stige ned.

Trappen udgør en del af broen og har tre afsatser. Lige neden for den anden af dem, når man går nedad, ender stenmuren til venstre i en firkantet pille, som vender ud imod Themsen, og på dette sted udvider den nederste trappeafsats sig, så at en person, der drejer omkring dette hjørne af muren, ikke kan ses af nogen på trappen, selv om denne kun et trin oven for ham. Den bondeklædte så sig hastigt om, da han kom til dette sted og da der ikke syntes at være noget bedre smuthul, og der desuden, eftersom det var ebbe, var plads nok, smuttede han til siden med ryggen mod pillen og ventede tålmodigt der, temmelig vis på, at de ikke ville gå længere ned, og at han, selv om han ikke kunne høre, hvad der blev sagt, dog med sikkerhed igen kunne følge efter dem.

Så langsomt sneg tiden sig hen på dette sted, og så ivrig var spejderen efter at kende bevæggrundene til en sammenkomst, der var så forskellig fra, hvad han havde ventet sig, at han mere end en gang holdt sin ulejlighed for spildt og bildte sig ind, at de enten var blevet stående langt højere oppe eller var gået hen til et andet sted for at holde deres hemmelighedsfulde samtale. Men netop som han var i færd med at komme frem af sit smuthul og gå ovenpå igen, hørte han fodtrin og straks efter stemmer næsten lige ved sit øre.

Han stillede sig lige op imod muren og lyttede opmærksomt, idet han næppe vovede at trække vejret.

"Det er langt nok," sagde en stemme, som åbenbart tilhørte den ovennævnte herre. "Jeg tillader ikke, at denne unge dame går længere ned. Andre ville have haft alt for stor mistillid til Dem til at være gået så langt, men De ser, jeg er villig til at følge Dem."

"At følge mig!" udbrød pigen, der var gået foran ham. "De er virkelig taknemmelig. At følge mig! Nå, nå, det er det samme."

"Mon hvorfor," sagde herren i en venligere tone, "hvorfor har De ført os til dette sælsomme sted? Hvorfor lod De mig ikke tale med Dem deroppe, hvor der er lys og dog noget, der rører sig, men førte os ned til dette fæle, sorte hul?"

"Jeg sagde Dem jo før," svarede Nancy, "at jeg var bange for at tale med Dem der. Jeg ved ikke, hvorledes det er," fortsatte hun gysende, "men der er sådan en frygt og angst over mig i aften, at jeg næppe kan stå på mine ben."

"Hvad frygter De da for?" spurgte herren, der syntes at have medynk med hende.

"Ja, det ved jeg næppe selv," svarede pigen. "Gid jeg gjorde det! Rædsomme tanker om død og blodige ligklæder og en frygt, der har gjort mig så hed, som om der var ild i mig, har forfulgt mig hele dagen. Jeg læste i en bog i aften for at få ende på tiden og læste de samme ting i den."

"Indbildning," sagde herren for at berolige hende.

"Nej, det er ikke indbildning," svarede pigen med hæst stemme. "Jeg tør sværge på, at jeg så "ligkiste" stå skrevet med store, sorte bogstaver på hver side i bogen – ja, og der blev båret en ligkiste tæt forbi mig på gaden i aften."

"Det er ikke noget usædvanligt," sagde den gråhårede herre. "Det samme er ofte hændt mig."

"Men det var ingen virkelig ligkiste, jeg så," indvendte pigen.

Der var noget så mærkeligt i hendes væsen, at den usete lurker gøs, da han hørte pigen udtale disse ord, og blodet løb koldt gennem hans årer. Han havde aldrig følt en større lettelse end ved at høre den unge dames yndige stemme, da hun bad hende være rolig og ikke lade sig overvinde af sådanne frygtelige forestillinger.

"Tal venligt til hende," sagde den unge dame til sin ledsager. "Hun synes at kunne trænge til det, den stakkel."

"De hovmodige, gudfrygtige mennesker ville have knejset med nakken ved at se mig, således som jeg er i aften, og prædiket om luer og hævn," udbrød pigen. "Kære frøken, hvorfor er de, som ville kaldes Guds udvalgte folk, ikke lige så blide og venlige imod os stakkels ulykkelige som De, der har ungdom og skønhed og alt, hvad vi har mistet, og derfor gerne kunne være lidt stolt, mens De kun er så meget mere ydmyg?"

"Ja," sagde herren, "når en tyrk læser sin bøn, vender han sit ansigt mod øst, og med samme regelmæssighed vender disse godtfolk sig mod den mørke side af himlen, efter at have gnedet deres ansigter således mod verden, at alle smilene er gået af. Af muselmanden og farisæeren vælger jeg den første."

Disse ord syntes at blive henvendt til den unge dame, måske for at give Nancy tid til at fatte sig. Kort efter henvendte han sig til hende.

"De var her ikke i søndags aften," sagde han.

"Jeg kunne ikke komme," svarede Nancy, "jeg blev holdt tilbage med magt."

"Af hvem?"

"Af Bill – af ham, jeg før har talt til den unge frøken om."

"De blev da vel ikke mistænkt for at have røbet noget om den sag, der har ført os herhen i aften, vil jeg håbe?" spurgte den gamle herre ængstelig.

"Nej," svarede pigen og rystede på hovedet. "Men det er ikke så let for mig at forlade ham, uden at han ved hvorfor. Jeg kunne ikke have besøgt den unge frøken, som jeg gjorde, hvis jeg ikke havde givet ham opium, før jeg gik."

"Vågnede han, før De kom tilbage?" spurgte herren.

"Nej, og hverken han eller nogen af de andre har mig mistænkt."

"Godt. Hør nu efter, hvad jeg vil sige."

"Jeg er rede," svarede pigen, da han tav et øjeblik.

"Denne unge dame," begyndte herren, "har meddelt mig og nogle andre pålidelige venner, hvad De betroede hende for omtrent fjorten dage siden. Jeg tilstår, at jeg først nærede

nogen tvivl om, at De var til at stole på, men nu tror jeg fuldt og fast, at De er det."

"Ja, det er jeg," sagde pigen alvorligt.

"Jeg gentager, at jeg fuldt og fast tror det. For at vise Dem, at jeg er tilbøjelig til at stole på Dem, vil jeg åbent sige Dem, at vi agter at presse hemmeligheden, hvilken den så er, ud af den omtalte Monks, ved at gøre ham bange. Men – men," fortsatte han, "hvis vi ikke kan få ham i vor vold og ikke kan indvirke på ham, således som vi ønsker, må De udlevere os jøden."

"Fagin!" udbrød pigen og fo'r tilbage.

"Denne mand må udleveres af Dem," sagde herren.

"Det gør jeg ikke – det gør jeg aldrig. Hvor stor en djævel han også er, og skønt han har været værre end en djævel imod mig, gør jeg det dog aldrig."

"Gør De ikke?" sagde herren, der syntes at være fuldstændig forberedt på dette svar.

"Nej aldrig," svarede pigen.

"Men hvorfor?"

"Af én grund," svarede pigen med fasthed, "af én grund, som frøkenen kender, og som hun vil holde med mig i, det ved jeg, hun vil, for jeg har hendes løfte. Og så desuden af en anden grund, nemlig den, at hvor slet et liv han også har ført, så har jeg også ført et slet liv. Der findes mange iblandt os, der har vandret ad de samme veje, og jeg vil ikke angive nogen af dem, som alle kunne have angivet mig, men ikke gjorde det, hvor slette de også var."

"Så," sagde den gamle herre hurtigt, som om dette havde været det punkt, han havde søgt at opnå, "så overgiv Monks i mine hænder og lad mig handle med ham, som jeg vil."

"Men hvis han angiver de andre?"

"Jeg lover Dem, at hvis sandheden kan blive ham aftvunget, skal sagen ikke blive drevet videre. Der må være omstændigheder ved Olivers historie, som det ville være pinligt at drage frem for offentligheden, og kommer kun sandheden frem, skal de slippe."

"Og hvis ikke," spurgte pigen.

"Da," fortsatte herren, "skal denne jøde ikke blive stillet for domstolen uden Deres samtykke. I så tilfælde tror jeg at kunne give Dem grunde, som ville bevæge Dem til at give det."

"Har jeg frøkenens løfte om det?" spurgte pigen ivrigt.

"Ja," svarede Rose, "mit oprigtige, trofaste løfte."

"Og Monks skal aldrig få at vide, hvorledes De er kommet til kundskab om, hvad De ved?" spurgte pigen efter et kort ophold.

"Aldrig," svarede herren, "efterretningen skal blive brugt på en sådan måde imod ham, at han ikke en gang vil kunne gætte sig til det."

"Jeg har været en løgnerske og levet blandt løgnere, siden jeg var et lille barn," sagde pigen, "men jeg vil tro Dem på Deres ord."

Efter at de begge havde forsikret hende om, at hun trygt kunne gøre dette, begyndte hun med en stemme, der var så dæmpet, at det faldt lureren vanskeligt at fatte endog meningen af, hvad hun sagde, at beskrive det værtshus, hvorfra hun denne aften var blevet forfulgt. Af den måde, hvorpå hun undertiden standsede, lod det til, at den gamle herre optegnede det, hun meddelte, og da hun fuldstændig havde forklaret husets indretning og beliggenhed, det sted, hvorfra det bedst kunne iagttages uden at vække opmærksomhed, og de aftener og

tider, på hvilke Monks hyppigst plejede at besøge det, syntes hun at betænke sig et øjeblik for mere levende at genkalde sig hans træk og hele udvortes.

"Han er høj," sagde pigen, "og stærkt bygget, men ikke svær. Han har en listende gang, og når han går, ser han altid tilbage, først til den ene og så til den anden side. Glem ikke det, for øjnene ligger dybere i hovedet på ham end på noget andet menneske, så at De næsten kan kende ham alene på dette. Hans ansigt er mørkt, ligesom også hans hår og øjne, men, skønt han ikke kan være mere end seks- eller otteogtyve år, magert og udtæret, hans læber er ofte blege og viser mærker af hans tænder, for han lider af heftige krampetilfælde og bider sig endog undertiden i hænderne, så de er fulde af sår – men hvorfor studser De?" sagde pigen og holdt pludselig inde.

Den gamle herre svarede noget forlegent, af han ikke vidste af at have gjort det, og bad hende blive ved.

"En del af dette," sagde pigen, "har jeg hørt af andre folk i det hus, jeg har talt om, for jeg har kun set ham to gange, og begge gange var han indhyllet i en stor kappe. Jeg tror næsten, at dette er alt, hvad jeg kan sige Dem om ham. Vent lidt," tilføjede hun, "på hans hals, så højt oppe, at De kan se noget af det under hans halstørklæde, når han drejer ansigtet, er der –"

"Et bredt, rødt mærke efter et brandsår," udbrød den gamle herre.

"Hvad siger De? Kender De ham?"

"Jeg tror det nok. Af Deres beskrivelse tror jeg at kende ham. Vi får se. Mange mennesker ligner påfaldende hinanden, skønt – det er måske dog ikke ham."

Idet han med påtaget ligegyldighed sagde dette, gik han et par skridt nærmere hen mod den skjulte spejder, hvilket denne kunne mærke af den tydelighed, hvormed han hørte ham mumle: "Det må være ham!"

"Unge pige," sagde han, idet han, efter lyden at dømme, vendte tilbage til det sted, hvor han tidligere havde stået, "De har ydet os en vigtig hjælp, og jeg ønsker at gengælde Dem den. Hvad kan jeg gøre for Dem?"

"Intet," svarede Nancy.

"Således må De ikke tale," sagde herren med en stemme og en hjertelighed, der måtte have rørt et langt mere forhærdet hjerte. "Tænk Dem om, og svar mig."

"Intet, sir," svarede pigen grædende. "De kan intet gøre for at hjælpe mig. For mig er alt håb forbi."

"De har selv bragt Dem uden for det. Fortiden har været en sørgelig ørken for Dem, fuld af misbrugte ungdomskræfter og bortødslede, uvurderlige skatte, sådanne som Skaberen kun skænker en gang og aldrig tilstår oftere, men på fremtiden kan De håbe. Jeg siger ikke, at det står i vor magt at tilbyde Dem fred i hjerte og sjæl. Dette kan kun komme, når De selv søger det, men et stille tilflugtssted enten i England eller, hvis De frygter for at blive her, i et eller andet fremmed land, er det ikke alene muligt for os, men samtidig vort inderlig ønske at sikre Dem. Før morgenen gryr, før denne flod vågner ved det første glimt af dagens lys, skal De være langt borte fra Deres forrige omgangsfæller og ikke efterlade mere spor af Dem, end om De i dette øjeblik var forsvundet fra Lorden. Kom! De må ikke vende tilbage, og veksle et eneste ord mod nogen af Deres gamle bekendte eller kaste noget blik på noget af Deres gamle

tilholdssteder, ja ikke en gang indånde den duft, der er pest og død for Dem. Forlad dem alle, mens der er tid og lejlighed."

"Hun lader sig overtale," udbrød den unge dame. "Hun betænker sig. Det er jeg vis på."

"Jeg er bange for, hun ikke gør det," sagde herren.

"Nej, sir, jeg gør det ikke," svarede pigen efter en kort kamp. "Jeg er lænkebundet til mit gamle liv. Jeg hader og afskyer det nu, men jeg kan ikke opgive det. Jeg må være gået for langt til at kunne vende tilbage – og dog ved jeg det ikke, for havde De talt således til mig for nogen tid siden, ville jeg have leet Dem ud. Men," sagde hun og så sig hastig om, "nu kommer den frygt over mig igen. Jeg må hjem."

"Hjem!" gentog den unge dame med stærkt eftertryk på ordet.

"Hjem, frøken," svarede pigen. "Til det hjem, jeg har beredt mig selv ved mit livs hele gerning. Lad os skilles. Jeg bliver ellers passet op eller set. Gå, gå! Hvis jeg har gjort Dem nogen tjeneste, beder jeg kun om, at De vil forlade mig og lade mig gå min vej alene."

"Det nytter ikke," sagde herren med et suk, "Vi sætter måske hendes sikkerhed i fare ved at blive her. Vi har allerede opholdt hende længere, end hun ventede."

"Ja, ja," sagde pigen, "det har De."

"Hvorledes skal denne stakkels pige ende?" udbrød den unge dame.

"Hvorledes hun skal ende?" gentog pigen. "Se derud, frøken; se på dette sorte vand. Hvor ofte læser De ikke om mennesker, som springer ud i floden uden at efterlade sig nogen levende sjæl, der bryder sig om dem eller sørger over dem. Det kan

måske vare år, det kan måske også kun vare måneder, men til sidst vil det gå mig lige sådan."

"Tal dog ikke således," svarede damen hulkende.

"Det når aldrig Deres øren, kære frøken, og Gud forbyde, at noget så gyseligt nogen sinde skulle gøre det," sagde pigen.

"God nat, god nat!"

Den gamle herre vendte sig bort.

"Tag denne pung!" udbrød den unge dame, "tag den for min skyld, for at De dog kan have noget at ty til i nødens og sorgens time."

"Nej, nej," svarede pigen. "Jeg har ikke gjort dette for penge. Lad mig kunne glæde mig ved den tanke. Og dog – giv mig noget, som De har båret. Jeg vil gerne have noget – nej, nej, ingen ring – Deres handsker eller lommelørklæde – noget, som jeg kan gemme, fordi det har tilhørt Dem. Tak! Gud velsigne Dem, Gud velsigne Dem. God nat, god nat!"

Pigens heftige bevægelse og frygten for, at en opdagelse kunne udsætte hende for mishandlinger og voldsomheder, syntes at bestemme den gamle herre til at forlade hende. Lyden af forsvindende fodtrin hørtes, og stemmerne tav.

Den unge dames og hendes ledsagers skikkelse viste sig kort efter oppe på broen. De blev stående ved øverste af trappen.

"Tys!" udbrød den unge dame lyttende. "Kaldte hun ikke? Jeg synes, at jeg hørte hendes stemme."

"Nej," svarede Brownlow og så sig alvorligt om. "Hun har ikke rørt sig af stedet og gør det ikke heller, før vi er gået."

Rose Maylie tøvede, men Brownlow tog hende under armen og førte hende blidt bort. Da de var forsvundet, sank pigen

næsten helt ned på et af trappetrinene og gav sin hjertekval luft i bitre tårer.

Efter nogen tids forløb rejste hun sig og gik med matte og vaklende skridt op og ud på gaden. Den forbavsede lurker blev nogle minutter ubevægelig på sin post, og efter at have set forsigtigt til alle sider og overbevist sig om, at han atter var alene, sneg han sig langsomt ud fra sit smuthul og vendte hemmeligt og i skyggen af muren tilbage på samme måde, som han var gået ned.

Han så sig mere end en gang om, da han var kommet op, for at være vis på, at han ikke blev iagttaget, og fo'r så af sted, det bedste han kunne, tilbage til jødens hus.

45. Sørgelige følger

Omtrent to timer før daggry – den tid, som om efteråret med rette kan kaldes nattens død, da gaderne er tavse og øde, og udsvævelsen og lasten er ravet hjem for at drømme – i denne stille og tavse time sad jøden og vågede i sin gamle hule med et ansigt så fortrukket og blegt og øjne så røde og underløbne med blod, at han mindre lignede et menneske end et eller andet vederstyggeligt genfærd, der endnu var fugtigt af graven og pintes af en ond ånd.

Han sad og krøb sammen ved den kolde kamin, indhyllet i et gammelt, pjaltet tæppe og med ansigtet vendt mod et næsten udbrændt lys, der stod på et bord ved siden af ham. Hans højre hånd var hævet op til hans læber, og mens han, fordybet i sine tanker, sad og bed sig i sine lange, sorte negle, viste der sig hist og her i hans tandløse gummer nogle få tandstumper, der så ud, som om de havde tilhørt en hund eller en rotte.

Udstrakt på en madras på gulvet lå Noa Claypole i en dyb søvn. På ham kastede den gamle mand undertiden et øjeblik sine øjne og rettede dem igen mod lyset, hvis lange tande næsten lagde sig dobbelt, mens den varme tælle dryppede i store klumper ned på bordet og tydeligt viste, at hans tanker var andetsteds henne.

Og det var de også. Ærgrelse over kuldkastelsen af hans udmærkede plan, had til pigen, som havde vovet at indlade sig med fremmede, den fuldeste mistillid til oprigtigheden af hendes vægring ved at udlevere ham, bitter skuffelse over at

være gået glip af sin hævn over Sikes, frygten for opdagelse, undergang og død og en rasende, dødelig harme, der vakt af alt dette – sådan var de lidenskabelige tanker, der afløste hinanden og i en hurtig og uophørlig hvirvel rørte sig i Fagins hjerne, mens alle onde tanker og de sorteste forsætter gnavede på hans hjerte.

Han blev siddende, uden i mindste måde at forandre sin stilling eller lægge mærke til tidens gang, indtil hans hurtige øre syntes at opfange lyden af fodtrin på gaden.

"Endelig," mumlede jøden og strøg sig om sin tørre, feberhede mund. "Endelig!"

Der blev ringet sagte, mens han talte. Han listede sig hen til døren og kom straks efter tilbage med en formummet mand, der bar en bylt under armen. Idet denne mand satte sig ned og slog sin overfrakke til side, så man Sikes' bredskuldrede skikkelse.

"Der," sagde han og lagde bylten på bordet, "pas godt på det og bring så meget ud af det, som De kan. Det har kostet umage nok at få fat på det. Jeg troede, at jeg kunne have været her for tre timer siden."

Fagin tog bylten og lukkede den inde i skabet, hvorpå han atter satte sig ned uden at tale. Men han havde intet øjeblik vendt sine øjne fra tyven, og mens de nu sad lige over for hinanden ansigt til ansigt, så han så vist på ham med dirrende læber, og hans ansigt blev så forandret af den bevægelse, der havde grebet ham, at indbrudstyven uvilkårligt skød sin stol tilbage og så på ham med et uforstilt forfærdet blik.

"Hvad er der?" udbrød Sikes. "Hvorfor glor De således på en? – Kan De ikke tale?"

Jøden løftede den højre hånd op og truede med sin skælvende pegefinger, men hans lidenskabelighed var så stor, at mælet et øjeblik svigtede ham.

"For satan!" sagde Sikes og famlede forskrækket i sin brystlomme. "Han er gået fra forstanden. Jeg må nok tage mig i agt."

"Nej, nej," svarede Fagin, som nu atter kunne tale. "Det er ikke – det er ikke Dem, Bill. Jeg har intet – intet at udsætte på Dem."

"Nå, så det har De ikke?" sagde Sikes med et barsk blik på ham, idet han stak en pistol i en bekvemmere lomme. "Det er heldigt – for en af os! Hvem, gør intet til sagen."

"Jeg har noget at sige Dem, Bill," sagde jøden og flyttede sin stol nærmere hen til ham, "som vil gøre Dem endnu mere forstyrret i hovedet, end jeg er."

"Hvad for noget?" svarede Sikes med en vantro mine. "Tal, men skynd Dem, ellers kunne Nancy let finde på, at jeg var væk."

"Væk!" udbrød Fagin. "Det er hun allerede blevet så temmelig enig med sig selv om."

Med den største forvirring så Sikes på jøden, og da han ikke læste nogen tilfredsstillende opløsning på gåden i hans ansigt, greb han ham med sin vældige hånd i frakkekraven og rystede ham grundigt.

"Vil De tale?" sagde han, "gør De det ikke, skal det være af mangel på vej! Luk munden op og sig med tydelige ord, hvad De har at sige. Herud med det, gamle fordømte køter, herud med det!"

"Sæt, at den knøs, som ligger der –" begyndte Fagin.

Sikes vendte sig om mod det sted, hvor Noa lå og sov, som om han ikke før havde lagt mærke til ham. "Nå?" sagde han og indtog atter sin forrige stilling.

"Sæt, at denne knøs," fortsatte jøden, "ville sladre af skole – angive os alle – efter først at have opsøgt de rette folk og derpå have haft en sammenkomst med dem på gaden for at male vore portrætter, beskrive ethvert mærke, de kunne kende os på, og det smuthul, hvor vi lettest kunne blive grebet. Sæt, at han agtede at gøre alt dette og desuden at røbe en plan, hvori vi alle mere eller mindre har været indviklet – af egen fri vilje, uden at være formanet eller overtalt til det af præsten eller pint til det med vand og brød – men af sin egen fri vilje, for at følge sin egen lyst, og havde listet sig ud om natten for at opsøge dem, der har mest imod os, og havde forrådt os til dem. Hører De mig?" råbte jøden, hvis øje lynede af raseri. "Sæt, at han havde gjort alt dette, hvad så?"

"Hvad så!" svarede Sikes med en frygtelig ed. "Hvis han så havde beholdt livet, indtil jeg var kommet til, ville jeg have malet hans hjerneskal under min jernbeslåede støvlehæl til lige så mange korn, som der er hår på hans hoved."

"Men, hvis jeg nu havde gjort det!" råbte jøden næsten hylende. "Jeg, der ved så meget og kunne bringe så mange i galgen foruden mig selv?"

"Det ved jeg ikke," svarede Sikes, der skar tænder og blev bleg ved den blotte tanke. "Jeg ville gøre et eller andet i fængslet, som jeg ville blive lagt i lænker for, og når jeg så skulle i forhør sammen med Dem, ville jeg overfalde Dem med dem i retssalen og slå hovedet i stykker på Dem for alle menneskers øjne. Jeg ville få så mange kræfter," mumlede tyven og vuggede sine

senefulde arme, "at jeg kunne knuse Deres hoved, som om en belæsset fragtvogn var gået over det."

"Ville De?"

"Om jeg ville?" sagde indbrudstyven. "Sæt mig på prøve."

"Eller hvis det var Charley eller Lurendrejerens eller Bet eller –"

"Lige meget hvem," svarede Sikes utålmodigt. "Hvem det så var, ville jeg gøre det samme ved ham."

Fagin så atter vist på tyven og gav ham et vink om at være stille, idet han bukkede sig over sengen på gulvet og ruskede i den sovende for at vække ham. Sikes bøjede sig forover og så til, med hænderne støttede på knæene, som om han ikke kunne fatte, hvad alle disse spørgsmål og forberedelser skulle til.

"Bolter, Bolter! – Stakkels fyr!" sagde Fagin, idet han så op med et udtryk af djævelsk forventning og talte langsomt og med særligt eftertryk. "Han er træt – træt af at have passet så længe på *hende* – passet på *hende*, Bill."

"Hvad mener De?" spurgte Sikes og trak sig tilbage.

Jøden svarede ikke, men løftede den sovende, idet han atter bukkede sig ned over ham, op i en siddende stilling. Efter at jøden flere gange havde gentaget hans navn, gned Noa sig i øjnene og så sig søvnigt om med en lang gaben.

"Fortæl mig det en gang til, en gang til, for at han kan høre det," sagde jøden, idet han pegede på Sikes.

"Hvad er det, jeg skal fortælle?" spurgte den søvnige Noa gnavent.

"Det om – *Nancy*," sagde jøden og greb Sikes om håndledet, ligesom for at forebygge, at han gik sin vej, før han havde hørt nok. "De gik bag efter *hende*?"

"Ja."

"Til London Bridge?"

"Ja."

"Hvor hun traf to personer?"

"Det gjorde hun."

"En herre og en dame, som hun tidligere havde besøgt af egen fri vilje, og som opfordrede hende til at angive alle hendes kammerater og Monks først, hvilket hun gjorde – og at beskrive ham, hvilket hun gjorde – og sige, hvad det er for et hus, hvor vi mødes, og hvor vi går hen, hvilket hun gjorde – og hvorfra det bedst kunne iagttages, hvilket hun gjorde – og på hvilken tid vi kom der, hvilket hun gjorde. Alt dette gjorde hun. Hun fortalte det alt sammen uden at knurre eller blive truet – det gjorde hun – ikke sandt?" skreg jøden, halvt vanvittig af raseri.

"Ganske rigtigt," svarede Noa og kløede sig i hovedet.

"Hvad var det, De sagde om forrige søndag?"

"Om forrige søndag?" svarede Noa og tænkte sig om. "Det har jeg jo allerede en gang fortalt Dem."

"Fortæl, det igen – igen!" råbte Fagin, idet han greb fastere om Sikes' arm og svang sin anden hånd højt op i luften, mens fråden flød fra hans læber.

"De spurgte hende," sagde Noa, der, alt som han blev mere vågen, syntes at få en uklar forestilling om, hvem Sikes var, "De spurgte hende, hvorfor hun ikke var kommet sidste søndag, som hun havde lovet. Hun svarede, at hun ikke havde kunnet –"

"hvorfor – hvorfor?" udbrød jøden triumferende. "Sig ham det."

"Fordi hun var blevet holdt hjemme med magt af Bill, den mand, hun tidligere havde talt til dem om," svarede Noa.

"Hvad mere?" udbrød jøden. "Hvad mere om den mand, hun tidligere havde talt til dem om? Fortæl ham det. Fortæl ham det."

"Ja, hun sagde, at hun havde ondt ved at slippe hjemmefra, uden at han vidste, hvor hun gik hen," sagde Noa, "derfor havde hun den første gang. Hun var gået hen for at besøge damen, – ha, ha, ha! Jeg kom til at le, da hun sagde det, det gjorde jeg – hun havde givet ham opium."

"Død og helvede!" brølede Sikes og rev sig løs fra jøden. "Lad mig gå!"

Han stødte den gamle mand fra sig, styrtede ud af stuen og fo'r vildt og rasende op ad trappen.

"Bill, Bill!" råbte jøden og fulgte hastigt efter ham. "Et ord, kun et ord!"

Dette ord ville ikke være blevet udtalt, hvis indbrudstyven ikke havde været ude af stand til at åbne døren, på hvilken han spildte frugtesløse eder og anstrengelser, da jøden kom pustende op til ham.

"Luk mig ud," sagde Sikes. "Tal ikke til mig – det er ikke rådeligt. Luk mig ud, siger jeg."

"Lad mig sige Dem et ord," svarede jøden, idet han lagde hånden på dørgrebet. "De må ikke være –"

"Nå?" sagde den anden.

"De må ikke være – for – voldsom, Bill," hvæsedes jøden.

Dagen var ved at bryde frem, og det var lyst nok til at de kunne se hinanden i ansigtet. De vekslede et kort øjekast. I begges øjne glødede en ild, man ikke kunne tage fejl af.

"Jeg mener," sagde Fagin, idet han viste, at han indså, at videre forstillelse nu var unyttig, "ikke for voldsom for vor

sikkerheds skyld. Vær snu, Bill, og ikke for dristig."

Sikes svarede ikke, men rev døren op, som jøden imidlertid havde åbnet, og fo'r ud i de tavse gader.

Uden at standse eller betænke sig et eneste øjeblik, uden en eneste gang at dreje hovedet til venstre eller højre eller vende øjnene op mod himlen eller se ned mod jorden, men idet han så lige ud for sig med vild bestemthed og tænderne så fast sammenpressede, at det anspændte kæbeben syntes at ville trænge ud gennem huden, fortsatte han sin hastige gang og ytrede ikke et ord, slappede ikke en muskel, før han nåede sin egen dør. Han åbnede den sagte med en nøgle, listede sig op ad trappen og gik ind i sit værelse, hvorpå han lukkede døren i lås, og efter at have skudt et tungt bord hen for den trak han sengeomhænget til side.

Pigen lå halvt påklædt på sengen. Han havde vækket hende af hendes søvn, for hun så sig om med et forstyrret og forundret blik.

"Stå op," sagde manden.

"Er det dig, Bill?" sagde pigen med et udtryk af glæde over hans tilbagekomst.

"Ja! Stå op!"

Der stod et lys og brændte, men manden tog det ud af stagen og kastede det ind under kaminristen. Da pigen opdagede det svage dagskær udenfor, stod hun op for at trække rullegardinet op.

"Lad være," sagde Sikes, "det er lyst nok til det, jeg har at gøre."

"Bill," sagde pigen i en urolig, dæmpet tone, "hvorfor stirrer du således på mig?"

Tyven sad og iagttog hende nogle minutter med udspilede næsebor og bankende hjerte, hvorpå han greb hende om hovedet og halsen, slæbte hende midt ud i stuen og lagde sin tunge hånd på hendes mund, idet han endnu en gang så hen mod døren.

"Bill, Bill," gispede pigen, idet hun stred imod med dødsangstens hele kraft, "jeg – jeg skal ikke skringe eller råbe – ikke en eneste gang – hør mig – tal til mig – sig mig, hvad jeg har gjort."

"Det ved du bedst selv, din satan!" svarede tyven med tilbageholdt åndedræt. "Du blev passet op i nat; hvert ord, du sagde, blev hørt."

"Så skån mit liv for Himlens skyld, ligesom jeg skånede dit," svarede pigen og klyngede sig til ham. "Bill, kære Bill, du kan ikke have hjerte til at dræbe mig. Og tænk på alt det, jeg i nat gav slip på blot for din skyld! Du skal give dig tid til at tænke dig om for at undgå denne forbrydelse; jeg slipper dig ikke, du kan ikke støde mig bort. Bill, Bill, for den gode Guds skyld, vent, før du udgyder mit blod. Jeg har været dig tro; ved min syndige sjæl, det har jeg."

Manden kæmpede voldsomt for at få sine arme fri, men pigens var slynget fast om dem, og han måtte slide så meget i hende, han ville, så kunne han dog ikke slide sig løs.

"Bill," udbrød pigen, idet hun anstrengte sig for at lægge sit hoved på hans bryst, "den gamle herre og den gode dame talte i nat til mig om et hjem i et eller andet fremmed land, hvor jeg kunne ende mine dage i ensomhed og fred. Lad mig atter opsøge dem og på mine knæ bede dem vise dig den samme godhed og barmhjertighed, og lad os begge forlade dette

skrækkelige sted og langt borte herfra føre et bedre liv og glemme, hvorledes vi har levet, undtagen i vore bønner, og aldrig se hinanden mere. Det er aldrig for sent at angre. Det sagde de mig – og nu føler jeg det – men vi må have tid – en lille, lille smule tid!"

Indbrudstyven fik sin ene arm fri og greb sin pistol. Visheden om en øjeblikkelig opdagelse, hvis han skød, gik op for ham som et lyn, selv midt under hans raseri, og med al den kraft, han kunne opdrive, gav han det opadvendte ansigt, der næsten rørte ved hans eget, to slag med pistolen.

Hun vaklede og faldt, næsten blind af blodet, som strømmede ned fra et dybt sår i hendes pande, men idet hun med møje rejste sig op på sine knæ, tog hun et hvidt lommetørklæde – Rose Maylies – op fra sit bryst, og idet hun holdt det i sine foldede hænder så højt op mod himlen, som hendes kræfter tillod hende det, udåndede hun en bøn om nåde til sin skaber.

Det var en gyselig skikkelse at se på. Morderen vaklede tilbage mod væggen og skyggede for synet med sin hånd. Så greb han en svær knippel og slog hende til jorden.

46. Sikes' flugt

Af alle de slette gerninger, som i mørkets skjul var blevet begået inden for det store Londons grænser, efter at natten havde bredt sig over det, var denne den værste. Af alle de rædsler, som med ilde lugt steg op i morgenluften, var denne den afskyeligste og grusomste.

Solen – den klare sol, som bringer ikke alene lyset tilbage, men nyt liv og håb og friskhed hos mennesket – brød i klar og strålende herlighed frem over den tæt befolkede stad. Gennem kosteligt farvet glas og ruder lappede med papir, gennem kirkehvelvinger og rådne sprækker sendte den uden forskel sine stråler. Den oplyste det værelse, hvor den myrdede kvinde lå. Ja! Han søgte at lukke den ude, men den trængte alligevel ind. Havde synet været gyseligt i det grå daggry, hvad var det da ikke nu i alt det blændende lys!

Han havde ikke rørt sig. Han havde været bange for at flytte sig. En stønnen havde lydt, og hånden havde krympet sig, og med en blanding af rædsel og had havde han slået og atter slået til. En gang havde han kastet et tæppe over det; men det var værre at tænke sig øjnene og indbilde sig, at de var rettet på ham, end at se dem stirre opad, som om de iagttog de pletter af størknet blod, der dirrede og dansede i solskinnet på loftet. Han havde revet tæppet af igen. Og der lå liget – kun kød og blod, ikke andet – men *hvilket kød og hvilket blod!*

Han tændte lys, lagde i kaminen og stak kniplen ind i den. På enden af den hang nogle menneskehår, som blussede op og blev

forvandlet til fin aske og af lufttrækket hvirvlede op igennem skorstensrøret. Endog dette forfærdede ham, hvor hård han end var, men han holdt fast på våbenet, indtil det var knækket, og lagde det derpå oven på kullene, for at det skulle brænde op og smuldre hen til aske. Han vaskede sig og børstede sine klæder. Der var pletter på dem, som han ikke kunne få af, men han klippede stykkerne ud og brændte dem. Hvor disse pletter var spredt omkring i værelset! Endog hundens poter var blodige.

I al denne tid havde han ikke en eneste gang vendt ryggen til liget. Nej, ikke et eneste øjeblik. Til sidst gik han baglæns hen mod døren og slæbte hunden med sig, for at den ikke skulle søle sine fødder til igen og føre ny beviser på forbrydelsen med sig ud på gaden. Han lukkede døren ganske sagte i lås, tog nøglen til sig og forlod huset.

Han gik over på den anden side af gaden og så op til vinduet for at overbevise sig om, at intet kunne ses udenfra. Gardinet, som hun havde villet trække op for at lade det lys ind, hun aldrig mere fik at se, var endnu rullet ned. Liget lå næsten neden for det. *Han* vidste det. Gud, hvor sollyset strømmede ned netop på dette sted!

Blikket var kun flygtigt. Det var en lettelse at være kommet ud af værelset. Han fløjtede ad hunden og gik hurtigt videre.

Han kom gennem Islington; steg op ad bakken ved Highgate, drejede nedad til Highgate Hill, urolig og uvis om, hvor han skulle vende sig hen; bøjede om til højre næsten lige så snart, som han havde begyndt at gå ned ad bakken, og kom derpå ud på Hampstead Heath. Efter at være skrået over Vale of Health, steg han op på den modsatte side, gik over vejen, som forbinder

landsbyerne Hampstead og Highgate, og vandrede hen ad den øvrige del af heden til markerne ved North End, hvor han lagde sig til at sove under en hæk.

Snart var han igen på benene og vandrede videre, ikke langt ind i landet, men tilbage ad London til ad landevejen – derpå tilbage igen – så hen over en anden del af den samme strækning, han allerede havde tilbagelagt – derefter igen op og ned ad markerne, hvor han lagde sig på grøftekanterne for at hvile sig og atter fo'r op for at ty hen til et andet sted og gøre det samme og drive om på ny.

Hvorhen skulle han vende sig, uden at det var for langt borte eller for offentligt, for at få noget at spise eller drikke? Til Hendon – det var et godt sted, tæt ved og ikke synderlig besøgt. Derhen gik han, idet han undertiden løb og undertiden sælsomt nok nølede med sneglefjed eller blev stående ganske stille og slog ørkesløst i hækkene med sin stok. Men da han kom derhen, syntes alle de mennesker, han mødte, ja selv børnene i gadedørene at se på ham med mistroiske blikke. Atter vendte han om uden at have haft mod til at købe sig vådt eller tørt, skønt han i mange timer ikke havde smagt mad, og atter tøvede han på heden, uvis om, hvorhen han skulle gå.

Han tilbagelagde mil efter mil, men kom stadig tilbage til det gamle sted. Morgenen og middagen var gået, og dagen begyndte at hælde, men endnu stadig vandrede han frem og tilbage, op og ned og rundt og rundt og tøvede i nærheden af det samme sted. Omsider slap han derfra og stilede ad Hatfield til.

Klokken var ni om aftenen, da manden, helt udmattet, og hunden, halt og hinkende af den uvante anstrengelse, drejede

ned ad bakken ved kirken i den rolige landsby og slæbte sig gennem den lille gade til en dårlig kro, hvis tarvelige lys havde tjent dem til vejviser. I skænkestuen brændte et bål, og nogle daglejere sad og drak foran det. De gjorde plads for den fremmede, men han satte sig i den mest afsides krog og spiste og drak alene eller rettere sagt i selskab med sin hund, som han af og til gav en mundfuld.

Mændenes samtale drejede sig om omegnen og forpagterne og, da disse emner var udtømte, om den alder, en gammel mand, der var blevet begravet den foregående søndag, havde opnået, idet de unge, som var til stede, holdt ham for meget gammel, hvorimod de gamle påstod, at han jo havde været ganske ung – ikke ældre, sagde en hvidhåret bedstefader, end han selv var – og gerne kunne have levet ti eller femten år til, når han bare havde været forsigtig, bare forsigtig.

I dette lå der ikke noget, som kunne tiltrække sig opmærksomhed eller vække uro. Efter at tyven havde betalt sin regning, blev han siddende tavs og uænsset i sin krog og var næsten faldet i søvn, da han halvvejs vågnede ved, at en ny gæst støjende trådte ind i stuen.

Det var en underlig fyr, halvt bissekræmmer og halvt gøgler, der vandrede landet rundt for at sælge slibesten, strygeremme, kageknive, sæbekugler, blanksværte, lægemidler for hunde og heste, vellugtende sager til billige priser, skønhedsmidler og slige varer, som han bar i en kasse på ryggen. Hans indtrædelse var løsenet til forskellige plumpe løjer med daglejerne, der ikke fik ende, før han havde spist sin aftensmad og åbnet sin kasse med kostbarhederne for på en sindrig måde at forene forretninger med morskab.

"Og hvad er så det for noget tøjeri – smager det godt, Harry?" spurgte en grinende daglejer, idet han pegede på nogle kompositionskager, der lå i et hjørne.

"Dette," sagde fyren, idet han tog en kage frem, "dette er den ufejlbare og uvurderlige komposition til at tage alle mulige slags pletter af rust, snavs, meldug eller hvad som helst bort med af silke, atlask, linned, kammerdug, klæde, flor, merino, tæpper, musselin, bombasin eller uldent tøj, vinpletter, frugtpletter, ølpletter, vandpletter, oliepletter, tjærepletter – alle sammen går de bort, når de bare bliver gnedet en gang med den ufejlbare og uvurderlige komposition. Har en dame fået en plet på sin ære, behøver hun kun at synke en kage, og straks er hun kureret – for det er gift. Har en herre lyst til at hævde sin, behøver han kun at sluge en eneste lille kage, og han har hævet den over enhver tvivl, for den er fuldt så fyldestgørende som en pistolkugle og smager langt værre, og følgelig er det så meget des mere ærefuldt at tage den. Og kun en penny for en kage. Med alle disse dyder kun en penny for en kage."

Der meldte sig straks to købere, og flere af tilhørerne havde ondt ved at holde sig tilbage. Da sælgeren mærkede dette, forøgedes hans snaksomhed.

"De sælges lige så hurtigt, som de bliver lavet," sagde fyren. "Fjorten vandværker, seks dampmaskiner og et galvanisk batteri holdes uafladelig i gang til det, men det forslår ikke, selv om folkene arbejder så strengt, at de dør som fluer, og enkerne får straks en pension på tyve pund om året for hvert af børnene, foruden en præmie på halvhundrede pund for tvillinger. En penny for en kage – to halvpence kan også gøre det, og fire farthings modtages med glæde. Én penny for en kage."

Vinpletter, frugtpletter, ølpletter, vandpletter, oliepletter, blodpletter – der er en plet på en tilstedeværende herres hat, som jeg skal tage rent bort, før han kan bestille mig et krus ale."

"Ha!" råbte Sikes og for op. "Kom med den!"

"Jeg skal tage pletten bort, sir," svarede manden og blinkede til selskabet, "før De kan gå over gulvet og tage hatten. Læg mærke til den mørke plet på denne herres hat. Den er ikke større end en shilling, men tykkere end en halv krone. Enten det så er en vinplet, frugtplet, ølplet, vandplet, olieplet, tjæreplet eller blodplet –"

Manden kom ikke længere, for med en afskyelig ed væltede Sikes bordet, snappede sin hat og styrtede ud af huset.

Med den samme vaklen og rådvildhed, der mod hans vilje havde hvilet over ham hele dagen, vendte morderen, da han mærkede, at han ikke blev forfulgt, og at de sandsynligvis holdt ham for en tvær, drukken person, tilbage op ad gaden og ville efter at være kommet bort fra skæret af lygterne på en diligence, som holdt der, allerede til at gå forbi, da han i det samme genkendte posten fra London og så, af den holdt uden for det lille posthus. Han vidste næsten, hvad der ville komme, men gik ikke des mindre derover og lyttede.

Konduktøren stod ved døren og ventede på postsækken. En mand, der var klædt som skytte, kom i samme øjeblik til, og konduktøren rakte ham en kurv, der stod på fortovet.

"Den er til Deres folk," sagde konduktøren. "Skynd jer nu lidt derinde, hører I? Pokker tage den postsæk. Den var heller ikke færdig i går aftes. Det går ikke i længden!"

"Er der noget nyt i byen, Ben?" spurgte skytten, idet han trak sig tilbage mod vinduesskodderne for bedre at kunne beundre

hestene.

"Nej, ikke det jeg ved," svarede manden og trak sine handsker på. "Kornet er steget en smule. Og så hørte jeg også tale om et mord nede i Spitalfields, men jeg stoler ikke meget på det."

"Jo, det er ganske rigtigt," sagde en herre, som sad i vognen og så ud ad vinduet. "Og det var et ganske afskyeligt mord!"

"Var det det, sir?" sagde konduktøren og tog til hatten. "Et mandfolk eller et fruentimmer, sir?"

"Et fruentimmer," var svaret. "Man tror –"

"Nå, Ben!" råbte kusken utålmodigt.

"Gid pokker havde postsækken," sagde konduktøren, "falder I i søvn derinde?"

"Nu kommer jeg," råbte postmesteren, idet han løb ud.

"Kommer jeg," brummede konduktøren. "Ja, det gør også det unge, velhavende fruentimmer, som har et godt øje til mig, men jeg ved kun ikke hvornår. Så, lad mig nu få den. Alting kla – rt!"

Hornet blæste nogle muntre toner, og diligencen var borte.

Sikes blev stående på gaden, tilsyneladende kold for hvad han netop havde hørt og uden at drives af nogen stærkere følelse end uvisheden om, hvor han skulle gå hen. Omsider gik han tilbage igen og fulgte den vej, der fører fra Hatfield til St. Albans.

Han gik surmulende videre, men da byen lå bag ved ham, og han kom længere og længere ud på den ensomme, mørke landevej, overfaldtes han af en rædsel og forfærdelse, som gik gennem marv og ben. Alt foran ham, hvad enten det var en ting eller en skygge, stod stille eller rørte sig og antog skikkelsen af et eller andet frygteligt, men denne frygt var intet i sammenligning med den følelse, han havde af, at hin gyselige

skikkelse fra om morgenen fulgte ham i hælene. Han kunne spore dens skygge i mørket, udfylde det mindste punkt i dens omrids og se, hvor stift og højtideligt den syntes at skride frem. Han kunne høre dens klæder rasle mellem løvet, og ethvert vindpust bar det sidste dæmpede skrig hen til hans øre. Blev han stående, stod den ligeledes stille. Løb han, fulgte den bagefter – dog ikke løbende, det ville have været en lettelse, men som et lig, der havde fået et rent maskinmæssigt liv og blev båret af en langsom, tungsindig luftning, der aldrig blev stærkere eller svagere.

Undertiden vendte han sig med fortvivlet bestemthed om, fast besluttet på at jage dette skyggebillede bort, om det også skulle stirre ham ihjel, for det havde vendt sig om, ligesom han, og var nu bag ved ham. Han havde haft det foran sig om morgenen, men nu var det bagved – stadig bag ved ham. Han støttede sin ryg mod et dige. Og det forekom ham, som om det nu stod oven over ham og tydeligt kunne ses med den kolde nattehimmel som baggrund. Han kastede sig ned på vejen – med ryggen mod himlen. Ved hans hoved stod det, tavst, oprejst og stille – en levende ligsten med indskrift i blod.

Ingen må sige, at mordere undgår retfærdigheden, eller påstå, at Forsynet må sove. Et langt minut af denne dødsangst opvejer tyve snese voldsomme dødsmaader.

På en mark, han kom forbi, stod et skur, som tilbød nattely. Uden for døren stod tre høje poppeltræer, som gjorde det ganske mørkt indenfor, og blæsten sukkede imellem dem med sørgelig klagen. Han kunne ikke gå længere, før det atter blev dag, og her strakte han sig tæt op til væggen for at underkastes ny pinsler.

For nu viste der sig et syn, lige så stadigt og endnu skrækkeligere end det, han var undsluppet fra. De vidt opspilede, glansløse og glasagtige øjne, som han bedre havde kunnet tåle at se end at tænke på, viste sig midt i mørket, lysende i og for sig, men uden at kaste lys på noget. Det var kun to, men de var overalt. Forjog han synet, så indfandt værelset sig med alle de velkendte genstande – deriblandt nogle, som han ville have glemt, hvis han skulle have opregnet dets indhold efter hukommelsen – hver på sin vante plads. Liget lå på dets plads, og dets øjne var således, som han havde set dem, da han sneg sig bort. Han rejste sig og styrtede ud på marken. Skikkelsen var efter ham. Han gik atter ind i skuret og kastede sig atter ned på gulvet, øjnene var der, før han havde fået sig lagt til rette.

Og her blev han, i en rædsel, som han kun kunne føle, skælvende over hele legemet, mens den kolde sved brød ud af hver pore, indtil natteblæsten pludselig førte en lyd med sig af fjerne råb og forundrede og forskrækkede stemmer. Enhver lyd af mennesker på dette ensomme sted, selv om den indeholdt en virkelig grund til uro, var altid noget for ham. Han genvandt sin styrke og viljekraft ved udsigten til personlig fare og sprang op for at styrte ud i den fri luft.

Hele himlen syntes at stå i luer. Et flammehav bølgede i luften med byger af gnister, oplyste den i flere miles udstrækning og drev skyer af røg hen, der hvor han stod. Råbene blev lydeligere, mens ny stemmer forøgede brølet, og han kunne høre brandråbet blande sig med klangen af en stormklokke, faldet af tunge legemer og de bragende luer, idet de snoede sig om en eller anden ny hindring og skød i vejret,

ligesom styrkede af frisk næring. Larmen tiltog, jo længere han stod og så til. Der var folk på færde – mandfolk og fruentimmer – travle og ivrige. Det var ligesom nyt liv for ham. Han fløj af sted – lige ud, over hals og hoved – fo'r gennem torne og krat og sprang over gærder og led lige så vanvittig som hunden, der med lydelig og skingrende gøen galopperede foran ham.

Han nåede brandstedet. Halvt påklædte skikkelser ilede frem og tilbage. Nogle anstrengte sig for at få de forskrækkede heste ud af stalden, andre drev kvæget ud af gårde og udhusene, og atter andre kom belæssede ud fra den brændende bygning under en regn af faldende gnister, og mens de glødende bjælker tumlede ned om dem. I de åbninger, hvori dørene og vinduerne for en time siden havde siddet, var der nu en rasende ild.

Murene vaklede og smuldrede hen i den brændende afgrund. Det smeltede bly og jern strømmede hvidglødende ned på jorden. Fruentimmerne og børnene skreg, og mandfolkene opmuntrede hinanden med larmende råb. Sprøjternes hvæsen og vandets sprutten og syden, når det faldt på det brændende tømmer, forøgede det frygtelige brøl. Også han råbte, til han blev hæs, flygtede for sin hukommelse og sig selv og styrtede sig ind i den tætteste vrimmel.

Overalt var han på færde den nat, snart arbejdede han ved pumperne, snart ilede han gennem røg og luer, men uophørligt var han beskæftiget, hvor larmen og trængslen var størst. Op og ned ad stigerne, oppe på tagene, hen over gulve, som bragede og rystede under vægten af ham, hvor tag- og murstene væltede ned – overalt under denne store ildebrand var han til stede, men han havde et forhekset liv og fik hverken stød eller skrammer så lidt som tid til at tænke eller blive træt, før

morgenen atter gryede, og kun røg og sværtede ruiner var tilbage.

Da denne afsindige spænding havde lagt sig, vendte den frygtelige bevidsthed om hans forbrydelse tilbage med tidobbelt kraft. Han så sig mistroisk om, for mandfolkene talte i små hobe med hinanden, og han var bange for, at det var ham, som var genstanden for deres samtaler. Hunden adlød et vink af hans finger, og de listede sig hemmeligt bort med hinanden. Han kom forbi en sprøjte, hvor nogle mænd, som havde sat sig der, opfordrede ham til at dele deres måltid med dem. Han spiste noget kød og brød, og idet han drak en slurk øl, hørte han brandfolkene, der var fra London, tale om mordet.

"Han skal være flygtet til Birmingham, siger man," sagde en af dem, "men de får nok fat på ham, for opdagerne er ude, og i morgen aften vil der være sendt stikbreve efter ham hele landet rundt."

Han skyndte sig bort og gik videre, til han næsten sank i knæ, lagde sig så i en gyde og fik en lang, men afbrudt og urolig søvn. Atter flakkede han ubestemt og tvivlrådig om, ængstet af frygten for endnu en nat.

Pludselig fattede han den fortvivlede beslutning at vende tilbage til London.

"Der er dog altid nogen, man kan tale med," tænkte han, "og et godt smuthul samtidig. De vil ikke tænke på at nappe mig der, mens de søger efter mig ude på landet. Jeg kan jo holde mig skjult en uges tid eller så og presse penge ud af Fagin for at slippe over til Frankrig! For fanden, jeg vover det."

Ufortøvet fulgte han denne indskydelse og vandrede af sted, idet han valgte de mindst befærdede veje, med det forsæt at

lægge sig i skjul et kort stykke fra hovedstaden og, efter ad en omvej at være kommet ind i den i tusmørket, at gå lige hen til den del af den, han havde udset til sit mål.

Men hunden? – Var der sendt stikbreve ud efter ham, ville man ikke have glemt, at hunden savnedes og sandsynligvis var fulgt med ham. Dette kunne lede til hans pågribelse, når han gik gennem gaderne, og han blev derfor enig med sig selv om at drukne den og gik videre, idet han så sig om efter en dam og tog en stor sten, som han bandt ind i sit lommetørklæde.

Dyret så sin herre op i ansigtet under disse forberedelser, og hvad enten nu dets instinkt fattede hensigten, eller tyvens skelende blik til det var strengere end sædvanlig, så luskede det lidt længere bag ved ham end ellers og krøb sammen, mens det gik noget langsommere. Da dets herre blev stående ved en pyt og så sig om for at kalde på det, blev det stående ganske stille.

"Hørte du ikke, jeg sagde *kom?*" sagde Sikes og fløjtede.

Dyret nærmede sig, drevet af vanens magt, men da Sikes bukkede sig for at binde lommetørklædet om dets hals, knurrede det højt og fo'r tilbage.

"Kom herhen," sagde tyven og stampede i jorden. Hunden logrede med halen, men rørte sig ikke. Nu bandt Sikes en løbeknude på tørklædet og kaldte igen på den.

Hunden nærmede sig, vendte om, blev stående et øjeblik og løb derpå sin vej, så hurtigt den kunne.

Manden fløjtede og fløjtede og satte sig ned og ventede på, at den skulle komme tilbage. Men der kom ingen hund, og han fortsatte sin vandring.

47. Monks og Brownlow mødes endelig. Deres samtale og den efterretning, der afbryder den

Tusmørket begyndte at falde på, da Brownlow steg ud af en droske uden for sin dør og bankede sagte på. Da døren var blevet lukket op, steg en før mand ud af vognen og stillede sig på den ene side af trappen, mens en anden mand, der havde siddet på bukken, ligeledes steg ned og stillede sig på den anden. På et vink af Brownlow hjalp de en tredje mand ud, som de tog imellem sig og førte ind i huset. Denne mand var Monks.

På samme måde gik de op ad trappen uden at tale, og Brownlow, som gik foran, viste dem ind i et bagværelse. Monks blev stående ved døren til dette værelse. Han var tydeligvis meget ugerne gået derop. De to mænd så på den gamle herre, som om de ventede hans nærmere befalinger.

"Han kender valget," sagde Brownlow. "Hvis han nøler eller rører en finger anderledes, end De tillader ham, må De føre ham ud på gaden, kalde politiet til hjælp og på mit ansvar angive ham som forbryder."

"Hvor tør De vove at tale således om mig?" spurgte Monks.

"Hvor tør De vove at drive mig til det, unge mand?" svarede Brownlow og så på ham med et fast blik. "Er De afsindig nok til at forlade dette hus? Slip ham. Så, sir, nu kan De gå, og vi følger Dem. Men ved alt, hvad der er mig helligt, forsikrer jeg Dem, at

i det øjeblik, De sætter Deres fod ud på gaden, lader jeg Dem gribe som tyv og bedrager. Jeg er fast og urokkelig. Har De besluttet også at være det, så kommer Deres blod over Deres eget hoved!"

"Med hvilken ret er jeg blevet snappet på gaden og ført herhen af disse to hunde?" spurgte Monks, idet han så fra den ene hen på den anden af de to mænd, der stod hver på sin side af ham.

"Ifølge min," svarede Brownlow. "Disse personer handler på mit an- og tilsvær. Hvis De beklager Dem over tabet af Deres frihed – De havde evne og lejlighed til at få den tilbage undervejs, men De holdt det for rådeligst at tie – så siger jeg endnu en gang: overgiv Dem til lovens beskyttelse. Jeg vil også appellere til loven, men når De er gået for langt til at træde tilbage, og magten er kommet i andre hænder, må De ikke bede mig om barmhjertighed eller sige, at jeg kastede Dem ned i det svælg, hvori De selv har styrtet Dem."

Monks var åbenbart forlegen og urolig. Han tøvede.

"De må bestemme Dem hurtigt," sagde Brownlow med fuldkommen fatning og kølighed, "ønsker De, at jeg skal fremsætte mine beskyldninger offentligt og overgive Dem til en straf, hvis omfang jeg ikke kan kende, skønt jeg med gysen kan forudse det, siger jeg endnu en gang: De kender vejen. Hvis ikke, og De henvender Dem til min overbærenhed og til dem, som De så dybt har fornærmet, så sæt Dem, uden at sige et ord, på denne stol. Den har ventet på Dem i to hele dage."

Monks mumlede nogle uforståelige ord, men vaklede endnu stadig.

"De må skynde Dem," sagde Brownlow. "Et ord af mig, og De har ikke længere noget valg."

Endnu stadig tøvede manden.

"Jeg har ikke lyst til at parlamentere længere," sagde Brownlow, "og da jeg varetager andres dyrebareste interesser, har jeg heller ingen ret til det."

"Findes der," spurgte Monks stammende, "findes der – ingen – mellemvej?"

"Nej!"

Monks iagttog den gamle herre med et ængsteligt blik, men da han kun læste strengthed og bestemthed i hans åsyn, gik han ind i stuen og satte sig med et skuldertræk.

"Luk døren af udvendig," sagde Brownlow til tjeneren, "og kom ind, når jeg ringer."

"Det er en net adfærd, sir," sagde Monks og kastede hat og kappe fra sig, "af min faders ældste ven."

"Det er netop, fordi jeg var Deres faders ældste ven, unge mand," svarede Brownlow. "Det er, fordi forhåbninger og ønsker fra unge og lykkelige år knyttede sig til ham og til den skønne skabning af hans slægt, som vendte tilbage til sin Gud i sin ungdom og efterlod mig her alene og forladt. Det er, fordi han samtidig med mig knælede ved sin eneste søsters dødsleje, mens han endnu var dreng, den samme morgen, som – hvis Himlen ikke havde villet det anderledes – skulle have gjort hende til min unge hustru. Det er, fordi mit sårede hjerte fra dette øjeblik af hang fast ved ham under alle hans prøvelser og vildfarelser, indtil han døde. Det er, fordi gamle minder og forestillinger opfylder mit hjerte, og endog synet af Dem vækker tanken om ham. Det er alle disse ting, som bringer mig

til nu at vise Dem skånsel – ja, Edvard Leeford, endog nu – og til at rødme over Deres uværdighed til al bære dette navn."

"Hvad har navnet at gøre med det?" spurgte den anden, efter halvt i tavshed og halvt med tvær forundring at have iagttaget Brownlows bevægelse. "Hvad kommer navnet mig ved?"

"Intet," svarede Brownlow, "aldeles intet. Men det var hendes, og selv nu, efter denne lange tids forløb, fremkalder det den samme varme og hjertebanken hos mig gamle mand, som jeg forudm følte ved kun at høre det blive nævnt af en fremmed. Jeg er meget glad over, at De har forandret det – meget – meget."

"Det er nu alt sammen meget smukt," sagde Monks efter et langt ophold, under hvilket han med hårdnakket trods havde gynget sig frem og tilbage, og Brownlow siddet og skygget for sit ansigt med hånden. "Men hvad vil De mig?"

"De har en broder," sagde Brownlow, idet han fattede sig, "en broder, hvis navn alene, da det blev hvisket Dem i øret, idet jeg kom bag på Dem på gaden, næsten var nok til at få Dem til med forundring og uro at følge herhen med mig."

"Jeg har ingen broder," svarede Monks. "De ved, jeg var eneste barn. Hvorfor taler De til mig om brødre? De ved det lige så godt som jeg."

"Hør efter, hvad jeg ved, men De måske ikke," sagde Brownlow. "Jeg skal nok vække Deres opmærksomhed. Jeg ved, at De var den eneste og unaturlige frugt af det usalige ægteskab, som familiestolthed og den mest urene og snæverhjertede ærgerrighed tvang Deres ulykkelige fader til at indgå som ganske ungt menneske."

"Skældsord bryder jeg mig ikke om," afbrød Monks ham med et hånligt smil. "De kender sammenhængen, og det er mig nok."

"Men jeg kender også," vedblev den gamle herre, "den elendighed, den langsomme kval, de vedvarende pinsler, der var en følge af denne uheldige forbindelse. Jeg ved, hvor tungt og møjsommeligt dette ulykkelige par bar deres tunge lænker gennem en verden, der var forgiftet for dem. Jeg ved, hvorledes kold tvang afløstes af uvilje, uvilje af had og had af modbydelighed, indtil de til sidst sønderrev den klirrende lænke, som de dog med et langt mellemrum imellem sig hver for sig bar på et pinligt brudstykke af, hvis bøjler kun døden kunne løse, og som de skjulte i en ny omgangskreds under de gladeste miner, de kunne påtage sig. For Deres moder lykkedes det, men det rustede og gnavede på Deres faders hjerte i en række af år."

"Nå ja, de blev skilt ad," sagde Monks, "men hvad så?"

"Da de havde levet adskilte i nogen tid," fortsatte Brownlow, "og Deres moder, aldeles bedåret af fastlandets letsindigheder, ganske havde glemt sin unge ægtefælle, der var over ti år yngre end hun og hentæredes hjemme af tilintetgjorte udsigter, fandt han ny venner. Denne omstændighed i det mindste kender De."

"Nej," sagde Monks, idet han vendte øjnene bort og stampede i gulvet med foden som et menneske, der har besluttet at nægte alt. "Nej."

"Deres væsen, ikke mindre end Deres handlinger vidner om, at De aldrig har glemt den eller ophørt at tænke med bitterhed på den," svarede Brownlow. "Jeg taler om tiden for femten år siden, da De kun var elleve år og Deres fader kun enogtredivé – for han var, gentager jeg, et ganske ungt menneske, da hans fader tvang ham til at gifte sig. Skal jeg gå tilbage til

tildragelser, som kaster en skygge på Deres faders minde, eller vil De skånes for det og sige sandheden?"

"Jeg har intet at sige," sagde Monks. "Men tal De kun videre, hvis De vil."

"Blandt disse ny venner," sagde Brownlow, "var en afskediget søofficer, hvis kone var død et halvt års tid i forvejen og havde efterladt ham to børn – der havde været flere, men af dem alle var lykkeligvis kun to blevet i live. De var begge døtre, den ene en dejlig pige på nitten, den anden et ganske ungt barn på to eller tre år."

"Hvad vedkommer det mig?" spurgte Monks.

"De boede," sagde Brownlow, tilsyneladende uden at høre denne afbrydelse, "i en egn, hvor Deres fader på sin omflakken var kommet hen og havde opslået sin bolig. Bekendtskab, fortrolighed, venskab fulgte hurtigt efter hinanden. Deres fader var begavet, som kun få mennesker er det; han lignede sin søster i sjæl og ydre. Jo mere den gamle officer lærte ham at kende, des større godhed fattede han for ham. Gid det var blevet ved det! Hans datter gjorde det samme."

Den gamle herre tav. Monks bed sig i læberne og fæstede sine øjne på gulvet, og da Brownlow mærkede dette, fortsatte han uden tøven:

"Efter et års forløb var han bundet, højtideligt bundet til denne datter. Han var en uskyldig, uerfaren piges første, sande, brændende, eneste lidenskab."

"Deres fortælling er temmelig lang," sagde Monks og bevægede sig urolig på stolen.

"Det er en sand fortælling om sorger og prøvelser, unge mand," svarede Brownlow, "og sådanne fortællinger er i

almindelighed lange. Hvis det var en fortælling om ublandet glæde og lykke, ville den være meget kort. Omsider døde en af de rige slægtninge, for hvis skyld Deres fader, som det så ofte går, var blevet ofret, for at den andens indflydelse og vigtighed kunne vokse, og for at gøre den ulykke god igen, han havde voldt, efterlod han ham sit universalmiddel mod alle sorger – penge. Det var nødvendigt, at Deres fader straks tog til Rom, hvorhen den anden var rejst for sit helbreds skyld, og hvor han var død og havde efterladt sine sager i den største uorden. Han kom dertil, angrebet af en dødelig sygdom, og ikke så snart var efterretningen om dette kommet til Paris, før Deres moder fulgte ham og tog Dem med sig. Dagen efter hendes komme døde han uden at have gjort testamente – *uden at have gjort testamente* – og således tilfaldt hele formuen hende og Dem."

Under dette afsnit af fortællingen havde Monks holdt sit vejr og lyttet med den største spænding, uden at hans øjne dog var vendt mod den talende. Da Brownlow standsede, forandrede han sin stilling med et udtryk, som om han pludselig følte sig lettet, og tørrede sit ansigt og sine brændende hænder.

"Før han rejste udenlands, mens han opholdt sig i London," sagde Brownlow langsomt, idet han fæstede sine øjne på den andens ansigt – "kom han til mig."

"Det har jeg aldrig hørt tale om," afbrød Monks ham i en tone, der skulle være vantro, men smagte mere af en ubehagelig overraskelse.

"Han kom til mig og efterlod hos mig, blandt flere andre ting, et billede – et portræt, han selv havde malet – et billede af den stakkels pige – som han ikke ønskede at lade blive tilbage og ikke kunne tage med sig på rejsen. Ængstelser og

samvittighedsnag havde medtaget ham således, at han næsten lignede en skygge. Han talte på en vild, usammenhængende måde om undergang og skændsel, som han var skyld i; betroede mig, at han agtede at gøre alt, hvad han ejede, til penge, hvad han så end skulle tabe ved det, og, når han havde overdraget en del af den ham sidst tilfaldne arv til sin kone og Dem, at flygte bort fra landet – jeg gættede kun alt for let, at han ikke ville flygte alene – og aldrig se det mere. Endog for mig, hans gamle ven, hvis inderlige hengivenhed havde slået rod i den jord, som dækkede over den for os så dyrebare – endog for mig holdt han enhver udførligere tilståelse tilbage, men lovede at skrive og meddele mig alt og derpå besøge mig for sidste gang her på Jorden. Ak! *Dette* var den sidste gang. Jeg fik intet brev og så ham ikke mere.

Da alt var forbi," sagde Brownlow efter et kort ophold, "rejste jeg til skuepladsen for hans – jeg vil bruge det udtryk, verden ville bruge, for hårdhed og mildhed er nu det samme for ham – for hans brødefulde kærlighed; fast besluttet på, at hvis min frygt stadfæstede sig, skulle dette vildfarende barn finde et hjerte og et hjem åbne. Familien havde forladt egnen otte dage i forvejen, betalt sin ringe gæld og var rejst bort om natten, hvorfor eller hvorhen, kunne ingen sige."

Monks trak vejret endnu mere frit og så sig om med et triumferende smil.

"Da Deres broder," sagde Brownlow og flyttede sig nærmere hen til den andens stol, "da Deres broder, et svagt, pjaltet, forsømt barn, af en stærkere hånd end tilfældets blev kastet ind på min vej og af mig frelst fra et lastens og skændselens liv –"

"Hvad!" udbrød Monks studsende.

"Af mig," sagde Brownlow. "Jeg sagde Dem jo, at jeg snart ville vække Deres opmærksomhed. Jeg siger af mig – jeg ser, at Deres snedige staldbroder skjulte mit navn, skønt det, efter hvad han vidste, måtte være aldeles fremmed for Dem. Da han altså var blevet frelst af mig og i mit hus kom sig efter en sygdom, blev jeg forbavset over hans stærke lighed med det portræt, jeg har talt om. Selv da jeg så ham første gang, lå der et påfaldende udtryk i hans ansigt, der ramte mig som et glimt af en eller anden gammel ven, der farer forbi i en levende drøm. Jeg har ikke nødig at fortælle Dem, at han blev lokket bort, før jeg lærte hans historie at kende –"

"Hvorfor ikke?" spurgte Monks.

"Fordi De meget godt ved det."

"Jeg?"

"Nægtelser nytter intet," svarede Brownlow. "Jeg skal vise Dem, at jeg ved mere end det."

"De – De – kan ikke bevise noget imod mig," stammede Monks. "Jeg opfordrer Dem til at gøre det."

"Det får vi at se," svarede den gamle herre med et forskende blik. "Jeg tabte drengen af syne og kunne, trods alle mine forsøg, ikke opdage ham igen. Da Deres moder var død, vidste jeg, at De alene var i stand til at løse denne gåde, hvis nogen var det, og da De, den gang jeg sidst havde hørt tale om Dem, havde opholdt Dem på Deres plantage i Vestindien – hvor De, som De selv ved, var tyet hen efter Deres moders død for at undgå følgerne af Deres lastefulde handlinger her – gjorde jeg rejsen derover. De var rejst bort flere måneder i forvejen, og man mente, at De var i London, men ingen kunne sige, hvor. Jeg vendte tilbage. Deres agenter havde ingen tråd til Deres

opholdssted. De kom og gik, sagde de, lige så sælsomt, som De altid havde gjort, undertiden i flere dage i træk og undertiden ikke i flere måneder, idet De efter al sandsynlighed holdt Dem til de samme kipper og søgte omgang med de samme skændige staldbrodre, som da De var en vild, ustyrlig yngling. Jeg trættede dem med ny forespørgsler og gennemstrejfede gaderne nat og dag, men indtil for to timer siden var og blev mine anstrengelser frugtesløse, og jeg så Dem ikke en eneste gang."

"Men nu ser De mig," sagde Monks og rejste sig kækt op, "og hvad så? Tyveri og bedrageri er højt klingende ord, som De tror at kunne retfærdiggøre på grund af en indbildt lighed mellem en eller anden djævlaunge og et ørkesløst smøreri af en død mand! De ved ikke en gang, at dette smukke par efterlod sig et barn; det ved De ikke en gang!"

"Jeg vidste det ikke," svarede Brownlow og rejste sig ligeledes, "men for knap fjorten dage siden har jeg fået alt at vide. De har en broder. De ved det, og De kender ham. Der var et testamente, som Deres moder tilintetgjorde, og ved sin død efterlod hun Dem hemmeligheden og fordelingen af det. Det indeholdt en hentydning til et barn, som sandsynligvis ville blive frugten af den sørgelige forbindelse, hvilket barn blev født og, da De tilfældigvis stødte på det, vakte Deres mistanke ved dets lighed med dets fader. De rejste til barnets fødested. Der fandtes beviser – længe undertrykte beviser – for dets fødsel og slægt. Disse beviser blev tilintetgjort af Dem, og nu, for at bruge Deres egne ord til Deres medskyldige, jøden, '*ligger de eneste beviser for, hvem drengen er, på bunden af floden, og den gamle heks, som fik dem af moderen, ligger og rådner i sin ligkiste.*' Uværdige

søn, kryster og løgner – De, som lagde råd op med tyve og mordere i mørke og ved nattetid – De, hvis rænker og skændigheder have bragt en voldsom død over en mands hoved, der var mere værd end millioner som De – De, som fra Deres vugge var galde og bitterhed for Deres egen faders hjerte, og hos hvem alle slette lidenskaber, laster og udsvævelser trivedes, indtil de fik luft i en afskyelig sygdom, der har gjort Deres ansigt til et kendetegn på Deres sjæl – De, Edvard Leeford, vil De endnu trodse mig?"

"Nej, nej, nej!" svarede krysteren, overvældet af disse sammenhobede beskyldninger.

"Jeg kender hvert ord," udbrød den gamle herre, "hvert ord, der er blevet vekslet mellem Dem og denne foragtelige skurk. Skygger på væggen har opfanget Deres hvirken og bragt dem til mit øre; synet af det forfulgte barn har forvandlet lasten selv og givet den dydens mod og næsten alle dens egenskaber. Et mord er begået, hvori De var moralsk, om end ikke virkelig medskyldig."

"Nej, nej," faldt Monks ham i talen. "Jeg – jeg – ved intet om det. Jeg ville netop undersøge, hvor meget sandt der var i historien, da De overrumplede mig. Jeg vidste ikke årsagen. Jeg troede, at det var et almindeligt klammeri."

"Det var en del af Deres hemmeligheder, der kom frem. Vil De nu meddele dem alle?"

"Ja, jeg vil."

"Sætte Deres navn under en sanddru forklaring af alle omstændigheder og gentage dem i vidners overværelse?"

"Også det lover jeg."

"Blive roligt her, indtil et sådant dokument er blevet sat op, og følge med mig til det sted, jeg vælger, for at stadfæste det?"

"Ja. Hvis De forlanger det, vil jeg også gøre dette."

"De må gøre endnu mere," sagde Brownlow. "Give et uskyldigt barn, for det er han, om end frugten af en brødefuld og ulyksalig kærlighed, oprejsning. De har ikke glemt bestemmelserne i testamentet. Opfyld dem for Deres broders vedkommende og drag så hen, hvor De lyster. I denne verden behøver I ikke at mødes oftere."

Mens Monks gik frem og tilbage og med mørke, ildevarslenende miner grundede på dette forslag og muligheden af at slippe fra det – drevet af sin frygt på den ene side og sit had på den anden – blev døren i en fart lukket op, og Losberne trådte i heftig sindsrøre ind i værelset.

"Manden bliver grebet," råbte han, "han bliver grebet i aften!"

"Morderen?" spurgte Brownlow.

"Ja, ja. Man har set hans hund luske om ved et eller andet gammelt smuthul, og der synes kun at være liden tvivl om, at dens herre enten allerede er der eller vil indfinde sig der, når det er blevet mørkt. Opdagere er ude på alle kanter; jeg har talt med de folk, som det er pålagt at anholde ham, og de har sagt mig, at han ikke kan undgå dem. Regeringen har i aften udlovet en belønning af hundrede pund."

"Jeg vil lægge halvhundrede til," sagde Brownlow, "og med min egen mund udlove dem på selve stedet, hvis jeg kan komme derhen. Hvor er mr. Maylie?"

"Harry? – Så snart han havde set Deres ven her velforvaret inde i vognen hos Dem, skyndte han sig tilbage derhen, hvor han havde hørt dette," svarede lægen, "og satte sig til hest for at

forene sig med den anden person på et sted i omegnen, hvor de har sat hinanden stævne."

"Men jøden?" sagde Brownlow. "Hvad ved man om ham?"

"Da jeg sidst hørte tale om ham, var han endnu ikke grebet, men nu er han det eller bliver det i det mindste snart. De er sikre nok på ham."

"Er De blevet enig med Dem selv?" spurgte Brownlow med dæmpet stemme Monks.

"Ja," svarede denne. "Vil – vil – De lade være at røbe mig?"

"Ja. Bliv her, til jeg kommer tilbage. Det er det eneste vilkår for Deres sikkerhed."

De forlod værelset, og døren blev igen lukket i lås.

"Hvad har De udrettet?" spurgte lægen hviskende.

"Alt, hvad jeg kunne håbe at udrette, og endog mere. Idet jeg forenede den stakkels piges meddelelse med, hvad jeg selv tidligere vidste og udbyttet af vor gode vens undersøgelse der på stedet, levnede jeg ham ingen udvej til at slippe fra det og udviklede den hele skurkestreg, der ved hjælp af disse oplysninger var blevet så klar som dagen. Skriv og fastsæt sammenkomsten til i overmorgen aften. Vi skal være dernede nogle timer i forvejen, men vil trænge til hvile, især den unge dame, der måske vil komme til at trænge til mere fasthed, end De eller jeg nu kan forudse. Men mit blod koger af iver efter at hævne den stakkels myrdede skabning. Hvilken vej har De taget?"

"Kør lige til politikammeret, så kommer De tids nok," svarede Losberne. "Jeg bliver her."

De skiltes i en hast ad, begge i en ubetvingelig, feberagtig spænding.

48. Forfølgelsen og undvigelsen

I nærheden af den del af Themsen, som kirken i Rotherhite vender ud mod, hvor bygningerne på flodbredden er mest snavsede og fartøjerne på floden sortest af støvet fra kulskibene og røgen fra de lave, tæt sammenbyggede huse, findes endnu den dag i dag det skidneste, sælsomste, mærkeligste af de mange skjulte kvarterer i London, der endog af navn er aldeles ukendte for dets indbygges store masse.

For at komme derhen må man trænge igennem et net af kvalme, smalle og dyndede gader, der er tæt befolkede med de mest rå og fattige beboere og indviede til den omsætning, disse kunne tænkes at medføre. De billigste og mindst indbydende levnedsmidler er opdyngtet i udsalgsstederne; de groveste og simpleste klædningsstykker dingler uden for kræmmerens dør og hænger ned fra mure og vinduer. Mellem arbejdere af den laveste klasse, sjovere, kuldragere, frække kvinder, pjaltede børn og flodens værste bærmere og afskum baner man sig kun med møje vej, overvældet af det modbydelige syn og den lige så modbydelige lugt fra de snævre stræder, der drejer af til højre og venstre, og døv af larmen af de svære vogne, der kører store læs købmandsvarer fra de vældige pakhuse, som knejser på alle hjørner. Er man omsider kommet ind i mere afsides og mindre befærdede gader end dem, man nylig er kommet igennem, vandrer man hen under brøstfældige facader, der hælder ud

over fortovet, faldefærdige vægge, der synes at vakle, mens man går forbi dem, halvt nedstyrtede og halvt nedstyrtende skorstenspiber, vinduer, der skærmes af rustne jernstænger, som næsten er fortæret af ælde og skarn, og ethvert optænkeligt tegn på ødelæggelse og forsømmelse.

Imellem sådanne omgivelser hinsides Southwark ligger Jacob's Island, omgivet af en dyndet grav, der er seks-otte fod dyb og femten-tyve fod bred, når det er flod, og som fordom kaldtes Mill Pond, men nu er kendt under navn af Folly Ditch. Den er en arm eller bugt af Themsen og kan ved højvande altid fyldes ved at åbne sluserne ved Lead Mills, hvorefter den havde sit ældre navn. Til sådanne tider kan den fremmede, som iagttager den fra en af de to broer, der er bygget over den, se husenes beboere fra deres bagdøre og vinduer fire spande, stripper og alle slags kar ned for at hejse vand op, og vender han øjet fra denne virksomhed hen mod husene, vil det skue, som frembyder sig for ham, vække hans højeste forbavselse. Ormstukne svalegange af træ, der er fælles for bagsiden af en halv snes huse, og gennem hvis huller man kan se ned på mudderet nedenunder; vinduer med knækkede og lappede ruder, hvorfra lange stænger stikker ud til at tørre linned på, som aldrig findes der; værelser, der er så små, så snavsede, så indskrænkede, at luften skulle synes at være for stærkt forpestet endog for den skidenfærdighed og uhumskehed, de huser; træskure, der rager op af mudderet og truer med at falde sammen i det – således som nogle af dem allerede er det – tilsølede mure og hensmuldrende grundvolde, ethvert fremtrædende træk, ethvert væmmeligt tegn på snavs,

råddenskab og svineri – alt dette pryder bredderne af Folly Ditch.

På Jacob's Island er pakhusene tomme og uden tage; murene smuldrer hen; vinduerne er ikke længere vinduer. Dørene falder ud på gaden; skorstenspiberne er sorte, men giver ingen røg fra sig. For tredive eller fyrre år siden, før det blev ramt af kanslerretsprocesser, var det et velstående sted, men nu er det i sandhed en øde ø. Husene har ingen ejere; de er brudt op og taget i brug af dem, som har mod til det og lever og dør der. Den, der tyr til Jacob's Island, må enten have mægtige bevæggrunde til at vælge sig en hemmelig bolig eller også være kommet i de mest nødlidende kår.

I et værelse ovenpå i et af disse huse – et hus, der lå for sig selv og var af rummeligt omfang, forfaldent i andre henseender, men med sikre døre og vinduer, af hvilke de bageste vendte ud mod graven på den allerede beskrevne måde – sad tre mennesker, som, idet de nu og da så på hinanden med blikke, der tydede på ængstelighed og forventning, i nogen tid var ganske stille. Den ene af dem var Toby Crackit, den anden Chitling og den tredje en tyv på et halvt hundrede år, hvis næse var blevet slået næsten flad i et slagsmål i fordums dage, og hvis ansigt bar et frygteligt ar, som sandsynligvis skrev sig fra samme lejlighed. Denne mand var en tilbagevendt deporteret, og hans navn var Kags.

"Jeg ville ønske," sagde Toby til Chitling, "at De havde valgt Dem et andet smuthul, da de to gamle blev for varme, og ikke var kommet herhen, gode ven."

"Ja, hvorfor gjorde De ikke det, De fæhoved?" sagde Kags.

"Jeg tænkte, at De skulle være blevet lidt gladere end som så ved at se mig," svarede Chitling modfalden.

"Ja, ser De, unge mand," sagde Toby, "når en mand holder sig så ganske for sig selv, som jeg har gjort, og på den måde har et hyggeligt hus over hovedet, uden at nogen stikker sin næse ind i det, så er det en temmelig stor overraskelse at bæres med en visit af en ung herre i Deres omstændigheder, hvor respektabel og behagelig en person han også kan være til at spille kort med ved given lejlighed."

"Og især når den unge mand, der har holdt sig således for sig selv, har taget en ven i logi, der er kommet fra fremmede lande, tidligere end man ventede, og er for beskeden til at ønske at blive forestillet for dommerne ved sin hjemkomst," tilføjede Kags.

Der opstod en kort pause, efter hvilken Toby Crackit, som syntes at opgive ethvert yderligere forsøg på at vedligeholde sit sædvanlige flotte friskfyrsvæsen, vendte sig om mod Chitling og sagde:

"Hvornår blev Fagin da grebet?"

"Lige ved spisetid – klokken to i eftermiddags," var svaret. "Charley og jeg bjergede os lykkelig og vel op i vaskehussskorstenen, og Bolter smuttede på hovedet ned i den tomme vandtønde, men hans ben var så umådelig lange, at de ragede op over kanten, og således fangede de ham med."

"Men Bet?"

"Stakkels Bet! Hun gik hen for at se liget og forklare, hvem det var," svarede Chitling, der blev længere og længere i ansigtet, "og gik fra forstanden og skreg og rasede og slog

hovedet mod gulvet, så at de måtte give hende spændetrøje på og bringe hende på hospitalet, og der er hun nu."

"Hvad blev der af unge Bates?" spurgte Kags.

"Han luskede om for ikke at komme herhen, før det var blevet mørkt, men han vil snart være her," svarede Chitling. "Der er intet andet sted at ty til nu, for alle folkene i "Krøblingerne" er arresterede, og skænkestuen der – jeg gik selv derhen og så det med mine egne øjne – er propfuld af snushaner."

"Det går alt sammen i smadder!" sagde Toby og bed sig i læberne. "Der er mere end én, som det vil komme til at gå ud over."

"Retsterminen er nær for hånden," sagde Kags. "Får de forhøret sluttet, og Bolter stiller sig som kronvidne, hvilket han naturligvis gør ifølge det, han allerede har sagt, så kan de bevise, at Fagin har været medvider i mordet, og få sagen for på fredag, og så kommer han til at dingle, før otte dage er omme!"

"De skulle have hørt, hvor folk hylede," sagde Chitling, "hvis betjentene ikke havde slået fra sig som djævlé, var han blevet revet i stykker. En gang var han allerede kastet til jorden; men de slog kreds om ham og slæbte ham med sig. De skulle have set, hvorledes han så sig om, fuld af dynd og blod, og klyngede sig til dem, som om de havde været hans bedste venner. Jeg ser endnu, hvorledes de ikke kunne holde stand imod pøbelén, men måtte puffe sig igennem den med ham; jeg ser endnu folk springe op på ryggen af hinanden og skære tænder og true ad ham som vilde dyr; jeg ser endnu blodet på hans hår og skæg og hører de frygtelige skrig, hvormed fruentimmerne arbejdede sig gennem trængslen på gadehjørnet og svor på, at de ville rive hjertet ud af livet på ham!"

Det forfærdede vidne til dette optrin holdt hænderne for ørene og gik med tæt tillukkede øjne i heftig bevægelse frem og tilbage, som om han var helt fra sans og samling.

Mens han var således beskæftiget, og de to mænd sad i dyb tavshed og med øjnene fæstet på gulvet, hørtes en klaprende lyd ude på trappen, og Sikes' hund kom springende ind i værelset. De løb hen til vinduet, ned ad trappen og ud på gaden. Hunden var sprunget op i et åbent vindue, men gjorde intet forsøg på at følge med dem, og dens herre var heller ikke at se.

"Hvad mon det skal sige?" sagde Toby, da de var kommet tilbage. "Han kan ikke have i sinde at gå herhen. Det – det – vil jeg ikke håbe!"

"Hvis det havde været hans hensigt, var han kommet sammen med hunden," sagde Kags og bukkede sig ned for at undersøge dyret, der lå og pustede på gulvet. "Hør, lad os få noget vand til den. Den er helt fra det."

"Den har drukket det alt sammen, hver eneste dråbe," fortsatte Kags efter i nogen tid stiltiende at have iagttaget hunden. "Fuld af dynd – halt – halv blind – den må være kommet langvejs fra."

"Hvor kan den være kommet fra?" udbrød Toby. "Den har naturligvis været ved de andre huler, og da den fandt dem fulde af fremmede, er den løbet herhen, hvor den så tit har været. Men hvorfra kan den fra først af være kommet, og hvorledes går det til, at den kommer her, uden at den anden er med?"

"Han" – ingen af dem nævnede morderen ved hans navn – "han skulle da vel ikke have gjort det af med sig selv? Hvad tror De?" sagde Chitling.

Toby rystede på hovedet.

"Havde han det," sagde Kags, "ville hunden have os til at gå med den hen til det sted, hvor han havde gjort det. Nej, jeg tror, at han er sluppet ud af landet og har ladet hunden blive tilbage. Han må være blevet borte for den på en eller anden måde, ellers ville den ikke være så rolig."

Denne forklaring, der syntes at være den rimeligste, blev holdt for den rigtige, og hunden krøb ind under en stol og lagde sig til at sove, uden at nogen videre ænsede den.

Da det nu var blevet mørkt, blev vinduesskodden lukket og et lys tændt og sat på bordet. De to sidste dages skrækkelige tildragelser havde gjort et dybt indtryk på dem alle tre, og det forøgedes ved det farlige og uvisse i deres stilling. De skød deres stole tættere sammen og for op ved enhver lyd. De talte kun lidt og kun hviskende og var så tavse og forfærdede, som om den myrdede kvindes lig lå inde i værelset ved siden af.

Da de havde siddet således i nogen tid, hørtes pludselig en hastig banken på døren nedenunder.

"Det er unge Bates," sagde Kags og så sig forbitret om for at dæmpe den frygt, han selv følte.

Bankningen hørtes igen. Nej, det var ikke ham. Således plejede han aldrig at banke.

Crackit gik hen til vinduet, men trak straks hovedet til sig igen og skælvede over hele kroppen. Han havde ikke nødig at sige, hvem det var; hans blege ansigt viste det tydeligt nok. Hunden sprang øjeblikkelig op og løb pibende hen til døren.

"Vi må lukke ham ind," sagde Crackit og tog lyset.

"Kan det ikke undgås?" spurgte den anden mand med hæst stemme.

"Nej, han *må* ind."

"Lad os dog ikke blive siddende i mørke," sagde Kags, idet han tog et lys ned fra kamingesimsen og tændte det, men med en sådan rysten på hånden, at bankningen gentoges to gange, før han blev færdig.

Crackit gik ned til døren og vendte tilbage, ledsaget af en mand, hvis ansigts nederste del skjultes af et lommetørklæde, mens et andet var bundet sammen om hans hoved under hatten. Han tog langsomt tørklæderne bort – ansigtet var ligblegt, øjnene sunket dybt ind i hovedet, kinderne indfaldne, skægget tre dage gammelt, legemet udmagret, åndedrættet kort og tykt. Det var som et genfærd af Bill Sikes.

Han lagde hånden på en stol, som stod midt i stuen, men idet han ville sætte sig, gøs han og syntes at se sig tilbage over skulderen, hvorpå han flyttede den tæt op mod væggen – så tæt op mod den, som han kunne få den – skurede den imod den og satte sig.

Ikke et ord var blevet vekslet. Han så fra den ene hen på den anden. Når et øje hemmeligt hævede sig og mødte hans, blev det på stedet vendt bort igen. Da hans hule stemme afbrød tavsheden, fo'r de alle tre sammen. De havde aldrig før hørt en sådan tone i den.

"Hvorledes kom den hund hertil?"

"Alene! For tre timer siden."

"Aftenbladene fortæller, at Fagin er grebet. Er det sandt eller løgn?"

"Jo, det er sandt."

Atter tav de.

"Gid Satan havde jer alle sammen," sagde Sikes, idet han fo'r med hånden hen over panden. "Har I da intet at sige mig?"

Der opstod en uro imellem dem, men ingen talte.

"De, som er herre her i huset," sagde Sikes og vendte sit ansigt hen mod Crackit, "agter De at sælge mig eller at lade mig skjule mig her, til denne jagt er forbi?"

"De kan blive her, hvis De holder det for sikkert," svarede Crackit efter nogen vaklen.

Sikes lod sine øjne glide langsomt op ad væggen bag sig, idet han snarere søgte at dreje hovedet, end han virkelig gjorde det, og sagde: "Er – liget – er det begravet?"

De rystede på hovedet.

"Hvorfor er det ikke sket?" spurgte manden med det samme blik bag sig. "Hvorfor vil man lade sådanne fæle ting som det blive oven for jorden? – Hvad er det for en banken?"

Crackit viste, idet han gik ud, med en bevægelse med hånden, at der intet var at frygte for, og kom straks efter tilbage med Charley Bates efter sig. Sikes sad lige over for døren, så at drengen i samme øjeblik, han trådte ind, så ham.

"Toby," sagde drengen og trådte tilbage, idet Sikes vendte sine øjne imod ham, "hvorfor sagde De mig ikke det nede?"

Der havde været noget så frygteligt i de andres gysen tilbage, at den lastefulde mand gerne havde villet forsone endog denne dreng med sig. Han nikkede derfor og gjorde mine til at række ham hånden.

"Lad mig komme ind i et andet værelse," sagde drengen og trak sig endnu længere tilbage.

"Men, Charley," sagde Sikes og trådte frem, "kender – kender du mig ikke?"

"Kom mig ikke nær," svarede drengen, der endnu stadig trak sig tilbage og med rædsel stirrede på morderens åsyn. "Uhyre!"

Manden blev stående på halvvejen, og de så på hinanden, men Sikes' øjne sank efterhånden ned mod gulvet.

"Jeg kræver jer alle til vidne," råbte drengen og rystede sin knyttede hånd og blev mere og mere ophidset, mens han talte. "Jeg kræver jer alle tre til vidne – jeg er ikke bange for ham – søger man ham her, angiver jeg ham; det gør jeg. Jeg siger jer det forud; han kan dræbe mig, om han har lyst eller mod dertil, men er jeg her, angiver jeg ham. Jeg ville angive ham, om han så skulle koges levende. Mord, hjælp! Har I mindste mod og mands hjerte, ville I hjælpe mig. Mord, hjælp! Ned med ham!"

Idet drengen udstødte disse råb og ledsagede dem med voldsomme fagter, kastede han sig virkelig alene over den stærke mand og kastede ham ved anvendelse af alle sine kræfter og ved sit pludselige angreb til jorden.

De tre tilskuere syntes at være aldeles målløse og forstenede. De ville ikke lægge sig imellem, og drengen og manden sloges med hinanden på gulvet, den første uden at ænse de slag, der haglede ned over ham, og idet han borede sine hænder længere og længere ind i klæderne ved morderens hjerte, mens han uvilkårligt råbte om hjælp.

Kampen var imidlertid for ulige til at kunne vare længe. Sikes havde fået ham under sig og sat sit knæ på hans strube, da Crackit med et uroligt blik trak ham tilbage og pegede på vinduet. Lys glimtede nedenfor, lydelige og heftige stemmer talte til hinanden, og ilsomme fodtrin – uendelige syntes de at være i tal – skred hen over den nærmeste træbro. Der syntes at være en mand til hest blandt hoben, for hovslag dundrede på den ujævne stenbro; glimtet af lysene tiltog; fodtrinene nærmede sig tættere og lydeligere. Derpå hørtes en stærk

banken på døren og derefter en hæs mumlen af en sådan mængde forbitrede stemmer, at selv den kækkeste ville have tabt modet ved det.

"Hjælp!" skreg drengen med en stemme, der sønderrev luften. "Han er her, han er her! Spræng døren!"

"I kongens navn!" råbte stemmerne udenfor, og det hæse skrig hørtes atter, men tydeligere.

"Spræng døren!" skreg drengen. "De lukker den ikke op, siger jeg. Løb lige hen til det værelse, hvor der er lys. Spræng døren!"

Tætte og tunge slag raslede mod døren og de nederste vinduesskodder, da han holdt op med at tale, og mængden udbrød i et lydeligt hurra og gav derved tilhørerne for første gang en nogenlunde tilsvarende forestilling om dens uhyre størrelse.

"Luk døren op til et eller andet kammer, hvor jeg kan kaste denne skrålende djæвлеunge ind," råbte Sikes vildt, idet han løb frem og tilbage og nu slæbte drengen lige så let efter sig, som om han havde været en tom sæk. "Den dør, hurtigt!"

Han kastede ham derind, lukkede døren og drejede nøglen om.

"Er gadedøren sikker?"

"Lukket i lås og stænget med kæde," svarede Crackit, der, ligesom de to andre, endnu stadig var ganske rådvild og forvirret.

"Fyldingerne – er de stærke?"

"Beslået med jernplader."

"Og vinduerne med?"

"Ja, vinduerne med."

"Så gå ad helvede til!" råbte den fortvivlede skurk, idet han åbnede vinduet og truede ad hoben. "Gør kun jeres værste; jeg skal dog narre jer!"

Af alle de frygtelige hyl, som nogensinde har ramt dødelige øren, kan intet have overgået den rasende hobs skrig. Nogle råbte til dem, der var nærmest ved huset, at de skulle stikke ild på det; andre brølede til politibetjentene, at de skulle skyde ham ned. Men blandt dem alle ytrede dog ingen en sådan harme som manden til hest, der, idet han svang sig af sadlen og brød igennem trængslen, som om han kløvede vand, råbte hen under vinduet med en stemme, der overdøvede alle de andre:

"Tyve guineas til den, der skaffer en stige!"

De nærmeste istemte dette råb, og flere hundrede gentog det. Nogle råbte på stiger, andre på forhamre; nogle løb frem og tilbage med fakler, ligesom for at søge efter disse ting, og kom tilbage og brølede atter; andre spildte deres vejr på afmægtige eder og forbandelser; atter andre trængte sig frem med vanvittig iver og lagde derved kun hindringer i vejen for deres kammerater; nogle af de kækkeste søgte at klatre op ad tagrenden og revnerne i muren, og alle dernede bølgede frem og tilbage ligesom en kornmark, der bevæges af en stærk blæst, og brød fra tid til anden ud i et enstemmigt, rasende brøl.

"Det var flod, da jeg kom," råbte morderen, idet han vaklede tilbage ind i værelset og lukkede vinduet. "Giv mig et tov, et langt tov. De er alle omme ved forsiden. Jeg kan lade mig dumpe ned i Folly Ditch og slippe bort ad den vej. Giv mig et tov, eller jeg begår tre mord til og tager til sidst livet af mig selv."

De skrækslagne mænd pegede hen på det sted, hvor sådanne genstande fandtes, og morderen ilede op på det øverste loft

efter i en hast at have udsøgt sig det længste og stærkeste reb.

Alle vinduerne i husets bagside var for længe siden blevet muret til med undtagelse af en lille luge i det kammer, hvor drengen var indespærret, og den var for lille til, at selv hans krop kunne komme der igennem. Fra denne åbning havde han uophørlig råbt til dem, der stod udenfor, at de skulle passe på bagsiden, og da morderen omsider kom op på tagryggen gennem lemmen på taget, forkyndte derfor et lydeligt råb denne omstændighed for dem, der stod ved forsiden og nu øjeblikkelig begyndte at gøre omkring og trænge frem som en uafbrudt strøm.

Et bræt, som Sikes udtrykkelig havde taget med sig i dette øjemed, stillede han så fast imod lemmen, at det måtte gøre det vanskeligt at åbne den indefra, og idet han nu krøb hen over tagstenene, så han ned for sig.

Vandet var løbet ud og graven et leje af mudder.

Mængden havde holdt sig stille i disse få øjeblikke, mens den fulgte hans bevægelser og uden at vide hans hensigt, men så snart den fattede den, udstødte den et triumferende forbandelsesskrig, imod hvilket alle dens tidligere råb kun havde været en hvisken. Atter og atter lød dette skrig. De, som var for langt borte til at kunne vide, hvad det ville sige, stemte i med. Det fandt genklang og atter genklang, så at det syntes, som om staden havde udsendt hele sin befolkning for at forbande ham.

Fremad trængte folkehoben fra forsiden af huset – fremad, fremad, fremad i en stærk, kæmpende strøm af forbitrede ansigter, mens hist og her en blussende fakkel oplyste dem og fremhævede dem i hele deres raseri og ophidselse. Pøbelen var

trængt ind i husene på den anden side af graven. Vinduer var blevet smækket op eller ligefrem slået i stykker. I alle vinduer sås flere rækker ansigter, og på tagryggene flokkedes den ene menneskeklynge ved siden af den anden. Alle de små broer – og man kunne se tre – bøjede sig under vægten af den trængsel, de bar, men endnu stadig vedblev strømmen at vælde ud for at finde en krog, et hul, hvorfra den kunne give sine skrig luft eller få et glimt at se af den elendige.

"Nu har de ham!" råbte en mand på den nærmeste bro.

"Hurra!"

Hoben svingede med hattene af glæde, og atter lød råbene.

"Halvtreds pund," råbte en gammel mand, "til den, som griber ham levende. Jeg skal blive her, til man kommer og kræver dem."

Der lød atter et brøl. I dette øjeblik gik det som en løbeild fra mund til mund blandt mængden, at døren endelig var blevet sprængt, og at den, som først havde forlangt stigen, var kommet op i værelset. Ved dette budskab vendte strømmen sig pludselig, og da folkene i vinduerne så dem, der var på broerne, ile tilbage, forlod de deres pladser og styrtede ned på gaden for at slutte sig til stimlen, der nu trængte sig tilbage til det sted, den havde forladt, idet alle puffedes og brødes og gispede af utålmodighed efter at komme hen til døren og få forbryderen at se, når betjentene bragte ham ud. Råbene og skrigene af dem, der blev trykket, så at de var nær ved at kvæles, eller blev revet omkuld og blev trådt under fode i forvirringen, var rædsomme. De snævre gyder var aldeles spærrede, og idet nogle styrtede af sted for at komme hen til forsiden af huset, og andre uden nytte anstrengte sig for at slippe ud af trængslen, blev den

umiddelbare opmærksomhed vendt bort fra morderen, skønt den almindelige begærlighed efter at se ham pågrebet var om muligt endnu større.

Manden var, aldeles bedøvet af mængdens glubskhed og umuligheden af at undvige, krøbet sammen, men idet han opdagede denne pludselige forandring lige så hurtigt, som den var indtrådt, sprang han op igen, fast besluttet på at gøre den sidste anstrengelse for at frelse sit liv ved at lade sig glide ned i graven og med fare for at kvæles søge at liste sig bort i mørket og forvirringen.

På ny opmandet og ægget af larmen inde i huset, som viste, at man virkelig var trængt ind i det, satte han sin fod mod skorstenspiben, bandt den ene ende af tovet stramt og fast omkring den og lavede på mindre end et sekund en løbeknude på den anden ende af det ved hjælp af sine hænder og tænder. Han kunne fire sig ned med tovet, indtil han ikke var længere fra jorden, end han selv var høj, og holdt sin kniv på rede hånd for da at skære det over og lade sig falde.

I det samme øjeblik, han førte løkken over sit hoved for at lade den glide ned under armene, og idet den omtalte gamle herre, der havde klynget sig så tæt til rækværket på broen, at han havde kunnet modstå mængdens tryk og holde sin stilling, ivrigt gjorde sine omgivelser opmærksomme på, at manden var i færd med at fire sig ned – netop i dette øjeblik slog morderen, idet han så tilbage på taget, armene sammen over hovedet og udstødte et rædselsskrig.

"Der er øjnene igen!" skreg han med et unaturligt hvin. Han vaklede som lynslået, tabte ligevægten og tumlede ned over tagskægget. Løkken lå om hans hals. Hans vægt snørede den så

stram som en buestreng og med samme fart som den pil, den udsender. Han faldt ned fra en højde af femogtredive fod. Et pludseligt ryk, en rædsom sprællen af lemmerne, og der hang han med den oplukkede kniv i den stivnede hånd.

Den gamle skorsten rystede af stødet, men udholdt det. Morderen svajede livløs ind mod muren, og idet Charley skød liget, der formørkede udsigten for ham, til side, råbte han ned til folkene, at de for Guds skyld skulle komme op og hjælpe ham ud.

En hund, der indtil nu havde ligget skjult, løb frem og tilbage på taget med en fæl hyl og samlede sig til sidst til et spring og sprang ned efter den døde mands skuldre. Men den sprang fejl, og idet den faldt ned i graven, vendte den sig i faldet og knuste hovedet mod en sten.

49. Indeholder en opklaring af mere end en hemmelighed og et ægteskabstilbud, hvorved der ikke er tale om udstyr eller nålepenge

De tildragelser, der er fortalt i det foregående kapitel, var først to dage gamle, da Oliver klokken tre om eftermiddagen kørte rask hen imod sin fødeby. Mrs. Maylie, Rose, mrs. Bedwin og den gode læge var i selskab med ham, og Brownlow kom bagefter i en ekstrapostvogn, ledsaget af en anden person, hvis navn ikke var blevet nævnt.

De havde ikke talt meget undervejs, for Oliver havde været i en spændt uvished, som havde berøvet ham evnen til at samle sine tanker, ja næsten målet, og som syntes at have en lige så stor indflydelse på hans rejsefæller, der delte den i mindst samme grad. Han og de to damer var af Brownlow blevet meget varsomt underrettet om de tilståelser, som var blevet afpresset Monks, og skønt de vidste, at hensigten med deres nuværende rejse var at fuldstændiggøre det værk, der var blevet så godt begyndt, var den hele sag dog endnu så tvivlsom og uklar, at de var i den heftigste uro.

Den samme kærlige ven havde ved Losbernes hjælp lukket alle de kanaler for meddelelser, gennem hvilke de havde kunnet

få underretning om de skrækkelige tildragelser, der nylig havde fundet sted.

"Det var vist nok ganske sandt," havde han sagt, "at de snart måtte få dem at vide, men dette kunne ske på en heldigere tid end nu, og i hvert tilfælde ikke på nogen værre."

De tilbagelagde derfor deres rejse i tavshed, fordybede i betragtninger over det formål, der havde ført dem sammen, og uden at nogen følte sig oplagt til at udtale de tanker, der påtrængte sig dem alle.

Men havde Oliver under disse påvirkninger været tavs, mens de nærmede sig hans fødested ad en vej, han aldrig før havde set, hvor vendte da ikke den hele strøm af minder tilbage, og hvor mange følelser vakt da ikke i hans bryst, da de kom ind på den vej, han havde tilbagelagt til fods som en stakkels hjemløs, omflakkende dreng, uden at have en ven, der kunne hjælpe ham, eller et tag, han kunne søge ly under.

"Se, se," råbte Oliver, idet han ivrigt greb Roses hånd og pegede ud ad vognvinduet, "der er stenten, jeg gik over. Der er hækkene, jeg krøb bagved af frygt for, at nogen skulle indhente mig og tvinge mig til at vende om. Der henne går stien tværs over markerne hen til det gamle hus, hvor jeg var som et lille barn. Åh, Dick, Dick, min kære ven, kunne jeg bare se dig nu!"

"Du skal snart få ham at se," svarede Rose og lagde venligt hans foldede hænder mellem sine. "Du skal fortælle ham, hvor lykkelig du er, og hvor rig du er blevet, og at du i al din lykke ikke kender nogen så stor som den at komme tilbage for også at gøre ham lykkelig."

"Ja, ja," sagde Oliver, "og vi vil – vi vil tage ham med herfra og få ham klædt ordentligt på og sat i skole, og så vil vi sende ham

hen til et eller andet roligt sted på landet, hvor han kan blive rask og stærk – ikke sandt?"

Rose nikkede "ja", for drengen smilede gennem så glade tårer, at hun ikke kunne tale.

"De vil være venlig og god imod ham; det er De jo mod alle," sagde Oliver. "Jeg ved nok, at De vil komme til at græde, når De hører, hvad han kan fortælle, men det er det samme, det går nok over, og De vil smile igen, det ved jeg også, når De tænker på, hvor forandret han er blevet. Således gik det Dem jo også med mig. – Han sagde 'Gud velsigne dig' til mig, da jeg løb bort," sagde drengen i et udbrud af kærlig bevægelse, "og nu vil jeg sige 'Gud velsigne dig' og vise ham, hvor meget jeg holder af ham for det!"

Da de nærmede sig byen og omsider kørte igennem dens smalle gader, blev det ikke nogen let sag at holde drengen inden for fornuftige grænser. Der lå bedemanden Sowerberrys hus, netop lige som det før havde set ud, kun langt mindre imponerende, end han havde plejet at tænke sig det – alle de velkendte butikker og huse, med hvilke næsten altid en eller anden lille hændelse stod i forbindelse – der holdt Gamfields vogn, den selvsamme, han havde plejet at bruge, uden for døren til det gamle værtshus – fattighuset, hans barndomsdages skrækkelige fængsel, vendte truende sine stygge vinduer ud mod gaden – ved porten stod den samme magre portner, som Oliver uvilkårlig gøs tilbage for ved synet og derpå lo af sig selv, fordi han kunne være så tåbelig, og så græd og derpå atter lo – snese af ansigter i dørene og vinduerne, som han meget godt kendte – næsten alt var, som om han først i går havde forladt det, og som om hele hans liv kun havde været en lykkelig drøm.

Men det var en ren, inderlig, glædelig virkelighed. De kørte lige op for døren til det første hotel – som Oliver havde plejet at stirre ærefrygtsfuldt op ad og holde for et mægtigt palads, men som nu var aftaget noget i storartethed og omfang – og her stod Grimwig for at modtage dem og kyssede den unge dame og den gamle med, idet de steg ud af vognen, som om han havde været hele selskabets bedstefader, og var idel smil og venlighed, uden en eneste gang at tilbyde at ville spise sit hoved – nej, selv ikke da han skændtes med en gammel postillon om den nærmeste vej til London og påstod, at han kendte den bedst, skønt han kun var kommet den en gang, og det oven i købet i en dyb søvn. Maden var færdig og sovekamrene i stand og alting ordnet ligesom ved hekseri.

Trods alt dette herskede der, da den første halve times travlhed havde lagt sig, den samme tavshed og tvang, som havde vist sig på hele rejsen. Brownlow satte sig ikke til bords med dem, men blev i et værelse for sig selv. De to andre herrer ilede ud og ind med spændte miner og talte afsides med hinanden i de korte mellemrum, de var til stede. En gang blev mrs. Maylie kaldt ud, og efter at hun havde været næsten en time borte, kom hun tilbage med øjnene ophovnede af gråd. Alt dette gjorde Rose og Oliver, der ikke var indviede i hemmeligheden, ængstelige og urolige. De sad fulde af forundring og tav eller talte hviskende, som om de var bange for at høre lyden af deres egne stemmer.

Da klokken endelig var blevet ni, og de begyndte at tro, at de ikke ville få noget at høre den aften, kom Losberne og Grimwig ind i værelset, ledsagede af Brownlow og en mand, Oliver nær havde skreget af overraskelse ved at se. De sagde ham, at det

var hans broder, og det var den samme mand, han havde truffet i den lille købstad og havde set kigge ind ad vinduet sammen med Fagin i hans eget lille kammer. Han tilkastede den forbavsede dreng et hadefuldt blik, som han ikke en gang nu kunne skjule, og satte sig tæt ved døren. Brownlow, der havde nogle papirer i hånden, gik hen til et bord, i nærheden af hvilket Rose og Oliver havde taget plads.

"Det er et pinefuldt hverv," sagde han, "men disse forklaringer, der er blevet underskrevet i London i flere herrers overværelse, må i det væsentlige gentages her. Jeg havde gerne skånet Dem for denne ydmygelse, men vi må høre det af Deres egen mund, før vi skilles, og De ved selv, hvorfor."

"Bliv ved," sagde den person, hvem disse ord gjaldt, idet han vendte ansigtet bort. "Skynd Dem. Jeg har gjort nok. Ophold mig ikke her."

"Denne dreng," sagde Brownlow, idet han trak Oliver hen til sig og lagde sin hånd på hans hoved, "er Deres halvbroder, en søn af Deres fader, min dyrebare ven Edwin Leeford, og den ulykkelige unge Agnes Fleming, der døde, idet hun skænkede ham livet."

"Ja," svarede Monks og skulede til den skælvende dreng, hvis hjertebanken han kunne have hørt, "det er deres bastard."

"Det udtryk, De bruger," sagde Brownlow alvorlig, "er en bebrejdelse imod dem, der for længe siden er gået bort fra denne verdens svage dom. Det bringer ingen virkelig skam over nogen undtagen over Dem, som bruger det. Lad gå! Han blev jo født i denne by?"

"I denne bys fattighus," lød det tvære svar. "De har jo historien der," og dermed pegede han utålmodigt på papirerne.

"Jeg må også have den her," sagde Brownlow med et blik på tilhørerne.

"Så hør da," sagde Monks. "Da hans fader, som De ved, var blevet syg i Rom, opsøgte han af sin kone, min moder, som han længe havde været skilt fra, og som rejste fra Paris og tog mig med – for at passe på hans formue, så vidt jeg ved, for hun nærede ikke kærlighed til ham eller han til hende. Han genkendte os ikke, for han havde tabt bevidstheden, og han lå i en døs indtil den næste dag, da han døde. Blandt papirerne i hans pult fandtes der to, der var dateret samme aften, som han var blevet angrebet af sygdommen. De var adresseret til Dem og var ledsaget af nogle få, korte linjer ligeledes til Dem med en anmodning på omslaget om, at De ikke måtte afsendes før efter hans død. Det ene af disse papirer var et brev til den omtalte Agnes og det andet et testamente."

"Hvad mere om brevet?" spurgte Brownlow.

"Brevet? – Et ark papir, skrevet fuldt på kryds og tværs med en bodfærdig tilståelse og bønner til Gud om at hjælpe hende. Han havde bildt pigen ind, at en dyb hemmelighed, som nok til sin tid skulle komme for dagen, hindrede ham i at gifte sig med hende for øjeblikket, og hun var tålmodigt blevet ved at tro ham, indtil hun havde troet ham for godt og mistet, hvad ingen kunne give hende tilbage. Der var den gang kun nogle få måneder til hendes nedkomst. Han underrettede hende om alt det, han ville have gjort for at skjule hendes skam, hvis han havde levet, og bad hende ikke forbande hans minde, hvis han døde, eller at tro, at følgerne af deres synd ville blive hjem søgt på hende eller deres lille barn, for hele brøden var hans. Han mindede hende om den dag, da han havde givet hende den lille

medaljon og en ring, hvori hendes døbenavn stod graveret ved siden af en tom plads til det, han havde håbet en gang at skulle kunne skænke hende – bad hende fremdeles at gemme den og bære den nærmest ved sit hjerte, således som hun tidligere havde gjort – og gentog derpå vildt de samme ord flere gange, som om han var blevet vanvittig – hvilket jeg også tror, at han var."

"Og testamentet?" sagde Brownlow, mens tårerne randt Oliver ned ad kinderne.

"Nu kommer jeg til det."

"Testamentet," sagde Brownlow "var affattet i samme ånd som brevet. Han talte om den sorg, hans kone havde voldt ham, om det stridige sind og de slette lidenskaber hos Dem, hans eneste søn, der var blevet opdraget til at hade ham, og efterlod Dem og Deres moder hver en livrente på otte hundrede pund. Massen af sin formue delte han i to lige dele, den ene til Agnes og den anden til hans og hendes barn, hvis det blev levende født og nogen sinde blev myndigt. Blev det en pige, skulle hun arve pengene uden noget som helst vilkår; blev det derimod en dreng, kun på det vilkår, at han under sin mindreårighed ikke havde plettet sit navn ved nogen i den offentlige mening vanærende, lav, fej eller uretfærdig handling. Han gjorde dette, sagde han, for at vise sin tillid til moderen og sin overbevisning – der kun styrkedes ved hans nærforestående død – om, at barnet ville arve hendes kærlige hjerte og ædle natur. Blev han skuffet i dette, skulle pengene tilfalde Dem, for da, men heller ikke før, når begge hans børn var ens, ville han godkende Deres ældre krav på hans formue, skønt De intet krav havde på hans

hjerter, men fra Deres barndom af havde stødt ham tilbage med kulde og modbydelighed."

"Min moder," sagde Monks nu i en lydeligere tone, "gjorde, hvad ethvert fruentimmer ville have gjort, hun brændte dette testamente. Brevet kom aldrig til dets bestemmelsessted, men hun gemte det sammen med nogle andre bevisligheder for det tilfælde, at de ville fralyve sig skammen. Pigens fader fik sandheden at vide af hende med al den overdrivelse, som hendes glødende had – jeg elsker hende endnu for det – kunne tilføje. Drevet af undseelse og vanære flygtede han med sine børn til en fjern afkrog i Wales og forandrede endog sit navn, for at hans venner ikke skulle opdage hans tilflugtssted, og her fandtes han ikke ret længe efter død i sin seng. Pigen havde hemmeligt forladt sit hjem nogle uger i forvejen. Han havde til fods søgt hende i alle købstæder og landsbyer der i omegnen, og natten efter, at han var kommet tilbage med den overbevisning, at hun havde taget livet af sig for at skjule sin og hans skam, var det, at hans hjerte brast."

Her opstod et kort ophold, indtil Brownlow optog fortællingens tråd.

"Flere år efter," sagde han, "kom denne mands – Edward Leefords – moder til mig. Han havde forladt hende i en alder af kun atten år, stjålet juveler og penge fra hende, spillet, ødslet, begået falsk og var flygtet til London, hvor han i to år havde søgt omgang med samfundets laveste udskud. Hun hentæredes af en smertelig, ulægelig sygdom og ønskede at gense ham, før hun døde. Efterforskninger blev iværksat og de nøjagtigste undersøgelser foretaget, i lang tid uden nytte, men til sidst med held, og han vendte tilbage til Frankrig med hende."

"Der døde hun," sagde Monks, "efter en langvarig sygdom, og testamenterede mig på sit dødsleje disse hemmeligheder sammen med sit uslukkelige og dødelige had til alle dem, de vedrørte, skønt hun ikke havde haft dette nødig, da jeg havde arvet det for længe siden. Hun ville ikke tro, at pigen havde dræbt sig selv og barnet, men var gennemtrængt af den overbevisning, at det var et drengebarn, der var kommet til verden, og at det levede endnu. Jeg svor hende, at hvis det nogen sinde krydsede min vej, ville jeg jage det til døde, ikke lade det have ro, forfølge det med det bitreste og ubarmhjerterigste fjendskab, udøse det had, jeg følte så dybt, over det og håne det fornærmelige testaments tomme pral ved, om jeg kunne, at slæbe det til foden af galgen. Hun havde ret. Omsider stødte jeg på ham; jeg begyndte godt, og havde denne sladderagtige tøjte ikke været, ville jeg også have endt, som jeg havde begyndt; det ville jeg, ja det ville jeg!"

Idet skurken lagde armene over kors og i sin skuffede ondskabs afmagt fremmumlede forbandelser over sig selv, vendte Brownlow sig om mod de forfærdede tilhørere og forklarede, at jøden, der havde været Monks' gamle medskyldige og fortrolige, havde fået en stor sum af ham for at vikle Oliver ind i lastens garn, men da en del af disse penge skulle betales tilbage, hvis han blev frelst, var der opstået en strid imellem dem, hvorfor de var rejst til landstedet for at se, om de kunne finde ham.

"Og medaljonen og ringen?" sagde Brownlow, idet han henvendte sig til Monks.

"Dem købte jeg af den mand og den kone, jeg har fortalt Dem om, som stjal dem fra gangkonen, der igen havde stjålet dem

fra liget," svarede Monks uden at slå øjnene op. "De ved, hvad der blev af dem."

Brownlow nikkede til Grimwig, der forsvandt meget hurtigt og straks kom tilbage, idet han skubbede mrs. Bumble ind foran sig og trak hendes uvillige ægtemage bag efter sig.

"Tager jeg fejl," udbrød Bumble med en slet påtaget begejstring, "eller er dette lille Oliver? Åh, O-li-ver, vidste du, hvor jeg har sørget over dig!"

"Hold din mund, dit tosehoved," mumlede mrs. Bumble.

"Det er natur, natur, mrs. Bumble!" indvendte opsynsmanden ved fattighuset. "Er det ikke rimeligt, at jeg må blive rørt – jeg, som har opdraget ham på en kommenal måde – når jeg ser ham sidde her mellem damer og herrer af den allerbehageligste slags? Jeg har altid elsket denne dreng, som om han havde været min – min – min egen bedstefader," sagde Bumble efter at have nølet lidt for at finde en passende sammenligning. "Kære hr. Oliver, De husker vist den velsignede herre med den hvide vest? Ak, han steg i forrige uge op til himlen i en egetræsligkiste med pletterede hanke!"

"Hør, sir," sagde Grimwig spydigt, "De må virkelig lægge bånd på Deres følelser."

"Jeg skal gøre mit bedste," svarede Bumble. "God dag, sir. Jeg håber, De har det godt?"

Denne hilsen gjaldt Brownlow, der var gået tæt hen til det agtbare par og, idet han pegede på Monks, spurgte:

"Kender De denne person?"

"Nej," svarede mrs. Bumble kort.

"Måske kender De ham da?" sagde Brownlow til hendes mand.

"Nej, jeg har aldrig set ham før."

"Eller solgt noget til ham?"

"Nej," svarede mrs. Bumble.

"De har måske heller aldrig haft en vis guldmedaljon og ring?" spurgte Brownlow.

"Nej, vist ikke," svarede oldfruen. "Er vi blevet kaldt herhen for at svare på slige tåbelige spørgsmål?"

Atter nikkede Brownlow til Grimwig, og atter hinkede denne herre ud med overordentlig villighed. Men han kom ikke tilbage med en før mand og kone, for denne gang medbragte han to apoplektiske kvinder, der rystede og skælvede, mens de gik.

"De lukkede rigtig nok døren den aften, gamle Sally døde," sagde den forreste, idet hun løftede sin runkle hånd i vejret, "men De kunne ikke lukke lyden ude eller stoppe sprækkerne til."

"Nej, nej," sagde den anden, idet hun så sig om og vrikkede med sine tandløse kæber, "nej, nej."

"Vi hørte, hvorledes hun prøvede på at fortælle Dem, hvad hun havde gjort, og så Dem tage et papir ud af hendes hånd og lagde mærke til Dem den næste dag, da De gik hen til pantelånerens bod," sagde den første.

"Ja," tilføjede den anden, "og det var en medaljon og en guldring. Det opdagede vi og så, at De fik disse ting. Vi var lige så snilde som De, det var vi."

"Og vi ved endnu mere," fortsatte den første, "for hun havde ofte, længe i forvejen, fortalt os, at den unge moder havde sagt hende, at da hun følte, at hun ikke ville komme fra det, havde hun givet sig på vej for at dø i nærheden af barnets faders grav."

"Har De måske lyst til at se pantelåneren selv?" spurgte Grimwig, idet han gik hen mod døren.

"Nej," svarede oldfruen, "hvis han – " her pegede hun på Monks – "har været fej nok til at tilstå, hvilket jeg ser, at han har, og De har pumpet alle disse pulverhekse, indtil De har fundet de rigtige, har jeg intet mere at sige. Ja, jeg har solgt dem, og de er på et sted, hvor De aldrig kan få fat i dem. Hvad så mere?"

"Intet," svarede Brownlow, "undtagen, at vi nok bør drage omsorg for, at ingen af Dem oftere får en tillidspost. Nu kan De gå."

"Jeg vil da ikke håbe," sagde Bumble, idet han så sig om med et højst bodfærdigt åsyn, da Grimwig forsvandt med de to gamle kvinder, "at denne uheldige lille omstændighed skal skaffe mig af med mit kommenale embede?"

"Jo, det skal den rigtig nok," svarede Brownlow, "det kan De være vis på, og De kan endda prise Dem lykkelig ved at være sluppet for så godt køb."

"Det var alt sammen hendes skyld – hun ville endelig gøre det –" påstod Bumble, idet han så sig om for at være sikker på, at hans ægtefælle havde forladt værelset.

"Det er ingen undskyldning," svarede Brownlow. "De var til stede, da smykkerne blev tilintetgjort, og er i lovens øjne endog den mest strafskyldige af Dem begge, for loven forudsætter, at Deres kone handler efter Deres råd."

"Forudsætter loven det," sagde Bumble og krammede eftertrykkeligt sin hat med begge hænder, "så er loven et asen – et fæ. Er det lovens øjne, så er loven en pebersvend, og det værste, jeg kan ønske loven, er, at dens øjne må blive åbne af erfaring – af erfaring!"

Med stærk betoning på disse to ord satte Bumble sin hat meget fast på hovedet og fulgte med hænderne i lommen efter sin ægtefælle ned ad trappen.

"Unge dame," sagde Brownlow til Rose, "ræk mig Deres hånd. Skælv ikke, De skal ikke være bange for at høre de få ord, vi endnu har at sige."

"Vedrører de – jeg ved ikke, hvorledes de kunne det – men vedrører de på nogen måde mig," svarede Rose, "så lad mig høre dem en anden gang. Jeg har hverken kraft eller mod til det nu."

"Jo," svarede den gamle herre, idet han tog hende under armen. "De har mere styrke end som så, det er jeg vis på. Kender De denne unge dame, sir?"

"Ja," svarede Monks.

"Jeg har aldrig set Dem før," sagde Rose med mat stemme.

"Men jeg har ofte set Dem," svarede Monks.

"Faderen til den ulykkelige Agnes havde to døtre," sagde Brownlow. "Hvorledes gik det den yngste – barnet?"

"Da faderen," svarede Monks, "var død på et fremmed sted, under et fremmed navn, uden at have efterladt sig noget brev, nogen bog eller mindste lap papir, som kunne give den svageste tråd til at opspore hans venner eller slægtninge, tog nogle fattige bønderfolk sig af barnet og opdrog det som deres eget."

"Bliv ved," sagde Brownlow og vinkede ad mrs. Maylie.

"De kunne ikke finde det sted, hvor disse folk var draget hen," sagde Monks, "men hvor venskabet svigter, baner hadet sig ofte vej. Min moder fandt det efter et års snedig søgen, ja, og fandt barnet med."

"Tog hun det?"

"Nej, folkene var fattige og begyndte – i det mindste gjorde manden det – at blive kede af deres smukke menneskekærlighed. Hun lod det derfor blive hos dem efter at have givet dem en lille pengegave, som ikke kunne vare længe, og lovet dem mere, som det ikke var hendes hensigt nogen sinde at sende. Imidlertid stolede hun ikke ganske på, at deres utilfredshed og fattigdom ville være tilstrækkelige til at gøre barnet ulykkeligt, men fortalte dem historien om søsterens skam med de forvanskninger, hun fandt tjenligst, bad dem passe godt på barnet, da det var af dårlig race, og sagde dem, at det var et uægte barn og ganske sikkert ville komme på afveje. Alt dette blev stadfæstet af omstændighederne; folkene troede det, og således henslæbte barnet en tilværelse, der var ussel nok til at tilfredsstille os, indtil en formuende enke, som den gang boede i Chester, tilfældigvis fik den unge pige at se, fattede medlidenhed med hende og tog hende til sig. Vi må have haft en eller anden fordømt trolddom imod os, for trods alt, hvad vi gjorde, blev hun der og var lykkelig. For to eller tre år siden tabte jeg hende af syne og så hende først igen for nogle få måneder siden."

"Ser De hende nu?"

"Ja – hun støtter sig til Deres arm."

"Men derfor er hun ikke mindre min niece," udbrød mrs. Maylie og trykkede den halvt afmægtige pige i sine arme, "derfor er hun ikke mindre mit elskede barn. Jeg ville ikke miste hende nu for alle skatte i verden. Min elskede veninde, min egen dyrebare pige –"

"Den eneste veninde, jeg nogen sinde har haft," udbrød Rose og klyngede sig til hende, "den kærligste, bedste veninde. Mit

hjerter er bristefærdigt. Jeg kan ikke – jeg kan ikke – udholde alt dette."

"Du har udholdt mere og altid været det bedste og ædlest væsen, der har udbredt lyksalighed blandt alle dem, hun kendte," sagde mrs. Maylie og omfavnede hende ømt. "Kom, kom! Husk på, hvem det er, som længes efter at trykke dig i sine arme, den stakkels dreng – se her, se, se, mit barn."

"Ikke tante," udbrød Oliver, idet han slyngede sine arme om hendes hals, "jeg vil aldrig kalde hende tante – søster, min egen dyrebare søster, som et instinkt drev mig til at elske så ømt straks fra begyndelsen af – Rose, søde, elskede Rose!"

Lad de tårer, som randt, og de afbrudte ord, som veksledes under dette ene lange favntag mellem de forældreløse, være hellige. En fader, søster og moder var blevet vundet og tabt i dette ene øjeblik. Glæde og sorg var blandet i det samme bæger, men tårerne var ikke bitre, for endog sorgen selv var som formildet og indhyllet i så blide og ømme minder, at den blev til en højtidelig fryd og mistede ethvert præg af smerte.

I lang, lang tid var de alene, indtil omsider en sagte banken på døren forkyndte, at der var nogen udenfor. Oliver lukkede op, smuttede til side og gjorde plads for Harry Maylie.

"Jeg ved alt," sagde han og satte sig ved siden af den yndige pige. "Kære Rose, jeg ved alt."

"Det er intet tilfælde, som har ført mig herhen," tilføjede han efter et længere ophold, "og jeg har heller ikke hørt alt dette i aften. Jeg fik det at vide i går – først i går. Gætter du, at jeg er kommet for at minde dig om et løfte?"

"Vent lidt," sagde Rose, "ved du også alt?"

"Ja. Du tillod mig til enhver tid inden et år på ny at bringe emnet for vor sidste samtale på bane."

"Det gjorde jeg."

"Ikke for at opfordre dig til at ændre din beslutning," fortsatte den unge mand, "men for at høre dig gentage den, hvis du ville. Jeg skulle have lov til at lægge den rang og den formue, jeg muligvis havde, for dine fødder, og hvis du da endnu holdt fast ved din tidligere beslutning, lovede jeg hverken ved ord eller gerning at søge at rokke den."

"De samme grunde, som påvirkede mig den gang, ville også påvirke mig nu," sagde Rose med fasthed. "Hvis jeg nogen sinde har skyldt hende, hvis godhed frelste mig fra et liv fuldt af mangel og lidelser, en streng opfyldelse af mine pligter, hvornår skulle jeg da vel have følt dette således som i aften? – Det er en kamp," sagde Rose, "men en kamp, jeg er stolt af at kæmpe. Det er en smerte, men en smerte, som mit hjerte skal bære."

"Denne aften's oplysninger –" begyndte Harry.

"Ja," svarede Rose blidt, "de har intet forandret i min stilling med hensyn til dig."

"Du gør dit hjerte hårdt imod mig, Rose," udbrød han.

"Å Harry, Harry," sagde den unge dame og brast i gråd, "gid jeg kunne det og skåne mig selv for denne smerte!"

"Hvorfor vil du da volde dig den smerte?" sagde Harry og greb hendes hånd. "Husk på, dyrebare Rose, hvad du har hørt i aften."

"Og hvad har jeg da hørt, hvad har jeg da hørt?" udbrød Rose. "At bevidstheden om min faders vanære gjorde et sådant indtryk på ham, at han skyede alle – dermed er der sagt nok, Harry."

"Endnu ikke, endnu ikke," sagde den unge mand og holdt hende tilbage, idet hun ville rejse sig. "Mine forhåbninger, ønsker, udsigter, følelser – enhver tanke, undtagen min kærlighed til dig – er blevet forandret. Jeg tilbyder dig nu ikke nogen fremragende plads blandt en larmende hob; ingen omgang med en ond og lav verden, i hvilken hæderlige mennesker kommer til at rødme af andet end virkelig skam og vanære, men et hjem – et hjerte og et hjem – ja, dyrebare Rose, dette og dette alene er alt, hvad jeg har at tilbyde."

"Hvad skal det sige?" stammede den unge dame.

"Kun så meget, at da jeg sidst forlod dig, forlod jeg dig med den faste beslutning at udjævne alle indbildte skranker imellem dig og mig, bestemt på, at hvis min verden ikke kunne blive din, så ville jeg gøre din til min, og at ingen fødselsstolthed skulle kaste vrage på dig, for jeg ville vende mig bort fra den. Det har jeg gjort. De, som af denne grund har forladt mig, har også forladt dig og bevist, at du for så vidt havde ret. Den magt og indflydelse og de formående og fornemme slægtninge, som den gang smilede til mig, ser nu på mig med kulde, men der gives smilende marker og bølgende træer i Englands frugtbareste grevskab, og ved en landsbykirke – min, Rose, min egen – ligger en landlig bolig, som du kan gøre mig stoltere af end af mine nu opgivne forhåbninger, om de så tusinde gange var gået i opfyldelse. Dette er nu min stand og stilling, og her tilbyder jeg dig den."

"Det er drøjt at skulle vente med aftensmaden på et par forelskede," sagde Grimwig, da han vågnede og tog lommeørklædet bort fra sit ansigt.

Sandt at sige, havde aftensmaden ventet en urimelig lang tid. Hverken mrs. Maylie, Harry eller Rose, der alle tre kom ind sammen, kunne fremføre et ord til undskyldning.

"Jeg tænkte for alvor på at spise mit hoved i aften," sagde Grimwig, "eftersom jeg begyndte at tro, at jeg ikke ville få andet. Imidlertid vil jeg med Deres tilladelse tage mig den frihed at hilse på den tilkommende brud."

Grimwig spildte intet øjeblik, men kyssede straks den rødmeende pige, og da eksemplet var smitsomt, blev det fulgt både af lægen og Brownlow. Nogle ville endog påstå, at Harry Maylie havde givet det først i et mørkt værelse; men de bedste hjemmelsmænd holder dette for skammelig bagtalelse, da han var så ung, og tilmed en gejstlig mand.

"Men, Oliver, min egen, kære dreng," sagde mrs. Maylie, "hvor har du været, og hvorfor ser du så sørgmodig ud? Tårerne løber dig jo ned ad kinderne. Hvad er der på færde?"

Det er en verden fuld af skuffelser – ofte for vore kæreste forhåbninger, og forhåbninger, som gør vor natur størst ære.

– Stakkels Dick var død!

50. Jødens sidste nat

Retssalen var fra gulv til loft fuld af menneskelige ansigter. Forskende og grådige blikke stirrede fra hver eneste centimeter plads. Fra rækværket foran fangeaflukket indtil det skarpeste hjørne i den mindste krog af gallerierne var alles øjne fæstede på en mand – jøden. Foran og bag ved ham, foroven, forneden, til højre, til venstre var han omgivet af ligesom et tindrende firmament af funklende blikke. Han stod der midt i hele dette skær af levende lys med den ene hånd på træbordet foran sig, den anden op til øret og hovedet bøjet forover for tydeligere at kunne opfange ethvert ord fra den præsiderende dommer, mens denne oplæste anklagen for juryen. Undertiden vendte han pludselig øjnene mod de edsvorne for at iagttage virkningen af den fjerleltteste omstændighed, der kunne tale til hans fordel, og da klagepunkterne imod ham var udviklet med frygtelig tydelighed, så han på sin sagfører med en stum opfordring til ham om endnu at fremføre noget til hans forsvar. Med undtagelse af disse tegn på ængstelighed rørte han hverken hånd eller fod. Han havde næsten ikke rørt sig, siden forhandlingen var begyndt, og nu, da dommeren ophørte at tale, blev han stående i den samme opmærksomme stilling med et stirrende blik fæstet på ham, som om han endnu stadig lyttede.

Ea dæmpet støj i salen bragte ham til sig selv, og idet han så sig om, opdagede han, at de edsvorne var trådt sammen for at rådslå om deres kendelse. Mens hans øjne vandrede hen mod

galleriet, kunne han se, hvorledes folk rejste sig op over hinanden for at opdage et glimt af hans ansigt, idet nogle brugte deres kikkerter, og andre hviskede til deres naboer med blikke, der vidnede om afsky. Kun nogle få syntes ikke at ænse ham og iagttog kun juryen med utålmodig undren over, at den tøvede så længe, men i intet ansigt – ikke en gang blandt kvinderne, af hvilke der var mange til stede – kunne han læse den svageste deltagelse for sig eller nogen anden følelse end en alt andet optagende interesse for, at han skulle blive domfældet.

Mens han opfattede alt dette med et forvirret øjekast, blev der atter død stille, og ved at se sig om opdagede han, at de edsvorne havde vendt sig om mod dommeren. Tys!

De udbad sig kun tilladelse til at trække sig tilbage til det for dem bestemte værelse.

Han iagttog ængsteligt deres ansigter ét for ét, idet de gik ud, ligesom for at se, til hvilken side størsteparten hældte, men det var frugtesløst. Slutteren bankede ham på skulderen. Han fulgte mekanisk med ham til enden af aflukket og satte sig på en stol. Manden gjorde ham opmærksom på den, ellers ville han ikke have set den.

Han så atter op på galleriet. Nogle af tilskuerne spiste, og andre viftede sig mod deres lommeørklæder, for heden var trykkende. En ung mand tegnede hans ansigt i en lille lommebog. Han ville gerne have vidst, om det lignede, og da kunstneren havde brækket spidsen af sin blyant og spidsede den på ny, så han til, som om han selv havde været en ørkesløs tilskuer.

På samme måde begyndte hans tanker, idet han vendte sine øjne hen på dommeren, at beskæftige sig med snittet af hans

dragt, hvad den havde kostet, og hvorledes han tog den på. Blandt bisidderne i retten var der en tyk gammel herre, som var gået ud over en halv times tid i forvejen og nu kom tilbage. Han spurgte sig selv, om denne mand havde været ude for at spise til middag, hvad han havde spist, og hvor han havde spist, og fortsatte denne række betragtninger, indtil noget nyt fængslede hans øje og fremkaldte andre.

Men derfor var hans sind i al denne tid ikke et øjeblik fri for den trykkende, overvældende tanke om den grav, der åbnede sig for hans fødder. Den var stadig nærværende for ham, men på en uklar, ubestemt måde, og han kunne ikke fæste sine tanker ved den. Således begyndte han, selv mens han skælvede og krympede sig, brændende hed ved tanken om, at han snart skulle dø, at tælle de jernpigge, han så foran sig, og at gruble over, hvorledes spidsen af en af dem vel kunne være gået af, og om man ville lade den gøre i stand eller lade den blive, som den var. Derpå tænkte han på alle galgens og retterstedets rædsler, men standsede for at iagttage en mand, der stænkede vand på gulvet for at rense luften – og gav sig derpå igen til at tænke.

Omsider råbtes der "Stille!" og alle vendte, fulde af åndeløs spænding, øjnene mod døren. De edsvorne kom ind igen og gik tæt forbi ham. Han kunne ikke læse noget i deres ansigter; de kunne for den sags skyld lige så godt have været af sten. En fuldstændig stilhed fulgte – ikke en lyd – ikke et åndedræt – Skyldig!

Bygningen rungede af et frygteligt råb og endnu et og endnu et, og derpå genlød den af frygtelige hyl, der vandt i styrke, alt som de svulmede op, som en forbitret torden. Det var et

glædesskrig af folkemassen udenfor, da den hørte efterretningen om, at han skulle dø den følgende mandag.

Larmen tabte sig, og han blev spurgt, om han havde noget at anføre imod, at der blev fældet dødsdom over ham? Han havde atter indtaget sin lyttende stilling og set vist på spørgeren, da denne rettede sin opfordring til ham, men den måtte gentages to gange, før han syntes at høre den, og da mumlede han kun, at han var en gammel mand – en gammel mand – en gammel mand – og derpå tav han.

Dommeren satte sin sorte hue på, og fangen stod endnu stadig med den samme mine og holdning. Et fruentimmer oppe på galleriet udstødte et skrig, som fremkaldtes af denne frygtelige højtidelighed. Han så hastigt op, ligesom vred over denne forstyrrelse, og bøjede sig endnu opmærksommere forover. Dommerens tiltale var højtidelig og indtrængende, dommen frygtelig at høre, men han stod som en marmorskikkelse uden at røre en muskel. Hans udtærede ansigt straktes endnu stadig fremad, hans underkæbe hang ned, og hans øjne stirrede stift, da slutteren lagde sin hånd på hans arm og gav tegn til, at han skulle gå. Han gloede et øjeblik dumt på ham og adlød.

De førte ham gennem et værelse med flisegulv neden under retssalen, hvor nogle fanger ventede, til turen kom til dem, og andre talte med deres venner, der havde flokket sig ved et gitter, som vendte ud mod gården. Der var ingen til stede for at tale med ham, men idet han gik forbi, trådte fangerne til side, for at han bedre kunne ses af dem, der klyngede sig til jernstængerne, og overfaldt ham med skældsord og skreg og hujede. Han truede ad dem med sin knyttede næve og ville have spyttet på

dem, men hans bevogtere førte ham gennem en mørk gang, der kun var oplyst af nogle få matte lygter, ind i det indre af fængslet.

Her blev han ransaget, for at han ikke skulle have midler til at foregribe loven, og da denne ceremoni var tilendebragt, førte de ham ind i en af de celler, der var bestemt for de domfældte forbrydere, og lod ham blive der – alene.

Han satte sig på en stenbænk lige over for døren og søgte, idet han fæstede sine blodskudte øjne på gulvet, at samle sine tanker. Efter en kort tids forløb begyndte han at huske nogle enkelte, usammenhængende brudstykker af, hvad dommeren havde sagt, skønt det den gang var forekommet ham, som om han ikke havde kunnet høre et ord. Da føjede ordene sig efterhånden sammen og vakte lidt efter lidt mindet om mere, så at hele dommen snart stod for ham, således som den var blevet afsagt. At hænges ved halsen, til han var død – således lød slutningen. At hænges ved halsen, til han var død.

Da det begyndte at blive mørkt, kom han til at tænke på alle de mennesker, han havde kendt, og som var døde på retterstedet – nogle ved hans egen medvirken. De svævede så hurtigt forbi ham, den ene efter den anden, at han næppe kunne tælle dem. Han havde set nogle af dem dø – og spottet dem, fordi de var døde med bønner på læberne. Med hvilken raslende lyd var ikke lemmen faldet ned, og hvor pludseligt var de ikke blevet forvandlet fra stærke, kraftige mænd til en dinglende bunke klæder!

Nogle af dem havde måske boet i den selvsamme celle – siddet på det selvsamme sted som han. Det var ganske mørkt. Hvorfor bragte man ikke lys? Cellen var blevet opført for mange

år siden – flere snese mennesker måtte have tilbragt deres sidste timer i den – det var ligesom at sidde i en gravhvælving blandt lutter døde – huen, strikken, de bagbundne arme, de ansigter, han kendte endog bag dette afskyelige slør – lys, lys!

Omsider, da hans hænder var ganske blodige af at banke på de tykke mure og døre, kom to mænd, den ene med et lys, som han satte i en lysestage af jern, der var gjort fast i muren, og den anden med en madras, som han selv skulle ligge på, for fra nu af måtte fangen ikke mere være alene.

Derpå kom natten – den sorte, sørgelige, tavse nat. Andre, som våger, er glade ved at høre tårnurene slå, for de varsler om liv og dagens komme. For jøden bragte de kun fortvivlelse. Enhver metalklokkes drøn indeholdt kun den ene hule lyd – død. Hvad glæde havde han af den glade morgenstunds larm og travlhed, som trængte selv herind! Det var kun en anden form for gravklokkens klang, med spot føjet til advarslen.

Dagen gik – dagen? Der var jo ingen dag. Den var gået, så snart den var kommet – og atter indfandt natten sig. En nat så lang og dog så kort; lang i sin rædsomme tavshed og kort i sine flygtige timer. I det ene øjeblik rasede han og spottede Gud, i det andet hylede han og rev håret af sit hoved. Ærværdige mænd af hans egen trosbekendelse var kommet for at bede med ham, men han havde jaget dem bort med forbandelser. De gentog deres kærlige forsøg, men han drev dem bort.

Lørdag aften kom; nu havde han kun én nat til, foruden denne, at leve i, og mens han tænkte på dette, brød dagen frem – det var søndag.

Først denne sidste, skrækkelige dags aften steg en knugende bevidsthed om hans hjælpeløse, fortvivlede stilling i dens fulde

styrke op i hans ængstede sjæl, ikke fordi han tidligere havde næret noget tydeligt eller klart håb om nåde, men fordi han ingen sinde før havde været i stand til andet end kun utydeligt at tænke sig muligheden af at skulle dø så snart. Han havde kun talt lidt til de to mænd, der skiftevis havde holdt vagt over ham, og de havde ingen umage gjort sig for at vække hans opmærksomhed. Han sad der vågen, men drømmende. Nu fo'r han op hvert minut og ilede med gispende mund og brændende hud frem og tilbage i et sådant anfald af frygt og forvirring, at selv de, der dog var vant til synet af sligt, med rædsel gøs tilbage for ham. Til sidst blev han så frygtelig under sin onde samvittigheds kvaler, at én mand ikke kunne udholde at sidde der alene og holde øje med ham, og de holdt derfor begge vagt sammen.

Han krøb sammen på sit stenleje og tænkte på fortiden. Den dag, han blev grebet, var han af pøbelen blevet såret med stenkast, og hans hoved var indbundet i et stykke linned. Hans røde hår hang ned om hans blodløse ansigt; hans skæg var uredt og sammenfiltret; hans øjne funkledede med et frygteligt lys; hans uvaskede krop knagede af den feber, der brændte i ham. Otte – ni – ti. Når det ikke var et puds for at forskrække ham, og det var de virkelige timer, der trådte hinanden i hælene, hvor ville han da være, når de kom igen? Elleve. Endnu et slag, før den foregående times stemme havde ophørt at dirre. Klokkeren otte ville han være den eneste sørgende ved sin egen ligfærd; klokken elleve –

Newgates frygtelige mure, der havde skjult så megen elendighed og uendelig jammer, ikke alene for menneskenes øjne, men kun alt for ofte og alt for længe også for deres tanker,

havde aldrig rummet et så rædsomt skuespil som dette. De få, der tøvede, idet de gik forbi, og spurgte sig selv, hvad den mand, der skulle hænges næste morgen, vel foretog sig, ville kun have sovet dårligt den nat, hvis de da havde kunnet se ham.

Fra tidligt om aftenen til hen ved midnat indfandt små klynger på et par mennesker sig ved portnerboligen og spurgte med spændte ansigter, om der var indløbet nogen befaling til at udsætte henrettelsen, og når de havde fået et benægtende svar, udbredte de dette velkomne budskab blandt store klynger ude på gaden, der gjorde hinanden opmærksomme på den dør, ad hvilken han måtte komme ud, pegede på det sted, hvor skafottet skulle rejses og, idet de med uvillige skridt gik deres vej, vendte sig om for at fremmane optrinnet. Efterhånden tabte de sig én for én, og en times tid midt om natten var gaden ensom og mørk.

Pladsen foran fængslet var ryddet, og nogle sortmalede skranker allerede opsatte tværs over gaden for at holde den menneskemasse, man ventede, tilbage, da Brownlow og Oliver indfandt sig ved lågen og foreviste en af dommeren undertegnet ordre om at lade dem få adgang til fangen. De blev øjeblikkelig lukket ind i portnerboligen.

"Skal den unge herre følge med, sir?" spurgte den mand, hvis pligt det var at ledsage dem. "Det er intet syn for børn, sir."

"Det er det rigtig nok ikke, min ven," svarede Brownlow, "men mit ærinde til denne mand står i den nøjeste forbindelse med dette unge menneske, og da han har kendt ham, mens han drev sit skændige spil, holder jeg det for bedst, at han også får ham at se nu, selv om det skulle koste ham nogen smerte og frygt."

Disse få ord var blevet sagt afsides, så at Oliver ikke kunne høre dem. Manden tog til hatten og åbnede, idet han iagttog ham med en vis nysgerrighed, en anden port lige over for den, ad hvilken de var kommet ind, og førte dem gennem mørke og bugtede gange til cellerne.

"Dette," sagde manden, idet han blev stående i en skummel gang, hvor et par håndværkere i den dybeste tavshed traf nogle forberedelser, "er det sted, han skal igennem. Vil De gå denne vej, så kan De se den dør, han kommer ud ad."

Han førte dem ind i et køkken med flisegulv og nogle store kobberkedler, hvor fængselskosten blev tillavet, og pegede på en dør. Oven over den var der et åbent gitter, hvorigennem man hørte stemmer af mennesker, blandet med larmen af hammerslag og brædder, som blev kastet ned. Man var i færd med at opføre skafottet.

Fra dette sted gik de igennem flere svære porte, som åbnedes af andre sluttere indvendig fra, og steg, efter at være kommet ind i en åben gård, op ad en smal trappe, hvorpå de kom ind i en gang med en række svære døre på venstre hånd. Slutteren gav dem nu et vink om at blive, hvor de var, og bankede på en af dørene med sit nøgleknippe. Efter en kort hvirken kom de to oppassere ud på gangen, hvor de strakte sig, ligesom af glæde over denne kortvarige afløsning, og opfordrede de fremmede til at gå ind i cellen med slutteren. Det gjorde de.

Den dødsdømte forbryder sad på sin seng og rokkede frem og tilbage med et ansigtsudtryk, der mere lignede et fanget dyrs end et menneskeligt åsyn. I tankerne dvælede han åbenbart ved sit forrige levnet, for han blev ved at mumle uden

at synes at vide mere af deres nærværelse at sige, end om de var en del af hans syner.

"God dreng, Charley – godt gjort –" mumlede han. "Oliver med, ha, ha, ha! Oliver med – en rigtig kavalier nu – en rigtig – bring den dreng i seng."

Slutteren greb den hånd, Oliver havde fri, idet han hviskede til ham, at han ikke skulle være bange, og så derpå til uden at tale.

"Bring ham i seng –" råbte jøden. "Hører ingen af jer? Han er – er – på en måde skyld i alt dette. Det er penge værd at opdrage ham til det – Bolters strube, Bill. Bryd Dem aldrig om pigen – Bolters strube så dybt, De kan skære. Sav hans hoved af!"

"Fagin," sagde slutteren.

"Det er mig!" råbte jøden og indtog øjeblikkelig den selvsamme lyttende stilling, hvori han havde stået i retssalen. "En gammel mand, mylord, en meget gammel, gammel mand."

"Hejda," sagde slutteren og lagde sin hånd på hans bryst for at holde ham nede i sengen, "her er nogen, som ønsker at se Dem for at stille Dem nogle spørgsmål, tror jeg. Fagin, Fagin, er De en mand?"

"Det vil ikke vare længe, at jeg er det," svarede jøden, idet han så op med et ansigt, hvori der ikke var andet menneskeligt udtryk tilbage end forbitrelse og rædsel. "Slå dem alle sammen ihjel! Hvad ret har de til at slagte mig?"

Mens han talte, fik han øje på Brownlow og Oliver og spurgte, idet han veg tilbage til det fjerneste hjørne af bænken, hvad de ville der.

"Så sagte," sagde slutteren, idet han holdt ham nede. "Sig ham nu, hvad De ønsker, sir, men hurtigt, hvis De vil være så god, for han bliver værre og værre."

"De har nogle papirer," sagde Brownlow, idet han nærmede sig, "som en mand ved navn Monks gav Dem at gemme for større sikkerheds skyld."

"Det er løgn alt sammen," svarede jøden. "Jeg har ikke et eneste – ikke et eneste."

"For Guds skyld," sagde Brownlow højtideligt, "tal ikke således på gravens rand, men sig mig, hvor de er. De ved, at Sikes er død, at Monks har tilstået, at der ikke mere er noget håb om vinding. Hvor er disse papirer?"

"Oliver!" råbte jøden og vinkede ad ham. "Kom herhen, kom herhen. Lad mig hviske til dig."

"Jeg er ikke bange," svarede Oliver med dæmpet stemme og slap Brownlows hånd.

"Papirerne," sagde jøden, idet han trak ham hen til sig, "ligge i en lærredspose i et hul oppe i kaminen i det øverste værelse til gaden. Jeg må tale med dig, lille ven – jeg må tale med dig."

"Ja, ja," svarede Oliver. "Lad mig læse en bøn, læs en eneste bøn med mig på Deres knæ, så vil vi tale sammen, til det bliver dag."

"Udenfor, udenfor," sagde jøden, idet han skød drengen foran sig hen mod døren og stirrede ud over hans hoved. "Sig, at jeg er faldet i søvn – dig ville de tro. Du kan skaffe mig ud, når du bærer dig således ad. Nu da, nu da."

"O, Gud tilgive denne syndige mand!" udbrød drengen og brast i gråd.

"Det var ret, det var ret," sagde jøden. "Det vil hjælpe os bort. Om jeg også ryster og bæver, når vi går forbi galgen, skal du ikke bryde dig om det, men kun skynde dig. Nu, nu, nu!"

"Har De intet mere at spørge ham om?" spurgte slutteren.

"Nej," svarede Brownlow. "Hvis jeg turde håbe, at vi kunne kalde ham til bevidsthed om hans stilling –"

"Det er der intet, som kan, sir," sagde manden og rystede på hovedet, "De gør bedst i at forlade ham."

Døren til cellen blev åbnet, og oppasserne trådte ind.

"Skynd dig, skynd dig," udbrød jøden. "Sagte, men ikke så langsomt. Hurtigere, hurtigere!"

Mændene lagde hånd på ham og rev Oliver fra ham, idet de holdt ham tilbage. Han vred sig og gjorde modstand med fortvivlelsens kraft og udstødte skrig på skrig, som trængte igennem endog disse tykke mure og rungede i deres øren, indtil de var kommet ud i den åbne gård.

Det varede noget, før de forlod fængslet, for Oliver faldt næsten i afmagt efter dette frygtelige optrin og var så mat, at han i over en time ikke havde kræfter til at gå.

Dagen var ved at bryde frem, da de atter kom ud på gaden. En stor masse mennesker havde allerede samlet sig, vinduerne var fulde af folk, som røg tobak og spillede kort for at fordrive tiden. Hoben puffedes, skændtes og gjorde løjer. Alt vidnede om liv og røre, med undtagelse af en klynge af mørke genstande i midten af det hele – det sorte stillads, tværbjælken, strikken og dødens hele, afskyelige apparat.

51. Sidste kapitel

De i denne fortælling optrådte personers skæbne er sin afslutning nær, og det lidet, som deres levnedsskriver endnu har tilbage at meddele, er fortalt med få og simple ord.

Før tre måneder var gået, blev Rose Fleming og Harry Maylie viet i den landsbykirke, som for fremtiden skulle være stedet for den unge præsts virksomhed, og samme dag flyttede de ind i deres ny og lykkelige hjem.

Mrs. Maylie opslog sin bolig hos sin søn og sin svigerdatter for i den rolige tid, hun havde tilbage, at nyde den største lyksalighed, som alderdommen og fortjenesten kunne opleve, synet af deres lykke, som et vel anvendt livs varmeste kærlighed og ømmeste omsorg altid har været helliget.

Efter en fuldstændig og nøjagtig undersøgelse viste det sig, at når levningerne af den formue, der var blevet i Monks' besiddelse, og som aldrig havde villet trives enten i hans eller hans moders hænder, blev delt lige imellem ham og Oliver, ville hver af dem få lidt over tre tusinde pund. Ifølge bestemmelserne i hans faders testamente ville Oliver have haft ret til det hele, men da Brownlow nødigt ville berøve den ældste søn lejligheden til at afsone hans tidligere laster og bryde sig en hæderlig løbebane, foreslog han denne delingsmåde, som hans myndling med glæde gav sit samtykke til.

Monks, der endnu stadig bar dette antagne navn, tog med sin part til en fjern egn i den ny verden, hvor han, efter hurtigt at have sat den over styr, snart faldt tilbage til sine tidligere

vaner og omsider, efter længe at have været fængslet for ny bedragerier og skurkestreger, bukkede under for et anfald af sin gamle sygdom og døde i en straffeanstalt. Lige så langt fra hjemmet døde de vigtigste tilbageblevne medlemmer af hans ven Fagins bande.

Brownlow adopterede Oliver, og ved at flytte med ham og den gamle husholderske til et sted tæt ved præstegården opfyldte han det eneste ønske, Oliver endnu nærede i sit varme, kærlige hjerte, og knyttede derved et lille samfund sammen, hvis tilværelse nærmede sig fuldkommen lyksalighed så meget, som det er muligt i denne omskiftelige verden.

Kort efter det unge pars bryllup vendte den værdige læge tilbage til Chertsey, hvor han, uden sine gamle venner, ville have følt sig utilfreds, hvis hans sind havde tilstedet en sådan stemning, og være blevet ganske gnaven, hvis han havde vidst, hvorledes han skulle bære sig ad med det. I nogle måneder nøjedes han med at lade falde vink om, at han frygtede for, at luften begyndte at blive skadelig for ham, og da han derpå mærkede, at stedet virkelig ikke længere var for ham, hvad det havde været, overdrog han sin praksis til sin medhjælper, lejede sig et lille hus i udkanten af den landsby, hvor hans unge ven var præst, og kom sig øjeblikkelig. Her lagde han sig efter havedyrkning, træplantning, fiskeri, snedkereren og forskellige andre lignende idrætter, som han alle sammen tog fat på med den ham ejendommelige ivrighed, og i hver af dem blev han siden berømt i hele omegnen som en af de største sagkyndige.

Før han flyttede, havde han fattet et levende venskab for Grimwig, hvilket denne excentriske herre gengældte af ganske hjerte. Han får derfor ofte besøg af ham, og ved alle sådanne

lejligheder planter, fisker og snedkerer Grimwig med største iver og foretager sig alting på en højst besynderlig og forhen ukendt måde, men påstår stadig med sin yndlingsed, at hans måde er den eneste rigtige. Om søndagen undlader han aldrig at kritisere prædikenen i den unge præsts påhør, men betror altid bagefter Losberne i den dybeste fortrolighed, at han holder den for et ypperligt arbejde, men finder det dog bedst ikke at sige det. Det er en stående og meget yndet spøg af Brownlow at drille ham med hans gamle spådom om Oliver og at minde ham om den aften, da de sad med uret imellem sig og ventede på hans tilbagekomst, men Grimwig påstår, at han i hovedsagen havde ret, og anfører til bevis herpå, at Oliver jo dog virkelig ikke kom tilbage, hvilket altid fremkalder latter hos ham og forøger hans gode humør.

Noa Claypole blev fuldstændig benådet af kronen som følge af, at han havde optrådt som vidne mod jøden. Da han fandt, at hans levevej dog ikke var så sikker, som han kunne ønske det, var han en kort tid i forlegenhed med at finde på en næringsvej, der ikke var overbebyrdet med arbejde. Efter nogen vaklen valgte han angiverhåndværket, ved hvilket han skaffer sig et pænt udkomme. Hans fremgangsmåde består i at gå ud en gang om ugen under kirketiden, ledsaget af Charlotte i en net påklædning. Damen falder i afmagt uden for menneskekærlige værtshusholderes døre, og efter at herren er blevet opvartet med for tre pence brændevin til at bringe hende til sig selv med igen, angiver han værten næste dag og stikker halvdelen af mulkten i lommen. Undertiden falder Claypole selv i afmagt, men udfaldet er det samme.

Ægteparret Bumble sank, efter at være blevet afsat fra deres tjeneste, efterhånden ned i stor mangel og elendighed og blev til sidst lemmer i det samme fattighus, hvori de tidligere havde hersket over andre. Man har hørt Bumble sige, at i denne modgang og fornedrelse har han ikke en gang mod til at være taknemmelig for at være blevet skilt fra sin kone.

Giles og Brittles er endnu stadig i deres tidligere stillinger, skønt den første er skaldet og den sidstnævnte dreng ganske gråhåret. De sover i præstegården, men deler deres opmærksomhed så lige imellem dens beboere samt Oliver, Brownlow og Losberne, at folkene i landsbyen lige til den dag i dag ikke har været i stand til at opdage, til hvis hus de egentlig hører.

Forfærdet over Sikes' forbrydelser, kom unge Bates til at tænke over, om et retskaffent levned dog ikke, når alt kom til alt, var det bedste, og da han var kommet til overbevisning om, at det visselig var således, vendte han ryggen til fortidens skueplads, fast bestemt på at gøre bod i en ny virkekreds. Han kæmpede hårdt og udstod i nogen tid meget, men da han havde et nøjsomt sind og et godt forsæt, sejrede han til sidst og er nu, efter at have været stalddreng i en bondegård og pakæsel for en fragtkusk, en lystig ung landmand i Northamptonshire.

Og nu begynder den hånd, som nedskriver disse ord, at dirre, idet den nærmer sig slutningen af sit hverv, og jeg ville gerne spinde tråden i disse hændelser lidt længere.

Gerne ville jeg dvæle lidt endnu ved nogle få af dem, blandt hvilke jeg færdedes så længe, og dele deres lykke ved at prøve på at skildre den. Jeg ville fremstille Rose Maylie i den unge kvindes fulde blomst og ynde og vise, hvorledes hun kaster et så

blidt og kærligt lys over sin stille livsbane, at det udgyder sig over alle dem, der vandrer den med hende, og skinner ind i deres hjerter; jeg ville male hende som livet og glæden i den huslige kreds og i den muntre sommergruppe; jeg ville følge hende hen over de lumre marker om middagen og høre de dæmpede toner af hendes yndige stemme på aftenvandringerne i måneskinnet; jeg ville iagttage hende i hele hendes godhed og velgørenhed ude og i den smilende, utrættelige opfyldelse af huslige pligter i hjemmet; jeg ville male hendes og hendes søstersøns lykke ved deres gensidige kærlighed, og hvorledes de tilbringer hele timer sammen med at tænke på de venner, de så sørgeligt har mistet. Jeg ville endnu en gang fremmane disse små, skælmske ansigter, der flokker sig omkring hendes knæ, og lytte til deres lystige snakken; jeg ville genkalde mig tonerne af denne sølvklare latter og mindes den deltagende tåre, som glimter i det fromme, blå øje. Dette og tusinde blikke og smil og tanker og ord – ville jeg gerne kalde tilbage alle som en.

Hvorledes Brownlow blev ved dag for dag at fylde sin adopterede søns ånd med kundskaber og blev ham mere og mere hengiven, alt som hans natur udviklede sig og viste ham de kraftige spirer til alt, hvad han kunne ønske, at han skulle blive – hvorledes han hos ham genfandt ny træk af sin ungdomsven, der vakte gamle, tungsindige og dog søde minder i hans egen barm – og hvorledes de to af modgangen prøvede forældreløse ihukom dens lærdomme i overbærenhed mod andre, gensidig kærlighed og brændende taknemmelighed mod ham, der havde værnet om dem – alt dette er ting, som det ikke er nødvendigt at fortælle, for jeg har sagt, at de var virkelig

lykkelige, og uden inderlig kærlighed, menneskelighed i hjertet og taknemmelighed mod det væsen, hvis lov er barmhjertighed, og hvis hovedegenskab er velvilje mod alt, hvad der ånder, kan sand lykke aldrig opnås.

Inden for alteret i den gamle landsbykirke står en hvid marmortavle, som hidtil kun indeholder et ord: "Agnes!" Der er ingen kiste i denne grav, og gid det må vare mange, mange år, før endnu et navn sættes oven over den. Men vender de afdødes ånder nogen sinde tilbage til jorden for at gæste steder, der er helliggjort af kærlighed – kærlighed ud over graven – hos dem, som de kendte i livet, da tror jeg, at Agnes' skygge svæver over denne højtidelige krog skønt den findes i en kirke, og hun havde været svag og vildfarende.

Om "Oliver Twist"

Forfatter: Charles Dickens (1812-1870).

Org.udgave: *Oliver Twist; or, The Parish Boy's Progress*. Føljeton i *Bentley's Miscellany* februar 1837 – april 1839, bogudgave Richard Bentley, London 1839.

Denne udgave baseret på: *Oliver Twist, eller Fattighusdrenge Livsvandring*. Af Charles Dickens. Oversat fra Engelsk ved L. Moltke. Fjerde gennemsete Udgave, Jacob Erslevs Forlag, København 1891 (Samlede værker bd. 11).

Oversætter: Ludvig Moltke (1805-1879).

Redigeret af: Vivi N. Jensen.

Forside: Efter Harold Copping: "Oliver Twist Asks for More" (fra *Children's Stories from Dickens. Re-told by his Grand-daughter Mary Angela Dickens and others*. Raphael Tuck and Sons, Ltd. London – Paris – Berlin – New York – Montreal 1911).

ISBN 978-87-7628-008-6

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-234-0 (Ølstrykke 2012).

© 2024 eBibliotek 1800

www.ebib1800.dk

